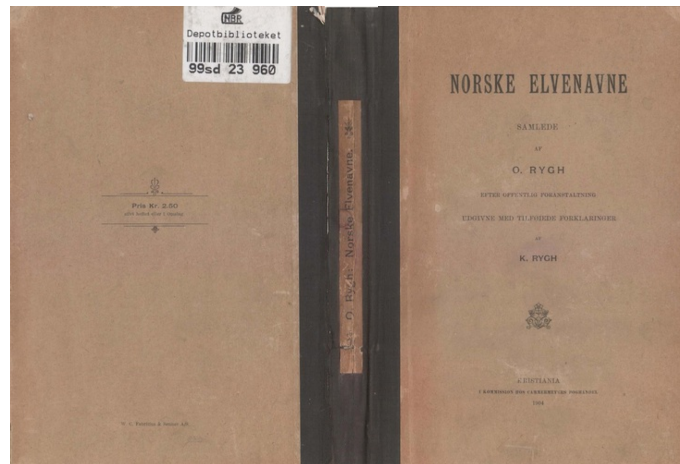

Norske Elvenavne

Forord til den elektroniske udgave

Dette verk av **Oluf Rygh** (1833-1899) er udgivet postumt av **Karl Rygh** (1839-1915). Det er digitalisert i november 2006 av Nasjonalbiblioteket i Oslo og tilpasset for Projekt Runeberg i november 2014 av Ralph E.

FORORD.

——

Blandt de af Professor O. Ryghs efterladte Manuskripter, som kunde synes at være egnede til Udgivelse, var ogsaa en Samling af norske Elvenavne. Denne foreligger i to forskjellige Ordninger, en i Hefter, hvori Navnene er opførte efter Herreder i den samme Orden, som disse har i Matrikelen, og en anden paa Sedler, et Navn (Elvenavn eller andet Stedsnavn, som formodes at indeholde et saadant) paa hver Seddel, hvilke Sedler var ordnede alfabetisk og samlede i Pakker. Denne sidste Samling er det, som i dette Verk er udgivet. Den kan skjønnes, ligesom den vistnok omtrent samtidig nedskrevne, geografisk ordnede, at være udarbeidet eller ialfald omskrevet i denne Form efter Udgivelsen af den nye Matrikel, sandsynlig omkring 1890 eller mulig noget tidligere, men sees at have faaet en hel Del senere Tilføielser og Berigtigelser. Dog synes denne Bearbeidelse ikke synderlig at være fortsat, efterat (i 1897) Udgivelsen af «Norske Gaardnavne» begyndte.

Ved Udgivelsen af dette Arbeide blev Opgaven en noget anden end ved det tidligere udgivne, efterladte Arbeide, «Gamle Personnavne i norske Stedsnavne», som i det væsentlige forelaa fuldt redigeret fra Forfatterens Haand. Denne Samling af Elvenavne kunde derimod ikke udenvidere udgives, som den forelaa; men der udkrævedes her en Redaktion. Dette gjelder for det første Ordningen. Navnene (eller Sedlerne) er vistnok for en væsentlig Del ordnede efter Stammer; men dette er dog ikke helt gjennemført. Saaledes findes, for at nævne nogle Exempler, Ber- og Buru, Bes- og Busu, Drag-, Drog- og Drugu paa forskjellige Steder i den alfabetiske Række, hvilket let forklares af, at de ikke var ordnede med Udgivelse for Øie, men efter Hensyn til, at det kunde være let at slaa efter i Samlingen. Ved Udgivelsen maatte der saavidt muligt søges gjennemført en Ordning efter Stammer, idet der ved Henvisninger sørgedes for, at man let kunde finde Navne, som nu har en meget forskjellig Form fra den oprindelige. Da imidlertid en saadan Ordning er afhængig af Opfatningen af Navnenes Oprindelse og af deres Forklaring, og denne navnlig ved Gaardnavne og andre Stedsnavne, der formodes at indeholde Elvenavne, ofte er

saa tvivlsom, saa siger det sig selv, at Ordningen ofte bliver usikker. Herpaa har jeg, naarjeg var i Tvivl, gjort særlig opmerksom i Anmerkningerne, og forøvrigt ved Henvisninger søgt at bøde paa de Ulemper, som mulige Feil i Ordningen kunde medføre ved Bogens Brug.

Som Opslagsord for de enkelte Artikler, hvori Navnene er ordnede efter Stammer, er anvendt Elvenavnet, naar der havdes en sikker, nulevende eller ældre Form af dette; i modsat Fald er Navnestammen anvendt. Disse Opslagsord er trykte med «halvfed». Hvor Stammen var usikker, eller det var uvist, om Navnene indeholdt Elvenavne, er de satte i Artikler uden Opslagsord. Men jeg maa erkjende, at der heri er indløbet nogle Inkonsekventser, idet Opslagsord undertiden mangler, hvor de burde være anvendte.

Desuden er i Manuskriptet baade Anførselen af gamle Navneformer med Citater af Hjemlerne for dem og tillige de geografiske Oplysninger ikke overalt i lige Grad udførte, og især ved de mest bekjendte Navne er de undertiden meget ufuldstændige. I disse Henseender har jeg søgt at udfylde det manglende, uden at jeg har fundet det nødvendigt ved nogen særlig Betegnelse at gjøre opmerksom paa, hvad der er tilføiet af mig. Det samme er Tilfælde med adskillige af mig tilføiede Udtaleformer, især vedkommende nordenfjeldske Navne; kun enkelte af de sidste Tilføielser er ved skarpe Klammer betegnede som saadanne, hvor der syntes mig særlig Grund dertil.

Hvis Prof. Rygh var kommet til selv at udgive denne Samling af Elvenavne, vilde han utvivlsomt ogsaa have foretaget adskillige Forandringer med Hensyn til selve Valget af opførte Navne, forsaavidt disse ikke er endnu levende Elvenavne. Dette kan sluttes af de af ham udgivne Bind af «Norske Gaardnavne», hvor ikke faa Gaardnavne, som i Samlingen er opførte som indeholdende forsvundne Elvenavne, er forklarede paa anden Maade, medens omvendt flere er forklarede af Elvenavne, som ikke er medtagne i Samlingen. Saadanne senere Forklaringer er der selvfølgelig i denne Udgave taget Hensyn til. Nye Navne er medtagne med Henvisning til vedkommende Sted i NG., og andre, som fandtes i Samlingen, er enten udeladte eller der er tilføiet en Bemerkning om, at de i NG. er forklarede paa anden Maade. Udenfor saadanne Tilfælde har jeg ikke udeladt opførte Navne, men kun betegnet nogle flere med et ?, end det er skeet i Mskr., og tildels i Anmerkningerne udtalt og begrundet mine Tvivl om, hvorvidt Navnet hørte hjemme her. Derimod har jeg i stor Udstrækning suppleret Samlingen med nye Navne, som dels efter egne Undersøgelser, dels af forskjellige Kilder, som er citerede, var mig bekjendte. Bl. a. har jeg hentet mange fra de nye, gode Karter over Helgeland, som er udkomne i de sidste Aar. Alle saadanne Tilføielser af mig er satte inden skarpe Klammer.

I Samlingen findes ogsaa medtagne en hel Del svenske SønavneHr. Lektor E. Hellquists Afhdl., «Svenska sjönamn», i det svenske Landsmaalstidsskrift, kom mig først ihænde, efterat de Ark, som svarer til de der behandlede Sønavne, allerede var satte. og nogle svenske Elvenavne, vel fornemmelig hentede fra de svenske Generalstabskarter, som syntes at indeholde samme Stammer som norske Elvenavne. Disse er ogsaa medtagne i Udgaven.

«Elvenavne» er selvfølgelig her at forstaa i en videre Betydning end den almindelige, om Navne paa Vandløb overhovedet, uanseet dissesStørrelse. Denne Samling tilsigter at omfatte alle saadanne Navne, som endnu er i Brug eller vides tidligere at have været det, og dernæst andre Stedsnavne (fornemmelig Gaardnavne og dernæst Navne paa Søer, Dale, Fjorde, Fjelde osv.), som kan sluttes at være dannede af og indeholde Elvenavne, som nu ikke længere er i Brug paa vedkommende Sted. Med Hensyn til sammensatte Elvenavne bemerkes, at alle saadanne er medtagne, forsaavidt de har Karakter af virkelige Egennavne, uanseet, om det første Led er et ældre Elvenavn eller ikke, og om de maa betragtes som gamle eller temmelig unge; kun saadanne Betegnelser som Storbækken, Lilleaaen og lign. er ikke medtagne. Selv med de Tilføielser, som er gjorte her i Udgaven, er jeg imidlertid fuldt paa det Rene med, at denne Samling vistnok langtfra er fuldstændig. Jeg har selv Erfaring for, at man ved grundig Undersøgelse i de enkelte Bygder kan opspore endnu levende Navne, som ikke har været kjendte udenfor Bygderne og endog mangler paa nyere Karter. Enkelte er kun kjendte i det nærmeste Nabolag, endel kun kjendte af enkelte Personer, især da af de ældre, men ukjendte af andre. Dette er Navne, som er ifærd med at dø ud. Saaledes kan det hænde, at man ved nærmere Undersøgelse paa Stedet kan opdage, at et Elvenavn, som man antog kun var bevaret i et Gaardnavn, i Virkeligheden endnu er i levende Brug.

At denne Samling saaledes ikke kan ansees for at være udtømmende, synes imidlertid ikke at burde være Grund til ikke at udgive den offentlig. Hvis man vilde tilveiebringe en absolut fuldstændig Samling af denne Del af Navnestoffet, vilde det være nødvendigt at foretage indgaaende Undersøgelser i hver eneste Bygd og i de enkelte Grænder af Bygderne, hvor dette ikke allerede er skeet. Dette vilde kræve saa mange Arbejdskræfter og saa megen Tid og medføre saa betydelige Omkostninger, at det maatte ansees for haabløst at faa det udført i en overskuelig Fremtid. Paa den anden Side er Kjendskab til Elvenavnene af stor Betydning for Studiet af Stedsnavnene idethele, da en stor Del af dem udentvivl hører til de allerældste Navne og saa mange andre Stedsnavne finder sin Forklaring i dem. Desuden tør det haabes, at en Udgave af de kjendte Navne vil befordre Indsamlingen af andre, endnu levende, som her maatte mangle, og opmuntre til at skaffe Oplysninger om de rette Udtaleformer af saadanne, som her kun er anførte efter skriftlige Kilder. Der er saa meget mere Grund til at opmuntre til saadanne Undersøgelser, som det er øiensynligt, at disse Navne er i fortsat Uddøen. Ikke mindst kan det forudsees, at Elvenavne oppe paa Fjeldene efterhaanden vil blive glemte. At saa mange er bevarede her, skyldes udentvivl først og fremst Sæterlivet, under hvilket man har dagligt Brug for Navne paa Vandløbene som de vigtigste Stedsbestemmelser. Men da Sæterdriften nu er i saa sterkt Aftagende, er det vist meget at frygte for, at Erindringen om de gamle Navne her vil gaa tabt, ialfald der, hvor der ikke er sterk Turisttrafik.

Denne Uddøen af disse Navne er aabenbart foregaaet i lang Tid, men langtfra i lige Grad i alle Egne af Landet. Hvis man nærmere undersøger, hvorledes det stiller sig med Hensyn til bevarede og forsvundne Elvenavne i de forskjellige Egne, vil man opdage, at der er en Regelmæssighed i denne Henseende i den Grad, at det kunde lade sig gjøre paa et Kart at afsætte Zoner efter Hensyn til Antallet af bevarede gamle Elvenavne. Jeg antager, at det kan være af Interesse, at jeg her giver en kort Oversigt over detteForhold. Naar jeg derved gaar ud fra de i denne Samling opførte Navne, maa det dog erindres, at der som før bemerket endnu kan leve gamle Navne, som ikke her er komne med. Jeg regner da som gamle baade de usammensatte og de sammensatte, som kan antages i sit første Led at indeholde et gammelt Elvenavn, men vil dog ogsaa gjøre opmerksom paa Forholdet imellem disse to Klasser.

Hvis man først tager for sig Østlandet, regnet indtil Vestgrændsen af Bratsberg Amt, og ser paa Kyststrøgene, viser det sig, at man i hele Smaalenenes Amt kun kjender 4 saadanne Navne, hvoraf 1 sammensat, i Aker og Follo Fogderi har man et Par, i de to yderste Herreder af Buskerud Fogderi intet, i hele Jarlsberg og Larviks Amt kun 3 usammensatte og 4 sammensatte; Bamle Fogderi er ligesaa fattigt, og her mangler de usammensatte ganske. Naar man kommer til de Distrikter, som ligger mellem dette Kystbelte og de øvre Dalbygder, bliver Antallet strax adskillig større. I Nedre Romerike kjender man 8, i Øvre Romerike 30, hvoraf det meget overveiende Antal er usammensat. I Vinger og Odalens Fogderi er der kuu 15, over Halvdelen sammensatte. Videre vestover har man Ringerike og Buskerud Fogderier med tilsammen henimod 20 Navne; Numedal og Sandsvær Fogderi med Undtagelse af det øverste Herred, Nore, har kun faa; Nedre Telemarken staar omtrent som Bamle, men har dog flere usammensatte. I et Belte længere inde har man i Solør Fogderi 26, i Hedemarken 30, i begge Fogderier lidt over Halvdelen usammensatte. I Hadeland og Land er Antallet som i Solør, men her er saagodtsom alle usammensatte, Totens Fogderi, som danner Vestkysten af Mjøsen, har kun noget over halvt saa mange. Naar man endelig kommer til de indre Dalbygder, finder man et betydelig større Antal bevarede Navne, omend ikke i lige Grad i alle. Fra Søndre og Nordre Østerdalens Fogderier har jeg optalt over 180 Navne, deraf omtrent lige mange fra hvert af dem, af hvilke kun omtr. en Sjettedel er sammensatte. Endnu rigere er Gudbrandsdalen; i det nordre Fogderi har man omtr. 160, i det søndre over 90, tilsammen altsaa fra Gudbrandsdalen omtr. 250, hvoraf en Femtedel sammensatte. Det er kun de to Dalfører nordenfor Fjeldet, Orkedalen og Guldalen, som naar Hensyn tages til deres meget mindre Udstrækning, kan siges at komme op mod disse østlandske Dale med Hensyn til Antallet af bevarede Navne. Det tredie søndenfjeldske Dalføre, Valdres, som i Udstrækning er adskillig større end Søndre Gudbrandsdalen, er dog noget fattigere end dette, med omtr. 70 Navne, hvoraf over Halvdelen i de to øverste Herreder, Østre Slidre og Vang, og deraf omtr. en Fjerdedel sammensatte. Det fjerde Dalføre, Hallingdalens Fogderi, som er større end Valdres, er paafaldende fattigere, med kun 25 Navne. Her er et Tilfælde, hvor man ledes til at formode, at der er bevaret adskillig flere

Navne end de kjendte, hvilket i nogen Grad kan hænge sammen med, at der her mangler nyere Karter. Nore Herred eller det øverste af Numedal staar omtrent som Østre Slidre. Fra Øvre Telemarkens Fogderi har jeg omtr. 80, hvoraf Halvparten sammensatte.

Af denne Oversigt over de bevarede Elvenavne paa Østlandet ser man saaledes, at de er omtrent forsvundne i Kystbygderne, at de findes i tiltagende Antal, omend ikke i ganske jevnt Forhold, eftersom man kommer ind i Landet, og at de er allertalrigst i de øvre Dalbygder og paa Fjeldet. Det samme Forhold vil man gjenfinde i de andre Landsdele. Men naar manundtager Trøndelagen, er jo Afstanden mellem Kysten og Høifjeldet her saa meget mindre, at der ikke i samme Grad kan tales om indre Bygder. I Nedenes Amt kjendes knapt 30 Navne af denne Klasse, de fleste i den lange Sætersdal og slet ingen i de egentlige Kystbygder. I Lister og Mandals Amt er Antallet endnu mindre, og det er væsentlig kun i Aaseral og nogle andre indre Bygder, at de findes. Fra hele Stavanger Amt kjender jeg kun 9 Navne, og fra Sønd- og Nordhordlands Fogderier tilsammen kun et Par. Det indre Fogderi i S. Bergenhus Amt, Hardanger og Voss, opviser derimod et halvt Hundrede, hvoraf over Halvparten tilhører de nærmest Fjeldet liggende Bygder, Eidfjord og Voss med Vossestranden. I Sogn kjendes intet i de 5 yderste Herreder, i hele Fogderiet omtr. 50, og rigest er de inderste Herreder, Aurland og Lærdal med Borgund. Sønd- og Nordfjord Fogderi, som i udpræget Grad er et af Fjorde indskaaret Sødistrikt, er meget fattigt. I Romsdals Amt, hvor Søndmøre er fattigst, har jeg optalt omtr. 90 Navne, hvoraf de to Trediedele tilhører nogle indre Dalbygder, Grytten, Eikesdalen, Sundalen og Surendalen med Rindalen. I S. Trondhjems Amt har Fosens Fogderi, som i sin Helhed er et Sødistrikt, kun et halvt Snes Navne. Naar Strinden og Selbu Fogderi, hvis fleste Bygder ligger ved Fjorden, har ikke mindre end omtr. 60, har dette sin Grund i, at det ogsaa omfatter et langt, indre Dalføre, Selbu med Tydalen, som har ikke mindre end 40. Meget rigere er dog de to Fogderier, Orkedalen og Guldalen. I det første, som er af Udstrækning omtr. som S. Gudbrandsdalen, kjendes omtr. 110, deraf i et enkelt Herred Rennebu nær 40, de allerfleste usammensatte; her findes der neppe et Vandløb, selv af de mindste, som ikke har et Navn af gammelt Udseende. I Guldalen, som er noget større, kjender jeg omtr. 125 Navne; i enkelte Bygder her er Forholdet omtrent som i Rennebu. Men ogsaa i disse Dale er de nederste Bygder nærmest Trondhjemsfjorden, Orkedalen og Melhus, fattigst. I N. Trondhjems Amt har jeg optalt omtr. 150, lige mange i hvert af de 3 Fogderier, i Kystbygderne i Ytre Namdalen og ved Trondhjemsfjorden faa eller ingen, medens de fleste findes i de indre Dalbygder, Øvre Stjørdalen, Værdalen, Ogndalen, Snaasen og Indre Namdalen. Som et betegnende Exempel kan nævnes, at af de noget over 20 Navne i Værdalen tilhører næsten alle det øvre Sogn, Vuku, og kun et Par de to nedre Sogne, Stiklestad og Vinne. I Nordlands Amt tilhører ogsaa næsten alle de bevarede Elvenavne de indre Bygder, især Vefsen og Ranen.

Ved denne Oversigt maa det vistnok tages i Betragtning, at dens Resultat kan være i nogen Grad paavirket af, at som før bemerket ikke alle Dele af Landet er lige nøiagtigt undersøgte. For at den skulde være fuldstændigt oplysende, vilde desuden udkræves en Optælling af Vandløbene overhovedet i hvert Strøg; i Kystdistrikterne er der saaledes som Regel et mindre Antal af nogen Betydning end i de indre Dale. Ikke destomindre maa man af det, som her er oplyst, kunne drage den Slutning, at de gamle Elvenavnes Uddøen skrider fremad fra Kysten af.

De Gaardnavne, som vi finder nævnte i ældre Kilder, er næsten altid fremdeles bevarede, forsaavidt Gaardene, som de tilhører, endnu bestaar uforandret. Naar et Gaardnavn er forsvundent, har det sin Grund i, at Gaarden, som har baaret det, er gaaet ind i en anden, eller at den er bleven delt i flere, hvorefter Partnavnene har fortrængt det oprindelige Navn. Naar det i en stor Del af Landet er gaaet saa meget anderledes med Elvenavnene,maa dette have sin Grund i, at de ikke i samme Grad som Gaardnavnene har været brugte i daglig Tale. De store Vandløb er i vedkommende Dale selv vel kun blevne kaldte «Elven» eller «Storelven», som det endnu meget almindelig er Tilfælde. I Nabobygderne har det da ligget nær at betegne dem som Dalenes Elve. Saaledes har Navne som Lærdalselven, Stjørdalselven, Værdalselven fæstet sig og er blevne almindelige med Fortrængsel af det gamle Navn, hvoraf Dalens var dannet. I andre Tilfælde er der af en Dals Navn, som i Regelen selv er dannet af Elvenavnet, dannet et nyt Elvenavn paa -døla. Paa lignende Maade er Navnene paa mindre Vandløb gaaet af Brug, idet man i den nærmeste Omgivelse ikke har havt Brug for anden Betegnelse end Aaen eller Bækken; derved kunde det oprindelige Navn lettere gaa i Glemme ogsaa hos fjernere Boende og Veifarende, for hvem det

da kunde falde ligesaa bekvemt at betegne Vandløbet efter en Gaard, som det flød forbi. Derved er opstaaet den talrigste Klasse af de nyere Elvenavne, som er traadt istedetfor ældre: Sammensætninger med en Gaards eller Grænds Navn i Genitiv og -aa eller -bæk. Naar saadanne Vandløb er noget længere, kan de ofte i forskjellige Dele af sit Løb have Navn efter forskjellige Gaarde. Meget sjeldnere er saadanne nyere Navne, som uden Sammensætning er dannede af et Gaardnavn, f. Ex. Lindseta, Skjatveta. I det her Fremstillede kan der ogsaa delvis ligge en Forklaring til, at Elvenavnene i Regelen har holdt sig bedre i Fjeld- og Skovtrakter, fordi de her ikke saa let kunde afløses af Navne, dannede af andre Stedsnavne, som i de beboede Bygder.

Medens den Klasse af Elvenavne, som er sammensatte med Gaard- eller Dalnavne, maa ansees for temmelig unge, tildels meget unge, kan dog vist mange andre af de sammensatte Navne være adskillig gamle, navnlig de, som er sammensatte med -aa. Det kan i denne Henseende fortjene at merkes, at naar man gjennemgaar de i Landnámabók nævnte islandske Elvenavne, vil man kun finde 3 usammensatte; hele den øvrige Mængde er Sammensætninger med -á (eller -lækr). Jeg anser det dog ikke for sandsynligt, at noget saadant Navn skulde skrive sig fra de Tider, da de ældste Elvenavne dannedes.

*

I Anmerkningerne har jeg søgt at give Bidrag til Forstaaelse af Navnene, dels ved Sammenligning med beslægtede Stedsnavne, dels ved Fortolkninger. Naar der forelaa Forklaring af noget Navn af O. ßygh, er denne altid blevet anført. Med Hensyn til de af mig selv forsøgte Navneforklaringer tilsigter disse kun saavidt muligt at tilfredsstille den almindelige Mands Lyst til nogenlunde at kjende Navnenes Betydning. Jeg har ved den Maade, hvorpaa Forklaringerne er givne, søgt at undgaa, at mere eller mindre uvisse Formodninger om Betydningen skulde blive opfattede som sikker Fortolkning, og i mange Tilfælde, hvori jeg ikke mente at kunne give en nogenlunde sandsynlig Forklaring, har jeg undladt at gjøre nogen Bemerkning. Denne Del af Arbeidet vil dog yde et væsentligt Bidrag til den videnskabelige Navneforskning ved de af Hr. Professor S. Bugge velvillig meddelte Bemerkninger, som han yderligere har udfyldt i et Tillæg.De Elvenavne, hvis Betydning med nogenlunde Sikkerhed kan angives, er tilstrækkelig mange til at vise, fra hvilke Forestillingskredse Navnene er hentede. Den allerstørste Mængde hentyder til Strømningens Styrke, Fossefald, Skumdrev, Damp, eller omvendt ganske langsomt Løb. I Forbindelse dermed staar de Navne, som betegner større eller mindre Vandmængde, og de, som sigter til Lyd af Strømningen, Larm eller Stilhed. En anden meget talrig Klasse er de, som hentyder til Farve, Skin, Grumsetbed eller Klarhed. Noget færre er de, som betegner Varme, Kulde, Frost, Is. Mange har Hensyn til Bundens Beskaffenhed (Berg, Sand, Grus, Ler); ligeledes mange til Leiets Form (Dybde, Udgravning, Bredde, Tranghed). Til det omgivende Terrains Beskaffenhed og Udseende sigter en hel Del Navne (Klippeskrænter, Fjeldhøider, Skovland, Myrland osv.). En ligeledes talrig Klasse hentyder til Løbets Retning (ret Løb, Bøininger), Forgreninger og Udvidelser. Fremdeles er der en talrig Klasse, som sigter til Vegetationen omkring Elveleiet, sjeldnere i selve Leiet (som Røyr-, Star-); hertil hører de mange Navne, som er dannede af Trænavne. Særskilt maa nævnes den talrige Klasse af Navne, som er dannede af Dyrenavne, ved hvilke Betydningsforholdet kan være forskjelligt. Endel er udentvivl Sammenligningsnavne (som Hind, Geit, sigtende til det raske, hoppende Løb; hertil hører sikkert ogsaa en Del af dem, der kommer af Fuglenavne, hvor der maa tænkes paa en Sammenligning mellem Lyden af Strømmen og Fuglenes Stemme), andre maa være begrundede i, at der ved Elven har været særligt Tilholdssted for en Art Dyr (saaledes de af bjórr og bifr); men ved mange synes det tvivlsomt, hvorledes Betydningsforholdet bør opfattes. Endelig er der en ikke saa liden Klasse, som betegner et Forhold til Menneskene og deres Virksomhed, hjælpende eller hindrende, ødelæggende, skrækindgydende, afgrændsende osv. Hertil slutter sig særskilt de, som betegner Rigdom eller Fattigdom paa Fisk.

*

Jeg vilde neppe have vovet at overtage Arbeidet med Udgivelsen af denne Samling af Navne, hvis ikke Hr. Professor S. Bugge paa Forhaand havde lovet mig sin Bistand. Denne har han ydet paa en meget opofrende Maade, dels ved Raad og Vink før Udarbeidelsen, dels ved en Mængde direkte Bidrag til Navnenes Forklaring.

For al denne velvillige Hjælp, hvorved han i saa høi Grad har bidraget til at forøge dette Verks Betydning, bringer jeg ham herved min ærbødige Tak.

Hr. Bibliothekar A. Kjær skylder jeg ligeledes megen Tak baade for Besørgelsen af Korrekturen og Udarbeidelsen af de af Hr. Professor Bugge planlagte Registre og for forskjellige meddelte Vink og Oplysninger.

Jeg bemerker til Slutning, at O. Ryghs Manuskript, som ligger til Grund for denne Udgave, agtes overdraget til det norske Rigsarkiv, naar denne Bog er udkommen.

Trondhjem i Marts 1904.

K. Rygh.

* BRUGTE FORKORTELSER OGr TEGN.

Aasen — Norsk Ordbog af Ivar Aasen. 2den Udgave. Christiania 1873.

AB. — Aslak Bolts Jordebog, affattet 1430—1440. Udgivet af P. A. Munch. Christiania 1852. Anført efter Udgavens Sidetal.

AK. — Amtskart.

Akk. — Akkusativ (Gjenstandsform).

BK. — Bjørgynjar kalfskinn, skrevet antagelig omkring 1360, ruen for en stor Del efter Optegnelser fra den tidligere Del af 14de Aarh. Udgivet af P. A. Munch. Christiania 1843. Anført efter Udgavens Sidetal.

c. — circa (omtrent).

Cap. — Trondhjems Kapitelsbog, Fortegnelse over det trondhjemske Kapitels Jordegods, affattet c. 1550 (Haandskrift).

Dat. — Dativ (Hensynsform).

DK. — Detailkart.

DN. — Diplomatarium Norvegicum, udgivet af Chr. C. A. Lange, C. R. Unger og H. J. Huitfeldt-Kaas. Christiania 1847 ff. Anført efter Udgavens Bind- og Sidetal.

f. — Femininum (Hunkjønsord).

Fagrsk. — Fagrskinna, udgivet af P. A. Munch og C. R. Unger. Christiania 1847.

fl. St. — flere Steder.

Flatøb. — Flateyjarbök. Udg. Christiania 1860 ff. Anført efter Bind- og Sidetal.

Fornm. s. — Fornmanna sögur, ütgefnar at tilhlutun hins norræna forn-fræöafélags. Kaupmannahöfn 1825—1837. Anført efter Bind- og Sidetal.

Fritzner — Ordbog over det gamle norske Sprog af Dr. Johan Fritzner. 2den Udgave. Kristiania 1886—1896.

G. — Erkebiskop Gautes Jordebøger, udgivne som Anhang til Olaf Engel-bretsens Jordebog. Under Trykning. Affattet c. 1490. Anført efter Udgavens Sidetal.

Gd., Gde. — Gaard, Gaarde.

Gen. — Genitiv (Eieform).

HC. — Hamar Kapitels Jordebog, affattet omkring 1550 (Haandskrift).XIV

Helland — A. Helland, Norges Land og Folk. Anført efter vedkommende

Amtsbeskrivelses Bind- og Sidetal. Hkr. — Heimskringla eller Norges Kongesagaer, udgivne ved C. R. Unger.

Christiania 1868. Anført efter Sidetal, jfr. — jevnfør.

JN. — Biskop Jens Nilssøns Yisitatsbøger og Reiseoptegnelser 1574—1597, udgivne ved Dr. Yngvar Nielsen. Kristiania 1885. Anført efter Sidetal. K. — Kart.

Kålund — P. E. K. Kålund, Bidrag til en historisk-topografisk Beskrivelse af

Island. Kjøbenhavn 1877—1882. L. — Län.

Landn. — Landnamabök. Anført efter Udgaven af 1000.

Ldsbl. — Norske Stedsnavne af O. Rygh, en Række Artikler i «Landsbladet»

1893—18['5. Anført efter Artiklernes Nummere. m. — Maskulinum (Hankjønsord). Matr. — Matrikelen. n. — Neutrum (Intetkjønsord). ndfr. — nedenfor.

N. Fjordn. — Norske Fjordnavne af O. Rygh, i Festskriftet til Professor

Unger. KrUtiania 1896. NG. — Norske Gaardnavne af O. Rygh. Anført efter Bind- og Sidetal. NG. Indl. — Indledningsheftet til samme Verk. Anført efter Sidetal. NgL. — Norges gamle Love. Christiania 1845—1895. Anført efter Bind- og Sidetal.

Nom. — Nominativ (Nævneform).

NRJ. — Norske Regnskaber og Jordebøger fra det 16de Aarh. Udgivne ved H. J. Huitfeldt-Kaas. Kristiania 1887—1901. Anført efter Bind- og Sidetal, oldn. — oldnorsk, opg. — opgivet, opr. — oprindelig. O. R. — Professor Oluf Rygh. ovfr. — ovenfor.

PnSt. — Gamle Personnavne i nors-ke Stedsnavne. Efterladt Arbeide af

O. Rygh. Kristiania 1901. Anført efter Sidetal. RB. — Biskop Eysteins Jordebog (den røde Bog). Fortegnelse over det geistlige Gods i Oslo Bispedømme omkring Aar 1400. Udgivet af H. J. Huitfeldt. Christiania 1879. Rietz — Ordbok öfver Svenska Allmoge-Språket af J. E. Rietz. Lund 1867. RK. — Rektangelkart.

Ross — Norsk Ordbog af Hans Ross. Tillæg til «Norsk Ordbog» af Ivar

Aasen. Christiania 1895. S. — Sogn (ogsaa brngt om Side i en anført Bog).

s. — tilføiet efter et anført Sted, betegner det, at det anføite er et senere

Tillæg i vedkommende Kildeskrift. S. B. — Professor Sophus Bugge. SK. — Søkart. skr. — skrevet, sms. — sammensat.XV

smst. — sammesteds.

Thj. VSS. — Det kongelige norske Videnskabers Selskabs Skrifter. Trondhjem. Anført efter Aargang og Sidetal.

Udt. — udtales, udtalt.

usms. — usammensat.

VL. — Jordebog over Vincents Lunges Gods i Norge, affattet omkring 1530 (Haandskrift).

† foran et i Navnerækken opført Navn betegner, at det ikke er et Elvenavn, men et andet Stedsnavn, der antages at være dannet af og indeholde et Elvenavn.

? foran et Navn betegner, at det maa ansees tvivlsomt, om det indeholder et Elvenavn.

* foran en opført oldnorsk Navneform betyder, at der ikke haves nogen direkte Hjemmel for den, men at den kun er sluttet efter Navnets Form i Nutiden eller i yngre Optegnelser.

Et Aarstal efter en anført Navneform betyder, at denne er funden i en i Rigsarkivet bevaret Jordebog eller lignende Kilde fra det nævnte Aar.

Med Hensyn til de i Opgaverne om Navnenes nuværende Udtale benyttede Lydtegn er følgende at bemærke:

En Bue over en Vokal betyder, at den udtales kort, — en horizontal Streg, at den udtales lang (fl, fl).

Med é, i, Ö, ü, y betegnes lukt Udtale af vedkommende Vokal. Aaben Udtale er tildels særlig fremhævet ved at benytte Tegnene l, Q, W, y.

9 betegner i Tillæg II «dunkelt» e.

'h It Vit t udlrykker mouilleret (palatal) Udtale af disse Konsonanter (som om en i-Lyd var kommet til i Udtalen), saaledes som man har den i store Dele af Landet i Ordene Odd, alle, inn, Mann, kvitt (Intetkjønsform af Adj. kvit).

fç er den bløde (palatale) Lyd af k, som i Kjedel, Kile, Kjo.«, Kjøl.

I er «tykt» (kakuminalt) 1, som man hører det østen- og nordenfjelds i Ola (Mandsnavn) eller i Slag.

hl betegner den Udtale af 1, som høres i en stor Del af Landet (ikke ganske ens overalt) i litle (lille), Hasl (Trænavn) eller i Salt.

Tegnet ' efter en Stavelses Vokal betyder, at Stavelsen har Enstavelses-Tone (som i Fjorden, Huset), og Tegnet ', at den har Tostavelses-Tone (som i Fjorde, Huse).

Endelig bemerkes, at ß i Gjengivelsen af ældre Navneformer udtrykker den Form af Bogstavet s, som hyppigt findes anvendt i 16de og 17de Aarhundredes Skrift, og som antagelig skal betyde dels ss, dels sz.

Om de i Gjengivelsen af oldnorske Navneformer forekommende særlige Bogstavtegn er at bemærke, at

Q udtales som kort. aabent o.

ö var et «aandende» d, udtalt som engelsk th i father.

{) var en «aandende» t-Lyd, udtalt som engelsk th i thailkAabjøra.

A ab j øra. Elv i N. Aurdal, forbi Gd. Aabjør (a Abiarghum DN. IV 181, 1334). Heder i sit ovre Løb, ovenfor /31sjøen, Tisleia. Strax ved Elvens Indtræden i Bygden hænger bi stupende bråt Fjeld over venstre Aabred. Aabjøra. Elv i Bindalens Dalbygd eller ialfald dens øvre Løb. Forbi Gd. Aabjørgen, udt. äbjørä, Dat. -ån.

Vel et forholdsvis nyt Navn, afledet af abj org, et f remstikkende Bjerg ved Aaen. Elven i Bindalen har sandsynlig opr. hedet *Birna.

Aafeta (Aafletselven K.). Falder i Etna langt oppe i Etnedalen. Efter sin Form vel at anse for et yngre Navn.

Dannet af a f., Elv, og f i t f., lavtliggende, frodig Græsmark ved Sø eller Elv. Jfr. NG. IV, 2 S. 243.

Aakvisla.

A a k v i s 1 a. Udt. å'kvihla. Nordligst i Løiten, falder i Fura. Aakvisla. Udt. äJcvihla. Liden Tverelv til Moksa i Øier. Ingen Foranledning til Navnet skjønnes at findes i Situationen. Det er en kort Tverelv uden Tilløb, so.m gaar i ret Vinkel ud i Moksa. • A r k v i s 1, af ä f. og kvisl f., Gren, Arm af en Elv.

Aalinos. Udt. almøs. Elv i Opdal i Numedal.

[? † A 1 m a a s 102 Holandet Namd. Udt. almess. Ved en Aa].

Aamsaaen. Udt. ämmsånå. Gaar forbi Aamsland 32 Finsland og falder ud i Mandalselven fra 0.

Aams- indeholder maaske et Sønavn, der igjen kunde høre til Elvenavnet Alma.

† A a n a a s, se Alna.

A a n d a, se Andra.

† A a n d a 1, se Ar n-,

Aannerelven (K.). Udt. anjiercelva. Falder i Tranøbotn paa Senjenøen i Tranø.

Aaretta. Gaar ud i Mjøsen lidt söndenfor Lillehammer.

Jfr. Aarette m. eller Aaretta f., Kile, som drives ind i Spidsen af en Trænagle (Aasen). Betydningssammenhængen dog vanskelig at skjønne. Jfr. A a veita.

Aasta.

A a s t a. Udt. a sta. Gaar i sit øverste Lob gjennem Soerne Aasten

og falder i Glommen i Aamot. † Aastebøl 17 Eidskogen. Udt. åsløl. — Astobæle RB. 461. Ved et Vasdrag, som gaar mod N. til Børjaaen [NG. III S. 222 fortrinsvis afledet af Kvindenavnet Aasta], † Aastan 16 Hevne. Ved en Bæk, som falder ud i Bunden af Aastfjorden.

† Aastan 96 Børsen. — a Aastum Flatøb. II 593. Nær et Par Smaabække.

Jfr. Åsten, Sø i Dunker S., Söderml. Aave-.

† Aavedal 77 Brandbu. — Aggedal 1578. Agedal 1595. † O vi i en 1 Urskog. Udt. åvlinn. — Aufflid 1578. Afflinn 1617.

Se NG. II S. 166. † Aavedal 51 Bakke. Længere nede ved samme Elv, nedenfor et

lidet Vand, ligger Øksnedal. † Aavedal 7 Lund. Offuedal St. St. Ved en Elv, som gaar til Sireaaen; gaar ogsaa forbi Drivdal, men optager der en Tverelv. Om det til Grund for Aavedal i Brandbu liggende Elvenavn, hvis opr. Form kan antages at have været enten Aga (se Agaaen) eller Qfga se Augga), se NG. IV,2 S. 168.

Aaveita. Liden Bæk, som falder i Mjosen strax söndenfor Lillehammer, lidt nordenfor Aaretta.

Aavella. Falder i Etna fra V. nær dens Udløb i Randsfjorden i S. Land. Efter «Agweglæ Kvernhusstøde» i DN. III 385, 1394 maa den vel antages at have hedet A g v e g 1 a. Sidste Led synes saaledes at komme af v a g 1 m. 1ste Led haves vel ogsaa i Aksjøen, fra hvilken Elven kommer.

Om Forekomsten af vagl m. i Stedsnavne, i hvilke Ordet maa forstaaes om hoitliggende Steder, som det synes, helst saadanne, der ligger mellem to Vandløb eller Søer, se NG. I S. 208 f., jfr. IV, 2 S. 185.

Agaaen. Udt. a'våa. Løber fra Agsjøen til Jømna i Elverum.

Navnet kunde forklares af aga, at myldre, vrimle, som Ross anfører ogsaa fra Østerdalen. Se NG. III S. 317.

†AgdeIien 66 Skogn. Udt. ägglia. Ved en Bæk, som nu kaldes Staabækken.

? † Agledalen 66 Kinn. Ved en Elv SØ. i Eikesfjord Sogn.

Agna.

Agna. Udt. agna. 2 Elve af dette Navn gaar fra Agnsjøerne i Espedalen til hver sin Kant. Den ene af dem falder ud ved Espedalsverket i Skaabu, N. Fron. A g n a a e n. Udt. angnåa. — Agnaa JN. 455. Gaar gjennem Grue

og falder i Glommen ved Aarnes i Brandval. † A g n a 11 20 Tune. Ved en Elv, som falder i Glommen fra N.

østenfor Aagaard. NG. I S. 291. † An bæk 146 Vestby. Udt. dnnbæk. — Aghnbæk RB. 128. † A g n e s 46 Brunlanes. Udt. a lignes. Ved en Bæks Udløb i Larviksfj orden.

[† Angvik 7 Tingvold. Udt. angviJça. — Agnewik AB. 69].

Jfr. Agnsjön, Navn paa Søer i Elfsåker og Fjaras Sogne, N. Halland, og i Mårdaklefs Sogn, Elfsborgs Liin.

Maaske af agn n., Madding for Fisk; Betydningen er altsaa antagelig «en Fiskebæk>. Se NG. II S. 22.

* A g v e g 1 a, se A a v e 11 a.

* Aka.

† Oknset 83 Ullensaker. — i Akusætrom, Akusætre RB. 435. 436.

Ved et Tilløb til Horsla. † Ukustad 39 Nannestad. — i Akustadhum RB. 422. Jfr. Ackan, Dalby Sogn i Vermland.

Yel af a k a i Betydningen: bevæge, flytte frem; jfr. aka, «drive», hos Aasen (S. B.).

Aks-.

† Akse 68 Hyllestad. Udt. ctTckså. — i Axaam BK. 28 b. Axar DN. XII 152. 202. 232 (Haspaar DN. XII 156). Ved et Vand østlig i Hillestad S. Jfr. Axen, Axarn, svenske Sønavne.

Ala. Udt. ala (Betoningen ikke sikker). Kommer fra Syndin og falder i Valdresvasdraget lidt østenfor Øilo i Vang. Jfr. Alesjiin, Misterhult S., Kalmar Liin.

Maaske af ala, føde, ernære, sigtende til Fiskerigdom? Jfr. Fostra.

Alma.

A 1 ni a. Tverelv til Luru i Snaasen.

? Almbækken. Falder fra V. i Sæteraaen i S. Odalen. [† A 1 m e d a 1 e n. Elvedal, der munder ud til Vetterhusbotn i Vemundvik. Fra samme Vandskille gaar Almedalaaen i modsat Retning til Hølandet Namd. RK.]. [† Amdal 3 Selbu. Ved en Bæk, som kommer fra Almaatjern

(RK.). NG. XIV S. 377], [† O m 1 i 30 Snaasen. — Almlijd AB. 9. Ved en Elv, som ogsaa

gaar forbi Aalmo. NG. XV S. 279]. [† A 1 m d a 1 e n 134 Vefsen. Ved en stor Tverelvs Udløb i Herringelven]. Jfr. Almaån, Bielv til Helgåen i Qviinge S., Skåne. Af a 1 m r m., Alm. Almdal i Overhallen og Almdalen 49 Vefsen og fl. lign. tør ogsaa mulig snarere komme af et Elvenavn end direkte af Træ-navnet. Jfr. Aamsaaen ovf.4

Alna — And-,

Alna. /

† Alna 120 Aker. Udt. ælna. Ved en Elv (nu Loelven), der kommer fra Alnsjøen (urigtig skr. Alunsjøen), endnu 1595 kaldet Alneelven.

† A a n a a s 5 Saude. — Annoss DN. III 734, 1499. Allneaaß 1585-. Ved en ganske liden Bæk, som gaar i Sauerelven strax ovenfor dens Udløb i Norsjø. † A1 n e d a 1 41 Skjold. Udt. anndal. Ved en Elv, som gaar til Aalfjorden.

† Alne 8 Sveen (Vikebygden). Udt. alna. — i Alne 1520. Noget

nordenfor en Elvs Udløb paa Nordsiden af Aalfjorden. † A 11 e n cl a 1. Ligger efter SK. i den østligste af de to Viker i

Bunden af Samnangerfjorden, ved Udløbet af en Elv. † Al naa s 91 Stranden. Udt. ø lines. — Alnoß. 1617. Urigtig skr. Almaas. Langt oppe i Stordalen ved en Tverbæk. Jfr. Alnesjön i Alem S., Kalmar Län.

*Qln eller * A1 n a. Se NG. II S. 110. N. Fjordn. S. 39. Jfr. Fritzner* under a lin.

* Alpt.

[† Al tin 154 Beitstaden. Udt. éltin, Dat. -tårn. — af Altum AB.

87 s. Se NG. XV S. 250]. [† Alte 8 Fosnes. Udt. ätlt'. Se NG. XV S. 331], ? † A 11 e r a a s 57 Hyllestad. — Ottaraas, Ottarsaas DN. XII 159. 232. [? † Alte ren 139 Mo Ndl. Udt. a'ljeren. Ved Alterelvens Udløb i Ranenfjorden.

Hid hører maaske ogsaa Altanes i Fuse og Alten i Gildeskaal. Jfr. Alten, Sø i Norberg S., Vestmanland, og Altasjön i Enslöf S., Halland.

Af a 1 p t f., Svane, vel især Hnnsvane, = e 1 p t r, der oftere findes brugt som Elvenavn. Jfr. Al pt å, Elv i Myre Syssel paa Island.

Aira.

† Orre. Udt. arre. — Alro sokn DN. IV 663, 1448. Sognenavn paa Jæderen.

?† Orre 62 Fuse. — af Olra BK. 67 a (Feil for Olro?). Maa komme af Trænavnet o 1 r m., Or, Older. Se Ldsbl. 426.

And-

A n d e 1 v e n. Hurdalssjøens Afløb i Eidsvold. A n d a a e n. Udt. annåa. I V. Gausdal.

An n a e 1 v e n. Udt. an,nacelca. Maalselven. Vel nyere Navn. † And raa 4 Ytre Rendalen. Udt. andra. — Anndraa 1520. Ved en Elv, som kommer fra Antjernet (AK.) og gaar gjennem Anndalen. Jfr. Anden, 2 Smaaøer i Husby S., Stockholms Län. * Q n d, af Fuglenavnet ond f., And. Andraa er vel opr. * A n d a r å, sms. med Gen. enten af Fnglenavnet eller af et opr. usms. Elvenavn. Se NG. III S. 364. De to første kunde ogsaa være ligefrem sms. med Fuglenavnet. Jfr. Andselven, udt. a'nnsffdva, i Maalselven, et aabenbart nyere Navn.

[A n d f i s k a a e n: Gjennem Andfiskvandet til Ranenfjorden ved And-fiskaaen 18 Mo Ndl.].Andra — As-.

5

Andra.

Andra. Udt. andra. Snaasen (Andorelven fra Andorsjoen, jfr.

Andorfjeldet. RK.). A a n d a. Udt. anda. Forbi Aanstad 17 Skiaaker. — i Anderstædum DN. V 277, 1398. Ondhæstadhe .DN. XIII 80, 1438. Elven nævnes DN. V 289, skr. Andru i Akk. og Andrunnæ i Gen. og DN. XIII 48 Androne i Akk. Se NG. IV, 1 S. 32.

Hænger maaske sammen med on dur r og and ri m., et Slags Ski.

Ang-.

A a n g a. Tverelv til Hovedelven i Førde, forbi Angedalen, udt. ange-.

† Aamvik 97 Kvinnherred. Udt. timmvik. — Angwig, Andwig 1520. Ved en Elv.

Hænger vel sammen med Adj. o n g r, Folkespr. ang, trang, snever. I Aamvik kunde ng tænkes at være gaaet over til m under Indflydelse af v (S. B.).

† Ankenes. Ofoten. Om der er Elv, kan ikke sees af Kartet.

«s

Ark-

T A1 k e r ø d 26 Berg Sml. — Arkærud DN. I 299, 1367. Arkarud

RB. 226 s. 245 s. 502. Gaarden ligger mellem 2 Bække. † A r k. o s e t. Sandsvær. Ved Udløbet i Myklevand af en Elv, der kommer fra Arkevandene.

Jfr. Arken, Sø i Åtvid S., Östergötl. Arksjon i Åsele Lapmark. Hænger maaske sammen med arka, hvis Grundbegreb synes at være «at bevæge sig langsomt og besværligt frem». Se NG. I S. 219.

Am-.

† Arendal, Sognenavn i Stokke. — Arnadalr DN. IV 287, 1352.

XI 54, 1368. RB. 61. 565 o. fl. St. † A a n d a 1 27 Frænen. — Arnedall 16de Aarh. Ved en Elv. † Aand al 38 Øre. Udt. anndal. — or Arnardale DN. III 66, 1303. af Arnadale AB. 70. Ved Udløbet af en Bæk.

? † A r t e i d 63 Sørum. Udt. dltti. — Arteid BB. 265. 305. o. fl. St. , Ved en Bæk, der gaar til Bømua. [Jfr. NG.

II S. 254, hvor det ikke er forklaret af Elvenavn].

As-.

† Asdøl 198 Lier. — i Asdolo BB. 101. Ved en Elv, der nu kaldes Asdøla, udt. assdøla, der kommer fra Sandungen i Asker.

† A s d a 1 7 Bamle. Udt. dssdal — a Asdalum DN. II 104, 1314

o. fl. St. Ved en Bæks Udløb i Frier. † Asdal 36 Øiestad. Ligger ved Lilleelven, som kommer fra Assæ-

vandet med Gd. Assæ. † Asmyr 4 Lardal Jb. — a Asmyrum DN. VIII 249, 1376. Ved en Bæk, der falder i Laagen fra V. nordligst i Hovedsognet.6

As--Augla.

† Ass eim 50 Lavik. Ved en liden Elv paa Østsiden af Risne-fjorden i Brekke S.

Gaardnavnet A s s æ i Øiestad maa være opr. Sønavn, sms. af Elvenavn-stammen med sær.

Askeraana. Kommer fra Hisevandet og falder i Herefossfjorden söndenfor Herefoss Kirke.

Mulig beslægtet med Trænavnet a sk r og Elvenavnet Eskja, se dette.

Aspika. Falder i Lærdalsfjorden fra N. ved Øie. Kommer fra Fjeldet ovenfor det ved Aardalsfjorden liggende Aspvik, udt. asspikadn.

Maa være dannet af Gaardnavnet.

Atna. Udt. attna (i Østerdalen) eller attné (i Gudbrandsdalen). Falder i Glommen ved Atnosen i Stor-Elvedalen. *Qtn, Gen. Atna r. Maa være af samme Stamme som Etna i Etnedalen og Etne i Søndhordland, vel opr. Fjordnavn. N er i disse Navne utvivlsomt Afledningsendelse; den opr. Stamme har vi vel i etja, egge, drive frem. Se NG. III S. 368.

"PfAtramadalen 23 Kvinn herred. Udt. atråmadalen. Ved Kvitebergs vandet.

? Attale mylna DN. XI 53, 1366. I Kodal Sogn i Andebu.

Auön.

Svartøna. Gaar ud i Varaaen i Trvssil. [Svartøna. Falder i Aasta i Ringsaker. Helland I 528]. † Undal. Bygdenavn i Lister og Mandals Amt. Udt. audendal og øugnedal.'— Aunnadal DN. VI 315, 1369. 420, 1413. Audnodal DN. II 524, 1429. Aunudal DN. XIII 90, 1449. Øudnedal, Odnedal, Ødnedal oftere i 15de og 16de Aarh. † Unneland 92 Haus. Udt. ø'ddland eller øw'ddland. — Audnu-lond DN. XII 48, 1323. 152, 1427. Ved en Elv, der falder i Haukelandsvandet. fAudneland 65 Ulvik. Udt. augnalånd eller au dna-. — Ved et Tilløb til den Elv, som gaar forbi Vambeim.

Der har maaske været baade en sterk og svag Form af Elvenavnet, Auön og Auön a. Det hører vel til a u Ö n f., snarest i Ordets Betydning: Bortryddelse, Ødelæggelse.

Augga. Udt. augga. Elv i V. Gausdal, gjennem Auggedalen (i Oggudale DN. V 132, 1344. i Auggudalenom DN. V 159,1348).

Efter S. Bugges Formodning opr. *Qfga, af ofugr, bagvendt, som gaar baglænds. Elven danner øverst en stor Bue og gaar i sit nedre Løb i tætte, meget sterke Krumninger. Se NG. IV, 1 S. 210. Jfr. ogsaa Aave-. Elvenavnene Ogga og Ugga hører ogsaa maaske rettest hid.

Augla.

Augla. Udt. augla. Falder i Laagen noget vestenfor S. Frons Kirke. Deraf Sæternavnet Ulkvarv, udt. ulkvarv.Angla — A nr.

Angla, store og lille. Udt. au gla. Falder i Ogna ved Fossem i Ogndalen.

† A u g 1 e n 53 Værdalen. Udt. au gla. — Oglen 1520. Ved en Bæk, der falder ud i Kvamsbækken.

Maaske en Afledning paa -1 a. Forholdet mellem dette Navn og nogle

af de under Ugl opførte synes ikke ganske klart.

Anja. Gaar gjennem Aunevandet i Aabvgden i Bindalen.

Navneformen, som er gjengivet efter Kartet, er mulig tvivlsom.

Auma.

A u m a. Udt. øma. Bielv til Glommen i Tønset nordenfor Trond.

Auma. Falder i Glommen fra V. i Lilleelvedalen (Oumen Aa AK.). Er enten Auma = Aama, Orm, Larve (Aasen) eller maaske snarere

afledet af Adj. a u m r, elendig, ussel.

Aur, Aura.

i Auru, i A u r a r a a RB. 303. 227, Navn paa den Elv, der kommer fra Ørsjøen i Enningdalen. Soens Navn, opr. * A u r r, bevaret i Ør 84 ld (Aurs (Gen.) DN. IV 228, 1344. a Aure DN. II 388, 1387). Elvens Navn bevaret i Ørebakke, der ligger ved dens Udløb i Enningdalselven (vid Auræbakka DN. IV 228, 1344. vid Aurabakka DN. II 387, 1387).

A u r a. Udt. aura. Gaar fra Aursjoerne i Lesje nordover til Eikesdalen. Deraf formodentlig afledet 0 y r i r som Navn paa den Fjord i Romsdalen, i hvilken Elven falder ud, og deraf igjen dennes nuv. Navn Eresfjorden ((Evrisfjgrör DN. III 305, 1375, jfr. I 282. III 491. 259).

Aura. Udt. aura. Gaar fra Aursjøen sydover ud i Otta i Skiaaker.

A u r a a e n. Falder fra N. i Skasaaen i Brandval.

Auraane. En af Sireaaens Kildeelve sydvestligst i Bykle (NB. et Vand, som den gaar igjennem, heder paa AK. Aurevand).

† Auraaen 55 Sannikedal. Ved en Elvs Udløb i Hull.

† 0 rd al 22 Hvaler. Udt. ørrdæl. Ved en Elv, som gaar forbi Ørekrok. NG. I S. 261.

† Aurstad 47 Nes R. — i Aurstadhe DN. II 566, 1443. V 537, 1447. Ved en Bæk, som ogsaa gaar forbi Aurberg og Aurholen. NG. II S. 341 f.

† Aurdal (Akk.) RB. 477 under Drognes Kirke, Nes R. NG. II S. 365.

[? † Aurlund 134 N. Land; jfr. Aure 133, 2 smst. Ved en Bæk, som gaar til Etna. NG. IV, 2 S. 216],

† Aurdal, Kirkested og Bygdenavn i Valdres. Nær en liden Aa, der kaster sig fossende ned i Valdreselven.

† Aurdal 110 Norderhov. Udt. audcet eller aur-. — Ved en Bæk, der forenet med en anden gaar ned i Randselven.

† Aurdal 124 Voss. — i Aurdale BK. 33a. Aurdal DN. I 145, 1322.

† Aurland. Bygdenavn i Sogn, skr. saaledes allerede i Egils S. og i Sverres S. Øverste Gaard i Dalen heder Aurdalen (Matr.:8

Aur — Baåen.

Østerbø), en nærliggende Gaard Aurviken, begge ved et Vand paa hver sin Side af Elven Langdøla, som mulig kan have været opfattet som Vasdragets Hovedkilde. [?† Aurstad 118 Sparbuen. Udt. au r sta. Mellem to Bække. NG. XV S. 215],

['? † A u r s t a d 35 Grong. Udt. aulsta. Ved en liden Bæk. NG. XV S. 296],

Aur og Aura forklares NG. I S. 261 o. fl. St. af aurr m., Aur, Grus, hvorefter Betydningen bliver « Gruselven». Denne Forklaring volder dog Vanskelighed ved Opfatning baade af den sterke Form A u r og af Sø-navnet Aurr. Om en anden Forklaring af et formodet aurr m., Vædske, Fugtighed, se NG. IV,2 S. 251. Enkelte af de ovf. opførte Navne hører maaske rettere ind under den følgende Artikel.

Aurriö-.

† Ørebæk 44 Onsø. Udt. ørebæTck. — Auridabek RB. 270. † Ørebæk 154 Skjeberg. Ved en liden Bæk, der falder i Tose-kilen.

† Aurbæk holen, under 42 Grue. Ved Aurbækken, som falder i

Tjura (i Aurydhæbækkænom DN. XIV 18, 1400). † Aurebæk 22 Oddernes. Ved Ørebækvandet (AK.). † Aurebæk 5 Holme. Sydvestlig i Sognet ved en Bæk. † Aurebæk 46 Halsaa. Som det synes, ved en Bæk. † Udal 49 Vanse. Udt. udal. — Auridhadalir DN. XII 7, 1285. 152, 1427.

† Aurdal 43 Hosanger. — Auridhadalir DN. XII 152, 1427.

Af a n r r i Ö i m., Ørret. Aurriöabekkr er ligefrem sms. med Fiske-navnet. Til Grund for Aurriöadalir maa vel ligge et Elvenavn * A u r r i Ö a å.

[Ausunda. Udt. ausötma. Gaar til Fjærbotn og Namsenfjorden forbi Aursundli 13 Klingen, udt. auselia eller aulselia]. S. B. formoder, at den opr. Form er * A u s u n d, af Verbet ausa med Participialendelsen u n d. Se NG. XV S. 328.

† Avad alen 121 Mo Ndl.

Ligger ved en Bæks Udløb i en Arm af Glaamaaen. Af det i Nordland i Stedsnavne saa hyppige Ave m., Vandsamling, Bagstrøm.

† Avunn a. Tjern i Kvams S. i Stod med Afløb til Skoganvandet. Avundsbækken. I Sørli S. i Lierne, gaar til Sverige.

Til Grund for disse Navne ligger mulig et Elvenavn, som hænger sammen med ofnnd f.. Avind, Fiendskab, maaske sigtende til Strid om Grændsemerker. Eller en Afledning med -u n d af det ovf. nævnte Ave ?

Baaelven. Falder i Aabjørgvandet i Bindalen ved Granbostad (DK.). Jfr. Bod-?

Baåen. Lober ud i Fustvandets Os nedenfor Aakvik i Vefsen. I Nærheden Fjeldet Baåsen (DK.).

Bagn-.

Bogna. Udt. bangna. I Klingens Sogn sydlig i Namdalen. Kommer fra Bognsjøerne, udt. bang-. Deraf ogsaa Bangdalen og Gaardnavnet Bangsund, udt. bang-, *? † B a g n e 34 Ulvik. Bagnn 1563. Ved en Elv yderst paa Østsiden af Osefjorden.

*Bogn, Gen. Bagn ar? S. B. antager det for muligt, at *Bogn kau være opstaaet af *Bongn og være beslægtet med oldn. bang n., Larm. Se NG. XV S. 328. Jfr. ogsaa Begna.

Band-.

Bandaaen. Liden Elv i Øie S., Vang V. Kommer fra et dvbt

Skar mellem 2 Tinder. '?† Bandeberg 4 Jelse. Udt. banda-. Ved en liden Elv, der gaar forbi Bandaasen paa Nordsiden af Ømbø.

Staar maaske i Forbindelse med Band n., et Pas paa det låve Vandskil mellem to Dale (Ross i Tillægget). Jfr. ogsaa Benda.

Batn- (Borkn-).

B a t n f j o r d e n, paa Nordmør. Barkarfj. DN. II 61, 1303. Barknafj. DN. III 66, 1303. II 59, 1303. AB. 70. Mon den Elv, der falder ud i Bunden af Fjorden, opr. har hedet Bçrkn? Indeholder vel samme Stamme som Borkn-, Burkn-, Se dette.

Bauta. Bæk ved Haugnes i Andenes. Her er en omfalden formentlig Bautasten. Aarsb. 1878 S. 9.

Begna. Udt. bcégna (ogsaa hort bcegna). Navn paa Hovedelven i Valdres. Aabenbart dannet af Grændenavnet Bagn (udt. bang og bangn).

Sandsynlig opr. kun brugt om Elvens Løb gjennem Bagn. *Begn kan vel være et gammelt Navn; beslægtet med Bogn, se ovf. Se ogsaa NG. IV, 2 S. 227.

Beinelven. I Maalselven (K.). * Beita.

† Af Beitodalom AB. 11. Forsvundet Navn paa en Gaard, der

maa have ligget i Egge Sogn ved Stenkjær. '? † B e i t o 2 0. Slidre. Udt. beitö. Ligger nær en Bæk, der fra

Beitetjern gaar til Øiangen. Navnet er utvivlsomt Dat. Flt. † Beitveit 26 Selje. Ved en liden Aa paa Østsiden af Stad-

halvøen, N. for Leikanger Kirke. '? † Beitland 104 Hegre. Paa Nordsiden af Foradalen, nær en Bæk.

Beitudalir forudsætter et Elvenavn Beita, men der kan vel ved .Siden deraf ogsaa have været en Form * B e i t. Af samme Stamme maa være BeitisstoÖ, nu Beitstaden, af et opr. Fjordnavn *Beitir, som vel ogsaa har været opr. Navn paa Beisfjorden i Ofoten. Forklares af S. B. af et Adj. *beitr, som kan bide (jfr. sårbeitr, som bider smerteligt); det kunde da betyde: den bidende, d. e. bidende kolde.10

1 lekka — Bera.

B e k k a. Falder i Hovda nordlig i Aamot.

Kommer maaske snarere af b a k k i end af b e k k r.

Belja. Udt. bSlja. Falder ud fra S. lidt nedenfor Aulstad Kapel i V. Gausdal.

Af belj a, at brøle. Jfr. Beljandi, en Aa paa Island, Årnes S., der løber sammen med egjandi (den tause).

B æ 1 a, se B e r 8 a.

Bemla. Falder i Ua langt oppe i Skovbygden i Nes R. (RK.). «Den pladskende, skvulpende»? Jfr. Folkespr. bemla, bamla.

Benda.

B e n n a. Udt. bcénna. Kommer fra Bennsjøen og gaar forbi Gaarden

Benkleiven og Benlien i V. Gausdal. Benda. Udt. bæWjWjCi eller bæ'mla. Falder i Gula ved Bendosen i Aalen.

B e n d o 1. Udt. benndøl. Elv sydlig i Fyresdal i Amtsgrændsen.

[Hører maaske ikke hid; maaske snarere til Birna]. B e n n a. Udt. bæ'nna, Dat. bænn. Vand paa Grændsen af Melhus,

Hølandet og Horg; har Afløb gjennem Loa til Gula. † B e n d a 11, i Strandebarm. DN. VI 832, 1570. † Ben set 28 Akerø. Udt. bcermset. Nær en Bæk. † Benberg 30 Leinstranden. Udt. benbøran,n. — Bendaberg AB. 42. Bendebergh NRJ. II 177. Ligger oppe i Høiden ovenfor en Elv, der her gjør en stor Bøining.

Benda f. eller * B e n d r f. Navnet er maaske ikke overalt at forklare paa samme Maade. Det kan være opstaaet af benda, bøie, eller af Band n., lavt Tas mellem 2 Dale (NG. IV, 1 S. 206). Jfr. Band-,

Bera.

Burua (vel rettere: Buru). Falder i Slemma, der gaar ud i den

nordre Ende af Ossjøen i Aamot. Burua. Gaar fra V. ud i Storsjøen i Rendalen. Buru. Kommer fra Børrsjøen og falder i Orkla nær Orkelbogen i Kvikne.

B e r u. Udt. be ru. Gaar i Songavandet ovenfor Totak, forbi Beru-

nuten 19 Rauland, opg. Udt. bæru-. Bera. Saa heder antagelig et Tilløb fra 0. til Hjelmo i Eidfjord.

langt nede. Jfr. Gaard Berastøl og Fjeld Berakopen. Buru. Udt. buru. Sydligst i Støren, falder i Gula ovenfor Godøien. [Buru. Udt. buru. Tverelv til Sokna i Soknedalen. Gaar forbi Berdal (i Berudale Fornm. s. IX 317. i Berodale DN. III 2, 1220. i Bærodall AB. 58). Paa Kartet skr. Boraaen]. B e r a a. Kommer fra Bærebu Vand (JN. 369), forbi Bernaas 85 Tinn, udt. bæ mås; paa det høie Nes mellem Gjøisdalen og Husevoldsdalen. B e r d ø 1 a. Udt.. bær-. Gaar fra S. ud i Sjoa i Hedalen.Bera.

B e r d ø 1. Udt. bæ" r r døl. Tverelv fra 0. langt oppe i Bvkle. Forbi Berdalen 3 Bykle.

? † Bærengen 58 Berg Sml. Udt. bæringen. NG. I S. 222.

?†Borsebakke 37 Rygge. Udt. Wrsebaklce. Borse- maaske af*Berusjör. NG. I S. 343.

? † Bersjø 134 Vaaler Sml. Udt. bælsje. Af *Berusjör? NG. I S. 375.

? † Bersjø 128 Høland. Udt. Mlsje. — a Bæirisio DN. II 271, 1356. i Berisio DN. IX 177,' 1379. Maaske af Elvenavn Bera gjennem et Sønavn * B e r i r som Mellemled. NG. II S. 200.

? † Berskog 4 Enebak. Udt. b&rskau. I Nærheden af 2 til Øieren gaaende Bække.

† Bar bol 107 Enebak. Udt. bérbøl — a Bærobæle DN. IV 307, 1358. Ved en Bæk, som gaar mod N. til Præstaaen.

† B æ r e g g 50 Sørum. Udt. bærægg. — i Bærægh BB. 442. Ved en større Bæk, som gaar til Romua og falder ud i denne søndenfor Nordli.

† Borolien 113 S. Fron. Udt. boroüa. — Beroliidt HG. Ligger nær en Tverelv til Fossaaen, som dog nu efter Kartet kaldes Skikua.

† Berfløt 57 Lier. Udt. bæ r f løft. — a Bæruflot RB. 96 s. Ved en liden Elv, som kommer ud i Lierelven fra V.

† Bæreberg 123 Gjerpen. Udt. bærbær r. — i Berobergi RB. 39. Ved en Elv, der falder ud i nordre Ende af Børsesjøen (Børse-, af *Berusjör, se NG. I S. 343).

† B e r d a 1 6 Vinje. Borrudall St. Ved den Elv, der gaar søndenfor Nesland Kirke.

† Bæreli 65 Landvig. Ved Elveløb mellem Vande.

† Bere fjord. Vestlig i Hitterø.

? † Berrjod 85 Sogndal Stav. Berurjöör Orvarodds S.

† Bær land 36 Bjerkreim. Ved en Elv, der gaar ned til Hoved-vasdraget ved Vigesaa.

† Bærland 65 Bjerkreim. Ved en Elv, som gaar til Ognelven vestlig i Sognet.

† Bernes 35 Hosanger. — Berones BK. 32 b. 59 b. Paa Østsiden af en Vik ved en liden Aas Udløb.

†Berfjord 59 Lindaas. Nær Udløbet af en liden Aa, ovenfor hvis Udspring ligger Gaarden Beraas.

† B e r d a 1 s Sæter. I en Sidedal til Aspikas Dal. i Lærdal.

† Berdalen. Munder ud fra S. i Aardalsvandet i Sogn.

† Berdalen. Sidedal fra S. til Fortundalen i Lyster [Berdøla kaldes Elven Helland I S. 283],

? † Berstad 66 Selje. Udt. bcérsta. Ved en Elv, der falder ud i Moldeijorden.

? † Bersæter 96 Indviken. — Berosætr, Berusætr BK. 13 a. b. 14 a. Nær en Elv paa Nordsiden af Fjorden.

† B e r d a 1 5 Norddalen. Udt. berdalen. Ved en Sideelvs Udløb nederst paa vestre Side i Valdalen. Berlien GN. 12 ligger meget længere oppe i Dalen og ikke ved Elv.12

Bera — Bergimda.

? † B e r i 11 9 Vold. Udt. læræll — af Berioryode AB. 77, hvilket sikkert er urigtigt for Beroriode. Hvorledes den nuv. Udtaleform er opkommen, er vanskeligt at forklare. † B e r f j o r d 66 Bjørnør. Udt. bærfjölen. — Bareffiord NRJ. II 50. Ved en Fjord S. for Roan Kirke, i hvis Bund der falder ud en Aa.

† Berdal 15 Aa. Udt. btérdalen. Ved et Tilløb fra N. til Nord-dalens Elv. [Maaske snarere af et ældre Navn paa selve Nord-dalselven, jfr. Børmarken 18 Aa længere oppe ved denne. NG. XIV S. 18].

† Berdal 98 Hevne. Udt. bdSrdalen. Ved en Aa, der falder fra

S. langt ude i Snildfjorden. † Bardal 121 Beitstaden. — af Berodale AB. 4. Bardal tidligst 1590. Ved en Aa, der falder ud i Beitstadfjorden sydlig i Sognet. † Ber fjorden 46 Herø. Udt. b&rrfjölen. Ved en Aa. PnSt. S. 33.

† Bardal 69. 75 Nesne. Udt. lurdal, — Berdal 1610. 1614.

Bera f., Hunbjørn. Jfr. B i r n a og Bessa. Brugt som Elvenavn ligesom flere andre Dyrenavne af Hunkjøn. Med Hensyn til flere af de ovenfor opførte Gaardnavne kan det være tvivlsomt, om de ikke snarere er sammensatte med det forøvrigt sjeldne Kvindenavn Bera eller med ber n., Bær, end med Elvenavnet. Omvendt er maaske Berekvam (Beruhvammr) i Jelse og paa 2 Steder i Aurland at aflede af Elvenavnet. Se PnSt. S. 33.

*BerÖa.

B æ 1 a. Udt. bcéla. Gaar fra 0. ned til Laagen i Faaberg forbi Gd. Balberg (udt. balbær. Bardebergh St. 136).

* B e r 8 a, af b a r 8 n., Kant, Rand, maaske gjennem * B a r 8 i, et muligt gammelt Navn paa Balbergkampen. Se NG. IV, 1 S. 234.

ßeröla.

† Berle 73 Daviken. — i Berölu Egils s. Berftla (Nom.) Sn. Edda. i Berdla BK. 8 a. 17 a. Nær Mundingen af en Elv, jder falder ud i Berlepollen.

B e r 8 1 a, af b a r 8 n.. Kant, Rand, dannet ved den i Elvenavne ofte forekommende Endelse -la, egentlig en Diminutivsform. Jfr. Her8la af Hordernes Navn (S. B.).

Berga. Flyder fra S. ned i Rivedalen i Arnefjord i Sogn. [Berg a a en. Fra Särna ud i Ljøra i Trvssil (Helland I 109)]. Af b e r g n., Berg, Klippegrund.

Bergenussa. Tverelv fra N. til Veo i Lom (hørt udt. med g, ikke med ji °g med Hovedtone paa næstsidste Stavelse. Maaske afledet af b e r g n o s f., fremstaaende Spids af et Fjeld.

Bergunda. Falder fra N. i Søndre Mesna forbi Bergundhaugen 523 Ringsaker, udt. bätrjenhaugen.

Maa ogsaa være afledet af berg n. ved Endelsen -und, hvormed mange Elvenavne er dannede. Jfr. Brumunda, H q r u n d, Lomunda o. fl.Jierk — Bitfl.

Berk-.

Bork a. Udt. i Gausdal bøWlca, i Fron bø'rka. Elv i S. Fron og V. Gausdal.

Vel af bovkr m., Bark paa Træer. NG. IV, 1 S. 134.

ißerkna? † Bertnem 72 Overhallen. Udt. b&ltnem. Ved en Bæk].

* B e r k n a, af * b e r k n, Sideform til Burkn, Bregne. Jfr. Batn- og Borkn.

Besa.

B e s a. Udt. besa. Fra 0. ned til Holandets Vasdrag, Namd.v

söndenfor Flakken. B e s a a e n, ogsaa kaldet Besa. Ud i samme Vasdrag 4 Km. nordligere. I Nærheden af dens Kilde er Besvandet med Afløb i en modsat Retning ned til Grong. B u s u. Falder fra S. i Hedalselven ved Hedalens Kirke i Valdres. Bosoa. Løber fra V. ud i Spirillen i Aadalen (DK.). ? B ø s a a. Falder efter AK. øverst i Strandefjorden i Hol.

Maaske at henføre til * b é s a, af * b i s a, bisse, fare afsted, oni Kvæget (S. B.).

Bess-.

B e s s a. Udt. bæssa. Falder i Sjoa nedenfor Gjende i Gudbrandsdalen.

B e s s e 1 v. Gjennem Bessevand ; falder ved Besseboden i Nordmands-

laagen i Numedal. ? † B e s s e v a n d. 0. for Bvrtevand i Mo TI., har Afløb til det lille Vand ved Mo Kirke. I Nærheden Bessefjeld. Vel afledet af b e r s i, b e s s i m., Hanbjørn.

* B i f r-, se B ø v r a.

† Bildinghædalen, i Skiaaker DN. V 289, c. 1400. Har vist et Elvenavn i 1ste Led. Navnet er ialfald bevaret i Sætrene Billingen, forbi hvilke Veien til Geiranger gaar.

Jfr. Store og Lille Billingen, 2 nærliggende Vande paa Fjeldet i Værdalen med Afløb gjennem Billingelven. Her ialfald er Navnet vist opr. Sonavn, af billingr m., Tvilling; maaske forskjelligt fra Bil ding-.

Birna.

[Binna. Udt. binna. Gaar fra Bjørnsjøen til Leiraaen forbi D ravian i Snaasen],

† B i r n u d a 1 r. Nu Bindalen i Nordland.

Birna f,, Hunbjørn; jfr. Bera og Bessa. I Bindalen maa Navnet have tilhørt Hovedelven fra Aabjørgvandet. Maaske hører Bendøl i Fyresdal (se ovf.) ogsaa hid.

*Bi'ta.

Bi'tu. Udt. Mtu. Elv i Rauland, falder ud i Totak paa Raulands-

stranden.14

† Bettum 107 Vaale. — a Bithæimi RB. 73. 74. Ved en Bæk;

men ved den samme ligger Lærum 101 Vaale. -† Bettum 130 Stokke. Ved en liden Bæks Udlob i en større. † B i t n e s 3 Meråker. Udt. bttnes. Ved Udløbet af Bitbækken, der kommer fra Bittjernet.

Ber har maaske været en Form Bita ved Siden af B i t a, hvoraf det nuv. Bettum kan forklares (S. B.). Navnet betyder vel: den bidende kolde, jfr. Beita.

Bitra i

† B i 11 e r s t a d 79 Hadsel. — af Bitrexstadom AB. [? † af B i 11 r a s t a d o m AB. 36. Biltrestadha AB. 132 s., nu sandsynlig Bøstad 125 Stjørdalen],

Jfr. Bittersæteren ved Metsjøbækken 0. for Engeren i Tryssil. DK. Vel af Adj. bit r, bidende. Jfr. BitrufjorÖr eller Bitra paa Island, som mulig indeholder samme Elvenavn.

Bjark-.

Torsbjørka. Udt. to'rsbjørJga.— Tordzbierkedall OE. 47. Falder

fra S. i Hovedelven i Meråker. ? † Bjørkerud 32, 5 Trøgstad. NG. I S. 6. •† Bjørkebru 12, 3 Skiptvet. Ved en til Glommen gaaende Aa. NG. I S. 78.

?† Bjørke 163 Rakkestad. Ved en Bæks Udløb i Skjeklevandet. NG. I S. 114.

† Bjørkebæk 34 Aremark. Ved en Bæks Udløb i Asperen. NG. I S. 182.

† Bj ørkaa 88 Raade. Udt. bjø"rkå (bjørkåa?). Ved en liden

Aa, som falder i Vannsjøen. NG. I S. 333. † Bjørke 64 Vaaler Sml. — a Biorku DN. III 238, 1357. i Biærku

RB 492. Ved en Elv. ? † Bjørke 87 Kraakstad. NG. II S. 40.

T Bjerke 33 Frogn. — Biarka (Nom.) II 19, 1277. a Biorku fl. St. NG. II S. 77.

7 Bjerke 59 Bærum. — Biorku (Akk.) RB. 114. Nogle smaa

Bække i Nærheden. NG. II S. 138. -† Bjørke 100 Bærum. Ved en Bæk. NG. II S. 144. T Bjørke 95 Enebak. — i Biorku DN. V 114, 1340. Biorku

(Akk.) DN. VIII 270, 1396. Nær en Bæk. NG. II S. 221. † Bjørke 142 Ullensaker. — i Biorku RB. 305. a Biærko DN. II

500, 1422. Ved en Bæk. NG. II S. 323. † Bjørke 98 Nes R. — i Biarku DN. IV 216, 1342. Nær en Bæk. NG. II S. 347.

† Bjørke 151 Nannestad. — a Biarku DN. I 198, 1337. a Biar-kum DN. IV 266, 1348. a Biorku RB. 418. Ved en Bæk. NG. II S. 410.

† Bjørke 194 Vang Hd. — Biørka (Nom.) DN. I 703, 1493. Ved

en Elv. NG. III S. 100. † Bjørke 28 S. Fron. — i Biærkum DN. II 31Ö, 1370. a Biærkoo DN. III 502, 1429. Nær en Bæk. NG. IV, 1 S. 122.Bjark — Bjella.

15

[?† Bjørke 85 Biri. Nær en Bæk. NG. IV, 2 S. 14], ? † Bjørke 217 V. Toten. Nær en Bæk. NG. IV, 2 S. 111]. [† Bjørke 69 Brandbu. — Biorku (Akk.) DN. VI 356, 1383. Ved

en Bæk. NG. IV, 2 S. 167], [? † Bjørke 127 N. Land. Ved en Bæk. NG. IV, 2 S. 215], † Bjørkedalen, i Eidanger. — i Biarkudale, Biorkudale BB. 38.

Med en Elv, der falder ud i Bunden af Eidangerfjorden. †Bjørkos 43 Landvig. Udt. bjarküs eller -os. Ved en Elvs Udløb i Søndle. Langt oppe ved samme Vasdrag ligger Birkedal, opg. udt. bø'rkedal eller barkedal (mon rigtig?). † Bjerkreim 5 Bjerkreim. Ligger ved et lidet Tilløb til Tengs-

elven noget S. for Ørsdalsvandets Afløb. † Bjørkedalen 70 Førde. — i Biorkodolum BK. 22b. Ved en

Elv paa Sydsiden af Fjorden i Naustdal Sogn. † Bjørkedal 91 Volden. — Biorku- 1338 og oftere. Ved en Elv.

•? † Bjørset 23 Bolsø. — af Biork.sætre (d. e. Biorko-?) AB. 78. Se PnSt. S. 40.

† Bjørke 284 Opdal. — af Biærko AB. 49. NG. XIV S. 192]. † B j ø r k e n 47, 7 Horg. Udt. bjørka, Dat. -kutm. — Ved en

Bæk, som kommer fra Bjørkvandet. NG. XIV S. 263]. [† Bjørken 112 Strinden. Udt. bjørka, Dat. -kån,n,. — af Biorko

AB. 32. Nær en Bæk. NG. XIV S. 349]. [† Bjørkan 30 Leksviken. — af Biorko AB. 27. Ved en Bæk. NG. XV S. 50].

† Bjørset 126 Leksviken. Udt. bjø'rrséten. — af Biarkosætre AB. 64. Ved Udløbet i Storvandet af en Elv, som

gaar gjennem Bjørktjernet og Bjørsjøen. † Bjørken 121 Værdalen. Udt. bjørka. — af Biorko AB. 19.

Ved en Bæk, der kommer fra Bjørkevandet. [† Bjørken 201 Inderøen. Udt. bjørka, Dat. -kan. — af Biorko

AB. 5. G. 116. Ikke langt fra en Bæk], ?† Bjørken 89 Sparbuen. Udt. bjerka, Dat. -kan. Her synes dog ikke at være andet Vandløb end Fløra, der i Nærheden falder i Figga.

[† af Biorkosætre AB. 14 s. af Biorkesæther G. 119. For-

svundent Gaardnavn i Sparbuen. NG. XV S. 218], [† Bjerka 51 Hemnes. Udt. bjcerka. Ved en Elv, som længere oppe gaar forbi Bjerkadalen],

*Bj arka f., af Trænavnet b j o r k f.; betyder altsaa: Birkelven. Bjerkreim og Bjørken i Værdalen kommer mulig ligefrem af Trænavnet. Gaardnavnet Bjørke kan, naar ikke ældre Former viser, at det hører hid, ogsaa ofte være at henføre til birki n., Birkelund.

B j ø r k h ø 1 a. Elv fra Elgsjøen til Langvandet i Holandets Vasdrag, Namdalen.

Bjella.

[B j e 11 a a e n. Udt. bjfüåga (?). Tverelv til Blakkaaen. Mo Ndl.j.Bjella — Björa.

B j e 11 a a e n. Kildeelv til Ranenelven. Forbi Bjellaanes 77 Mo Ndl., udt. bjyUånese.

† Bjelle 26 Tveid. Ved en Elv mellem to Vande nordvestlig i Sognet.

fBjellaasen 67 Froland. Ved en Elv, der gaar fra V. til Nidelven. Jfr. Bjellebæk smst.

Af bjalla f., Bjelde; maaske: «den skvaldrende», jfr. Falk og Torp

under «Bjelde>.

Bjora.

Bjøra. Udt. bjøra. Kommer fra Bjørsjøen og falder fra 0. i Glommen noget ovenfor Tolgen Station.

Bjøra. Udt. bjøra. Hølandsvasdragets Afløb til Namsen, forbi Bjørnes, udt. bjø'nnes, i Overhallen.

Bjøraaen, søndre og nordre. Udt. bjøråa. Falder fra V. i Glom-men ligeoverfor Bjøraaneset i Stor-Elvedalen.

Bjøraaen. Udt. bjor-. — Falder i Laagen fra S. ligeoverfor Hol-aker i Lesje.

Bjøraaen. Falder fra S. i Øiangen i Hurum Sogn i Vang V.

Bjoraaen. Udt. bjoråna. Iveland. Maaske = Bjørdam Elv AK.

Bjøraaen. Falder i Orkla nedenfor Grøtan i Rennebu.

B o r a a e n. Fra Børsjøen forbi Bjordal 47 Selbu (i Selbu udtales b for bj).

Bjøraaen. Fra V. i Flaattedalselven, der løber ud i Namsen i Grong.

Bjøraaen. Gaar fra Bjørtjern til Foldenfjorden forbi Bjøraaen 19 Foldereid, udt. bjø'råa.

B j o r e 1 v e n. Udt. bjorælva. Lenviken.

Bjor oia. Udt. bjorøiö. I Eidfjord inderst i Hardanger.

Bjørdøla. Udt. bjørdøla. Falder i Valdreselven nedenfor Stugu-nøsen paa Fillefjeld.

Bjorbækken. Falder i Fæmundselven söndenfor Fæmund.

Bjør bækken. Falder i Villa i Rendalen.

Bjorbækken. Falder i Osa i Rendalen.

Bjorbækken. Falder i (den vestre) Svorka i Orkedalen.

Bjorbækken. Udt. byr-. Falder i Ena nær Enli i Budalen.

Bjorbækken. Falder i Bua fra V. ved Tovmoen øverst i Budalen.

Bjurbækken. Gaar forbi Bjurbækdalen til Bjerkaelven i Hemnes.

(Bj ura a en. Gaar til Rødvandet og Tveraaens Vasdrag i Mo Ndl.].

Bjuraaen. Falder i Rosaaen i Korgen S., Hemnes],

† Bjora a 6 Evje. Ved Bjorelven, der kommer fra Bjorevand og falder ud i Breiflaavand.

† Bjolset 1 Elverum. Udt. bjølsét. — Biorasætr DN. V 147, 1346. Ved en Bæk, der gaar ud i Glommen.

† B j ø r 1 i e n 91 S. Land. Udt. bjørlia. Ligger mellem to smaa Elve, af hvilke den større efter Kartet kaldes Vulua.

† Bjørbæk 50 Solum. Ved en Bæk, der falder ud i en Vik af Kilevandet.

† Bjorvatn 29 Vegaardsheien. Ved et Vand.Björa — Bjølva.

17

† Bjorvand 18 Birkenes. Ved et lidet Vand, hvis Aflob gaar til Topdalselven paa Grændsen mellem Birkenes og Tveid.

† Bjorbæk 44 Birkenes.

† Bjordal 16 Bjerkreim. Ved en Elv langt oppe i Ørsdalen.

† Bjoreim 47 Raa. Ved Tvihaugelven nordlig i Varhaug Sogn.

† Bjoreim 25 Strand. — a Biorheimum DN. IV 138, 1321. Ved Tauvasdraget og en Sideelv fra N.

† Bjordal 58 Skjold. Ved en Elv, som falder i Aalfjorden.

† Bjordal 18 Kirkebø. — i Biordale DN. II 154, 1331. Ved en Elvs Udløb i Fuglsetfjorden.

† Bjordal 107 Y. Holmedal. Ved en Elvs Udløb i et Vand vestligst i Guddal Sogn.

† Bjørlo 7 Eid Nfj. — i Biorla BK. 18 a. b. i Biorloo BK. 34 a. Ved et Tillob fra S. til Eidselven.

† Bjorlokken 31 Sande Sdm. Udt. bjørlylçlçå, Dat. -kinne. — Paa Fastlandet ved en Elv.

† Bjordal 38 Ørsten. Øverst oppe i Dalen i S. 0.

† Bjørdal 8 Sunnelven. Ved en Sideelvs Udlob i den østre Elv.

† Bjørløkke 82 Skodje. Ved en Elv inde i Samfjorden.

† Bjørbakken 11 Eresfjord. Ved en Elv, der falder i Fjorden strax østenfor Hovedelven.

† Bj ornes 29 Eresfjord. Udt. bjørnes. — Ved en Elv, som falder i Hovedelven nedenfor Eikesdaisvandet.

† Bjorbæk 19 Sundalen. Udt. bjørbcelçJçanjP). — Ved en Bæk, der falder i Hovedelven langt oppe i Romfo Sogn.

† Bjordale n. En Dal oppe i Fjeldet i Horg med en Bæk, der gaar ud i Lundasokna. RK.

† Bjørdal 79 Stod. Udt. bjø'claf. — Ved en af de Bække, som danner Stods Hovedelv.

[† Bjørum 17 Vemundvik. Udt. bjtfråm. — Biorhammer 1520. Bioram 1590. Nær en liden Aas Udløb i Namsen],

[† Bjordalselven. Falder i Vefsenelven nedenfor Grane. RK.]. Bj o ra, dannet af bj örr ni., Bæver, betyder altsaa: Bæverelven; jfr.

Bøvra. I enkelte af de ovf. anførte, med Bjør- sammensatte Navne er det

nok muligt, at 1ste Led snarere kan være bjär, Gen. af bær m., Gaard.

Bjüg-.

Bjua. Bielv til Hosla i Vaaler Sol.

†Bjunes 38 Siredalen. Udt. bjunes. — Ved en Aas Udløb i Sireaaen fra V., ikke langt ovenfor Tonstad.

† B j o t v e i t 130 Ullensvang. — Biu- 1603, Biug- 1667. Ved Udlobet af en Elv, som ikke synes at have nogen paafaldende Boining.

† Bj o tveit 80 Øistese. 'Biu- 1603. Biug- 1667. Ved Udløbet af en liden Bæk, som synes at have et temmelig ret Løb.

fBjugan 84 Hegre. Ved en Bøining af Hovedelven og nær en i denne udløbende Bæk.

Tel af Adj. bj ügr, bøiet, krum; bj üga, bøie. Jfr. ogsaa Bogo.

Ujølva. Udt. bjølvö. Kommer fra Bjølsegrøvand og gaar ud ved Aalvik i Øistese.

Björn-.

B j ø n n a. Udt. bjønna. — Falder i Kvenna i Telemarken, langt

oppe nær Stiftsgrændsen. Bjørnen (Bjørna?). Saa kaldes paa AK. en Bæk, der gaar til

Bennsjøen og Benna i V. Gausdal. [Bjørnaaen. Udt. bjø'n,n,åa. Falder i Driva øverst i Sundalen], Bjørnaaen, store og lille. Falder i Trondhjemsfjorden indenfor

Hindrem paa Leksvikstranden. [B j ø r n a a e n. Falder i Tosenfjorden i Bindalen nær dens Munding. RK.].

Bjørnaaen. Tilløb til Langvaselven i Ranen, fra Bjørnvandet

forbi Bjørnaaen og Bjørnneset. Bj øn døl a. Forener sig med Hønse østligst i Seljord. † Bjørnaaen 96 Vefsen. Ved en Sideelv til Vefsenelven, der

kommer fra Bjørnaavandene. † Bjørneraa 102 Trondenes. Udt. bjy n,ndra.

Dannet af Dyrenavnet bjorn. Jfr. Bera og Birna. I Bjørneraa har man i Iste Led Gen. bjarnar, Gen. af Dyrenavnet. Bjørnbækken findes desuden paa nogle Steder.

Blaaelven. Gaar ud i .Matersfjorden i Holmedal Sogn i Skaane-vik; saa- kaldet i Aakre Sogn, medens den i Holmedal kaldes Materselven.

Blakka. Tverelv til Engera, N. for Heggeriset i Tryssil. Kommer

fra Blaksjøen i Rendalen. B 1 a k k a a e n. I Mo Ndl. Har flere Tilløb fra Isbræen Svartisen. [Blakli 83 Strinden. Ved en Bæk. NG. XIV S. 345],

Af blakkr, blak, vel med Hensyn til uklart Vand, saaledes i Betydning beslægtet med Blanda.

Blanda.

† Blandhol 27 Askim. Udt. bldnnhöl, blannehöl. — a Blondu-holum RB. 143. a Blanduhole DN. I 190, 1336. i Blonduholo RB. 290. Flere Bække, men alle i nogen Afstand. Blanda er Navn paa en Jøkelelv paa Island (Kålund II 47); maa forklares af blanda f., Melkeblande, med Hentydning til det grumsede Jøkelvand. Det norske Gaardnavn kunde dog ogsaa forklares af blanda, brugt som Persontilnavn. Se NG. I S. 38.

Blankaaen. Forener sig med Glitra og gaar til Otta i Skiaaker. AK. Blankekilde. Tilløb til Opsalelven i Ringebu. AK. B 1 a n k e 1 v e n. Et af Tilløbene til det Vasdrag, der har sit Udløb ved Tysse i Samnanger.

Jfr. Blanktjernet i Kvikne. Af Adj. blank, skinnende.

Bleiaaen. Fra Nedre Tysdalsvand til Bjøreimsvandet i Strand. [B 1 e i e 1 v e n. Lærdal. Kommer fra Bleifjeldet. Helland II 201], † B 1 e i e n 50 Ullensvang. Bleidin 1293 og oftere. Paa Vestsiden af Sørfjorden ved Udløbet af

† Bleidalsæter. Ved en Sideelv ovenfor Mo Kirke i Hosanger. AK.

* Bleika.

Blekaaen. Falder i Hersjoen i Selbu, kommer fra Bleksjoen. HK. † B1 e i k e 45 Fet. — Bleika RB. 297. Maaske opr. Elvenavn. NG. II S. 233.

Jfr. Blekån, Lilherdals S., Jemtland.

Et Elvenavn 'Bleika, af Adj. b 1 e i k r, vil vel i Betydning falde sammen med Blakka. Et Elvenavn af samme Stamme synes at indeholdes i det islandske Bleikjudalr ^ Kålund II S. 96). Jfr. ogsaa Bleikvatnet i Hemnes. Bleikarelven, Bielv til Namsen i Grong, har Navn af Blei karfjeldet (egentlig: Bleikaren?).

Blesa.

Blesebækken. Falder i Svaane søndenfor Kongsvold paa Dovre. [† Blusuvold 58 Strinden. Bleßeuoll Gap. NG. XIV S. 343]. Horer vel sammen med Blesa f., lys Stribe (Aasen). S. B.

† B 1 i o s æ t r AB. 88, nu Blyset 70 Nesne. Ligger ved et Tillob til Bardalselven.

Navne, som mulig kunde indeholde samme Stamme, er Blihovde i 0. Gausdal, Blien og Blili i Y. Toten, Blistein i Jevnaker, Blia i Flesberg, Blystad i Vang Hd. Se NG. IV, 1 S. 191.

Blika.

B 1 i k ti. Udt. blféMcu. Kommer fra Østsiden af Blikufjeld og gaar til Elta i Tryssil.

B 1 i k u. Udt. blatkku. Kommer fra Nordsiden af Blikufjeld og gaar til Nordre Osa i Aamot. Af b 1 i k n., noget blinkende, hvidt, lysende.

B 1 i n d a a e n. Tverelv til Hovedelven i Bindalen. Gaar i en meget trang Kløft.

[? † Blinderen 44 Aker. — Blindarin RB 283],

Blinderen mulig at forklare af et Elvenavn * B1 i n d. S. B. Jfr. Blindeim i Ørskog, Borgund og Haram.

Blisterbækken. Falder i Bovra i Ringsaker. Blisterbækken. Falder i Glommen fra 0. noget ovenfor Jens-vold i Røros.

† B o d u b r u DN. VI 187, 1343, jfr. III 725. Skal nu kaldes Baa-broen og være Broen over den nordre Elv ovenfor Vossevangen i Voss.

Maa komme af et Elvenavn B o ö a. Dette kan ogsaa mulig ligge i Baaelven, se ovf.

Bogo. Udt. bögö. Falder fra V. i Trivja i Meldalen.

* B o g a; hører til Stammen bjüg-, se ovf., og maa ligeledes hentyde til bugtet Lob. Bogelven i Bindalen har Navn af, at den gaar ud i en dyb Bugt ' b u g r m.) af Tosenfjorden, kaldet Kolsvikbogen.20

Bogna — Borö-.

Bogna, se Bagn-. Bok-

† B a a k e r o d 90 ld. Udt. lå ler0. — Bokareid DN. II 388, 1387. — Baakenes 91 ld. — Bokanes RB. 506. Begge ved en Elv, der fra Boksjøen gaar til N. Kornsjø. Elven kaldes nu laicerælva og Søen baJcsjøen.

* B o k f. I NgL. II 487 Anm. har Navnet den yngre Form Bok a in. Jfr. NO. I S. 207. Hænger vel sammen med boka, bauka, grave, rode, ogsaa: skvulpe sterkt, om Vand (Aasen).

† B o 1 g e n 38 Kvernes. Udt. lålgå, Dat. -gån,n,. — af Baulgo AB. 72. Paa Nordsiden af Frei ved Udløbet af en Bæk.

Boll-.

† B o 11 a 95 Ibbestad. Bolaa DN. VI 228 f., 1350. Bulla VI 320,

c. 1370. Bullaa VI 346, c. 1380. fBollermoen 130 Hemnes. Udt. ba Iler mo'n. Ved en større Bæk.

[? † B u li e r a a s e n. Sæter paa Grændsen af Værdalen og Sparbuen]. * Bolma.

† Bolmset 65 Verran. Udt. lølmset. — Bølmesetther NRJ. II 228. Jfr. Bolmunes AB. 6. Nær en Aas Udløb i Verrafjorden. Jfr. Bolmen, stor Sø i Kronobergs L.

* B o 1 m a, som kan sluttes af det forsvundne Bolmunes, der maa have været Navn paa en Gaard ved Udløbet.

Bolunga. Udt. lo lunga [ogsaa: Ulinga NG. XIV S. 224]. Falder i Gaula forbi Bolingmoen i Holtaalen.

Kan maaske sættes i Forbindelse med bol ung r m., en ung Stud; jfr. Y x n a.

Bon-.

Bonnaaen. Opg. udt. bønnåa. Alm. skr. Bonnaaen. Falder ud

i Indre Visten i Tjøtta ved Gd. af samme Navn. B o n d ø 1. Udt. lonndøl. Forbi Bondal 62 Fyresdal, Bondal 1453. 1489.

† Bonaaen 10 Sørfolden. Udt. lonåa.

† Bondalen 37, 21 Borre. Ved en Bæk, ved hvilken dog ogsaa Skreppedal ligger.

† Bondal 115 Tuddal. Udt. lönndal. Bomdal 1485 og ogsaa oftest senere. Lidt nedenfor i samme Vasdrag Bonsvandet (AK.). † i Bonadale AB. 83. Nu lonndalinn. Kommer ned ved

Hjørundfjord Kirke. [? † Bondviken 101,9 Rissen. Udt. lonnviJça. — Bwnde NRJ. II 41].

Det er muligt, at ikke alle disse Navne har samme Oprindelse.

Borö-.

Bora. Udt. bora. Ovenfor Haukeli i Vinje. B o r a a e n. Fra Bortjern til Farsjøaaen i Nes R.Borö--Brak-,

† Bordalen. Gaar op mod S. inderst i Aakrefjorden i Skaanevik. AK.

† Bordalen. Udt. bor-. Paa Voss. Bordadalr DN. VI 619, 1475. Bordedal BK. 74 b. DN. VI 530, 1447. 766, 1536. Folkenavn Bordæler DN. VI 187, 1343.

Bora i Vinje kan efter Dialekten mulig høre hid; derimod ikke Boraaen i Nes, hvis den udtales med r, i hvilket Tilfælde den snarere maa høre til Bera. — Maa vel være at forklare af borö n., enten i Betydningen: Fjæl, Bræt, jfr. Fjal-, eller i Betydning af Kant, Kand. Jfr. Byröa.

Borg-.

Borge. Udt. bå'rgé. Liden Elv strax ostenfor Holaker i Lesje. Borga. Udt. barja. Gaar gjennem Søen Bolagen, udt. båtagen,

forbi Borgosen, udt. barjösen, i Røros. Svartbørja. Bæk NØ. for Asakskogen i Nannestad; gaar til

Kverndøla og Leira. DK. Borjaaen. Gaar forbi Børgen 25 Vinger, udt. børja, og Borgerud 19 Eidskogen, gjennem Søerne Svartbørja, Storbørja og Slabørja. NG. III 209. 222. † Borrebækken. I Aker, ved en Bæk, som kommer fra Troldvandet og falder ud under Navn af Munkebækken.

Maa hænge sammen med borg f., maaske i Ordets Betydning: Terrasse, saa at Navnet hentyder til Breddernes Udseende. Hid hører vel ogsaa Borga, udt. Børja, Navn paa 2 Arme af Velfjorden og ogsaa paa Gaarde ved disses Bund. Op fra den ene er en Elvedal, som efter KK. heder Børjedalen. Navnet er mulig ogsaa her egentlig Elvenavn.

Borkn (Burkn l).

B o r t n a. Udt. bå'rtna. Gaar ud i Gulelven forbi Bortn 20 Flaa (or Borkni DN. II 36, 1297).

Maa være samme Ord som det i Bygdemaalene endnu brugelige Burkn m., Bregne. Jfr. Batn og * B e r k n a. Navne af samme Stamme er Bortnen, Navn paa Fjord og Gaard i Daviken, Bortne i Selje og Bortnem i Y. Holmedal; nogle af disse indeholder maaske Elvenavnet.

? † Braagaa v andene. Paa Aasen mellem Hurdalen og Fering, ved Veien mellem Bygderne.

Brak-.

† Braker 90 S. Land. Udt. brukar. — i Brokom DN. III 219,

1348. Ved en liden Bæks Udløb i Randsfjorden. † Braker 44 S. Aurdal. Udt. braka. — Om der er nogen Bæk,

kan ei sees af AK. † B r a k e r 95 S. Aurdal. Udt. braka. — Ligger efter AK. ved et

lidet Tillob til Hedalselven. † B r a k e r 64, 4 V. Slidre. Udt. braka. Lader til at ligge ved en liden Elv.

[Brakelven (AK.), Bragaana (Helland), i Bygland og Hornnes]: •Brok f.? Staar vel i Forbindelse med brak n., Hrag, Larm.22

Brand- — Brenna.

Brand-.

B r a n d a. Forbi Brønstad, udt. brø'nn-, ned til Lomunda i Bindalen.

Brandaaen. Udt. branvßa. Gaar ud i Stavilla ved Tørnes i Soknedalen.

Brandaaén. Tilløb til Rokta, der gaar til Ogna i Ogndalen. Brandelven. Gaar forbi Dyste i V. Toten ud i Leina. † Brandal 32 Sande Sdm. Paa Fastlandet ved en Elvs Udløb. † Brandal 40 Ulstein. Nordøstlig paa Hareidlandet ved en Elv.

* B r a n d a. Sandsynlig af b r a n d r m., Stok, formodentlig hentydende til ret Løb; jfr. Geisla, Stavaa.

Brattaaen. Sydvestlig paa Hitteren i Sandstad Sogn. [Brattaaen. Falder ud i Sørfjorden i Hemnes, optagende Still- bækken. Dens nederste Løb er styrtende bråt. RK.].

Brei?)-.

B r e i a. Udt. breVa. Falder fra N. i Tromsa i Ringebu. Breia. Udt. brea. Falder i Orkla noget nedenfor Birkaaker i Rennebu.

[B r e i a a e n. Udt. breiåa. Skoganvandets Afløb til Liavandet i Stod].

Breibækken, falder i Namsen fra 0. i Harran S. i Grong.

*Brei8 f., af Adj. hreiör, bred. Denne sterke Form, som Udt. i Rennebu angiver, har maaske overalt været den oprindelige Form.

Breilanpa (B r e i 1 ø i p a DK.). Falder i Bygdin fra N.

Sidste Led kan henføres til 1 a u p a, i Betydningen: glide, fare nedad et Skraaplan, jfr. laup n., Flom, Vandflom (Fritzner).

Breimega. Falder i en bred, bråt Fos ned til Aura i Eikesdalen. Sidste Led hører til Stammen m i g-, se nedf.

Brekkaa. Elv i Habostaddalen i Stranden Sdm. (Jfr. Brekketind).

Bræla. Udt. breta. Falder fra N. i Skoganvandet i Kvam S., Stod. Staar vel i Forbindelse med bræla, haste, skynde sig (Aasen).

Bremsa. Udt. bræmmsa. — Hovedelven i Skoger og Sande.

Jfr. Brömsebäck paa Grændsen af Blekinge og Kalmar L.; længere oppe ved denne ligger Gd. Bramsboda.

Maaske beslægtet med Insektnavnet Brims (Krems) m. Jfr. Humla.

Brenna. Udt. bregna. Tverelv ovenfor Oldenvandet i Nordfjord

(jfr. Brændsdalen AK.). [Brennelven. Gaar til Kalvelven, som falder i Aabjøras Vasdrag, Bindalen, RK.].

Af brenna, brænde; »den brændende kolde»? Jfr. Elda.Urenta — Brugga.

B r e n t a, store og lille. Falder ud i den nordostre Ende afSkjæker-vandet i Snaasen.

Kunde formodes at være et halvt svensk Navn, af Adj. brant, bråt?

Bretta.

Bretta. Udt. bretta. Tillob fra S. til Moksa i Øier. Har kun i

sit ovre Lob synderlig bråt Fald. Bretta. Gaar fra samme Vandskille mod 0. til Aasta; har i den

nedre Del meget sterkt Fald. † B r e 11 o r u d RB. 284. Lier.

Synes efter Formen ligesom Verbet bretta at være afledet af Adj. br att r. Jfr. Brattaaen.

Bretninga. Udt. brættninga. Navn paa en af de Bække, som kommer fossende nedover den bratte Li ud i Setninga i Sollien. B r e 11 i n g s a a e n. Falder fra N. i Finna i Lom. AK. Har meget bråt Fald.

En Afledning af b r a 11 r; vel i Betydningsmodsætning til Setninga. Brettingsaaen er maaske en urigtig Skrivemaade. Jfr. Brettingsvolden og Brettingsvola i Sollien, der maa være dannede af Elvenavnet.

Bri-.

Briaaen. Nordøstlig i Ulvik; falder i et Vand, som har Afløb til Raundalen.

Bring-.

† Bringedal 18 Lund. Ved en Elv, der falder ud i den nordøstre Ende af Lundevandet. ? † Bringedal 136 Kvinnherred. Her synes der efter K. ei at være Vandløb.

Beslægtet med brengja, gaa trangt, Brengja f., Klemme (Ross)?

† Brinsdal 51 Holme. Brends- 1601. Brins- St. Ved en Bæk, som falder ud i Mandalselven paa Østsiden.

Bris-.

† Briseid 12 Herred. — a Brisæidi DN. IV 161, 1328. Brisæidis s. DN. VII 344, 1404. Ved Elv.

Brokebækken. Udt. broke-. — Begyndelsen til Daleelven i Lier.

Af Broka f., Laxeyngel (Ross). Jfr. Brokskjitbækken i Værdalen, d. e. i hvilken der kun fiskes smaa, værdiløs Broke.

Brua. Udt. brua. Liden Elv i Skiaaker, forbi Gd. Brujordet. Af b r ü f., Bro. Jfr. Brva,

Brugga.

"? † a Bruggunæsæ DN. II 158, 1331. Forsvundent Gaardnavn i N. Aurdal.

[† Brunkeberg i Telemarken. I 14de og 15de Aarh. mangfoldige Gange: Brugga-, Bruggu- og Bruggo-, Fra 15de Aarh. oftere: Bronga-, Brunga-, Brunkæ-, Brunko-, Brunke-j.

Mulig dannet med Suffixet -gaafbrün f., Kant, Rand ; jfr. Brunga. S. B.24? Brumma — Bli-,

Brumma.

Bromma. Udt. bro^mma. — En Elveudvidelse i Nes Hall. † Brommeland 28 Sand Byf. Ved en Sideelv fra N. til

Laagen. † Brummatjern, Brumma Sæter. NØ. for Javnin i 0. Slidre. (RK.).

? † Bromset 26 Malvik. — Brommesetther NRJ. II 182 [Personn. i Stedsn. S. 53 nærmest henført til Mandsnavnet Brüni'.

Brumunda. Udt. brømunna. — Bremund 1578. 1604. Gaar ud i Mjøsen paa Grændsen af Ringsaker og Furnes.

* Brim und?, af brim med Endelsen -und; maaske: «den brusende».

Brunga. Udt. bronga. Falder fra S. i Selbusjøen i Klæbu. † B r o n e s (alm. skr. Brunes) 87 Modum. — Brungunes DN. VI 156, 1332. II 244, 1348. Brunganes RB. 98. Bruggunes DN. II 158, 1331? Ved en liden Bæk. Jfr. Brugga.

Brunka.

B r o n k a. Udt. bronka. Sydlig i Elverum, fra Søen Bronken. † Blunkeslet 52,4 Askim. Udt. blönlceslætt. — Brunckeslett

1612. 1616. Bække i Nærheden. NG. I S. 42. ? † Brunkeberg, i Telemarken. Se ovf. under Brugga.

* Brunka, af Adj. br unn i dets ældre Betydning: blank, glindsende, eller vel snarere af brun f., Kant, Skrænt, dannet med Endelsen -k a. Se NG. III S. 307.

† B r u s d a 1 45 Skodje. Ved en Bæk, som gaar ud i Brusdals-vandet.

Jfr. Brusan, Elv i Ingatorp S. i Jünköping L., og Gd. Brusaholm.

Brya. Udt. bry a. Undsetaaens øverste Løb i Tyldalen. † Brydalsæter. Ved en Elv, som gaar ned til Ortnevik i Sogn. Af b r ü f., Bro; jfr. Brua.

Bry naa.

B r y n n a. Udt. brynjya. Forbi Brembu 87 Holandet Namd., udt. bre mmbü.

[B r y n n a. Tilløb til Ena, som falder i Tverena i Tryssil ved

Brynoset. Helland I S. 162]. Fønsbrynna. Fra Fønsjøen til Varaaen i Tryssil. Har nogle Udvidelser.

Brynnaaen. Udt. brytpiåa. Falder i Nea i Floren i Selbu. Af b r u n n r m., Kilde, Brønd.

Brødaaen (Brøa, Helland I S. 162). Falder fra 0. i Tverena i Tryssil.

Bu..

Bua. Udt. bua. Hovedelven i Budalen i Guldalen, falder ud ved Bones.Bd- — Byröa.

† Baad al 108 Rakkestad. Udt. baddeel. — i Boadal RB. 159. Buadal RB. 270. Ved en Bæks Udlob i Rakkestadelven [NG. I S. 107 ikke forklaret af Elvenavn]. Jfr. Bua (Volma Bua), som falder i Rånda i Jemtland.

ßulu. Udt. bu lu. Falder i Surna fra S. i Rindalen forbi B.olmen, udt. balmim (Bølmenæ DN. I 728, 1504). Maaske = Byla; se Bøla.

† Bure 52 Hurum. — Budarud vel Badorud RB. 292. Sandsynlig = Badurud RB. 106, Bædorud RB. 302. Ved en liden Elv," der gaar ud i Kristianiafjorden söndenfor Storsand.

† Busteraaen 145 Mo Ndl. Ved Udløbet af en Aa. Noget længere ude i Fjorden ligger Bustnes.

? † Buttedalen 88 Y. Holmedal. Ved et Tilløb til det Vasdrag, som falder ud ved Dale Kirke. Jfr. Butt m., en Trækubbe, et smalt Trækar (Aasen)?

By.

[ßyaaen. Udt. by'åa. Tilløb til Stavilla i Soknedalen]. † Bydalen 44 Aaseral. Udt. by dalen. Ved en Elv sydøstlig i

Sognet

† Byberg 25 Haaland. I Høiden ovenfor en Elv fra Bybergvandet. † B v u e n, store og lille. 2 Søer paa Grændsen af Eidsvold og Fering. Ved Udløbet i Mjøsen af den derfra kommende Bæk ligger Byrud, udt. byrü.

Sønavnet Byuen synes dannet af et Elvenavn Byua (d. e. Byu, af Bya). NG. II S. 387 bemerkes det, at det ligger nær at sammenstille Gaardnavnet med det forsvundne Bædhorudh RB. 431 f., i hvilket Tilfælde Oprindelsen af dette bliver en anden; jfr. smst. S. 390.

? † Bygnes 43 Avaldsnes. — Bywgrles, Bygnes 1520. Ved Udløbet af en Elv nordenfor Kopervik Kirke. Jfr. B j ü g- ?

Bygdaraaen. Udt. byggdaråi. Kommer fra Brunkeberg og gaar gjennem Seljords Vestbygd.

1ste Led er vel Gen. af bygö f., Bygd; «Elven, som gaar gjennem Hovedbygden» ?

Byna. Udt. byna. I Opdal og Kvikne, falder i Orkla.

Staar maaske i Forbindelse med B i o n a d a 1 r, nu Bjørndal i Opdal. Se NG. XIV S. 192.

* Byröa. Børdal 120 Os. Byrdodal VL. Ved et Tilløb fra N. til det Vasdrag, der falder ud ved Tysse. Jfr. Borö-26

Bysta — Høvra.

Bysta. Udt. by'ssta. Falder i Orkla ved Meslo i Rennebu.

Maaske af bust f., stivt Haar, Børste; hentydende til Fosseskum.

-bytta.

Trangebytta. Falder i Hydola ved Grændsen mellem Hemsedal

og V. Slidre; kommer fra Trangebotn. † Musubytta, Sæter ved en Kildeelv til Ostra i Skiaaker. † Svartbytdalen. Gjennemstrømmes af en anden Kildeelv til Ostra.

Af botn ru., den inderste, af Fjelde omgivne Del af en Dal. -bytta er opstaaet af -by tn a, ligesom bott afbotn, antagelig udgaaet fra Gen. b o 11 s. S. B.

Bola.

Bøla. Udt. bøla. Falder fra S. i Snaasenvandet i Stod. † B o 1 a 83 Vaaler Sol. Ligger ved Bølaaen, der gaar gjennem Bøl-sjøen, udt. bø Isj øn, og falder i Kynna. Gaardnavnet er formodentlig Elvens opr. usms. Navn. NG. III S. 304. † B ø 1 i 167 Eidsberg. Udt. bøli. — i Bylini RB. 165. 167. 565. Ligger ved en til Eidsbergelven løbende Aa, paa hvis anden Side ligger B ø 11 o r p 175 Eidsberg. Udt. bøltørj). — Bvluf>orp RB. 170. 172. Bulufiorp RB. 261.

* B y 1 a ? Bulu (se ovfr.) er mulig væsentlig samme Navn. B ø r k a, se B e r k a.

Børt-.

† Børten. Vand sydvestlig i Helgen Sogn, Hollen. Elven kommer efter at have gaaet gjennem flere Søer i Lundeelven ved Skøien. † Børte 1 Lundeherred. Ved en Elv nordligst i Bvgden. † Børte. Nordligst i Mo Brb. — i Byrtum DN. VII 506, 1497.

* B i r t r eller * B i r t a, af b j a r t r, lys, skinnende.

B ø s a a, se B e s a. Bevra.

B ø v r a. Udt. bø"vra. Elv i Ringsaker; falder i den sydlige Ende af

Næren. Forbi Gd. Bøversveen. B ø v r a. Udt. bøvre. Falder i Rauma paa Lesjeskogen forbi Bjor-

lien. Jfr. NG. IV, 1 S. 14. B ø v r a. Udt. Mvre. Bifrardalr (Bifrær-) DN. III 435, 1410. 579, 1448. 645, 1470. Bifra- DN. III 459, 1442. IX 227, 1421. 262, 1441. 268, 1443. Gaar gjennem Bøverdalen ud i Otta i Lom.

B ø v r a Udt. bø'vra. En af Kildeelvene til Leina i V. Toten. Bove. Udt. bø ve. Falder i Hølera i S. Aurdal forbi Bjørdalen, udt. bjø dalen.

B ø v r a. Forbi Bøverfjorden 66 Stangvik, udt. W fjor en. af Bifra-fyrde AB. 66.Bøvra — Peia.

27

B g v r a. Udt. bøvra. Falder i Gaustadvandet paa Holandet Melh.,

hvilket igjen har Afløb til Aanøien. † Bæverlien 145, 4. 5. Aker. Udt. bevélia. Ved en Bæk østenfor

Østensjøvandet. † B ø v r e 84 Biri. Udt. høvre. NG. IV, 2 S. 14. ? † Bæver 144 Sandsvær. Udt. bever. Ved en Bæk, der falder i

Laagen fra 0. nordenfor Kongsberg. † B ø v e r 1 i 79 Orkedalen og B ø v e r d a 1 80 do. Ved en Elv,

der falder i Svorka ved Sjølberg. † Bøverdalen 135 Stod. Ved en Bæk, der falder ud i Soen Gitlen.

*Bifr (og *Bifra). Forklares af S. Bugge af en ældre Form af Dyrenavnet bjorr, Bæver, en Form, svarende til det tydske Bieber. Opr. *Befr, idet i er opstaaet ved Omlyd af det i Stammen liggende j. Det falder saaledes i Betydning sammen med Björa. Baade i Lesje og i S. Aurdal har man, som det sees, bj ö r- i Navne paa Gaarde, der ligger ved Elvene.

? Daabselven. Falder ud ved Skeie paa Vestsiden af Hareidlandet.

Daarbækken. Ved Bæling i Stadsbygden. Daas-.

Daasaaen. Udt. dasåne. Kommer fra Daasvand og falder ud

i Otteraaen i Hornnes. Gd. Daasvatn 10 Hornnes. Daasaaen. Gaar forbi Lone i Sogne. DK.

† Daa s tøi 1 Finsland. Ved en Elv, som gaar til Søgnevasdraget.

I det sidste Navn kan det være usikkert, om 1ste Led er Daas- eller Daa-, Det første kan maaske sættes i Forbindelse med dosa, hvile, standse f Aasen).

† D aatl and 43 Nes og Hitterø. Udt. datland. Ved en Elv vestlig i Sognets Fastlandsdel.

Er mulig en Udtaleform for Daas- og hører isaafald under frg. Artikel.

† Daa vanger 21 Askøen. Udt. davång. — Dauange NRJ. II 501. Døffwanger Sk. 25. Ved Daavangervaagen paa Vestsiden af Askøen, i hvis Bund en liden Elv falder ud. Jfr. Daaljorden paa Stord i Søndhordland og i Helgø nordenfor Tromsø, den sidste med en 0 Daavøen. Se N. Fjordn. S. 73.

üagdylja. Udt. ddgdylju. Falder i Folda fra S. øverst i Foldalen.

Jfr. Udylgja? I Dagdylja er dog vel j, ikke gj opr. Navnet hentyder maaske til skjult Løb. S. B.

Dampedalaaen. Udt. dampedalåi. Fra Morgedal i Kviteseid. Deia.

D e i a. Udt. deia. Falder i Rena ved Deset 36 Aamot (Deighasetr DN. I 634, 1465).28

Deia — Djup-.

D e i a (Sondre D.). Udspringer ved Deifjeldet nær Nordre D.'s Udspring og gaar til Renas Bielv Osa. [?† Deg vold 225 V. Toten. Udt. de vål. — Deiguald 1616. NG. IV, 2 S. 112; jfr. dog S. 327].

Mulig dannet af Adj. d e i g r, blød; ogsaa: frygtsom, lidet energisk. NG. III S. 347. Kunde mulig ogsaa betyde: «mudret». S. B.

† Demmeldalen 10 Vefsen. Udt. demmel-. Ved en Tverelvs Udløb i Hundaala.

Jfr. demla, pladske, røre i Vand (Aasen).

1) e n a a e n. Falder ud nær Ringdal i Aure, paa Fastlandet lige-overfor søndre Udlob af Auresundet.

Depla. Udt. dat'ppla. 3 Elve, der forenede falder ud i Folda fra N. øverst i Foldalen.

Vel beslægtet med d e p i 11 m., Vandpyt, Samling af stillestaaende Vand. Jfr. Dipla, liden stille Bæk (Ross fra Sogn).

Digre (AK.). Udt. diggerå. Paa Vestsiden af Tinnsjøen.

Af Adj. di gr. Jfr. diger, stor, svær, udsædvanlig opvoxet, f. Ex. om en Elv (Aasen).

† Dimmevand. Med Afløb gjennem Dimmedalen til Nord-mandslaagen paa Hardangerfjeldet.

Hænger vel sammen med dimm, dunkel, uklar (Aasen). Jfr. Dymma.

Din-

D i n d o 1 a. Udt. di'tpidøla. Falder i Driva ligeoverfor Gravaunet i Opdal.

† Din torp 143 Rakkestad. Udt. dinntørp. † Dintorp 120 Eidsberg. Udt. dinntørp. —Dynntorp 1593. Dyn-torp 1604. NG. I S. 111. 146.

Iste Led i Dindøla indeholder utvivlsomt et opr. usms. Navn paa Elven, som maaske hører til dy nja. Fra samme Vand som denne gaar Lindøla vestover til Sundalen. Man synes oftere at have Rimord i Navne paa nært hinanden flydende Elve.

† Din gen 14 Gulen. Udt. di'ngja, Dat. di'ngjinne. Ved en Elv, der kommer fra Dingevand. Jfr. Dinganes i Kongesagaerne. Jfr. Dyngja?

Dingla. Elv i Fjeldet nordenfor Vang V., falder i Olevandet. Tverdingla. Falder ud i Dingla. † Dinglevand. Mellem Volden og Ørsten. RK. Hænger maaske sammen med dingla, dingle.

Oipra. Udt. dippra. Falder ud paa Nordsiden af Vaagevandet i Vaage; kommer fra Dipretjern.

Djup-

D j u p a. Falder fra S. ud i Hovda i Aamot.Djup- — Dokka.

Djupa. Gaar mod S. paa Grændsen mellem Vang og Aamot ud i Aasta.

Djupa. Fra Soen Djupen (med Djupslien Sæter), falder ud i Grundvandet, hvorfra Grundaaen gaar ned i Moksas Vasdrag i Øier.

Djupaaen. Forbi Djupaaen 53 Agdenes, udt. ja paa eller jupvåa,

ud i Vingevaagen. † Djupen 145 Skogn. Udt. jüpa, Dat. jiipen. Ved en Bæk, der

gaar ild i Byvandet i Ekne. † Djupdalen 1 Børseskogn. — i Djupadall AB. 56. Ved en Bæk, som kommer fra Djupsjøen.

Af Adj. djup r. Navnet sigter vel i Regelen til dybt Leie.

Djupholma. Falder ud i det nordostlige Hjørne af Esandsjoen i Tydalen. BK. Jfr. Holma.

Djonn-.

† Djonne 126 Ullensvang. Udt. j&'dnö. — i Diornum BK. 78 a. i Dionnom 1358. 1362. Flere smaa Bække kommer ud her paa Nordsiden af Fjorden mellem Djonnegaardene. † Djønne 38 Vikør. Udt. jØ'dtie. Ved en Elv, nu kaldet Vikelven efter Gd. Vik ved Øistesebugten, hvor den falder ud. *Dyqrn, Gen. D y a r n a r, af dy n., Dynd, Mudder?; jfr. Elvenavnet Ljqrn i Aker, nu Ljan. S. B.

Do?>r-.

† Dorum 176 Vang Hdm. Udt. dørömm. — Dodhreym DN. V

632, 1472. Dowderim 1520. Ved en Bæk. † Dorrera 202 Opdal. Udt. dø'r r em. — af Dodreime AB. 48. Dudhrem Gap. Ved Dørremsaaen; ved denne ligger dog ogsaa Hindset.

? † Døreim 80 Fjelberg. — Dyrem, Dyre 1520. Dørren 1563. Diurem 1567. Ved den Elv, der falder ud i Fjordens sydøstre Vik, og et lidet Tillob til denne. † Dorraas 174 Beitstaden. — i Døderasom AB. 87. Ved en af Kildeelvene til Namdalseidets østre Vasdrag.

Af et Plantenavn *do8ra; jfr. norsk Daadre, neslia paniculata, Lindotter, camelina foetida, svensk dodra, dansk Dodder eller Dudder. S. B. Døreim i Fjelberg formodes NG. III S. 98 at høre hid; de ældre Former af Navnet synes dog at gjøre dette tvivlsomt.

Dokka.

Dokka. Udt. dakka. I V. Gausdal og N. Land. Dokka. Falder i Hallingdalselven ved Garnaas i Nes Hall. Dokka. Sideelv nederst i Eikesdalen.

† Doggetorp 27, 2 Spydeberg. Udt. døggetørp. — Dokkoforp

RB. 176. Ved en Bæk, som falder i Glommen. † Doknes 52 Eidsvold. Udt. dakknes. — Dokkanes RB. 220. — Dokken 49 Eidsvold. Udt. dø'føe. — i Dokkini RB. 430.30

474. 480. Begge Gaarde ligger ved samme lille, til Mjøsen gaaende Elv, Doknes ved dens Udløb, Dokken længere oppe. † Dokkedal 25 Landvig. Ved en Elv, der falder ud i Redals-vandet.

† Dokskar 36 Vikedal. Ved en Elv, der falder ud paa søndre

Side af Yrkefjorden. † Doksæter 59 Indviken. Udt. døKlcJcsæte. — i Dokkosætre BK. 13 a. 17 a. Ved Udløbet af en Elv, som nu kaldes Steindøla paa Nordsiden af Fjorden. † D o k m o 48 Beieren.

* D o k k a, som vel rimeligst forklares af d o k k f., Sænkning, Fordybning mellem Bakker, betegnende en i dybt Leie nedskaaren Elv. NG. I ndl. S. 48.

Dolin-.

† Dolmset 7 Aa. Udt. dulmset. — Dolmesetter 1559. Ved en Bæk, som falder ud i Skraafjorden. Jfr. Dylma. Stammen Dolm- findes ellers i nogle Ønavne.

D o m m a, se D u m b a. Dorga.

Dorja. Udt d&rja. Falder i Rakkestadelven ved Mjorud forbi

Dorgehaugen (udt. dø rju-) 230, 4 Rakkestad. D ø r j a. Udt. d&rja. Løber fra N. ned til V. Gausdal forbi Surnflot.

Dør ja. Udt. dørja. Falder i Fiskumvandet paa Eker. Jfr. Dorge-

bro 163, 7 Øvre Eker. † D o r g e 13 Siredalen. Udt. darga. Ved Sireaaen lidt ovenfor en Tverelvs Udløb.

Hid hører maaske ogsaa Ustørja i Orkedalen, hvis dette Navns rette Form er Ustdørja.

Sammenstilles vel snarest med Dorg f., Fiskesnøre, som man under Koning trækker efter sig (Aasen).

Dott ungen (Døtungen RK.). Bæk, som falder i Jømna i Elverum. Drag-.

D r u g u. Udt. dra gil. Tverelv til Reisa i Meldalen. Deraf Gaard-

navnene Drugubakken og Drugudal. [D r u g u. Udt. dra gå. En Aa, som falder i Orkla forbi Draagset

og Drugli 178. 179 Meldalen], Dragaaen. Skal falde i Laagen söndenfor Dovre Kirke. Lidragaane. Gaar fra Hægebostad til Kvinesdal. ? † D r a u d a 1 145 Brandbu. Udt. dr au dat. — Droffwedal 1520.

Vandløb i Nærheden. NG. IV, 2 S. 175. '? † D røffd all, Drøffuedall 1595. 1616. Gaaet ind under

Tuv 84 V. Slidre. † Dragedalen 99 Lyngdal. Ved en Elv, der ogsaa gaar forbi Dragland og falder ud i Fjorden ved Fidje.Drag- — Drita.

31

† Dra r vik 12 Sand Rvf. Udt. drar-. — Draffuer- 1602. Drager-1606. 1610. Ved en Elvs Udløb paa Nordsiden af Hylsfjorden. † Drageset 13 Soknedalen. Udt. dravåséten. — Ved en Bæk,

som gaar ned i Sokna. † Dragvold 48 Strinden. Udt. dravåUen. — af Draghauelle

AB. 32. Bæk i Nærheden. [† Drogset 3 Skatval. Udt. dragsæt. — Draghasætr AB. 33. Ved en Bæk, der løber ud i Steinselven],

Om Drauruil 8 Høland, Drogurud RB. 449, hører hid, er tvivlsomt. Se NG. II S. 184.

* D r a g a. Drarvik tyder dog paa, at der ogsaa har været en sterk Form * D r o g. Det maa hænge sammen med det i Gaardnavne saa hyppige drag n. eller drog f., maaske snarest i Betydningen: lang Hulning i Jorden, liden Dal. Se NG" Indl. S. 47.

* Dragga.

D r o g g a. Udt. dragga eller drøgga. Kommer fra Dragsjøen og gaar forbi Drognes 169 Nes R., udt. dråriqnes, Draggunes 1323. 1339, Droggones 1457. NG. II S. 356. † Drogset 108 Biri. Udt. dråkksét. — Dragesseth, Dragessetther 1560.

Det kan være tvivlsomt, om det sidste Navn hører hid eller til Draga. Jfr. Draggån, fra Dravassjön, i Jemtland.

† Dravlaus 25 Søkkelven. Ved Hovedelven i Sokkelvdalen ikke

langt fra dens Udløb. † Dravlaus 144 Volden. — Draffløse 1520. Ved en Elv paa

Vestsiden af Dalsfjorden. † D r a v 1 e d a 1 (antagelig Sæter). Oppe i Fjeldet V. for Bleien i

Ullensvang. AK. [? † Dra v lan 13 Snaasen. Udt. dravlan].

Dravlan ligger ved Drevsjøbækkeu, der kommer fra Drevsjøen. Jfr. Drevja. Se NG. XY S. 275. Her kunde ogsaa sammenlignes D r a f u e 1-strand AB. 119, gammelt Grændenavn i Leksviken. Se NG. XY S. 61.

?†Drægset 64 Skatval. Udt. drægsét. — Dreggiasætr AB. 34.

131 s.

Ved en Bæk, som gaar til Mæreselven.

Drevja.

Drevja. Udt. drevja. Falder i Ljøra i Trvssil. Drevja. Udt. dr é'Vjö. Forbi Drevland i Vefsen ud i Vefsen-fjorden.

? † Drevsjøen. SØ. for Fæmundens Sydende, med Gd. Drevsjø-moen 63 Øvre Rendalen, udt. drevsjømo'n. NG. III S. 375. Hænger mulig sammen med Drevja f., bløød Masse, Røre (Aasen).

Drita.

D r i t u a (eller Dritjua). Falder i nordre Ende af Strandsjøen i Hof

Sol. NG. Ill S. 272. D r i t u a. Udt. dr i tua. Falder ud fra S. ligeoverfor Dalbakken i V. Gausdal.32

Drita — Drøia.

† Dritedalsbækken. Falder ud i Haakaasætervand paa Vestsiden i S. Fron.

† Dritland 43 Aardal Ryf. Ved en liden Elv, som nordfra gaar i Spjodaaen, som falder i Nedre Tysdalsvand. Navnet hentyder vel til urent Vand.

Driva.

Driva. Gaar sydfra ud i Hallingdalselven paa Grændsen mellem Aal og Hol.

Driva. Udt. driva. Hovedelven i Opdal og Sundalen. Driva. Udt. drVva. Bielv til Rotla i Selbu. Stordriva og Lilledriv a. Falder i Inna lidt ovenfor Sul i Værdalen.

Driva. Udt. driva. Skal være Navn paa en Fos paa Sydsiden af

Holsevandet i Søndfjord. † Drivet. Fos ved Aarnot i Stardalen i Jølster (Y. Nielsen). † Drivenes 21 Vennesla. Ved en Elvs Udløb i Torridalselven. † Drivdal 3 Lund. Udt. driv-. Ved en Elv, der nordfra falder

i Sireaaen langt ude. † Drivenes 8 Fitje. Strax söndenfor falder en Bæk ud. † Drifasætr i Bæarfirde DN. II 59, 1303. Maa vel søges i Aasgaard S. i Stangvik, men kan neppe paavises nu.

Jfr. D r i f a n d i, Navn paa 2 Fosser paa Island. Om den ene oplyser Kålund (I 269), at dens Vand opløses til Støvregn og forsvinder, inden det naar Jorden. —• Drifan, i Smaland og Skåne, Bielv til Helgän.

Maa forklares af d r i fa, føres i sterk Fart gjennem Luften, jfr. d r i f a f., Snefog.

* Droga, * Droga?

† Draurud 8 Høland. — Drogurud RB. 449. Se NG. II 184, jfr. I 185.

? † Dromnes 55 Aure. Udt. drommnes. — Dromunes Fornm. s. IX 473. Dromanes AB. 64. 69. Her er intet Vandløb i rimelig Nærhed.

†Dromedalsvand. I et Vasdrag, som falder ud ved Sundskjør i Stoksund Sogn, Bjørnør.

Drykj a (D r v k j u a ?). Falder i Glommen fra V. ved Braskerud i Vaaler Sol. DK.

† D r y 11 i n. Sø søndenfor Bygdin ; har Afløb til Vaalaadalen i 0. Slidre.

Drøia.

D r o i a. Udt. drøia. Tverelv til Gulelven i Holtaalen. Drøia. Falder fra S. i Rotla i Selbu.

Hænger maaske sammen med Adj. dr ne g r, duelig til at drage, dragende.Drosja — Düsa.

Drosja. Udt. drø'ssja. Falder i Vangsmjøsen nær Leirol. Drøsabækken. Falder i Javnin i 0. Slidre. DK.

Det første Navn kan vel sættes i Forbindelse med drysja, strømme, styrte frem (Aasen). Om det andet Navn indeholder samme Stamme, synes tvivlsomt.

Dumba.

D o m m a. Falder i Glommen ved Skara i Grue. [Har saa lidet Fald, at den paa 2,5 Km.'s Længde opdæmmes af Glommen. Helland I S. 186], D o m b a. Udt. domba. I Dovre forbi Gd. Dombaas. D o m m a. Udt. dömma. Tverelv til Dokka i N. Land, forbi Domset. Dumm a. Falder i Bøvertunvandet øverst i Bøverdalen i Lom. AK. † D o m h o 11 47 Hole. Udt. dommhølt. — Domboltt 1595. Ved en

liden Bæks Udløb i Storelven. † Dommer ud 24, 3 Hovin. Udt. do mm-. Ved en Elv, der falder fra V. i Skjerva.

† Dommedal 46 Sund. — i Dumbudal BK. 53a. Ved et Vand,

der har Udløb forbi Sangolt paa Østsiden af Sotra. •† D o m b e n 53 Sulen. Udt. domba. Nær en Elvs Udløb i Dombe-

fjorden paa Indre Sulen. † D o m b e n 2 Kinn. Paa Øen Hovden nær en Bæk. fDombestein 14 Daviken. Udt. dömbe-. — af Dumbasteine DN. XII 222, c. 1480. Ved Udløbet af en Bæk østenfor Kirken. † Dombn 14 Meldalen. Udt. dommbii. — af Dumbu AB. 51. Dumba (Nom.) AB. 124 s. Ved en Bæk, der falder i Orkla. Kommer maaske af d u m b r, stum; Navnet maatte da sigte til roligt Løb, hvoraf der ikke høres Larm. I Dombu maa der foreligge en Omtydning af Navnet, som om det var sms. med bu. Se NG. IV, 1 S. 2. Thj. VSS. 1891 S. 170. Da imidlertid enkelte af disse Vandløb synes at have temmelig sterkt Fald, kunde man ved disse maaske

ogsaa tænke paa en Forklaring af dumba f., Støv, Støvsky. Hid horer mulig ogsaa Dymbe (D y m b i n) paa Voss.

Dun-, se Dy n-,

† Dunderland 68. 79 Mo Ndl.

* Dura.

D o r o. Udt. doWo. Falder i Gagnaasvandet fra V. forbi Dordal

232 Orkedalen. † Dorholt 35 Lundeherred. Udt. dolörr. Ved Elv.

Af d y r r, f. Flt., Gen. dura, altsaa i Betydning faldende sammen med de under D y r- opførte Navne. Ordet bruges om Mundingen af en Elv (Fritzner). Elvenavnet sigter maaske til en Elvedal, der aabner sig vidt.

* Dusa.

Dusebækken. Udt. duse-. Øst for Tunhovdfjorden i Nore.

† D u s e r u d 46, 2 Skiptvet. Udt. duseru. NG. I S. 84. † Dus er ud 67 Eidsberg. Udt. dusru. — Dusuruö RB. 171. Ved en liden Bæk. NG. I S. 139.

† D ii s w ru ti RB. 155. Forsvundent Gaardnavn i Aremark. Nu

bevaret i Duserudtjern. NG. I S. 196. † D u s u m 101, 8 Sandsvær. Udt. diisomm. † D u s u m 148 Flesberg. Udt. düsömm. † Dusegaard 85 Aal. Ved en Bæk.

*Dusa. Kunde betyde: den stille, sagteflydende. NG. I S. 84.

D v æ 1 a, se V æ 1 a.

† Dyen. Udt. dy inn, Dat. dy a, Flt. dy an. 2 Søer, der har Afløb til Elven forbi For Kirke, Stod. [Afløbet kaldes nu dyælva}. Staar maaske i Forbindelse med dy n., Dynd.

Dylma. Udt. dylma. Falder i Lærdalselven ved Nese i Borgund. Jfr. Dolm-.

Dymma. Udt. dymmab. Støl ved en Elv skraas overfor Aurland Kirke i Sogn.

Jfr. dimma f., Mørke; Dimma f., Dunkelhed, Uklarhed (Aasen). Jfr. ogsaa Dimma.

Dyn- (D u n-).

Dønna. Det øvre Løb af den søndre Deia, som falder i Osa, Aamot. DK.

† D ø n n u m 143 Eidsvold. Udt. dønnömm. — Dunneimr RB. 427. Duneimr DN. IV 94, 1312. V 87, 1334. RB. 285. Ved Nes-elven, der fra N. falder i Andelven. NG. II S. 381. fDaanaasen 51 Hof Sol. Udt. dann- eller dan-. Ved den

Elv, som gaar fra Hukusjøen til Glommen. † Dyndalen. Dal med en Bæk paa Grændsen af Øier og Tretten

paa Vestsiden. † D u n s æ 53 Bakke. Udt. dunsé. Ved et Vand. † Døn haug 122 Kvinnherred. Udt. dø'nhau. Maa vel ligge yderst i Uskedalen.

† D.ønnem 19 Øre. Udt. dø'nnemm. Ved en Aa, som falder ud

paa Østsiden af Batnfjorden nordenfor Kirken. † D y n d a 1 255 Orkedalen. Udt. dyimdalatin. — Dundal 1450. 1472. Ved en Elv, som skal hede Skoro. Mon Gaardnavnet skriver sig fra en Fos ?

* I) y n j a eller * D y n, af d y n j a, dønne, skjælve, drønne.

Dynjandi.

† Dynjan 156 Eidsberg. Udt. dynjann. — i Dynianda, Dvniande

RB'. 165. 170 ff. Ved en Bæk med en Fos. NG. I S. 150. † D ø n s k i 80 Bærum. — Dyniandaskæid DN. II 105,

1315. Dunskeid RB. 282. Jfr. mote Dynjanda DN. I 194, 1337. Maa sigte enten til en Fos i Sandvikselven (som selv hed Løxa) eller til den ikke ubetydelige Bæk, som her løber ned i denne. Jfr. NG. II S. 141.

† Dynjane. En Part af Dønnestad 3 Tveid. Navnet tilhører formodentlig opr. en Fos i Topdalselven og ligger vel ogsaa til Grund for Gaardnavnet (opr. * D y n j andastaöir).35

† Dønnyn 4 Surendalen. Udt. dønniipia, Dat. -ninn. — Ved en Elv, der kommer fossende nedover Lien. Thj. VSS. 1891 S. 205. † D i 11 a n 243 Værdalen. — Dvndwm NRJ. II 204. Navnet sigter vel her til en Række Fosser i Inna nær Gaarden eller maaske til hele denne Del af Elveløbet. Thj. VSS. 1891 S. 206. Dynjan di, Particip af dy nja. Oftest er det vel at opfatte som Fossenavn. — Jfr. Øy nj and i, en høi Fos eller rettere en Kække af Fosser i Isefjord Syssel paa Island. Se Kålund I 564.

* Dyngja.

Dy nja. Udt. dytmja. Falder ud ved ßj uge i Biri. Alm. nok skr.

Dyngaaen. † Dyngedal 42 Froland. † Dvngjeland 52 Fane. Ved en Elv.

† Dyngjusandr BK. 27b, under Guddals Kirke. [Jfr. Dingsøren

129 Ytre Holmedal, ved to Elves Sammenløb]. † Dyngeset 68 Brønnø. Udt. dynnjsét. — Diungßett 1610.

* 0 y n g j a. Efter S. B. af 'dun g, Møg (jfr. Fritzner under dyngja). Navnet kunde sigte til mudret Bund eller urent Vand. Der kan mulig være Tvivl, om Dynja i Biri hører hid.

Dyr-

Dø r a. Udt. døra. Falder fra 0. i Vaala i Ringebu. Gd. Dørdalen. Gaar gjennem et Pas og derefter gjennem en dvb Kløft. Jfr. NG. IV, 1 S. 149. Døra. Udt. dø ra. Falder fra N. ud i Sandvandet og Vinstras Vasdrag, gjennem Passet mellem Graahø og Østhø. D ø r a a e n. Gaar paa Nordsiden af Rondane til Atna. † Dyrdal 145 Sande Jb. — Dyredall DN. VI 761, 1535. Her

kommer en større Elv ud. † Dørsjøen. Vand østenfor Sandsvær Kirke; sender en Bæk ned til Laagen.

† Dørdal 67 Bamle. Udt. døWr-. i Torodalæ RB. 20? Dyredal 1520. Ved Elv.

† Dyrdal 67 Aurland. Udt. dyrdal. — i Dvrdale DN. III 95, 1311.

† D y r d a 1 7 Kirkebø. Udt. dyrdal. — Ved en Elv paa Sydsiden af Fjorden.

[? † D y r d a 1 62 Selbu. Udt. dydalen. — Dyrendal 1559. 1590. Dyrdall 1626. NG. XIV S. 382],

Af d y r r f. Flt., Døraabning, i Betydning = Dura. Ved enkelte af de ovenfor opførte Navne kan der være Tvivl, om de rettest henføres hid eller til d y r-. Jfr. ogsaa D o ö r-.

Dyr-.

i D y r a a e n. Udt. dy raa. Gaar søndenfor Fjeldet Dvrhaugen ud i

Skjækra i Værdalen]. † D y r d a 1 5 Lindaas. Udt. dy rdalen. — Diwrdall Sk. 25. Ved en Aa langt inde paa Østsiden af Fjendsfjorden. Maa vel forklares af dyr n., Dyr.36

Dyrkje- — Egda.

? Dyrkjeløken. Bæk i Hustadmvren i Bud, Romsdalen. * Dyrn.

† Dørndal 14 Rissen. Udt. dønndal. — Dærendall, Dørendal 1520. Dørendall Cap. Dyrndall DN. XI 781, 1550. Ved en Tverelv til Hovedelven.

* D y r n eller * D y r n a. Maa vel betragtes som en Afledning af d y r r.

Dysta.

Dysta. Udt. dy'ssta. Tilløb til Glommen paa Grændsen af Nes R. og S. Odalen. Deraf Dystland 125 Nes R., i

Diustalandum RB. 475. 476. i Dystalandom RB. 468, — og Dysterud 77 Odalen, Dysturudh RB. 468. ? † Dvstarud RB. 221. Forsvundent Gaardnavn i Høland. † Dyst v old 82 Vang Hdm. Udt. dysstvøll. — Langt oppe ved en

Elv, der gaar ud i Akersviken nær Vang Kirke. ? † D y s t e 238 V. Toten. — i Diustum DN. IV 490, 1396. Dysthæ sokn DN. VI 351, 1381. Ligger nær en Elv, som paa Kartet kaldes Brandelven. [Jfr. NG. IV, 2 S. 113].

Med disse Navne kan videre sammenlignes Dyster i Aas, Dusterud i Flesberg og i Tinn og Dystingen, Fjeld i Bruvik i Nordhordland. I flere af disse kan mulig ogsaa Elvenavnet ligge til Grund. Dette maa forklares af dust n., Støv, og sigter vel til Skumstøv, som staar af Fosser i Elven. Se NG. 11 S. 59. III S. 92.

† Dæle 55 Skoger. — i Dælo RB. 102. Ved en Bæk.

Jfr. Dæla f., Vandrende, Grøft, liden Bæk (Aasen), oldn. dæla.

D ø a a e n. Kommer fra Døvandet og falder i Stavaaen söndenfor Skamfer i Rennebu. RK.

Døla.

Døla. Udt. døla. Elv mellem Rødsjøen og Steinbuvandet øverst i

Etnedalen i Valdres. Døla. Falder i Figga i Henning Sogn i Sparbuen. Plads Dulu-bakken.

[D øl ae 1 ven. Tverelv til Skjerva i Vefsen], A u s t d ø 1 a. Udt. austdølö. Elv inderst i Osefjorden i Ulvik. N o r d ø 1 a. Udt. no'rdølö. Elv inderst i Osefjorden i Ulvik.

Dertil kommer endnu en hel Del sammensatte Navne med -døla, som Trangdøla, Volddøla o. fl.

Ea. Udt. ea (é nær i). Falder i Orkla lidt söndenfor Stavaaen i Rennebu.

Er mulig = E i 8 a, se dette. Ei udtales i Rennebu som é. Eft-, se Elft-, Egda, se Igda.Esrg- — Eima.

37

Egrg-.

Egga. Tilløb fra S. til Glitra i Lier. ? † Æ g h i o b r u paa Voss. DN. VI 187, 1343. Af egg f., Egg, Jordryg eller Fjeldryg.

Egnunda. Udt. cingnvnna (ogsaa opgivet: einuna, énuna). Bielv fra N. til Folda i Lille Elvedalen.

Efter Karterne kaldes denne Elv i sit øvre Løb Unna; hvis dette er rigtigt, bliver det vel mindre rimeligt, at det er et Elvenavn, dannet med Endelsen -u n d. Det maa snarere antages sms. af Unna og et Bestemmelses-ord Egn-, Det sidste kunde hænge sammen med det oftere i Elvenavne forekommende Agn-, Se Bd. III S. 384.

E g s a a 65 Øislebø. Efter andre: ægså Ved en Elv, som gaar til det Vasdrag, der kommer frem ved Øislebø Kirke. Jfr. Eksaa.

Eiö-.

Eida. Udt. et da. Kort Elv mellem Grungstadvandet og Eidsvandet

i Holandet Namd., forbi Gd. Eidet, udt. ei. † Eringen 41 Askim. Udt. e ringen. — Æidæreng DN. I 190, 1336. Æidareng DN. V 286, 1400. Nær en Elv, som ogsaa gaar forbi Eiebakke. NG. I S. 40. † E i d a 1 56 Nes Hal. Udt. eiddal — Edall DN. IV 784, 1514.

Ved en Tverelv fra S. til Hallingdalselven. † Ei dal 86 Sigdal. Udt. eddæl. — Edall 1578. Ved en Elv,

som fra N. falder i Soneren. ? † Eiden 65 Fosnes. Udt. eisa, Dat. eiån. Ved den korte Elv mellem Sakstjernet og Salsvandet. Jfr. NG. XV S. 340.

I Askim maa Elvenavnets Form have været * E i 5 r, og det hænger der sammen med Bygdenavnet E i ö; i Hølandet henviser den nuv. Udt. til en Form * E i 8 a. I Hallingdalen og Sigdal gaar Elvene langs Overgange mellem Bygder. Jfr. Ea.

Eidsa.

E i d s a. Falder i Malmsjøen i Børseskogn nær Eidsli, udt. eslia.

(Eszliide DN. X 793, c. 1550). [† E i d s m o 10 Børseskogn. Udt. é'smo'n. Ved en Bæk, der gaar til Laagen fra samme Vandskille som foreg. Se NG. XIV S. 293], [Eisa. Udt. eisa og esa. Gaar forbi Eidstue ud i Nidelven i Klæbu. Navnet nu ei i Brug, men vides brugt for en Menneskealder siden],

*Eiösa, afledet af eiö n. ved Endelsen -s a. Tildels vanskeligt at skille fra Eisa; se dette.

? † Eiken 27 Balestrand. Udt. ei'ty. — Æik BK. 50 b og 51 b. Ved den fra Eikedalen kommende Elvs Udlob i Vetlefjordselven. Jfr. Ekeren, Sø i Eker, opr. * E i k i r, og Øigrei 41 Egersund, Æikaræy DN. IY 259, 1347, paa en 0 mellem 2 Arme af Elven.

Eima. Bielv fra N. til Usta i Hol ovenfor Tufto. Maa komme af e i m r m., Damp.38

Eiria — Eitra.

Eina.

Ena og Tverena. Udt. ena, tværéna. I Tryssil og Aamot,

falder forenede ud i Ossjøen. Ena. Udt. ena. Forener sig med Bua i Budalen. † E n d a 1 25 Daviken. Udt. cénndal. Ved en Elv paa Sydsiden af Hovedsognet.

Jfr. Ena, der falder i Søen Ann i Jemtland, Enån, der falder i Klarelven i Vermland, Enarn, Navn paa Søer i Lunda og i Björkvik Sogne i Södermanland og i Kulla S. i Stockholms L.

Eina, at aflede af Trænavnet einir. NG. III S. 361. Baade i Østerdalen og Guldalen udtales é for ei. Hvis Navnet fra Nordfjord hører hid, maa man antage, at Tvelyden er blevet svækket i Sammensætningen.

Einbugga. Falder i Laagen strax ovenfor Dovre Kirke.

Hører maaske til einbüi, Eneboer; jfr. at Dalebu Jonsson i norske Folkeviser kaldes Dalebuggen (S. B.).

? f Ædland 5 Gjesdal. Udt. ctålann. — Eirlander (Akk.) DN. IV 481, 1395. Nær en liden Bæk, som gaar ud i Ædlands-vandet.

Maaske er den gamle Form feilskreven, og Stammen i Iste Led i Virkeligheden e 1 r- ligesom sandsynligvis i det paa mange Steder forekommende Erland eller Edland.

Eisa.

† af E i s o f y r d e AB. 94, i Lødingen.

† Eiseflot 94 Volden. Kaldes nu Ødegaarden. Ved en Elv, der

falder vestenfra i Bjørkedalsvandet. † Eisset 130 Volden. Ved en Aas Udløb paa Østsiden af Dals-fjorden.

Af eisa, fare frem med Voldsomhed eller sterk Fart. Navnet er vanskeligt at adskille fra Eidsa, se dette. Da Elven forbi Eiseflot kommer fra Høiden mod Nordfjordeidet og den forbi Eisset fra Eidet mellem Dals-fjorden og NordQorden, turde det være muligt, at man her har Eidsa, medens derimod Eidsa i Klæbu omvendt kunde høre hid.

Eisandi.

Eisand. Elv i Borgund i Sogn; kommer ned i Lærdalsfjorden strax nordenfor Horge.

† Eisand 55 Seljord. Udt. eisann {-and udtales i Seljord -ann). Ved den Elv, der gaar fra Flatdalsvandet til Seljordvandet. Eisandi, Particip. af eisa, se ovf.

Eitla. Ved indre Haukaas S. V. for Kaupanger i Sogn.

Kan staa i Forbindelse med eitill m., Svulst, og betyde: «den svulmende» (S. B.). Jfr. Etilwik AB. 3. G. 114,

forsvundent Gaardnavn i Beitstaden. NG. XV S. 254.

Eitra.

Eitra. Udt. ei'tra. Falder i Votna i Hol.

Eitra. Udt. ei tro. Gaar mod 0. til Bjoreivasdraget i Eidfjord. Eiteraaen. Ved Hesseberg i Skodje. Strøm II 149.Eitra — Ela.

39

Eiteraaen. Mellem Støvset og Oksskar i Skodje. Strøm II 139. E i t e r a a e n. Falder i Søen paa Grændsen mellem Aure og Hevne. Eiteraaen. Falder i det øvre Lob af Vindøla i Surendalen, forbi Eiterdalsæter.

Eiteraaen. Udt. eiterågce. Stor Bielv fra V. til Hovedelven i Vefsen.

Eiteraaen. Gaar fra Eitervandet forbi Eiteraaen 83 Mo Ndl. Eiteraaen. Udt. eitrågæ. Forbi Eiterjorden 46 Beieren. Eiterbækken. Falder ud i Bunden af Vikestadvaagen i Bindalen.

† Eiterstuen 77,8 Ullensaker. Ligeoverfor en Bæks Udlob i Rømua.

† E i t r'e i m 38 Ullensvang Strax nordenfor Odda paa Vestsiden af

Fjorden. En Elv falder ud strax nordenfor. † E i t e r d a 1 72 Hosanger. Ved et Tilløb fra 0. til den ved

Romereim paa Nordsiden af Fjorden udfaldende Elv. † Eit.redalsæter. Ikke langt oppe fra Fjorden paa Grændsen

af Kirkebo og Kvamsø Sogne i Sogn. AK. fNordeitran ogSøreitran 36. 48 Leka. Ligger paa hver sin Side af Eiterfjorden. Der er Bække paa begge Steder; men sandsynlig har Gaardene Navn af Fjorden, som igjen kan være kaldet efter den større Elv, der munder ud i Fjordbunden. 'r Eiterelvmoen 35 Evenes. Jfr. Eitra Sn. Edda III 28.

Eitra, af eitr n. Betydningen maa være: den kolde, jfr. oldn. eitrkaldr og «eitrande kald» (Aasen og Ross). Om en af Elvene i Skodje siger Strøm, at den har Navnet, «fordi den altid baade Sommer og Yinter giver fra sig en sterk og giftig Kulde». Se NG. II S. 315. N. Fjordn. S. 32 f. Jfr. ogsaa Fritzner under eitra. Eiteralia, Førstemann Ortsn. S. 23.

† E k s a a 42 Aaseral. Udt. æltså. Ved en Elv, som sydøstligst i Sognet gaar ned til Bjelland. [Længere nede kaldet Korsaa], Maaske beslægtet med Egse n., Opbrusning, Hidsighed Aasen).

E k t-, se E 1 f t-.

Ela.

[E 1 a. Udt. e'7a. Falder ovenfor Kviknan i Orkedalen ud i Orkla;. E 1 a (Ella RK). Udt. ela. Gaar fra N. ud i Orklas Bielv Reisa i Meldalen.

[E 1 a (Eldaaen RK.). Udt. é'la (ogsaa hort ela). Falder i Grana paa

Grændsen af Rennebu og Opdal], Ela a en (Eldaaen K.). Udt. elåa. Falder i Terningaaen i Elverum. Elbækken. Kommer fra Elsjøen og gaar nordover til Raasjøen i Nannestad.

V † Elnes 47 Nittedalen. Udt. ællnes. — Ellenes 1617. Ligger, hvor Elelven fra Elvandet gaar ud i Nitja. Elvenavnets Udt. kjendes ikke. NG. II S. 291. '? † Elnes 203 Gran. Udt. céllnæs. Ved Udlobet af en mindre Elv.

Det er vel tvivlsomt, om Elnes hører hid og ikke mulig snarere til den flg. Artikel.40

Elda — Elft-,

Elda.

Elda RB. 297, hvor det siges, at Hval i Asker ligger «vider Eldu». Det maa være en Bæk, som gaar forbi Hval og falder i den ydre Del af Leangsbugten. Det forsvundne Eldubuöir (Ældubudir RB. 112) maa have ligget ved dens Udlob. NG. II S. 156. 163. E 1 d a a e n. Udt. æljjåa. Falder fra S. i Imsa i Storelvdalen. E 1 d a a e n. Udt. æ\låa. Tillob fra 0. til Frva i S. Fron. † Elie 1 Frogn. Udt. celle. — a Ældo, i" Eldo RB. 136. 304.

Ved en Bæk, der söndenfor Drøbak falder i Kristianiafjorden. † E1 d e 51 Daviken. — i Eldu BK. 8 a. DN. VI 423, 1414. Ved Udiødet af en gjennem Eldedalen gaaende Elv paa Sydsiden af Fjorden i Rugsund S. † E 1 d e n 31 Beitstaden. Udt. øUa. — af Elde AB. 4. † Elden 138 Beitstaden. Udt. ø\la, Dat. -lån. — af Eldu Sagaerne.

Jfr. Landskabsnavnet Eldueiö. † Eldedalen (Eldedalen AK.). Gaar fra V. ud til Veitestrands-vandet i Hafslo.

† Eld alen 20 I. Holmedal. Udt. ælldalen (En sagde: æ'llar-). † E 1 d e v i k 101 Daviken. Udt. ælde-. Ved en liden Aas Udløb

paa Nordsiden af Fjorden. † E 1 d e 61 Kvæfjord. Ved Udlobet af en Elv.

Jfr. Älden, Sø i Ljungans Vasdrag, Berg S. i Jemtland. Elda, knnde forklares af ei dr m., Ild, som sigtende til Vandets Kulde («sviende som Ild»), NG. II S. 74.

Elft- (E f t-, E k t-, E p t-, Er t-). Jfr. A 11- og 0 f t-. Elta. Udt. célta. Elv i Tryssil; gaar forbi Eltdalen og falder ud ved Eltos.

[E p t e a a, Bielv til Korsaa i Mandalselvens Vasdrag. Helland I S. 134].

Ertebækken. Gaar mod N. til Dagalien i Opdal. AK. † Erte 187 Rakkestad. Udt. ælte. Ved en Elv og nær et Vand. NG. I S. 116.

† Ertnes 98 Vaaler Sml. Udt. æltnes. — Ælftanæs RB. 485.

Nær en Elvs Udløb i Sæby vandet. NG. I S. 371. † Eftedal 53 Hedrum. Ved en Bæk, der falder i Laagen paa Østsiden söndenfor Aaserumvandet. † E 11 e s t ø 1 42 Vegaardsheien. Udt. ætte-. Ved Ettevandet SV. for Kirken.

† Eftevand. V. Moland, i et Vasdrag, som falder ud i Grime-vand og nedenfor Eftevandet maa have hedet Grima, da Grimenes 29 V. Moland ligger ved Udløbet i Grimevandet. † Eftevand 53 Iveland. Ved et lidet Vand nordligst i Sognet. † Eftevaag 74 Oddernes. Østligst i Randosund Sogn. Ved Vand og Elv.

† Efte fjeld 57 Hægebostad. Paa østre Side af Lygnevandet;

baade nordenfor og söndenfor falder Bække i Vandet. † Eftestøl 25 Fjotland. Ved en Elv.

† Epteland 7 Bjerkreim. Udt. épte-. — Ved en Elv, som falder i Ørsdalselven strax ovenfor dens Munding.Elt't — Embla.

† Epteland 36 Helleland. Ved en Sø og en Elv, der kommer fra samme Høidedrag, hvorfra den Elv, der har givet Epteland i Bjerkreim Navn, løber i modsat Retning. † Eltrevaag 34 Hetland. Udt. æltra-, æltre- eller æltet-. Nær en liden Aa temmelig langt oppe fra Søen ; heller ikke langt fra et Vand, der har Aflob til en anden Kant. † Elter v aag 23 Rennesø. Udt. æ'ltar-. Paa Østsiden af Rennes-

øen ved en Vaag, hvori en liden Aa falder ud. † Eltrevaag 56 Sveen. Udt. cÉ'ltra-. Ved Udløbet af en Elv nær Lyngholmen.

? † Ekter hau g. Fjeld i Bruvik. En liden Elv gaar herfra ned i Stamnesfjorden.

† E t r e 1 i e n 56 Førde. Udt. éttrelia. Oppe i Fjeldet ved en Elv,

der falder ud ved Hafstad. † Etterdal 32 Daviken. Kaldes ættrånci. Paa Nordsiden af Fjorden. Noget østligere kommer der ud en Elv mellem Haus og Gildal.

† Eltvik 31 Selje. Udt. ælMJça. — Eltwigh 1520. Ved en liden

Aas Udløb langt ude paa Nordsiden af Stadlandet. [? † Epterhøienn 1626. Forsvundent Gaardnavn i Vemundvik. NG. XV S. 325],

Jfr. de svenske Sønavne: Elften i Sandsjö S. i Kronobergs L., Elten i Tving S., Blekinge, i Ronneby S., do. og i

Sillhöfda S., do., samt i Kulla S., Stockholms L.

* E 1 p t r, samme Ord som e 1 p t r f., en Hunsvane. Ordet har ogsaa Formen a 1 p t, hvorfra udgaar de ovf. under Alt- opførte Navne. Forøvrigt har Ordstammen nu i Navne i Udtalen antaget mange Former, foruden de lier sammenstillede desuden de, som nedf. lindes samlede under Oft-. Som Elvenavn er Ordet vistnok ikke at opfatte som en af Svaner hyppigt besøgt Elv, men som beroende paa en Sammenligning af Elvens Løb med en Svanes Gliden over Vandfladen. Se NG. Indl. S. 48 f.

Elg-.

E1 g j a. Udt. tälja. Gaar fra Enningdalen ind i Bohuslen. Elgilid DN. II 386. RB. 397. Ælgalid DN. V 543, 1448. RB. 227. Nu Elelin i Nafverstad S. [Eljefos ved Rigsgrændsen RK.]. E 1 g a a e n. Udt. téljåa. Gaar forbi Elgehogna og falder ud paa

Østsiden af Fæmunden ved Elgaaen 142 Tolgen. E 1 g a a e n. Falder ud i Bunden af Opløfjorden i Kolvereid. Fra Eigaavand.

Maa være en Afledning af e 1 g r m., Elg.

† Elmedalen. Gaar ned til Odbergmoen i Hedrum.

* E 1 m a, kunde være en Afledning af a 1 m r. Jfr. Alma.

?† Elnan 117 Beitstaden. Udt. cÉ'lnan. — a Ælnom DN. V 68, 1328. Jfr. af Elnadale AB. 4. Nær en Bæk, som gaar til Beit-stadfjorden.

Embla.

†Emmedalen 38 Stranden. — i Æmblodale AB. 81. Ved den østlige Hovedelv i Sognet.42

Eng--Er-,

•Embla kunde være = * E 1 m 1 a, afledet med Endelsen -la af a 1 m r, idet det förste 1 kunde være faldet bort ved Dissimilation; med Hensyn til b jfr. A u ö h u m b 1 a ved Siden af Auöhumla (S. B.). Emmenes 46 Ankenes kunde mulig ogsaa hore hid.

Eng-

Eng a a e n. Falder^ i Narsjøen i Tolgen, forbi Engaavolden, udt.

éngavøljen. NG. III S. 419. E n g e r a. Gaar ud i Engeren i Tryssil.

Engera maa være en senere Dannelse af Søens Navn (jfr. NG. III S. 367). Det synes dog muligt, at et Sønavn E n g i r igjen kan være dannet af et ældre Elvenavn * E n g a. Dette maa vel forklares af e n g f., Eng.

† E n g d a 1 19 Aure. — af Engladale AB. 64. Ved en Elv, som falder ud paa Sydsiden af Vinjefjorden.

Er-, Er-.

Æra. Udt. æra. 2 Elve (vestre og ostre), der falder fra N. i Osa i Aamot.

† Erland 17 S. Undal. Udt. æréland. Ved en Elv. † E r e v i g 7 Fossan. Udt. ærevig eller ere- Ved en Elv paa

Neset mellem Lysefjorden og Høgsfjorden. † Æ r e v i k 63 Finnaas. Ved en liden Elv sydøstlig paa Godden. † Erdal 4 Fane. Udt. -, Nær to Vandløb, som gaar til det

ved Hop udfaldende Vasdrag. † Erdal 5 Askøen. Udt. <gV-, Ved en Aas Udløb paa Østsiden af Askøen.

† E r n e s 70 Ullensvang. Udt. cérr-. Ved en liden Elv nordligst

paa Østsiden i Ullensvang Sogn. † 0 r d a 1 3 Ulvik. Udt. S'r dal. — Ordall 1520. Øredall 1563. Siden 1667 alm. skr. Erdal. Ved Udløbet af en større Elv paa Sydsiden af Fjorden. fÆraaker 30 Borgund i Sogn. Udt. céraok. — i Ærakre BK. 45 a. Ved Udløbet i Lærdalselven af den langs Hallingdalsveien strømmende Elv.

† E rd alen 17 Førde. Udt. tir-. — i Ærodale DN. III 140, 1328.

Ved en Elv, som falder østfra i den inderste Del af Fjorden. † Æ r v i k 81 Førde. Udt. ær-. Ved Udløbet af en Elv paa Sydsiden af Fjorden i Naustdal Sogn. † Ærvik 45 Selje. Udt. ær- eller <£r-. Ved Udløbet af en Aa

paa Udsiden af Stadlandet. † Ervik 35 Daviken. Udt. dir-. — i Ærvikum BK. 9 a. 18 a. 19 a.

Ved en Bæks Udløb paa Nordsiden af Fjorden. ? † Ervik 35 Volden (ikke paa Karterne).

† Erdal 89 Ulstein. Oppe i Barstadelvens Dal østligst paa Vartclals-stranden.

† Ernes 37 Eresfjorden. Ved en Bæk paa Sydsiden af Fjorden. ? † Ervik 22 Aure. Paa østre Side af søndre Indløb til Aure-

sundet; intet Vandløb i Nærheden. † E r v i k 5 Osen (Bjørnør). Udt. cÉrvik,a. — Ved en Elv, som falder i Svefjorden.Er--Esp-.

† Ervik 32 Bjugn. Udt. térvik,a. — Erwigh 1520. Ved en Bæks

Udlob paa Sydsiden af Bjugnfjorden. † Ervik 27 Frøien. Udt. eg'rvifya. Ved en Elvs Udlob paa Østsiden af Frøien.

[† E r v i k e n. Plads paa Mindlandet i Tjøtta ved Udløbet af en

Bæk. RK.]. † Ervik 73 Trondenes. Ved en Elv.

«Erland findes ogsaa i Gjesdal, Strand, Aardal Ryf. og Skjold, hvor det ligesom Erland i S. Undal udtales med lang Vokal. Tildels er der vist Grund til at tænke paa en Elvenavnstamcie Ær . Paa de fleste Steder eidet dog vist EI ril and» (Bemerkn. af O. E. i Matr. ved Gjesdal NG. 5).

De her samlede Navne indeholder maaske ikke alle den samme Stamme. I enkelte kan mulig ligge et Elvenavn *Elra, af Trænavnet olr, som nok i meget gammel Tid kan have mistet sit 1 (S. B.).

Erga. Udt. få'rga. Falder fra N. i Driva ligeoverfor Lihjell øverst i Sundalen.

Mulig af Adj. ar gr.

† Er vedals v and. Vestlig for den søndre Ende af Nisser i Nissedal.

Jfr. Ärfven, Sø i Dalskog S. i Dalsland. Maaske af Erv = Jerv ?

* Eskja.

?† Øsken 7 Høland. Udt. øssja. — Eske 1578. Ved en Bæk. † Eskerud 4 Nannestad. Udt. ø'ssjerü. Ved en Bæk, der vestfra kommer ned i Leira. Er antagelig samme Gaard som det RB. 241 anførte Eskibek (Akk.) i Nannestad Sogn. † Eskebæk 25 Borre. — i Eskibek BB. 303.

*Eskja, kan være afledet af Trænavnet askr. Eskibekkr kan mulig være en yngre Form for et ældre Eskja. Se NG. II S. 183. 393.

Esna. Udt. é'sna. Kommer fra Søen Esanden, udt. é'sannj, og gaar mod S. til Nea i Tydalen.

Elvenavnet synes at maatte være afledet af Sønavnet. S. B. formoder som muligt, at dette kan være opr. * Eis an di. Jfr. ovf. under Eisa og Eisandi. Elven gaar med lidet Fald gjennem Myrland.

Esp-.

Espa. Udt. césspa? Gaar fra Espedalsvandet i V. Gausdal og N. Fron. Gd. Espedalen, udt. æssdalen, i Espedalenom DN. III 443, 1412. Vel opr. Espudalr. NG. IV, 1 S. 99. [† Espen 12 Orkedalen. Udt. césspa, Dat. æsspen. Ved en Bæk.

NG. XIV S. 126]. † i Æspoholma RB. 464. Forsvundent Gaardnavn i N. Odalen. Hvis Vokalen i 2den Stavelse er

rigtig, maa 1ste Led være Elvenavnet Espa. Men det kunde ogsaa være Feil for Espi-. NG. III S. 203.

[E s p a a. Saa hed ifølge Schøning en Elv, der kommer fra Klæbu ogjfalder ud i Jonsvandet ved Espaas i Strinden].44

Esp- — Fad.

[?†Espervik 11 Hemnes. Udt. æsspperviJçce. Nær en Bæks Udløb i Sør-Ranen], •

Af Trænavnet osp f., Aspetræ. Der kan have været baade en svag Form Espa og en sterk * E s p r. Jfr. det flg. Navn.

Espro. Udt. céssprö. Skal falde i Foldsjoen i Gransherred.

Sandsynlig opr. Espara, sms. af Elvenavnet * E s p r (se ovf.) og ä.

Etna. Udt. æ'ttna. Gaar gjennem Etnedalen til Valdersvasdraget.

*Etn. Maa komme af samme Stamme som Atna; jfr. ogsaa Etne, Fjordnavn og Bygdenavn i Søndhordland. Sandsynlig en Afledning med n af den Stamme, man har i etj a, egge, drive frem. Se NG. III S. 368. IV,2 S. 242.

[E v e n a a e n. Bielv til Holta i Holtaalen. RK.].

Kan maaske være samme Navn som Øvinda (paa Kartet: Evenbækken), der længere nede i Holtaalen falder i Gula. Elven synes at have et temmelig ret Lob.

Evja.

Kall evja. Falder i Trvssilelven ovenfor Kirken.

K a 1 d e f j a, af e f j a t'., enten i Betydning af: Dynd, Muddergrund, eller af: Gren af en Elv.

Faanetta.

F a a n e 11 a. Gaar fra Faanettjem ud i Tveraaen, en Bielv til Inna i Værdalen.

Faanetta. Kommer fra Værdalsfjeldene og falder ud i Ogna ved

Skillegrind i Ogndalen; Faanetbækken. Gaar fra Faanettiernene ud i Insvandet i Værdalen.

† Faanettjern. NØ. for Kjesbuvandet i Værdalen; har Aflob til Leksdalsvandet.

* Fån yta, af Adj. få nyt r, lidet nyttig. Navnet maa sigte til Fattigdom paa Fisk; jfr. Fiskeløisa.

? † F a a s d a 1 63 Gyland. Udt. fasdal. Ved en Elv. Faö.

Faö Fornm. s. IX 305 (saa de fleste Udg.; jfr. Vigf. Udg. S. 60; Faad Flatøb.). Fod RB. 266. 296. NB. Fadka bru DN. II 469, 1413. Gd. Faa (øde) 1557. Er den nuv. Lvsakerelv i Bærum. Se NG. II S. 134. 147. F a a a. Udt. faa. Gaar gjennem Faadalen og forbi Faaset i Tønset.

F a a e 1 v e n. Kaster sig fra nogle Smaavande, hvoraf det største kaldes Faavandet, ud over Bremangerlandets nordre Væg ud i Faafjorden. Inde paa Øen er Fjeldet Faatuen. ?Fabækken. I Ogndalen i Sparbuen.Fa8 — Falninga.

45

† Faavang. Udt. fävang. Sognenavn i Ringebu. — i Fodvange, Fodvang DN. I 567, 1442. II 202, 1341 o. fl. i Faduangh DN. VIII 400, 1462. Jfr. NG. IV, 1 S. 151. † Fadum 10 Sem. Udt. fæem. — i Fadheimi RB. 204. 206. Ved en Bæk.

† Faaland 37 Hægebostad. Udt. fa land. Ved en Elv og en

Tverelv nordlig i Hovedsognet. ? † Faaberg 19 Jostedalen. Udt. fåberg. Ved en Tverelv fra 0. † af Fadhaberge AB. 72. Afrøy Skibrede paa Nordmøre.

*Fo8, Gen. F a 8 a r. Hører til Stamme feöja, der maaske hænger sammen med got. h w a {) a, Skum, hvoraf mulig ogsaa det i Stedsnavne forekommende H o 8 (S. B.).

Fagerelven. Falder i Rotla i Selbu. Faksa.

[Faksa. Udt. faksa. En Bæk, der dannes af to sammenløbende

og gaar ud i Namsen nær Veiem i Grongi. ? † Faksdal 47 Fosnes. Paa Sydvestsiden af Jøen; flere Vandløb i Nærheden.

Jfr. Faxeelfven i Ångermanland.

Maa vel afledes af fax n., Faks, Man paa Heste. Sigter sandsynlig til det skummende Vand. Jfr. Faksen som Navn paa Skjær og Nes, formodentlig fordi man sammenlignede Bølgeskummet med et Faks.

Fala.

† F u 1 u 3 S. Odalen. Udt. fulu. — Fala (Nom.) Fornm. s. IX 402. Falu (Akk.) DN. II 72, 1306. a Falu RB. 471. Ved et lidet Vasdrags Udlob i Glommen. † F ol vell 176 Nes Rom. Udt. falvæll. — i Faluuælli, Faluuoller DN. II 246, 1349. Foluualler RB. 263. 281. i Foluollum, Faluuallum DN. IV 278, 1349. NB. af Folavelli Fornm. s. IX 316. 343. 403. Ved en liden Bæk, der falder i Glommen paa Østsiden af Udenes Sogn. † Falnes 51 Skudenes. Ved Udløbet af en større Aa. ? † Faleide 70 Indviken. Nær to Bækkes Udløb. ? † F a 1 e 28 Sundalen. Udt. fdle. — Føie 1520. Ffaløy 1530. Ovenfor og nedenfor falder Bække ud i Driva.

Jfr. Faludalr, Falufjall NgL. II 491. Nu Elven Fulu og Fulufjiill øverst i Vestra Dalelfvens Vasdrag. Fahlån, Ør S. i Dalsland.

•Fala, vel dannet af folr, bleg, gulbleg, graableg. Jfr. Falninga.

* Fallandi.

† F a 11 a n d a d a 1 DN. IV 703, 1466. Ovenfor O i Aker. Jfr. Fallandesdall DN. V 585, 1457.

•Fallandi, den faldende, Particip af falla. Navne paa Elve og Fosse har ofte Participform, jfr. Eisand, Hyggjande, Verpande o. fl. Jfr. NG. II S. 124. III S. 70.

Falninga. Kommer fra Falningssjøen og gaar ud i Ya i Kvikne.

Elvenavnet er vel afledet af Sønavnet, opr. *Falningr; men dette kan igjen være dannet af et ældre Elvenavn Fala.Fan- — Fatl-,

Fan-.

Fanabækken. Gaar i Rennebu til Svorka, som igjen i Meldalen falder i Trivja.

F o n d ø 1 a. Udt. fanndølab. Elv i Gaupne S. i Lyster. † Fon bæk 113 Ullensaker. Udt. fannbæJc. — i Fanabæk RB.

436. 440. Ved en Bæk, der gaar til Horsla. † Fonnaaen 10 Aasen. Udt. fännåa, Dat. -an. — or Finnaam (!) AB. 30. Fanom 1559. Fane 1590. Ved en Bæk, der gaar ud i Hammervandet.

Beslægtet er maaske Sognenavnet Fane ved Bergen (opr. Fjordnavn Fani?), Fanevik i Kinn og Fanefjorden i Bygland m. fl. Elvenavnet kunde mulig hænge sammen med det af Aasen under Faan t'. (Støvdække, Askedække) forudsatte oldn. Ord fon f., Gen, fanar. Se NG. II S. 320. At Fondøla og Fonnaaen hører hid, er dog neppe sikkert.

Far-.

[F a r a a. Tilløb til Mandalselven nordlig i Aaseral; forbi Farsæter.

Helland I S. 132], [F a r a a kaldes efter Helland I S. 139 ogsaa en Bielv til Lvgna i

Hægebostad]. F a r d ø 1. Elv i Fyresdal. ? † F a r d a 1 103 S. Undal. Ved en Aa. ? † Farestad 23 Halsaa.

? † F a r d a 1 69 Sogndal i Sogn. — i Fardal BK. 35 a. DN. IV 528, 1401. I en Dal yderst paa vestre Side af Sogndalsfjorden. ? † Farstad 18 Haram, paa Lepsø. "? † Farstad 14 Bud. Ved en Elv.

Jfr. Fara, Elvenavn, Sn. Edda I 576. II 479. 563. 622. Hænger vel sammen med Verbet fara.

Farmandaaen. Gaar fra S. ud i Sjonen ved Jægtstranden i Nesne.

* Førn.

† F a d n e s 18 Ævanger. Udt. faddnes. — Farnanes DN. I 132, 1317. Ligger ved Teigdalselvens Udløb i Ævangervandet. Langt oppe ved Elven ligger efter AK. io Sætre af Navn Fannedalen. ? † Fanne fjorden. En Arm af Romsdalsfjorden. Jfr. Grænde-navnet Fannestranden og Fanbostad 30 Bolso (i Fonnebostadom AB. 77 s. Ffannebostad OE.), a Fanaskoghe AB. 80?, rimeligvis et gammelt Navn paa Osmarken, hvorfra den Elv kommer, som falder ud i Bunden af Fjorden; Osvandet, hvorfra den løber ud, kaldes DN. XII 832, 1596 Fannevatnet.

Se N. Fjordn. S. 55 f. Fadnes maa være opr. Farnarnes og Fanne-fjordens gamle Navn * F a r n i, afledet af Elvenavnet * F o r n. Dette er efter S. B. sandsynlig afledet med Endelsen -n af ferja. Jfr. Fostra.

Fatl-.

Fatla. Udt. fattlao. — Elv paa Grændsen af Leikanger og Sogndal i Sogn.Fatl- — Fæmund.

'? † F a s s e 1 a n cl 36 S. Undal. Ved et Vasdrag, som falder ud strax söndenfor Valle Kirke.

Jfr. Faslefoss nedenfor Strandefjorden i X. Aurdal.

•Fatla? Hører efter S. B. til fetill m., Skulderbaand, Bærebaand, jfr. fatla, omslutte, og Folkespr. Fetel, Flt. Fatlar og Faslar. Bliver i Betydning omtr. = Benda.

* Fausa.

† F a u s e 56 Stranden. Udt. fausa. Ved en Elv, der falder ud i

Fjorden paa Vestsiden nordlig i Sognet. † F a u s d al 39 Masfjorden. Ved en Elv.

Jfr. Føisa. Er vel at henføre til det af Ross fra Sætersdalen anførte fausa, gaa ,lige los paa, lægge i Vei. Jfr. Adj. faus, fremfusende (Ross fra Indh.).

Fausk-.

Foskaaen. Tverelv til Vindela i Surendalen fra V. lidt nedenfor Eiteraaen. RK.

Fra samme Vandskille som denne Elv gaar efter RK. en anden vestover gjennem Føskaavandet til Søia i Stangvik. Den har sandsynlig havt samme Navn. Af fan skr m., forvitret, trøsket Træ; Xavnet sigter maaske til, at Elvens Leie og Bredder er opfyldt med halvraadne Træer. Jfr. Fjordnavnet Fauskanger i Herlø.

† Fedje 59 Leikanger. Udt. fäfjadn. — i Fedium BK. 49b. Jfr. Fedjedalen (i Fædiadale BK. 49 b) og Fedjos ved Elvens Munding.

* F e Ö, Gen. F e ö j a r, beslægtet med Elvenavnet F o ö (se under F a Ö-).

S. B.

† F e i g u m 64 Lyster. Udt. fei gau Paa Sydsiden af Fjorden ved Udløbet af en større Elv. Åf Udt. sees, at Gaarden i Virkeligheden har Elvens Navn.

Jfr. Ffeghaan, Ffeighaan, en Elv med Kvern i Lits S. i Jemteland DN. XIV 740. 763, 1534. 1537.

† Feiredalen. I Norangsdalen i Sondmøre. DK.

Kvit feil a. Udt. IcvitfeUa. Skal være Navn paa «Rødsæterelven» (AK.) paa Vestsiden af Gloppefjorden i Nordfjord.

Fellinga.

Fellinga. Udt. fæUingje. Ogsaa skr. Fillingaa. Falder i Jora i Lesje.

Fellinga, store og lille (Fillingen Elv AK.). 2 Tverelve til Lora i Lesje.

Hænger vel sammen med falla, falde, maaske sigtende til Fossefald. F e m-, se Fis m-,

† F æ m u n d. Udt. f'<&munvfin. Stor Sø i Nordre Østerdalen. Er et med -undr dannet Sønavn, der dog mulig kan udgaa fra et48

ældre med -und dannet Elvenavn. Det maa vel antages for sikkert, at m tilhorer Stammen. NG. III S. 278. 375.

Fenaaen. Udt. fennåa. Gaar fra Fensjoen, udt. fennsjä'n, i Brandval ned i Møkeren.

Jfr. Feilen, Sø i Kydaholm S. paa Grændsen af Jönköpings og Krono-bergs L.

Mulig af fen n., blød Myr; der er efter Kartet meget myret omkring Søen.

Ferja.

Fergen. Udt. fcé'rja. Den vestre Elv paa Namdalseidet. Beitstaden; kommer fra Søerne Fergen. y ? † Færgen 194 Loiten. Udt. farrjen. Mellem to Bække, der gaar til Svartelven. [NG. III S. 118 ikke forklaret af Elvenavn]. Jfr. Färgen, Sø i Färgaryd S., Jönköpings L., og i Alingsås S., Elfs borgs L. Färgaren, Sø i Tönnesfalla S., Elfsborgs L. Jfr. ferj a, at føre over Vand.

Festa. Udt. fé'ssta. Gaar fra Gjevilvandet til Driva i Opdal.

* Fyrst f., Particip. Præt., «som er bragt til at fosse». Jfr. Fissa, nu udt.' fessa. Elven er sterkt fossende. Jfr. ogsaa Fisma.

* Feta ?

. † F e d e 10 Kvinesdal. Udt. fe da. — a Fetto, Fettu (Gen.) DN. II 294, 1362. Ved en Elv.

Formodentlig er den rette gamle Form Feta og dette egentlig Navn paa den her udfaldende Elv; dette kan efter S. Bugge mulig være beslægtet med fit f. Det er dog usædvanligt, at a her er bevaret som Endelse i et svagt Hunkjønsord i ubestemt Form (O. B. i en Notits i Matr.).

F i g g a. Udt. fi'jjö. Elv paa Jæderen ; Gd. Figve i Hoiland, langt oppe ved Elven.

F i g g a. Udt. ß'jja. Hovedelven i Sparbuen. Jfr. Figgsjör, det gamle Navn paa Leksdalsvandet, hvorfra Elven kommer (vid Fixsjo AB. 14).

Figgsjör er vel forkortet for opr. *Figgissjör, af et opr. Sønavn *Figgir, dannet af Elvens Navn. Jfr. Fikse 79 Værdalen, af opr. *Figgis-eiö. Jfr. Tbj. VSS. 1882 S. 36 og 1891 S. 175. NG. XV S. 128.

Fiks-, se Fis k-,

F i 1-, se F y 1-.

Fim-.

† Fe manger 114 Fuse. Udt. femånge. Sydligst i Strandvik S.

ved en Elvs Udløb i en Vik. ?† Fim meland 127 Forde. Udt. fimmland. — a Fimlondum BK. 22 b. Ved et Tillob fra 0. til' Hovedvasdraget i Naustdal S. Vel af Adj. fimr, rask, hurtig i sin Bevægelse. I en Notits i Matr. sammenstiller O. R. ogsaa Fimreite i Sogndal med disse Navne.Finna — Fiska.

49

Finna.

F i n n a. Udt. fi'nna. Tverelv til Otta i Vaage. Finna. Udt. ß'nna. I Biri, en af Kildeelvene til Snertingdalens Vasdrag.

F i n d ø 1. Elv nordvestlig i Fyresdal.

† Finndalen 100 V. Gausdal. Udt. fi'nndalen. Ved et lidet

Tilløb til Aangsjøaaen i Svatsum. T F in dal 20, 6 Bamle. Ved en Elvs Udlob i Frier. † F i n n e i d 12 Drangedal. Ved en Elv, som fra Tveitvandet gaar til Tokevandet.

† F i n d a 1 1 Solum. Ved Udspringet af en Elv, der gaar mod S.

til Porsgrund. † Findreng 17 Kviteseid. Ved en Elv.

† Fin cl aisbæk ken. Sydvestlig i Bygland lige ved Grændsen

mod Aaseral. AK. † Fin vik 104 og Finneland 106 Vikedal. Udt. fi'nnalcmd. Synes at ligge ved den samme, paa Sydsiden af Vindefjorden udfaldende Elv.

† Finnen 68 og Finnebotnen 67 Vik. Udt. fi'dnen, ß\lna-. Ved Finnefjorden i Arnefjord S. Navnene kommer vel nærmest af et Fjordnavn * F i n n i; men dette kunde nok igjen være dannet af Navnet paa en af de Bække, der falder i Fjorden. Se N. Fjordn. S. 53. † Finnes 32 Hjørundfjord. — Finnenes OE. Ved Udløbet af en Elv paa vestre Side nær Fjordbunden.

Finna, vel dannet af Plantenavnet Finn m., nardus stricta. Se NO. IV, 1 S. 208. Findreng (af * F i n n r - e n g?) synes, hvis det er rigtig henført hid, at vise, at der ogsaa har været en sterk Form af Navnet.

F i n o 1 a. Falder fra N. i Søndre Mesnen i Faaberg. Sms. med ö 1 f., Rem ?

Fins-

F i n s a. Udt. jinnso. Elv i Hardanger.

F i n s a a. Udt. fi'nnså, ogsaa opg. jimiså. Elv i Finsland. Længere nede ved Elven i Øislebo S. er Gaardene Finsaadal og Finsdal.

F i n s a a e n. Udt. fi'yijWßåa. 2 Tverelve til Hesja i Aalen. † Finsnes 35 og F i n 11 a n d 36 Siredalen. Ved en Sideelv fra V., der falder i Sireaaen strax ovenfor Udløbet i Vandet. Vel afledet med -s af samme Stamme som i Finna.

† Fiplingdalen 70 Vefsen. Udt. fepplingdalen. Ligger ved Lille Fiplingsdalselven, der ligesom den jevnsides løbende Store Fiplingsdalselv falder i Vefsenelven; den sidste kommer fra Fiplingvandene.

Maaske dannet af et Sønavn. Jfr. ogsaa Tepling og Tipling.

Fiska.

Fiska. Udt. fi'sska. Gaar fra Mjogsjøen i V. Gausdal til Dokka i Land.

F i s k a a e n. Udt. ß'ssJcåne. Falder fra S. i Lognevand i Aaseral. [F i s k a a e n. Falder ud paa Østsiden af Esandsjøen i Tydalen. RK.].

† Fiskaa 11 Vannelven. — Fiskaa 1520. Ved en Elv og en Tverelv.

? † Fiksdalen 72 Vestnes. Navnet mulig opstaaet ved en Omsætning for Fisk-,

[? † Feset 6 Frosten. — af Fiskasætre AB. 28. Se NG. XV S. 63], [† F i s k e m 40 Grong. Udt. f^ ssjem. Ligger nær Fiskemelvens Udløb i Namsen],

Af fiskr m., Fisk. Navnet maa hentyde til Fiskerigdom; jfr. oldu. fiskiå, Aa, hvori der falder Fiske. Fiskå findes ogsaa som Elvenavn paa Island. Fiskerosen 19,3 Bindalen, der ligger ved en Elvemunding, kunde vække Formodning om, at der ogsaa har været en sterk Form af Elvenavnet.

Fiskeløisa. Gaar fra Søen Raabjoren i Nannestad ud i Leira. F i s k e 1 ø s a. Gaar ti! Berdøla N. for Hedalsmuen i Vaage. AK. F i s k 1 ø s a. Falder fra S. i Murusjøen i Lierne. RK.

Jfr. Fiskliisan fra Fisklüssjön i Offerdals S. i Jemtland. *Fiskiløysa, som er tom for Fisk. Fiskløsen og Fiskløsvand er meget hyppige Navne paa Indsøer.

Fism-.

† Fismedal 93 Berg Sml. Udt. fessmedal. — i Fismadal RB.

504. Ved en Elv, der falder ud i Femsjøen. † F is men 17 Askvold. Udt. fi'ssma, Dat. -min,ne. Jfr. Femmen, Sø i Femsjö S., Jönköpings L.

Elvenavnet har været * F i s m a eller * F i s m, efter den nuv. Udtale af Navnet i Askvold snarest det förste. Femsjøens Navn er sandsynlig afledet af Elvens og har vel opr. været * F i s m i eller * F i s m i r. Se NG. I S. 226. Elvenavnet kan være en Afledning med -m af Fissa, altsaa: den fossende.

Fissa.

Fissa. Udt. fessa. — Fissa AB. 125 s. Elv i Skjørn forbi

Gd. Fisdal, udt. fessdalen. Fissadaal, Fyssadaal AB 125 s. † Fissen 80 Rissen. Udt. fessa, Dat. -sån. Ved en Bæk. ? † Fisdalselv. Gaar fra V. til Frya langt oppe i Venebygden i Ringebu. Efter en Meddelelse skal den kaldes fi'sken og hører, hvis dette er rigtigt, ikke hid.

F y s s a, som findes i AB. ved Siden af Fissa, anser S. B. for den ældre, af opr. *Fyrsa, den fossende, af fors m. Jfr. Fossa og Føssa.

Fjal-

Fjølaaen. Udt. fjalåa [fjø'låa1?]. Falder i Vestaaen, der gaar til Hof Sol.

† Fjæl s tad 26 Gjerdrum. Udt. fjælsta. — Fielastadh (Akk.)

RB. 249. Ved en Bæk. † Fjøls tad 369 Ringsaker. Udt. fjølsta. — a Fiælastadhum DN.

I 398, 1395. Ved en Bæk. NG. III S. 32.

† F j a 1 e s t a d 23 Nissedal. — Fialastadha DN. I 505, 1425.

II 596, 1451. Ved en Aa, som nordfra falder i Frostdøl.Fjal- — FJag-.

51

† Fjælestad 20 Hornnes. — Fiælæstad DN. V 721, 1508. † Fjælestad 21 Laudal. † Fjølestad 70 Gloppen.

† Fjelstad 15 Malvik. Udt. fjølsta. — af Fielastadom AB. 31. Ved en Bæk.

* F j q 1, Gen. Fjal ar. Det maa være Ordet fjql f., Fjæl, og hentyder vei til jevnt, retlinjet Løb. Jfr. NG. II S. 298. III S. 32. I'nSt. S. 71.

F j e 1 d 1 o a. Falder i Finola, der har sit Udlob i S. Mesnen i Ringsaker.

Er vel snarest at forklare af Fnglenavnet Fjeldlo.

† Fjeldsaa 61 Nes og Hitterø. Udt. fjctiUse (i Sammensætning: fjä'lls-). Vecl en Elv, som falder ud i Flekkefjorden paa Vestsiden.

Fjalna.

Fjelna. Udt. fjælna. Elv i Hevne. Deraf Gaardnavn Fjelnset, udt. fjælnsét, Fiolnosætr AB. 65.

Fjalna, vel en Afledning af Fjol. Dermed hænger sammen F" j o 1-n i r, det gamle Navn paa Vinjefjorden, i hvilken Elven falder nd (i Fiaulni, i Fiolnæ DN. II 105, 1314. 226, 1345). Se Thj. VSS. 1891 S. 176. N. Fjordn.

S. 44.

?†Fjæreklep 41 Ramnes. Udt. fjeleklcepp. — i Flærdar-klæppom RB. 233. Ved en Bæk.

Fjarin-.

† Fjermedal 25 Vegusdal. Ved en Elv, som ogsaa gaar forbi Fjermedal i Iveland og munder ud ved Fjermeros i Iveland.

† Fjermedal 74 Bjerkreim. Ved en Aa.

† Fjermestad 32 Time. — a Fiarmastodom DN. IV 168, 1329.

Ved en Aa, der gaar fra Fjermestadvandet til Frøilandsvandet. † Fjermstad 127 Strinden. Ved en Bæk.

•Fjorm, Gen. Fjarmar. Ogsaa opført blandt Elvenavne i SnEdda. Staar maaske i Forbindelse med det af Ross anførte fjarma, fare hastigt, ubesindigt afsted. Thj. YSS. 1891 S. 177 f.

† Fjetre 13 Stange. Udt. fjtfttre. — i Fiettrwm 1520. Ved en liden Bæk, der falder i Mjøsen.

Jfr. det forsvundne Fiettrastadir i Steigen DN. VI 392 og Fjiitelfven i Siirna S. i Dalarne med en Gaard Fjiittros ved dens Udløb i Ostra Dalelfven, Fjättrasjön i Ösmo S. i Stockholms L.

Der synes at være Grund til i disse Navne at søge et Elvenavn, som vel maa hænge sammen med fjoturr m., Lænke. Se NG. III S. 150.

Flag-.

Flaga. Udt. fla'ga (paa Finskogen skal siges: flaga). Falder i Kvnna i Vaaler Sol. Ogsaa skr. Floga og Flauaaen.52

Flag- — Flisa.

?†Flakstad 27 Vang. Udt. ftäkJcsta. — Flagestadt 1520. NG. III S. 86.

? † Flakstad 186 Løiten. Udt. flaUsta. NG. III S. 117. † Flagestad 108 Lesje. Udt. flagåsta. Ved en Bæk. † Flage 11 Voss.

* F 1 o g eller * F 1 a g a. Maaske beslægtet med Flag n., Bjergvæg, nogen Klippe (Aasen).

Flekken (AK.). Falder forenet med Straalen i Hinnøgla i N. Fron.

Gaar gjennem Flekvandet. † Flekkos 2 Nordfolden.

Jfr. Flåcksjön i Fläckebo S., Westerås L.

† Flemmen 20 Tingvold. Udt. flcémmå, Dat. -mann. — i Flemmo DN. V 665, 1484. Ved en Elv, som falder ud i Tingvold-fj orden.

Flena.

F 1 e n a. Udt. flena. Falder i Trvssilelven fra 0. nordenfor Kirken. Flena. Udt. flena. Falder i Storsjøn i Rendalen fra 0. sonden-for Mistra.

Flena. Udt. flena. Kommer fra Røros Pgd. og gaar gjennem Flensjøen sydover til Tufsinga i Tolgen.

Jfr. Flen, Sø i Karlstorp S., Kalmar L. Flensjön i Hammerdals S. i Jemtland. Flenningen, Ö. Wåla S., Vestmanland.

'Fleina. Hænger maaske sammen med fleinn m., Vaaben med Hage, Pil. Navnet kunde mulig ligesom Spjotaa sigte til retlinjet Løb.

[Fleiuia. Udt. flænna. Gaar fra S. ud i Eidsvandet i Overhallen

forbi Flasnes (af Fladensnese AB. 86)]. ? † Flannum 79 Modum. Udt. flænnöm. — Flenum 1578. 1593. 1604. Altsaa vel opr. Flen-, Ved en Bæk.

S. B. formoder, at Fladensues i AB. er feilskrevet for F 1 a d n i s-n es, sms. med *FlaÖnir, et opr. Navn paa Eidsvandet, hvortil kunde svare et Elvenavn * F1 e Ö n a. Hentyder maaske til fladt Terrain, jfr. flaöki.

Flera. Udt. flera. Sydøstlig i Tryssil, nær Rigsgrændsen. † Florenes 37 V. Moland. — Fleirunes DN. XV 22, 1358. Der synes at falde en liden Bæk ud ved Gaarden. Jfr. Fløra og Fløir-, som mulig er beslægtede Navne.

Flesa. Gaar fra Flesavand til Aavella i S. Land.

† Flikke 79 Nes og Hitterø. Udt. fllhlca.

Flisa.

Flisa. Udt. flVsa. Gaar gjennem Elverum og Solør og falder i Glommen ligeoverfor Flisnes 27 Hof Sol., a Flisunese DN. XI 94, 1403.

Flisa. Udt. flVsåne. Falder i Svenskin i V. Slidre.Flisa — Fing-, 53

Flisen (AK.). Falder i Leppa i N. Land.

Hænger vel sammen med flis f., Flis, Splint; men Betydningsforholdet synes dog usikkert.

Fljoto. Gaar gjennem Fljodalen ud i Hjelmo i Hardanger. Af flj otr, rask, hurtig.

Flo ei v en. Udt. flö'celva. Maalselven.

† Flo 7 Stryn. — i Flo BK. 10 a. Ved en Elv, der falder i Stryns-vandet paa Nordsiden.

Jfr. Flon og Örflon, Søer i Askersund S., Örebro L. Mycklaflon, Edshult S., Jönköpings L. Jfr. flöa, flyde over?

F 1 0 k 0 a. Udt. floköa. Falder fra V. i Rinda i Saksumdalen i Faaberg.

Den nuv. Navneform er øiensynlig opstaaet ved Ligedannelse af Vokalerne.

? † Floreva ag 6 Askøen. -— Floruvägar Kongesagaerne. En Bæk falder ud i Vaagen. Der kan ogsaa tænkes paa et Ønavn Flora, da Vaagen begrændses mod 0. af en 0, og der desuden er en større Holme udenfor. † Flore 65 Indviken. Udt. flö'ra, Dat. flo rene. Ved en Elv, der gaar ned til Hornindalsvandet.

F lug-.

F 1 u a a e n. Tverelv i Virumdalen i Ulvundeidet. DK. [Flogaaen. Udt. f W gaa. Falder ud i Batnfjordselven i Øre]. † Fluberg 13 S. Land. Udt. flü'McÉr. — Flughuberg DN. II 182, 1337. Flugu- og Flughu- i mangfoldige Diplomer. Ved en Elv. ? † F 1 u g u n 92 Hjartdal (Tuddal). Udt. flügönn. — Flugenne St.

Tvivlsomt, om det kan henfores til nogen Elv. † F 1 u g e d a 1 32 Strandebarm. Udt. flg gedalen. Ved en Bæks

Udløb paa Vestsiden af Varaldsøen. † afFlughunni, anført BK. 78 b. under Kinservik Kirke. † Flogedal. Sæter ovenfor Ortneviken i Kirkebø. Ved en Elv. † Fl ugedalen 40 Førde. — Fluedall 1608. Ved en Sideelv fra 0. til Aanga.

† F1 u g e 59 Jølster. Udt. fliige. Ved Udløbet af en Tverelv til

Jølstra. Lidt længere oppe ved samme Elv Gd. Flugekvam. fFlugevaag 3 Vannelven. Udt. flage- eller flö'ge-. Floge-wogh NRJ. II 119. Der er en liden Elv, men et godt Stykke söndenfor.

Jfr. Flugen, Søer i Gladhammar S., Kalmar L., og i Norra Vi S., Östergötland. Flugeniis, nær Udløbet af en Bæk i Früdinge S., Kalmar L.

Forklares vel snarere af fl ug n., bråt Fjeldside (jfr. Kinna , end af Insektnavnet fluga. Om en anden mulig Forklaring af Navnet Fluberg se NG. IV, 2 S. 182.54

Fly--Foko.

Fly-

[Flya. Udt. fly'a. Afløb fra Heimdalsvandet i Gudbrandsdalen forbi Flysæter].

F 1 y a a e n. Opg. udt. fly'celve. Paa Grændsen af N. Aurdal og

Hemsedal. Gaar ud i Flyen Vand (AK.). F ly a aen, Afløb for Store Grønningen, Hølandet Namd. † Flydalsvandene, nordøstlig i Opstryn. Dalen derfra kaldes

nu efter AK. Skjæringsdalen. † Flydalen 62 Geiranger. Udt. fly'dalen. Oppe i Dalen ligeoverfor en Tverelvs Udløb. [? † F 1 y a n 163 Værdalen. af Flyom AB. 18. Ved en Bæk, som nu kaldes Flybækken.

Ialfald i enkelte Tilfælde synes det muligt at sætte Navnet i Forbindelse med Fly f., vid, fugtig Slette, især Fjeldslette med smaa Kjær (Ross).

† F1 v t e n 73 Rissen. Udt. fly'ta, Dat. flytån. Ved en Elvs Udlob i Botnen.

*Flyta. Kan med Sandsynlighed afledes af Adj. fljötr, hurtig. Jfr. Fljoto og Floita.

† Fløimeland 49, 3 Time. Ved en liden Elvs Udspring sydlig i Sognet.

*Fløyma, kunde afledes af flaumr m., Flom. Jfr. fløima, at vælde, strømme frem (Aasen). Altsaa: Flomelven.

† F 1 o i r 1 i e n 25 Fossan. Ved en liden Elvs Udløb langt inde paa Sydsiden af Lysefjorden.

Det heri indeholdte Elvenavn er vel det samme, som man har i Fløra, maaske ogsaa det samme som i Flera (O. R.).

Fløita.

L i 11 e f 1 o i t a, Bielv til Heggelielven fra S. ovenfor Lyse i Aker. Fløita, Elv i Brandbu. DK. F 1 ø i t e n (K.), gaar nordfra i Vismundelven, Biri.

Hører maaske sammen med fløyta, fremskynde, give Fart (Aasen og Ross) og er da vel beslægtet med Flyta og Fljoto.

Fløra.

Fløra, falder ud i Figga i Sparbuen.

Flørbækken. Udt. flørbækken. Gaar forbi Flørenget i Stor-elvedalen. Jfr. NG. III S. 356. Jfr. Flera og Fløir-,

? Fokka, Gen. Fokko, en Mølle ved Eidsfos. DN. III 355, 1387.

Den samme kaldes DN. V 194, 1367 E>okka. ? i Fokko RB. 58 (under Stokke Kirke). 65 (under Undrumsdal K.).

† Foko 103 Vaaler Sml. Udt. foko. — Foka (Nom.) RB. 484.

F o k a. Sandsynlig Elvenavn, oprindeligt Navn paa den ved Gaarden udmundende Tverelv. Kan komme af fjüka, at fyge. NG. I S. 372.Foks--Fold. 55

Foks-

Fok s a eller Foksaaen. Gaar forbi Fokstuen, udt. fåkkstt'igü, paa Dovre.

† F v k s e n 91 0. Gausdal. Udt. fykksé. — i Fvxine DN. IV 500,

1398. Ved en liden Bæk. ["? † F o k s d a 1 17 Haus. Antages af O. R. i en haandskr. Notits

mulig at hore hid, uagtet det BK. 33 a skrives Forsdalr], † F o k s e t 61 Borseskogn. Udt. fakksæten. — af Foxsætre AB. 56. Ved en Elv, der kommer fra Foksjoen.

Elvenavnet Foksa kan maaske udledes af et tabt Ord f o x. Ræv, svarende til det tydske Fuchs og det engelske fox. NG. II S. 261. IV, 1 S. 2. Gaardnavnet Fyksen kunde ogsaa høre til Fyksa (se dette). — Jfr. ogsaa Foxen, Sø i Fogelvik S. i Yermland og F o g h s æ i m r, Gaard i Bohuslän RB. 319.

Fol-.

† F ol mo 151 Nes R. Udt. falmö. — i Folmo DN. II 246, 1349. RB. 223 o. fl. St. Folberg 153 Nes R. Udt. falbér. — a Folberghum DN. I 158, 1327. III 238, 1357. Disse to Gaarde ligger ved den samme, fra Farsjoen kommende Elv. ;? † F ol ven 17 Stryn. — i Foluin BK. 11a]. ? † F y 1 i 6 Vik. — i Fylini BK. 51 a. Kunde ogsaa høre til Fylja]. ?† Foling 122 Stod." Udt. f ølen. — Foliniar (Gen.) AB." 12. Nær en Elv],

Vel af samme Stamme som Fylja.

Fold.

Folda. Udt. i Østerdalen fålla og fälj.a, i Gudbrandsdalen

få'lldé. — Gaar gjennem Foldalen ned til Glommen. Folda. Udt. falda. En af de øverste Bielve til Etna i Etnedalen,

fra Soen Fuldsen, udt. fullsenn. Folda. Udt. fålla. Tverelv fra Syd i Surendalen. Folda. [Udt. fåU.a?]. Ogsaa kaldet Store Tveraaen; gaar gjennem

Foldalen og falder i Gulelven ovenfor Reitan Station i Aalen. Folda. Udt. falla. Falder i- Gulelven ved Gaarden Folstad i Storen (af Folstadhom AB. 46. 47. Foldestadhe NRJ. II 169). Folda. Udt. fålla. Gaar fra Follavandet ud i Beitstadfjorden ved

Gaarden Folden i Verran. F o 1 d ø 1 a. Udt. følldøla. Kort Bæk fra Foldsjoen i Gransherred til Tinne.

F o 1 d a a e n. Falder fra 0. i Store Kvisten i Kolvereid.

[F o 1 d a 1 s e 1 v e n. Det øvre Løb af Rosendalselven, som gaar ud

inderst i Foldenfjorden i Foldereid]. † F o 1 d v i k 25 Brunlanes. — i Folduikum, Folduik RB. 43. 46.

2 smaa Bække gaar her ned i Naverfjorden. † F o 1 s æ 93 Fyresdal. Udt. fållsce. — Foll- 1585, Fonn- 1602 og JN. 381. Ligger ved Skrevandet, der har Afløb til Vraavandet. † Foldalen 36 Finsland. F o 1 d e r a a s 37 do. Ligger ved

samme lille Elv, som falder fra 0. i Manflaavandet. † Fold aisgat a DN. IV 9, 1293. Ved Bleien i Ullensvang.56

† Foldal 91 Strinden. Udt. få'rdalen. — Føl- 16de Aarh. Ved

en Bæk, der gaar til Nidelven. † Folden 68 Malvik. Udt. få'tøa, Dat. -len. Ved en Elv, der kommer fra Foldsjøen og gaar til Hommelvik.

Fold. Ogsaa opført blandt Elvenavne i Sn. Edda. Dette maa overalt ansees som den opr. Form, og naar det nu paa enkelte Steder udtales med Tostavelsestone, maa dette betragtes som en senere indkommen Udtale. S. B. forklarer Navnets Betydning som eden brede», «den, som danner en bred Flade».

Folg-.

† Folgedalen 99 Saude Brb. Udt. fa ljå-. — Føllge- 1612.

Ved Norsjø. Ingen Elv synlig paa AK. † Følgedalen. Folgevand. Paa nordre Side inderst i Lysefjorden.

Jfr. Följaren, Sø i Åtvid S., Östergötl.

Hænger vel sammen med Folga f., tyndt Dække, f. Ex. af Sne. Folge m., Falaske, tyndt Belæg (Aasen og Ross).

* Folka.

† F o 1 k e s e t 72 ld. Udt. fallcesät. — a Folkasetrum DN. V 360, 1416. Ved en Elv, som kommer fra Folkevandet, og ved hvis Udløb i Fjorden der ligger en Plads Folkaaen.

Maaske af samme Stamme som Elvenavnet Fold. Se NG. I S. 205. Jfr. ogsaa Følk-.

Fon-, se Fa n-.

For, For.

Fora. Udt. fø'ra. Elv i Øvre Stjørdalen fra Søen Feren, forbi Fornes 19 Hegre (udt. få"nnßs. — af Fornæse AB. 38). Se NG. XV S. 4 og 7. F o r e 1 v e n. Udt. få"rrælva. Kvæfjord.

† F o r 16 S. Fron. Udt. fårr. — a Farar f»ingi DN. III 244, 1359. Ved den Elv, som nu kaldes Frya, og som længere nede gaar forbi Forrestad 22 Ringebu (udt. få'råsta. — a Farastadum DN. VI 153, 1330. I 479, 1419). Maaske et ældre Navn paa Frva. NG. IV, 1 S. 122. 140. † Forrestad 45 0. Gausdal. Udt. få"råsta. Ved en større Bæk,

som gaar ned til Gausa. † Faar 83 N. Aurdal. Udt. før. Ved en Bæk. † Faar 11 V. Slidre. Udt. før. Ikke langt fra en Bæk. † F o r 48 Lyster. Udt. får. — i For 1322. 1337. Nær Døsenelvens

Udløb, ikke langt fra Hovedkirken. † Grønfor 26 Stryn. — i Grønfor BK. 10b. Ved en Bæks Udlob

i Strynsvandets sydøstlige Ende. † Forren 97 Hevne. Udt. få'rra, Dat. faren. — Ffoor NRJ.

II 53. Ved en Bæk, som gaar ud i Snildfjorden paa Sydsiden. ? † Faaren 60 Aasen. Udt. fara. Synes ikke at kunne henfores til nogen Elv. Se NG. XV S. 81.For, For — Fors-.

57

† Faaren 88 Værdalen. Udt. fara, Dat. faren. — a For DN. III

136 f., 1325. Ffarar skipreidha AB. 17. † Faar 30 Inderøen. Udt. får. — Foer 1559. Ligger ved Udløbet af en liden Elv.

† For 65 Stod. Udt. får. — For AB. 11 f. Ligger nær Bygdens Hovedelv, som falder ud i Fossemvandet ved Fornes (udt. få"mes. — Faranes AB. 12). -fUkkelforen 62 Tjotta. Udt. ü'kkelfåra, Dat. -ren. Ved en

liden Elvs Udløb paa Sydsiden af Vefsenfjorden. † Fornes 79 Alstahaug. Udt. farrnese. Temmelig langt fra Elv. † Fornes 63 Sørfolden. Udt. fø"rmes. † Forrå 31 Evenes. Udt. farra. — Furaa 1610. 1614. † Fornes 61 Lodingen. Udt. farrnese.

† Fornes 17 Dverberg. Udt. farmes. Ved Mundingen af Forfjorden.

† F o r 104 Trondenes. Udt. får. Paa Øen Gryta. Ingen Elv sees paa Kartet.

† Fornes 113 Ibbestad. Ved Udløbet af en Elv paa Østsiden af Andorja.

I disse Navne synes 2 Stammer at være gaaet sammen, for f., Rende, Fordybning, og for f., der hænger sammen med fara og ferja. Begge disse har vel været brugte som Elvenavne; men de lader sig nu kun undtagelsesvis udskille fra hinanden. Hvor man i en ældre Form finder en Stamme far-, henviser denne vistnok til For. Men som bemerket af O. R. i Thj. VSS. 1882 S. 9, er det muligt, at der ogsaa til For kan svare en Gen. F a r a r, dannet efter falsk Analogi. Enkelte af de ovenfor opførte Navne, især af de nordlandske, indeholder maaske Elvenavnet Fura.

Fçrö.

Fora. Udt. fö'la (i Tolgen: fora). Kommer fra Forelsjøen, gaar forbi Forelhogna og falder i Gulelven ved Forset 57 Singsaas (udt. fö'lséten. — Furusætr AB. 47. Fordesetter NRJ. II 170). † F a 1 b u 50 Inderøen. Udt. få'lbüa. — af Fardabu AB. 7. Ffordebo NRJ. II 225. Ved en Elv, der falder ud ved Folen, udt; fola, Dat. -lån. — af Fordho AB. 7.

* F o r 8, vistnok dannet af ferja, f a r ö i, sætte over Vandet. S. B. Opr. vel sterkt Himkjonsord, hvorimod Dat. Fordho ikke strider, skjønt det nu i Udtalen er gaaet over til svagt.

Forsteino. Bielv til Bordalselven i Voss, længst oppe paa Vestsiden.

? † Fosnes 29 Stryn. Udt. /o'snes. Ved en Aas Udløb nær Op-stryn Kirke.

Iste Led er maaske det Fölskn (af F ö lg sn), som findes som Navn paa Øer og Vaager, der her kunde være brugt som Elvenavn. Jfr. Fosnes i Beitstaden og i Namdalen.

Fors-.

Fossa. Udt. fø'ssa. Bæk i Søgne.

Fossa. Udt. fø'ssa. Falder i Orkla i Meldalen. Kommer i en Række Fosser ned i Dalen.58

Fors--Fiétta.

[F o s s a a e n. Den ovre Del af Langelandsaaen i Hægeland. Helland I S. 126].

[F o s s a a e n. Efter Schøning Navn paa en Elv, der fra Hestsjøen

gaar til Jonsvandet i Strinden], † Fossaaen 31 Kolvereid. Udt. fassåa. — af Fossaam AB. 84.

Ved Udløbet af en storre Kvernbæk. † Forsaa 42 Gildeskaal. † Forsaa 64 Tysfjorden. Udt. få'rsa. † Forsaa 78 Ankenes. Udt. få'rsa.

Nutidsformen Føssa udgaar vel snarest fra opr. Fyrsa, som ogsaa er afledet af fors m., Fos. Jfr. Fissa. — Forså forekommer ogsaa som Elvenavn paa Island.

* Fostra.

† Fosterud 23 Aas. Udt. fossteril. Noget søndenfor gaar en

Bæk ud i Aarungen. † Fostre 135 Ramnes. Udt. fostre. — i Fostro, Foostro AB. 73. 80. Ingen Elv ganske nær, men dog en, til hvilken Navnet nok kan henføres. † Fosterlaagen. Udt. fö'sslåja, Dat. -jen. Sø i Øre i Nord-more. Ved Søen ligger Gd. Fostervold og Afløbsaaen kaldes DN. XII 832 Fosteraaen.

Navnet staar vel i Forbindelse med föstra, opfede, underholde, og kan efter S. B. maaske sigte til Fiskerigdom. Jfr. ogsaa NG. II S. 55.

† F r e n d a 1 43, 4 Fosnes. Paa Østsiden af Jøen ved en Bæks Udlob. Jfr. Frändefors i Dalsland. Friinnan, So i Qvisbro S., Nerike. Mon opstaaet af F r i Ö n a ?

Fresa. Falder fra V. i Stuesjøen i Tydalen. Har i det meste af sit Løb sterkt Fald.

Hører vel til fræsa, frøsa, sprudle, strømme sterkt, især med brusende Lyd (Aasen). Frøsen, efter Helland I S. 145 Navn paa en Fos i Glommen, indeholder udentvivl samme Stamme.

* Frétta.

I aanne F r r 11 o BK. 35 a (antagelig Feil for Fretto). Anført under

Stedje Kirke i Sogn. ? † Fletstein 62 Skedsmo. Udt. flesstæin. — i Frettosteini DN. IV 171, 1331. i Fretosteini DN. IV 264, 1348. Frætter-stein RB. 253. af Fretarsteini RB. 410. Ved en liden Elv, som løber ned til Nitja.

† F r e 11 e 63 Etne (opr. vel Frettin). Ved en af de Elve, som

falder ud i Stordalsvandet. † Fretteim 36 Aurland. Ved Flaamsdalens Munding i Fjorden. † Fretteim 63 Vik, Sogn. — i Frettene, Frettenne BK. 50 a. 51 b. Ved en Elvs Udløb inderst i Arnefjorden.

Et Elvenavn Fretta kunde mulig hænge sammen med frétt f., Spørgen, og fregna, at spørge, ligesom Frign nedenfor, og ligesom Elvenavnet Nysna i I. Holmedal ikke synes at kunne være andet end Ordet n.jösn, Nys, Efterretning om noget. Se NG. II S. 272, hvor ogsaa en anden mulig Forklaring af Navnet Fletstein er nævnt.Friöna — Frysun.

59

Friöna.

i F rid nu RB. 159. i Fridno DN. IX 216, 1414. Nu udpartet Gaard i Rakkestad ved en Elv, der kommer fra Fronesjoen, og som ogsaa gaar forbi Frøne 86, 2 Aremark. Ganske vist opr. Elvens Navn. Se NG. I S. 99. 188.

Jfr. Frönesjön, Hulleberga S., Kronobergs L. Ved Afløbet fra den er Gd. Fröneskruf.

Friöna, sandsynlig en Afledning med -n a.

* Frign ?

† F 1 i n d ru m 80 Ullensaker. — af Fri«nareim RB. 421. Ved Elven Horsla. Se NG. II S. 316. Jfr. Fretta.

F r i k s d o 1 a. Udt. friliksdøläu. Tillob til den Elv, der falder ud

ved Henjum paa Systrand i Leikanger. Friska. Udt. frisslca. Gaar til Vaala i Ringebu.

Disse to Navne indeholder maaske samme Stamme, i det ene Tilfælde forandret ved Omsætning.

† Frodalen 217 0. Toten. Udt. fro dalen. Ved en Bæk, der falder ud i Søen Høveren.

Bækken har maaske hedt * F r o 8 a, beslægtet med froöa, Skum, der nu tildels udtales med lukt o. S. B.

Frost-.

F r o s t d o 1. Udt. frasstøU. Gaar forbi Frosteli i Nissedal og

falder vestfra i Nisser. † Frost d alen. Nordligst i Borgund i Sogn.

?† Fru dalen. En af Dalene nordligst i Sogndal i Sogn. Frya.

Frya. Udt. frya. Kommer fra Furusjøen i S. Fron og falder i

Laagen nær For i Ringebu. Jfr. For-, '? † Fryjordet 16 Faaberg. Udt. fry'jöle. Nær et Tjern, hvorfra

en Bæk med sterkt Fald gaar ned til Rinda. ? † F ry s j o e n. Vand i Grue med Afløb til Glommen gjennem Tjura.

† af Fryggiosætre AB. 39. Forsvundent Navn i Stjørdalen. Gaarden maa have ligget paa Sydsiden af Elven, sandsynlig i Hegre.

Synes at indeholde et Elvenavn * F rygg ja.

† Frygne 175 Nore. Udt. fryngne. — Fryngne DN. IV 770, 1507. Ved Eidsaaens Udløb i Norefjorden. Samme Navn som Frign?

? † F r y s u a. Liden Sø paa Grændsen af Blaker, Sørum og Fet, med Allob til Varaaen.60

Frøa — Fura.

Froa. Tverbæk til Kaldvella i Flaa, forbi Fremo 4 Flaa (af Frøyamoo AB. 45).

Vel af fræ, Frø, her brugt om Fiskeyngel. S. B. Frøina. Falder fra N. i Flatningen i Vaage.

[† F r o i n i n g e n. So i Grong, hvorfra Frøiningselven gaar til Namsen], Frøis-.

Froisaana. Elv i Iveland forbi Gd. Frøisaa. Lidt længere oppe

ved samme Elv ligger dog ogsaa Ivedal. F r o i s æ 1 v a. Elv i Kvæfjord. ? † Frøistad 39 Breim.

Staar vel i Forbindelse med frøysa, at faa til at fryse.

† Frøkedal 48 Tvsnes. Udt. frøkfidal. Ved en Bæk sydlig paa Reksteren.

Jfr. frøk og frøkleg, dygtig, sterk (Aasen)? Fugga. Udt. fu'gga. Falder fra N. i Mistra i Rendalen. Fugl-.

[Fugl a. Udt. fuggla. Falder i Stjørdalselven i Laanke], F ii g 1 a a. Udt. fiiglåa. Gaar forbi Fuglaamoen i Tryssil. NG. III S. 336.

[† F u g 1 a a r 61 Overhallen. Udt. fauglår. F ugl em 62 do. Udt. f ug glem. Ligger begge ved en Elv, som nu kaldes Bjora, der her gjør en sløifeformet Bugt. Jfr. NG. XV S. 314], Maa afledes af fugl m., Fugl.

Full-.

† Fulland 1 Herred. — Fulleland 1593. Ligger ved en Elv. † Fulset 21 Hegre. Udt. füllséte. — Fullosætr AB. 39.

Ved en Tverelvs Udløb paa Sydsiden af Stjørdalselven. * F u 11 a, vel af Adj. fu 11 r, fuld.

Fund-.

F u n d a. Udt. fü'nna. Fra Fundsjøen (udt. funnsjøen) forbi Fund-

aunet (udt. fündauné) i Meråker. † F u n d i 144 Nes R. Udt. funni. — Fundueiö Fornm. s. IX 402. 406. Fundeid DN. IV 494, 1396. RB. 240. Nær en Bæk, som her falder i Glommen. ,

Hører vel til finna, maaske i en oprindeligere Betydning: gaa, søge henimod (jfr. Falk og Torp under ifinde»). Er vel saaledes i Betydning beslægtet med Sokna.

Fura.

Fura. Udt. fura. — Furen JN. 315. Hovedelven i Løiten. † Furre 9 Øiestad. Ved en Tverelvs Udløb i Nidelven. † Fure 6 Stryn. Udt. fore. — i Furu BK. 10b. Ved en Elv, der falder i Strynsvandet paa Nordsiden.

† Furu 47 Sundalen. Udt. føWu. — i Furu DN. II 148, 1329.

AB. 72. Ved en Bæk, som her kommer ned i Sundalselven. † Fure 50 Steigen. Udt. før. — Furaa 1610. 1614. ? † Furnes. Herredsnavn paa Hedemarken. NG. III S. 68 afledet

enten af Trænavnet fura eller af et Elvenavn. ?† Furuset 8 St. Elvedalen. Ved en større Bæk, som gaar ud i

Glommen. Mulig af et Elvenavn. NG. III S. 354. † Forum 62 Ramnes. — i Fwreima DN. XI 141, 1435. Fwreime

DN. XI 180, 1458. Nær en Elv. † Furaas 68 Høiland, 13 Hetland (Parter af samme Gaard). Udt. f o rus. — Foroß 1563. Ved en fra Stokkevandet kommende Elvs Udlob i Gandefjorden. † Fureberg 63 Kvinnherred. Udt. fore-. — Førre- 1563. Fure-1567 (kan ikke være = Firibergh AB. 108, hvis dette er rigtigt skrevet). Ved en Elvs Udløb paa Sydsiden i Mauranger. ? † Furdal 37 Skaanevik. Udt. forrdal. — Furredal 1570. Elv ei synlig paa AK.

† Furenes 99 I. Holmedal. Kaldes Neset. Ved en Tverelv til Gaula.

† Furebøen 26 Førde. Udt. furrbøn. Ikke langt fra en Tverelv til Aanga.

† Furevik 66 Førde. Østligst paa Sydsiden i Naustdal S. Her

falder en Bæk i Bunden af Viken. † Furehaugen 107 Førde. Udt. furehåjin. Nær en liden Tver-

bæk til Hovedelven i Naustdals S. † Furset 45 Stranden. Udt. fø"rr-, Ved en Sideelv fra V. langt

nede i Strandsdalen. † Furset 36 Øre. Udt. forset. — Furusætr AB. 70. Ved en Tverbæk til Batnfjordens Hovedvasdrag. I Nærheden Gaarden Furuli, nu kaldet Nørlien. † Furset 13 Øksendalen. Udt. farr-. Ved en Tverelv fra V. til Hovedelven.

† Forset 62 Melhus Fornes 67 do. Udt. farr-, — Furusætr

AB. 43. En Bæk kommer söndenfor Gaardene ned i Gulelven. † Fu ran 170 Laanke. — af Furum AB. 39. Ved et Tilløb til Fugla.

† Fu runes 15 Brønnø. Udt. fa rånese. [Her synes ikke at være nogen Elv].

† Furnes 79 Skjerstad. Udt. fø mes. — Furones AB. 92.

Jfr. Furen, Sø i Woxtorp S., Jönköpings L., i Harlöf S. og i Öja S., Kronobergs L.

Nogle af de her opførte Navne er mulig dannede ligefrem af Trænavnet fura. I de øvrige indeholdes maaske 2 forskjellige Elvenavnsstammer, fur-(== Trænavnet) og fur-, som nu vanskelig lader sig fuldstændig udskille fra hinanden. Jfr. NG. III S. 68.

Fusta. Udt. fu'ssta. Afløb for det store Fustvand i Vefsen.

Vel en Afledning med -t. Jfr. Adj. fü s s og fusa, strømme voldsomt og susende frem (Ross fra Lister).

F y e n e 1 v e n. Udt. fyenælva. Ved Ytre Kårnes i Lyngen.62

Fyxa — Følkr-.

† Fygsurud RB. 444. Forsvunderit Gaardnavn i Sørum.

* F y x a ? Mulig af den samme Stamme f o x som Foksa. Se NG. II S. 261.

[Fykanaaen. Kommer fra Fykanvatn og falder ud i Fjorden Glomen i Melø].

Synes at maatte være Partic. f j ü k a n d i, af f j ü k a, fyge, drives gjennem Luften med rask Fart.

*Fylja.

† F i 11 v e t 56 Rakkestad. Udt. felltvett. — Fyliupuæit DN. II 234 f., 1347. Ligger mellem 2 Bække, som falder i Rakkestad-elven.

† F i 11 v e t 147 Eidsberg. Udt. felltvett eller fill-. — Filiupueit RB. 162.

† F i 11 v e t 57 Vestby. Udt. fi'lltvett. Ved en Bæk, som falder i

Emmestadbugten. † F i 11 v e t 49 Hurum. — Filipueit RB. 106. 107. Ved en Elv.

*Fylj a er sandsynlig et Elvenavn, der kunde være af samme Stamme som den, der ligger til Grund for Folmo og Folberg (se under Fol-) og F y 1 i n g r, som har været et hyppigt Navn paa Søer og Bugter. Se NG. I S. 101. II S. 9.

† F y 1 a a 55 Bruvik. Udt. fy lå. Ved Udløbet af en Elv noget nordenfor Fyleneset.

Maaske dannet af ful 1, raadden, stinkende, uren (O. R.;.

† Føkedalen. Paa Grændsen af Hemnes og Loken Sogn i Høland. DK.

Hænger vel sammen med føykj a, fare hurtigt afsted. F y s s a, se F i s s a. Føisa.

F ø i s a. Udt. føsa. I Vang Hdm.

Føisa, store og lille. Gaar til Otta i Skiaaker.

†Fosebækken 75 Aremark. Udt. fø"$e-. Ved en Bæk, der

falder ud i Kilesjøen. † Kai fos s 18 Vestby. Udt. l&lføss. — i Kalføysum RB. 137. Ved en Bæk.

Vel at henføre til føysa, drive noget afsted med Larm og Skyndsomhed (Aasen). Den Bæk, hvorefter Føsebækken har Navn, maa engang have været kaldet Føisa. NG. I S. 187. II S. 3. Jfr. Fausa.

Føtbækken. Falder fra S. i Grungstadvandet paa Holandet Namd. DK.

† i Fælkiadal BK. 34b. Felckedall DN. IX 822, 1567. Skr. med e eller y i 16de og Beg. af 17de Aarh., senere med ø; nu i sidste Tid Folkedal 126 Graven. Kaldes Dalen. »Følkr f., Gen. F ø 1 k j a r eller F e 1 k j a r, beslægtet med Folk . S. B.63

? † G aa dal 174 Kvernes. Udt. gadalen. Ved en Elv, som gaar ned til Gaustadvaagen (Gaustad GN. 121. Godestad NRJ. II 66). Fra samme Kant gaar et Vandlob ned til det lidt sydligere liggende Gautvik GN. 175.

(< a a 1 a a e n. Udt. gold. Fra Gaalaavandet, udt. galåvatne, ned til Vinstra i Fron.

* Gr a 1 a, af gala, at gale. Jfr. Gal-. (»iis-.

Gaas a. Gaar fra S. Fron til Bennsjon i V. Gausdal. G a a s a a e n. Falder fra S. i Folda ligeoverfor Dalflyen i Foldalen. † G a as um 137 Flesberg. Ved Gaasumbækken, der fra V. falder i Laagen.

Jfr. Gåsen, svensk Indsønavn.

Af gås f., Gaas. Jfr. Gaaslungen, So i Skarselvens Vasdrag i Nordmarken.

Gal-.

† G a 1 b v 58 Vestby. Udt. gcé'lby. — a Galabæ DN. IX 154, c. 1350. i Galabv RB. 130 o. fl. St. Ved en Bæk, som ogsaa gaar forbi Gultvet 11 Aas. Udt. quttvett. (Golupuæit RB. 135. Galu- RB. 125. Gulu- DN. V 321, 1407). NG. II 6. 53. † GalaberaS, Bygdenavn i V. Slidre, DN. IV 192, 1335. [Antages NG. IV, 2 S. 296 mulig at kunne have sit Navn af et * G a 1 i, Navn paa en Fos], Jfr. Gaalaaen.

Galt-.

G a 11 e 1 v e n. Falder ud i Lvgnevand i Hægebostad nordlig paa Vestsiden.

† Galterud 63 S. Odalen. Ved en liden Elv, som kommer fra

Galtetjernet. NG. III S. 185. ? † Galterud 15 N. Odalen. Ved en Elv. NG. III S. 196. ? † G a 1 d a 1 47 Fjotland. Udt. gall-. Her er Elv.

Jfr. Galtän fra Gallsjøeu, jfr. Gd. Galleryda, Mörrum S., Blekinge. Gal ta r dal r med en Aa i Dala Syssel paa Island. Kålund I S. 488.

Maa hænge sammen med galt i, goltr m., Galt. Galterud kunde ogsaa være sms. med Mandsnavnet G al ti. Se NG. III S. 186. PnSt. S. 78.

Gand-.

? † Gandærud DN. IV 228, 1344. Vel det nuv. Ganerod i ld. Ligger, hvor den fra Ertevandet kommende Elv falder ud i Fredrikshaldsvasdraget. NG. 1 S. 212. † G a n d e r u d 30 Nes Hal. Udt. ga'tldrü. Ved en liden Bæks Udlob i Krøderens nordre Ende.

Jfr. Gan Gl Fet, Gand (Nom.), i Gande DN. IX 277, 1446, vel opr. * G a n d r, maaske fra først af Navn paa en Bugt af Oieren. Isaafald en Hankjønsform, svarende til G o n d, Navn paa en Bygd ved Stavanger, men egentlig vel paa Gandefjorden. Jfr. ogsaa G and vik, nu Gagnvik, i Hitter-64

dal, Gannestad i Borre (i Gandastadum RB. 59) og Sonavnet Gjende (opr. * G en di r?). Se NG. I S. 212. II S. 235. N. Fjordn. S. 38.— * G o n d f. Maaske beslægtet med g a n d r m., Folkespr. Gand m., Pind, tvnd Kjep; jfr. Elvenavne som G e i s 1 a, Stavaa.

Ganga.

G a a n g a. Falder ud i Øivaagen paa Vestsiden af Donna i Helgeland. Gaar i utallige smaa Bugtninger (K.). S kro ftgangen. Liden Elv, som ovenfor Lillehammer falder ud i Mesna. † Gaange 69 Bamle. Gannge St. Ved en Elv. † Ganghwliidh, anført RB. 37 under Gjerpen Kirke. ? † Gangdalen. Under 35 Holt. † Gangdal. Under Noreim 49 Etne.

† Gangdal 37 Jondal. Ved en liden Elv sydligst i Sognet paa Østsiden.

† Gangdalen. Allersydligst i Aurland ved Amtsgrændsen.

Maa staa i Forbindelse med ganga, at gaa, og kunde formodes at sigte til langsomt Løb.

† Gangsaa 93 Øislebø. Ved en Tverelv fra V. til Mandalselven. Garö-.

G a 1 a a e n. Falder i Glommen i Aamot nær Grændsen mod Elverum.

NG. III S. 342. G a 1 a a e n. Udt. galåa. Falder i Glommen i Tolgen. G a r a a e n. Udt. galåa. Fra Garaasjøen i Kvikne, falder i Orkla

fra V. noget søndenfor Grændsen mod Innset. [G a r a a e n. Ud i Falningsjøen, hvorfra Falninga gaar til Orklas

Bielv Ya, i Kvikne (RK.)]. G a r a a e n. Udt. ga råa. Falder i Aalma forbi Gorset 291 Opdal

(udt. göWsæt. af Gardasætre AB. 49). G a r a a e n. Falder ud i Øiungen, sydvestlig i Aalen (RK.). G a r a a e n. Falder i Nvaaen, der gaar til Fora i Singsaas. G a r a a e n. Udt. garåa. En Bæk forbi Garlien 20 Soknedalen, udt.

galla.

G a r a a e n. Udt. garåa. Falder fra V. i Usma, der gaar ud i Nea

i Floren i Selbu. † Garaaen 122 Værdalen. Udt. garåa.

? † Gardøl 80 Hægebostad. Ved Hovedelven noget ovenfor dens

Udløb i Lygnevandet. † G a r v a n d e t. V. for Tokevandet i Drangedal. † Garsjøen. I Urskogs østlige Skovbygd, SV. for Mangen, med Afløb til Sitten.

† Garsjøen. Nordøstlig i Nes R.; har gjennem en kort Aa Aflob til Bemla.

* G a r 8 a eller * G o r 8, som maa hænge sammen med g a r 8 r m., Gjerde og betegne: den indhegnende, omgrændsende. Jfr. Ger6r, Ger8a. Mulig hører ikke alle de ovf. opførte Navne hid. Garsjøen er maaske sms. med g a r 8 r ru. i Betydningen: Gaard. Altsaa: Sø, som hører til eller ligger i Nærheden af en Gaard (jfr. NG. IV, 2 S. 326). Det er ogsaa paafaldende, at man har Udt. med rent r i Egne, hvor r 8 nu ellers er blevet til «tykt» 1, som i Værdalen. G o r d u d a], se nedf., hører maaske rettest hid.

G a r i 11 a. Falder i Laagen fra V. nær Styrvold Kirke i Lardal (RK.).

Maaske en Afledning af samme Stamme g a r ö- ved den oftere i Elvenavne forekommende Endelse -illa ?

Garpa. I Hadelands østre Almenning.

Staar vel i Forbindelse med garpa, at skryde, støie, skvaldre (Aasen og Koss).

Gart-.

? † Garta 14 Holt. Udt. garta. Ved en liden Elv. ?† Garthus 65 S. Aurdal. Udt. galtüs. Ligger ved en Bæk,

som fra S. løber ned i Begna. † Gartland 34 Grong. Udt. gahlann. Ved Gartlandselven, der gaar ud i Namsen.

'Garta, * G o r t. Beslægtede Navne er vel bl. a. Gorte (Garte) i Vaale Jb. og i Bamnes og Garte i Søndeled og i Surendalen. Med Hensyn til Gartland vækker Udt. Betænkelighed (jfr. NG. XV S. 296). Elvenavnet kan vel høre sammen med garta, spøge, skjemte, grynte (Aasen og Boss. Se NG. IV, 2 S. 231).

Gata, se Gutu.

Gau-, se Gau v-.

Gaukaaen. Gaar fra Gaukilsjoen til N. Rasaen sydvestlig i Tomter Sogn, Romedal.

•Gauka?, af Fuglenavnet g a u k r. Gaukil- indeholder maaske et ældre Navn paa Søen, afledet af Elvenavnet.

Gaul.

Gaula. Udt. gaula, Dat. gaulene. Hovedelven i I. Holmedal.

Jfr. det gamle Bygdenavn Gaular. Gaula. Udt. gø'la. Hovedelven i Guldalen.

? † Gaulen 98 Lindaas. Ved en Elv, der falder i et Vand SØ.

for Lindaas Kirke. [? † Gaulstad 20 Ogndalen. Udt. gaulsta. Ved en Elv, som gaar ud i Sørrokta].

•Gaul. Maa hænge sammen med gaula, hyle, tude, jfr. Folkespr. gaula, brøle.

Gauna. Gaar forbi Gaundalen 71 Snaasen, udt. gauipy-, til Torrön i Jemtland; kaldes der Gaunan. Mulig af • G a u v n a, jfr. Gauv-. S. B.

Gaupa.

Gaupa. Elv i Ringsaker; falder i Mjøsen noget søndenfor Ringsaker Kirke. † Gøperød 103, 17 Berg Sml.

† i Gaupasæ RB. 37 under Gjerpen Kirke. Der skal være en

Plads Gaupaasen under Frogner 62 Gjerpen. † Gaubedal 70 S. Undal. Ved en liden Elvs Udløb paa Østsiden nordligst i Valle Sogn.

Gaupa — Gaut-.

† Gauvigen 123 Lyngdal. Gobeuig 1594. Ved en Elvs Udløb paa Nordsiden af Hellevand.

† G ob ed all. Hægebostad 1594.

† Gaupaas 106 Haus. Ved en Elv, der gaar til Arnevaagen.

† Gauprør 38 Eresfjord og Vistdalen. Udt. gaujjrøra, Dat. -røren. — af Goparøre AB. 74. Ved en Elvs Udløb i Langfjorden.

† Gaupset 40 Øre. — Gauposætr AB. 71. Gaupasætr 1303. 1309. Ved en Tverelv til Hovedelven fra V.

† Gaupen 96 Bindalen. Udt. gau på. Dat. gaupån.

Gaupa, Dyrenavnet gaupa f., brugt som Elvenavn. I Gøperød

kunde Iste Led ogsaa være Dyrenavnet, brugt som Persontilnavn. Se NG. I

S. 228.

Gaus.

G a u s a. I Gausdal i Gudbrandsdalen. Det er tvivlsomt, om Navnet nu virkelig er i levende Brug.

G a u s a a. Fra Gausvand, falder fra S. i Bondøl i Fyresdal.

† Gausaaker 78 N. Aurdal. Udt. gau såte. — Goßogh 1592. Ved en liden Elv.

† Gausen 27 Hof Jb. Udt. gausen. — i Gausenne RB. 232. 234. Ved en Bæk, der falder ud i Bergsvandet paa Vestsiden.

† Gausen 4 Botne. Udt. gau'sen. — i Gausenne RB. 234. i Gausænne, Gausænnæ DN. II 171, 1333. IV 198, 1337.

† Gaustjern, sender en liden Bæk ned i Steinsvand i Høvaag. I Nærheden Gausaasen (DK.).

† Gausdalvand. SØ. for Tjørhom i Siredalen.

† Gausland 29 Haa. Ved en Bæk, der falder i Tveraaen, som gaar til Haaelven. At Navnet udtales med sl, ikke med ti, antyder, at s og 1 opr. ikke har stødt sammen; derfor er det ikke rimeligt at forklare det af Gautsl-,

† Gauksvik 42 Kvinnherred. Udt. gaus- eller ga ss-. Skr. med -g- siden 1610. Ved Udløbet af en Elv nordligst i Ænes S.

† Gausereid 94 Alversund. Udt. gausri. — Gausareidh DN. XII 155, 1427. Eid mellem et større Vand og Kilden til en til modsat Kant gaaende Elv.

? † Gausemæl 15 Hornindalen. En Tverelv kommer ned ikke langt borte.

? † Gaaseid 39 Borgund. Udt. gø'si (gø'ssi). I Nærheden en Elv. Af * GåseiS var neppe den nuv. Udt. opstaaet.

? † Gausnes 15 Ørskog. Her synes efter AK. ialfald kun at være ganske ubetydelige Vandløb.

? † Gausen 74 Inderøen. Udt. gau sa, Dat. uforandret. — af Gausom AB. 5. Paa en Høide mellem 2 Bække.

† Gausvik 30 Trondenes. Ved Elv.

*Gaus f., af gjösa, strømme frem med "Voldsomhed.

Gaut-.

Gautaaen. Udt. gautåe. Falder i Folda paa Dovre.

Gaute.1 ven. Gaar til Bjaarvandet i Tørdal, forbi Gautfald 44 Drangedal.Gaut- — Gef. 67

† Gautsæteren 260, 2 Furnes. Ved en Bæk. NG III S. 75. † i Gautabæk RB. 461. Forsvundent Gaardnavn i Eidskogen. Sandsynlig opr. Navn paa den Bæk, som gaar forbi Gaustad-gaardene til Gaustadsjøen. NG. III S. 233. † Guddal 93 Kvinnherred. Gautdalr BK. 7. Ved en Elv, der

falder ud söndenfor Seim. † Gutdalen 14 Stryn. — i Gautdal BK. 29 b. Ved Elv.

Jfr. Göten, Sø i Misterhult S., Kalmar L., med Gd. Göteholt. Gaut-elfr, nu Götelfven.

Af gj öta, gyde, udgyde. Maaske: «som til sine Tider strømmer over Bredderne». S. B.

»

Gautvella. Udt. gøtvæU. a. Falder ud i Orkla ved Gunnes 119 Rennebu, udt. gu'nv,es. — Gautnes AB. 50. Gotness OE. Gudness 1520.

Iste Led indeholder samme Stamme som det frg. Elvenavn. Sidste Led -vella forekommer i flere sammensatte Elvenavne (Kaldvella, Lang vella, Ørvella o. fl.). De maa i Regelen udledes af vella, sprudle, koge, udvælde; men enkelte synes at være afledede af Stedsnavne paa -vold. Se Ldsbl. 212. Gaardnavnet Gautnes maa enten forklares saaledes, at Elven har havt et ældre usms. Navn, eller maaske snarere saaledes, at Elvenavnet er blevet afkortet i Sammensætningen.

Gauv-.

Gaua. Udt. gøa. I Støren og Horg forbi Gaustad til Gula. † Gaudalen, Sidedal til Øksendalen (RK., hos Thesen: Gaul-).

Maa sættes i Forbindelse med Folkespr. Gauv m., Gauva f., Strøm af drivende Støv eller Skum ; altsaa: den skummende eller dampende.

Gef.

Gjev. Udt. jæv (i Telemarken), jøv (i Aamli). Gaar gjennem Gjevedal i Aamli, gjennem Søerne Gjevarvatn i Fyresdal og Gjevden, udt. jce'vvden, i Gjevedal. i Gæwadale DN. XII 186, 1452. Gaard Gjeveland 36 Aamli, udt. jø\elann. † Gevarvand, vestlig i Aamotsdal, har Afløb til Valaaens Vasdrag. K.

? † Gjønnes 18 Bærum. Udt. jønnes. — Geffnes, Gieffnes 1578. Ved en Bæk, nær dens Sammenløb med en anden. NG. II S. 132.

† Gjævestaa 27 Fyresdal. Paa Vestsiden af Fyrisvandet ved Udløbet af en Elv, der ikke staar i nogen Forbindelse med den til Gjevedal gaaende, om den end kommer fra samme Fjeld-strækning.

† Geuatnn, Gaard i Tysnes Sogn. BK. 33 b. † Gjævenes 57 Søkkelven. Kaldes jcéviime. Nær en Elvs Udløb

yderst i Hjørundfjorden. [? † Gjevran 8 Egge. — Geffren NRJ. II 217. . Se NG. XV S. 228]. ? † Gjefsjøen. Udt. jcéffsjøn. I Snaasen nær Rigsgrændsen med Afløb til Jemtland.

•Gef f. Kan vel komme af gefa, at give, og betyde: den givende (den fiskerige?). Se NG. II S. 132. Ldsbl. 341.68 Gefandi — Geisk-.

Gefandi.

† J e v a n o 1 255 Furnes. Udt. jcévanol.

* Gefandi, Particip af gefa, ligesom saa mange Elvenavne har Participform. Se NG. III S. 74.

Gefn-

† G j e m d a 1 78 Os. Udt. jcémm-. — af Gæfnudale BK. 65 b. Gemdal 1520. Ved den øverste Del af Heglandselvens Vasdrag. •Gefna eller "Gefn, vel en Afledning med -n af den samme Stamme gefa. Jfr. Gefn,

«den givende», om Frøyja (S. B.).

†Gjengdalen 19 Gloppen. Udt. jæ'ngdalen,n,. — i Giægnardal BK. 16 b. Ved en af Kildeelvene til Hyendalen. Den middelalderske Skriftform lader slutte til et Elvenavn * G e g n.

Geil-

Gjeila. Falder i Skjørsjøen, der har Afløb gjennem Skjerva i Snaasen.

[Gjelbækken. Falder i Grytaaen, Tilløb til Juraaen i N. Odalen.

Helland I S. 194], Gjelbækken. Udt. gje'l-, Løber ud i Aangaardsvandet i Opdal], Gjelbækken. Udt. gjel-.. Gaar forbi Garli i Soknedalen. Gjelbækken. Gaar forbi Gjellien i Klæbu. NG. XIV S. 367].

Kan vel henføres til geil f., Kløft, Vei mellem Høider eller Gjerder. Hid kunde mulig ogsaa høre Gjellestad i Askim og Giltvet i Spydeberg, som dog NG. I S. 46 nærmest er henført til G ei s la; se under dette.

Geis-.

Gjes a. Falder i Julussa i Aamot. Vingergjesa. Udt. -jésa eller -jøsa. Elv i Løiten. G e i s a a e n. Udt. jeisåi. Falder fra V. ud i Grungedalselven i Vinje.

G e i s d ø 1 a. Udt. jei"s-. Kommer fra 0. i Jostedalen.

? † G jesrud 172 Aker. Udt. jessrü. NG. II S. 117.

? † Gjesaasen. Udt. jcéssåsen. Sognenavn i Aasnes. — i Gæisase

RB. 454 o. fl. St. †Gjeisdal 117 Daviken. Ved en Elv, der falder ud paa Nordsiden af Fjorden. † Gj eis vik 22 Ankenes (alm. urigtig skr. Gilskevik).

* G e i s eller * G e i s a. Kan vel hænge sammen med geisa, fare frem med sterk Fart. Jfr. NG. III S. 281. Gjeisdal kunde mulig ogsaa komme af et Elvenavn Geist; se nnder Gøist. Jfr. Gjæsa. Jfr. tydsk Geisaha, Geisbach Forstem. Ortsn. S. 629?

Geisk-.

Geiskebækken. Falder fra 0. i Otteraaen i Bykle forbi Gd. Geiskeli. AK.

† Gjeiskeli 53 ' Tinn. — Geeisklid DN. V 699, 1495. Ved en

Elv, som falder i Maar. † Gjeiskedal 101 S. Undal. Ved en Bæk, som gaar ud i Nordenden af Tarvand.Geisk--Geit-.

fGjeiskeli 3 Kvinesdal.

† af Gæiskahiolum BK. 79 a, anført under Kinservik Kirke, af Geitzskahialle DN. XII 197, 1463, anført som liggende i Hardanger. Geirskahiallir DN. XII 155, 1427, anført som liggende i Øistese S.; jfr. Geitzskasætir i Hardanger, smst.; i Geitzkasætre DN. XII 66, 1338. ? † Gjeiskali. Skal være Navn paa en Støl i Dyrdalsdalen i Nærøfjorden.

† Gjeiskevik 38 Lødingen. Om Elv, kan ei sees af Karterne.

Kan maaske henføres til det af Ross som en Sideform til geisa opførte geiska (O. R. i en Notits i Matr. ved Gjeiskeli 3 Kvinesdal).

Geisla.

G i 11 a. Udt. jVhla. Falder i Gulelven i Holtaalen forbi Gilset, udt.

jillsæt, af Geislasætre AB. 48. ? † Gjellestad 79 Askim. Udt. jællesta. NG. I S. 46. ? † G i 11 v e t 36 Spydeberg. Udt. jilltvett. — Gæilopuæit RB. 177.

Gæitlupueit RB. 179. NG. I S. 57. † Gislerud 10, 2 Skedsmo. — Geislurud, Geislarud RB. 414. Ved en Bæk, der JN. 466 kaldes Gislenn, og som ogsaa gaar forbi Gisledalen i Ullensaker. † Gisle berg 259 Gran. — i Gæitlaberghi DN. IV 111, 1316. Geislubergh DN. III 156, 1333. Geisloberg RB. 308. Geitlaberg RB. 285. PnSt. S. 90. [NG. IV, 2 S. 153 ligesom hos Fritzner forklaret af geitill m.]. † Gj ei ti es tad 249 Lyngdal. PnSt. S. 90.

†Geislefoss 25 N. Undal. Udt. jei'slafåss. Ved en Tverelvs

Udløb paa Østsiden sydligst i Sognet. † G i 11 e v a a g 177 S. Undal og G i 11 e s t e i n 179 do. Ved samme

Elv udenfor Indløbet til Lenefjorden. † Gjeitle 49 Ævanger. — i Gæitzslini BK. 76b. Ved en fra N. kommende Elv, der paa den længste Strækning løber paa Grændsen af Ævanger og Voss. [† Gil ten. Udt. giUim. Fjeldvand med Elv i Stod. NG. XV S. 270],

Jfr. Gisselsjiin, Östad S., Elfsborgs L. Gisslan, Sø i Harg S., Stockholms L. Gislaren med Gd. Gislingstorp., Sø i Björkvik S., Söderml.

Geisla, af geisli m., Straale, i Ordets antagelig opr. Betydning: Stav; altsaa vel: »ret som en Stav».

* G e i s n, se Gisna.

Gjeispa. Udt. jeispa. Falder fra S. ud i Strandefjorden i N. Aurdal. Hænger vel sammen med g e i s p a, gispe, gabe.

[Geist, se Gøyst]. Geit-

G j e i t e. Udt. jei'té. Bæk ved Rusnes i Vaage. Gjeta. Gaar fra Gjetsjøen og falder i Feragselven lidt vestenfor dens Udløb i Feragen i Røros.70

Geit- — Gerör, Geröa.

Gjeta. Falder fra 0. i Stuesjøen i Tydalen.

[Gjeita. Udt. jeita. En Bæk, der gaar ud i Namsen vestenfor Sem i Grong],

[Gjeitaaen. Tilløb til Agnaaen i Brandval. Helland I S. 188], Gjeita aen. Udt. jei'tåé. Gaar forbi Gjeithø ud i Aura i Lesje. Gjeitaaen. Udt. jei'tåé. Elv langt oppe i Bøverdalen i Lom. Gjeitaaen. Gaar ud i Bolstadfjorden fra S. strax udenfor Bolstad i Ævanger.

Gjeitaaen. Udt. jeitabnao. Falder ud ved Gjeitanaasi paa Østsiden af Nærøfjorden i Sogn. † Geitoliid AB. 8. Forsvundent Gaardnavn i Beitstaden. ? † Gjeiteri 105 Borsen. Udt. jei'ta, Dat. jei'ten. Ved en Bæk], ?†Gjeiteraas 43 Hegre. Udt. jeiteråsen. — Giederaas 1590].

Maa være Dyrenavnet geit f. Som Elvenavn er det tildels gaaet over til svagt Hunkjønsord. Jfr. G e i t å i Borgefjords Syssel paa Island, med rivende Strøm. Kålund I S. 325.

† Gjellestad 27 Berg Sml. Udt. jællesta. — Giællastaudum

DN. I 299, 1367. Giellastad RB. 226 osv. † Gj ellebæk 121 Lier. — Hellebeck JN. 81. Hiellebeck smst.

343. Ved en Bæks Udspring. † G j e 1 d a 1 54 Vanse. Ved en Elv, som gaar mod N. ud i Listeids-fjorden.

Gjall ? Et Elvenavn af denne Stamme kunde betegne den gjaldende, den, som giver en sterk, skarp Lyd.

Gjælnes 77 Berg Sml. Udt. jælnés. — Gieluanes RB. 501. Gielones RB. 504.

Vel at sætte i Forbindelse med gj alf r n.; Gjelv m., Bølgegang, oprørt Sø (Aasen).

Gjera.

Gjera. Udt. jé'ra. Fra Gjersjøen i Vingelen til Magnilla og Tønna i Tønset.

Gjera. Falder i Orklas Bielv Tynna ved Hol i Rennebu. Gjeraaen. Falder i Bjoreia i Eidfjord forbi Gjeranuten. † Gjervaag. Nordlig paa Holsnøen i Herlø Sogn. Ved Vaagens

Munding Gjernes, i dens Bund falder en Bæk ud. ? † G j e r d a 1 164 Kvinesdal. — Jer- 1594, Jar- St. St. Ved en Bæk, der gaar til Kvina. [I en Notits i Matr. antyder O. R., at man her kunde have Elvenavnet J a 8 r a], †Gjerelven 17 Sørfolden. Udt. jær-, .

Maaske beslægtet med Folkespr. gjer, gjerr, graadig, paatrængende. Dette Navn synes at være forskjelligt fra det følgende, hvorfra det dog tildels er vanskeligt at adskille.

Gerör, Geröa.

Gj era. Udt. jæla. I Hof Sol.

Gjera. Udt. jæla. Falder i Kynna strax før dennes Udløb i Flisa, Solør.GerÖr, Geröa — Gilling.

71

G j e r a. Udt. jæ'la. Kommer fra Soen Garin, udt. ga rinn, og gaar

forbi Gjærdalen i N. Land ud i Svnna. ?† Gjerstad 20 Skiptvet. Udt. j&rsta. Ligger ved en Elv, som

ogsaa gaar forbi Gjerskog. NG. I S. 79 f. † Geröaruöin RB. 138, gammelt Navn paa Oppegaard Sogn,

omkring Gjersjøen (Gærdasior RB. 117). NG. II S. 95. † Gj e r d r u m 12 Gjerdrum. Udt. jælomm. — a Giardarini, Gærdr-

ine, Gerderin. NG. II S. 297. † Gjerviken 22 Brandbu. Udt. jcélvik,a. Ligger ved Udløbet af

en Elv, der kommer fra Gjersjøen. † G e r d e 1 i i d AB. 52, nu Jorli 1 Rennebu. Elven kaldes nu Jora, udt. jora [jfr. NG. XIV S. 166],

Der synes at have været baade en sterk og en svag Form at Navnet. Det hænger vel sammen med g a r ö r m. og er saaledes beslægtet med Gar-aaen. I Sønavnet Garin i N. Land er Stammeordets Vokal bevaret. Jfr. NG. IV, 2 S. 137. 162. Ldsbl. 394.

Geröing.

Gjeringaa (AK.). Udt. jæ'lingjé. Falder i Vulu ved Garmo i Lom. Jæringelven. Kommer fra Jæringsvandet med Gaard Gjerdingen 110 Lunner, udt. jæ Ungen.

Maa ogsaa staa i Forbindelse med g a r 8 r. Navnet Gjerdingen i Lunner tilhører mulig opr. kun Søen og kan da være afledet af Elvenavnet G e r 8 r eller G e r 8 a. Se NG. IV, 2 S. 137.

Gjermaaen. Udt. jcé'rrnunn eller jct/rmöa. Gaar gjennem Gjerdrum fra Søen Gjermindingen. JN. 333 f. kaldes den Germulle og Søen Germilling. Jfr. NG. II S. 297.

Hænger mulig sammen med garma, at brøle (Aasen).

G j e r v o 11 a. Udt.' jéé'rvåOa. Tverelv til Ljøra i Tryssil. Synes at være dannet af et Stedsnavn paa -vold.

† G i s e t 4 Aure. Udt. jtsét. — Gisætr AB. 64. Ved en Elv, der falder ud paa Vestsiden af Auresundet. Jfr. Svensk Sønavn Gien i Ramsberg S., Nerike.

Gil-.

G i 1 a a e n. Udt. jelåé. Kommer fra N. ned i Lora i Lesje. Synes

efter AK. paa en Strækning at gaa i et dybt Gil. † Gilset 18 Gildeskaal. — Gilusætr AB. 93!! G i 1 s a a e n. Gaar ud i Dalaaen i Meråker. Miia henføres til gil n., Kløft, Revne.

Gilling.

G i 11 i n g a. Udt. jilUnga. Tverelv til Finna paa Grændsen af Lom og Vaage.

Vel beslægtet med Stammen gjall-; se ovfr. Jfr. Gilling blandt Elvenavne i Sn. Edda.72

Gimmeland — Gjos-.

f Gimmeland 61 Fane. Udt. jø'mme- eller jymme-, — Gøme-1520. Giøme- 1563. Øverst ved en Elv, som falder ud i Kaiands-vandet.

Jfr. Gimån, sydlig i Jemtland. Gimmen, Sø i Härja S., V. Gotland. Det Elvenavn, som sandsynlig indeholdes i dette Navn, kan være sterkt forandret i Nåtidsformen (O. R.).

† Gimsedalen. Sæterdal 0. for Søkkelvsfjorden. Elven har Udløb ved Vik.

Gipa. Udt. jtpa. Falder ud i Raudøla fra S. i Fjeldet i Hurum S. i Valdres.

Jfr. Gipa eller Gypa, Elvenavn i Bohuslen. NgL. II 487. 488. Gipol Grimnism. 27. Maaske beslægtet med geipa.

Gira. Udt. jr ra. Falder fra 0. i Ljøra i Trvssil.

Maa vel sættes i Forbindelse med Folkespr. Gir m., der bruges om Strømning i Vandet. Jfr. Straumgir, om Linjen mellem Hovedstrømmen og en Bagstrøm paa .Siden (Aasen).

† G i s h o 11 42 Solum. Udt. jisshølt. — Giisholt RB. 26. Ved en

fra Bjorvandet kommende Elv, der gaar til Flaatevandet. † Gisholt 81 Solum. — Gæitzholt RB. 17. Ved en Bæk.

Den opr. Form af første Led i disse Navne er tvivlsom.

Gisk-.

† Giskaaen 41 Tjøtta. Udt. jesslt-.

† Giskenes. Et Nes paa Sydsiden af Lysefjorden, nær en Bæks Udløb.

† Giskevand. SØ. for Vormeland i Hjelmeland. [?†Giskaas 24 Ogndalen. Udt. j^slcåsen. — Giskeaas OE. 43. Ved en Aa],

† Giskenes, G i s k e v i k 23. 24 Dyrø. En Elv falder ud ved den sidste Gaard.

Kan være af Stammen Geisk-, Men man kunde mulig ogsaa tænke paa et Elvenavn af samme Stamme som Ønavnet Giske.

Gisna. Udt. ji'ssna. Falder i Bvna, der gaar til Orkla, i Rennebu. Gaard Gisnaas 91 Rennebu.

* G e i s n, som er en af O. R. formodet opr. Form af Navnet, kunde være dannet af Stammen geis-, jfr. geisa, at fare frem med sterk Fart.

Gissa. Kommer fra Gaastjern og gaar til Vigga i Børsen (DK.).

Navnet maaske urigtigt skr. Efter RK. gaar den forbi en Plads Gisraa.

Gita. Udt. jita. Falder i Glommen fra V. ved Bjørnstad i Aamot.

Gjusnes 37 Oddernes. Gjusvig 19 T veid. — Gi- 1601. St. St. Nær Udløbet af en Elv i Topdalsfjorden. Jfr. Gys-.

Gj uva.

Gjuva. Udt. juva. Falder fra 0. i Hemsil N. for Gladhus i Gol.

Gjuva. Falder i Hemsil fra S., sydligst i Hemsedal.

Gjuva Udt.'jiTva. Nordlig i Flesberg paa Østsiden. Gde Gjuveli

og Gjuvenes 6 og 7 Flesberg. — Gyvvulid DN. IX 301, 1454. Juva (AK.). Falder fra S. i Grunne i Grunningsdalen i Seljord. † Gju ve 28 N. Land. Udt. juve. — Giufua (Nom.) RB. 298. i Giuu DN. II 304, 1365.

G1 j ü f eller G 1 j ti f a f., som maa høre sammen med g 1 j ti f r n., Kløft.

Gjyta. Falder ud i Engesetvandet i Skodje. Er maaske en Sideform til Gjøta.

? † Gj ø mie 29 Flesberg. Udt. jømmle. — i Gvmbblw DN. IX 163, 1359.

† Gjomle 29 Bamle. Vestenfor Langesund ved en Bæks Udspring.

Gjota. Udt. jø'ta. Falder ud i Sola i Orkedalen.

Er vel Gjøta f. = Gjota, en langagtig Hulning i Jorden (Aasen). Jfr. Gjyta.

Glåma.

Glommen. Udt. i Røros og Tonset glå'ma, i Elverum o. fl. St. glamma. Deraf Glomstad 54 Aamot. — a Glamastadum DN. I 634, 1465.

G 1 a a m a. Udt. glåma. Falder i Bovra ved Glomsdal i Lom. Se NG. IV, 1 S. 61.

G1 a a m e n. Udt. glåmen. Gaar til Roppa i Fjeldet V. for V. Gausdal.

Glombækken. Falder i Eldaaen paa Grændsen af Øier og Stor-elvedalen.

[G 1 a a m a a g a. Gaar fra Svartisen til Langvandet i Mo Ndl. Deraf

Gd. Glaamdalen og Glaamvandet], † i Glamoslette RB. 118. i Glamaslææt RB. 120 s. Glomeslet DN. VIII 850, 1558. Vel = Glamesetter St. 7. Forsvundent Gaard-navn i Kraakstad. † i Glamestadhom DN. X 157, 1451. Forsvundent Gaardnavn i

Løiten. NG. III S. 125. †Glamastadhæ AB. 104. Glomstad OE. 57. Forsvundent

Gaardnavn i Faaberg. NG. IV, 1 S. 236. ? † Glaamen 189,12 0. Toten og 187, 2 V. Toten. Udt. gla men. Synes begge at ligge i Høiden ovenfor Vandløb og i nogen Afstand fra disse.

† Glaamsæter. Ved Søen Ygdin i 0. Slidre. ? † Glummen. Fos, hvormed Fyrisvandet falder ud i Drang. JN. 383.74 Glåma — Glit.

† Glommedal. Sæter SØ. for Jøsenfjordens Bund i Hjelmeland. † Glaamen 66 Skaanevik. Udt. gla mo (ogsaa opg. Nom. -men, Dat. -mo). Ved et Tilløb til den Elv, der kommer ud i Aakre-fjorden ved Tysse. † Glommedalen. Kommer ud ved Torsnes i Jondalen (AK.). ? † Glomnes 9 Stryn. Udt. glamm-. — Glaumnes BK. 10b. 11 b. Ved Udløbet af en Elv paa Nordsiden af Strynsvandet; Dalen kaldes efter AK. Glomsdalen. † Glaamen 43 Halse. Udt. glåmen, Dat. -ma. — Glom 1559. 1590. Her har været en Gd. Glomset (1643). Der er en Aa, adskilt fra Gaarden ved Glaamsmyren (AK.). Jfr. Glamorud i Bohuslen RB. 354.

Glaamen, udt. glåma,, er ogsaa Navn paa en flad, bred Bækkedal ved Reitan i Værdalen. Glomnes i Stryn hører mulig snarere til en Stamme g 1 a u m-. Enkelte af de med Glaam- sammensatte Navne er mulig snarere at aflede af Plantenavnet Glaama (se Aasen) eller glaama, at stirre. Glnmmen kunde ogsaa høre til glymja. Se NG. III S. 125. IV, 1 S. 227. Jfr. ogsaa G1 æ m a.

† Glenjen 64 Gulen. Udt. glæ'tmja, Dat. -jen. Ved en liden Elv, som falder fra V. i Eidsfjorden sydlig i Sognet. Jfr. Glan n., Aabning i Skyerne, glana, glimte, lyse (Aasen).

Gles-.

G 1 e s u a. Udt. gle sua. Falder sydligst i Storsjøen i Aamot. † Glise. Sæter i Ustedalen i Hallingdalen, ved en Elv, der gaar til Usta.

Hænger vel sammen med glisa, glimte, lyse gjennem en Aabning; Glisa f. ('ogsaa Glesu), Rift, Aabning, som Lyset glimter gjennem (Aasen). Vel: «den skinnende, glimtende». Jfr. de to flg. Artikler.

Glesn-.

† Gle sne 176 Krødsherred. — Glesnæ DN. V 807, 1537. Ved en Elv, som kommer fra Glesnesjøen, der DN. IX 123, 1331 kaldes Glessior og JN. 354 Glessiø, og falder i Krøderen paa Vestsiden.

† G 1 e t n e 64 Hægebostad. Ved Gletnevandet med Afløb til Lygna. † Glesnes 33 Sund. [Hører mulig rettere under frg. Artikel],

•Glisna?, en Afledning med n af den i frg. Artikel omtalte Stamme.

Glisja. Udt. glisja. En Bæk, som falder i Stavilla i Soknedalen fra S.

En Afledning af den ovf. omtalte Stamme.

* Glit.

† Glitt um 99 Bamle. — Gliteim DN. V 396, 1424. I Nærheden

en Elv, som gaar til Aabyelven. † Glitbjøra. Bielv fra 0. til Otteraaen i Bykle forbi Glibjøren 16, 7 Valle, udt. gltbbjøre. Jfr. Glit Sn. Edda.

Af g 1 i t a, glimre, glindse, skinne. Glitbjøra er vel en sekundær Navne-dannelse.

Glitra.

Glitra. Udt. gli'ttra. Gaar ned i Furusjøen oppe i Fjeldet i S. Fron.

Glitra. Udt. gli'ttra. Gaar ned i Otta fra Glitterhø og Glittervand i Skiaaker.

Glitra. Udt. gli'ttra. Gaar ned i Visa fra Glittertind i Lom. Glitra. Udt. gli'ttra. Kommer fra Glitrevand i Lier. † Glitresæter. Sæter paa Nordsiden i Nes Hall. Ved en liden Elv.

En Afledning af Stammen glit-; jfr. glitra = glit a.

* G ljå.

† G 1 æ s t a d 19 Ringsaker. — a Gliastadhom DN. II 616, 1457. NG. III S. 5.

† Glæstad 7 Vardal. — Gliastad DN. II 751, 1504. † G 1 ø s t a d 2 Hitteren. — af Gliastadhom AB. 60. Kunde hænge sammen med gljå, at skinne, glitre.

Glodalsbækken. Løber vestenfor Odberg i Hedrum.

Synes at henvise til et opr. G 1 ö Ö, der forekommer som Elvenavn Sn. Edda I 575. Maa være Ordet g 1 ö 5 f., Glo, gloende Kul. Jfr. G 1 æ 5 a.

† Glorviken 55 Aasnes. Udt. glø'vika. — Gloruik RB 457.

Vel af g 1 6 r a, at glindse, tindre, der ikke er fundet i Oldn., men maa være gammelt Ord, da det bruges i nyere Islandsk. Se NG. III S. 283.

Glugga. Kommer fra Glugmyrene, der ligger i en Flade mellem to

Aaser, og falder i Frya i Ringebu. [† Glugvatnet 47 Vefsen. Udt. gluggvattne. Ved et Vand med Afløb gjennem Glugvaselven til Hovedelven i Vefsen]. Vel beslægtet med glugg r, gluggi m., Aabning.

Glunka. Falder i Fora i Stjørdalen fra N. strax nedenfor Færen. Maaske opstaaet af * G1 u m k a, af g 1 y m j a. S. B.

Glutra. Tverelv fra S. til Hænselven i Grytten.

Jfr. glutr n., Odselhed, Overdaadighed, glutra, bortødsle.

Glym-.

†Glymheimar, nu Glemminge i Smaalenene. Udt. glærnmen,

glø'mmen. Her gaar en Kvernebæk, som falder i Glommen. † G 1 ø m m i 30 Nittedalen. Udt. glø'mmi. — i Glymeimi DN V 343,

1412. Ved Elven Rygga. † i Glymæimum RB. 10 under Bø Kirke i Telemarken. ? † Glymje 77 Skaanevik. Udt. glymjd.

[? † G 1 ø m s t a d 90 Inderøen. Udt. glømmsta. — i Glyrnstadom

AB. 7 s. Ved en Bæk med sterkt Fald], [?† Glommen 64 Bindalen. Udt. glø'mmen. Ved en gjennem Glomdalen og Glømvandet gaaende Elv].

Maa henføres til glym ja, der bruges om sterk Lyd eller Larm.76

Glæ--Gov-,

Glæbækken. Falder ud i Bøvra i Ringsaker. Hører mulig til Stammen glj å.

* Glæma.

† G 1 æ m o 1 i i d RB. 157 under Rakkestad ; nu forsvundent. ?† Glemme 75 Vestby. Udt. glæmme. NG. II S. 12. ? † Glemmestad 118 0. Toten. Smst.

•Glæma; kan antages dannet af Stammen g 1 å m-, som man har i G 1 a m a. Om en anden Forklaring af Glemmestad se NG. IV, 2 S. 68.

Glæöa.

† G 1 ø r u d 18 Rakkestad. Udt. glø ru. — Glæporud DN. I 354, 1383. Ligger ved en Elv.

•Glæöa; maa være dannet af g 16 Ö f., en Glo, maaske med Betydning : den lysende, skinnende. NG. I S. 95. Jfr. Glo-.

† Glommen 109 Øier. Udt. glø'mme. I 15de Aarh. dels Gløym-, dels Gløm-, Glæm-, Ved en Elv, der falder i Losna, og som nu kaldes Teppa.

Er Gløymin den rette Form, maa 1ste Led sandsynlig henføres til glaumr m., Støi, jfr. Gløimem i Overhallen. Er det derimod Glæ min, kommer man til at tænke paa Elvenavnet Glåma. Ihvertfald er det rimeligt i 1ste Led at søge et Elvenavn. Se NG. IV, 1 S. 175, jfr. XV S. 314.

Gløta.

G 1 ø t a. Udt. glø ta. Mellem Fæmunden og Istersjøen, Øvre Rendalen.

G 1 ø t a. Udt. glø'ta. Elv i Lilleelvedalen. G 1 ø t a. Falder i Tønna fra V. nordligst i Tønset. Gløtbækken. Kommer fra Gløtsjøen og falder i Tryssilelven strax söndenfor Engeren.

Jfr. Glötån, forbi Glöte i Herjedalen. Maa have lang Vokal og kan derfor neppe henføres til Glytt.

Gokra. Udt. galckra. Gaar ud i Visa i Lom.

? † Gombedalen 22 Tysvær. Udt. gömba- eller gomma-. Jfr. Gum-.

† i Gordudal BK. 12a. 13a. DN. XIII 44, 1401. i Gardudal DN. XIII 19, 1360. Synes at betegne Loens Dalføre i Nordfjord.

Jfr. G a r Ö-.

† G o t d a 1 e n. Gaar ned til Aalhus i Jølster (AK.). † Gotvaslien 71 Verran. Udt. gatt-.

Hænger vel sammen med Gaatt, Got m., Fiskeyngel.

† Go ver ud 74 Hof Jb. Udt. gaverø. — Gaffuerød 1593. Gaberød 1604. Ved en Bæk.

Mulig opr. • G å f a, afledet af g e f a, jfr. G e f. S. B.Graa--Grept-,

Graa-, se Gr o-, † Graataanes 38 Beieren.

[Gragjelbækken. Udt. gra'jél-. Grajild- RK. Gaar ud i Hor-unda i Rennebu],

Gran-.

Grana. Udt. grana. Ud i Orkla forbi Grindal 156 Rennebu, udt. grimdcel — i Grindale AB. 49. DN. III 176, 1422. V 429, 1432.

Grana. [Udt. dels gra'na, dels gra nå og grdnaælva]. Gaar

gjennem Snaasen og ud i Snaasenvandet forbi Gran. Granne. Ud i Etna fra V. paa Grændsen mellem N. og S. Aurdal (AK.).

Af g r o n f., Gran. Elven i Snaasen er mnlig afledet af Gaardnavnet. Det af Aasen anførte Flertal Grener, Grænar forudsætter, at g r o n har havt en Gen. g r e n r; derfor kan Grindal være opstaaet af * G r e n r d a 1 r. S. B.

Granfasta. Udt. grännfastaö. I Fortun S. i Lyster.

G r a s d ø 1 a. Gaar mod N. til Maars Vasdrag paa Grændsen af Møsstranden og Tinn (Græs Elv AK.).

Grautaaen. Udt. grautåa. Paa Grændsen af Grue og Hof, gaar til Navnsjøen.

G r e f t'a, se Grept-.

* Grein.

? † Grinestad 2 Rakkestad. Udt. gr i nesta — a Grænistadhum

DN. II 234, 1347. i Græinastadom RB. 160. NG. I S. 94. † Greindalen, Greinbræen. Øverst i Mørkrisdalen i Lyster.

•Grein eller "Greina? Jfr. Grein f., Forgrening af en Elv (Aasen). Kunde i Betydning være omtr. = Kvisla.

* Grenja?

† Grenje 11 Aamot. — a Grenniu DN. IV 758, 1498. •Grenja, af g r e n n., Dyrehi? Se NG. III S. 344.

Grept-.

Grefta. I Storelvedalen söndenfor Evenstad. ? Vangrøfta. Tverelv til Glommen i Tolgen. NG. III S. 421. † Gretnes 38 Borge Sml. Udt. grættnes. Ved en liden Elvs

Udløb i Glommen. † Gretteland 103 Tune. Udt. grættlann. Ved en Bæks Udløb

i Glommens mellemste Arm nordlig paa Rolsøen. † Gretviken 4, 2 Aasnes. Udt. grcéttvika. Ved en Elv, som falder i Vermunden. Her kunde Gret- ogsaa mulig komme af grjöt-, NG. III S. 279.78

Grept--Grima.

† Gr ette 59 S. Land. Ved en liden Bæk nær Hov Kirke. † G r e 11 e 50, 2 Lier. Nær en liden Bæk, som gaar söndenfor Frogner Kirke.

? † G r e 11 e 21 Røken. — i Gretto RB. 109. Her synes der ikke

at være noget Vandløb, hvorpaa der kan tænkes. †Grette 19 Sandsvær. Ved en liden Elv, der sydfra falder i Laagen.

†Gretteberg 76 Hof Jb. Der synes ikke at være anden Elv

end den, der gaar forbi Goverud (se ovf.). † Grette 5 Vaale. Ved en liden Elv, der falder ud i den større,

som har sit Udløb ved Snekkestad. † Grette 159 Vaale. — i Greitto RB. 198. i Grættuænda RB. 64.

† G r e 11 e 70 Borre. — i Gretto RB. 72. Ved en Bæk (den samme,

ved hvilken Skreppedal ligger). † Grette 24 Sem. Ved den Elv, der kommer ned fra Arendal Sogn,

og en Bæk, der i Nærheden løber ud i denne. † Grette 121 Flesberg. Ved en Bæk, der falder i Laagen fra 0.

söndenfor Svene Kirke.

*Grepta, af g r o p t r m., Gravning, Grav. Hertil formodes NG. I S. 271 og III S. 279 ogsaa de med Gret-begyndende Navne at høre, idet Grette formodes opr. at være selve Elvenavnet. NG. IV, 2 S. 189 antages det imidlertid rimeligere, at Grette i S. Land er opr. *Grettin, sms. af Elvenavnet med - vin. Grett er mulig en selvstændig Stamme, forskjellig fra baade grept- og gr jo t; jfr. Mandsnavnet Gret tir. S. B.

Grima.

† Grime 76 S. Land. Udt. grime. Ved en liden Bæk, ^er gaar

ned i Randsfjorden paa Østsiden. † Grimen. Udt. grVmö? Et Sted ved Udløbet af en Elv, der

kommer fra Grimsvand, ved Sørfjorden i Kinservik. † G r i m e n 5 Fane. Udt. grimö. Ved et Vand og en deri udløbende Bæk.

?† Grimelund 35 Aker. — af Grimulandum RB. 238. NG. II S. 100.

? † i Grimland u m RB. 423. Forsvundent Gaardnavn i Nannestad. NG. II S. 412. ? † G r i m s e t 3 Løiten. — Grimesetter 1520. NG. III S. 104. ? † Grimstad 23 0. Gausdal. Udt. gremmsta. Mulig ogsaa af

Kvindenavnet Grima. Se NG. IV, 1 S. 187. † G r i m e n e s. Udt. grimmnes. I Flaabvgd, ved en Elvs Udløb

paa Sydsiden af Flaabygden. † Grimenes 29 V. Moland. Ved en Elvs Udløb i Grimevandet.

Elven gaar lidt ovenfor gjennem Eftevandet. † G r i m e 1 i 1 Askvold. Ved en liden Elv. † Grimeland 37 Førde. Ved et Tilløb fra 0. til Aanga.

Jfr. Grimeton, Kirkested i Himle H., Halland, ved en fra Grimsjön kommende Elv.

Mulig at henføre til Grima f., en Stribe over Ansigtet. Men det kunde maaske ogsaa formodes at være afledet af Grim m., en Vandvætte. S. B.Grimsa — Gro, Gröör.

Grimsa. Udt. gri'mmse. Tverelv fra S. til Folda i Foldalen. En Afledning af grimmr, grum, ildesindet?

? † Grindedal 68 Leikanger (Feios). Udt. gri'nnäal. Elv og Tverelv.

† Grin dell OE. 49. Forsvundent Gaardnavn i Stjørdalen. [? † Grindberg 51 Stod. Jfr. af G r i n d o AB. 10. Ved en Bæk. NG. XV S. 261].

Jfr. Grindeln, Sø i Frödinge S., Kalmar L.; Gd. Grinderum.

† G r i s 1 e t j e r n. V. for Gjende; derfra en Bæk ned i Storaadalen. (Raudøla ?).

† G r i s 1 e d a 1 75 S. Undal. Ved et Vasdrag, der falder ud fra V. ovenfor Foss.

Jfr. grisla = grisja, udsprede tyndt (Aasen)?

Grisungen. Udt. gnsöngen. Bæk, der gaar ned i Svaane paa Dovre.

Grjot-.

Grjota. Udt. grotta. Falder i Visa i Lom.

Grjota. Udt. grjö'tö. Falder i Veigo i Eidfjord.

Grjotaaen. Udt. gro'tåé. Findes paa 2 Steder i Skiaaker, Bielve

til Tundra og til Skjøle. Grjotaaen. Falder i Smaadøla i Lom, ikke langt ovenfor Udløbet i Tesse.

Grjotaa. Liden Elv, dçr falder i Bjoreia i Eidfjord noget ovenfor Gjeraaen.

Af grjöt n., Sten. Jfr. Gryt, Grøt-,

Gro, Gröör.

Gro (Groa ?). Elv i Røken, som kommer fra Lierskogen og falder ud ved Aaros. — vider Gro RB. 280. Grobro JN. 81. 343. Groelff JN. 342. Jfr. Groøen udenfor Elvens Munding og Grodalen 36,1 Røken. Graaelven. Udt. graælva. I Stjørdalen, forbi Graabrek, udt. gräbrækka, Grodrabrekka AB. 34, og Gravol, udt. gr&vlan, Gradwole NRJ. II 185. Graaelven. I Stjørdalen; kommer fra Skjølstadmarken og falder

ud paa Grændsen af Værnes og Hegre Sogne. [Graabækken. Falder i Gisna strax nedenfor Gisnatjern i Rennebu], ? † G r o s e t 36 Asker. — Grosæter RB. 254. NG. II S. 155. † G r ø u m 157 Vaale, Grøstad 162 do. — Groeimar RB. 64. 184.

Grødastaöir, Grodæstadir RB. 62. 208. Ved samme Vasdrag. † G r o s 3 Fjære. Ved Udløbet af en Bæk, ved hvilken længere oppe ligger Grøm.

[? † Groeggen 204 Meldalen. Ved en Bæk. NG. XIV S. 164].

Jfr. Gron, Sø i Eisinge S., Östergötl., med Gd. Grostorp. Grosjon, Skepplanda S., Elfsborgs L., med Gde Grolanda og længere nede i Vasdraget Grönnäs. Gröen (eller Grören), Landvetter S., Gøteborgs L.80

Gröf — Gryfla, Grufla.

*Grö og * G r ö ö r, begge at aflede af g r ö a, at gro, voxe, forøges.

Navnet betyder saaledes: den hurtigt voxende, Flomelven. Se Thj. YSS.

1891 S. 186. Jfr. Grøa.

Gröf?, se Grçf.

ø

? † Grummedal 194 Lyngdal. Udt. grö'mmeclalen. Intet betydeligt Vandløb.

Grung-.

Grungaaen. Udt. grungåi. Gjennem Grungedal, udt. grönge-dal, i Vinje.

† Grungevand. Nordligst i Fjotland. [Derfra gaar Grungebæk til Kvina. Helland I 112].

† Grungasæter. Paa Grændsen mellem Vossestranden og Vik, ved en sydovergaaende Elv.

f † Grunke 91 V. Slidre. Udt. grunice. Ligger ved Udløbet i Storvandet (Svenskin) af en Elv, som forøvrigt nu, ialfald i sit øvre Løb heder Hydøla.

Maaske en Afledning af g r u n n r, grund. NG. IY, 2 S. 294.

Grunn-.

Grundaaen (RK.). Udt. grutma? — Gaar fra Grundsjøen til Moksa i Øier.

Grunne. Udt. granne. — Grundaa, Grundebro JN. 392. I Grun-ningsdalen i Seljord.

[G r u n n a e 1 v. Fra Grunnasjøen ud i Aasta i Ringsaker. Helland, I 164. Smst. I 528 kaldes den Grunnbækken], Jfr. Grunnen, Sø i Hjelmseryd S., Jönköpings L. — Grunna, Elv i Ny S.,

Verml.

Af Adj. grunnr, grund. Grundsjøen forekommer oftere som Sønavn.

Hid hører vel ogsaa det hyppige Sønavn Grønningen (G r y n n i n g r).

Gryfla, Grufla.

Grø vi a. Elv (ogsaa et Fjeld) paa Sydsiden af Langfjorden vestlig i Vistdal Sogn.

? † Grysflogiorde (d. e. Gryflugeröi) RB. 144. 146. En Del af Trøgstad Præstegaard; heder nu Grevla. NG. I S. 10.

? † G r ø v 1 e 90, 2 Skjeberg. Udt. grø vie. NG. I S. 246.

† Gruvloset 31, 2 Gransherred.

? † af Gruflunni. BK. 78b. under Kinservik Kirke.

† Gruvlebotnvand. I det Vasdrag, der falder ud i Bunden af Høiangsfjorden i Sogn (AK.).

† Grøvlen 124 Y. Holmedal. Udt. gryvvla (ogsaa opg. grøvla, grø'lva), Dat. -lii^e. Ved en Elv langt oppe i Guddal Sogn.

† Grøvlebækken 71 I. Holmedal. Udt. grylve-. Ved en Kvern-bæk, som falder i Gaula fra N. ovenfor Kirken.

? † G r i 1 s t a d 17 Strinden. — Gryllestade AB. 33 s. Kunde dog ogsaa høre til Grvlla. NG. XIV S. 340.Gryfla, Grufla — Gryta.

81

?† Gryllefjord 22 Berg Trms. — Gryflufjçrör. Her er intet Vandlob af nogen Betydning.

Jfr. Gröfvelån fra Gröfvelsjon 0. for Fæmunden, til Ö. Dalelfven. Yel af gruvla, gryvla, at rode, grave (Aasen). Enkelte af Navnene indeholder maaske ikke Elvenavnet, men kan være at henføre til Gryvla f., en dyb Hulning i en Bæk eller Elv, en dyb Bjergkløft (Aasen og Ross). Se NG. I S. 10.

Grylla. Udt. gry Ha. Falder i Ossjøen i Tryssil.

Sandsynlig *Grytla, af grjöt n., Sten, altsaa: den stenfulde. Jfr. Grylling 77 Løiten. Saaledes i Betydning vel omtr. sammenfaldende med Gryta. Ogsaa Grilstad 17 Strinden (Gryllestade AB. 33 s.) kunde formodes at høre hid.

† G r v n n i n g d a 1 e n. S. for Sundalen; har Afløb til Grødalen.

Et Elvenavn Grynninga kunde være dannet af et Sønavn Grynningr, af Adj. g r u n n r.

Gryta.

Gryta. Udt. gryta. Falder fra N. i Atna i Storelvedalen ved

Grændsen mod Sollien, forbi Grytdalen 21 Sollien. Gryta. Udt. gryta. Falder i Orkla fra 0. nordenfor Støen i Kvikne. Gryta. Udt. gryta. Falder i Orkla fra N. ved Naaverdalen i Kvikne.

Gryta. Udt. gryta. Elv fra Surtningen til Flatningen i Vaage. G r y t e n. Fra Ingussjøen til Flekken i Vaage. AK. Gryta. Udt. gryta. Falder i Dokvandet paa Vestsiden i V. Gausdal.

Gryta. Udt. gryta. Falder i det ved Surnflot udmundende Vasdrag i V. Gausdal. Gryta. Udt. gry ta. Bielv fra V. til Leppa i Svatsum, V. Gausdal. Gryta. Udt. gryta. I Nore; ikke fundet paa K. Gryta. Kommer ned i Driva skraas overfor Gjøra i Sundalen. Gryta. Udt. gryta. Kommer ned i Surna ved Grytbakken 66 Rindalen.

Gryta. Udt. grif ta. Ud i Orkla ved Pladsen Grytflaat nær Grut 106 Meldalen.'

Gryta. Udt. gryta. Falder i Gaula ved Grytbakke 12 Aalen. Gryta. Udt. gryta. Gaar til Gaula forbi Grytdalen 61 Singsaas.

Ved Udløbet ligger Pladsen Grytbakken. Gryta. Udt. gryta. Fra Gryttjernet til Gaula forbi Grytdal 15

Støren (af Grvtodale AB. 46). Gry te aa. I Eidsberg. JN. 377.

G r y t a a e n. Udt. gry tåa. Fra Gryttjernet ud i Juraaen i N. Odalen.

Grytebækken. Falder i Spjeldsjoen, der gjennem Spjeldaaen har

Afløb til Aasta. Vang Hdm. Grytelven. Udt. grftælva. Fra Skoger forbi Grvte og Gryte-

" bakke 67 og 70 Sande (i Grytubakka RB. 104). Grytebækken. Falder i Møsvandet paa Nordsiden. AK. G r y t a a e n. Udt. grytånæ. Gaar forbi Landsverk i Gjevedal. Rygh: Norske Elvenavne. 682

Gryta.

G r y t a a e n. Udt. grif tåne. Falder fra V. i Lyslandsvandet i Aaseral.

Gryteaaen. I Ulvik; gaar til Hallingdalen. AK.

Grytaaen. Gaar ud i Namsen ligeoverfor Fosmoen i Grong.

Grytaaen 45 Tjotta. Ved Udløbet af en Elv, der fra Grytaavandet gaar gjennem Grvtaadalen.

† Gryteland 98 Rakkestad. — Grytuland RB. 163. 164. Ved en Bæk, der gjennem Varteig lober til Glommens østre Arm forbi Gryte 16 Varteig. Jfr. ogsaa Gryturuö i Varteig. NG. I 286.

? † Grystad 88 Rygge. — i Grytstadum RB. 517. Ved en Bæk. NG. I 348.

† Gryteland 8 Kraakstad. — Grytuland DN. IV 195, 1336. Grytuland, Gryta- DN. IV 311, 1358. Ved en Bæk.

† Gryte 70 0. Gausdal. Sandsynlig Elvenavnet brugt som Gaard-navn. NG. IV, 1 S. 191.

[† Gryte 21 Biri. — af Grydha AB. 131 s. Ved nogle Bækkes Udløb i Mjosen. NG. IV, 2 S. 4],

[† Gryte 20 Vardal. — a Gry tu m, Grytom DN. I 184, 1334. I 315. 317, 1371. NG. IV, 2 S. 32],

[† Gryte 205 0. Toten. Ved en Tverbæk til Leina. NG. IV, 2 S. 84].

[† Gryte 3 V. Slidre. Nær en Bæk. NG. IV, 2 S. 279],

† Grytnes 53,7 Hurum. Ved en Bæks Udløb nordenfor Verpen.

† Grytenes 31 Vaale Jb. — Grytones RB. 74. Ved en Sideelvs Udløb i den Elv, ved hvilken Grøstad ligger.

† Grytemørk 118 Vaale. Ved en Bæk.

† Gryte 101 Stokke. — i Grvtu BB. 60. Ved en Bæk.

† Gryte 49 Fyresdal. Ved Hovedelven og et Tilløb til denne fra 0. Elven kaldes JN. 382 Gryteaa og Broen over den Gryte Bro.

† Gryte 18 Jelse. Nær en Elvs Udløb i et Vand.

† G r v t ø i e 21 Røldal. Udt. grytøiö. Ved en Elvs Udløb i Røl-dalsvandet. Elvedalen kaldes Grvddalen, og her findes Gryddjuve.

† Grytenes. Plads ved et Elveudlob paa østre Side af Fiksesundet i Øistesø.

† Gryten 18 Gulen. Udt. gryta. Ved Udløbet af en Elv nær Gulen Kirke. NB. i Grytini BK. 56 b (som dog kan være sms. med Elvenavnet).

† Gryten 32 Vevring. Udt. gryta. Ved Udløbet af en Elv østenfor Kirken. Mulig sms. med -vin.

† Grytedal, Vannelven, nævnt 1603 og 1617. Kj end tes og kaldtes Gryddalen, udt. gryddalin,nj. Elven er maaske den, der kommer ned søndenfor Opsal i Søvdsfjorden.

? † Gryten 171 Borgund. Udt. gryta. Ved en Elvs Udløb. Formodentlig opr. Grytin, da Gryta vel her maatte blive gry'tå.

† Grytnes 20 Øksendalen. Ved en Bæks Udløb paa Vestsiden af Øksendalsfjorden.

† Gryten 34 Hitteren. Udt. gryta. Ved en Elv, nu Grytelven.

† af Grytodale AB. 62, i Hevne. Maa være den nuv. Grytdalen i Borsen med Grytdalselven, som gaar til Snildfjorden i Hevne.

† Gryten 20 Rissen. Udt. gryta. Ved en Bæk, som gaar til Skaudalselven.

† Grytdalen. Udt. grxjtdalen. Dalstrækning i Opdal.Grfta — Græn-. 83

† Gry ten 155 Beitstaden. Udt. gryta, Dat. -tån. Nær en Elv.

der falder ud i Lyngenfjorden. † Gryten 8 Overhallen. Udt. gryta, Dat. -tån. Ved Reinbjorelven

og en Bæk, som falder ud i denne. † Grytbogen 13 Foldereid. Ved en Elvs Udløb i Foldenfjord. † Grytnesaaen. Falder i Nedre Aunevand inderst i Foldereid.

Har vel Navn efter et Grvtnes, som nu ikke findes. [† Grytendalen. Med en Elv, der gaar ud i Bogelven, Bindalen. K.].

Jfr. Sønavn Gryten, der forekommer paa 10—12 Steder i Sverige. * Gryta, dannet af grjöt n., Sten, betyder saaledes: Elv, der gaar over Stengrund, eller snarere: hvis Leie er fuldt af Stene. En anden Nutidsform af det samme Navn er Grota. Ved enkelte Gaardnavne kan det være tvivlsomt, om de er dannede af Elvenavnet eller direkte af grjöt. Jfr. Grjota.

Græssaaen. Bielv til Luru forbi Græssaamoen 74 Snaasen, udt. græssa-.

Grøa.

Grøa. Gaar forbi Grodal 38 Sundalen. Fra samme Vandskille gaar

en Elv Grødøla østover til Grøvu. ? † Grodestein RB. 293. Forsvundent Gaardnavn i Bærum.

NG. II S. 147. ? † Grøstad 9 Vestby. Ved en Bæk. NG. II S. 2. ? † Grostad 84 Kraakstad. — Grødstadt 1578. 1593. Ved en

liden Bæk. NG. II S. 39. ? † Grøstad 96 Aas. — a Grædastodum DN. III 253, 1360. Nær

en Bæk. NG. II S. 66. † Grodal 19 Øvrebø. Elven, der gaar til Søgnevasdraget, kaldes paa AK. Gumpedalselven.

Hænger maaske sammen med oldn. g r æ 8 a, Folkespr. grøda, grøa, faa til at gro, grødast, voxe til. Isaafald beslægtet med G r ö 8 r, se ovf. Grøstad i Nesodden, i Lier og i Taale kan maaske efter Stedsforholdene ikke forklares af Elvenavn.

Green-. •

G r ø n a. Falder i Tryssilelven fra 0. ved Grønoset, Grænaröss NgL. II 491, sydligst i Tryssil. Dannet af Vestre og Østre G., hvoraf den første har Tilløb fra Grønsjøen. G r ø n a. Gaar fra N. ud i Tryssilelvens Bielv Varaaen, forbi Grøndalen 64 Tryssil. NG. III 338. [Grøn a. Falder i Elta, Bielv til Tryssilelven i Tryssil. Helland I S. 125], [Grøn a. Gaar ud i Renas Bielv Mistra forbi Grøndalssæteren i Ytre

Rendalen. Helland I S. 154], G r ø n a. Falder i Neta i Storelvedalen, strax ovenfor dens Udløb i Glommen.

G r ø n a. Udt. grøna. Gaar mod N. til Svaane paa Dovrefjeld. Grø'na. Gaar fra samme Vandskil sydover til Jora i Lesje, forbi Grønhø.

Grøna. Udt. grø'na. Falder i Rauma fra S. ved Mølmen i Lesjeskogen.84

Græn--Gr<jf.

G r ø n a. Udt. grø'na. Kommer ned fra N. østenfor Sørum i Vaage. G r ø n a. Udt. grø'na. Afløb for Grønvandet i Vang V., gaar forbi

Grønli Sæter ned til Lærdal. G r ø n a. Gaar fra Grønsjøen til Ørteren søndenfor Ustedalen i Hol. G r ø n a. Udt. grø"nao. Elv ved Sauavad Sæter øverst i Aurland. G r ø n a. Kommer fra Grønsjøen og falder i Tya ved Moen langt oppe i Tydalen.

G rø n d ø 1 a. Udt. grø'nndøla. Falder i Hemsil fra N. ved Viljugrein. Grønaaen. Falder i Veigo i Hardanger langt oppe. [G r ø n e 1 v e n. Bræelv, som gaar ud i Bleikvandet i Røsaaens Vasdrag i Hemnes. K.]. ? † Grønbæk 175,3 Ullensaker. Udt. grø'nribæk. NG. II 326. ? † Grønnerud 44 Vinger. Udt. grø"nnerü. NG. III 211. † Grønen 20 Lom. Udt. grø'na, Dat. grø"nurini. — Ved en Elv, som falder i Ottavandet. NG. IV, 1 S. 50.

Af Adj. g r æ n n, grøn; hører til de ikke faa Elvenavne, som sigter til Farven. Grænaröss i NgL. II 491 tyder paa en sterk Form *Græn, medens de Nutidsformer, hvoraf Udt. kjendes, henviser til en svag Form G r æ n a.

† G r ø s 1 e 45 Landvig. Udt. grø'ssle. Ved en Elvs Udløb i Søndle. Beslægtet med Grisle- ? Se ovf. Eller maaske af * G r y 11 a. S. B.

† Grøssereid 25 Heskestad. Ved en kort Elv mellem to Vande. Ved det vestligste af disse, længere nede i Vasdraget ligger Grosfjeld GN. 37.

[† Grøsdalen. Udt. grø'sdalen. Pladsegrænd i Meldalen, hvorfra Grøsdalsbækken gaar til Orkla],

•Græs? Hvis -s her er Afledningsendelse, kunde Græs være opstaaet af Græns og høre til Adj. grænn. For Lydforandringen jfr. hæ sn af hænsn, plsl afpinsl o. lign. Jfr. Græn-. S. B.

Greta.

G r ø t a. Udt. grø'ta (anden Opg. gru'ta?). Bæk, der gaar i Orkla

lidt ovenfor Meldalens Præstegaard [i MA. Grjötar]. G r ø t a a e n. Falder i Hesja i Aalen. Grøtaaen. Falder fra 0. i Reina i Overhallen. * Grøtaaen. Fra V. ud i Holandets Vasdrag, Namdalen, nedenfor Øievandet.

?† Grøtteland 21 Bjerkreim. Ved en Elv. Skr. Grøfteland fra 1668. ?† Grøtaaen 16 Bruvik. Paa Osteroen ved en Aa, der falder i Sørfjorden. Kaldes nu Aanæ, men, efter hvad der paastodes af nogle, ogsaa Grautaanæ (?). Af g r j ö t n.; jfr. Grjot- og Gryta.

Grçf.

Groven (AK.). Udt. grå'vé. Gaar fra Lemundsjøen i Vaage ned til Tessa.

G r ø v e. Udt. grø'vé. 2 Bielve til Lora i Lesje fra Nordsiden. Gro vu. Udt. grø'vu. Stor Tverelv til Driva øverst i Sundalen. Sandgrov a og Tvergrova. Bielve fra S. i Eikesdalen.Grof — Gumdal.

85

Gravbækken. Forbi Gravbæklien 149 Lille-Elvedalen. NG. III S. 391.

[† G r o v o 1 v d a 1 e n. Elvedal, der gaar ned til Sjonen i Nesne paa

Nordsiden. RK.]. [† Groven 51 Roan. Udt. grava. Ved en Bæk, som kommer fra Grovavandet og ogsaa gaar forbi Grovadalen. NG. XIV S. 7]. Grof f., udgravet Fordybning. Se NG. Indl. S. 62. Grøvu tyder paa en svag Sideform * G r a f a.

Grovja. Udt. grø'vja. Bæk mellem Soknes og Øian i Støren.

I oldn. Form maaske *Gref, Gen. Grefjar, Dat. Grefju. Med Hensyn til ø kan sammenlignes Dialektudtaler af Evja (se Aasen). Beslægtet med G r q f. S. B.

Gud-.

G u d a a e n. Udt. giCåa. Tverelv til Stjørdalselven i Meråker, falder

ud ved Gaard af samme Navn. † Guddal 40 Siredalen. Udt. guddal. — Guldal 1594. 1612. † Guddal 13 Sogndal St. Udt. goddal (o mod ü). — Ved et Vand, der har " Afløb til Hovedelven. GN. 22 Gudland. Udt. gödd-, i et parallelt Dalføre nordligere.

Gudaaen maa vel betyde: den hellige, den til Guderne indviede Aa. Hvis Guddal hører hid, maa det vel være en elliptisk Sammensætning for * Gudaadal. S. B.

† Gugdal 54 Suldal. Ved en Elv paa Sydsiden af Suldalsvandet. Gula.

Gula. Udt. gula. Gaar fra S. Land ind i S. Aurdal og forener sig der med Øivaselven og Skjelbreia for at falde ud i Begna ovenfor Spirillen. Gula heder efter Schøning en Elv, der gaar forbi Gule 44 Bud.

Jfr. Gulsjøen, udt. gü l-, et Yand i Brandbu. Maa vel henføres til Adj. g u 1 r, gul, og sammenstilles med Navne

som Grøna, Kvitaaen, Bronka o. fl.

Gull-.

Gulla. Udt. gutta. Falder i Rausjøen i 0. Gausdal. G u 11 a a e n. Udt. giillåa. — Gaar forbi Gullabakken 68, 2 Brandbu og falder ud i Hovedelven ovenfor Aavedalsbroen. Af gull n., «den gyldent skinnende» ? Jfr. Guldbækken 136, 13 Nes R.?

? † i G u 1 s n u DN. I 183, 1334. Forsvundent Gaardnavn, som det synes, i Vardal.

Staar maaske i Forbindelse med det af Ross fra Bergens Stift anførte gulsa, golsa, styrte frem eller ned, om Luft- og Vandmasser. Se NG. IV, 2 S. 46.

† Gumdal 74 Orkedalen. Udt. gommdalen. Ved en Bæk, som falder i Orkla paa Østsiden sydlig i Sognet. * G u m b a ? Jfr. Gumbelien i Landvik. Se ogsaa Gomb-.86

Gump- — Gy-.

Gump-.

G u m p a. Udt. gommpa. — Gaar fra Soen Gumpen i Ringebu mod N. til Laagen i S. Fron.

G u m p e 1 v e n. Bielv til Skøelven i Sør-Reisen.

Gumpedalsaaen. Udt. gö'mpe-, Gaar gjennem Øvrebø S. og videre forbi Gompen 88 Søgne.

? † Gumpholen 97 V. Gausdal. Udt. gompölen. Ved en Bæk, som kommer ned nordlig i Svatsum.

† Gumpefjeld 49 Flekkefjord. Udt. gommfjcell. I Hoiden ovenfor en Elv i Hitterø S.

Maa vel paa en eller anden Maade hænge sammen med g u m p r m.,

Bagdel. Se NG. IV, 1 S. 208.

Gus-.

† G u s e 232 Lyngdal. Udt. gusa. Nær en Elv, som falder østfra i Lvngdalselven ved Moi.

† G u s e 41 Kvinesdal. Udt. gusa. Ved en liden Elv, der falder ud i Fedefjorden fra Østsiden.

† Gus dal 42 Landvig. Udt. gus-, — Gußedal 1601. Ved en liden Elv, som løber ud i den, der falder ud i Søndle ved Bjørkos.

† Gusdalen 49 Vannelven. Gusse-, Gus- 1520. Ved Elv.

Kunde maaske staa i Forbindelse med det af Ross fra Telemarken

anførte gusa = gusta, lafte, blæse lidt, og ligesom dette komme af oldn.

g j ö s a, der bl. a. bruges om Vædske. Jfr. Gusaha og Gusau, Förstemann.

Ortsn. 2. Bearb. Sp. 682. S. B.

Gusta i

† i G u s t u RB. 77. 184. Antagelig i Botne.

† Guster udsæter 120 Nes R.

† Gusterud 40 Eidskogen.

* G u s t a ? Se NG. II S. 350. III S. 226. Staar vel i Forbindelse

med gusta, blæse, gustr, Vindpust, og altsaa tillige med gjösa. S. B.

Gutu, st. og 1. Gaar gjennem Fjeldgutusjøen og Faalegutusjøen, østenfor Fæmunden, til Ö. Dalelfven i Sverige. Blaa vel være Ordet gata f., Gade, Vei.

Gy-

? † Gy stad 117 Ullensaker. — i Gystadhom RB. 427. 434. NG. II S. 320.

† Gyberg 13 Hægebostad.. Udt. jybar. — Gyaberg DN. VIII 293, 1417. En liden Bæk kommer her østfra ned nordenfor Præste-gaarden.

† Gyland 99 Bakke. Udt. jy-. Ved Elv.

† Gyland 89 Sogndal St. Ved et Vand, hvorfra en Bæk gaar ned i Søen vestenfor Haadyr.

† Gya 3 og Gy støl 4 Heskestad. Ved en Elv, som ogsaa gaar forbi Gy dal 23 Helleland.Gy- — Gjødinga.

87

† Jydalsaaen. Udt, jy'dalsånå. Tverelv til den Elv, der falder ud ved Jøsanger i Strand.

* Gy?, beslægtet med oldhøitydsk giwén, gabe, eller afledet af et til angelsachsisk g i w, Grib, formelt svarende Ord. For Lydforholdet jfr. f. Ex. Tyr ved Siden af t i v a r. S. B.

Gygra. Udt. jyggrao. Paastodes tidligere at være brugt som Navn paa Hopra i Vik i Sogn.

Af g y g r f., Jotunkvinde. Hopra maa dog vist ansees for at være et meget gammelt Navn.

Gylla. Udt. jijlla. — Kommer fra Gvltjernet og gaar forbi Gyllan 38 Horg ud i Gulelven. Gaardnavnet skrives: af Giellom AB. 45. Gelde NRJ. II 171. Gielde OE.

De ældre Skriftformer af Gaardnavnet gjør Opfatningen af dette Elve-navn usikker. S. B. antager, at den opr. Form har været Geil-, beslægtet med gj a 11 r, klingende, og det mythiske Elvenavn Gjqll. Jfr. Hylla, den nuv. trondhjemske Udt. af hella.

Gyln-?

† Gjone 96 Hedrum. Ved en Elv, ved hvis Udløb ligger Gjønnes 19 Hedrum, udt. jennes. — a Giulnom DN. II 448, 1407. i Gylnom RB. 44. — Giolnes RB. 47 s. 80.

† G y 1 s e t 12 Steigen. — Gyltosætr AB. 94.

•Gylta. Maa være Ordet gylta f., Purke. Gaardnavnet kan dog vel ogsaa forklares som sms. med gylta, brugt som Persontilnavn. Som saadant bruges dette oftere.

Gyimelda. Udt. jø'nnølda. Gaar forbi Gynneld 8 Soknedalen, udt. jønnøU, Jenald OE. Jenild NRJ. II 168.

Forklares Tbj. YSS. 1891 S. 207 under Tvivl som opstaaet af * G i n a n d i, Particip af gina, at gabe, hentydende til den dybe Kloft, hvorigjennem den gaar. Jfr. Gaardnavnene Skjenald og Kvenild af Skinandi og Hvlnandi.

Gys-.

†Jysereid 31 Drangedal. — Giußerod 1585. Ved en Elv, der

gaar ned til Heldølfjorden. † Gysland 1 Hægebostad. Udt. jyslann. Ved en Bæk, der ostfra kommer ned i Lygna. ,

Jfr. Gjus-. Kan være beslægtet med Gus- og Verbet gjösa.

Gjæsa. Gaar fra Gaassjøerne til Aasta i Fjeldet mellem Aamot og Øier.

Af Dyrenavnet gås, maaske gjennem et Sønavn.

Gjødinga. Udt. jø innje. Gaar fra N. ud i Otta i Skiaaker. NG. IV, 1 S. 42.

? † i Gødhænghe RB. 431. i G ø d ø n g e RB. 433. Nu udt. jø ing. Gammelt Navn paa Hurdalens Præstegaard. NG. II S. 419.

* G oe ö ing; maa være afledet af Adj. g ö Ö r.88

Gøist.

J ø i s t. Falder i Tinnsjoen nær Maars Udløb. Kaldes JN. 368 Giøst og Vandet Giøstis Vand. Deraf Gjoisdal 77 Tinn, Gæysdal DN. I 480, 1420. Gæsdal DN. III 504, 1429. Gjestaaen. Falder ud i Garbergselven i Selbu. RK. † Gjester 10 Sørum. Udt. jesster. NG. II S. 247. † Gjestvang 120 Nes Hdm. Udt. jæsstvang. — a Geswanghe

DN. V 356, 1415. NG. III S. 62. † Gjest rum 65 V. Toten. Udt. jcésströmm. — Giestrim 1592. 1595.

† Gjesdal 27 Gjesdal. — Gæstala s. DN. IV 249, 1346. Ved en

Tverelvs Udløb i Limavandet. † Gjesdal 45 Jølster. Ved Udløbet af en større Elv paa Sydsiden af Jølstervandet.

Gøyst, vel en Participform af gøy s a, sætte i sterk Fart, jfr. gøysa, sprudle, strømme frem, flyde over Bredderne (Aasen). Ved Gjestrum kunde man efter S. B. maaske hellere tænke paa et opr. *Geistareimr af et Elvenavn »Geist. Se NG. IV, 2 S. 98. Dette kan vel ogsaa gjælde Gjestaaen, Gjester og Gjestvang. Ved Gjesdal kan ogsaa tænkes paa andre Elvenavnslammer som g e i s- og g e i s 1-. Se NG. II S. 248.

Gjølma. Udt. jølma. Bielv til Tisleia i N. Aurdal.

Gjørdøla. Falder ud i Gjevilvandet i Opdal. DK.

Man knnde gjette, at Gjørdal her er opstaaet af * G e f a r d a 1 r, af Elvenavnet G e f (se ovf.), og at Vandets opr. Navn har været G e f i 11, dannet af dette Elvenavn.

† Gjøs dal 163 Volden. Gi- 1606. Ved en Bæk paa Vestsiden af Fjorden.

† Josdal 48 Siredalen. Udt. jos-. — GiojS- 1594. Først efter 1723 skr. med Lj-, Ved en Sideelv fra 0.

Elvenavnets Grundform maaske *Gjös af Verbet gjösa. S. B. Se under Gus-.

Haaa. Udt. hå'a. Falder ud i Glommen ved Haanes strax söndenfor Røros.

Af Haa m., der i Nordre Østerdalen og Øvre Guldalen bruges om en stille, gjerne poseformet Udvidning af et Vandløb eller en Sidebeholder til en Indsø (Ross). Denne Elv danner en Række indsølignende Udvidelser.

? H a a 1 a a (AK.). 2 Elve langt oppe i Bøverdalen i Lom, ovenfor Nettosætrene.

H a a 1 a. Udt. hala. Gaar til Gjeitebufjorden NV. i Tinn.

Staar maaske i Forbindelse med ho lr, hul, saa at Navnet betegner den indsunkne, fordybede.

H a a 1 e n n a. Udt. hållæwfåa. Bielv til Bøvre ved Nettosætrene i Lom. Vistnok = Halhynna i DN. V 289.

S. B. forklarer Halhynna =*Hålhyrna, afledet af et *hål-h o r n, glat, slibrig Fjeldtind.Haalpøita — Hafr-,

Haalpøita. Udt. hålpøita. Falder i Flatningen söndenfor Vaage.

Sidste Led er Pøyta f., Pyt, Mudderpøl (Aasen); 1ste Led mulig Adj. h o 1 r (se ovf.).

I

H a a 1 ø 1 a. Bielv fra S. til Inderdalselven, der falder ud i Ulen i Sørli, Lierne. DK.

Maaske egentlig Haalliøla, af Adj. hol, oldn. h o 1 r, hul, og Høi, oldn. hvlr. S. B.

Haammaala. Udt. hammåla. Falder i Glommen i Tolgen paa Grændsen af Tolgen og Os Sogne.

Alm. skr. Humla. Den kommer fra Hummelfjeldet, og Elvenavnet staar vel i Forbindelse med dette Navn. S. Bugge antager det for muligt, at de opr. Navne er H o m u 1 a og H o m u 1 f j a 11; jfr. h o m u 1 g r y t i, et Lag af Smaastene. Vistnok beslægtet med Hamla; se Haml-.

H a a n g-, se Hang-.

Haannaaen, se Horna.

* Ha ra.

fHaarberg 1 Rissen. Udt. harbærg. — Haruberg DN. II 251,

1349. Ved en liden Elv vestligst i Hasselviken. † Haartveit 11 Grindum. Ved en Elv, der falder østfra i Øidne-vand nær dets øvre Ende. Vel af harr, graa. Jfr. Hæra.

Haarrenna. Udt. hå'r r erma. Kommer fra Harsjøen (langt a) og falder ud ved Hornset, udt. ha renset i Y. Rendalen. Kunde være sms. med renna f. (af renna, lobe) som 2det Led; Renna Andes som Elvenavn usms. vg i et Par sammensatte Navne nordenfjelds. Det tor dog være sandsynligere, at det. er en Forandring af et gammelt Elvenavn Horund, der kjendes fra Rennebu, nu Hurrunna. NG. III S. 367.

Haöna? H o d n o h o 11 DN. XI 85, 1399, nu Anholt 110 Stokke. Söndenfor Gaarden udspringer en Bæk, der ser ud til at have sterkt Fald.

Kunde være = haÖna f., ung Gjed. Jfr. de af g e i t dannede Elve-navne.

Hafr-.

Haveraaen. Gaar fra Hafsjøen i Eidskogen forbi Pladsen Haveraaen

til Mangen i Urskog. † Haverbækken 260 Løiten. Opr. vel Navn paa en Bæk ved

Gaarden. NG. III S. 124. † Havre 68 Haus. — i Hafra (o: Hafrå?), Hafra (Nom.) DN. XII

29, 1303. Ved en Bæk med styrtende bråt Fald. † Haverdalen. Gaar til Grimsdalen i Foldalen. ? † Haverdal 36 Vaagan. Jfr. Haversand GN. 24 smst.90

Ha fr--Hand-,

Jfr. Hafvern, So i Hafverü S. i Medelpad (Hafri, Hafravellir NgL. II

S. 490 f.).

* H a f r a (?) eller Hafrå, afhafr m., Buk. Vel: en Elv, der kaster sig ned i Bukkespring. Jfr. Hevra.

? † Hafsingdalen. Udt. lia ffs-. Langt oppe i Etnedalen; munder gjennem Livaselven ud i Dokka.

H a 1 a a e n, se Hard-.

† Hallen 63 Malvik. Udt. halla, Dat. hdljjånn.

Maaske opr. Navn paa den forbi Gaarden gaaende Bæk. Maa vel afledes af Adj. hall r, heldende. Se NG. XIV S. 361.

* Halma.

† Hel meid 136 Brandbu. Udt. Mime. — Halmeidh RB. 298. Halme 1520. Ligger ved samme lille Elv som Helmen (opr. Helmin) 180 Gran. Jfr. Holma.

Haml-.

† Hommelstad 174 Vang Hdm. — Homlæ- DN. VII 329, 1383.

Hamlu- RB. 242. † Hamlen 123 Værdalen. Udt. ha'mmla. Véd en Bæk. † Hamlegroen. Vand paa Fjeldet söndenfor Voss.

Med disse Navne kan ogsaa sammenlignes Gaardnavnet H e m 1 i n i Eidsvold og Elvenavnet Hemla i Vinje (se nedf.). Stammen gjenfindes efter S. Bugges Mening i oldn. homulgryti, Sten i Jorden (jfr. det nyere Humul m.). Se NG. II S. 383." III S. 97. Jfr. Haammaala.

Hamsa. Falder i Breidalsvandet ovenfor Grotlien i Skiaaker. (Y. Nielsens Rejsehaandbog 1893 S. 156).

Han-.

† Hanaaen 174,3 Aker. Udt. ha naa. Ogsaa skr. Hanoa. Ved

et Vasdrag, som gaar til Ski. † i Handali DN. III 156, 1333. Grændenavn i Gran. ?† Hanes 79 Solum. Udt. hanes. — Hannes 1520. 1585. Ved

en Bæks Udlob i Norsjø. † Handalen 94 Hyllestad. Ved en Sideelv fra 0. til den Elv, der munder ud i Bunden af Bøfjorden.

Mulig at henføre til han i, Hane: «den galende»? Jfr. Hanafa, Forstemann, Ortsn. Sp. 731.

Hand-.

† Handaa 55 Nesne. Udt. ha'nna. Ved en Bæks Udløb. † Handeland 41 Aaseral. Udt. hdnnelann. Ved en Elv. † Handeland 122 Lyngdal. Udt. hannlann. Ved en Elv. † Handeland 83 Hægebostad. Ved en Sideelv til Hovedelven. † Handeland 11 Siredalen. Ved en Sideelvs Udløb i Sireaaen. † Handeland 31 Lund. Udt. hanne-. Ved en Elv, som falder

i Nordenden af Hovevandet. † Handeland 43 Saude Ryf. Udt. handalann. Ved en Elv.Hand--Hark-.

91

† Handeland 1 Fjelberg. Udt. handalann. — Handeland NRJ. II 516. Ved en Elv paa Grændsen mellem Eid Sogns Fastlandsdel og Holmedal Sogn. † Handadalen. Langt oppe i det Dalføre, som udmunder ved

Dyrdal i Nærøfjorden. fHanberget 27 Borge Ndl. Udt. harm-. — Handabergh AB. 96.

* H o n d f., Haand ? Jfr. Henda.

Haug-.

Haangaaen. Udt. hangåa. Gaar fra Hanksjoerne mod S. til

Vangrofta i Tolgen. H a n g a a e n. Gaar forbi Reksaas, Hølandet Gul. † Hangartjern. Helleland. Har Afløb gjennem meget bråt Fald.

Maa henføres til h a n g a, hænge. Navnet kan vel tildels sigte til meget sterkt Fald, jfr. det flg. Navn. Dette synes dog ikke at passe paa Elven i Hølandet. Men denne «aar, ligesom den i Tolgen i sit nedre Løb, gjennem Myrland, og det tør hænde, at Navnet her sigter dertil; jfr. Hengje-myr, Hengjedy, hengjelendt o. lign. Ord.

Hangandi.

† Hangenholen 208 Furnes. Udt. hangnol'n. — Hangendehoell 16de Aarh.

? «II en gn aa Elv» (Kart fra 1805). En Bæk, der falder meget bråt ned over Fjeldsiden og gaar ud i Lomnessjøen i Rendalen ved Siden af Rena. †Hanganvik 5 Saude Ryf. Udt. hänganviJc. Ved en Elv paa Vestsiden af Fjorden.

•Hangandi, Participium af h a n g a. Der forekommer ikke sjelden Navne paa Elve og Fosse i Partieipform. Maa betegne en Bæk, som styrter ud over en bråt Fjeldside eller en Fos i Bækken; jfr. Fossenavnet Hængefos i Røken og Hengi foss paa Island. Se NG. III S. 70. Ldsbl. 130.

† Haresjøen, Romedal. Udt. harasjøen. Et Stykke nedenfor Osen ligger Hareset 168 Romedal. Navnet maa opr. være usms., da Søen DN. III 739 (1501) heder Haren og dens Udløb Haraossæt.

Gaardnavnets 1ste Led maa enten indeholde Søens Navn elie- et Navn paa Elven, dannet af samme Stamme. Se NG. Ilt S. 145.

Harö-?

H a 1 a a e n. Udt. hatåa. Gaar gjennem Halsjøen til Flisa i Vaaler. Harbækken. Gaar til Store Korssjøen sydlig i Røros. RK. Ha r bækken. Falder i Kvelielven i Nordli ovenfor dens Udløb i Kvesjøen. RK.

Disse Navnes Henførelse til Stammen harö- er meget usikker. De to sidste hører mulig til den frg. Stamme h a r-.

Hark-.

Horka. Falder ud i Namsen fra S. i Skage Sogn, Overhallen.92

† Harkerud 50 Urskog. — Harkarud RB. 452. Ved en Sideelv til Hovedelven.

† Harkenes 13,3 S. Land. Lidt nordenfor en Elvs Udløb. † H a r k a v a n d. I Voss ved et Tilløb til Gjeitleelven, der falder ud ved Grændsen mod Ævanger.

* H q r k ? Kunde forklares enten af h a r k n., Støi, Uro, eller mulig af h a r ö r, haard, som en Afledning med k. Se NG. II S. 173. Jfr. ogsaa Hart-.

? † Harmodale n. Gaar ned til det nordvestre Hjørne af Gagnaas-vandet i Orkedalen. Bæk.

* Harpa.

† Harpesetther 1557. Forsvundent Gaardnavn i Vinger. † Harp tjern. Fl. St. i Aamot og Stor-EIvedalen. † Harpefossen. Fos i Laagen i S. Fron.

† Harpe tjern. Ved Hovland i Lunner, med Afløb gjennem en

Kvernbæk. ? † Harpestaa 37 Bo Brb.

† Horpestad 27 Klep. Harpe- 1520. St. St. Nær en Bæk,

der falder i Horpestadvandet. † Hor pedal 60 Balestrand. Harpedal 1563. 1567. Ved en Tverelv fra 0. til den Elv, der falder ud i Bunden af Fjærlands-fjorden.

Et Elvenavn * H a r p a kunde med Hensyn til Betydning sammenlignes med Songa og Kvæda eller Kvaada. Der bor dog ogsaa lægges Mærke til det af Fritzner paaviste Spor til et Fiskenavn h a r p r (efter Fritzner den Fisk, som nu kaldes Harr). Se NG. III S. 215. Ldsbl. 425.

† Hartmark 2 Halsaa. Udt. hark? — Harp- 1604. Harch-1610. 1630. St. St.

Hører vel snarere til Stammen hark-, end til harp-,

? Hasabækken. Falder i Leina, der gaar til Synnfjorden i N. Land.

Hasla.

Hasla (alm. skr. Horsla). Bielv til Romua i Ullensaker. Hasla. Udt. ha hia. Tverelv til Glommen i Aasnes forbi Haslerud,

udt. håhlerü. Jfr. Hoßlefoß 1578. † Hasle 1 Varteig. Udt. hdssle. — i Haslo, Hoslu RB. 225. 499.

Nær en til Glommen løbende Bæk. † Hasle 82 Rygge. Udt. hdssle. — Haslu (Akk.) RB. 224; jfr. det smst. nævnte Haslunæs. Ved en Bæk, som gaar ud i Soen ved Evje.

† Hasle 16 Nesodden. Udt. hdssle. — i Hoslu DN. IV 460, 1393. Hoslu (Akk.) RB. 243. Ved en Bæk, som løber ud i Bunde-fjorden ved Haslum 51 Frogn (opr. Hoslamarr, Haslamarr efter DN. IV 547. X 186). † Hasle 126 Aker. Udt. hdssle. — i Haslu DN. IV 315, 1359. i Hoslu RB. 279 o. fl. St. Ved Hovinbækken.

? † Haßlefiidt 1578. Forsvundent Gaardnavn i Aker. NG. II S. 125.

† H o s 1 e 21 0. Bærum. Udt. hassle. — Hasla RB. 297. Ved Udspringet af en Bæk, der ogsaa gaar ikke langt fra Haslum 1 0. Bærum.

† i Hosludalum, Hasludalum RB. 404. 407. Forsvundent Navn i Fet. Kan ikke være Holtedal 71 Fet, hvis Udt. for dette Navn Qiøltedal) er rigtig opgivet.

? † Hasli 147 Biri. Udt. hahli. — Haslid DN. II 183, 1337. Ved en liden Bæk.

f Haslum 96 Lier. — i Hasleimi RB. 94, jfr. DN. VII 477. 507. Ved en Bæk paa Østsiden af Dalen.

† Hasle 133 Ramnes. — i Hoslu RB. 78. Ved en Bæk.

† Hasle 52 Sem. — i Hatlo RB. 204. Ved en Bæk, der gaar ned i Tønsbergfjorden forbi Jarlsberg Hovedgaard.

† Hosle 46 Sandeherred. — Haslo (Gen.) DN. III 466, 1419. Ved en Elv.

† H o s 1 e 84 Tjølling. — a Hoslu DN. I 418, 1401. Ikke langt fra en Elv; men denne maa vist have hedet Istra.

† Haslum 5 Skaatø. Ved en Bæks Udløb.

† Ho tie 30 Eidfjord. Ved Udløbet af en Elv paa Nordsiden af Fjorden.

† Hatlenes 69 Selje. Ved en liden Elv, som falder i Molde-fj orden. -

Hasla, dannet af Trænavnet hasl, ligesom andre af Træers Navne

dannede Elvenavne vel sigtende til, at Bredderne har været bevoxede med

saadanne Træer. Formen Hosle er udgaaet fra Dativformen Hoslu.

Hauka.

Hauka. Udt. hauka. Elv i Orkedalen.

Hauka. Paa Grændsen af Orkedalen og Børseskogn, gjennem Hauka-tjernene og forbi Haukli 71 Børseskogn.

Hauka. Udt. hauka. Forbi Haukli 160 Meldalen og ud i Skjerva paa Surendalsskogen.

Hauka. Udt. høka. Ud i Orkla paa Vestsiden i Rennebu.

Hauka. Udt. hø"ka. Paa Grændsen af Støren og Soknedalen, ud i Sokna forbi Haukdal 56 Støren (udt. hø'kkdalen. — af Haukadale AB. 46).

Hauka. Udt. høka. Falder i Lundasokna i Horg fra S.

Hauka. Falder i Mora sydvestlig i Børseskogn.

[Hauka. Udt. hauka. Bæk, som gaar forbi Galgauften ud i Eids-vandet i Holandet Namd.].

Hauka. Plads ved en Bæk, der kommer fra Haukavandet og gaar til Salsvandet i Fosnes.

Haukaaen. Udt. haukåa. Falder fra N. i Borjaaen, Eidskogen.

Haukä. Ved Veralden i Vinger. NgL. II 491.

Haukaaen. Udt. haukån (vel Dativform). Gaard og Elv i Faa-vang Sogn i Ringebu. Elven gaar ned i Losna paa Vestsiden.

Haukaaen. Udt. haukåa. Falder i Gausa fra S. noget ovenfor Follebu Kirke.94

Hanka.

Haukaaen. Udt. haukåa. Falder i Hovedelven fra S. i V. Gausdal noget ovenfor Hovedkirken.

Haukaaen. Udt. haukåa. Falder i Hovedelven fra S. ligeoverfor Surnflot i V. Gausdal. Oppe ved denne Elv ligger Haukdalen.

Haukaaen 15 Kinn. — i Haukaa BK. 20 a. Ved en Elv paa Fastlandet østlig i Kinn Sogn.

Haukaaen. Nedenfor Brude i Raumas Dal. Y. Nielsen 1896 S. 286.

[Haukaa. Ifølge Schøning Navn paa en Elv, der kommer fra Vottafjeld i Selbu og gaar igjennem Haukaastjern til Foldsjøn i Malvik].

Haukaaen. Udt. haukåa, Dat. -ån. Gaar fra Haukaavandet og falder i Leksdalsvandet i Værdalen forbi Gaard af samme Navn.

Haukaaen. Falder fra N. i Høisjøen paa Fjeldet i Værdalen.

H a u k d ø 1 a. Fra Haukdalsvand forbi Haukdal, falder i Sammenløbet af Sokna og Hauka i Støren.

[H a u k d ø 1 a. Fra S. ud i Sokna ligeoverfor Lyseggen i [-Soknedalen],-] {+Sokne- dalen],+}

† Hauken. Liden Sø i Langlielvens Vasdrag i Nordmarken.

† Haukedalsbækken. I Lommedalen i Bærum.

† Haukebøl 17 Høland. Ved Elv og Tverelv [NG. II S. 185 forklaret direkte af Fuglenavnet h a u k r],

† i Haukabæk RB. 444. Forsvundent Gaardnavn, maaske i Sørum; mulig dog lig det flg. NG. II S. 261. -

† Haukabek (Akk.) RB. 267. 479; i Auli S. i Nes R.

† Hauknes 434 Ringsaker. Ved en Elvs Udløb i Mjøsen. NG. III S. 39.

† Haukedalen 46,3 N. Land. — i Haukærdalum DN. II 183, 1337.

† Haukelien 4 Røken. — Haukæliid DN. VIII 277, 1403. Ved en Bæk, der falder i Skithegga.

† Hauke tjern. Paa Grændsen af Sande og Hof Jb. Afløbet gaar til Bergsvandet i Hof.

† H a u k 1 i 33 Borre. — Haukaliidh RB. 185. Ved en Bæk paa Vestsiden af Borrevandet.

† Haukedal 76 Bamle. Ved en Elv, der efter at have gaaet gjennem et Vand falder i Fjorden ved Trosby.

† Haukholt 9 Sannikedal. — i Haukholte DN. VI 377, c. 1370. Nær Hovedelven fra Drangedal (Kammerfoselven); ellers kun en ubetydelig Bæk.

† Haukesjøen. I Slemdal nær Grændsen mod Hedrum; har Afløb til Hovedelven.

?† Haukedalen 38 Solum. Ved en smal Kile af Kilevandet. Intet Vandløb.

† Haukelien 69 Solum. Nær den Elv, som gaar forbi Mælum Kirke.

† Haukland 24 Lund. Ved en Aas Udløb østfra i Hovedelven.

† Haugelien 33 Fossan. Ved en Aas Udløb i Haugelivandet.

† Haukaas 22 Strandebarm. Mellem 2 Elve sydlig paa Varaldsøen. Haukenes ligger meget nordligere paa Østsiden af Øen.95

† Haukaas 62 Strandebarm. Ved en Elv N. for Hovedkirken. † Haukaas 96 Sveen. Ved en Elv.

† Haukeland 14 Aarstad. Ved et til Fjøsangervandet gaaende Vasdrag.

† Haukeland 94 Haus. Ved det Vand, hvorfra Langedalens Elv udspringer.

† Haukaas 16 Hammer. Ved en Elv hinsides Osterfjorden. † Haukedal 87 Hammer. — af Haucadale DN. XII 224, c. 1490. Ved en Elv, der falder ud i Byfjorden. Paa den anden Side af Elven er Pladsen Haukeberg. † Haukaas 99 Hammer. I Aasene Sogn ved en Elv, som gaar til Sørfjorden.

† Haukaas 67 Lindaas. Sydlig i Lygren Sogn; her er en Elv,

som driver en Kvern. † Haukaas 104 Lindaas. Ovenfor en Elv eller Strøm mellem to

Vande ikke langt fra Lindaas Kirke. † Haukaasen 103 Sogndal, Sogn. Ved en Aa SØ. i Kaupanger Sogn.

† Hauken 64 I. Holmedal. Udt. haiika, Dat. -Jcitpie. — Noget østligere falder en Elv fra S. i Viksvandet. Ved denne ligger Gaardens Sæter.

† Hankedalen. Øverst i Gaulas Vasdrag i Forde og I. Holmedal. Kunde have sit Navn af den nordre af de to Elve, som falder i Haukedalsvandets østre Ende nær Kirken. † Haukedalsvand. Har Afløb til Bortnedalen, Rugsund Sogn i Daviken.

† af Haukaam AB. 78. I Sunds Otting i Romsdalen. †Haukebøen 26 Akerø. Ved Udløbet af en temmelig betydelig

Elv østligst i Sognets Fastlandsdel. ? † Hauknes 57 Roan. Ved en Bæk],

† Haukvik 137 Hevne. Ved en Vik af Vinjefjorden, hvori der

falder en Aa med sterkt Fald], † Haukland 124 Vefsen. Ved en Bæk, der falder i Fusta. † Haukland 38 Borge Lof.

Hauka. Afledes af O. K. af Fuglenavnet li a u k r. Betydningen kunde vel da snarest være: som kaster sig ned som en Høg. En anden Mulighed er, at Navnet kunde høre sammen med Folkespr. hauka, huje, raabe, forsaavidt dette er et gammelt Ord. Der er Tegn til, -at der har været en sterk Form Hauk (se ovf. i Haukærdalum i N. Land), som ikke kan afledes af han kr. Jfr. NG. IV, 2 S. 204. Mulig turde dog Haukærdalum være Feil for H a u k a r- eller en Svækkelse deraf. Flere af de opførte Navne (som Haukaas og Haukholt) kan mulig være direkte sms. med h a u k r.

Haustreisa, se Reisa.

H a v a a e n. Falder i Gynnelda strax ovenfor dens Udløb i Sokna. DK.

H a v d a. Fra Lustadvandet til Sørrokta i Ogndalen (mon Feil for

Hovda ?). RK. Ha vd tjern. SØ. for Valløen i Stod. DK.96

Haver- — Hegra.

Haver-, se H a f r-,

† Hedalen. Udt. het dalen. — af Hæydale Olaf d. hell. Saga 1849 S. 58. af Hødal Olaf d. hell. Saga 1853 S. 106. Ellers i MA. alm. Hedalr (tidligst 1319). Bygdenavn i Gudbrandsdalen. Dalen gjennemstrømmes af Elven Sjoa. † Hedalen. Udt. he dalen. — Hiidal PN. 24. Bygdenavn i Valdres.

† Hedalen 7 0. Slidre. Udt. hedalen (Hovedtonen paa 2den Stavelse). Ved Vesleaaens Udløb i Hedalsfjorden.

Den gamle Form af det i disse Navne liggende Elvenavn kan efter S. Bugge have været *Hjo, som kan være det samme som det nuv. Sjoa, da Hj- i Nordre Gudbrandsdalen udtales som Sj-, Gen. af Hjö vilde i senere Tid hede Hjö a r, men i ældre Tid Héar; af denne Stammeform H é kan H é d a 1 r forklares. Udt. Hei- kan være en Følge af, at j har været indskudt mellem de 2 Vokaler i Héar for at lette Udtalen, og de ældre Former Høy- og Hø- kan være fremkomne ved Omlyd, fremkaldt af det v, som opr. har været foran Genitivendelsen -a r. Navnet betegner maaske: «den blanke». Se forøvrigt NG. IV,2 S. 234. Jfr. Hjår- og Jor-,

† Hednedalen. Sydlig i Aurland.

Maa indeholde et Elvenavn, der kunde være Henna eller Herna.

Hefnaaen. Udt. h&ffnåa. Bæk, som gaar til Sokna forbi Drageset i Soknedalen.

F foran n synes at vise, at der er faldt et t bort mellem f og n. Isaa-fald af en ældre Form *Heftn-. S. B.

Hegg-.

Hegga. Falder i Hurdalssjøen paa Vestsiden paa Grændsen af

Nannestad og Hurdalen. Hegga. Falder i Sokna i Norderhov ved Heggen. Palludans Indberetning af 1774. Kallske Saml. 206 fol. Hegga, alm. nu med et Tillæg kaldet Skithegga, udt. sjittegga. Kommer fra Heggsjoen og falder ud i Røkenelven ved Heggedal 79 Asker (i Hæggiædalum, Heggiadalum RB. 112. 282).

Jfr. Häggån i Elfsborgs L. Häggingån, Tverelv til Ljusnan. Af Trænavnet hegg r. De ældre Former af Heggedal i Asker kunde snarest tyde paa en sterk Form * H e g g.

Hegleaåen. I Vægli. JN. 364.

T af Hegladale AB. 97. Maa have ligget paa Vestvaagen i Lofoten.

"Hegla. Kunde maaske komme af hagl n. og betyde: «den kolde». Man kunde ogsaa tænke paa en Forbindelse med Folkespr. Hegla eller Hegl, en Bøile af Træ til at fæste i Enden af et Reb, saa at Navnet kunde sigte til et

bøiet Elveløb. Heglem 77 Overhallen indeholder mulig ogsaa dette Elvenavn.

Hegra.

? † Hegernes 113 V. Toten. Udt. hægernes. Ved en Elvs

Udløb i Einavandet. -fHeigrestad 57 Egersund. Ved Udspringet af en liden Elv i Helvigvasdraget.Hegrrv — Heitr-,

97

? † Heigre 54 Hoiland.

† Hegreland 27 Røldal. Ved en Tverelvs Udløb i Røldalselven nedenfor Vandet.

†Hegernes 24 Herlø. Nær en Aas Udløb i Radøfjorden paa

Nordsiden af Askøen. † Hægertveit 24 og Hægernes 25 Hammer. Vel den samme Aa, som falder ud i Tveitvandet paa Grændsen af Myking Sogn. † Hegrenes 43 Y. Holmedal. Udt. hæggnes. Ligger temmelig

langt fra en liden Bæks Udløb, vestligst i Dale Sogn. ?† Hegrenes 73 Jølster. Udt. liængnes eller hæggnes. — Hegranes DN. XI 6, 1295. Ved en Elv strax østenfor Hovedkirken. [† Hegre 80 Hegre. — af Hegrene AB. 37. DN. V 554, 1450.

Ved en Bæk, der gaar til Stjørdalselven. Se NG. XV S. 13], [? † Hægeraasen 55 Levanger. Nær en større Bæk. Se NG. XV S. 114].

•Hegra, af hegri m. (opr. vel heigri), en Heire. Endel af de ovenfor anførte Navne kan vel maaske være direkte sammensatte med Fuglenavnet.

* Heima.

H e i m d ø 1 a. Løber forbi Heimdal 37 Nissedal. † i Hæimodale RB. 444. Forsvundent Navn, sandsynlig i Sorum.

Det paa mange Steder forekommende Navn Heimdal indeholder maaske ofte det samme Elvenavn. Jfr. NG. XY S. 322. Heimdøla er nærmest afledet af Gaardnavnet.

Heina.

H e i n a. Udt. he'na. Store og lille, 2 Tverelve til Nea fra S. ovenfor Græsli i Tydalen. Heina. Tverelv til Gauna i Snaasen.

† Hananger 16 Vanse. — Heinangr 1371. Navnet tilhører opr. et Vand.

† Henanger 95 Fuse. Udt. henånge (den virkelige Udt. maaske hei'n-). Ved et Vand, der i en kort Elv har Afløb til Sævereid-fj orden.

† Henjum 17 Leikanger. Udt. hätnjadn. — a Heinynium BK. 48 a. i Hæynvnium DN. I 168, 1330. Ved en Elvs Udlob østlig paa Systrand.

† Heinfjorden, en Arm af Store Dragstsjøen paa Grændsen af Malvik og Selbu. Optager to Bække.

Jfr. Henådalen, Hede S., Herjedalen. Henaren, Soer i Söderml. og i Stockholms L. Hensjön i Kronobergs L.

Heina kan efter Formen være en Afledning af h e i Ö r f., Hede, Hei; jfr. Folkenavnet Hei ni r. Men det kan ogsaa komme af hein f., Hein, Brynesten, sigtende til Bergarten i det omgivende Fjeld. I sidste Tilfælde kan det sammenlignes med Heinbergelven, en Elv i Ranen, der gaar forbi Heinberget og falder ud i Plura, og med det islandske Elvenavn Heinabergså i Oster-Skaftafells Syssel, efter et Fjeld og en Gaard Heinaberg (Kålund II S. 273).

Hei trad air DN. X 18, 1315 o. m. fl. St. Nu Hitterdal (Heddal) i Telemarken.

Hekneelven. Falder i Nesvandet SV. i Fyresdal. AK.

Vel af h e 1 k n, h q 1 k 11 il., haard Stengrund, som findes i flere Steds-navne som Hektner, Hekne, Heitne. Se NG. II S. 239. III S. 134. Jfr. ogsaa det islandske Elvenavn H ö 1 k n a, som har samme Oprindelse.

Helg-.

H e 1 g a a e n. Udt. hélgånå. Gaar gjennem Helgevandet og falder i

Ognelven ved Ogne Kirke. H e 1 g a a e n. Falder i Norangsfjorden i Hjørundfjord. DK. H e 1 g a a e n. Udt. htälgåa. Kildeelv til Værdalselven. † Helgaaen 31 Nesne. Udt. h&ljåga. — Ved Udløbet af en Elv,

der kommer fra Øvre og Nedre Helgaavand. † H e 1 g e v o 1 d 14—16 Vikedal (i Helgavelli DN. IV 693, 1459) og Helgeland 18 Vikedal. Ligger begge ved den midterste Elv paa Sandeid.

Af hei lag r (tildels med Stammeform helg- i Bøining og Afledning). Navnet maa hentyde til et eller andet Forhold, hvori disse Elve er satte til Guderne eller Gudsdyrkelsen. Hermed kan sammenlignes Helsjø, opr. Helgisjör, Navn paa Indsøer i Høland, Eidskogen og Flaa Hall.

Hella.

Hella. Falder i Grana i Rennebu [?]. † Heldal 6 Fane. Ved Heldalselven.

[† Heldal 23 Drangedal. Ved en Elv, der gaar til Heldølfjorden].

Elvenavnet i Rennebu kan ikke høre hid, da jeg har hørt Navnet udtale Hela (med lukt e og «tykt» 1), hvorfor det maa have en anden Opr. Hella kan komme af Adj. hal lr, heldende, eller af h a 11 r m., Sten.

H e 1 s a a e n. Falder sydfra i østre Ende af Salsvandet, gjennem Helsaatjern i Namdalen.

Udt. kjendes ikke. Maaske er det Hælsaaen, d. e. Halsaaen.

Hemla. Udt. hæ'mmla. Elv SV. i Vinje ved Amtsgrændsen. † H e m 1 i 168 Eidsvold. Udt. hemmli. — af Hæmlini RB. 481.

Se Haml-, Opr. og Betydningen af Hemla maa være den samme. Jfr. ogsaa Himla. Hemli kan lige godt høre til Hamla eller være sms. med ho mul-.

Hemsa.

II e m s e e 1 v. Fra V. ved Hompland i Siredalen. H e m s i 1. Udt. hce'mmsU. Hovedelven i Hemsedalen i Hallingdal. — Hæmsodall DN. IV 348, 1365. Aamsodal PN. 24. En Sæter ovenfor Bjøberg heder efter AK. Hemsesæter.

Den sidste Elv maa ogsaa opr. have hedet Hemsa. Efter S. Bugge kan Hemsil være opstaaet af * Hemsus il, af sil n., stillestaaende eller langsomt flydende Vand, hvilket opr. kan have været Navn paa en Del af Elven.

Hen-, se Hei n-. Henda.

Henda. Udt. htärida. — Falder fra S. i Gaula i Singsaas forbi Hendøien, udt. licért,døia. Ligeoverfor Udløbet ligger Hindbjørgen, udt. hiWjW,-.Hen da — Hessaa.

† H e n d e n 100 Aure. Udt. hcs'ipia, Dat. hceiyn,. — Ved Udløbet af en Elv.

[† H e n d e 63 Fosnes. Udt. heerm'. — Ved Hendelvens Udløb i en Vik af Salsvandet i Fosnes], Jfr. Hennan, der gaar til Ljusnan i Helsingland. Jfr. Hand-, Ogsaa dette maa afledes af hçnd.

Henoa. Paa Grændsen af Tyristranden og Modum. Maaske opr. H i n a.

Her-.

Herj aa en. Falder gjennem en lang, bråt Rende ned til Gaula i Singsaas. Ved Udløbet Gd. Hermo, udt. hä'rmö, af Heriamo AB. 47.

† Hørland 24 0. Toten. Udt. horlann. — Hæriulandh DN. II 450, 1407.

† Herdalen 200 Lyngdal. Udt. hcÉ'r-. Ved en Elv. † Herdalen 37 Stranden. Øverst i Strandsdalen. † Herdalen 50 Norddalen. Udt. hSr-. Et Fjeld Hereggen. † Herje 41 Veø. — af Heriom AB. 75. Ved Udløbet af en fra

Herjevandet kommende Elv. † Herfj ord 104 Bjørnør. Udt. hærfjölen. — Herfiord 16de Aarh. Ved en liden Fjord sydlig i Stoksund Sogn, hvori der falder en • Bæk.

† Herjuan 33 Malvik. Udt. häsrjiian. Ved en Elv, der kommer

fra Herj uvandet. † Hersjøen, i Selbu; har Alløb til Nea.

[V † Her voldfos. Fos i Elstadelven i Harran S. i Grong. Se NG. XV S. 295],

Elvenavnets gamle Form maa have været Herj a, skjønt det er muligt, at der ved Siden deraf ogsaa kan have været en sterk Form. Det kommer maaske af heri m., Hare. I Sammensætninger er det tildels vanskeligt at skille fra Hæra; se dette.

Herözla.

† Hassel 3 Rissen. — Jfr. i Hærdzluuikum, Hærösluuijkum DN. I 115, 1311. II 251, 1349. Ved Hasselelven.

Maa være afledet af harör, haard. Jfr. Herdsla f., Hærdelse, og med Hensyn til Afledning ogsaa Vermsl, Vermsla (Aasen) af v a r m r. S. B.

Herkja. Udt. hSrlça. Sideelv fra N. til Tisleia i N. Aurdal. † Herkedal 146 Kvernes. Udt. hté'rty-. Ved en Elv paa Sydsiden af Isingvaag.

Sandsynlig beslægtet med Hark-, Se under dette.

[?† Herten 9 Alstahaug. Udt. hcé'ltna, Dat. -ten (ogsaa hort h&'rtna). Ved en Aa].

† Hessaa 56 Bjelland. Ved en Elv, som kommer i Mandalselven fra V.

Hører mulig til den flg. Stamme.100

Hesj- — Himla.

Hesj-,

Hesja. Udt. hæ'ssja. Kommer fra Harsjøen (udt. Hæsssjøen) og

gaar gjennem Hesdalen (udt. Hæss-) ud i Gaula i Aalen. Hesjebækken. Gaar til Inna S. for Molden i Værdalen. † Hesjedal 15 Bruvik. Ved et Tilløb til den Elv, der falder i

Sørfjorden ved Grøtaaen. † Hesjedal 51 Bruvik. Ved en Elv, der falder i Eidsfjorden i Stamnes Sogn.

†Hesjedalsvand. I det Vasdrag, som falder ud ved Nese i

Kvamsø Sogn, Vik i Sogn. † Hesjevaag 52 Daviken. Ved en liden Elvs Udløb nær Rug-

sunds Kirke. † Hesjevik 9 Ibbestad. Ved en Elv. ? † Hesjeberg 37 Ibbestad. Ved en Elv.

Hænger maaske sammen med Hesja = Esja f., en Art blød Sten. Hesje berg er sandsynlig direkte sms. med dette Ord.

?† Hestenes 31 Gloppen. Ved Udløbet af en Elv, hvis Dal

kaldes Hestdalen. ? † Hestdalen, Hesteraas 46. 47 Tjøtta. Ved en Elv.

S. B. tænker sig som muligt, at Hesteraas er opstaaet af Hestaras s, og at Hestdalen er en «elliptisk» Sammensætning med Hestaa.

[Hestsprengbækken. Falder i Brandaaen i Soknedalen]. Bækken skal stige voldsomt i Flom.

Hevra. Udt. hæ'vvra. Gaar til.Orkla nær Heverli 105 Rennebu.

Jfr. Høvren, Vand i 0. Toten. Høvrinn, do. i S. Aurdal. Disse Navne forklares dog NG. IV, 2 S. 85 af en anden Stamme. Af samme Stamme som Hafr-,

* HiS.

H i a a e n. Fra Hisjøen gjennem Kvikne og Budalen til Ena. † Hia 29 Aardal Rvf. Udt. hVa. Ved en Elv, som forenet med

Tysdalselven danner Storaaen. † H i b e r g 1 Aasen. Udt. hibcÉri. — Hidarberg AB. 29. Ved en større Bæk, der falder i Nesvandet.

Jfr. Hisjön, Elfsborgs L.; ved Afløbet derfra Gd. Hiå. Hisjon, Nerike. I Forbindelse med h i Ö n., Dyrehi?

† H i 1 d a 1 18 Ullensvang. Udt. hi lldall. — Heldall 1520. Strax nedenfor Mundingen af den østenfra kommende Hildalsdal.

Hildra. Udt. hi'ldra. Falder i Gautvella i Rennebu.

Jfr. Hilder n., tynd Taage. Men det kunde ogsaa maaske være at benføre til hjal lr m., Afsats, Terrasse.

Himla [skal i Aamot udtales hemla. S. B.]. Gaar fra Himmelsjøen, jfr. Himmelfjeld og Himmeldalen, ud i Hovda i Aamot. Jfr. Himlaån, N. for Varberg. Maaske beslægtet med Haammaala og Hamla.Hiud — His-

Hind.

Hinda. Udt. M'ndé. Falder i Laagen tæt nedenfor Jora i Dovre. Hinda. Udt. hi'ndé. Store og lille, to Elve, der falder i Sjoa i Vaage. H i n n a a e n. Fra Hinnaatjern til Memuruelven nordenfor Gjende i Lom. ? † Hindalen 122,10 Tonset. Udt. Maridalen. NG. III S. 407. † Hin de raa 34 Nerstrand. — Hindarä DN. V 162, 1349. 260, 1393. Hindarår (Gen.) DN. I 63, c. 1290. En ganske kort Elv falder ud her. † Hinderaaker 23 Avaldsnes. Udt. hindar-. Ved en liden Elv. † H i n d e r 1 i 93 Sveen. Udt. hinderU. Ved en Elv, der gaar fra

N. ned til Vigdarvand. † Hind set 213 Opdal. Udt. hin,n,sæt. Ved Dørremsaaen. † Hindrem 98 Leksviken. Udt. hæimremmen. Ved en Elv, der

kommer i bråt Fald ned fra Fjeldet. [? † Hyndøen 62 Frosten. Udt. hy'n,nøia. — Hindeyjar Fornm. s.

VIII 380. Jfr. NG. XV S. 68]. † Hindberg 55 Verran. Udt. htnnbcßran. Ved en Bæk med

temmelig sterkt Fald, der gaar ud i Verrafjorden. † Hinderaa 64 Nesne. Udt. hirytyeraag. Ved Udløbet i Ranen-

fjorden af en Aa med temmelig sterkt Fald. [? † Hinnar nes AB. 99. Hinarnes DN. VI 393, 1400. Sandsynlig = Hennes i Hadsel].

Jfr. Hinnsjön i Ångermanland. Hinsjön og Gd. Hinshult i Kalmar L. Hinnån (deraf Hindershöjden) i Yermland.

Er Dyrenavnet hind f., Hind, Hjorteko.

Hinøgla. Udt. hinnøgla. Afløbet for Heimdalsvandet til Olstappen og Vinstra, i N. Fron.

Synes at være sms. af Hind og mulig Elvenavnet Ygla (se nedf.). S. B.

Hira.

H i r a. Udt. lura. Udspringer nær Hirsjøen i Ringebu, men uden Forbindelse med denne, og falder i Atna ligeoverfor dennes Udløb i Glommen i St. Elvedalen. Hira. Gaar fra Hirsjøen til Vaala i Ringebu. Den skal i Ringebu kaldes Hiriåa og Søen Hirisjøen.

Kan mulig henfores til hira, at dose, være søvnig, jfr. oldn. hira, unddrage sig, nøie. Hirisjøen tyder paa et opr.

Sønavn * H i r i r.

Hirt-, se Hør t-.

His-

Hi s e. Efter AK. en Bielv til Nidelven i Froland.

Hisaaen. Udt. hz'såne. Falder fra V. i Otteraaen i Valle. Deraf

Hisdal 26,6 Valle. † H i s e v a n d. Vand SØ. for Herefos Kirke. Afløbet heder nu Askeraaen.

† Hisvand og Hissæter. SV. for Netland i Fjotland. † H i s d a 1 93 Os. Udt. hiss-. Oppe ved en Sideelv til den Elv, der falder i Bunden af Trengereidfjorden i Samnanger.102

Hit- — Hjalm-.

I Hisdal 31 Strandebarm antager O. R., at 1ste Led indeholder et opr. Navn paa Varaldsøen; jfr. Fjeld Hissteinen og Fjorden Hissfjorden, Hisdal 74 Fjelberg kan vel heller ikke høre hid. da det 1315 skrives Hiösdalr.— H i s forekommer ogsaa ofte i Ønavne. Det er efter S. B. mulig opstaaet af en urnordisk Form *Hi\visu, af en Stammeform h i w-, <Skio, Farve». Om denne Stamme se under He- (Hjar-, Hjön-, Hjör). Navnet vilde da vel betegne en Elv som «den blanke« og en 0 enten som «den skinnende» eller som «den, ved hvilken Vandet er blankt».

Hit-.

Hitbækken. Falder i Moelven i Øier; jfr. Hitfjeldet og Hiten Sætre. DK.

† H i 11 a n d 81 Hammer. Ved en Elv, der falder ud ved Mjølker-aaen, som maa have Navn efter Elven; har denne hedet Hit, maa det være et ældre Navn.

Jfr. H i t å med Hitarvatn og Hitard air paa Island. Dette Navn er blevet forklaret som «den hede Aa», i Modsætning til Naboelven K a 1 d å. Se Kålund I S. 387.

Hitr-.

Hitrebækken. Falder i 0. Lekjenna SV. for Heggeriset i Tryssil. Hitteraaen. Gaar gjennem Hittersjøen til Haaelven i Roros. ? † H i t r a 59 Kvinesdal. Udt. W dra.

Hitr og Hit r ar forekommer ogsaa som Ønavne ved Flekkefjord og i Fosen.

1

Hjalm-.

H j e 1 m o. Udt. jø'lmö. Gaar gjennem Jolmadalen i Eidfjord i Ulvik.

Deraf Gd. Hjel mo 14 Ulvik. † Hjelmen (AK.). Udt. jø'lmö. Støl ved en Elv ovenfor Dyrdal i Nærøfjorden.

?† Hjelm tvet 104 Vaale Jb. — Hialmujmæit RB. 75. Ved en

Elv (NB. den samme, ved hvilken Lærum og Bettum ligger). ?†Hjamdal 28 Lunde. Kaldes øi galen. — i Hialmdaulum RB. 12. Ligger ved Nomevandet, altsaa ved Hovedvasdraget; intet Tilløb her efter AK. † Hjelmevold 67 Ulvik. Udt. jåélma-. a Hialmaruollum DN. X 40, 1340.

? † Hjelmesæter 54 Gloppen. Udt. jcélmesæte. — Hiellmesetter DN. X 831, 1570. Paa Halvøen udenfor Andenes; paa AK. sees intet Vandløb.

† Hj almeraas 57 Rissen. Udt. jalmeråsen. Nær en Aa,

som falder i en Vik af Storvandet. ? † Hjelset 179 Laanke. Udt. jælset. — af Hialmasætre AB. 35.

Se NG. XV S. 44. † Hjelm dal 11 Mo Ndl. Udt. jæmmdal. Ved Dalselven.

Hjalm, Hjalm a. Der synes baade at have været en sterk og en svag Form af Navnet.

† H i a 1 m u n g (Akk.), Hielmungar (Gen.) RB. 254. Nu Hjelmungen 24 Berg Sml., udt. j&lmöngen. Ved en Elv, som falder i Røsneskilen. *Hj alm ung f., afledet af hj alm r m. Se NG. I S. 218.Hjalp--Hjör-.

Hjalp-

† Hjelp dal 116 Stjørdalen. Udt. jfrlpdøhrw. Ved en Elv. Hjår- (Gen.?).

† H j o d a 1 91 Ullensaker. Udt. jø'ddat. — i Hiadale RB. 275.

436. Ved den betydeligste af Rømuas Kildeelve. ?† Jerdal 61 Røken. — Hieredal 1520. Hierdall 1557. 1578. Hiardall 1593. Ved en Bæk, som falder i Dramsfjorden. Hører vel til Stammen *Hjö (se He-). Hiadalr maa være at forstaa som Hjår-, og Hjår- som en Sammendragning af H é a r, Gen. af *Hjö. Se NG. IV, 2 S. 234.

* IIjarga.

† Hjarnes 38 Sandsvær. — Hjarghunes RB. 2. 3. 84. Paa Vestsiden af Laagen lidt nordenfor Eggerelvens Udløb. † Jørgedal 14 Bøherred. Udt. jø'rge-. Ved Elv.

*Hjarga, af "HjarÖga, afledet af hjorö f., Hjord: den, hvori Hjorder vader, eller ved hvilken de beiter? Hjarga synes at forudsætte et Adj. hj orögr. Om Lydovergangen se Bugge, Sæmundar Edda S. 389 a. S. B.

Hj artdal. Bygdenavn i Telemarken. I gamle Kilder, tidligst 1388, skr. Hierdal o. lign. Hierdherdal DN. IX 305, 1457. Stammen er sandsynlig Hj a r 8-, Jfr. under Hold-.

? Hjertaaen (skr. Gjert-). Bielv fra V. til Grøvu i Sundalen. ? † Hjertum 73 Spydeberg. Udt. jæltømm. NG. I S. 63.

Ialfald det sidste indeholder vel en Elvenavnstamme Hjart-, Se anf. St. Jfr. Hjort-.

Hjon-.

•fjøndal 4 og 6 Eidsvold. Udt. jø"nndal. — i Hionadale RB.

480. Ved Udløbet af Jøndalsaaen, der gaar gjennem Jønsjoen. † Jondalen. Udt. jö'nndcelen. — i Hioendalom DN. I 520, 1429.

Grændenavn nordenfor Kongsberg. ? † Jonholt 47 Eidanger. Udt. jø'nnølt. — Hiønnolt 1585. Lige

ved Porsgrund; intet Vandløb synligt paa RK. † Jønnevall 52 Gjerpen. Udt. jønne-. — Hi- 1585. 1593. 1604.

Ved en Bielv til Falkumelven. ? † Hjøntvet 43 Hollen. Udt. jø'nntvett. — Hionnujiuæit RB. 14 s.

15 s. Hiodnæpwæit RB. 16. Ved en liden Elv, som gaar til Norsjø. ?†Jønneberg 35 Bøherred. — Jønndberigh 1612. Ved Udspringet af en mindre Elv paa en Hei. [?†Jønnem 5.5 Beitstaden. Udt. jø'nnem. Kunde dog ogsaa høre til Stammen Jon-, NG. XV S. 239].

Et Elvenavn H j ö n, som kan antages at indeholdes i disse Navne, kan være en Udvidelse ved -n af det ovenfor omtalte H j ö. Se under He-og NG. IV, 2 S. 234.

Hjör- (Gen.?).

Sjaardalen. Udt. sjardalen. — Hiardalsvatn DN. I 249, 1349. jfr. III 636, X 181. i Hiordale DN. I 479, 1419. VIII. 292, 1416. 333, 1439. IX 268, 1443. X 113, 1426. Bygdenavn i Vaage.

? † Jordalen 69,3 N. Fron. Udt. jordalen. NG. IV, 1 S. 107. † J o r d a 1 4 Fyresdal. Udt. jardal. Ved en Elv, som kommer i

Fyrisvandet fra V. nær den nordre Ender. † Jordal 22 Ullensvang. Udt. jo" r dal. — i Hiordale BK. 33 b. DN. XII 75, 1347. Ved Udløbet i Sandvenvandet af en Elv, som kommer fra Buarbræen. † Jordal 114 Hammer. — Hior-VL. Ved en Elv, der gaar ned i Eidsvaagen.

† J o r d ø 1 33 Lindaas. Udt. jo'rdøl. — Hior- VL. Ved en liden

Elv söndenfor Myking Kirke. † Jordalen 79 Vossestranden. Udt. jo'rdalen. — i Hiordolum BK. 73 a. 72 b. Ved et Tilløb til den Elv, som gaar til Nærødalen.

† Jordal 47 Balestrand. Udt. jo'rdal. — Jor- 1567. Ved en Elvs

Udløb paa Vestsiden af Fjærlandsfjorden. † Jordal 10 Strømsneset. Udt. jo" r dal. — J- 1643. Ved en liden

Elv, der falder i Halsefjorden. † J o r d ø 1 26 Øksendalen. Udt. jordølå, Dat. -lårm. Ved en Elvs Udløb i Tingvoldfjorden.

Hjör- kan være Gen. af Hjö, opstaaet af Hjår under Indflydelse af Nom. Se NG. IV, 2 S. 234 og ovf. under He-. Hvor man ikke i ældre Kilder har Navnet skrevet med Hi-, er det ogsaa muligt at tænke paa Elvenavnet Jora, som man har i Lesje.

Hjort-.

Hjortedøla. Udt. jö'rte-. Falder i Hornindalsvandet ved Fanne-

mæl fra Nordsiden. † Hjorteland 49 Halsaa. Udt. jo"rte-. — Hiortæland DN. IV

608, 1428. Ved en Tverelv fra V. til Mandalselven. † Tj ortedal 41 Holme. Udt. lcßrttal. — Hiortedal 1601. † Tj ortenes 93 S. Undal. Udt. tø'rte-,

† Tjort ei and 114 S. Undal. Udt. Jço'rte-. — Hiorte- 1619. Ved

en Elv, som falder i Lenefjorden paa Østsiden. † Hjorteland 7 Suldal. Udt. Jço'rtlann. Ved en Elv, der nordfra falder i Ulla.

† Hjorteland 30 Kvinnherred. H j o r t a a s 31 do. — Hiortuland

DN. XII 35, 1308. Antagelig ved samme Elv. † Hjortedalen 67, 1 Skaanevik. Ved et Tilløb fra 0. til den

Elv, der falder ud ved Mosnes paa Nordsiden af Aakrefjorden. † Hjortedal. Gammelt Underbrug under Henanger 95 Fuse. † Hjorteland 105 Hammer. — i Hiortulondum BK. 58b. Ved et Tilløb til den Elv, der falder ud i Byfjorden ved Haukedalen i Aasene S.

† Hjortsæter 26 Gloppen. Udt. jørsæte. — i Hiartsætre BK.

16 b. Ved en Elvs Udløb i Emjellvandet i Hven. † Hjortdal 27 Søkkelven. Udt. jo'rtal. — Hiortdall 1617. Ved Hovedelven, nær to Tverelves Udløb paa den modsatte Side.

Jfr. Hjorten, Søer i Wirserum S., i Hjorthed S. og i Törnesfalla S., Kalmar L.

"Hjarta, Gen. Hjcjrtu, vel dannet af hjortr, Hjort. Jfr. Hirt-og Hjert-.Hjukse — Holga.

† Hjukse 37 Saude. — i Hiuxu RB. 6. 35. Ved en Elvs Udløb i Hitterdalsvandet paa Østsiden.

Ho-.

Hoa. Gaar ud i Langfjorden paa Nordsiden, paa Grændsen af Veo og Nesset.

Hoaaen. Udt. hoåa. Ud i Langfjorden paa Sydsiden vestenfor Mittet.

H o e 1 v e n. Fra Hovandet, kommer ned i Ottra fra 0. i Bygland. Hobækken. Falder fra N. i Lundasokna i Horg. † af Hoastadom AB. 53. Enten Høstoen 45 eller Hostoen 114 Orkedalen, begge ved Bække. Jfr. Hoa, Elv som gaar gjennem Jemtland, Herjedalen og Helsingland, forbi Hogdal.

At forklare Hoa af Adj. hor, høi, synes neppe at kunne give nogen tilfredsstillende Mening. Skulde det staa i Forbindelse med hoa, der efter Aasen i enkelte Landsdele bruges = hua, huje, hauke, isl. h ö a ?

† Hoggen 26 Volden. Udt. hå'jja, Dat. hajjinrye. Ved en Elv, der falder ud i Rotevandet.

* Hçggvaudi.

† Hogganvig 71 Halsaa. Inde i Landet, vestlig i Sognet ved en Elv.

† Hogganvik 69 Vikedal. — Hoggvandavik 1311.

Hører til de participiale Elvenavne, jfr. NG. III 70. Af h o g g v a, hugge. Af Fritzner forklares disse Navne som sms. med hoggvandi, brugt som Persontilnavn.

Hola. Udt. hola. Elv i Tolgen, gaar gjennem Langsjøen og videre til Fæmundens Hovedvasdrag, forbi Hodalen og Holøien, udt. i Tolgen S. ho"Idalen, i Os S. hö'dalen, — hö'løiai%iy. Maaske afledet af h ö 11 m , Høide.

Hold-

Ho 1 d a. Udt. ha Ida eller hø'lda. Alm. skr. Holta. Tverelv til

Gaula i Hoitaalen. † H o 1 d e n 72 Snaasen. Udt. ha Ida, Dat. halden. Ved Soen

Holden og en Elv, som løber ud i denne. † Holden, Sø i Beitstaden med Afløb til Folda. Udt. hø'ldin.

Navneformen H o 1 d t d a 1 r fra 1345 og det nuv. Haltdalen (se NG. XIV S. 220) kunde tale for, at Holta er den rette Form af Elvenavnet i Hoitaalen. Sandsynlig er dog td her opstaaet af dd. Maaske at forklare af Hogold, en Bøile (se Aasen om Dialektformer deraf). S. B. Hollebøl 34 Hobøl er ogsaa optaget i Saml. af Elven., men er NG. I S. 383, jfr. IV, 1 S. 80 ikke forklaret paa denne Maade.

Holga. Udt. halja. Falder i Leina paa Toten.

Jfr. Holjeän i Jemshog S. i Blekinge, med Gd. Holje. Mulig af Adj. *holugr, afledet af hol n., Hulning. Neppe Sideform til Helga. S. B.106

Holl- — Holta.

Holl-.

[† Hollen 100 Hevne. Udt. ha Ha, Dat. hå'U'n. — Holl AB. 62.

Nær Udløbet af 2 Elve. NG. XIV 'S. 93], [† II o 11 e n 72 Aalen. Udt. halla, Dat. ha Hen ; jfr. Hollbakken

69 do. Nær to Bække. NG.'XIV S. 214], [? † Hol dal 3 N. Aurdal. Udt. hølldal. — i Holdale II 95, 1311. 261, 1341. NG. IV, 2 S. 253],

Hollen findes som Gaardnavn ogsaa i Stangvik og Trondenes.

† Hollingdalen 77 S. Land. Udt. halling-. Ved en liden Bæk, der gaar ud over en sterk Skraaning ned i Randsfjorden. Jfr. NG. IV, 2 S. 191.

Holma.

Holma. Falder fra 0. i Julussa i Elverum. Kommer fra Holm-

sjøen, der har mange Smaaøer. |H olmaaen. Udt. hø'lmåa. Falder i Børaaen i Selbu], [Holmbækken. Udt. halm,-. Falder i Orkla ligeoverfor Stavnan i Rennebu],

† Holmerud 38 Skiptvet. Udt. hølmerü. — Holmorud RB. 174. NG. I S. 83.

† Holmedal 19 Skaanevik. — Holmudalr BK. 7. Ved en Elvs Munding.

† Holmedal 7, 6 Askøen. Nær en Bæk. Navnet dog maaske

kommet hid ved Opkaldelse. † Holmosæter i Afyrde (i Søndfjord) DN. XII 156, 1427. Er

imidlertid DN. XII 232, 1490 skrevet Hiolmusæter. † Holmedal 5 Y. Holmedal. — i Holmudal 1306. 1334. Haul-

mudaler BK. 25 a. Holmadals BK. 25 b. Ved en Elvs Udløb. † Holme s æter 94 Førde. Udt. halmesæt. Nær en liden Bæks

Udløb paa Nordsiden i Naustdal S. † Holmedalsvand. Sydlig i Hyen S. i Gloppen. † Holmeset 170 Borgund Sdm. Paa Nordsiden af Grytefjorden ved en Elv.

† H o 1 m e m 51 Veo. Ved en Bæk paa Østsiden af Rødvenfjorden. † H o 1 m 1 i e n 162 Værdalen. — Holmolijd AB. 18. En Bæk i Nærheden.

[? † H o 1 m v i k 14 Beitstaden. Ved en Elvs Udløb. NG. XV S. 234], Er vel at forklare af h o 1 m r m., se NG. Indl. S. 66. Tildels kan Navnet tænkes at have sin Grund i, at Vandløbet har omslynget smaa öer. Enkelte af de anførte Navne kan ligesaa vel indeholde et Elvenavn * H a 1 m a. Se PnSt. S. 133.

Holsno. Elv fra Finsevand til Leira i Hardanger.

* H a 1 s n a. Forekommer ogsaa som Ønavn. Vel af h a 1 s m.

Holta.

M y s u h o 11 a. Falder i den nordvestre Ende af Næren i Ringsaker.107

Holta. Udt. hø'lta, ogsaa opg.: hø'ltænn, øltænn, ø'ttønn; i Holt-

aalen skal siges: ø'lda. Gaar ud i Gaula i Singsaas. ?† Holtedal 71 Fet. Udt. høltedal NG. II S. 236.

Om Holta i Singsaas hører hid eller til Hold-, synes tvivlsomt.

Holungen. Udt. hö'löngen. Bæk ostlig i Vaage, forbi Gd. Holungs-øien.

Efter S. B. snarere af h o 1 n., Hulning (som efter Aasen nu tildels udtales med lukt o) end af ho 11 m.; jfr. Hola.

Homme-, se Humla.

Hondle. Falder i Mosvandet i Telemarken.

* H o n d 1 a, beslægtet med Hand- og Henda. S. B.

† Hoplen 59 Aasen. Udt. hö'ppla. — af Hupplo AB. 30. Ved Udløbet af Aasens Hovedelv.

H u p p 1 a. 'S. B. sætter Navnet i Forbindelse med Verbet hoppe, tydsk: hiipfen. Elven danner en Kække Fosser. Den gaar gjennem Soen Hoklingen og forbi Gd. Hokling, ndt. liahMingan, i hvilke Navne pi er blevet til kl. Jfr. Thj. VSS. 1891 S. 195.

Hopra.

H o p r a. Udt. hå'pprab. Elv i Vik i Sogn. Jfr. a Hopreksstodum

BK. 50 a. Hoprestadæ 1520. Nu Hopperstad. Hoppere! aisbækken. Falder fra S. i Lundasokna i Horg. † Hobberstad 40 Haa. Udt. habbßrst.— Hoprestad 1520. Jfr. PnSt. S. 110.

Reslægtet med hopa, bevæge sig baglænds, trække sig tilbage? Jfr. Opra.

Horja.

Horja. Udt. hø" r ja. Falder i Soneren ved Grasvik i Sigdal. Hørjua. Bielv til Glommen mellem Maarud og Staksrud i S. Odalen.

Jfr. Horjen, Sø i W. Thorsås S., Kronobergs L.

Vel at forklare af h o r g r m,, Stendynge. Jfr. H ö r g å paa Island (Kålund II S. 103). Om Hørjua hører hid, er mulig tvivlsomt.

Horjolo. Falder i Raundalselven ved Takle i Voss.

Horka. Falder i Namsen fra S. nær Føri i Overhallen.

Jfr. Hårken, Sø i Hellestad S., Östergötland. Horken i Vånga S., Östergötland. Horken i N. Kopparberg S., Nerike. Hårkån, Elv i Häggenas S., Jemtland.

Samme Elvenavn har man maaske ogsaa i Harkenes i S. Land, jfr. Harkavand paa Voss og Harkerud i Urskog. Kunde forklares enten af hark n., Støi, Uro, eller mulig af har dr, haard. Se NG. II S. 173. IV, 2 S. 182.

r

Horna.

Horna. Løber ud sydvestlig i Hurdalssjøen. Gjør en skarp Boining. Horna. Udt. havßia. Falder ud i Mistra i Rendalen.108

Horna. Udt. hø^na. Falder i Jømna i Elverum forbi Gd. Horn-

dalen, udt. høntydalen. Horna. Udt. hø^rya. Gaar fra Hornsjøen til Roppa i V. Gausdal. H o r n d ø 1 a. Udt. hanndøla. I Hornindalen i Nordfjord. Haannaaen. Udt. harynåa. Falder i Selbusjøen vestligst i Prestegjeldet ved Gd. Haannaaen.

Af h o r n n., Horn. Navnet sigter vel til skarpe Bøininger i Elveløbet.

Hornbora i

? † Honburuvand. 0. for Namdalseidet; har Aflob til Ausunda i Klingen.

Om et muligt Elvenavn »Hornbora, jfr. PnSt. S. 135. H o r p-, se Harpa.

Horraaen. Tilløb til Gilsaaen i Meråker. DK.

H o r s 1 a, se Hasla.

Horta.

Hor ta. Bielv til Kolarelven paa den østre Side af Nærøfjorden i Sogn.

Hortabækken. Udspringer paa Siden af Hortafjeldet og falder i

Søkkunda i Storelvedalen. [H o r t e 1 v e n. Falder i Hondle nordenfor Møsvandet i Tinn. Hel- . land I S. 122],

† H o r t e m o 104 Søgne. Udt. hö'rt-. Ved en Tverelvs Udløb i Søgneelven.

Elvenavnene er maaske afledede af Fjeldnavne. Disse kommer efter S. B. af en Stamme, som har betegnet Ujevnhed, Knude. Se NO. IV, 2 S. 4.

Horunda. Udt. hurrun,n,a. Falder i Orkla forbi Horstad 13 Rennebu, af Horundzstadhum AB. 50. DN. V 429, 1432. * H o r u n d. Mulig er Haarrenna i Rendalen samme Navn; se dette.

Horv-.

†Horv, Horveda 1, Horvenes 1,2 og 4 Froland. Ved en Sideelv til Nidelven, der falder ud i en meget skarp Bøining af denne. I Bøiningen ligger Horv; Horvenes lidt længere borte paa et Nes imellem to Bøininger. † Horverak 67 Bygland. Ved en Bæk, der kommer ned i Aar-

dalsfjorden paa Vestsiden. † Horve 37 Egersund. — Huerue 1567. Langt oppe i et Vasdrag

østenfor Egersund; længere nede ved dette er Hornesvand. ? † Horve 18 Høie. — Haruidar proventa DN. IV 259, 1347. Ved en Elv. Efter Beliggenheden kunde nok tænkes paa Sammensætning med -eiö. † Horveid 10 Ævanger. Ved en Tverelvs Udløb paa Nordsiden. † H o r v e n 35 Kolvereid. Udt. hø'rven. Ved Horvelven.Horv--Hull.

[† Horvereid 26 Kolvereid. Udt. harvré. — Horffuereidt 1590.

En Bæk gaar i en sterk Beining forbi Gaarden], ? † Horvik 71 Lødingen. — Haravig 1520.

* H o r f f., maa staa i Forbindelse med h v e r f a, dreie sig omkring, danne en Kreds eller krum Linje, og betegne Elve, der har krumt Løb eller gjør sterke Bøininger.

? † Hoseid 34 Drangedal. Udt. ho"sæi. Ved en Elv mellem 2 Vande.

Hoska. Udt. hassJca. Falder fra S. ud i Øvre Sjodalsvand i Vaage. En Afledning med k af h q s s, graa ? Jfr. Brunka, Lanka, RoÖk.

† Hosmestad 52 Stange. — Hosmostader DN. I 13, 1234. Ved en Bæk.

* H o s m a. Vel en Afledning af h o s s, graa, med den hyppige Endelse -ma. Se'NG. III S. 155.

Hosta. Udt. hassta. — Falder i Folda i Lilleelvedalen. Jfr. Hostsjön i Hammerdals S., Jemtland.

[† Hotren 96 Skogn. Udt. hattra, Dat. -tren. — widh Hottro AB. 123 s. Hottra proventa DN. III 455, 1416. Nær en Elv], Mon = Otra?

Hovda. Udt. liø'vda. Falder i Glommen ved Hovdeneset i Aamot. Kommer fra Søen Storhovden.

Af h(jfuö n. eller hqföi m., en fremspringende Fjeldpynt. Se NG. III S. 346. "Jfr. Höföå paa*Island (Kålund II 8. 335).

Huelven. Falder fra 0. i Torfinnvand østenfor Hamlegrøen i Voss. AK.

? † Hudalstjern. Urskog (ikke paa RK.).

Hugu, øvre og nedre. Udt. hu gu. To Tverelve til Glommen i Tonset. Den ene gaar forbi Hugudalen og Hugubakken.

Aabenbart en Ligedannelsesform (af 'Haga?). Se NG. III S. 399. Gaardnavnet Haugrosen ligeoverfor Udløbet af den ene Hugu forklarer S. B. af Elvenavnet som Hoguröss for Hoguöss med et r, der ligesom undertiden i svensk og dansk er overført fra sterk til svag Bøining.

Ilukla. Udt. holckla. Falder i Holta i Singsaas oppe i Fjeldet.

Maaske af o k 1 a, o k u 11, brugt om en Fjeldformation. Kunde dog vel ogsaa være opstaaet af H u p 1 a, se under Hoplen.

Hull, Sø i Sannikedal, med Afløb ved Helle og med en Gd. Huldalen ved en Elvs Udløb i Søen; jfr. ogsaa Gd. Hullerøen. Jfr. Hullsjön, 0. for Trollhättan. Hullsjö, Gd. i Stode S. i Medelpad. Jfr. Holl-.110

Humla — Hundaala.

Humla.

Humla NgL. I 2. Sandsynlig en Elv paa Grændsen mellem Faaberg

og Ringsaker. Humla. Falder i Leina i Kolbu S. i V. Toten. H u rn 1 a. Udt. hö mmla. Falder ud i Hommelviken i Malvik. Humlegro v i. Elv paa Halvøen udenfor Fimreite i Sogndal. † Homlekjær 88 Borge Sml. Udt. homlelçær. — i Humlakiærrom

RB. 225. a Humlakiarrom DN. II 262, 1353. fHomlerud 30 Hobøl. Udt hommeru. — Humlerudt 1520.

Ved en Bæk, der gaar til Hobolelven. † Hommelbeck 1578, forsvundent Navn i Aasnes. [? † Homleberg 35, 3 S. Aurdal. Udt. hommlebærg. NG. IV, 2 ' S. 226],

? † Homledal 59, 2 Hole. Et Stykke nordenfor en i Holsfjorden faldende Bæk.

† Humlebæk 81 0. Eker. — Humblæbæk RB. 88. Mellem Hons-

elven og en i denne faldende Bæk. † Humlestad 16 Sannikedal. Ved en Elv, der gaar ud i Kile-fjorden.

† Hummelskaar 59 Solum. — Hwmlaskor RB. 17. 26. Ved en Elv, der senere efter at have gaaet igjennem et Par Smaavande løber forbi Marum. † Hommedal 17 Landvig. — Hwmmadal DN. IX 297, 1451. Ved

en liden Elv. Opr. Humludalr? † Homletveit 6 Vikedal. Ved den vestlige Elv i Sandeid S. og

en Bielv til denne. † Homlevik 108 Tysnes. Ved Udløbet af en Bæk. † Hummelsund 17 Sund. Udt. hömmel-. Ved en Kvernebæk,

der falder ud i Sundet mellem Viksen og Sotra. † Hommelfoss. I den Elv, der falder ud ved Matre i Masfjorden. AK.

† Hommedal 4-5 Vossestranden. Ved en fra V. kommende Elv. † Svarthumle 63 Kinn. Udt. svårtömmla. Ved en Elv langt oppe i Eikefjords S. Ved en af dennes Kilder ligger Gd. Homlestøl.

[† Hummeluig 1626. Forsvundent Gaardnavn i Verran], † Humledal. Plads ved en Bæks Udløb i Borgenfjorden, Inderøen. En Bakke længere oppe ved Bækken kaldes Hommellibakken. Humla, af O. R. forklaret af Insektnavnet humla, brugt som Elve-navn, hentydende til summende Lyd. S. B. antager, at forsaavidt det betyder «den summende», kunde det være umiddelbart dannet af et Verbum for «summe», beslægtet med middelhøitydsk hummen.

Hundaaen. Falder i Fora i Singsaas paa Vestsiden. RK. [Hundaaen. Gaar mod S. ud i Stor-Sjona i Lurø. K.]. Er maaske sms. med Elvenavnet Hunn; se nedf.

Hundaala. Udt. hurtøålce. Elv i Vefsen med Gd. af samme Navn.

Sandsynlig opr. Hunn dæla, sms. med Elvenavnet Hunn; jfr. Vinn-aala, nuv. Udtaleform af Vindøla i Surendalen. Se Ldsbl. 186. Thj. VSS. 1891 S. 197.Hundyrja — Hvan-

111

Hundyrja. Udt. hondyrju. Løber söndenfor Fokstuen gjennem

Dovre og Lesje til Laagens Tverelv Hinda. † Hunder 2 Øier. Udt. hunner. — i Hundyriu DN. III 229, 1352. Ved en liden, i Laagen faldende Bæk.

Sidste Led er vel det samme Y rj a, som forekommer i flere, isser sammensatte Navne, og som NG. Indl. S. 42 afledes af au r r m., Grus. 1ste Led er mulig det samme som det flg. Navn.

Hunn.

† Hunn 56 Borge. Udt. hünn. — Hun DN. I 459, 1412. IX 231, 1424. III 493, 1427. Gen. Hunnar DN. III 494. Hunar IX 231. Her falder 2 smaa Bække forenede ud i Hunnebundens nordvestlige Vik.

† H u n n 67 Vardal. — i Hun DN. I 183, 1334. Hunnærdal DN. II 303, 1364. Hwnadal DN. II 612, 1457. Hundefaass JN. 294. Ved den fra Einavandet kommende Hunnselvs Udløb i Mjøsen.

† Hunn 13 Overhallen. Udt. hön,n. — Hunnar sokn AB. 87. Ved

en Tverelv til Namsen, som nu kaldes Mvrelven. † Hundalen og Hunevand. Opg. Udt. kunne-. Paa Vestsiden i Siredalen vestenfor Handeland. † af Hun cl al, Hundalswatn AB. 55. I Orkedalen.

Jfr. Hunn, Sø i Skedevi S. i Östergötland. Hunnasjön med Gd. Hundhult i Holtsljunga S. i Elfsborgs L.

Hunn, opr. Elvenavn. S. B. formoder, at det ligesom det angelsaksiske Subst, h ü 8 f., Bytte, kan være afledet af et til det gotiske h i n J) a n, fange, svarende Verbum. Et saadant Ord kunde være brugt om Fiskefangst og som Elvenavn hentyde til god Anledning til Fiskeri. Hvis denne Forklaring er rigtig, kunde Ordet i Sammensætninger have havt en Sideform Hund. Jfr. det tydske Elvenavn die Hunde, se Förstemann Ortsn. Sp. 872. Thj. VSS. 1891 S. 197 antages det, at ogsaa Hundeland i Landvig og i Hægebostad (udt. Honne-) hører hid.

Hurö-.

† Hurd al en. Udt. hudalen. — Hurdardal DN. IV 248, 1346. i Hurdedale RB. 438. Urdadalr DN. III 328, 1381 o. fl. St. Urdudalr DN. III 309, 1376. ? † Hurdertjern. Lidet Tjern paa Aasen 0. for Vikesund i Modum.

V † Hurderaasen. Söndenfor Fjulsrud i Lier.

[† i Hurdahuerfue AB. 36. Maa have været et Bygdenavn, der

har betegnet en Del af Skjølstadmarken i Hegre]. † H o d a 1 74 Sparbuen. — af Hurdale AB. 13. af Hurdudale AB. 14. Ved en liden Elvs Udløb i Leksdalsvandet.

* H u r 8. S. B. har tænkt paa, at Navnet mulig kan staa i Forbindelse med hverfa, men finder dog dette usikkert; jfr. Horv-,

† Hvannes 45 Saude. Udt. grannes. — Hvannanæs RB. 38. DN. XI 189, 1464. Ved Kleverelvens Udløb i Braafjorden. Hører vel til h v o n n f., Kvanne, og saaledes enstydigt med Elvenavn-stammen Kvann-.112

Hver- — Hyrna.

Hver- i

?† Verdal 28 Sande. Udt. valdal. — Hverdal 1593—1723. Ved Elv.

Hveta 20 Nore. Udt. gveta. Ved Udløbet af en Elv, der paa AK. skrives Kveta.

Hænger vel sammen med Adj. hvatr, rask, hurtig.

Hy-.

Hya eller H y d ø 1 a. Udt. hij'a, hg døla. I Vang V. og V. Slidre. † Hy dal 40 Bamle. Udt. hyddæl. — i Hydale RB. 20. 22. Ved

en Elv, som længere nede gaar forbi Bamle Kirke. † H y d a 1 e n. En Dal, der kommer fra Grændsen mod Hyen i Gloppen, uden Forbindelse med dennes Vasdrag, og munder ud i Aangedalen i Førde. † Hyen. I Gloppen i Nordfjord. — i Hya BK. 16b. DN. III 81, 1308. 92, 1310. XI 147, 1439. Jfr. Hyn, 2 Søer i Grafva S. i Vermland.

*Hy, *Hyja. Kan hænge sammen med Elvenavnet Hj ö. Se ovfr. under Hedalen og NG. IV, 2 S. 235. Hyen i Nordfjord er vel Fjordnavn, opr. Hvi; men dette kan være dannet af et Elvenavn. Se N. Fjordn. S. 42.

Hydda. Udt. hifdßu. Gaar gjennem Søerne Hyllingen, Hydsjoen og Hydhaaen og falder i Glommen fra 0. ovenfor Aursunden i Røros.

Hyggjande. Gaar sammen med Verpande og løber ud i Hoved-vasdraget i 0. Slidre.

Hyggjandi, Particip af hyggja, den besindige, rolige; der er i Betydningen et Modsætningsforhold til Verpande.

Hylja.

Hølja. Udt. hø'lja. Løber paa Grændsen mellem Elverum og Tryssil og ind i Sverige, hvor den falder i Klarelfven ved Höljos. Deraf Hvljufjall NgL. II 491. † Høie 5 Høie. — de Hvliu DN. IV 19, 1297. de Hylu DN. IV 23. 56. 67. 83. Hyliü skipr.-çN. IV 547, 1405. 579, 1415. Hylia skipr. DN. IV 614, 1430. Her er en Bæk. Hylj a, af hyl r m., Høi. Jfr. Hølbækken, Tilløb til Gisna i Rennebu, og Hølbækken 59 Børsen. Se ogsaa Hølera. Hid hører maaske ogsaa Helgemo 6 Horg, Hyliarmo AB. 45, som dog ogsaa kunde komme ligefrem af h y 1 r.

Hylla. Kommer fra Hyllsjøen og falder i Engeren i Tryssil paa Østsiden. DK.

Jfr. det sms. Rauhylla i Grong, hvori det sidste Led hører sammen med hella f., flad Sten eller Klippe.

Hyrna.

Hynna. Gaar forbi Ullensaker Kirke og falder i Rømua paa Grændsen af Ullensaker og Sørum. Hynna. Gaar fra Hornsjøen i Øier ud i Aasta nær Grændsen af Øier og Aamot.Hyrna — Hæra.

113

Hynna. Udt. hy'nna. Falder fra S. i Nea ved Græsli i Tydalen. † Hynne 98 Andebu. Langt oppe ved den Elv, der falder i den nordvestlige Vik af Goksjøen og i sit nedre Løb har hedet Skorga. Elven gjor her en Krumning og noget nordligere falder en Tverelv ud paa den modsatte Side. † Hynnaas 48 Botne. Ved en Elv, der gaar til Hillestadvandet. ? † Hønneklev 26 Mykland. Vçd en Tverelv, der fra 0. falder i Topdalselven.

Jfr. Hynnan, der falder i Höljån i Vermland.

Hyrna, af horn il., med Betydning: «som danner et Hjorne»; jfr. Horna. Hynne i Andebu kan mulig ogsaa komme ligefrem af hyrna f., Hjørne, ligesom Hynne i Nannestad, se NG. II S. 394. Jfr. ogsaa Haalenna.

Hyrpa. Udt. hyrpö. Sydøstlig i Graven S. i Hardanger.

Jfr. maaske Herifa, nu Herpf, Biflod til Werra. Forstemann Ortsn. Sp. 794. S. B.

Hæra.

Hæra. Udt. hæra. Gaar gjennem Trøgstad og Eidsberg, nu i det nedre Lob kaldet Lekumelven og Narvestadelven. Deraf Gaard-navnene Hærset i Trøgstad, Hærland og Hærslet i Eidsberg. Se NG. I S. 12. 153. 159. H e i r a (K). Falder ud i Hurdalssjøen, forenet med Horna. Neppe rigtig skr. — Hæren JN. 327. Heraf Herberg 144 Nannestad, udt. ha'rbcér. Se NG. II S. 409. † Hæren, under 59 Tune. Opr. Hærin. Jfr. NG. I S. 302. † Hærnes 57 S. Odalen. Udt. hærnes. — Hæranæs RB. 470.

Ligeoverfor falder en større Elv i Glommen. NG. III S. 184. † Hæroberg RB. 251. I Gausdal.

† Hærevand. Udt. hærevattne. Har Afløb mod N. til Tisleia i

N. Aurdal gjennem en Elv af ukjendt Navn. † Hæredalen Sæter. Ved en Tverbæk i Rysnas Vasdrag i Vang V.

† H æ r e 185 0. Eker. Ved Skotselven.

† Hærstrøm 43 N. Eker. Udt. hoéW-. — i Hærestraumi RB. 91. i Hærixstraumi RB. 92. Ved Dramselven; intet Tilløb i Nærheden efter AK.

† Hære 75 Modum. — Hærin DN. VI 156, 1332. I 588, 1449. Ved en Bæk.

† Hærland 58 Hof Jb. — Hæraland RB. 77. Nær en liden Bæk,

som falder i Hillestadvandet. † Hærland 12 Lardal. — Hæraland DN. I 451, 1409. 505, 1425.

Ved Hærlandselven. † Hæraasen 30 Finsland. Nordøstlig i Sognet ved en Elv. † Hærnes 59 Ævanger. Udt. hä'r-. — Hærones 1317 og BK. 75 b.

Paa Sydsiden af Ævangervandet, noget vestenfor Sagelvens Udløb. † Hærland 56 Askvold. Udt. h&r-. Hæroland DN. V 124, 1341. † Herstad 116 Førde. — i Hæristodum BK. 22b, vel Feil for Hæru-, Ved en Tverelv til Naustdalselven. Jfr. Härån, Bielv til Lagan. Hären, Sø i Gnosjö S., Jönköpings L. Hæra, af Adj. harr, graa, jfr. hæra f., Graahed. Rygh : Norske Elvenavne. 8114

Hom — Høna.

* Hçni ?

?† Hammerstad 189 Nes R. NG. II S. 359. ? † Hammerstad 15 0. Toten. Ligger ved en mindre Elv, som

gjør en Krumning ved Gaarden. NG. IV, 2 S. 52. [? † Hornnes 128 Beitstaden. Udt. hammnes. — Hammenes Cap.

Nær Udløbet af en liden Elv]. [?† Hamnes 18 Fosnes. Udt. hammnes. Ved Udløbet af en Aa], NG. II S. 359 (jfr. IV, 2 S. 52) nævnes som en Formodning, at der kan have været et Elvenavn *Hom, hvoraf ialfald paa enkelte Steder det ofte forekommende Gaardnavn Hammerstad kunde være at aflede. Det maatte være Ordet hom f., Knæhase; Elvenavnet maatte da vel sigte til Krumning i Lobet.

Hoia. Udt. høi a. Langt oppe i Bøverdalen i Lom. Hertil hører vistnok Høyarbruu DN. V 289, e. 1400.

Kan mulig være beslægtet med Elvenavnet H j ö. Se NG. IV, 2 S. 234.

† Høiknes 18 Vemundvik. I Nærheden falder en Aa ud i Namsen.

* H o y k a, kunde mulig staa i Forbindelse med det af Aasen fra Helgeland anførte Høyk m., den krumme Tange

paa en Ljaa. Aaen gjør et Par skarpe Bøininger nær Udløbet.

Høistakka. Falder ud i Bygdin paa Nordsiden. Har sit Navn

efter et Fjeld Høistakkene. [Høistakbækken. Gaar ud i Eiteraaen i Vefsen. Intet Fjeld af beslægtet Navn anført paa K.].

Holera. Udt. hølera. Falder fra V. i Begna i S. Aurdal; gaar gjennem Høiervandet.

Det gamle Navn har vel været Hy ljå, hvoraf kunde være dannet et Sønavn H y 1 i r, og efter dette atter et nyt Navn paa Elven, Hølera. Se NG. IV, 2 S. 230. Jfr. Engera.

Hølsa. Udt. hø Isa. Gaar forbi Hølesæteren og falder i Vinstra ovenfor Olstappen i N. Fron.

Maaske dannet af Stammen hyl- ved Afledningsendelsen -sa og beslægtet med Hylja.

Høna.

Høna. Udt. høna. Gaar gjennem Hønevatn og Hønedalen og falder

fra 0. i Sireaaen ved Haugen 6 Siredalen. Høna. Bæk ved Tildren i Aasen. Se NG. XV S. 84], Høna eller Hønbækken. Kommer ned fra Fjeldet gjennem

Hønekleiven ligeoverfor Vordal i Aasen], ? † Hønemyr 10 Finsland. Udt. hø ne-. — Hodne- 1610. Honne-1604. Ved en Elv, som ender i det Vasdrag, der falder ud ved Øislebø Kirke.

[?†Hønvaldet 81 Byneset. Udt. hø'nvalle. Ved en Bæk. NG. XIV S. 326],

Er vel h æ n a f., Høne, brugt som Elvenavn ligesom mange Fuglenavne.Hønju — Igda.

115

Hønju. Falder i Veikleaaen i N. Fron fra V. AK. H ø n n a, se Horna.

Hønse. Udt. hø'nnse. Kommer ned fra N. strax nedenfor Seljord-vandet i Seljord.

† Hønsedalen 61 Nes R. Ved en Bæk, der gaar ud i Surta. Kan mulig være beslægtet med Høna.

† Hørdalen 23 Sandeherred. Udt. hø'ldælen. — Tidligere kaldet Frøvfiwæit RB. 55. Ligger ved en Bæk, der gaar mod N. til en Elv, som løber i Goksjøen.

H ø r j a, se H o r j a.

Horsa. Falder i Atnesjøen i Foldalen jevnsides med Atna. Hørt-.

Horte. Udt. hølte. Falder i Hovedvasdraget paa Grændsen mellem

Bøherred og Nesherred i Telemarken. † Hørte 178 Lier. Udt. hø'lte. — a Hvrto RB. 95. a Hirtu RB. 101. Jfr. DN. IV 464. 466. 475. 517. Fornm. s. VIII 79. Mellem 2 smaa Elve, som gaar ud i Holsfjorden. † H o r t v e t 58 Sandsvær. Udt. hfrlttvett. — Hvrtapveit DN. IV 476. VI 388. XI 178. Hirtta- DN. III 667'. Ikke langt fra Udløbet af Kjørstadelven. † Hørtevand med Hørtesæter. Vestligst i Luksefjeld i Gjerpen.

† Horte 64 Landvig. Ved en Elv mellem 2 Søer. * Hir ta, dannet af hjcjrtr m., Hjort. Jfr. Hind.

Høsa. Falder i Glommen ved Høsøien i Tolgen, nær Grændsen af Røros. Høsbækken. Falder i Øiungen sydvestlig i Aalen.

Hører mulig sammen med Høse n., Fjeldpas, Indsnevring af et Vandløb (Koss). Dette Ord findes dog nu kun paa en anden Kant af Landet. Eller Høsa kunde være opstaaet af H æ n s a ; jfr. oldn. h æ s n og Grøss- ovf. S. B.

Høyla. Tverelv fra S. i Eikesdalen i Romsdalen noget nedenfor Finset.

Maaske af Hevel m., langstrakt Forhøining, Høidedrag (ßoss), nordenfjelds hyppig brugt som Navn paa Fjeldhøjder.

Igda.

Igda, ogsaa skr. Egda. Udt. i'gda. Gaar ud i Orkla ved Gorset i Rennebu.

Igda. Falder i Reina i Overhallen strax ovenfor dens Udlob i Namsen.

E g d e 1 v e n. Udt. æ'ggdælva. Falder i Gjerstadvandet ved Ultveit i Gjerstad.

† Igda 74 Vang V. Udt. iggda, Dat. -dunn. Ved en liden Bæk.116

† Ikdal 83 Skjold. — Eckdal, Egdall 1520. Igdall 1567. Ved en liden Elvs Udlob paa Østsiden af den ydre Del af Skjoldefjorden, flgdetveit 42 Vossestranden. Udt. ikktveit. — Egde- 1630.

Ved et Tilløb fra S. til en fra V. kommende Bielv. † I g d e d a 1 Sæter. Øverst i et Vasdrag i Kvamsø S., Vik i Sogn. AK.

† Igesund 35 Hero Sdm. Udt. igesynd. — Egdesund 1520. Ved

en Bæks Udløb paa Bergsøen. † E k s e t 19 Bjugn. Udt. ekkset. — Igdesetther 1559. Ved en

Bæk, der falder i Livandet nordenfor Bjugnfjorden. † Ekset 2 Stadsbygden. Udt. ekseten. — Igsetther 1559. Ydsett 1590. Ved en større Bæk, der gaar ud i Trondhjemsfjorden. Er vel Ordet i g Ö a f., Navn paa en liden Fugl (Erie, Aasen). Ogsaa som Fællesord forekommer Egda ved Siden af Igda (se Ross under Egda og Igda). Det forst anførte Elvenavn Igda har vel senere antaget enstavelses Betoning.

Igl-.

Igla. Udt. i'la. Kildeelv til Sokna i Rennebu. ? † Igle ru d 34 Rakkestad. Udt. iglerü. — Iglarud RB. 159. 252. NG. I S. 98.

† Igle bæk 114,3 Aremark. Udt. illébæk. Jfr. Iglerød 8 Aremark. Udt. illere. — Ighlærud DN. II 229, 1346. NG. I S. 192.

† Iglebæk 6 Øvrebø. Udt. tie-. Ved en Kvernbæk, der nedenfor falder i Søgnevasdraget. Lidt sydligere er Iglevand og Igletjern i en fra Topstadvandet kommende Aa, som længere S. løber ud i samme Vasdrag. † Igland 13 Bremanger. — Igland BK. 9a. DN. IX 178, 1380 (Afskr. af 1615). Ved en Bæk paa Nordsiden af Bremangerpollen. † Iglen. Vand 0. for Namdalseidet; har Afløb til Ausunda i Klingen. DK.

Jfr. Igeln, Sø paa Grændsen af Skyllersta og Svennevad S. i Nerike. Staar sandsynlig i Forbindelse med Igle m., jfr. oldn. i gull. Man kunde dog mulig ogsaa tænke paa Sammenhæng med det af Ross anførte Igl n., Krat, Kratskov.

Ign-.

* I g n. Maa være det gamle Navn paa den nuv. Præstaaen i Enebak,

som det fremgaar af de gamle Navne Ignarbakki og Ignardalr. † Ind fjorden. Udt. — i Ignafiorde, Eygnafyrde AB. 75.

Vold i Romsdalen; strax østenfor Fjordens Munding ligger Gd. Indholmen. Jfr. N. Fjordn. S. 55.

Jfr. Ignarsandr NgL. II 491, i Jemtland (mon indeholdende Indals-elvens gamle Navn?).

* I g n, kan mulig være opstaaet af * I g 5 n, en Afledning af I g 8 a (S. B.).

Ila.

11 a. Det gamle Navn paa Ilelven ved Trondhjem. Sv. S. S. 49 (Ungers Udg.). Haakons, Guth. og Inges S. S. 216. Jfr. Iluvellir, Iluvik.

11 b æ k k e n. Falder i Namsen nedenfor Aunet i Harran S., Grong. † lie bæk 4 Høland. — i Ilabæk DN. VI 76, 1311 og RB. 449. Ved en liden Bæk, som falder i Bjørkelangen.

Ila f., Kilde, opspringende Vandaare, maaske ogsaa med Betydning af «tilbagegaaende Strømning». Se NG. Indl. S. 09 og jfr. Falk og Torp S. 328. De fleste af de Gaardnavne, som indeholder denne Stamme, som det hyppige lie, er vel dannede ligefrem af Fællesordet.

Uka. Udt. iyJlTca. Gaar i Laagen i Dovre paa Vestsiden.

Mulig dannet af Ila ved Afledningselven -k a med Forkortning af Vokalen.

Ulaaen. Tilløb til Leira langt oppe i Bøverdalen i Lom (Nielsens Reisehaandbog 1893 S. 181). Jfr. Illern, Sø i Säby'S. i Småland. Vel af Adj. i 11 r, ond, slem.

Illmandaaen. Udt. lUmannåe, ogsaa opg. iv.nmællåe, vel en Omsætning af det samme Navn. Gaar paa Østsiden af Rondane østover til Atna.

Af *illmann-, Sideform til illmenni, ondt Menneske, Ugjerningsmand.

Ilva. Udt. illva. Gaar ud i Tesse i Lom paa Vestsiden.

Mulig af*IllvaÖa, Elv, hvor det er slemt at finde Vadested. S. B.

lm-.

† I m s e t 37 Løiten. UdWmmset. — Imæsætr DN. VII 328. 330,1383. V 198, 1370. Imesetr DN. V 268, 1395. Imisætr DN. VI 417, 1412. Jfr. NG. III S. 108. ? † Imingan 25 Nore. Nær en Bæk, som gaar til Laagen i Opdal. † Imeland 71 Aamli. Nær en Elv.

fimenes 78 Landvig. Ved et Sund mellem 2 Vande østlig i Sognet.

? † Im e 40 Halsaa. Udt f me. — Immenn 1601. Ved en Bæk. ? † I m a n g 145 Opdal. Imellem 2 Bække, der gaar ned til Driva. Jfr. NG. XIV S. 185.

Hænger sammen med im n., Støv, vel ogsaa: Damp.

† I m 1 e. Sæter paa Sydsiden i Nes Hall. ved et Vandlob, som gaar

til den Elv, som falder ud ved Sævre. † E m 1 e m 6 Borgund Sdm. — af Imileimum AB. 79. Ved en Elv, der falder ud i Storfjorden.

Jfr. Immelen, Sø i Ö. Göinge H., Skåne. Ömmelen, Sø paa Grændsen af Vermland og Dalsland (?).

* I m i 1, Gen. I ni 1 a r ?, mulig en Afledning af i m.

I mis-, Ims-.

I m s a. Udt. immsa. Bielv til Glommen ved Messelt i Storelve-dalen, gaar gjennem Imssjøerne med Gde Imsdalen og Imsenden i Ringebu.118 Ims- — Inn-.

† Imshaug 29 Sørum. Udt. immsü. — Imishaugr RB. 4-43. 560.

DN. V 168, 1349. Ved en liden Bæk, som falder i Glommen, flmeslund 29 Vang Hdm. Udt. emmäHslun^. — Imißlund

St. 124. Ved en Bæk, der gaar fra 0. til Flakstadelven. † I m i s e i d 42 Helleland. Udt. imissei. Paa et Eid mellem 2

Vande i parallele Vasdrag. † Ims 19 Høie. — a Ims DN. IV 326, 1361. Ved en Elvs Udløb. † Imsland 84 Vikedal. Ved Udløbet af en Elv paa Vindefjordens nordre Side.

† Immisdals Sæter. I Høiden V. for Nagløren i Sogndal; intet

Vandløb sees paa RK. † I m s e n 14 Aa. Udt. emmsen. Ved den Elv, der falder ud i Bunden af Skraafjorden. Jfr.

Ymsen, Sø SØ. for Mariestad.

'Ims, Staar vel i Forbindelse med Adj. ymiss, nu i en Del af Landet «imis», afvexlende, forskjellig, snart saa og snart saa. Kan sigte til sterkt og pludselig stigende eller faldende Vandmasse. Se NG. II S. 250. III S. 86. S. B. antager, at det er rimeligere at aflede Ims af im (se ovf.). Derfor taler navnlig Ims i Høie. — Om Imsa i Snaasen, som ikke hører hid, se under Ysma.

Imstr.

† Imstren 42 Agdenes. Udt. emmstra. Ved en Elvs Udløb inde i Imsterfjorden.

•Imstr, vel en Afledning af im. * Iigr-.

† Ingedal. Udt. j'ngedæl {enge-). — Ingradalr RB. 545. DN. I 525, 1431. V 403,' 1427. Ingrudal RB. 226. Ingrerdal RB. 505. Sognenavn i Skjeberg. Bygden gjennemstrømmes af en Elv, der kommer fra Ingritjern (RK.; Ingre- eller Inger-?), og udenfor dens Udløb ligger Ingerøen. † Ingdalen 55 Stadsbvgden. Udt. tmydalen. — Ingardalr Fornm. s. VIII 338. Ved en Elv.

Jfr. Ingsjön med Gde Ingseros og Ingsered i Lindome S. i Halland, hvori man kan have en beslægtet Stamme.

Om det Elvenavn, som ligger til Grund for Ingdalen i Stadsbygden, har været Ing, som Skrivemaaden i Sagaen taler for, eller I n g r, kan være tvivlsomt. Se NG. I S. 247 f. I n g r kunde nok være afledet af eng f., Eng, ligesom Ni tja maaske af *Netja og gis ta af gest r. S. B.

Inn-.

Inna. Udt. i'nn,a. Tverelv til Orkla i Kvikne, forbi Inset. [Den

nedre Del af dens Dalføre kaldes i Rennebu Innerdalen].. Inna. [Udt. iiynß,, ogsaa hort: i'tma}. — af Innodale AB. 18, nu

Indalen. Den sydlige af Værdalselvens Kildeelve. ? † I n d a 1 45 V. Toten. Udt. inndal. Ved en ganske ubetydelig Bæk, der gaar til Bøvra. Jfr. Innaren, Sø i Gårdsby S., Kronobergs L.

* I n n, idet den sterke Form udentvivl er den oprindelige. Betyder efter S. B. vel: «den, som kommer langt indefra«. Elven i Værdalen kommer fra Insvandet, som viser tilbage til et opr. Sønavn * I n n i r.Irf- — lv-

119

† i I r f d a 1 e BK. 11a. 11b. 29 b. i Irpdale BK. 15 a. Skulde synes at være = Aardalen 21 Stryn, hvilket dog af sproglige Grunde tor være lidet tænkeligt

I r p-, som kunde blive til I r f-, er maaske det opr. Isaafald mulig af j a r p r se Jarp). Men man kunde ogsaa tænke paa Dyrenavnet Jerv. Jfr. Erv-, S. B.

Isa.

Isa. Maa have været Navn paa den korte Elv, som fra Isesjoen i Skjeberg gaar til Nipa, en Kile af Glommen. Deraf Isefossen 57 Skjeberg (nu kaldet Ise, a Jso DN. II 578, 1446) og Isetorp 44 Varteig (nu kaldet Ise, Isa[jorp RB. 498, Isoporp RB. 508, Issuporp DN. VI 409, c. 1400). » Isa. Det opr. Navn paa den Strækning af den vestligste Arm af Glommen, som gaar fra Isnesfjorden til Visterfløets Begyndelse. Deraf Isnes 19 Tune, Isebakke 31 Tune og Isebro (RK., paa Tunøen). Det maa være denne Elv, som nævnes i RB. 490 (vider Iiso), og «den øverste Kvernefoss i Iiso», som nævnes RB. 492, maa vel ogsaa søges her. † Isebakke 9, 5 Berg. Ved en Elvs Udlob i Svinesund. Det er dog muligt, at Navnet kan være en Opkaldelse efter GN. 31 i Tune.

† Isdal 2 Hammer. Ved et eget lidet Vasdrag. Isa, af i s s m., Is.

Iskr- ?

† Eiskrem 21 Akerø. — Iskareimr AB. 78. Ved en Elvs Udløb paa Østsiden af Julsundet.

* I s k r, mulig beslægtet med e i s k r a, fnyse ; eller I s k, Gen. I s k a r, som kunde være afledet af i s s m. S. B.

Istr-.

Istra. Udt. Vsstrå. Tverelv til Rauma i Grytten, gjennem Isterdalen.

† Istersjøen. I Rendalen nedenfor Fæmunden, i Grunden en

Del af Fæmundens Hovedvasdrag. † Isterdalen 50,13 N. Aurdal. Vel en Sæterdal. † Istre 70 Tjølling. — a Istru DN. II 400, 1390. Istra k. RB. 54 o. fl. St. Ved en Bæk. Længere nede ved denne ligger Skallist (Skalistra RB. 38. 50. 54) og Syrrist (Sjaugaristra RB. 51). Mulig beslægtet med Istervidja, Vidjepil; jfr. Jostra. Dog kanske et derfra forskjelligt ældgammelt Elvenavn. S. B.

Iv-.

† Iveland 31 Iveland og I ve dal 5 do. Ved en Elv, som dog er den samme, ved hvilken Frøisaa ligger (se ovf.); ved Iveland kommer dog et Par Tverelve ud. † Iveland 1 N. Undal. Ved en Elv, der falder ud i nedre Øidne-vand.

Jfr. Il'vesjön med Gd. Ifås i Torup S., Halland. Ivarn, Sø i Ortomta S., Östergötland.120

Ivra — Jarn-

Ivra. Udt. i'vra (Formen maaske usikker). Elv i Fron.

J a a b æ k 37 Halsaa.

Mon opstaaet af Mjaa-, af m j år, m j ör, smal?

J a a k e 1 i 59 Iveland. Udt. jaJceli. Ved en Elv, som gaar mod NØ. til Vegusdal.

Jadra.

J ø r a. Udt. jøra. Hovedelven i V. Gausdal. Dalføret kaldes: i Jadradale DN. I 346, 1381. 415, 1400. 641, 1467. II 369, 1382. III 417, 1404. V 85, 1333. i Jædradale DN. I 144, 1322. III 304, 1375. Af samme Elvenavn kommer sandsvnlig Jørstad 163 Faaberg. Se NG. IV, 1 S. 210. 231. J a r d ø 1 a. Falder ud i Breimselven fra V. ved Evebø. † J ø d a 1 58 Urskog. Udt. jø'ddal. — i Jodrudolum DN. IX 164, 1360, jfr. RB. 453. 478. Nær en fra Jarsjøerne kommende Elv.

? † J u 1 i e n 21 Hof Sol. Udt. jülia. Ved Vestaaen. NG. Ill S. 268.

† J u 1 i 80 Brandbu. Udt. juli. — Jadurlid DN. III 306, 1375. Jodurliid RB. 271. Joddulidh DN. V 356, 1414. Joderliid DN. VI 660, 1499. Ved en Elv, der kommer fra Søen Jaren. fjøre 85 Graven. — i Jodru BK. 77 a (urigtig skr. Lodru). Paa AK. kan ikke andet Vandløb sees end Hovedelven i Graven. *JaÖra, af jaöarr m., Kant, Rand. Se NG. Indl. S. 59. Mulig: «en Elv, som danner en Grændse», eller «som gaar over en Strækning, der kunde kaldes Jaöarr». Det fortjener her at merkes, at jaöarr sandsynlig har havt en Sideform j q ö u r r, hvoraf Formen Jøra kan forklares. S. B. I Brandbu er Elvenavnet dannet af JaÖarr, brugt som Indsønavn.

Jarma.

fjørmeland 50 Hjelmeland. — Jermeland 1602. Ved en Elv-langt oppe i det ved Kirken udfaldende Vasdrag. * J a r m a, vel af j a r m a, Folkespr. jerma, bræge.

Jara-.

Jernaaen. Udt. jannåa. Kommer fra Bjølsjøen og gaar til Navn-sjøen i Grue.

Jernaaen. Falder fra S. i Aasta i Aamot, ikke langt fra Aaset. Jernaaen. Udt. jø'n,n,åa. Gaar paa Grændsen af Rennebu og

Indset S. i Kvikne og falder i Orkla. [J e r n a a e n. Udt. jør^nåa. Gaar forbi Buan i Rennebu til Bjorbækken. Deraf Gd. Jønnaabakken], [J e r n a a e n. Udt. jønnåa. En Bæk, der længere nede gaar i Igla i Rennebu],

? † Jondalen. Udt. jø'nndalen. Paa Vestsiden i Dovre S. Elven kaldes nu Uka.

† J en dal 8 Bakke. — Jernn- 1567. Ved to Smaaelve, der vestfra falder i Siredalsvandet.Jarn- — Jon-,

[? † Jendalen 4, 4 Gimsø. Udt. jæ'rm-. Ved en Elv].

Af j å r n n., Jern, vel med Hensyn til jernholdigt Vand eller jernholdige Afleiringer i Elveleiet. Jernaaen er vel ligefrem sms. af j å r n.

Jarp-.

† Jørpeland 49 Strand. — Jerppeland 1520. 1563. 1610. Ved en Elvs Udløb.

* J a r p a ?, vel af Adj. j a r p r, brun.

Ja vu a.

J a v n a (Jamna AK.). Udt. javvna, jdvvnåne. Kommer fra Soen

Javnin, udt. javvnin, i 0. Slidre. J a m n a a. Gaar ud i Isfjorden i Grytten.

Maa vel hænge sammen med Adj. j a f n ; «som har en jevn, glat Flade» ?

[J e r v a a e n. Bræelv, som gaar ud i Stormdalselven i Mo Ndl. RK.].'

Af Dyrenavnet Jarv, Jerv?

fJeskedals Sr. SØ. for Loftesnes paa Østsiden af Sogndals-

fjorden i Sogn. RK. ? † Jeskedalseggen. Ovenfor Linde i Kvamsø i Sogn. AK. Kan være beslægtet med Geisk-; se dette.

Jetta.

J e 11 a. Falder i Losna paa Vestsiden i Faavang S. i Ringebu. † J e t d a 1 e n. Med Elv, som gaar fra Jettatjern forbi Fjeldet Jetta, udt. jcétta, og falder i Laagen ved Grændsen mellem Dovre og Vaage.

J i 1 d ø 1 a. Udt. ji'lldølab. Sideelv fra V. til den Elv, som løber ud vecl Grinde paa Systrand i Leikanger.

Maaske egentlig Gill-, beslægtet med Stamme gjall-. Jfr. Gilling-.

* Joöal

Jorud 103 Trøgstad. Udt. jorü. — Jodorud RB. 164. NG. I S. 17.

Vel beslægtet med Ønavnet J ö ö.

.Jola. Udt. jo'la. Falder ud i Laagen paa Vestsiden forbi Sandbu-øien i S. Fron.

Jola er neppe opr. Form, da det vel maatte være blevet til Jøla; mon af J a r ö a, af j o r 8 f. ? S. B.

Jon-.

† Jon dal. Udt. jö'nndal. — Jonardalr DN. XII 58, 1330. 63, 1333. Ellers alm i MA. skr. Jonadalr. Bygdenavn i Hardanger. Paa Karterne er anført Jonarnes noget N. for Jondal Kirke.122

.Ton- — .Tnraaen.

† Jonadalen. Udt. jo'nadalen. En Sæter i en Sidedal til den ved Undredal udfaldende Elv, i Aurland.

Forskjellig fra den ovf. anførte Elvenavnstamme Hjön-, fra hvilken den dog ikke i alle Tilfælde er let at adskille. Jfr. NG. IV, 2 S. 167.

Jora. Udt. jo re. Tverelv til Laagen østligst i Lesje. ? † J ø r e m 26 Sparbuen. Udt. jørem. — af Joreime AB. 14. ? † Jørem 14 Grong. Udt. jørem.

† Joranger 8 Hafslo. lldt. jø'rungadn. — i Jorungum BK. 38 a.

Jfr. a Joro RB. 380, nu Jored, Gd. i Quille S. i Bohuslen. J o r- kunde efter S. B. formelt komme af j q f u r r,

Vildsvin. Men der synes at være Betænkelighed ved denne Afledning fra Betydningens Side.

[Jord-.

Jord aaen. Falder i Grønelven i Hemnes. Gaar efter K. et Stykke under Jorden.

Jordaaen. Falder i Røsaaens Bielv Bjuraaen i Hemnes. Gaar

paa et Stykke under Jorden. Jordbækken. Gaar ud i Hovedelven i Vefsen söndenfor Fellingfors. J o r d b æ k. Gaar fra Jordbækvand til Virvaselven i Mo Ndl. Efter

K. paa et Stykke under Jorden. Jordbækken. Gaar ud i Aunelven i Tjøtta. Jordbruelven. Gaar fra Jordbruvandene sydover til Svenning-

dalens Vasdrag i Vefsen. Jordbruelven. Falder i Røsaaen ved Bygdaasen i Hemnes. Gaar efter K. paa to Stykker under Jorden],

Alle disse Navne er anførte efter de nye topografiske Karter over Nordland. Navnene maa vel overalt sigte til, at Elvene gaar paa en Strækning under Jorden, en ikke sjelden Ejendommelighed ved nordlandske Vandløb, skjønt det ikke ved alle er antydet paa Karterne. Fuldstændigst er Begrebet udtrykt i Navnet Jordbruelven, hvor Jordbru altsaa ikke som alm. betegner en Kavlebro over en Sump, men en naturlig Bro over et Vandløb.

Jostra.

† Jostedalen. Udt. jø sstedalen. — i Jostrudal BK. 39 a. 41 b. i Jostrudale DN. I 326, 1374. af Jostrudall DN. VII 115, 1322.

Efter S. B. mulig afledet af oldn. *jolstr, Istervidje, i svenske Dialekter Juster, se Bugges Udg. af Sæm. Edda S. 419. Jfr. Istr-.

Jul-

Jul d o 1 a. Udt. juldøla. Gaar gjennem Juldalen ud i Helgaaen ved Julneset i Værdalen.

Formodes NG. XV S. 141 at være dannet af Plantenavnet Jol, Jul m., Skovangelika. Jfr. Jola,

Julussa. Udt. julussa. Gaar gjennem Elverum og Aamot og falder i Rena ikke langt ovenfor dens Udløb i Glommen.

Navnet er eiendommeligt; man kunde gjette, at det er et sms. Ord, hvis sidste Led er -lansa, af Adj. lau ss, ligesom *Söllausa i ld nu er blevet til Solussen.

Juntaen. Udt. ji'iråa. Gaar til Storsjøen forbi Mo Kirke i N. Odalen. Jfr. Jugramoos, Jugramo (trykt: Ingr-) RB. 466. 555..Tutla — Kal-

Jugrammo St. 101. Jugremo JN. 8. == den nuv. Gd. Mo i N. Odalen.

* Jügra ; hænger vist sammen med j ti gr n., Yver. Se NG. III S. 199.

Jutla. Udt. juttla. Gaar forbi Fjeldet Jutulen og falder i Lærdals-elven fra N. nedenfor Børkjum. Udentvivl afledet af Fjeldnavnet.

J y-, se G y-,

? Jætjætengrova. Falder i Rauma nær Flatmark i Grytten. Beslægtet med Jetta?

J o a a e n. Falder i Tiaaen i Rindalen, kommende fra Furutjernene. DK. Kunde mulig høre til ljöö n., «den lydende, klingende». Se Lj ö ö.

Jøla. Udt. jola. Gaar fra S. ud i Reisa i Meldalen.

Kan vel være dannet af Jol m., Skovangelika; jfr. Jola og Jul-,

Jølstra. Udt. jø"lstra. Elven fra Jølster i Søndfjord.

Hænger selvfølgelig sammen med Bygdenavnet, hvis Betydning ikke er forklaret.

Jøiinia. Udt. jø'mna Tverelv til Glommen i Elverum, forbi Gd. Ljømo. — i Liofmonne DN. V 147, 1346. a Liodhmo, i Liofmo DN. V 514, 1442.

Elvens opr. Navn liar vel været L j ö ö m a, vel at forklare af 1 j ö ö a, lyde; jfr. det gamle Elvenavn *Ljö<5. Se NG. III S. 315. Der har dog ogsaa været et Verbum *ljoöa med Betydning «voxe», hvoraf Adj. lodden.

S. B.

Josaaeii. Falder fra N. i Igla i Rennebu i dens øverste Løb. Hører maaske til gj ösa; se Gjøs-,

Kaarbækken. Gaar forbi Kaarøian 131 Hevne til Fjelna.

Kakella. Udt. kakætya. Falder ud i Folda fra N. ved Grimsbu i Foldalen.

Kakkelelven. I Løiten; maaske den samme, som paa et Kart fra 1820 kaldes Krakhella, en Elv forbi Narsæteren i Løiten til Terninga.

•Kakhella?, sms. med Hella, flad Sten. Jfr. Hellekaka hos Aasen. Jfr. ogsaa Rauhylla.

Kai-

[K a 1 a a e n. Gaar ud i Ømmervandet i Vefsen; kommer fra en Snebræ. RK.].

† Kain es 159 og Kaidal 161 Beitstaden. Udt. kælnes, k&lda. Ved samme Elv, den første Gd. ved dens Udløb. •Kala?, af k a 1 a, at gjöre kold. Jfr. Kaifoss, se Føisa.124

Kald- — Kappe-.

Kald-.

† Kaldbækken 38 Tonset. Udt. 'kall-. Ved en Bæk af samme

Navn. NG. III S. 398. † Kaldalen 1 Mosviken. Udt. kdUdalen. — Kallundal 1668. 1723. Ved en Elvs Udlob i Trondhjemsfjorden.

De ældre Skriftformer af det sidste Navn kunde maaske formodes at henvise til et opr. Elvenavn "Kaldund, afledet med Endelsen -ujid. Se NG. XV S. 162. Ihvertfald af Adj. kal dr, kold, ligesom Kaldbækken.

Kallevja. Tillob til Tryssilelven i Tryssil. Se Evja.

Kallbræssbækken. Gaar gjennem Neka til Undsetaaen i Rendalen.

* Kaldrassi.

Kaldrassen. Udt. Icæ'Urassen. Bæk, som fra N. gaar i Leina i 0. Toten.

Kaldrastbækken (AK.). Falder i Hunnselven S. for Roks volden

i V. Toten. Vistnok = Kaldrassen. † K a 1 d r a s. Tjern ved Mvlla, vestlig i Lunner. † Kallerasten. Plads under Biri Præstegaard, nævnt 1837. † K a 1 d e r a s f j e 1 d. S. for Tønjum i Lærdal.

•Kaldrassi? Et spøgende Navn, af Adj. k a 1 d r, kold, og rass m. Bækkenavne er ikke sjelden Hankjøusord. Jfr. Rassvæta,

Kaldvella.

K a 1 d v e 11 a. Udt. lcdtyvæHa. En af Drivas Kildeelve paa Dovrefjeld. Kaldvella. Udt. lcaUvæHa. Hovedelven i Flaa i Guldalen. † K a 1 v e 11 44 V. Moland. Udt. kallvæll. Ved Grimevandets korte Aflob til Kalvellfjorden.

Af Adj. kaldr og vella, sprudle, vælde ud. ? Kalsaaen. Gaar mod 0. ud i Dokka i Nordsinnen, N. Land.

* Kama.

† Komnes 66 Høland. Udt. kämmnes. — Kamones, Komones DN VI 76, 1311. Kamanæs, Kammanes RB. 449. 450. Ved en liden Elvs Udlob i Bjørkelangen. † Kommedal. Et Sted ved Farris i Kvelde Sogn i Hedrum. † K o m m e d a 1 56 Fossan. Ved et Tilløb til Frafjordelven.

Hører vel sammen med Bygdemaalenes Adj. kaam, dunkel, mork (især om noget, som har mistet sin opr. blanke eller lyse Overflade), og islandsk kam n., Smuds. Se NG. Il S. 192.

Kampaaen. Bielv til Ua i Nes R. fra V.

Af Kamp m. = Kampesten, Graasten, rundslidt Sten? Jfr. Grjotaa. Eller mulig af Kamp, Bjergknaus.

? † Kappedal 54 Aurland. Ved en Elv, omtrent ligeoverfor Undredal Kirke.

Er vel neppe en Afslidning af den samme Stamme som i det flg. Navn.Kapper--Kavlum.

125

† Kapperdal 78 Alversund; nu kaldet Dalen. — Kabrettedal 1563. 1567. Ved en Elv, som gaar ned til Seimsvaagen. Jfr. Kabbretta f., tynd Ost, Ostevelling (Aasen).

Kaputbækken. Udt. kapputficekken. Gaar gjennem Neka til Unsetaaen i Rendalen.

Kart-.

† Karterud 25 Skiptvet. Udt. kaltrü. — Kortherrudt St. 16. Ved en Bæk, paa hvis anden Side der efter RK. findes et Sted ved Navn Karthus. † Karterud 39 Skiptvet. Ved en Bæk. Ligger langt fra GN. 25. † Kartnes 93 Rakkestad. Udt. kaltnes. — Kartnes DN. III 616,

1458. Ved Sammenløbet af to Bække, som gaar til Ise. † Karterød 67 Vestby. Udt. kdlterø. Ved en Bæk, der gaar

ned i Bugten ved Son. † Karterud 52 Skedsmo. Udt. Mltrü. — Kartarud RB. 260. Ved en Bæk, der i Gjerdrum falder i Gjermaaen kort før dens Udløb i Leira. † Karterud 65 Skedsmo. Ved en Bæk.

† Karset 63 Vang Hdm. Udt. halset. — Kartesetter 1578. Søn-denfor en Bæk, der gaar til et af Flakstadelvens Tilløb fra 0., men i noget paafaldende Afstand. † Karterud 63 Vinger. Udt. kalterü. Ved en Bæk. † Kartsjoen. Vand i Sandsvær. † Karterød 15 0. Moland. Ikke anført paa AK. † Kartevold 51 Time. Udt. kartavådl. Øverst ved et Vasdrag, som gaar til Tengselven. Söndenfor, uden Forbindelse med dette, er et lidet Vand, Kartevand. † K a r t f j o r d 64 Borge Ndl. — af Kartafyrde AB. 97.

Om alle disse Navne indeholder et Elvenavn, er maaske usikkert. Jfr. NG. I S. 81. II S. 11. III S. 90. Kart- kunde mulig hore til Kart m., Landskab eller Jordsmon, som er knudret, tuet og stenet (Ross).

Katla.

K a s 1 e n (AK.). Tverelv til Vinstra i Skaabu, N. Fron.

*Katla?, af k e t i 11, som gaar gjennem en Kjedel eller Botn. S. B.

Kattaaen. Gaar ud i Laagen ved Lagerud i Øier.

Maaske et nyere Navn, jfr. Ketta. Et andet Begrebsforhold ligger vel i Sonavnet Katmagen, udt. kdttmågån i Mosviken.

K a u p, se K v i t k a u p.

Kausbækken. Falder ud i Engeren ved Heggeriset i Trvssil. Vel af k a u s i m., Kat. Jfr. Kattaaen og Ketta.

? † Kavlum 82 Nes Hdm. Udt. kä'vlömm. — Kagleimr DN. I 13, 1234. VI 417, 1412. Ved en Bæk, der falder ud i Mjøsen. [Forklaring af Elvenavn ikke nævnt NG. III S. 57],126

Kjed la — Kitta.

Kjed la. Falder i Lona, Vindølas Kildeelv i Opdal. Udt. ukjendt. Mon af Kidla f., Gjedekid?

Kjeia. Udt. lcßla. Ovenfor Vaagsli i Vinje, gaar ned til Grungedal. Kelda.

Bre i kje lia. Bæk, som falder i Drevja i Tryssil. DK. Israelskjella. Bæk, som falder i Ljøra i Tryssil. DK. Sletmokj ella. Bæk sydlig i Tryssil. DK. Svartlarskj ell a. Bæk i Østre Grønas Vasdrag i Tryssil. DK. Kjelda. Bielv til Leira fra 0. paa Hardangervidden.

Kelda f., rindende Vand, der løber ud af en Kilde. Jfr. Blankekilde. Kelda findes i N. Mule Syssel paa Island.

* Ketta.

fKjetteland 56 Masfjorden. Ved en Elv i et Vasdrag, der

falder ud fra S. ved Indre Haugsdal, langt inde i Sørfjorden. † K j e t n e s 40 Skjerstad.

? † Tjetland 24 Gjesdal. Ved Tjetlandsvand, der har Afløb til Ædlandsvand.

? † Kjetaavand. Har Afløb til Lyseelven ovenfor Lyse i Lysefjorden. [? † Kjetta vand. Har Afløb ved en Bæk til Tjongsfjorden i Rødø. Nær Udløbet Gd. Kjetvik],

'Ketta, afkottr m., Kat, altsaa: Katelven. Jfr. Kattaaen.

† i K i k u d a 1 e BK. 67 a. Nu gaaet ind under Gjøn 75 Fuse, udt. Tçikedalen.

Om endel med -vin sammensatte Navne, som indeholder en Stamme k i k-, se NG. IV, 1 S. 39.

* Kinna.

† Kinne 153 Vestby. Udt. kßnne. — i Kinnu DN. IV 276, 1347. III 286, 1370. i Kinno, Kinnu RB. 128. 131. 132. Ved en Bæk, som gaar gjennem en temmelig dyb Dal. † Kindalen 3, 5 Varteig. Udt. Içinndcelen. — i Kinnudal DN. X 68, 1385. RB. 499. Ved en liden Bæk, som gaar ud i Glommen. *Kinna, af kinn f., brugt om en bråt Fjeldside. Se NG. I S. 281. II S. 24.

Kins-.

K i n s a. Udt. Iji'nnsö. Elv i Kinservik i Hardanger, Kinsarvik BK. 78 b. † K i n s e d a 1 92 Hafslo. — Kinzudalr 1378. 1380. Ved Udløbet af en Elv paa Østsiden af Lysterfjorden.

'Kinns, vel en ældgammel Afledning af kinn, Fjeldside. S. B.

* Kitta?

Kj it tel v en. Udt. \i'ttælva. Lyngen. ? † Kitterød 113 ld. Udt. lgitierø. — Kietterudt 1593. ? † K i 11 a r u d RB. 133. Kithurud DN. IV 566, 1409. Forsvun-dent Gaardnavn i Aas.Kitta. — Kjør-,

? † Kittorud RB. 426. Forsvundent Gaardnavn i Ullensaker.

Om disse Navne bører sammen, er usikkert. Med Hensyn til Navnene i ld, Aas og Ullensaker er en Afledning af Elvenavn heller ikke bestemt nævnt NG. 1 S. 210, II S. 69. 332. Et Elvenavn *Kitta kan ei være = K e 11 a.

Kiva. Udt. lçiva. Kommer fra Kivsjoerne i Øvre Rendalen og falder i Glommen nær Hanestad.

† Kivle 52 Seljord. Ved en Bæk.

Kjaaga, se Tjaaga.

* Kjarta.

† K j ø 1 s e t 2 S. Odalen. Udt. tø Iset. — a Kiortosætre DN. III 424, 1406. i Kiortesætre DN. IV 371, 1369. Ved en Bæk, der falder i Glommen ved Lille Fulu. † K j ø 1 s e t 59 Grue. Udt. Içølset. — Kærtisætr RB. 457. Kiørthe-sethir St. 102 b. Ved en Bæk.

Hører maaske til nyisl. kertr, norsk Dial. kjert (Aasen), ben, ret, hvis dette er et gammelt Ord. S. B.

? Kjerdela eller Kjerdelselven. Falder fra S. i Løvsjøen i Lierne. DK.

Kjerpesæter 31 Bremanger. Ved en Bæk sydvestlig paa Brem-angerlandet.

* Kerpa? Kunde hænge sammen med k a r p n., Overmod, Skryd.

Kjervelven. Elv i Maalselven.

Jfr. Kärfven, Sø i Almunge S., Stockholms L.

Mon at sætte i Forbindelse med tjerv, ren, frisk, fli for Bismag (Aasen og Koss), oldn. Jjarfr?

† K j o m m e, se Tjomme.

K j u r a, se Tjura.

K j u r u, se Tjuru.

Kjøljua. Udt. Mljua. Falder i Dokka, noget nedenfor Lunde Kirke i N. Land.

[† Kjøl i. Udt. lçølja. Et Grubefelt oppe i Fjeldet med en Bæk, Storbækken, der gaar til Gaula i Aalen],

Snarest beslægtet med kylja, kjøle, og Kul f., Luftning (Aasen). Neppe opr. * K i 1 j a (eller Kylj a?), af kj q 1 r m. S. B.

? † Kjørstad 64 Sandsvær. Udt. Tcørsta. — a Kirfuastodum DN. III 317, 1378. Kyrue- DN. III 747, 1447. Paa Vestsiden af Laagen nær en Bæk. [Se dog om dette Navn NG. IV, 2 S. 274]. † Kjorvedal 6 Hartmark. Udt. Tc,ørre-. Skrevet Kjørve- siden 1630. Jfr. Kjerv-.128 Kjøt- — Klundr-.

Kjotaaen. Gaar fra Kjotaafjeld forbi Kjøtaaknausen ned i Eikesdalen ved Einang. AK. Udt. ukjendt. Mulig = Kjetta.

Kjøtlo. Falder fra 0. i Bordalselven i Voss. RK. * K e 11 a ?, Diminutiv af Ketta.

† Kjøvdalen 52, 6 Eresfjorden. En Sidedal med en Elv langt oppe i Vistdalen med Fjeld Kjøvhaugen.

Elvenavnet kunde hænge sammen med kjøva, svulme op af Frost, op-dæmmes af Is (Aasen og Koss). Jfr. Kova.

? † Klaadalen, Sæter ovenfor Midje i Aurland.

Kleiva. Gaar gjennem Kleivbygden forbi Kleivan i Laanke.

Er afledet af Gaardnavnet eller kommer direkte af k 1 e i f f., bråt Bergside.

K 1 e m e 1 v e n. Ved Harestuen i Lunner. AK. (Navnet findes ikke paa RK.).

Kliaaen. Tverelv til Follestadelven i Ørsten. DK.

Udentvivl af Kli n., Slam, opskyllet Sand og Dynd ved en Elv, fint og seigt Ler (Aasen og Ross).

† Klippingdalen. Vestlig i Mo Tim.

Klobækken. Udt. MöbæJcJcen. Gaar fra S. ud i Aura i Lesje.

Mon af Klo f., i den af Ross fra Sogn anførte Betydning: smal Spids af en Sne- eller Isbræ ?

Kloppa.

[Kloppa. Udt. Mappa. Gaar ud i Orkla ved Aunhagen i Rennebu]. Kloppaaen. Forbi Kloppaadalen i Lesje. NG. IV, 1 S. 22. Af k 1 o p p f., Klop, liden, simpel Bro.

Klundr-.

† Klunderud 28 Frogn. Udt. Uønnre. — Klundurud RB. 134. Klundorud DN. XII 188, 1455. Ved en Bæk, der gaar mod NØ. til Aarungen.

† Klundby 79 Biri. Udt. My'mty- — a Klunduby DN. III 203, 1346. a Klwndaby DN. III 518, 1433. I Dalen nedenfor en Bæk, der gaar ned i Skulhuselven. † Klunderud 125 0. Eker. Udt. Mundru. — Klundurud RB. 91. Ved en Elv; men der er Spørgsmaal, om man ikke har dennes Navn i Nabogaarden Raaen (Rodan). † Klundelien. Udt. MondeMa. Skal være Navn paa en Gd. i Gransherred (ikke i Matr.).

Jfr. Klontorp 66 Eidsberg, Klnndujtorp RB. 166, Klund 20 Rødenes o. fl. Se NG. I S. 139. II S. 76. III S. 26ö, hvor disse Navne antages at hænge sammen med en Stamme klundr- (jfr. Aasen og Ross), hvis Grundbetydning synes at være: noget knudret, ujevnt, men hvor en Afledning af et Elvenavn ikke udtrykkelig er nævnt.Klungr- — Kobber-,

† Klones 140 Vaage. Udt. klö'nes. — Klunngnes 1578. Ved en

Bæks Udløb paa Sydsiden af Vaagevandet. † Klonteig 105 Tinn. Ved en Elv, som falder sydfra i Vestfjorden. † Klomset 39 Seljord. Udt. Momset. — Klungsæter DN. IX 378,

1491. Ved et Tilløb fra N. til Bygdaraaen. † Klungresæter 18 Bremanger. Ved en Bæks Udløb paa Nordsiden af Dalevandet paa Bremangerlandet.

NG. IV, 1 S. 79 er Gaardnavnet i Vaage forklaret direkte af klungr m., Nypetorn. Denne Forklaring er vel ogsaa mulig ved de andre.

† Klykken 73 Overhallen. Udt. klykfyi, Dat. -Jçån. Ved en Bæk paa Sydsiden af Namsen.

† Klypedalen. Oppe i det Vasdrag, som falder ud ved Hovland i Aardal i Sogn, paa søndre Side af Aardalsfjorden. Jfr. de af Aasen og Ross ogsaa fra Sogn anførte Klypa f. og Klype n., smalt Punkt, Kløft.

Knipa.

? † Knipen 32 Lesje. Udt knipa, Dat. kni]mn,n. Ved en Bæk. † Knibe 38 Hægeland. Udt. knibe. Ved en liden Elv sydligst i Sognet.

† Knibe 52 Søgne. Ved en Bæk vestligst i Hovedsognet. † Knibe 58 N. Undal. Udt. kniba. Nær en Elv, der længere nede gaar gjennem Vormevand.

Jfr. Kuipån i Skaraborgs L. med Gd. Knipan. Et parallelt Vasdrag i modsat Retning gaar gjennem Kuipsjiin.

Navnet i Lesje er NG. IV, 1 S. 17 ikke afledet af Elvenavn. Et Elvenavn Knipa kunde hænge sammen med Knip n., et trangt Sted, f. Ex. et Bjergpas, og knipa, knibe, klemme (Aasen).

? † Knive 201 0. Eker. Ved en Elv, der gaar til Dramselven nordenfor Dramdal.

Knubba. Falder i Slemma i Osen i Aamot, forbi Knubli Sæter. ? † Knubedal 50 Sogndal Stav. Ved en liden Elv, der falder i Soen østenfor Sogndalselvens Udløb.

? † Nitteberg 70 Urskog. Udt. nettbærr. — i Hnyttuberge RB. 453. i Hnyttæberghi DN. II 289, 1360. i Knyttaberghum DN. II 303, 1364. Ved en ubetydelig Bæk.

Jfr. NG. II S. 177, hvor Forklaringen af Navnet er betegnet som usikker.

? † Kodal 169 Sigdal (Éggedal). Udt. ko-. Ved en Elv og en Tverbæk.

Om Kodal i Andebu se under Kvada.

Kobberaaen. Udt. käpparåa. Danner Afløbet for Søerne Fjær-gen til Tevla i Meråker.

Vel et forholdsvis nyere Navn, af k o p a r r m., Kobber. Jfr. Jarn-,

Kola.

K o 1 o a. Udt. kölöa. Falder fra 0. i Moelven i Ringsaker. K o 1 o a. Udt. kölöa. Kommer fra Stange og gaar forbi Koloen

(udt. kölöa) i Romedal ud i Starelven nær Tomter Kirke. Koloa. Udt. lcölöa. Falder fra 0. i Tryssilelven ved Kolos i Tryssil.

Koloa. Strax V. for Fosset i V. Gausdal.

Kola. Udt. kala (ogsaa hort: kale). Kommer ned i Tinne fra V.

i Gransherred. K o 1 o. Udt. kolb. Falder i Gaua i Horg.

? † K o 1 b y 145 Ullensaker. Udt. Jcølby. — i Kolobv DN. IV 227,

1343. NG. II S. 323. † Kolobækken 231 Vaage. Ved en liden Bæk. NG. IV, 1 S. 91. † Kaalaadalen 87 Lesje. Udt. Tcalådalen. NG. IV, 1 S. 22. † Koloen 177 N. Fron. Udt. lcölö, Dat. Mlön. Ved en liden Elv. † Kolobækken 96 S. Fron. Udt. kölöbækken. † Kaalaabæklokken 121,4 Øier. NG. IV, 1 S. 177. ? † K o 1 d a 1 21 Fuse. Udt. kållda1. Ved en Elv, der nordfra falder ud i Bunden af Eikelandsfjorden.

Kola, af kol n., Kul, vel betydende: den sorte, mørke, eller mulig tildels: nær hvilken der er Kulmiler. Ved Ligedannelse bleven til Kolo. Kaalaa-i et Par af de ovf. opførte Navne maa vel være det sammensatte Kol-a.

Kolda. Bielv til Erdalselven i Lærdal. AK.

Vel af opr. * Kal da. For Formen jfr. Kolda f., Forkjølelse (Aasen fra Sogn). S. B.

? † Kolterud 15 N. Land. Udt. ka It eru, Nær en Bæk, som fra N. gaar til Etna (den samme, ved hvilken ogsaa Tøndrum ligger). Jfr. NG. IV, 2 S. 198.

Kolvebækken. Gaar gjennem Kolvevand forbi Kolvefjeld til Halnevand i Opdal Busk.

Udt. ukjendt. Kunde efter Formen komme af kolviör m., Træ, hvoraf der brændes Kul.

K o m-, se Kama.

? † Komperud 22 Hof Sol. Ved Vestaaen, som ved Aarnes falder

i Hukusjoen paa Vestsiden, f † Kompelien 96 S. Land. Udt. kompelia. Ved en Elv, der løber ned i Randsfjorden paa Vestsiden.

Komperud lindes ogsaa i Skjeberg, i N. Land og i Modum. Jfr. NG. III S. 268, hvor Navnets Forklaring betegnes som usikker.

K o r s e 1 v e n. Gaar i Høland fra Ygderen ud i Fredrikshaldsvasdraget. Jfr. Kross-,

Korta.

Korta. Gaar fra 0. til Hunnselven i V. Toten forbi Korterud, udt. ko'lterü.Korta — Krank-,

131

† Korterud 217 Eidsberg. Udt. kolterü. Ved en liden Bæk,

som gaar ned i Hæra. ? † K o r t e r u d 102 Stokke. Udt. hottere. — Karterød 1665. Her er en Bæk.

Vel beslægtet med Kart-. Korterod 135 Slagen synes ikke at ligge ved noget Vandlob.

Kova. Udt. lcöva. Fra Kovevand i Tuddal. Jfr. Koffwæ-Osen DN. IX 390, 1495.

Vel beslægtet med Kov n. og Kova f., Tilstoppelse, Opdæmmelse af Frost eller Is (Aasen). Jfr. Kjøv-.

Kraaka.

K r a a k a. Falder i Erga øverst i Sundalen.

Kraaka. Udt. ler a ka. Kommer fra Kraaksjoen og gaar mod S. forbi Kraaklivolden Sæter ud i Lundasokna i Horg strax nedenfor Samsjøen.

Kraaka. Gaar fra Kraakfjeld i Værdalen mod S. ud i Soen Færen.

Kraaka, store og lille. Tverelve til Inna ved Sul i Værdalen, den förste fra Kraaksjoen, den sidste fra det ovf. nævnte Kraakfjeld. Kraakbækken. Gaar til Lekjerna nordligst i Elverum paa Østsiden.

?†Kraakstad 10 Kraakstad. Udt. kräkksta. Ved en Elv, som

nu kaldes Haugselven. NG. II S. 29. ? † i Krakamyri RB. 134. i Krakomvr RB. 136. i Krækomyre

RB. 451. Forsvundent Gaardnavn i Aas. NG. II S. 71. ? † Kra a kvik 243 Ringsaker. Udt. kra kvik. Nær en til Mj osen

gaaende Bæk. NG. III S. 25. † K r a a k e b æ k s t e a n e 17, 16 Nissedal. † Kraageland 11 Fjotland. Ved en Tverelv fra V. ? † Kraagedal 8 Flekkefjord. Paa Hitterøen. † Kraagedal 18 Høiland. Ved en Bæk.

† Kraakedal 94 Vikedal. Ved en liden Elv langt inde paa Nordsiden af Vindefjorden. † Kraakaas 14 Askøen. Ved en Bæk, der falder ud sydlig paa Vestsiden af Øen.

† Kraakenes 68 Førde. Ved en liden Elvs Udlob paa Sydsiden af Fjorden østlig i Naustdal Sogn.

Kraka, af Fnglenavnet kråka f. Navnet er vel begrundet i en Sammenligning med Fuglens Stemme, jfr. Kraakefos, som er et hyppigt Navn paa Fosse. Ved sammensatte Gaardnavne kan der ofte være Tvivl, om de indeholder Elvenavnet eller k r å k a, brugt som Persontilnavn, eller Fugle-navnet. Se NG. Il S. 29.

Kraamaaen. Udt. kramåe. Falder i Møsvandet fra S. ovenfor Kraamviken i Rauland.

† Krank bæktjern. Har Afløb til Lodolja i Tydalen forbi Krank-volden Sæter.132

Kreg--Kross-.

† Kregnes 49 Melhus. Udt. lcr&ngnés. — Kreggianes AB. 43. Mellem to Bække, hvoraf den ene heder Skjerva. * Kr egg eller *Kreggja kunde staa i Forbindelse med Kragg m., lidet, kroget Træ, jfr. Kraggskog, Skov af Smaatræer (Aasen og Ross). Se NG. XIV S. 282.

Kringla.

Kringla. Falder fra S. i Hovedelven nedenfor Nesbo i Aurland. Kringla. Falder i Imsa paa Snaasen; gjor en stor Boining. Kringlebækken. I Valdalen i Norddalen.

Kringla f., Kreds, Ring. Navnet sigter vel til et buet Lob. Jfr. Ringla.

Krisma. Kommer fra Krismesjøen [Knapsjoen, Helland I S. 524] og lober ud i Julussa paa Grændsen af Elverum og Aamot.

Krok-.

K rok ja. Tverelv til Otteraaen fra 0. i Bykle. [K r o k a a. Gaar til Mandalselvens Bielv Skjerka i Aaseral. Helland I S. 133].

Kroketbækken. I Fjeldet sydlig i Sundalen. Kroketbækken. Falder i Gammelvoldsjøen, der har Afløb til Roa i Tvdalen.

[K r o k e 1 v e n. Paa Østvaagøen i Gimsø; gjør to retvinklede Bøi-

ninger].

† Krokedal 32 Enebak. — i Krokadale BB. 404 s. Ved en Elv, som ogsaa gaar forbi Krokedal i Trøgstad og for sit Udløb i Øieren gjør en skarp Bøining. NG. II S. 215. † Krokbækken 138 Kvikne. Ved en Bæk, der gaar til Gisna i

Rennebu. NG. III S. 436. [† K r o k a a e n 78, 2 Bronnø. Udt. hrölcåa. Ved en Aa, der gaar i store Bugtninger],

Af krökr m., Bugt, Bøining, og Adj. krököttr. Krokja kan ei være gammel Form. S. B. Krokedal viser vel tilbage til et Elvenavn Kröka. Se NG. II S. 215.

?† Kroppen 53 Tilder. Udt. Jcrappa, Dat. -pen. — af Kroppo AB. 41. Ved en Elv, som her falder i Nidelven, og som forøvrigt længere oppe maa have hedet Leira.

Jfr. Kroppån, der falder i Emmån ved Niifvelsjö K. i Jönköpings L. 0 K r o p p a kunde mulig staa i Forbindelse med kreppa, at krympe sammen, jfr. k r o p n a. Jfr. ogsaa krapp, trang, knap (Aasen).

Kross-.

Krossaaen. Udt. lcrøssåné Falder fra N. ud i Aabjøra i N.

Aurdal og danner en ret Vinkel med denne. Krossaaen. Udt.' lcrassåa. Falder i Rotla i Selbu. † Krosbæk 34 Aamli.

Af k r o s s m., Kors; jfr. Korselven. Med Hensyn til Betydningsfor-boldet kan maaske sammenlignes Krossvid, et Træ, hvis Grene danner et Kors (Aasen). Elven i Selbu gaar i en spids Vinkel ud i Rotla. Ved en Fjeldelv kunde ogsaa tænkes paa et som Veimerke opreist Kors; jfr. NG. Indl. S. 62. Krossä findes paa 2 Steder paa Island.Krut--Kvaöa. 133

Krutaaen. Udt. krutåga. Kommer fra Krutfjeldet og gaar ud i Røsvandet i Hatfjelddalen.

† Kukudalen. Udt. Tcu hudalen. Daglignavn paa Vestre Iloset 124 Beitstaden. — Kuckedall DN. XII 830, 1563. Ved en Elv. Kunde forudsætte et * K a k a eller * K o k a.

Kula.

Kula. Falder fra S. i Strandefjorden i Aal nær Oset. AK. K u 1 u. Udt. kulu. Elv i Gol.

Hænger vel sammen med kul n., Kuling, Blæst.

Kumra. Falder i Drevja i Vefsen. Deraf Kummermoen og Kuinmer-

neset, udt. kommer-. [† Kummeren 64 Gildeskaal. Udt. kömmrö. Ved en Bæk.

Maaske at sætte i Forbindelse med kumra, at give sagte, enstonige Lyd med lukket Mund, omtrent = humra (Ross). Isl. kumra, bræge. Mulig dog ogsaa af Kumar, Træknop, Løvknop, efter Aasen tildels udt. Korner. S. B.

† Kure 18 Rygge. Udt. kure. — Kura RB. 270! 287. i Kuru RB. 304. 517. Ved en liden Elv, der falder ud i Bunden af Kurefjorden. Jfr. kura, ligge stille, bøie sig ned, som for at skjule sig (Aasen).?

† Kurdola 1 Sannikedal. Udt. kø'rrdøla. Ved et Tilløb til Hoved-vasdraget strax efter dets Udløb af Tokevand. Maaske beslægtet med det frg. Jfr. kurr, stille, rolig.

Kusaara. Opg. Udt. ku sålen. Bielv til Frya fra V. i Venebygden.

Kusina. Udt. kø'ssma. Falder i Hukla i Singsaas. Fra samme Vandskille gaar en Bæk gjennem Kustendalen (udt. kø'sstendalen) fra Kustendalstjern til Naala i Selbu.

Med Hensynet til Forholdet mellem Kusma og Kusten- kan sammenlignes Usma, der gaar fra Ustensjøen til Nea i Selbu.

Kuvelda. Udt. küvælda. Tverelv til Lærdalselven ovenfor Tønjum Kirke.

* Kvaöa.

† K v a r u d 47, 4 Spydeberg. Udt. kvä'ru. — Kuadorud RB. 177.

Ved en liden Elv. NG. I S. 58. † Kaatorp 249 Rakkestad. — Kuadoporp RB. 158. Ligger nær det Sted, hvor de 3 Kildeelve til Dorja forener sig, nærmest den vestligste af dem.

† Kodal, Sognenavn i Andebu. Udt. ho dal. — Kwadadal RB. 56. Kuadal RB. 83. 197. DN. II 400. 491. V 107 o. fl. St. Kvodal DN. I 328, 1376.

Hertil hører maaske ogsaa Kvaastad i Holt, Kvaafjord i S. Undal og Kvaavig 170 Lyngdal. Kunde forklares af k v e Ö a, at kvæde, synge, og vilde derved blive ligebetydende med Songa, «den syngende». Se NG. I S. 58. Jfr. K v æ (5 a.134 Kvaka — K vemma.

* K v a k a? Et saadant Elvenavn, der kunde være beslægtet med Verbet kvaka, som bruges om Fuglenes Kvidren, formodes NG. I S. 28 mulig at kunne ligge i Gaardnavnene Kvakestad i Trøgstad, Askim, Rakkestad og Kraakstad og det forsvundne KvakastaSir i Spydeberg.

Kvann-.

Kvanna. Udt. kvanna. Bielv til Eidsaaen i Nore. K v a n n a a. Saa kaldes i Odda S. i Hardanger den Elv, der i Telemarken heder Kvænna. [Kvanbækken. 2 Bække, der fra modsatte Sider gaar til Grøn-

fjeldaaen i Mo Ndl. Deraf Kvanbæklien, kaldet kvätmliæ]. † Kvandal 56 Skaanevik. Ved Udløbet af en Elv, der kommer

ned paa Nordsiden af Aakrefjorden. † K v a n d a 1 121 Ullensvang. — af Kuændale BK. 79 a. Ved Udløbet af en Elv yderst i Gravenfjorden.

Af h v Q n n f., Kvanne, angelica archangelica. Det hyppige Navn Kvandal er vel ofte sms. ligefrem med Plantenavnet. Dog indeholder Kvandal med Kvandalselven i Førde, Jølster og Stryn sandsynligst Elvenavnet. Jfr. Kvenna og Hvann-,

Kvass-.

Kvassaaen. Udt. kva'ssåni. Tverelv til Nidelven nær Telemarks-

grændsen i Aamli. † Kvasselvslaatten 45, 18 Nissedal i Treungen S. ? † Kvasseim 20 Ogne. Nordlig i Sognet ved en Elv. † Kvassdalen 14 Vossestranden. Maa ligge høit oppe i Myrkedalen. Af hvass, rask, kraftig i sin Bevægelse. Jfr. Kvessaa.

[Kvassteinaaen. Gaar ud i Elsfjorden i Hemnes].

Af Kvasstein = Kvatstein m., Hvæssesten, Bryne. I Betydning beslægtet med Heinbergelven.

Kveia. Udt. kveia. Gaar gjennem Grue og falder i Glommen nordligst i Brandval.

Sandsynlig for Kvea, af kvé, gammel Sideform til kvi f.. Kvægfold. S. B.

Austekveikjæ. Gaar fra Ulvik i Hardanger til Hallingdal. Jfr. kveik, frisk, livlig (Aasen).

[? † Kvelstad 251 og Kvello 255 Værdalen. Udt. kvcéU-. Ligger ved samme ned i Værdalselven løbende Bæk], Jfr. Adj. h v ei lr, som giver en sterk, klar, gjennemtrængende Lyd?

Kveina. Udt. kvtälna. Tverelv til Inna i Værdalen, forbi Kvelnmoen.

S. B. antager det for muligt, at det er opr. * H v e 1 f n, af hvelf eller h v a 1 f, Dalsænkning.

Kvemma. Udt. kvæmma. Gaar ud i Lærdalselven fra N. forbi Kvamme i Borgund.

Elvenavnet maa her være afledet af Gaardnavnet.Kvenna — Kvil-.

135

Kveiina.

K v e n n a. Falder i Sorka i Aamot.

K v e n n a. Udt. kvænn,a. Gaar ud i Fæmunden V. for Tufsinga. K v æ n n a. Udt. kvcénna. Kommer fra et Vand paa Bergenssiden, der paa K. skrives Kvernsjøen, og gaar ud i Møsvandet i Rauland.

† Kvenset 43 Nesset. Udt. kvneim-, Mellem 2 Elve, der falder

i Tingvoldfjorden. [†Kvendal 5 Aa. Udt. kvæ^n,-. Ved en Bæk],

Her er maaske to forskjellige Stammer: Hvenna, af h v o n n f., se Kvann-, og Kverna af k v e r n f. Den første har man udentvivl i Elvenavnet i Rauland. Kvern- findes desuden i en Mængde Sammensætninger, især Kvernaaen og Kvernbækken.

Kverninga. Udt. kvæ^ninga. 2 Elve i Rendalen, begge faldende i Vasdraget fra 0., den nordlige i Unsetaaen, den sydlige i Rena ligeoverfor Haarset.

Af en af de under frg. Artikel nævnte Stammer.

Kvesa. Udt. kvcésa. Gaar nær Grændsen mellem Faaberg og Øier

og falder i Laagen. K v æ s e n. En liden Bæk, som falder i Setninga i Sollien. Jfr. Qvesen, Sø i Elmeboda S., Kronobergs L.

Vel beslægtet med kvisa, som efter Ross paa Hedemarken udtales kvæsa, hviske, sladre hviskende.

Kvessaa. Udt. kvcéssö. Forbi Kvessenuten nordøstlig i Røldal. Vel af h v a s s, jfr. Kvass-,

K v e t a, se H v e t a.

Kvi-.

† K v i d a 1 e n. Elvedal nederst i Eikesdalen paa Østsiden. ? † K v i d a 1 51 Stadsbygden. Tvivlsomt, om der her er noget Vandløb.

† K v i s e t 70 Byneset. Udt. kveséten. — Qwidesetther Cap. Ved et Tilløb til den Elv, som falder ud i Fjorden ved Ristan. O. R. fremsætter i en Notits i Matr. en Formodning om, at særlig Navnet i Byneset kunde indeholde et Elvenavn * K v i ö a, som mulig kunde være beslægtet med Kvåöa og Kvæöa.

Kvikke. Udt. kvikke. Kommer fra N. ned i Totak i Rauland.

Jfr. Kvikkevatn, vestlig i Vinje med Afløb til Suldal. Maa hænge sammen med k v i k r, livlig, munter.

† K v i 1 d a 1. Udt. kvilldal. — Quildal 1520. Dalføre, som munder ud paa Sydsiden af Suldalsvandet. Jfr. kvilla, afkræftes, svinde hen (Ross)?136

Kvin- — Kvit-

Kvin-.

Kvina. Udt. Tcvi'na (øverst oppe: lcvi'ne, i Fjotland: hvi'næ). Hovedelven i Kvinesdal. Kvinlog 3 og 9 Fjotland ved Udvidelser af Elven.

† Kvinen 43 Luro. Udt. hvi'na, Dat. hvinen. Ved Bunden af Kvinfjorden.

•Hvin f., hørende til hvina, hvine, suse. Af Hvin har været afledet H v i n i r, opr. Navn paa Fjorden, senere Bygdenavn, hvoraf senere dannet Kvinesdal. Se N. Fjordn. S. 37, jfr. om Kvinen i Lurø smst. S. 63.

Kvinna.

Kvinna. Udt. kvinnao. Falder i Sognefjorden paa Nordsiden paa

Grændsen mellem Balestrand og Lekanger. † Kvinnegaardslien. Bygdelag i Aal paa Nordsiden af Dalen med en Elv, som har sit Udlob ovenfor Aal Kirke. Elven kaldes i en Indberetning af 1743 (Kallske Saml. 205 fol.) Kvinden og skal efter en Opg. endnu kaldes hvinda.

† K v i n g e, nordre og søndre, 37 og 38 Masfjorden. Udt. levinga (ogsaa opg. hvi'ngå?). — i Kwingh BK. 34 b. Quinge, Qwin-genn 1520. Ved Udløbet af 2 forskjellige Elve, der falder i samme Bugt. Længere oppe ved den nordre Elv ligger Gd. Kvingedal.

Kwingh i et sent Tillæg i BK. kan neppe være helt rigtig.

† Kviskeraavand. I Rødø med Afløb til Konsvik i Lurø. Jfr. med Hensyn til Betydningen Kvesa.

Kvisl-

Kvisla. Sydøstlig i Urskog nær Mangen.

Kvisla. Udt. hvi'hla. Elv i Tryssil; deraf Gd. Kvislskaftet.

Murukvisla. Falder i Ljøras Bielv Drevja i Tryssil.

Kvisla. Udt. hvi'hla. Falder fra S. ud i det forbi Drevsjø Kapel

i Rendalen løbende Vasdrag, der gaar til Öster-Dalelfven Kvisla. En Arm af Borga i Brekke S. i Røros, der gaar til Borgas Bielv Vaula.

[Kvislaelven (RK.). Gaar forbi Kvisla Sæter til den ved Grøtan

i Skraafjorden i Aafjorden udløbende Elv], [† Kvisla 29 S. Odalen. Udt. hvi'ssla. Ligger ved en liden Bæk, som falder ud i Storsjøen. Jfr. NG. III S. 181, hvor det dog ikke bestemt er betegnet som Elvenavn]. Jfr. Aakvisla.

Qvillen, Sø i Kråksmåla S., Kalmar L.

* K v i s 1 f., Gren, Forgrening af en Elv, ogsaa om Sammenløb af Elve. Se NG. Indl. S. 62.

Kvit-.

Kvita. Udt. hvi ta. Kommer fra Kvittjern og falder i Folda fra N.

øverst i Foldalen. K v i t a a e n. Afløb for Myklebysjøen til Glommen i Storelvedalen.Kvit- — Kykle.

K v i t a a. Udt. gvi'tå. Gaar fra Gvitvand og falder i Maane fra S.

noget nedenfor Dale Kapel i Tinn. K v i t a a e n. Udt. Jan" tårne. Tverelv til Lvgna i Eiken S. i Hægebostad. † Kvittem 117 Stjordalen. Udt. kvittemmirm,. Ved en Bæk. [† K v i t e m 20 Grong. Udt. hvi'tem. Ved en til Namsen gaaende Bæk],

Af Adj. hvit r, hvid. Navnet sigter vel til skummende Vand.

K v i t f e 11 a, se under -fella.

Kvitkaup. Tverelv fra S. til Lora i Lesje.

Sidste Led hænger mulig sammen enten med Kaupa f., en Øse, eller med det af Aasen og Ross anførte Kaup n., Urenlighed, Møg.

Kvit»-?

†Kvitnaadalen. En Dal i Folgefonden, som har Afløb til

Nordpollen i Mauranger i Kvinnherred. † Kvitne 39 Ullensvang. Udt. kvittnö. — i Kuipnum DN. III 156, 1333. Ved Udløbet nordligst i Odda S. af en Bæk, der kommer fra samme Vandskille, som den ovenfor nævnte. Kunde være en Afledning med -n af h v i t r.

* Kvæöa.

K v æ a a e n. En af Flakstadelvens Kilder øverst i Vang Hdm., vel egentlig at betragte som Hovedelven. JN. 312 siges, at Elven kommer fra Quesjøen. † Kvæstad 49 Løiten. Udt. kvæsta.— Quedstadt 1520. Vestenfor

Gaarden løber en Bæk. † Kvaastad 54 Bruvik. Udt. kästå.—i Kuæöostaöom BK. 61a. Ved en Bæk, der i meget bråt Terrain falder ud i Veafjorden i Stamnes S.

? † K vedalen 162, 2 Eidsvold. Udt. kve dalen. NG. II S. 382. [? † K v e 1 i e n 14 Lierne. Ved en Elv, som gaar

til Kvesjøen. NG. XV S. 288],

Hid hører vel ogsaa Kvæstad 2 Suldal, Kvæstad 55 Ullensvang, Kvestad 3 Eidanger og Kvestad 7 Hægebostad. * Kvæöa kunde være dannet af kveöa. kvæde, synge; vilde være ligebetydende med det af samme Stamme dannede K v a Ö a (se ovf.) og med Songa. Se NG. III S. 109.

† Kyken 51 Ullensaker. Udt. ty'tø- ~ i Kykini DN. IV 132, 1362. RB. 438. Ved en til Rømua gaaende Bæk. NG. II S. 312 sammenstilles dette Navn med Kiken i Saude (i Kikini RB. 7 s.), Kige i Halsaa, Kike i Fjelberg (de to sidste Navne vist ogsaa sms. med vin), Kikudalr BK. 67 a (under Haalands Kirke, Fuse) og i Kika BK. 82 b (under Jondals Kirke). De maa indeholde et Elvenavn af en Stamme k i k-, hvis Betydning er usikker.

† Kykle 33 Skjeberg. Udt. pie. — i Kyklu RB. 491.

Mulig et Elvenavn Kykla, for hvilket et ®kyklaf., Hønekylling, kunde ligge til Grund. Samme Navn er vel ogsaa Kickle OC. 12, forsvundent Gaardnavn i Onsø. Se NG. I S. 240. 323.138

Kyl--Lager-.

Kyl-

Kyljo (skr. Kjylgjen). Bielv fra V. til Bordalselven paa Voss. Jfr. Kölan, Ny S., Vermland.

Staar sandsynlig i Forbindelse med kyl r m.. Kulde, og kylja, kjøle, kjendes som et koldt Pust (Aasen). Isaafald i Betydning beslægtet med Navne af Stammerne Kal- og Kald-. Jfr. Kjøljua, som sandsynligst er samme Navn.

Kynna. Udt. Jçy'n,n,a. Tverelv til Flisa, i Elveram og Solør.

Mulig af tjorn f., Tjern, liden Indsø. Elven danner flere, ganske smaa Søer.

Kyta.

? † K y t a 123 Norderhov. Udt Jçy'ta. Ved en Bæk, som gaar mod

N. ud i Randselven. † Kyte bæk 134,7 Nannestad. Udt. Jçftbækk. NG. II S. 408. Af Fiskenavnet Kyta (Ørekyta, cyprinus phoxinus). Se NG. anf. St.

Laagen.

L a a g e n. Udt. logen, Dat. -gja (i Dovre), lau gen, Dat. -gja (i Sel og i Fron). Hovedelven i Gudbrandsdalen. Deraf Gd. Laargaard 268 Vaage.

L a a g e n. Hovedelven i Numedal, falder ud ved Larvik. Maa opr.

have hedet N a u m eller N a u m a. L a a g e n. Udt. lagjen. Hovedelven i Suldal.

L q g r m., Vædske, rindende og stillestaaende Vand. Laagen og Laugen er ogsaa, dels usms., dels i sidste Sammensætningsled Navn paa en hel Del Indsoer. Se NG. Indl. S. 67 og IV, 1 S. 94. Jfr. Lageraaen.

Laaka.

† La ake 153 Ullensaker. Udt. lake. — Laku fors DN. I 395, 1394. a Laku, Lako RB. 426. 440. Her gaar en Bæk ned til Leira. † L a ak e 22 Nannestad. Udt. lake. — å Låku Fornm. s. IX 488 ff. a Lako DN. XI 20, 1326. V 93, 1335. I Nærheden nogle smaa Tilløb til Leira.

Mulig af 1 e k a, at dryppe. S. B. Jfr. Leka.

† Laanke 52 Øier. Udt. länke. — a Lanko DN. III 502, 1429. VIII 394, 1457. Nær en Elv, som falder ud i Laagen og almindelig kaldes efter denne Gaard.

Lanka f., Gen. L q n k u. Er vel dannet af Adj. Ian g r med Afledningsendelse -k eller -ka. Navnet findes som Gaardnavn ogsaa i Rennebu, i Stjørdalen og i Sparbuen, paa sidste Sted som Flertalsord Laankan. Paa nogle af disse Steder kan det mulig ogsaa opr. være Elvenavn. Men Lanka kan vel ogsaa betyde: lang (flad eller ialfald ensartet) Strækning, jfr. Lankene 123, 5 Aal, der forklares at sigte til lange Agerstykker. Se NG. IV, 1 S. 167.

Lageraaen. Udt. lageråa. — Laueraaen, Laeraaen JN. 315. 316. Gaar paa Grændsen af Løiten og Vang.

L a g a r å, hvori Iste Led er Gen. af det ovf. omtalte logr. Maaske har Elven fra først af virkelig hedet Logr. Se NG. III S. 97."Lake- — Laug-,

[† Lakebæk 283, 2 Gran].

Forklares NG. IV,2 S. 156 som betydende: en ubetydelig Bæk.

Laks-.

Laksaaen. Falder ud vestligst i Sandstad S. paa Hitteren. [Lakselven. Gaar forbi Gde Laksmarken og Lakselven ud i

Fjorden Visten i Tjøtta], [L a k s e 1 v e n. Falder ud i Østnesfjorden i Vaaganj. fLaksaadalen 16 Gildeskaal. Ved en Aa, der gaar ud i Sørfjorden.

† Låk saa 11 Skjerstad. Udt. lå/csåga. † Laks a a 93 Skjerstad. † Laksaabakken 109 Skjerstad. † Laksaa 21 Evenes.

Navnet sigter selvfølgelig til rigt Laksefiske.

Land s kor o, store og lille. Falder fra S. i Imsa paa Snaasen (RK.; Feil for Langskoro V).

Sidste Led er Skora f., Skure, Indsnit, som ogsaa bruges usms. som Elvenavn.

Langaaen. Udt. långåna. Gaar fra Langevand og falder i Torri-dalselven nedenfor Nomeland i Hægeland.

Langedøla. Falder i Hovedelven fra N. ved Østerbo øverst i Aurland.

Langraaken. Udt. langråke. Gaar fra N. ud i Strømvandet paa Fjeldet i 0. Slidre.

Sidste Led er vel Raak f., Vei, Gangsti for Kreaturer.

Langvella. Udt. langvælla. Falder fra S. ud i Byna i Opdal. Om sidste Led se under Gautvella.

Larbækken. Falder i Varaldsjøen i Vinger paa Østsiden nær Rigs-grændsen.

Udentvivl *Lagarbekkr, hvori Iste Led er 1 a g a r, Gen. af 1 q g r. Se ovf. under Laagen.

L a u f-, se Lauva.

Laug-.

L a u d ø 1 a. Udt. lau døla. Gaar ud i Mørkedøla i Hemsedal, Gol. † L a u d a 1. Gaard- og Herredsnavn i Øislebo Præstegjeld, Lister og Mandals Amt. — Laughadal DN. X 116, 1428. Logedal DN. X 769, 1539.

Af laug f., Vand til Tvætning, varm Kilde; jfr. Munnlaug. Det første Navn kunde mulig ogsaa høre til Stammen 1 a u f-. Elvens Navn i Laudal skal efter en Meddelelse af Koss til O. R. udtales Logaanaa (med aabent o).

Laup-.

B r e i 1 a u p a, se ovf.

† Laupedalen 86 Kviteseid. Ved en Elv, der gaar ned til Seljord.

Af laup a, glide, fare nedad et Skraaplan; jfr. laup n., Flom, Vandflom.

Laupandi ?

Laupendbækken. Gaar i V. Totens Almenning til Hurdalen. DK.

Hvis Navneformen er rigtig, kunde det være Laupandi, Particip af 1 a u p a. Se ovf. under Dynjandi, Falland i.

? † Laurdal, store og lille. I det Vasdrag, som falder ud forbi Kvinnherred Kirke. AK. Maaske egentlig L a g a r-, af 1 o g r.

[* Lansa.

† Nerlaus 41 S. Land. Ved Lauselven (Loselven DK.). Nogle Gaarde længere oppe ved Elven kaldes Lausgaardene. NG. IV, 2 S. 187.

† i Lausoiande, Lausolanz (Gen.) DN. II 488, 1420. Forsvun-dent Gaardnavn i Vang V. NG. IV, 2 S. 322],

Lauva.

Lauva. Udt. lauva. Falder i Visa i Lom.

[Lauv a. Udt. lauva. Tverelv til Grana i Rennebu].

Lauva. Gaar til Hukla i Fjeldet N. for Singsaas.

Lauva. Gaar ud i Vikaelven sydligst i Mostadmarken i Malvik.

Lauva. Tverelv fra S. til Ogna i Ogndalen.

Laua. Saa kaldes af Schøning Grændseelven mellem Stod og Snaasen paa Sydsiden, som nu heder Heggesbækken. Den kommer fra et Fjeld, som paa Kartet kaldes Løvhaugen. Løva (RK.). Udt. lauva. Falder fra S. ud i Grana paa Snaasen

strax söndenfor Kirken. Løva (RK.). Gaar fra 0. ud i Store Øiingen i Snaasen. Lauvaaen. Udt. lauvåé. Gaar ud i Otta lidt østenfor Sjaardalen i Vaage.

Lauvaaen. Udt. lau våa. Gaar i Laagen mellem Kjorstad og

Takestad i S. Fron. [L ø v a a e n. Falder forbi Løvvola ud i Lødølja i Tydalen. RK.]. † Løvstad 1 Gjerdrum. — i Laufuastadum RB. 415. 423. Ligger ved en Bæk, som falder ud i Leira, og ved hvilken ogsaa Laave-rud og Laavegg i Nannestad ligger. ? † L a a v e g g 28 Nes R. NG. II S. 339.

† Lovset 99 Melhus. Udt. lauvsæten. Ved en Bæk, som fra Vasfjeldet gaar ned i Gulelven.

L a u f a, af 1 a u f n., Løv. Navnet maa sigte til, at Elveløbet er omgivet af Løvskov; jfr. Elvenavne, som er afledede af Ti ænavne. Jfr. ogsaa LaufirLav- — Leira.

141

og Løy fir, som O. R. i Norsk hist. Tidsskr. 3 K. IV S. 244 og NG. IV, 1 8. 152 antager at have været de gamle Navne, det første paa en Fjordarm i Fiatanger, det andet paa en Del af Indsøen Losna i Ringebu. Det sees, at 2 Elve Grana har en Tverelv Lauva.

Lavaaen. Udt. lu våa. Falder i Aasta i Aamot. Mulig at forklare af Lav n., Lav, tør Mose.

Lea. Udt. Wa. Gaar fra S. ud i Gaula forbi Leset i Holtaalen.

Staar maaske i Forbindelse med leida, helde, skraane jevnt (Aasen). Denne Forklaring synes efter Stedsforholdene at passe paa Elvens Løb, især det øvre. Isaafald i Betydning omtr. = Leina.

Lebba. Falder fra S. i Svinaaen i Faavang i Ringebu. DK.

? † Leikebæk. Plads under Haukebol i Holand.

Om nogle andre Navne, hvori der kunde formodes at ligge et Elvenavn af en Stamme leik-, se NG. XV S. 118.

Leina.

Leina. Hovedelven i V. og 0. Toten, falder ud i Mjøsen. Leina. Udt. lei'na (ogsaa opg. Udt. lcénria, og skrives paa AK. Lænna). Gaar fra V. til Synnfjorden øverst i N. Land. Af 1 e i n f., Skraaning, Helding, især vel om en jevn og mindre bråt Skraaning.

Leira.

Leira. Udt. lei ra. En af Hovedelvene paa Romerike. Kommer fra Leirsjøen og gaar forbi Lerberg i Nannestad, Leirsund i Skedsmo og Leirud i Sørum. L e r e lv e n (K.). Skal kaldes lera. Falder fra 0. i Brumunda paa Grændsen mellem Furnes og Veldre, som den paa et længere Stykke danner.

Leira. Udt. leira. Gaar gjennem Leirdalen og falder ud i Bovra i Lom.

Leira. Udt. leira. Kommer fra Søen Leirin, udt. lel rhin, og gaar forbi Gd. Leira ud i Valdreselven paa Grændsen af Skraut-vaal og N. Aurdal. Leira. Udt. leirö. Falder i Bjorøia i Hardanger. Leira.- Udt. lera. En Bæk, der gaar mellem Grindalsgaardene i

Rennebu ud i Orkla. [Leir a. Udt. le ra. En Bæk, der løber vestenfor Forset ud i Gaula i Melhus],

Leraaen (AK.), Gaar fra S. ud i Store Sala i Vaage. L e r e 1 v e n. Ud i Dramselven mellem Strømsø og Tangen, dengang Annex til Sande. Winger Efterr. om Sande Pgd. 1743 (Kaliske Saml. 205 fol.).

L e i r e 1 v e n. Udt. leircelva. Gaar forbi Lærum 94 Sande (Levrem

DN. I 420, 1402). Kaldes Leeraaen JN. 83. [Leirbækken. En Aa, som i sit øvre Lob kaldes Sika og falder ud i Orkla nær Bak i Orkedalen].142

Leira.

[L e i r a a e n. Udt. lei råa. Gaar fra Leirsjoen til Værdalselven i Værdalen],

L e i r a a e n. Falder ud i det nordøstre Hjørne af Snaasenvandet i Snaasen.

L e i r e 1 v e n. Lober ud inderst i Leirfjorden i Alstahaug ved Leiren, udt. lei rö, altsaa opr. Elvenavnet.

[L e i r e 1 v e n. Falder fra 0. ud i Røsvandet i Hatfjelddalen],

[L e i r e 1 v e n. Falder i Moldaaen, der gaar til Røsaaen i Korgen, Hemnes].

L e i r a a e n. Udt. leiråga. Bræelv fra Svartisen, der falder ud i Langvandet mellem Leiraamoen og Leiraaneset i Mo Ndl.

† L e r e 79 Onsø. — hia Læiro RB. 224, hvilket vist sigter til den Elv, ved hvis Udspring Gaarden ligger.

?† Leirdal 114 Aker. — Læirdal (Akk.) RB. 261. Mulig af et Navn paa den Bæk, der løber østenfor Gaarden. NG. II S. 109 f.

? † Leira 109, 3 Enebak. Udt. leira. Mulig opr. Elvenavn. NG. II S. 223.

† L e i r r u d 57 Vinger. Udt. lei rü. Ved Udløbet i Glommen af en Elv, der kommer fra Lyssjøen.

† L æ r u m 101 Vaale. — i Læiræimum DN. III 316, 1378. Ved en Elv, som dog ogsaa gaar forbi Bettum og Hjelmtvet.

† Leiren 49 Bruvik. Udt. lei rå. I en Sidedal ved en Tverelv.

† Le ir mo og Leirdal 90 og 91 Lyster. Ved samme Elv, Tuns-bergdalens Afløb, der vestfra falder i Jostedalselven.

† Leiren 16 Tusteren. Udt. lei rå, Dat. -rann.. Ved en Bæk paa Nordsiden af Tusteren.

† L e r n e s 67 Hevne. Udt. lærnés. — Lærness 1520. Ved en Elvs Udløb paa Vestsiden af Hevnefjorden. Vaagen, hvori Elven falder ud, synes efter RK. at hede Lervaagen.

[? † Lenes 108 Hevne. Udt. le nes. Ved Udlobet i Rovandet af en Elv, som efter RK. gaar gjennem Leraavandet. NG. XIV S. 95].

† a f Leiro AB. 57. Forsvundent Gaardnavn i Buviken. Synes ikke at kunne sættes i Forbindelse med GN. 23 Lereggen, da der ikke synes at være noget Vandløb der.

† L e r d a 1 64 Byneset. Udt. løddølan. — Lleirdall Cap. Ved en Elv.

† Leiren 92 Strinden. Udt. leira. — a Læiru DN. II 17, 1277. Nær Udløbet i Nidelven af en Bæk, som ogsaa gaar forbi Ut-leiren.

† Leiren 180 Laanke. Udt. leira, Dat. -rån. — af Leiro AB. 39. [Der er her neppe noget Vandløb, hvortil Navnet kan henfores. Se NG. XV S. 44],

† Leiren 94, 3 og 95, 2 Skogn. Udt. leira. Ved en Bæk.

† Leiren 23 Levanger. Udt. lei ra. Ved en Bæk.

† L e i r e n 33 Inderøen. Udt. lei ra, Dat., -rån. — af Leiro AB. 7. Ved en Bæk, som falder ud i den Elv, ved hvilken Faar ligger.

fLeirlien og Leirbakken 8 Lierne. Begge ved Kvelielven♂ øvre Løb.Leira — Lekjerna.

143

† L e i r 8 Grong. Udt. leir. — af Leiro AB. 86. Imellem en Elv

og en mindre Bæk, som begge falder ud i Namsen. † Leiren 142 Hemnes. Udt. leiræ, Dat. -ren. Ved en større, i

Røsaaen udløbende Elv, som ogsaa gaar forbi Gd. Leirskaret. fLeiraamoen 31 Beieren.

Leira nævnes ogsaa blandt Elvenavne i Sn. Edda. Leira, Lerelven. Gaardnavne, hvis opr. Form har været Leira, behøver dog ikke altid at indeholde Elvenavnet, men kan undertiden være at henføre til leira f., leret Strand, Lergrund. Leira findes som Elvenavn paa et Par Steder paa Island.

Leirgrova. Udt. lel r grova. Falder i Rauma ovenfor Fiva i Grytten. Sidste Led er g r ö f f., Bæk. Se NG. Indl. S. 52.

Leirkupen. Udt. læirlcüpen. [Afløbet fra Børsesjøen i Gjerpen, falder ud i Skienselven ved Porsgrund. Leirkupelven Helland I S. 105],

Sidste Led sættes vel rimeligst i Forbindelse med Kupa f., Skaal, en skaalformet Dal (Aasen og Ross).

LeirpolIa. Udt. lerpå\\a. Falder fra V. i Fjelna i Hevne.

Sidste Led er maaske Poll m., i den af Ross fra de sydvestlige Landsdele anførte Betydning: liden Pol. Elven gaar i det meste af sit Løb gjennem Myrer.

Leiv-.

† Le v dal 56 Eid NB. Udt. lé"v- (en enkelt: leiv-). — i Leifadale BK. 17 b. Ved et Tilløb fra N. til Eidselven ikke langtfra Hor-nindalsvandet.

† Levdal 29 Daviken. Udt. lev-. Lebbedall, Lebedall 1520. Ved

en liden Elv paa Nordsiden af Fjorden vestligst i Hovedsognet. † L e i v s e t 83 Skjerstad.

Disse Navne kan formodes at indeholde et Elvenavn *Leifa eller * L e i f, hvis Betydning det dog synes vanskeligt at bestemme.

Leka!

Lekenelff, Lekenaa JN. 346. 418. Nu Brokebækken, der

falder fra V. i Hovedelven i Lier. † Leknes 12 Hammer. Ligger ved Udløbet af en liden Elv. [? † Leknes 15 Leka. Udt. IceMnes. — Lekones AB. 84. i Læko-nese DN. V 423, 1431. Nær Udløbet af en Aa],

Et Elvenavn * L e k a maa efter S. B. være samme Ord som Leka f., Vandrende (Aasen), jfr. 1 eka, dryppe, flyde, lække. Ønavnet Leka kunde være opr. Elvenavn; men det er ogsaa muligt, at Ønavnet er det oprindelige, og at Lekunes kau være dannet deraf. Se NG. XV S. 309. Med Hensyn til Leknes i Hammer bemerker O. R. i en Notits

i Matr., at man ikke kan afvise den Mulighed, at det kan være = Leiknes.

Lekjerna.

Lekjerna. Udt. le^ær^na. Kommer fra en Række Tjern paa «Syvtjernskjølen» nordlig i Elverum og falder i Glommen paa Østsiden efter at have optaget Lille Lekjerna.144

Lekjerna — Levra.

Lekjerna. 2 Bække fra samme Vandskjel, hvoraf den ene gaar ud i Fæmundselven, den anden til Engeren i Tryssil. Sidste Led i dette Navn er udentvivl tjorn f., Tjern. 1ste Led er maaske at opfatte som opr. Leid-; jfr. Lea.

Lekninga. Udt. læ'kkninga. Falder fra 0. i Ossjøen i Tryssil. Leksa.

Leksa. Udt. lø'hhsa. — jfr. Lexodals skipreidha AB. 39. Hovedelven i Laanke Herred i Stjordalen. † Leksviken. Herredsnavn. Lexouik AB. 27. 117. Lexeuiken OE. 52.

† Leksdalen. Grændenavn i Værdalen. Elven kommer fra Leks-

vandet oppe paa Fjeldet og gaar ud i Leksdalsvandet. † Loksen, Løksebotn og Løksesletten 2. 3. 11 Salangen. De to sidste paa hver sin Side af Mundingen af en Elv, den förste lidt længere ude i Fjorden ved Mundingen af en anden Elv. Kan ogsaa høre til Løksa. Jfr. Lexen, So i Söderbärke S. i Dalarne.

L e x a maa vel komme af Fiskenavnet Lax, men kan dog efter Steds-forholdene ikke sigte til Kigdom paa Lax; det maa snarere opfattes som et Sammenligniugsnavn. Jfr. NG. XV S. 46.

* Lengja.

† L e n v i k 26 Evenes. — Lengvik 1610. † Lengenes 58 Ankenes.

† L e n v i k e n. Bygdenavn i Senjen. — Lengjuvik Hkr. (Unger) S. 385. 399.

• L e n g j a, af Adj. 1 a n g r.

L e n n a. Udt. Jæn,n,a. Gaar forbi Lannem .33 Dovre. L e n n a. Gaar gjennem Lensviken i Rissen ud i Trondhjemsfjorden.

Disse to Navne er udentvivl ikke ensartede. Om Lenna i Dovre og det tvivlsomme Forhold til Gaardnavnet Launem se NG. IV, 1 S. 6. Lenna i Lensviken er enten en nyere Dannelse efter Bygdenavnet eller opstaaet af "Leiöangra, opr. 'Leirangra, idet Bygdens opr. Navn er Leirangr. Det sidste er dog lidet sandsynligt.

Leppa.

Leppa. Udt. lcéppa. Gaar gjennem Leppevand til Øvre Rævsjøen paa Fjeldet vestenfor Vestre Gausdal. Man har maaske det samme Navn i Læbben Elv, der paa AK. er anført som faldende ud i Hovedelven fra N. overst i Svatsum. Leppa. Udt.. læppa. Falder fra Lepvandet ud i Etna vestlig i Nordsinnen i N. Land. Jfr. Lepp m., Lap, Strimmel?

Levra, se L i f r-.163

Lif- — Ljå.

145

Lif-.

? † Liveland 95 Flesberg. — Lifuoland DN. III 547, 1439. Ved

en Elv. [PnSt. S. 174 forklaret af Kvindenavnet Lif]. † L i v e r d a 1 Sæter. Sydvestlig i Aurland ved en Elv. [† Levanger. Nu Bynavn, opr. Gaardnavn, ved Trondhjemsfjorden. — Lifangr, Lifuangr DN. V 96, 1336. Il 226, 1345. Ligger ved Udløbet af en Elv, som længere oppe gaar forbi Leveraas. Jfr. NG. XV S. 107], [† Levring 253 Værdalen. Udt. l&vringan. — af Løfrengom AB. 18].

I)et sidste Navn hører maaske snarere til den flg. Stamme, i Lifuar-d a 1 e RB. 502, forsvundent Gaardnavn i

Berg Sml., er det vist rimeligere at forklare af Elvenavnet end, som skeet NG. I S. 234, af Kvindenavnet Lif.

Lifr-.

Levra (sagdes ogsaa udt. lavrä). Falder fra 0. i Grana sydvestlig i Rennebu.

?† Levre 86 Bærum. — i Lifrum, Liffrum DN. V 485, 1439. NG. II S. 142.

† Levernes 41 Rakkestad. Udt. lé'ver-. Ved en Tverelvs Udløb i Rakkestadelven.

Maa vel henføres til lifr f, Lever, hvoraf ogsaa Ønavne er dannet, vel sigtende til Øernes Form. Elvenavnet betegner vel en Elv med tykt Vand, der sammenlignes med levret Blod; jfr. tydsk Lebermeer, stivnet Hav. S. B.

* Lima?

† L o m m e r u d 95 Aremark.

Dette formodes NG. I S. 189 at være sms. med et Elvenavn, enten Lymma (se dette) eller 'Lima, der kunde være dannet af 1 i m, 1 i m a r, Lovkronen paa et Træ, jfr. Elvenavnet Lauva.

Lin-.

L i n d ø 1 a. Tverelv fra 0. til Grøvu i Sundalen. ? † Linnes 24 Lier. — Linnes RB. 94. Lingnes RB. 97. Lyngnes RB. 99 s. Lindanes RB. 279. 302. I 16de Aarh. Lindenes. Ved Udløbet af Lierelven i Lier.

Jfr. Lina, Elv i Linsall S., Herjedalen. Lina, Tilløb til Hoa sydligst i Jemtland. Lina, Tverelv til Kalixelfven.

Med Hensyn til Lindola jfr. Dindøla, der gaar paa samme Vandskille til modsat Kant.

Lindaaen. Gaar gjennem Lindsjøen og falder i Flisa i Aasnes. Maaske af Adj. linn (lind, oldn. 1 i n r). NG. III S. 279.

Lindseta. Falder i Namsen ved Lindsetmoen i Trones S. i Grong. Elvenavnet er her aabenbart dannet af Gaardnavnet.

Ljå.

† Ljå ad al 25 Gjerstad. Ved en Elv og en Tverelv nordlig i

Sognet. ? † Ljaastad 3 Strvn.

† Ljaakle 30 Borsen. Udt. ja Tele. — Liakleif AB. 118. † Ljå a mo 20 Orkedalen. Udt. jamo'n. Ved en Bæk.

Jfr. Ljå, Elv i Laxaadalen paa Island; deraf Ljårskögar, Ljåeyrr og Ljårvatn. Laxd. s. 33. Kålund I S. 473.

Maa afledes af 1 é m., Akk. ljå, en Ljaa. Navnet maa sigte til en ljaaformet Bøining af Elveløbet. Se Thj. VSS. 1891 S. 209. Jfr. NG. XIV S. 304.

* Ljoö.

fLjøreggen 63 Gjerdrum. Udt. jø r æggen. — Liodharægg RB

'417. 418. Lioderægg DN. IV 169, 1330. Nær en Bæk. † Ljøstad 83 Romedal. Udt. jø'ssta. — i Liodastadom RB. 309. Ved en Bæk.

? † Ljørvold 15 Eresfjorden. Udt. jørvå\lani%.

*LjöÖ (opr. HljöÖ), den lydende? Jfr. Jøaaen og Jømna. Ljørvold kunde dog ogsaa høre til Ljøra.

Ljoöma, se Jømna.

Ljos-, .

Ljosa. Falder fra N. ud i Lomunda ved Ljøsaholte i Rindalen.

Ljøsa. Udt. jøsa. Gaar gjennem Ljøsedalen og falder ud i Søvandet ved Ljøsevolden i Hevne. [Jfr. NG. XIV S. 97], Ljøsaaen. Udt. jø'såa. Gaar fra Ljøsvatn til Brumunda i Ringsaker.

Lj osaaen. Udt. Ijo'såne. Gaar fra V. til Otteraaen i Valle forbi Oddeskar.

† Ljøsaaen 99 Sande Sdm. Udt. jø'sånå. Ved en Elv vestenfor Rovde Kirke.

† Ljøsaadalen 31 Grytten. Udt. jtfså-. Sidedal til Skorgedalen

paa Nordsiden af Fjorden. [† Ljøsaanes under 25 Veø. Ved en Aas Udløb i Langfjorden]. Af Adj. 1 j ö 8 s, lys. Jfr. Lysa.

? † Ljos a n d a 1. Øverst i Raundalen i Voss.

Ljosan- kunde tænkes at indeholde et Elvenavn i Participform L j ö s-a n d i; men det er efter S. B. sandsynlig Akk. af Adj. 1 j ö s s; jfr. Grönandal i et jemtlandsk Sagn.

Ljot-.

† Ljotaaen 92 Fuse. Udt. jotåö eller Ijö'tåb. Ved Udløbet af

en Aa paa Nordsiden af Sævereidfjorden i Strandvik Sogn. † Ljotebøen 47 Kirkebø. Jfr. i Liotaa BK. 33a og 52a, nævnt under Kirkebø Kirke. Ved efa Aa noget V. for Kirken. Af Adj. ljot r, styg, afskyelig. Jfr. Styggaaen og Illaaen som Elvenavne.

Ljøra. Udt. jø"ra. Gaar gjennem Ljørdalen i Tryssil til Sverige, hvor den falder i V. Dalelfven.

* Ljçrn.

† Ljan 185 Aker. Udt. jan. — Lioon RB. 261. 292. 293. Liodn RB. 261. Lyn DN. IV 121, c. 1315. Lionn 1448. Jfr. Ljabru 184 Aker. — Ljarnabru NgL. III 93.

* Ljoru, Gen. Ljå r nar, vistnok Elvenavn. Se NG. II S. 119. Med Hensyn til Afledningen jfr. Djønu-, Mulig beslægtet med det norske Elvenavn Ljå (se ovfr.).

Loa. Udt. lö'a. Afløbet fra Vandet Benna, falder i Gulelven ved Losen i Melhus. Jfr. Loaasen, en Aas i Nærheden.

Jfr. Loån, fra Losjön, Rätan S. i Jemtland.

Losen udtales nu Losa, men er dog vist opr. Lo-osen. Se NG. XIV S. 284. Samme Elvenavnstamme har man mulig i Fjeldloa; se dette.

Lodda. Udt. lad^a. Gaar ud i Gulelven i Melhus forbi Lod-gaarden.

Jfr. Loddan, Elv i Sveg S. i Herjedalen, gaar til Stora Herjån. Lodda anføres ogsaa blandt Elvenavne i Sn. Edda.

Logga. Udt. lø'gga. Falder fra N. i Hemsil nordligst i Gol.

Logn. Udt. lågn. Mandalselvens Kildeelv i Bygland og Aaseral, gaar gjennem Lognedalen og Lognevatn.

Af Adj. logn, stille, rolig. Almindeligere er som Elvenavn det deraf afledede Lygna. Logn synes ogsaa at have været brugt som Sønavn. Se NG. IV, 2 S. 193.

Löma.

Lomma. Gaar gjennem Lommedalen i Bærum. — i Lomadale DN. II 65, 1304. III 133, 1324. I 194, 1337. IV 264, 1348. Lomæ- DN. IV 196, 1336. Lomo- RB. 285. Lomma. Udt. lå'mma. I Ringebu og N. Fron, gaar forbi Lomsæteren ud i Vinstra fra S. nedenfor Skaabu. † Lömheraö. Gammelt Navn paa den sydvestlige Del af

Ringsaker Sogp. Loom- DN. III 395, 1397. Lom- DN. IX 171, 1370. XI 34, 1342. Se NG. III S. 46. † Lommerud 3 Hof Sol. Udt. lö'mmerü. NG. III S. 264. † Lomme 74, 5 Hedrum. Udt. lomme. Ved en ganske liden Bæk,

som falder i Aaserumvandet. † Lommeim 50 Hafslo. Udt. lå'mmaim (ogsaa opgivet -o-). -Lomæimr 1332 1336. 1337. Loom- 1349. Ikke langt fra en Elv paa Hafslovandets nordre Side; ved denne ligger dog ogsaa paa den anden Side Skjerven, udt. sjcervö.

Jfr. Lommaren, Sø i Frötuna S., Stockholms L. Lommern, Tjern i Fors-hiillii S., Bohuslen.

Löma, af 1 ö m r, Lom, ligesom mange Elvenavne er afledede af Fuglenavne. Lommerud kunde mulig .snarere høre til Luma, der undertiden er vanskelig at skille fra dette.148

Lomunda — Lua.

/

Lomunda. Udt. lösmmön,na. Gaar gjennem Orkedalen og Rindalen til Rinda. Lomundal 170 Rindalen (Lemmingdall 1624, Leming-1626).

Vel af Dyrenavnet Lemende, der paa enkelte Steder har Formen Lo-mund (se Aasen).

Lona.

Lona. Udt. Wna. Falder i Tonna i Tonset ved Lonaasen. Lonen (AK.). Gaar mod S. til Flekvandet i Vaage. Lona. Saa kaldes Vindola i Opdal i sit ovre Lob ovenfor Aangaards-vandet.

[Lonbækken. Udt. lonbækjkfin. Falder i Sanddøla ved Pladsen Lonmoen i Grong. Har saa lidet Fald, at Sanddola ved hoit Vand gaar op i den], [† L o n i n 52 Roan. Udt. lö'nin. Ligger ved Loneelven, der gaar med svagt Fald og i mange Bugtninger], Jfr. Luna, Elv i Herjedalen.

Lön f., Elv eller Bæk med svag Strøm, Udvidelse af et Vandlob; oldn. 1 ö n f., Sted i en Aa, hvor Vandet staar næsten stille. Jfr. Luna.

Lora.

Lora. Udt. lo ra. — Loro (Gen.) DN. II 135, 1326. Gaar fra SV.

ud i Laagen i Lesje. † Lo raa s 159 Inderøen. Udt. lo'rås. Ved en liden Aa, som gaar ud i Borgenfjorden paa Grændsen af Inderøen og Sparbuen, og som ogsaa gaar forbi Lorvik 39 Sparbuen.

Jfr. Lorän, Tverelv til Herjån i Herjedalen. Lorås, i Hammerdal S.,

Jemtland. Loren, Søer i Rok S , O.Gotland, og i Linderås S., Småland.

i

Lorta. Udt. lolta. Saa kaldes Loelven i Aker langt oppe (ved Fossum).

† Lortoteigr DN. V 372, 1419. Forsvundent Gaardnavn i Botne; sees at have ligget nær Gausen.

Ordet Lort, hvortil dette Navn maa henføres, kan ellers ikke paavises i det gamle Sprog og er alm. anseet for et senere indkommet Ord.

† Lortlaupdalen. Kommer ned ved Natvet i Modum. DK.

? † L o v r e 55 Jelse. Udt. lavra. — Lofrar (Nom.) DN. II 93, 1311. i Lofra DN. II 92. Ved en Elv, som falder mod N. i en Arm af Sandsfjorden. † L o v r a v a n d. I Vik, Sogn, nær Vossegrændsen.

Lua. Udt. lu a. Kommer fra Luvtjernet og falder i Slemma, som

gaar til Ossjøen i Aamot. DK. har Luva. [?†Luli, 2,2 S. Land. Udt. lull Ved en Bæk. NG. IV, 2 S. 179],

Maaske beslægtet med Adj. lu, udmattet, mat, døsig (Aasen). Omtr. fra samme Vandskille som Lua gaar Løa til Storsjøen; men det er vel usikkert om Navnene er beslægtede.Lukt--Lya.

† Luktvatnet. Udt. lö'Jckvattne, Har Afløb til Ømmervandet og Fustas Vasdrag, i Hemnes.

Luma.

† Lomeland 12 Gjesdal. Ved en Bæk, som falder fra N. i det

nordre Vasdrag, ovenfor Oltedalsvandet. † Lomeland 52 Helleland. — Lwmeland 1520. Ved en Bæk, som

falder i Hovedelven fra Nordsiden. † Lomnes 13 Ytre Rendalen. Udt. låmmnés Qø'mmnés). Veden Bæks Udløb i Lomnessjøen. NG. III S. 365. L u m a forekommer blandt Elvenavne i Sn. Edda.

Betyder sandsynlig: den varme, milde, jfr. lum, noget varm, lind, mild (Aasen). Jfr. ogsaa Loma og Lymma.

[L u n a. En Strøm mellem 2 Vande paa Grændsen af Beitstaden, Verran og Aafjorden. RK.].

Af 1 ü n f. = lön f., Sted i en Aa, hvor Vandet staar næsten stille. Jfr. Lona.

Lur-.

L u r a. Udt. lu re (ogsaa hørt lura). Kommer fra Lufsjøen (AK.)

og gaar forbi Luraasen ud i Tessungelven i Tinn

Lur u. Tverelv til Sanddøla i Snaasen. Gaar i den største Del af sit Løb med lidet Fald.

[Lusa. Udt. lusa. Bæk, som gaar til Orkla nær Dombu i [-Meldalen].-] {+Mel- dalen].+}

Lutra. Falder fra S. i Sandsjøen i Nordli S., Lierne.

Jfr. Luttran, Elv, som ved Frösved Kirke i Vestergijtland falder i Ösan. Hænger vel sammen med lutra, at gaa langsomt, spadsere mageligt (Aasen).

Lutua (skal ogsaa kaldes Lu tåa). Kommer fra 2 Sjøer i Sverige, som paa Karter kaldes Lötsjöerne og falder i Trvssilelven ved Lutnes 1 Tryssil, udt. lutnes. [Den er paa hele Strækningen fordetmeste sterkt strømmende. Helland I S. 131]. «Navnet har aabenbart Ligedannelsesform; den opr. Form lader sig neppe sikkert bestemme». NG. III S. 330. Mulig "Lut a eller * L o t a, beslægtet med 1 ü t a, lude, bøie sig forover. S. B.

Lya.

Lyu (Dat.) DN. V 165,1349. Det gamle Navn paa en Elv, som kommer fra Lvsjøen paa Grændsen af Eidsvold og Stange og falder i Vormen ved Lynes 177 Eidsvold (Lyunes RB. 430). Mulig hører hid ogsaa Lygin RB. 273, nu forsvundent Navn, og Ljødal 180 Eidsvold, ikke langt fra den samme Elv. Lya. Udt. ly'a. Tilløb til Hallingdalselven i Aal paa Grændsen af Torpe Sogn.150

Lya — Lysa.

[† Lyen 61 Hitteren. Udt. ly'a. — af Ly y AB. 61. Er en 0 i Mundingen af en Fjord, i hvis Bund der falder ud en Elv, som kommer fra Lvdalsvandet og gaar gjennem Lydalen. NG. XIV S. 71]. ? † L y stad 11 Skiptvet. Udt. ly sta. — i Lyghistadum RB. 491. NG. I S. 77.

? † L y s t a d 44 Sørum. Udt. lysta. — Lygistad (Akk.) RB. 283. NG. II S. 252.

Jfr. Lyen, Sø i Gällaryd S., Jönköpings L.

Vel af Adj. (h)lyr, varm, mild. Om Muligheden af de to sidst opførte Navnes Henførelse hid se de ovf. anførte Steder af NG. Om Lyen i Vaage (i L y g i n 1346) se NG. IV, 1 S. 76.

Lygn-.

Lygna Falder i Helgedalselven nordøstlig i Gran. L y g n a. Udt. lø'ngna. Gaar fra Lomsjøen til Randsfjorden forbi

Lomsdalen i S. Land. Lygna. Hovedelven i Lyngdal i Lister og Mandal. Skal oppe i Eiken Sogn kaldes ly'ggnæ.

— Lygnudalr DN. VII 333, 1390. IV 610, 1429.

† Linvik 182 Ringebu. — Lygnuiik DN. II 399, 1390. Ved Udløbet i Losna af en Elv, som strax ovenfor samles af 3 andre. [Anderledes forklaret NG. IV, 1 S. 157], † Lyngdal. Bygdenavn i Flesberg. — Longnedal DN. IX 459, 1518. Lignedal DN. V 805, 1537. JN. 357 har Navnene Liungaa og Lyngbro.

† Lygndal 84, 3 Hjartdal. Udt. lyngndal. Ved en Bæk, som forovrigt efter AK. ser ud til at have meget sterkt Fald. Jfr. Lygna, der fra Lygnasjön forbi Lygnared gaar ud i Fargen i Elfs-borg L. Lygnen, Sø i Aneboda S,, Kronobergs L. Lygneren, stor Sø paa Grændsen af Elfsborg L. og Halland. Lygnäs (Lögnäs) Gd. ved to Aaers Sammenløb S. for Laholm.

Lygn, den rolige, af Adj. logn, stille, rolig, eller snarere af 1 o g n n., Vindstille. Med dette Elvenavn kan ogsaa sammenlignes Fjordnavnet Lyngen i Namdalen, udt. Løgninn (med Tostavelsestone), opr. * L y g n i r. Se NG. XV S. 250.

Lyng-.

Lyngaaen. Gaar fra Søen Lyngen til Aasta østligst i Ringebu-fj eldene. DK.

L y n g a. Gaar forbi Lynge 25 Horg, udt. Wngaiyn,, Lionghe 1520. Lynge OE.

† Lynge dal 54 Borge Lof. Udt. løngedal. Ved en Aa.

Af lyng n., Lyng. Det er dog tildels vanskeligt at udskille denne Stamme fra den fig.

Lysa.

Lysa. Udt. hfsa. Falder i Frya fra V. i Venebygden i Ringebu. [Lyse. Saa skal efter Meddelelse en Bielv til Otre hede]. † Lys u dale (Dat.) DN. IV 224, 1343. RB. 248. L y s i d a 1 r RB. 245. 257. Ellers paa mange Steder L y s a d a 1 r. Gammelt Navn paa Hovin Sogn i Spydeberg. Med en Elv, som gaar fra Soen Lvseren (Lyyser, Lyser DN. IV 744. VI 648) til Glommen.Lysa — Læra.

151

Efter Sønavnet har igjen Lystad 64 Spydeberg sit Navn. Se NG. I S. 61.

† Lysedal 54 Vestby. Udt. ly'ssdæl. Ved en Bæk, der falder ud i Fjorden ved Hvitsten.

† Lyse 18 Aker. Udt. ly'se. Elvenavnet kan have tilhørt enten den ovre Del af Sørkedalselven eller den Tverelv, som kommer ned her.

? † Lysaas 103 Skedsmo. Udt. ly sås. Ved en Elv, som kommer fra Elvaagen og gaar ud i Lørenskogens Hovedelv. NG. II S. 279.

? † Lystad 7 Ullensaker. Udt. ly'ssta. — Lvsistad (Akk.) RB. 251. Et Par Bække i Nærheden.

† Lystad 59 Brandval. Udt. ly sta. — i Lvsastadhum RB. 459. Lysi- RB. 460. Lysæ- DN. VIII 282, 1408. 383, 1453. Ved en Elv, som kommer fra Søen Lysa i Vinger og ogsaa gaar forbi Lvsaasmoen. NG. III S. 206. 242.

[?†Liustadt og Liußlidt. Forsvundne Gaardnavne i Biri. NG. IV, 2 S. 26],

† Lysere n. Vand i Nes Hall. paa Sydsiden, med Afløb til Bu-vandet og Rukke.

† Lyse v and. Har gjennem en kort Elv Afløb til det nordre Indløb til Egersund.

† Lyse 23 Fossan. Fra MA. er kan bevidnet i L†si om Fjorden; men denne har vist faaet sit Navn af den i Bunden udfaldende Elv.

† L y s e 9 Os. I Annalerne og DN. II 256, 1352 i Dat. og Gen. Lysu, ellers i Diplomerne Lysa i Dat., maaske under Paavirkning af den latinske Form. Ved en Elv.

† L y s e n 43 Jondal. Udt. ly så. Ved en Elv paa Vestsiden af Fjorden.

[† L y s v a t n e t 38 Aa. Udt. løsvatne. NG. XIV S. 20].

† L y s k 1 e t 103 Melhus. Udt. lysUætten. Ved en Bæk.

† Lysklet 15 Klæbu. Udt. ly'sMætt Ved en større Bæk.

† Lysa a 25 Kvæfjord. Ved Elv.

Lysa, den lyse eller den lysende, beslægtet med ljös n., Adj. ljöss

og Verbet lysa. Jfr. Ljös-.

Lysinga.

Lysinga. Elv i Horg, som falder ud i Skolda, som gaar til Svork-sjøen i Holandet Guid.

† Lysingmo 110 Orkedalen. Ved en Elv.

Vel af samme Stamme som Lysa med Afledningsendelse -ing.

Læra i

† Le rd al en 141, 24 Berg Sml. — i Lærædale RB. 210.

† Lærdal. Bygdenavn i Sogn. — i Lærudall DN. II 486, 1419. i Læradal DN. XIV 13, 1385. XII 154, 1427. i Læredal DN. XI 119,1413. i Lærdali DN. XII 156. 158, 1427. i Læirdalle DN. XII 159, 1427. i Lerdall, Leer- DN. II 461, 1411. III 815, 1532. IX 805, 1556. VI 832, 1570. i Lidraardall DN. III 185, 1342. i Leidradall DN. I 37, 1427.152

Læra — Løxa.

? † Laerem 1 Eid Romsd. — af Læreime, Læreims AB. 75.

«Søndenfjelds vides Læreim paa flere Steder at være = opr. L e i r-li e i m r, og denne Forklaring var vel ogsaa mulig her, uagtet allerede AB. har Lær ». O. R. i en Notits i Matr. ved Lærem i Eid.

L 9 g r, se L a a g e n.

Loa. Falder i Storsjøen ved Løset i Aamot.

L ø s e t, af Ladusætre AB. 104, er NG. III S. 347 forklaret af 1 a ö a f., en Lade. Antagelig staar Elvenavnet i Forbindelse dermed. S. B. antager, at det kan være en elliptisk Dannelse af Gaardnavnet; jfr. Mykla nedf.

Lodolja. Udt. lø"dolja (aabent o). Stor Tverelv til Nea i Tydalen.

Loftinga. Udt. lyfftingje. Falder i Laagen ovenfor Avdem i Lesje.

Jfr. Lüftaån, Frillesås S. i Halland. Löl'ten, Sø i Långasjö S., Krono-bergs L.

Løisingbækken. Gaar til Svisdalselven i Sundalen.

Løken. Udt. lø'Jcen. Bæk, som gaar ud i Ullsjoen i N. Land. L æ k r m., Bæk.

† Lørdal 55 Hof Jb. Udt. Ur-. — Loffuerdall 1604. 1605. Ved en ubetydelig Bæk, som kommer sydfra i Hillestadvandet.

? † Lore 8 Horg. — af Lødrene AB. 45. Ved en Bæk.

Jfr. NG. XIV S. 259, hvor det formodes at være sms. med 1 e 8 r n., Skind.

† Lorje 50 Borre. — Lorie 1604. Her er 2 Bække. L ø s e 1 v e n, se L a u s a.

L o v e n g a, ogsaa skr. Lovinga. Falder ud i Glommen paa den østre Side lidt søndenfor Ophus i Storelvedalen. Udt. ikke kjendt; maaske egentlig Lauv-.

Løxa. vidr Læxo DN. II 105, 1315. i Læxo, i anæ Læxo DN. I 193, 1336. vidr Læxo, i Læxo DN. II 244, 1347. Løxo (Dat.) RB. 214. 254. 258. 266. Sandsynlig den nuv. Sandvikselven og dens østlige Kildeelv Bærumselven i Bærum. ? † L o k s 1 i 42 Hjartdal. Ved en Elv, som kommer nordfra i Hjart-døla noget nedenfor Hjartdals Kirke.

Jfr. Ønavnet Leksa (L i o x a, L æ x a) udenfor Agdenes. Efter S. B. mulig af Fiskenavnet lax.Maagset — Manga. 153

? † Maagset 1 Meldalen. — Maageszeter OE. 25. Mowsetter NRJ. II 161. Nær en i Orkla faldende Bæk.

Maula. Udt. mala. Gaar ned i Finna mellem Raastad og Svare i Vaage.

Jfr. Maalsjøn, et Vand i Klæbu med Afløb til Nidelven, og Maal vatnet, store og lille, med Afløb til Bjerkaelven i Hemnes; i Nærheden af det sidste et Fjeld Maaltinden. Maaske af mol f., Banke af vandslidte Smaastene langs en Strandbred.

Maane. Udt. mane. Hovedelven i Tinn fra Møsvatn til Tinnsjo. Maanen JN. 370. Møsvatn kaldes JN. 372 f. Mennsvand, Meens-vand, Møonsvand, Mønsvand, Møønsvand.

Kunde være opr. M a r n a (se Marn-), ligesom Garn i Telemarken er blevet lil Gaan og Barn til Baan. Hvis der er Sammenhæng mellem Elvenavnet og Møsvatn (Mønsvatn), hvilket er sandsynligt, kunde denne Foiklaring imidlertid blive betænkelig. Man kunde dog vel antage et opr. Sønavn * M æ r n i r, som med Hensyn til Vokal vilde forholde sig til Mama som M æ r i til m a r r. S. B.

Maar.

M aar. Gaar fra Maarvandet gjennem Tinn ud i den nordlige Ende

af Tinnsjøen. Vandet kaldes JN. 368 Maar. M a a r a a. Gjennem Maaraadalen ud i Otta i Skiaaker.

Hvis Maaraa er en Sammensætning med -aa, turde det komme af mor <5 r m., Maar; jfr. Mardarn nedf. S. B.

Magg a, se Mugg a.

Magiiilla. Udt. mdngnitya. Gaar fra Magnilsjoen ud i Tønna i Tonset.

Sandsynlig dannet med den i Elvenavne ikke ualmindelige Endelse -i 11 a, mulig af ni ag n a., Styrke, Kraft. Jfr. Megn. Utænkeligt er det dog ikke, at det kunde komme af Kvindenavnet Magnhild gjennem et Sæternavn (Magnildsæteren), om der har været et saadant.

Malkenes 121 Tysnes. — Molkenes 1520. Ved en Elv nordøstlig paa Tysnesøen.

M a I m a, se M æ 1 m a.

Malsaaen. Tverelv fra N. til Helgaaen ved Volden i Værdalen.

En beslægtet Stamme har man mulig i de svenske Sønavne, Malsnan med Gd. Malsna i Årdala S. og Malsnaren i Gryt S. i Sodermanland.

Maiiga.

Mangaaen. Udt. ma'ngåa Liden Elv, som falder i Glommen fra S. i S. Odalen omtr. ligeoverfor Strøm Kirke. Deraf Mangset, Mangen og Mangbakken 46. 47 S. Odalen. — i Mangubæk RB. 470.154

Manga — Mar-,

Mangaaen. Udt. ma'ngåga. Fra Mangaavand, falder i Sorfjorden i Rødø.

† Mangnes 22 Vaaler Sol. Ved Udløbet i Glommen af en Elv, som ogsaa gaar forbi Mangerud. [Elven kaldes Helland I S. 170 Manga].

M a n g b æ k k e n. I Virumdalen, Ulvundeidet S. i Øksendalen.

† M a n g e n. Sø og derefter benævnt Gaard i Urskog. — i Manga RB. 452. Manghæ (Gen.) DN. IV 787, 1516.

† Mangnes 49, 27 N. Odalen. Ved en liden Bæks Udlob i Jur-aaen. [NG. III S. 201 antages det, at Navnet er en Opkaldelse efter Mangnes i Vaaler, se ovf.].

† M a n g e n. En Række Søer sydvestlig i Vaaler Sol., som gjennem Vestaaen har Afløb til Hukusjøen. [Efter en

Optegnelse af Am. Larsen skal de kaldes ei' smagen, valmanfin og ä snesmanen].

[† M a n g e v a n d e n e. En Række Vande paa Nordfjeldet i Suren-dalen med Afløb til Hamnesfjorden i Stangvik. Deraf Fjeldnavnet Mangevandskjølen. RK.].

[? † Mangholmstranden 28 Mo Ndl. (kaldes Reinfjeldet). Ved en Udvidelse af Tveraaen],

Jfr. Mangen, Søer i Hellefors S. i Nerike og i Nyed S. i Vermland,

Mangen i Grasmark S. og i Mangskogs S. i Vei inland, Gräsmangen i Elfs-

backa S. i Vermland.

Til de ovenfor nævnte norske Sønavne kan videre føies: Netmangen,

Sø paa Grændsen af Nes og Odalen, og Bosmangen, Vik af Kørholtfjorden i

Drangedal. Manga er mulig beslægtet med det tydske mengen, blande (jfr.

blämengjaör, isprengt med blaat, om Tøi). Se NG. III S. 64. Jfr.

Mengaaen og Mengs-; mulig ogsaa Monge.

Mar-.

M a r d ø 1 a. Falder fra V. i Eikesdalsvandet i Eresfjorden.

M a rd øla. Falder i Driva ved Hjelle i Sundalen.

† Maradalen. Sydvestlig i Vang V.

? † Marum 136 Sandeherred. Udt. marömm. —Mareimar DN. IV 210, 1341 og fl. St. Her er to Vandløb, om hvilke der kan være Spørgsmaal.

† Marum 60 Solum. Ved en Elv, der længere oppe, ovenfor et Par Smaavande, gaar forbi Hummelskaar.

† M a r a a s 63 Manger. — i Marrase BK. 55 a. Ved en Elv ret 0. for Manger Kirke.

? † Maraas 88 Lindaas. Ved en Elv SØ. for Hovedkirken.

† M a r a d a 1 e n. 3 parallele Elvedale paa Sydsiden af Horungerne med Afløb til Utla i Aardal (Sogn).

† M a r e i m 10 Hafslo. — i Marhæimi BK. 37 a. Jfr. Mara (Dat.) DN. I 92, 1304. 169, 1329. Ved en Elv, der falder ud ved Marifjæren.

† Marosen 110 Y. Holmedal (Guddal). Først nævnt 1667; kaldes nu Flaaten. Ved en Vik af Hovlandsdalsvandet, men intet Vandløb synligt paa AK.

† M ard al 3 Gloppen. Udt. mar-. — i Mardale BK. 16a. Ved en Elv, som falder ud sydligst paa vestre Side af Gloppefjorden. Dalen kaldes nu efter en anden Gd. Fitjedalen,155

† Marhaug 44 Tingvold. Udt. marhauen.

? † Mardal 49 Bronnø. — Merdal 1520. 1610. 1614. Ved en Bæk.

†Marhaugen 18 Steigen.

•Mara, af ru a r r m., Hest, som i den historiske Tids Oldnorsk kun bruges i Digtersproget, men godt tidligere kan have været alm. brugt som Fællesord ligesom det deraf dannede Hunkjønsord merr. Se NG. IV, 1 S. 37. 82. Endel af de ovf. anførte Navne kan mulig være ligefrem sammensatte med m a r r. Jfr. Muru og Mer-.

† i M a r d a m DN. III 500, 1428. Forsvundent Gaardnavn i N. Fron.

Hvis Navnet er rigtig skrevet i Brevet, maa det forstaaes som M a r 8 å m, Dat. Flt. af et Elvenavn M a r Ö å, hvori Iste Led maatte være Dyrenavnet morör, Maar. Se NG. IV, 1 S. 117. Jfr. Maar.

Marn-.

Mandela. Udt. mann-. Gaar fra Sundsbarmvandet gjennem Mandalen i Flatdal til Aamotsdalselven og Seljordsvasdraget i Telemarken. — Jfr. i Mannadale DN. XIII 96, 1458. 99, 1463. Mannedall DN. XIII 101, 1466. Fra det 16de Aarh. Mandal. † Mandal. Ved Mandalselven i Lister og Mandals Amt. — i Mannadale, Mannæ- DN. IV 275, 1349. 378, 1371. II 465, 1412 o. fl. St. i Monnadale VI 429, 1418. 452, 1426. Senere Manne-. [Den vestlige af Vasdragets Kildeelve kaldes efter Helland I 'S. 131 nu Monn eller Monselven. Jfr. Monn-]. † M a n d a 1 e n. Bygdenavn i Vold i Romsdalen. Elven kommer

fra Maanevand (AK.). [Dalen kaldes nok alm. Maandalen], [? † Mandalskleven. Langs en til Eiteraaeri gaaende Bæk, der kommer fra Mandalsakselen i Vefsen], Jfr. Mårn, Sø i Vånga S., Östergötland.

Den gamle Form ialfald af Mandalselvens Navn maa liave været Morn, Gen. M a r n a r, en Afledning af en Stamme m a r-. Jfr. Marne, nu Mare i Holland og Merina, sydtydsk Elvenavn. Förstemann Ortsn. Sp. 1065. Jfr. ogsaa Maane.

† 3Iarsaa 2 Indviken. Udt. mä'rså. — i Marso BK. 10 b. i Masso BK. 14b. i Massaa BK. Ila. i Maass a BK. 11b. Massaa DN. XII 158, 1427. Massa DN. XII 230, 1490. Ved en Elv paa Nordsiden af Hovedfjorden udenfor Loen.

Mas-.

M a s e 1 v e n (RK.). Udt. masså a. I det Vasdrag, der falder i

Reinbjørelven ved Askelaunet i Overhallen. † Masdalen 55 Førde. Øverst ved en Elv, der falder ud fra S. i

Movandet i Førde. † M a s d a 1 95 Ulstein. — af Mastall AB. 82. Paa Vartdalsslranden ved Udløbet af en Bæk.

Jfr. masa, have et langvarigt, møisomt Arbeide; masen, besværligt, som gaar sent og moisornt. Sv. Dial. masa, gaa sent (Aasen)?156

Masing- — Mei-,

[Masingaaen. Udt. mä'singågæ. 2 Tverelve fra S. til Ranen-elven i Mo Ndl].

Mulig en Afledning af den foreg. Stamme. [Masterbækken. Gaar ud i Sørfjorden i Hemnes]. M a t m o r a a e n. Falder fra N. i Melfjorden i Rødo. Mau-.

† Mauset 213 Furnes. Udt. mau"set. — Moyßetter 1604. Ved en

Bæk, som fra 0. falder i Brumunda. † Maudal 46 Bjerkreim og 68 Fossan. Ved samme Elv, som gaar til Bjerkreim

† Mauland 63 Time. Ved Tveraaen, der falder i Fosselven, som

Haaelven kaldes i sit øvre Lob. † Mauland 35 Hetland. Ligger i Hoiden ovenfor en Bæk. † Mauset 99 Bolsø. Ved en Bæk, som falder i Fannefjorden fra S. † Mauset 25 Surendalen. Udt. mø'séten. — Mousett 1590.

«De mange med Mau- begyndende Navne i forskjellige af Landets Egne synes at være at henføre i il Elvenavn. Dettes Form faar man ikke Rede paa, da tilfældigvis intet af Navnene haves i gammel Form» (O. R. i en Notits i Matr. ved 63 Time). Jfr. NG. III S. 49, hvor det bemerkes, at der i nogle Tilfælde ogsaa kan tænkes paa in a u r r m., Myre, og paa Plantenavnet m a 8 r a f, en Farveplante, hvorefter adskillige Gaarde er benævnte. — Maura (eller Mær a) nævnes NgL. II 489. 490 som Navn paa en Elv paa Grændsen mellem Jemtland og Helsingland.

† M a u s e i d 68 Borgund Sdm. — af Mauseide AB. 79. Ved en Bæk paa Suløen.

[M e a a e n (RK.). Gaar ud i Stjørdalselven forbi Meaadalen 133 Hegre.

Elven kaldes nu kun aa}. ? † Medalen 167 Sigdal. Udt. méddælen. — Midal DN. XIII 6, 1328. Mydal XII 234, 1491. VIII 520, 1597. Modalen 1617. Ved en Elv øverst i Eggedal.

Disse Navne maa indeholde Stammen m i Ö-, noget, som er i Midten. Jfr. Mei- og M i ö 1 a.

Meg-, se B r e i m e g a.

Megn. Nævnt som en Elv under Rindal i Øier DN. II 128, 1323. Vel af magn n., Styrke, Kraft; jfr. Magnilla.

Mei-.

M e i a. Udt. mei'a. En Bæk, som gaar forbi Mestad i Børsen ud i

Trondhjemsfjorden. M e i a a e n. Udt. mei åa (Møiaaen AK.). Tilløb fra S. til Solna i Rendalen.

M e i a a e n. Udt. mei åa. En Bæk oppe i Fjeldet i Aalen, som gaar ud i Fora paa Grændsen af Holtaalen.

?† Meierdalen. En Elvedal paa Fjeldet øverst i Norddalen.

Det er at merke, at Navnet skal udtales med ei i Egne, hvor Tvelyden ellers ikke bruges. Indeholder mulig Stammen Meig af miga; jfr. Brei-mega, Migaren og Migande. NG. XIV S. 219.

Meina, store og lille. Falder fra N. ud i Gaula i Sæterregionen i Aalen. Kan maaske hænge sammen med meina, skade, hindre, være i Veien.

i M æ i n i a d a 1 e RB. 45, i Brunlanes (jfr. Vestmunn GN. 77, i Væster-mænio RB. 30, Westmøn 1593), ved et Vasdrag, der gaar til Hallevandet.

Maaske beslægtet med frg. Navn. Efter S. B. dog snarere enten 'Men, Gen. *Menjar, eller * Men ja, Gen. *Menju, af m <j n, Høideryg.

† M e i s e d a 1 e n 1 N. Aurdal. Udt. meisdalen

Indeholder vel et Elvenavn, som kan være Fuglenavnet Meis f.. Meise, som i Oldu. kun er bevaret i den afledede Form meisingr a, men maa være et gammelt Ord i Sproget. Se NG. IV, 2 S. 252.

Meit-.

† Meitsjøen. Har Afløb til Storsjøen gjennem Kuggerudaaen i N. Odalen.

† Meetsoerne (AK.). 0. for Engersjoen i Rendalen; den derfra

kommende Elv heder nu Røa. † Meitebækstølen 109, 6 N. Aurdal. Kaldes meitebæTch. En Støl allersydligst i Fjeldet.

Vel af meita, mede, fiske med Stang. Jfr. NG. IV, 2 S. 274. Mela.

Mela. Udt mæla. Gaar ud i Grana i Snaasen. [M æ 1 a. Gaar gjennem Mælsjø og falder i Egnunda i Foldalen. Helland I S. 144],

Kommer sandsynlig af m e 1 r m., Sandbanke, Grusbanke, Elvemæl.

Melk-.

M e 1 k e d ø 1 a. Kaldes efter Y. Nielsen Mjølka. Falder i Bygdin N. for Eidsbugaren.

† Melkaatjern. Söndenfor Morjeaunet i Aafjorden, med Aflob til Mørjevandet.

Melkbækken. Falder i Lyngenfjorden i Namdalen paa Vestsiden paa Grændsen af Klingen og Vik Sogne.

Se under Mjølk-. 1 Virkeligheden udtales disse Navne maaske ogsaa Mjølk-.

Mengaaen. Udt. mcéngåa. Kommer fra Mengtjernene i Brandval og gaar forbi Mengkroken og Mengen paa Grændsen af Brandval og Vinger ud i Mokeren.

* M e n g, dannet af Stammen mang-, se Manga. Mengs-.

† Mengshol 135 Nes Hdm. Udt. mængsol. — Mengesool DN. III 710, 1490. Nær en Bæk.

* Mengs eller * M e n g s a, mulig en Afledning med -s af Stammen man g-. Se NG. III S. 61.

[M e o s e n. Udt. meosen. Saa kaldes den nedre Del, nærmest Namsen, af Reinbjørelven i Overhallen efter dens Forening med Nord elven].

Vel at forklare: «med, d. e. ved, Osen», opr. vel et Navn paa Strækningen nærmest Udløbet, men senere udvidet til at gjælde en større Del af Elven. Jfr. NG. XV S. 347.

Mer-.

Mera. Udt. mæ'ré (ogsaa opg. mera). Gaar i Nordfjeldet i Lesje

fra Mærrahø ned i Aura nedenfor Gautsjø.en. M æ r u. Udt. mceru (ogsaa opg. mø rd). Falder i Briskevandet i

Kvennas Vasdrag i Rauland. [Merrabækken. Udt. mæ'rra-. Gaar vestenfor Heverli i Rennebu ned til Orkla],

Af merr f. Hoppe, det sidste vel ligefrem sms. dermed. Der kan mulig være Tvivl, om No. 2 horer hid. Jfr. Mar- og Muru.

Mering-.

† Mæringdalen 24 Eresfjord og Vistdalen. — Jfr. Mæringasæter AB. 75. Ved en Elvs Udlob i Eikesdalsvandet paa Vestsiden. Jfr. Mæringsdalen i Hedalen i Vaage, som ligger ved et Vand, der gjennemstrømmes af Elven Muru, og NG. IV, 1 S. 83 forklares af et Sønavn *Meringr, afledet af Elvenavnet 'Mara. Her ei- intet Vand; men man maa vel gaa nd fra et Elvenavn 4 M e r i n g a, afledet af samme Stamme. Sammenlignes kan endvidere Mæringen i Voss, som antagelig er opr. Fjeldnavn. Jfr. ogsaa NG. IV, 1 S. 221.

Merkja. Vik med Bækkeudløb ved Nordenden af Øieren. Længere oppe ved Bækken ligger Leirdal 11, 2 Fet.

Hvis * M e r k j a er opr. Elvenavn, kunde det antages dannet af mark n., i Betydning af Grændseskjel, eller af m ork f., hvilket vil give omtr. samme Betydning. Jfr. M e r k i ä, en Elv i Fljötsliliö paa Island. Kålund I S. 247.

Mesna. Udt. mcéssna, Dat. mcéssen. Gaar i Ringsaker og Faaberg fra Mesnasjoerne gjennem Lillehammer By ud i Laagen.

Kunde formodes at være en Afledning med -n af den Stamme, man har i Messa. Søerne har vel opr. været benævnte med et af Elvenavnet dannet Hankjønsnavn. Se NG. III S. 42.

Messa. Udt. mcéssa. Gaar forbi Meldalens Præstegaard ud i Orkla.

Der kan være Mulighed for. at ogsaa Meslo 42 Rennebu indeholder det samme Elvenavn, skjønt den forbi Gaarden gaaende Bæk nu bærer et andet Navn. Se NG. XIV S. 169.

(Middagsbækken. Saa kaldes Bække i Opdal, i Bindalen og i Hatfjelddalen. Bækken i Bindalen kommer ned fra Middags-tinden, og Bækkenavnet maa betragtes som en elliptisk Sammensætning for Middagstindbækkenj.

Miöla.

Sindræhylen i Midhlunnæ DN. III 515, 1432. Brevet er fra Bjølstad i Hedalen; dog synes det næsten, som om Elven er paa Vaage.

Miöla, kan sammenstilles med det i Grong som Sønavn brugte M i Ö 1-ingr, nu Mellingen, ellers ofte forekommende som Gaardnavn; dette maa forklares som betegnende noget, der ligger i Midten. Jfr. ogsaa miöla, at dele noget i to Dele ved at overskjære det paa Midten. Elvenavnet kunde vel betyde: den delende, den afgrændsende. Jfr. Me-.

Miga.

† M i g e n 146 Skogn. Udt. mVga, Dat. mi gen. Ligger ved en Bæk, der gaar med bråt Fald ned i Bvvandet. Af m 1 g a, at pisse, ligesom de to flg. Navne. Jfr. Breimega.

Migande.

[M i g a n d e. Bæk, som gaar ud i Namsen ved Østre Sem i Grong]. Miganbækken. — Mvande beek DN. X 274, 1523. Bæk, som med sterkt Fald gaar ud i Namsen paa Grændsen af Grong og Harran Sogne.

M i g a n d. Bæk, som fra S. falder ud i Salsvandet i Fosnes. Miendelven, udt. miendælva, med en Fos Miende, udt. mi ende.

Gaar i bråt Fald ned, fra Miendalstinderne i Hjørundfjord. Migandegrovi. Tverelv fra 0. til den Elv, som falder i Sognefjorden ved Henjum i Leikanger. En Fos i Elven skal kaldes Migande, udt. miganne. † M i a n e 49, 2 Skjeberg. Udt. mi ane. Ligger ved Nipa, ikke langt

fra en i den udfaldende Bæk. † M i e n 42 Frogn. Udt. mVen. — Migenn 1428. 1593. Mikandæ(!) DN. X 186, c. 1470. Lidt nordenfor kommer en liden Bæk ned i Bundefjorden.

M i g a n d i, Tarticip af mig a. Alle Bække med dette Navn synes at liave sterkt Fald ; tildels har det ogsaa været Navn paa Fosse. M i g a n d i kjendes ogsaa fra Island (Landn. 74. 194) som Navn sandsynligvis paa en Bæk. Jfr. NG. I S. 242. II S. 79. Jfr. ogsaa Myan-,

3Iigare.

M i g a r e n. Bæk, som falder ud i Hevnefjorden indenfor Rottem i

Hevne. Har i sit nedre Løb sterkt Fald. † M igår tjern. Under Gyrihaugen i Norderhov; har Afløb gjennem en Bæk, der gaar ned over den bratte Fjeldside til Steins-fjorden.

† Mi gar tjern. Har Afløb gjennem en sterkt faldende Bæk til Øigreivand i Egersund.

* M i g a r i m., af det ovenfor nævnte miga, efter S. B. et yngre Navn end Migande.

Milaaen. Udt. mi låne. Falder i Byglandsfjorden paa Vestsiden ved Pladsen Mile paa Grændsen af Bygland og Aardal Sogne, nær ved Gd. Naanes.

Maaske = det ovf. nævnte Miöla, her betegnende en Grændseelv.160

Minge — Mjølga.

† Minge 13 Tune. — i Mingu RB. 491. Ved en Elvs Udløb i Mingevandet, som er en Udvidelse af Glommens vestre Arm. Paa den modsatte Side af Vandet ved en Bæk ligger Mingedal, hvilket kunde tale for, at det snarest er Vandet, som har hedet Minga.

Miiiilla. I Opdal udt. mijjiUa [i Rennebu hort: m'inilla\. Falder . fra V. i Grana i Sæterregionen paa Nerskogen i Rennebu. Dalen kaldes paa RK. Mildalen.

En Afledning med den i Elvenavne hyppige Endelse -illa.

Mirva. Udt. mirva. Falder i Krøderen ved Tromail i Nes Hall. fra Nordsiden.

Miskaaen. Falder fra V. i Rosendalselven i Foldereid nær Grændsen af Holandet.

Mistra. Udt. misstra. Kommer fra Missjøen i Øvre Rendalen og gaar ud i Rena ved Misterosen i Ytre Rendalen, nær dens Udløb i Storsjøen.

Jfr. Mistersjon i Wirserum S , Kalmar L.; ved den derfra kommende Elv Gd. Misterhult.

Samme Stamme har man sandsynlig i Mistfjorden, Navn paa Fjorde i Hevne og i Folden; i den sidstes Munding ligger Misteroen. Se N. Fjordn. S. 65. Fnrumisteren heder et Fjeld sydvestlig i Nissedal. Efter Formen ligger det nær at sammenstille det med Mist n., Stovregn, Taageregn (Aasen); jfr. nyisl. ni is tur n., Støv i Luften, Taage.

M i 11 b ø n d a. Elv forbi Maslangrud i S. Aurdal (Etnedalen).

Mjald-.

Mjælla. Udt. mjælla. Kommer fra S. ud i Hjerdøla i Sauland. † Mjelde 52 Haus. Udt. mj&dla. — i Mjalöa BK.

63 a. Miølde DN. XII 60, 1331. Mioldi DN. XII 226, 1490. Ved den Elv, som løber ud i Hausviken. † Mj eld eim 101 Haus. Udt. mjéé'dleim. — Mioldheim DN. XII 227, 1490. Miældeim DN. XII 200, 1463. Ved en Elv, som falder ud i Arnevaagen (ikke den, der kommer fra Langedalen). ? † Mj ei s tad 44 Hammer. Udt. mjæll-. Ved en Elv, som falder ud i Fjorden 0. for Hammer Kirke.

En Stamme mjald- forekommer ogsaa i en Række andre Gaardnavne, navnlig paa Vestlandet og i Nordland. Den er vel sproglig beslægtet med mjol n.. Mel, eller nærmest med mjoll f, let, tor Sne. Navnet sigter maaske til drivende Skumstøv. Jfr. NG. II S. 383.

? Mjæta. Tjern i Dalavaselven SV. for Lomsjøen i S. Land.

Mjølga. Udt. mjfrlgci. Elv paa Fjeldet i Aal; deraf Sæternavnet Mjølgebotn.

Vel en Afledning af m j ol n. eller mj oli f.; jfr. Mjald-.Mjølk--Moholt.

161

Mjølk-,

Mjølka, = Melkedøla. Falder i Bygdin nær dens vestlige Ende. M j ø 1 k e 1 v e n. Udt. mjølkålva. En Bræelv, som gaar ud i Susna i Hatfjelddalen.

† Mjolkeberg 126 Spydeberg. — i Miolkæbørgum DN. III 376, 1392. i Miolkaberghom RB. 124. 175. I Nærheden nogle Bække. † Mjølk er aa en 82 Hammer. Udt. mjølkrånæ. — Mjölkrä

Fornm. s. VII 201. † M j ø 1 k a a t i n d. Et Fjeld paa Grændsen af Luro og Nesne, hvorfra en Elv gaar til Lurø.

Af mjolk f., Gen. mjölk r, Melk. Navnet sigter til en graahvid Farve af Vandet og bruges derfor især om saadanne Elve, som kommer fra Bræer. Mjölkå er Navn paa en Elv i Arnarfjorden paa Island (Kålund I S. 665). Jfr. ogsaa Melk-.

Mjølrakaaen. Udt. mjø'lrakkåe. I Dovre og Sel; gaar til Laagen. Af Mjølrakke, Melrakke, oldn. m e 1 r a k k i, Hvidræv.

† Mjøsjødalen 190 Tydalen. Udt. møsådalen. Ligger ved en Aa, som fra Mjøsjøen (udt. mø-) gaar til Stuesjøen, og som paa RK. kaldes Møaaen, hvilket neppe kan være rigtigt.

Da Søen er meget bred, kan Sønavnet ikke komme af mjö.r, smal, skjønt Udt. ikke strider derimod. Man skulde formode, at Elvenavnets rette Form er Mjøsaaen eller Møsaaen. Jfr. NG. XIV S. 394.

Moöa i

† Moberg 51 Os. — Modoberg BK. 54a. Modhaberg« DN. XII 53,

c. 1308. Ved en Aa, som gaar fra Ulvenvandet til Oselven. V † Mostadmarken 69 Malvik. — af Mööastçöum Sverres S. (Unger) S 139. 142? a Modestadum DN. V 166, 1349? Hermed kan videre sammenstilles Moum 19 Borge Sml., som NG. I S. 270 formodes at være opstaaet ved Sammensmeltning af to Nabogaarde, M ö ö e f j a (RB. 278) og M 6 5 e i m r, fremdeles Bygdenavnet Modum i Buskerud (Modheimr, Modæimr RB. 94. 98 o. fl. St.), samt Modesetter, for-svundent Gaardnavn i Ringsaker (DN. X 96, 1414). I Moum og Modum er Iste Led antagelig mööa f., Elv (brugt, som det synes, især om større Elve), sigtende til Glommen og Dramselven. Ved de andre kan man tænke paa Moöa, brugt som Elvenavn. Se NG. anf. St. MöÖa forekommer blandt Elvenavne i Sn. Edda. Som Fællesord i Betydning af Elv findes mööa allerede i Fåfnismål.

Moöga.

† Moland, Bygdenavn i Nedenes. — Modguland DN. IV 259, 1347. II 525, 1429. Modu- 1593. Elven skrives nu paa AK. Moelven.

*MoÖga, Efter sin Form synes det at være en Afledning af et Adj. m ö ö i g r, m ö ö u g r.

? † Moghus 34 Fyresdal. Udt. magguss. Ved Sitjeaaens Udlob nordlig paa østre Side af Fyresvandet. [Jfr. PnSt.

S. 179].

? † M 6 h o J t 53 Strinden. Udt. mo hålt an. — af Magdholte AB. 32. Jfr. NG. XIV S. 343.

Rygh: Norske Elvenavne. 11162

Mogna — Molg-.

Mogna. Gaar ud i Øieren paa Vestsiden ved Tveiter i Fet. Jfr. Mugna.

* Moka.

† Maakerud 8 Øier. Udt. makrü. Ved en Bæk. [NG. IV, 1

S. 162 er en Forklaring af Elvenavn ikke nævnt], † Mok es tad 54 Ullensvang. — Mokastadir 1293. 1322. Ved en Bæk.

† Maakedalen. Sæter i Voss.

† Mokulijd AB. 55. Forsvundent Gaardnavn i Orkedalen.

Jfr. moka, skuffe, kaste tilside; Moka f., Skovl, Skuffe? Eller Mok n., sammenskuffet Dynge; Møg.

Moksa. Udt. makksa. Falder i Laagen fra 0. ved Formo i Tretten S. i Øier.

† M o k s e i m 23 Torvestad. Paa Østsiden af Karmsundet, strax nordenfor Udløbet af en Elv.

Mulig en Afledning af den frg. Stamme. Moksnes paa Frosten hører ikke hid; se under Molska.

Mola. Udt. mö'la. Falder i Sjoa fra S. lidt nedenfor Gjende.

Mulig af Mord m., Maar; jfr. den af Aasen anførte Udt. Mol. S. B.

Mold-

M o 1 d a a e n. Udt. mällågce. Gaar til Bleikvaselven, som falder i

Røsaaen i Hemnes. Mold elven. Elven i Dalbygden i Beitstaden, som falder i Fjorden

ved Fosnes. [Veibroen over Elven kaldes Moldebroen]. [M o 1 d e 1 v e n. Kommer ud ved Moldaaen i Verran. NG. XV S. 171],

M o 1 d ø 1 a. Udt. malldøla (ogsaa opg. mällüla). Gaar fra S. til

Skjøle i Skiaaker. "jfr. NG. IV, 1 S. 34. † M o 1 d a a d a 1 e n. Fjelddal N. for Hardangerjokelen i Ulvik. [? † Mol den 240 Værdalen. Udt. ma\la, Dat. -len. Nær en Bæk], Vel af mold f., Muld, Jord. Kunde med Hensyn til Betydningen sammenlignes med Aura og andre Navne, som hentyder til det Jordsmon, hvorigjennem en Elv gaar. Ialfald i enkelte Tilfælde, f. Ex. i Værdalen, kunde de lokale Forhold dog snarere tale for at aflede det af M o 1 d i, brugt som Betegnelse for en Fjeldtinde.

† Moldskreddalen 31 Sunnelven. Med Elv.

2det Led i Sammensætningen er samme Stamme som i Elvenavuet Skrida.

Molg-

Mol gad al r DN. I 571, 1443. IX 191, 1397. 303, 1455. X 220, 1490. XI 123, 1419. 159, 1446. 170, 1452. 193, 1467. Morgadalr DN. XI 198, 1470. Feilagtigt Moggudalr DN. I 355, 1383. Nu Morgedal i Telemarken.

Jfr. Malgen, Sø i Malgesanda S., Östergötland, med Gd. Malgeryd. Mälgsjön med Gd. Målgåsen i Refsund S., Jemtland.Molinga — Mora. 163

Maaske en Afledning med -g af mol f., Folkespr. Mol, Sv. Dial. Mai, Dynge, Banke af Smaastene, især langs en Strandbred. Jfr. Maala. M o 1 g a kan dog mulig ogsaa komme af * M o 1 d g a, af et Adj. moldugr (= m o 1 d-a r f u 11 r) af mold f., Muld. S. B. Formen Morge- maa være opstaaet ved Dissimilation. Morgedal 66, 4 Hollen er

vel snarest en Opkaldelse. Morgendalen opføres paa DK. i Hæn S. i Grytten.

Molinga, store og lille. Falder samlet i den vestlige Ende af Aur-sundsjøen i Røros.

Mulig af den samme Stamme Mol med den ikke sjeldne Aflednings endelse -inga. Da Udt. ikke er kjendt, er det ogsaa muligt, at det hører til Mord ; se Mola.

Mo ls elven (alm. skr. Maalselven). Falder ud i Fjorden Malangen i Tromsø Amt. Ved Fjorden ligger Gaardene Maalsjorden og Maalsnes. Det er utvivlsomt, at Elvens og Fjordens Navne maa indeholde samme Stamme. Jfr. N. Fjordn. S. 77.

Molska.

† Moksnes 67 Frosten. — Molskones DN. V 96, 1336. Moskones DN. II 226, 1345. AB. 27. Navnet maa have tilhørt den udenfor Gaarden udløbende Vikelven.

Mulig samme Navn som Mølska (se Mylska); maaske hører ogsaa Mosk-til samme Stamme.

† M o n g e 69 Grytten. Udt. mange. — Mangne NRJ. II 87. Ved en fra Nordsiden kommende Elv. Mulig af Stammen Mang-, se ovfr.

Monn-.

M o n s a a e n. Udt. mö'nnsåne. En af Mandalselvens Kildeelve, kommer fra Vandet Monn, udt. monn, og gaar gjennem Bygland og Aaseral.

Efter Helland I S. 131 skal Elven ogsaa kaldes Monn. Navnet er vistnok det samme som Mandalselvens gamle Navn; se under Marn-. Formen Monsaaen maa betragtes som dannet af Sønavnet.

Mora.

Mora. Udt. mo'ra. Gaar gjennem Børseskogn og falder i den

søndre Ende af Indsøen Laugen. † M o r 1 a n d 32 Fjeld. Udt. mor-. Ved en Bæk. † M o r d ø 1 a. Udt. mordølao. Undergaaet Gd. i Dale S. i Lyster. Langt oppe i den her udmundende Dal er efter AK. en Mordals-sæter.

† M o r d a 1 s t j e r n. SV. for Indre Frøningen i Leikanger. AK. !? † Morstad 260 Gran. Udt. mor r sta. NG. IV, 2 S. 153; jfr. PnSt. S. 182],

† Mordal 24 Akerø. Ved en Bæk, som falder ud i Julsundet. Jfr. Moren, So i "Wirserum S., Elfsborg L.

Hænger mulig sammen med Mor f., liden Skov, Skovsnar, der er kjendt fra Østerdalen og Guldalen og der findes i flere Stedsnavne. Da det udtales med lukt o, kan det neppe være = * Modra af Plantenavnet m a ö r a.164 Mors — Mugga.

Mors.

† Moss, By- og Sognenavn. Ved Mosselven. — Morsadal DN. IV 156, 1327. Morsdælir DN. I 3, 1207—1217. Mossodal DN. I 222, 1342. 333, 1377. RB. 244. Mossardal DN. I 386, 1391. Mos (Elven) DN. IX 272, 1445. RB. 224. — Jfr. Mosseros 37 Vaaler, ved Elvens Udlob i Vannsjøen. — Elven gaar i Enebak gjennem Soen Mjær (Miær (Akk.) RB. 256. Mier JN. 263).

? † Mors land BK. 70 b. Mossland BK. 66 a. Under Fuse Kirke.'

Jfr. Mosvold, under 62 Fuse, af Mosvelli BK. 67 a. † Morsdal 67 Gildeskaal. Udt. marsclalen. Ved Udlobet af en Bæk.

Jfr. Mårsaren, Sø i Björklinge S. i Upland. Morsen, Sø i Ofvansjö S., Gestrikland.

Mors er formelt beslægtet med Indsønavnet Mjqrs. Det er antageligt, at der er en sproglig Forbindelse mellem dette Elvenavn og Sønavnet Mjær (hvorfra Mors kommer). Se NG. I S. 352. 364. 395. II S. 220.

Mosk-.

M o s k e 1 v e n. Paa Senjenøen sydlig i Lenvik. † Moskenes 12 Flakstad. Ved Udløbet af en Bæk.

Maaske beslægtet med Molska. NG. XIV S. 76 fremsættes dog den Formodning, at Mastad 20 Filian, af Maskastadhom AB. 60, Moskestad NRJ. II 57, kunde høre hid, og at Elvenavnets opr. Form kan være Mos k, Gen. M a s k a r.

Moss-.

M o s s a. tidt. mässa. Gaar fra Mossjøen sydover til Hornsjøen i V. Gausdal.

M o s s a. Udt. mö'ssa. Gaar gjennem Mosviken ud i Trondhjemsfjorden. — Masarvik Fornm. s. IV 92. Mosawik AB. 26. 117. DN. V 489, 1439. ? † M o s d ø 1 13 Bykle. Udt. mass-. Her kan intet særskilt Vandløb sees paa AK.

† Mosdalen 67, Mosnes 69 Skaanevik. Udt. moss-. Ved samme Elv, den sidste ved dens Udlob paa Nordsiden af Aakre-fjorden.

† M o s s e m 106 Brønnø. — Mossæims (Gen.) DN. II 250, 1349. Ved en Bæk.

Disse Navne indeholder neppe alle samme Stamme. Mossa i Gausdal og de øvrige, hvor Udt. har aabent o, er rimelig at henføre til m o s i, Mose, Myr. Mossa i Mosviken maa være af anden Oprindelse. S. B. henfører det til en Stamme m a s-, som man vel ogsaa har i Meltingen, opr. *Meslingr?, Navn paa en Sø, hvorfra Elven kommer.

Mugga.

Mugga. Kommer fra Sverige, gaar gjennem Mugsjøerne i Røros og

falder ud i den nordlige Ende af Fæmunden. Mugbækkene. Falder i Fæmundselven fra V. söndenfor Fæmunds-sundet. DK.

Muggedøla. Gaar gjennem Muggedalen i Hedalen, S. Aurdal.Mugga--Muru.

165

† Muggerud 98, Muggeberg 104 Sandsvær. — Maggurud

RB. 1. Mugga- allerede DN. II 706, 1490. Mageberg 1578. [? † M u g s k o g d a 1 e n. En Elvedal, som gaar fra Mugskogtinden ned til Glomfjorden i Melø].

Navnene i Sandsvær synes at indeholde et Elvenavn * M a g g a. Mugga kunde sandsynlig hænge sammen med Mugg n., Taageregn, meget fint Regn, mugga, regne fint (Aasen). Jfr. Moghus ovfr. og PnSt. S. 179. .

Mugda. Udt. mu'ggda [ogsaa opg. muggda]. Falder fra S. ud i Helgaaen i Værdalen ved Telsneset. Udentvivl en Afledning af Stammen Mugg-,

Mugna. Udt. muggna (ogsaa hort mugdna). Paa Nordfjeldet i Vang V., optager Tvermugna og gaar til 0. Slidres Vasdrag. Mulig af samme Stamme Mugg-. Jfr. Mogna.

Mund-?

fMundeim 7 Strandebarm. Udt. möndeim. Paa Fastlandet i

Varaldsø S. ved en Elv. † M u n d a 1 10 Hammer. Udt. mann-. Mwndagedal 1520. Mun-inge- 1563. Monge- 1610. Monninge- 1620. Ved en Elv, som falder i Fjorden ligeoverfor Hammer Kirke. † Mandal 51 Balestrand. Ved en Elv langt inde paa nordre Side

af Fjærlandsfjorden. [? † af Mundastadom AB. 18. Forsvundent Gaardnavn i Værdalen. Jfr. NG. XV S. 150].

Det er yderst tvivlsomt, om disse Navne indeholder det samme Elve-navn. Ved Mundal i Hammer bemerker O. R. i en Notits i Matr., at der efter de gamle Former kan være nogen Anledning til at gjette paa Elvenavnet Munnlaug. De ældre Former gjør ogsaa et gammelt Mundang- muligt. Det maa ogsaa bemerkes, at M u n nævnes blandt Elvenavne i Sn. Edda. — Et Elvenavn * M u n d a kunde mulig liænge sammen med m u n d a, stevne,

søge frem i den Retning, som fører til Maalet.

Munnlaug. Munnlaugaröss NgL. II 491. Mundingen af en Elv i Grue ved Rigsgrændsen, som maa være den, som fra Baksjøen falder i Store Røgden.

Maa være Ordet mundlaug f. (ogsaa skr. munn-, num-, mull), Vaskefad, hvori man toer sine Hænder. Navnet er bevaret i Moldusen 111,3 Grue, udt. mø^lldusen. Foruden mulig i Mundal i Hammer (se ovfr.), har man vel ogsaa Navnet i Mundlaug, et Tjern ved Flekkefjord. Se NG. III S. 261.

Muru.

M u r u. Udt. muru. Tverelv fra S. til Sjoa i Vaage. Gaar gjennem et Vand, ved hvilket Mæringsdalen 172 Vaage (udt. m&rings-) ligger.

M u r u a. So i Kampaaens Vasdrag paa Grændsen af Odalen, Eidsvold og Nes R. Vel opr. Elvenavn. Deraf Gd. Murukoll 118 Nes R.166

Muru — Mus-.

M uruelven. Gaar gjennem Murusjøen i Lierne til Sverige. Deraf

Gd. Murumoen og Fjeld Mururumpen. M u r u k v i s 1 a. Falder i Ljoras Bielv Drevja i Tryssil.

Jfr. Murubekkr,- Morbekkr, et Bækkefar, der maa være at soge paa Sydgrændsen af Fors S. i Jemtland og formodentlig er en af de i Indals-elven faldende Bække. Se NgL. II 489. 490. V 816.

Mura er øiensynlig ea Ligedannelsesform, antagelig af Mara (se dette). Saaledes kan ogsaa den sproglige Forbindelse mellem Muru og Mæringsdalen forstaaes, idet det sidste kan ind eholde et Sonavn * M e r i n g r, dannet af Mara. Se NG. IV, 1 S. 82. 83.

Mus-

Musa. Udt. musa. Gaar fra N. ned i lika i Dovre. M u s a. Udt. miCsa. — i Mwsse DN. I 653, 1473. Jfr. i Musadale, Musæ- DN. I 403, 1397. 514, 1427. XII 184, 1449 o. fl. St. Musdal AB. 105. 106. DN. I 567, 1442. 653, 1473. Gaar gjennem Musdalen i Øier. M u s a. Udt. musa. Gaar til den Elv, som falder ud ved Surnflot i V. Gausdal.

[M u s a. Udt. miisa. Gaar ud i Gaula tæt nedenfor Bones i Støren.

En Høi i Elven udenfor dens Munding kaldes Mushølen], [M u s b æ k k e n. Udt. musbælçkßn. Gaar ud i Namsen nedenfor Jørem i Grong],

? † Mus torp 72 Eidsberg. Udt. mustørp. — Musu^orp RB. 166. Her synes ikke at være andet Vandløb end Hovedelven, som længere oppe har hedet Hæra, men mulig her, længere nede, engang kan have hedet M ü s a. NG. I S. 140. ? † M u sangen 104 Raade. Udt. miC sangen. — i Musangre DN. III 108, 1317. Der gaar en Bæk nordenfor Gaardene. NG. I S. 334.

? † M uset 140 Romedal. Udt. muset. Mulig snarere sms. med

müsi, brugt som Tilnavn. NG. III S. 142. [? † Mustad 29 Vardal. Udt. musta. Ved en Bæk. NG. IV, 2 S. 34],

† M u s e r a a 52, 3 Froland. Ligger ved Songe ; ingen Tverelv paa AK.

† M u s d a 1 e n. Langt oppe ovenfor Viglesdalen i Aardal Rvf. † Musland 23 Nerstrand. Udt. muss-, — Musaland DN." V 162, 1349. Ved en Elv, som falder i Fjorden et Stykke vestenfor Nerstrand Kirke.

† Musland 126 Kvinnherred. Ved et Tilløb til Uskedalens Vasdrag.

† Mus dal 12 Agdenes. Udt. musdalen. — Mwsedaal Gap. Ved

en større Bæk, som falder fra S. i Storvandet i Vasbygden. † M u s e m 76 Værdalen. Udt. miisem. Ved en til Leksdalsvandet rindende Bæk. [Om Muligheden af, at en jevnsides med denne forbi Karmhus løbende Bæk

ogsaa har bedet Musa, se NG. XV S. 127].

[† Mu stjernene. I Sørli S. i Lierne ; en Bæk gaar fra dem til Storaaen og Lenglingen. Paa begge Sider Fjeldene Museruet og Musklumpen. RK.].Musk- — Mylska.

167

Jfr. Musan, Elv i Tranemo S., Elfsborgs L. Musan, Afløb fra Mussjön i Ekshärad S., Vermland. Musån, gaar til Ätran i Mossebro og Tranemo S., Elfsborgs L.

Musa eller M üs, af mus f., Mus. For den förste Form taler den nuv. Udtale og den gamle Form Müsu])oi'p, for den sidste de gamle Fonner af Navnet i Øier, som dog ogsaa kau udgaa fra opr. M u s a r-. Jfr. NG. IV, 1 S. 182. Det er muligt, at begge Former har været i Brug.

Musk-.

† Mus ked al en 135, Vaaler Sml. Udt. musskedcelen. Her er en Bæk, som gaar mod N. til Spydeberg. [Afledning af Elvenavn ikke bestemt nævnt NG. I S. 375j. † Muskerød 58 Brunlanes. Udt. musskere. — Muskarud DN. X 178, 1464. Moskerwd DN. I 659, 1476. Jfr. Muskan, Sø i Ösmo S., Stockholms L.

Mulig beslægtet med muska, støve, ryge, drive; regne fint, drysse i smaa Draaber (Aasen); jfr. Mugga.

Musubytta, se -bytta.

My.

M y a. Udt. my a. Gaar fra .Mugevand (AK.) under Ringebumuen til

Vaalas Vasdrag i Ringebu. M y d ø 1 a. Udt. my døla. Gaar ucl i Kova i Tuddal i Telemarken.

Det sidste kunde komme af my n., Myg, men mulig ogsaa ligesom det første af Mu som Fjeldnavn, hvilket vel er Folkespr. Muga f., Muge m., stor Dynge, Masse.

† My an tjern. V. for Kammerfosselven i Sannikedal. † Myanvikvandene. Har Aflob gjennem en Bæk med bråt Fald til Namsenfjorden i Fosnes.

Det er sandsynligt, at Myan er en Udtaleform for Migand, se under Migande; merk navnlig Formen Myande fra 1523 for Miganbækken i Grong.

[M y k 1 a. Ogsaa kaldet Kvitaaen (se dette). Gaar fra Myklebysjøen forbi Myklebv Sæter til Søkkunda i Storelvedalen. Helland 1 S. 150].

Kan formodes at være en forkortet Afledning af Gaardnavnet Mykleby (Mokleby) i Storelvedalen. Jfr. Løa, hvis dette er dannet af Løset.

Mylinje, store og lille. Gaar fra Rondane ned i Atna.

* Mylska.

M ø 1 s k a. Udt. mølska. Tverelv fra S. til Stjørdalselven øverst i

Hegre; falder ud ved Molsknes, udt. møllsncesse. M i o 1 s k e. Saa kaldes JN. 318 Rokosjøens Afløb til Svartelven paa Hedemarken.

† Mylsk u rud RB. 254. 273. Mølskerud 1595. Nu Nordsæter 157 Aker. Forbi denne Gaard rinder en liden Bæk ned til Fjorden. Disse Navne er NG. II S. 115 sammenstillede som indeholdende et Elvenavn »Mylska, der formodes at hænge sammen med m i 1 s k a f., en med Honning blandet Drik.168

Mysuholta — Mora.

Mysuholta. Falder ud i den nordvestre Ende af Næren i Ringsaker.

Iste Led er vel Mysa f., Valle. Jfr. Holta.

Mytingen. Bæk østenfor Mørstadsæter paa Nordsiden af Strømvandet i 0. Slidre.

Horer vel til myta, liste, snige, holde i Skjul, og Mytiug m., En, som holder sig skjult (Aasen). Hankjønsord ligesom saa mange Bækkenavne.

Mæla, se M e 1 a.

[Mælma. Udt. mcélrna. 2 Bække, som gaar ud i Gaula mellem Kotsøien og Reppe i Singsaasj.

Navnet er sandsynligst at henfore til m a 1 m r m., nu i det Trondhjemske Mælm, enten i Betydningen af Myrmalm (jfr. de af j arn dannede Elvenavne) eller i den Betydning, som Ordet har bevaret i Svensk: Sandmo, Grusslette (se NG. Indl. S. 67). isaafald vilde Navnet rettest skrives Malma, og det kunde da sammenlignes med Malmbækken 31 Storelvedaleu, vel egentlig Bækkenavn.

é

† Mæiia. Som Udt. opg. baade mæna og mena. Lidet Vand i Brandbu; har Afløb til Røikenviken.

Staar maaske i Forbindelse med mæna, tære, faa til at svinde ind, og mjaana, blive smalere, svinde ind (Aasen). Jfr. mær = lnjar, smal.

M ø a a e n, se M j o s j ø-.

Mogla. Udt. mø gla. Falder i Vinstra i N. Fron.

Er maaske mygla f., Skimmel, Muggenhed, eller snarere en Afledning af den Stamme Mugg-, som man har i Elvenavnet Mugga.

M ø i a a e n, se M e i-,

† Mol men 9,6 Lesje. Udt. mø'lmé, Dat. mø'lmen. Ved Mølms-aaen.

NG. IV, 1 S. 16 bemerkes det, at Navnet af sproglige Hensyn vanskelig kan bringes i Sammenhæng med malmr m., Malm. Men det antydes som en Mulighed, at det kunde være en lydlig Ændring af Iste Led i et Par med Sniylme- begyndende Stedsnavne i Bergens Stift, ved hvilke det blev opgivet, at Smylme skulde skrive sig fra et Plantenavn. Aasen anfører fra Nordhordland Smylm som Navn paa Planten aira flexuosa. S. B. anser det dog for muligt, at det kan være beslægtet med malmr.

[M ø 1 n a a e n. Falder i Nea ved Mølnhus i Selbu],

Mølnaaen og Mølnbækken forekommer forøvrigt paa forskjellige Steder. Af m y 1 n a f., Molle, Kvern.

M ø 1 s k a, se M y 1 s k a.

Mora. Falder i Storsjøen S. for Sjøli i Ytre Rendalen.

I)et ligger nær at henføre det til Møra f., Dynd, Mudder, blød Grund i Vandet. Efter AK. kommer Elven fra Myrsjøen.Mørje — Naava.

169

† Mørje 79, M ø r j e r ø d 38 Brunlanes. Udt. mSKrje, møWjere. — i Myrgini RB. 233. Myrghiurud RB. 45. Ved en liden Bæk, som har Afløb i Morjefjorden. † Mørfjær 44 0. Moland. — a Myrgifyrdi DN. VIII 226, 1365. Længere oppe ved samme Vasdrag ligger Mørland.

† Mør i 46 Aa. Udt. mfrri. — Møredh NRJ. II 49. Mørie OE. Ved den korte Elv, hvorigjennem Mørivand har Afløb til Møri-fjorden.

Formodes NG. XIV S. 21 at være sms. med et af my r r f., Myr, dannet Elvenavn og e i 8 n.

Mork-.

M ø r k a a e n. Gaar fra Mørktjern til Raasen i N. Odalen.

Mørkedøla Elv i Hemsedal.

[M ø r k b æ k k e n. Falder i Leiraaen i Hemnes].

? Jfr. Morken, So i Vist S. i Östergötland med Gd. Mörketorp.

Mørsilbækken. Falder i Glommen fra V. et Stykke N. for Sorknes i Aamot.

Moska. Udt. mø'ssja. Falder i Lyngdalselven strax ovenfor dens Udlob. Deraf Møskedal 144 og Møskeland 164 Lyngdal. Mulig beslægtet med Stammen Mosk . Se ovf.

Møsta. Udt. mø'ssta. Gaar paa Grændsen mellem Horg og Flaa ud i Gaula.

Mon beslægtet med Mist n., Støvregn, Taageregn (Aasen)? Motla. Falder fra N. i Ogna i Ogndalen.

Naal.

N a a 1 a. Udt. nåla. Kommer fra Store Naalsjø i Holtaalen og gaar gjennem Selbu ud i Selbusjoen. Kaldes i sit nedre Løb Slinde-elven.

?† Naalum 237 Rakkestad. — i Naaleime RB. 161 s. NG. I S. 123.

?† Naalum 19 Skjeberg. — i Naleimum RB. 210. 510. NG. I S. 239.

Nal; er vel Ordet nål f., Naal. Navnet sigter sandsynlig til ret Løb. Elven i Selbu har oppe paa Fjeldet i en meget lang Strækning et ualmindelig ret Løb. Fra Lille Naalsjø, som ligger tæt ved Store N., gaar efter RK. Naalsjobækken sydover til Holtaalen. Det kan tænkes, at denne ogsaa opr. har hedet Naala. Naalelven 17 Kvænangen hører maaske ogsaa hid, skjønt der paa Kartet ikke kan sees noget Vandløb ved Gaarden.

Naava.

Naava. Udt. na va. Kommer fra Nappsjoen og falder i Orkla ved Naaverdalen i Kvikne.170

Naava — Naum-

? † Navestad 43 Skjeberg. — Nauæstadha DN. IV 229, 1344. i

Nafuarstodum RB. 507. 509. NG. I S. 241. † Navardalen 38 N. Undal. Udt. navårdalen. Se PnSt. S. 184.

N o f, Gen. Nafar, af n o f f., brngt om en fremstikkende Fjeldpynt. Lige ved Naaverdalen er der et skarpt fremspringende Fjeld. Elvenavnet sigter dog vel nærmest til den Vinkel, som Elveløbet danner. Nappsjø er opstaaet af N a f-, idet v er bleven hærdet til p foran s, og indeholder altsaa Elvens Navn. Se NG. III S. 432. — NG. I S. 241 antages det for muligt, omend ikke sandsynligt, at ogsaa Navestad 43 Skjeberg er dannet af dette Elvenavn. Jfr. Naverud 11, 1 S. Aurdal. NG. IV, 2 S. 222.

Nakk-

† Nakkjum 138 Rakkestad. — i Nakkæmom RB. 157. a Nakke-mom DN. I 520, 1430. Ligger ved en Bæk, som ogsaa gaar forbi Nokkerud (Nackerrudt c. 1575). NG. I S. 111. ? † Nakkjum 19 Lardal. — Nokkeimr DN. I 493, 1423. Noekem DN. X 782, 1546.

Elvenavnet er vel dannet af Nakk i, brugt som Fjeldnavn, især om en Udløber af et Fjeld. Saaledes i Betydning beslægtet med Naava. NG. I S. 201 antages det for muligt, at ogsaa Nokkedalen 37, 5 ld kan høre hid.

Nann—

Nannaraanæ (Akk.) RB. 207. Maa være Afløbet fra Farrisvandet

i Hedrum, som gaar forbi Nanset (Nannasætr RB. 207). ? † Nannestad 26 Nannestad. — Nannastadæ (Gen.) DN. IV 415, 1388.

Det sidste Navn afledes NG. II S. 396 fortrinsvis af et Mandsnavn Nanni.

†Nasledalen 14 V. Moland. Ved en Elv, ved hvis øvre Løb Fjeld al ligger.

Maaske af Plantenavnet Nesla, Netla f., Nelde, som efter Aasen i Smaalenene heder Nasle og i Sætersdalen Nosle. Nasledalen kunde dog vel ogsaa være direkte sms. med dette Ord.

Naum-

* N a u m a (eller * N a u m ?). Det gamle Navn paa Numedalslaagen,

som den maa have havt ligetil sit Udløb ved Larvik. Jfr. Nauma-dal RB. 302. DN. I 280, 1358. VIII 229, 1368 o. fl. St. Nomodal DN. III 504, 1429. Nomedal DN. VIII 360, 1447 og oftere i 15de Aarh. Nummadal DN. IX 370, 1488. Naumdola Skibrede (ved Elvens nedre Løb) DN. VIII 259, 1381 o. fl. St.

* N a u m a. Det gamle Navn paa Namsen i Namdalen. Jfr. Naumu-

dalr Fornm. s. I 94. VIII 69. X 8 o. fl. St. i Sagaerne. Nauma-dalr DN. I 108, 1309. 230, 1344. III 138, 1326. 143, 1329. Namedalsfylke DN. VIII 380, 1453. Nomedals fylki AB. 84. 86. I senere Tider alm. skr. Nummedalen, nu skr. og udt. Namdalen. N u m d ø 1 e 1 v (AK.). Falder i Totak strax V. for Kirken i Rauland. † Nom me 128 Andebu. Udt. nomme. — i Naamme DN. VII 532,

1516. Ved en Bæk, som gaar til Svartaaen. [† Nome. Udt. no'me. Udvidelse med smalt Indløb af Hovedelven i Lunde i Telemarken (Optegnelse af S. Bugge)].Naum- — Navnaaen.

171

† Nomeland 47 Valle (Valle S.). Udt. nome-. — Nomaland DN.

VIII 411, 1468. Nomeland DN. Il 671, 1477. † Nomeland 64 Valle (Hyllestad S.). Udt. nome-. † Nomeland 78 Øvrebø. Udt. näme-.

† Nome 80 Øislebø. Udt. näme- (ogsaa opg. nome-). Ligger ved den nordre Ende af Nomevandet, som ved et smalt Sund, Skapte, er forbundet med Mandalselven. Længere nede ved samme Vasdrag ligger Nommedal 56 Holme, udt. nomme-. † Naamdal 82 Hosanger. Udt. nåm- (ogsaa opg. nam-). Ved Mo Sogns Hovedelv; strax ovenfor og nedenfor falder Sideelve ud.

†Nummedal 8 Vik i Sogn. Udt. nomme-. — i Naumudal BK. 33 b. 48 a.

Kun ved endel af disse Navne har man en opr. Form Naum- hjemlet ved gamle Kilder. Men de Forandringer, disse sees at have undergaaet i senere Tid, gjør det sandsynligt, at ogsaa de øvrige har samme Oprindelse. O. R. sætter det Elvenavn, som ligger i dem, i Forbindelse med det isl. Adj. n a u m r, trang. Selv paa de større og bredere af disse Elve kan et Navn med denne Betydning vel passe for enkelte Strækningers Vedkommende. De to Gaarde Nomeland i Valle ligger begge ved Otra og har mulig sit Navn af Indsnevringer i denne. Om der ved Siden af N a u m a har været en sterk Form Naum, er vel usikkert; Formen Naumadalr er ikke bevisende derfor, da der selv i ældre Diplomer er megen Vaklen i Mellemvokalen. Med Hensyn til det nuv. Navn Namsens Oprindelse af * N a u m u s æ r, egentlig Navn paa Fjorden, som er sms. med Elvenavnet *Nauma, se Thj. VSS. 1891 S. 212. Jfr. Koss under Nome; den der antydede Forklaring af'linmi m., Beholder, poseformet Udvidelse, er mulig den rette ved enkelte af de ovf. anførte Navne, dog ikke ved Bygdenavnet Numedal. S. B. har for Naum a ogsaa antydet en anden mulig Afledning, nemlig af * n a u-, Fartøi, af samme Stamme som nor, hvoraf nau-st.

Naura. Udt. nø'ra. Kommer fra Narsjoen og gaar ud i Glommen ligeoverfor Os Station i Tolgen. Grænden kaldes narren eller narrjöle.

Man kan maaske sammenligne det af Ross fra Vestlandet anforte naura, være i stilfærdig, stadig, men lidet effektiv Virksomhed, pusle; jfr. Naur n., en liden Vantrivning. Nar- i Sønavnet er maaske en Svækkelse af Naur-.

Nausta. Udt. nausta. Hovedelven i Naustdal S. i Førde. Vel af naust n., Baadnøst.

Nautgaren. Udt. nauggalen. 2 Bække, som kommer fra Nautgars-tind og gaar til Sjoas Tverelv Veo i Lom og Vaage.

Fjeldets Navn er vel afledet af Bækkenavnet. Dette kan formodes at være sms. af naut n. og garör, saa at det

betyder: den, som danner Gjerde for Kvæget. Muligt kunde det dog ogsaa være, at Navnet opr. tilhører det Fjeld, paa hvilket Tinden hæver sig.

Navnaaen. Udt. namnåa. Gaar gjennem Navnsjøen og falder fra 0. ud i Glommen i Grue.

Beslægtede Navne har man i det flg. Elvenavn, i det forsvundne i Myklæ Namfne i Smaalenene, Namnøffle i Eidsvold og i N a m f n e-s a 1 e i Tjølling. Se NG. III S. 260.172

Neffne- — Niö.

Neffneaa JN. 357. Navn paa den Aa, som kommer fra Lyngdal og gaar ud i Dramselven i Eker, nu kaldet Bingselven. Navnet er udentvivl nær beslægtet med Navnaaen.

Nek-.

Neka. Udt. ne'lca. Falder fra 0. i Unsetaaen i Rendalen. N e k a a e n. Gaar ud i Fora i Singsaas. N e k a a e n. Gaar fra S. ud i Nea øverst i Floren i Selbu.

Mulig af neka = gnika, gnide, knuse, male (Aasen og Ross). Mindre sandsynligt er det vel, at det skulde være opr. * N i ö k, en Afledning af N i ö.

Nera. Udt. neva, Dat. neren. Gaar ud ved Kirkestuen i Faavang S. i Ringebu.

Nesa. Udt. ne sa. JN. 325 kaldet Nessen. Neselven i Eidsvold.

Af Gaardnavnet eller dannet med Hensyn til de samme lokale Forhold, som bar givet Gaarden Navn.

Nesleida. Udt. nehl-. Elv ved Neslenibba paa Østsiden af Olde-vandet i Indviken.

Mulig beslægtet med det af Ross fra Nordfjord anførte Nasleie n. (hvori ogsaa si udtales som hl), et lidet, svagt Væsen, som dog bjærger sig over Forventning.

Neta.

Neta. Udt. neta. Falder i Glommen fra 0. noget nordenfor Ophus i Storelvedalen.

† Neteland 17 Vikør. Udt. ncéte-, Ved Steinsdalens Vasdrag og nær en Sideelv.

? † Netteland 29 Kvinnherred. Udt. nættland. Elv kan ikke sees -paa Karterne. Jfr. Nätaren, Sø i Jersnäs S. i Småland.

Det er vel uvist, om disse Navne hører sammen. Man kunde tænke paa Oprindelse af Not f., Nød, som nu paa sine Steder heder Net (Aasen), eller paa net n., Fiskegarn, Not. Isaalald en forholdsvis sen Form.

? † Nevj en 64 Eidskogen. Udt. né'vjunn. Ved en Elv, som kommer fra Nessjoen og gaar til Veksa.

Afledet af nef n., Næse, Næb, der ofte i Stedsnavne tindes brugt om fremspringende Fjeldpynter. Se NG. III S. 232, hvor Afledningen af Elvenavn ikke er nævnt. I Betydning saaledes beslægtet med Naava.

Nia.

Nidelven ved Trondhjem. I gammel Tid Niö, Gen. Niöar. Ovenfor

Selbusjøen kaldes den nu Nea, udt. nea. Nidelven. Danner Afløbet for Nisservandet i Telemarken, løber igjennem Nedenes, hvor den gaar gjennem Nelaagvand og falder ud ved Arendal.

Nea. Udt. nea. Falder fra V. i Glommen mellem Atna og Hanestad i Storelvedalen.Niö — Nit-,

173

† Neaadalen. Elvedal, som munder ud i Todalen i Stangvik. † Ned alen 122 Sigdal (Eggedal). — Neddal 1593. Nedall 1604.

Jfr. Neden, Sø i Himle H. i Halland. Nedingen, Sø i Mellösa S., Söder-manland. Jfr. ogsaa Nida, Fiirstemann Ortsn. Sp. 1147.

Niö forekommer ogsaa som Elvenavn i Sn. Edda. Det maa vel hænge sammen med Stammen niö- i niör; men Betydningsforholdet kan være noget usikkert. Gaardnavne, som er sammensatte dermed, kan tildels være vanskelige at udskille fra dem, som indeholder Elvenavnet Nitja. Sønavnet Nelaag er dannet af Elvenavnet og log r. Om Muligheden af, at Nistad i Y. Holmedal og Nidstad, forsvundent Gaardnavn i Nesodden, horer hid, se NG. II S. 95.

Nis-.

Nisa. Udt. nisa. Fakler fra V. i Etna i det nordlige af Etnedalen.

Nisegrovi. Liden Elv svdostlig i Feios S. i Leikanger. † N i s e d a 1 e n. Udt. nVse-. Sæter skraas overfor Undredal Kirke i Aurland.

Jfr. Nisa, die Niese, Fürstemann Ortsn. Sp. 1149. N i s t i 1 e n. Gaar ud i Jomna i Elverum.

N i s t i 1 e n (skr. Nistillen). Falder i Jomnas Tillob Horna i Elverum. Jfr. Niistelu, So i Ljungans Vasdrag i Jemtland.

Mulig * n i s t i 11 m., en liden Naal, Diminutiv af nist. Jfr. Naal-. S. B.

† N i s t r e v a n d. I Gjerpen.

Et Elvenavn Nistra kunde vel sættes i Forbindelse med Nister n. og Nistr f. og n., Solrøg, synlig Damp i Luften (Aasen og Koss).

Nit-.

Nitja eller Ni lel ven Udt. nitta, nettar, nær Udlobet skal den kaldes w/Jgiia. — Nicia, Nizia Hkr. (Jonssons Udg. II 237). Nittiun JN. 332. Nykuen P. Blegraf i Indberetning fra Fet 1743. Jfr. Nitiudalr paa mangfoldige Steder i Diplomerne, paa enkelte skr. Nvtiudalr (jfr. NG. II S. 284). Nitberg 33 Skedsmo, tidt. né'bbær, Nitbergh RB. 409, Nidbergh RB. 274 o. fl. St. [Nitziø DN. XVI 260, 1470, nævnes blandt Grændsemerkerne paa Grændsen mellem Hadeland og Romerike]. — Gaar gjennem Nittedalen og Skedsmo og falder ud i Øieren ved Lillestrømmen. N y k j u a. Udt. nylgua. Gaar omtrent paa Grændsen mellem Romedal og Stange og falder ud i Mjosen nordenfor Espen Station.

Nvkjua. Udt. nylçua. — Nittiun, Nittiø JN. 83. 343. Gaar gjennem Lier, ogsaa kaidel Solbergelven. † Nitteberg 2 Gjerdrum. Udt. nettébdér (neppe ret opg.). — Nvdberg 1557. Nidberg 1578 Ved en Bæk, som gaar ned i en Tverelv til Leira, der antagelig har hedet Lauva. ?† Nettosæteren 8, 3 Skiaaker. Udt. nettösætre. (Jverst i

Boverdalen. 2 Bække gaar her ud i Bøvra. NG. IV, 1 S. 31. † Nittaasen 120 Biri. Udt. nettåsen. Ved en Elv, som fra S. gaar til Snertingdalens Vasdrag.174

Nit- — Nognilla.

† N i 11 u m 70 0. Toten. Udt. nettömm. — Nettim 1520. Intet Vandløb i Nærheden uden den Bæk, som nu kaldes Kaldrassen, og som udspringer nær Gaarden. † N i t b e r g 15,2 Lunner. Udt. nepperr. Ved en Bæk, som fra

Kjevlingen gaar til Vassjøen. † N e b e r g 28 N. Eker. — Nedhberg RB. 87. DN. V 526, 1445. Nettbærgh 1520. Som det synes, nær en Bæk, som sydfra falder i Dramselven.

† Nyddalen 14 Førde. Udt. ny ådr. — i Nittdal BK. 22 a. Ved

en Elv, som falder ud i Holsevandet paa Sydsiden. † Ned al 18 Kvernes. Udt. nedal. — Nethedal DN. X 173, 1461.

763, 1538. Ved en Elv og en Tverelv. † Nittamarken 17 Aa. Udt. nettamarlc,a. Ved en fra Nitta-

vandet kommende Elv, der gaar sydover til Norddalselven. ? † Nesjo 71 Aasen. — Nedesiø 1520. Ved et. Vand, hvorigjennem en liden Elv gaar ned til Trondhjemsfjorden. Thj. VSS. 1891 S. 217.

?† Nøvik 37 Ytterøen. Udt. nevita. — Nøduiiek OE. 135. Neduicke DN. X 798, c. 1550. Ved en Bæk. Thj. VSS. 1882 S. 40.

Jfr. Nitiu{»orp KB. 339, en Gaard i Bohuslen. Nittelfven, der fra Søen Nitten gaar til Ljusnarn i Nerike.

Ved enkelte af de opførte Gaardnavne kan det være uvist, om de hører hid eller til N i ö. S. B. antager, at Nitj a kommer af n e t n., Piskenet, saaledes at Omlydsvokalen e ved ny Omlyd er bleven til i; i Betydning = Nezzaha, Førstemann Ortsn. Sp. 1145.

No-.

N o e m 22 og N o d a 1 19 Stod. Udt. nö'em, nødal. — af Nodalom AB. 10. Jfr. Noeid AB. 10, nu forsvundent Gaardnavn. Ligger ved den samme, ned til Snaasenvandet gaaende Elv.

*N6. Kan vel sammenstilles med Folkespr. No eller Nu m., isl. nor m., et af en Stok udhulet Vandtrug; jfr. Elvenavnet Tro af [i ro f., som har en lignende Betydning. Ved Elvens Udløb fra 2 Vande ligger Nollen 24 Stod, udt. nu Hen. Dette Navn indeholder sandsynlig den samme Stamme. NG. XV S. 259 fremsættes den Formodning, at det er opr. * N ö-a 1 d r, egentlig et Sønavn, dannet af Elvenavnet ved Endelsen -aldr; jfr. Sønavnene Jaralden i S. Odalen og Varalden i Vinger. Overgangen af o a til aa er meget hyppig.

Nognilla. Udt. ndgniUa. Gaar fra S. ud i Samsjøen i Singsaas;

har Tillob fra Nogniltjernene.

Endelsen -illa forekommer oftere i Elvenavne i Guldaleu og Soknedalen. Man kunde gjette, at dette er dannet af Folkespr. noggen, gneden, skuret, beskadiget ved Gnidning, l'articip af nyggja (Aasen). Jfr. Nogg f,, Knaphed, ringe Forsyning, og Vussnogg, Vandknaphed (Ross). Navnet kunde sigte til ringe Vandmængde i den korte Elv. S. B. har som en mulig Forklaring ogsaa antydet, at det ved Dissimilation kunde være opstaaet af * Lognvella, af logn, stille Løb. Fra samme Vandskille gaar Sevilla sydover til Gaula.Non- — Nutu-.

Trondal 23 Aardal i Sogn. Udt. mnndal. — i Nodale BK. 41 b. Nundall 1563. I en Dal, som gaar til Aardalsvandets nordvestre Ende.

Formen i BK. er udentvivl feilskrevet Synes at indeholde en Elve-navnstamme Nonn-, Jfr. Nunna.

Nor-.

Nore. Udt. nö'ré. Falder i Laagen i Lesje fra S. ligeoverfor Kirken.

? Nora. Saa kaldes de to smale Lob mellem Trevandene i S. Land. [? N o r a a. Falder i Mandalselven fra 0. i Grindum S. i Bjelland. Helland I S. 134].

Af nor n., der bruges om trange Steder i Elve, Sunde, Fjorde og Indsoer. I det sydlige af Hedemarkens Amt findes Nor brugt om korte Udlobselve fra Soer. Se NG. III S. 209.

[? † Nossan 18 Skogn. Udt. nøssan. — a Nosseim DN. XIV 111, 1480. V 677, 1488. af Nosseime AB. 21. Nær en Bæk. NG. XV S. 89],

Jfr. Nossan, Elv i Vestergötland.

Nota!

† N o d 1 a n d 70 Avaldsnes. — Notuland 1449. Her er 2 mindre Bække.

† Notsæter 28 Bremanger. — i Notusætre BK. 9 a.

Noteland, Notland findes ellers 9 Gange paa Strækningen fra Nedenes til Ryfylke. O. R. sammenstiller (i en Notits i Matr.) fremdeles hermed Not-tveit i Fane, Hosanger og Manger og Notsæter i Sogndal i Sogn og finder det rimeligt, at de indeholder et Elvenavn Nota; jfr. et i Sn. Edda forekommende Elvenavn, som paa forskjellige Steder skrives Not, Not, Naut.

Nugga. Udt. nugga. Falder i Otta strax østenfor Finnas Udløb i Vaage.

Man kunde tænke paa Sammenhæng med Nugg m., koldt og fugtigt Lufttræk, fugtig Sno (Ross).

[NuiinaJ

fNunfjord 98 Stoksund. — Nonneffiordh 1520. Nunnefiordenn 1559. Nunfiordt 1590. Ligger ved Udløbet af en Elv, som kommer fra Nunsvandet under Nunsfjeldet. † Nonstad 2 Aasen. Udt. nönnsta. — af Nonstadom AB. 29.

Ved Nesvandet og nær Afløbet fra dette. † No ns et 178 Værdalen. Udt. nonnset. — Nunset 1664. Nær en Bæk],

Jfr. Nondal (se ovfr.). Se NG XIV S. 14. XV S. 74.

† N u t u d a 1 e n 3,4 Selbu. Udt. nu tudalen. Langt ude paa Nordsiden af Selbusjøen.

1ste Led er øiensynlig en Ligedannelsesform, mulig af Nata, som kuDde være et Elvenavn, dannet af n o t f., Nod. Med Hensyn til Betydningen jfr.

Hasla.176

Nya — Nævr-.

Nya. Udt. ny'a (ogsaa ni a). Falder fra N. i Flisa i Aasnes.

Navnet har neppe noget med Adj. nyr, ny, at gjøre; derimod kunde der tænkes paa Sammenhæng med k n ü i m., Fingerled, Boiningen i en Finger. Se NG. III S. 281.

N y k j u a, se N i t j a.

?†Nykrei-m 76 Hero Sdm. Paa Østsiden af Gurskoen. Lidt söndenfor falder en Bæk i Soen ved Leikanger Kirke.

Nysjuelven (RK.). Gaar fra Nysjuvand til 0. Gausdals Vasdrag.

Ny sn en 128 I. Holmedal. Udt. nyssna, Dat. nxjssninne. — Niossem 1563. Niødtzen 1603. Ved Kapstadelven, der falder ned strax vestenfor Bygstad Kirke.

Synes ikke at kunne være andet end Ordet njösn f., jfr. Nysn (Aasen), Nys, Efterretning om noget. Jfr. Fretta og Frign.

Nyvla. Udt. ny'vvla. Kommer ned fra S. ved Mo i Lærdal.

Hænger mulig sammen med Knuvl m., der forekommer i Navne paa Høider og Fjeldtoppe; jfr. kny fill m., et lidet Horn, Nyvla f. hos Aasen, i samme Betydning.

Næringa.

Næringa. Udt. næringa. I Elverum og Tryssil; falder i Ossjøen

nær dens sydlige Ende. Næringa. Udt. næringa. Falder fra V. i Inna i Kvikne forbi Næringho.

Sandsynlig af Næring som Fjeldnavn. Et Næiingfjeld findes i Telemarken, og i den nordligste Del af Landet bruges Næring om Forbjerge.

Nævr-.

N æ v r a. Udt. n&'vra. Gaar fra Søen Nævren mod S. til Nordre

Mesnsjøen i Faaberg. N æ v r a. Tilløb til Bingselven paa Eker (Strøm, Eger S. 26). Deraf

vel Gaardnavnet Nævra 65 Sigdal. N æ v r a. Udt. næ'vra, Dat. nævern. Kommer fra 0. ned i Hommel-

vikens Vasdrag i Malvik nedenfor Foldsjøen. Nævra. Falder i søndre Ende af Store Grønningen paa Holandet i Namdalen.

Næveraaen. Falder fra N. ud i Nedre Heimdalsvand i Gudbrandsdalen.

Næveraaen. Udt. n&'vråa. Gaar fra Næversjøen ned til Hovedelven i Follebu i 0. Gausdal. † Næverelven 65

Bodø.

[† Næverbækken 154 Jevnaker. Udt. né'verbæJcken. Ved en

Bæk. NG. IV, 2 S. 123], [?† Næverdalen 49 Meløy. Udt. n&ver-. — Neffuerdal 1610. Ved en Aa, som løber ned til Glomfjorden],Nof — Oft-,

177

Jfr. Käfversjön i Rödön S., Jemtland.

Det ligger nærmest at aflede Navnet af n æ f r f., Birkebark. Man knnde dog vel ogsaa tænke sig et Elvenavn * X e f r, dannet af nof t'., fremstikkende Fjeldpynt, som i Betydning vilde falde sammen med Naava. Yed flere af disse Elve synes Stedsforholdene at kunne passe til en saadan Forklaring, saaledes ved den i Malvik.

N 9 f, se N a a v a.

[N o k 1 a a b æ k. Falder i Grøna, Tverelv til Mistra i Ytre Rendalen.

Helland I S 155]. Nøkkelbækken. Falder i Nea fra 0. ovenfor Hilmo i Tydalen.

Mulig af 1 y k i 11 m., Nøgel, idet Bækkene ved en Bugtning i sit Løb har kunnet give Anledning til Sammenligning med en saadan. Jfr. Nøkle-vandet i Aker, NG. II S. 116. Nøklevand findes ogsaa i Hof og i Grue i Solør.

Nora, se Naura,

Oa. Udt. ö'a (tildels hort ö'va). Falder i Orkla i Meldalçp paa Vestsiden.

Er vel o, en Sideform af a, der findes som Gaardnavn i Aker, i Vang Hdm., i Gran og i Ramnes, hvor Navnet sigter til Gaardenes Beliggenhed ved en Aa. Jfr. ogsaa Bygdenavnet Odalen.

* Offvrsa? NG. IV, 1 S. 54 gjetningsvis formodet at kunne indeholdes i Offigsbø 48 Lom. Udt. äffyssbø.

*Offyrsa vilde være dannet af fors paa væsentlig samme Maade som Offyssi, nu Aafoss, i Solum, som har Navn af sin Beliggenhed ved en strid, hoi Fos. Vilde betyde: den stridt fossende. Nær Gaarden er der en Elv, som falder i Fos udover en bråt Fjeldside. Se NG. anf. St. Jfr. dog smst. S. 241, hvor S. B. har forklaret Gaardnavnet paa en anden Maade.

Oft-

0 f ta. Udt. affta. Falder fra N. i Lærdalselven ved Mjelde. ' ? † Ofte 72 Laardal. Udt. ajjte. — a Upta DN. XIII 132, 1491. Ved Oftevand V. for Høidalsmo Kirke. Vasdraget gaar til Dalen i Kviteseid.

† Oftenes 31 Søgne. Udt. a ff te-. Et godt Stykke indenfor, i

Bunden af Bugten falder en Elv ud. † Oftedal 203 og Oftenes 214 Lyngdal. Udt. apte-. Ligger i samme Vasdrag, Oftenes ved et Vand, hvorigjennem Elven gaar. † Ofte 34 Herred. Udt. a pta. Ligger ved samme, i Oftefjorden udløbende Vasdrag, ved hvis øvre Løb Oppofte 37 Kvinesdal, udt. oppåpta, ligger. † Oftedal 44 Bakke. Udt. apte-. Ved Oftedalselven, som kommer

søndenfra og falder i Siredalsvandet paa Østsiden. † O f t n e s v a n d. Et lidet Vand paa Vestsiden af Smølen.

* A 1 p t eller * E 1 p t r, af a 1 p t f., en Svane, altsaa samme Navn som de ovfr. under Alpt og Elft-sammenstillede Former. Jfr. nedfr. under Olt-, Okt- og Ørt-. Som det sees, tilhorer denne Nutidsform den vestlige, især den sydvestlige Del af Landet. Det er derfor ikke sandsynligt, at Ofteneset 59 Tønset hører hid; jfr. NG. III S. 400.

i 0 g a r d a 1 e BK. 77 b., nu Aurdal 58 Ulvik. Ved en Elv.

Ogg-

0 g g a. Udt. çgga eller øgga. Falder fra V. ud i Hesja i Aalen. † Ogg ed al 173 Borgund Sdm. Udt. ogge- eller ø"gge-, Ved en

Bæk, der falder i Grytefjorden østenfor Hamsund.

Maaske = Augga (se ovfr.) og opr. Q f g a, af Adj. ofugr. Ogsaa Ogga

1 Aalen gjør en meget sterk Bøining. Jfr. ogsaa Ugg-.

Ogn.

Ogna. Udt. angna. Gaar gjennem Ogndalen og løber sammen

med Elven fra Snaasenvandet lidt ovenfor Stenkjær. † Ogne 12 Ogne. Udt. ogna. — a Oghno DN. II 238, 1347. Ogno (Gen.) DN. IV 702, 1465. Ligger ved Udløbet af en Elv, nu Ogneelven, som længere oppe gaar gjennem Ognevandet og forbi Ognedal 70 Bjerkreim. ? † O g n i 11 e n. Sø i Gran, som gjennem en kort Elv har Aflob

til Vasbraaen. † Ogna. Sæter nordlig i Graven ved en Elv.

† Ognefjeld. Paa Grændsen af Eggedal og Numedal. Nedenunder Fjeldet gaar et Vasdrag ned til Eggedal. Jfr. Ognesjön i Torrskog S., Dalsland.

* O g n. O. R. (Ldsbl. 408) henfører ligesom Fritzner Navnet til ü g n f., Skræk, Kædsel, og antager, at dets opr. Betydning har været: <den skrækindjagende, den truende». Det findes ogsaa blandt Elvenavne i Sn. Edda. Paa Jæderen har man dog en svag Form Ogna.

Oksdøla. Gaar forbi Oksdøl 28 Fosnes, udt. oMscløla, Dat. -len, mod N. ud i Namsenfjorden. Gaardnavnet er opr. Gaardens Navn.

Olaaen. Falder i Tallsjoen i Vingelen i Tolgen.

Vel af ö 1 f., en Rem af Skind, der ligesom det enstydige å 1 ofte forekommer i Stedsnavne som i Gaardnavnet 01 i Stod og i Olvandet i Bjørnør.'

?† 01de 152 Norderhov. Udt. ølle. — Ollde 1617. Ved en liden Bæk ovenfor Soknedalens Kirke.

Kunde være beslægtet med Olda f. og Olla f., Vandrende, Vandgrøft, Kilde (Aasen).

[* Olga.

† Uls tad 71 Hegre. Udt. tflstanri. — af Olgostadom AB. 37. Wlgestadha AB. 132 s. Ligger ved Ulstadbækken, der kommer fra Ulstadvandet, som har et Tilløb fra Aaltjernet (RK.)].

Det er tænkeligt, at Aaltjernet indeholder Elvenavnet O 1 g a i en forvansket Form. Se NG. XV S. 12.

Olm-.

01 m a. Udt. ø'lma, Dat. ø'lmin:n. Tverelv til Driva i Opdal forbi Gd. Aalmen.Olm--Op-.

179

01 m a a. Udt. ø'lmå. Gaar ud i Rauma forbi Alnes, udt. alnes. † 0 1 m h u s 53 S. Aurdal. Udt. 8'lmüs. Intet Vandlob synligt paa AK.

? † Olraedal Sæter. I Dalen ovenfor Ylmeim i Sogndal i Sogn

(vel rettere: Ylmedal). [? † Aalmoen 61 Rissen. Udt. almo'n. — Olmo 1559. Ved en Bæk, som gaar til Hovedelven i Modalen].

O lm a, af Adj. ol mr, olm, hidsig. Om Ølmaa i Grytten hører hid, er tvivlsomt. Om en anden Forklaring af Olmhus se NG. IV, 2 S. 230.

† i Olnheimi BK. 46 b under Rygg Kirke i Aurland. Aalneim paastodes nu at være en Teig under Indre Li i

Flaam S. Det Elvenavn, som mulig indeholdes i dette Navn, kunde være beslægtet med Alna (se ovfr.).

Olt-

† Oltevand. Paa Grændsen af Ogne og Bjerkreim; gjennemstrømmes af Ogneelven, men optager en Tverelv. † Oltedal 13 Gjesdal. — Optedal 1520. Ved Elvens Udløb i Fjorden ligger Oltesvig 3 Høie, der maa have sit Navn efter et større Vand, som Elven danner strax ovenfor Udløbet (nu kaldet Ragsvandet efter Gd. Rage). † 01 ter vand. I Kleive S. i Bolsø. Den derfra udgaaende Elv har sit Udløb i Oltervaagen inderst i Fannefjorden nordenfor Oselvens Munding.

Af * A 1 p t, * E1 p t r, se under Alpt-, Elft-, Oft-; jfr. ogsaa Økt-og Ort-.

O m a a e n. Gaar ud paa Østsiden af Røsvandet i Hatfjelddalen. Udt. ukjendt. Mulig beslægtet med det nedenfor nævnte oma.

[† O m I e n 7 Overhallen. Udt. ommla. — Omble 1520. Ligger ved Reinbjørelven og et Tilløb til denne].

*Omla kunde være en Afledning med -la af en Stamme, beslægtet med oma, lyde, klinge, brugt om en dæmpet, sterk Lyd (Aasen og Koss; merk det af den sidste fra Vestlandet anførte «Elvo ooma»).

»

Oii-.

† O n a r e i m 152 Tysnes. — i Onarhæimi, Onaræime DN. I 156,

1326. 323, 1374 o. fl. St. Ved en Elvs Udløb. † O nes 86 Lindaas. — Onanes DN. XII 159, 1427. 201, 1463. Oneness 1520. Her synes at være et Vandløb.

Onder vette (AK). Falder i den Elv, der gaar gjennem Gjevedal ved Hunemoen.

Op-

O p a. Udt. çpd. Elv i Ullensvang. Deraf Opedal 74 Ullensvang,

Opu- 1329. 1430, Apu- 1340, Aupu- 1310, Oppu- 1340. † i O p o n e BK. 80 a. I Odda Sogn.180

Op--Orkla.

† Opdal 34 Gulen. Udt. iCbbdalen. — Hopdal, Obdall 1520. Ligger nede ved Fjorden ved en Elv, som falder i Østgulen paa Sydsiden.

† Oppedal 47 Lavik. Udt. åppe- (saa de fleste; en enkelt ö'ppe-). — Opdall, Oppedall 1563; senere Oppe-. Nær 2 Elve, som falder i Sognefjorden østenfor Risnefjorden. † Oppedal 14 I. Holmedal. Udt. ö'ppe-. — Synes at være = Op-

tudal BK. 28 a. Ved en Elv, som sydfra falder i Eldalselven. † Oppedalen 132 Selje. Udt. b"ppe-, — i Auppudale BK. 8b. Ved 2 Bække, som falder i Torskangerpollen paa Udsiden af Vaagsøen.

Jfr. Opesjön, Gd. i Brunflo S. i Jemtland.

Horer til opa = hopa, vige tilbage, gaa baglænds. Se Norske Indskr. med de ældre Runer S. 2%. Om Betydningen jfr. ogsaa Hopra og Opra.

Opra.

† Obrestad 11 Haa. — a Opprostaöum DN. II 93, 1311. Strax

søndenfor lober en Bæk med flere Fosser. † O fred al 33 Aardal i Sogn. Udt. å ff re-. — i Oprexdale BK. 41 b. 42 a. Dalen har 2 Elve og munder ud paa Nordsiden af Aardalsfjorden. * Opra, vel = Hopra.

Or-.

O r d ø 1 a. Falder i Lure østligst i Tinn.

Ordælovad DN. III 218, 1348. Nævnt som et Grændsemerke paa Voss.

Af Ore n., opr. ei rir, Older?

Ork.

* Ork. Maa have været det opr. Navn paa Hovedelven gjennem Orkedalsdalføret, nu i Kvikne kaldet Orkla. — Jfr. i Örkadal Fornm. s. VIII 173 o. fl. St. i Sagaerne. Orkadals fulke, i Orka-dale DN. IV 3, 1277. Orkadal DN. V 166, 1349. 527, 1445. 555, 1450. 567, 1454 o. fl. St. Orkudal AB. 118. DN. II 403, 1391. V 344, 1413. DN. III 456, 1416. † Urke 9 Hjørundfjord. Udt. orke. Ved en Elv, der falder i

Norangsfjorden fra Nordsiden. † Urkedal 169 Borgund Sdm. Udt. arkedalen. Ved en liden Elv paa Nordsiden af Grytefjorden.

Efter de ældste og fleste Kilder maa Orkedalens Navn opr. have været Orkardalr, ved Dissimilation ændret til O r k a d a 1 r, og Elvens Navn altsaa opr. Ork. Dette har Munch vistnok rigtig sat i Forbindelse med orka, arbeide, virkç, udrette noget, saa at Navnet skulde sigte til denne Elvs sterke Strøm.

Orkla. Det nu brugelige Navn paa Hovedelven i Orkedalens Dalfore. Navnet er vel egentlig kun i levende Brug i Kvikne, hvor det udtales akkla (ogsaa hort äkkla). Kommer fra Store og Lille Orkelsjøen.Orma — Oste-.

181

Navnet er øiensynlig en Afledning af Ork, mulig gjennem Sønavnet (* O r k i 11). Det er vel sandsynligt, at det altid i Virkeligheden kun har tilhørt Elvens øvre Løb i Kvikne.

Orma. Udt. a rma. Gaar fra V. i en stor Bugtning til Sondre Ims-sjøen i Ringebu. Fjeld Ormhovedet. Sandsynlig af o r m r, sigtende til Elvens Bugtninger.

Ort-.

† Orte 98 Hægebostad. Udt. o r ta. Ved en Elv. † Orte v and (AK.). Gjennemstrømmes af Sireaaen søndenfor Sule-skar.

† Ortnevik. I Kirkebø i Sogn; i Vikens Bund løber en Elv ud. O r tn- opstaaet af O r k n- ? (O. R.).

Orva.

Orva. Udt. arva. Gaar mod S. til Solna i Rendalen, som igjen

gaar til Fæmundsvasdraget. Orva. Udt. arva. Gaar fra samme Vandskille mod N. til Hola i

Tolgen forbi Gd. Orvøien. Orva. Udt. arva, Dat. arven. Gaar fra Orvsjøen i Røros til

Glommen paa Vestsiden. Orva. Udt. arva. Tverelv til Rugla i Aalen paa Vestsiden. † Orvedal 16 Vik. Ved den midterste af de 3 Hovedelve og lige-overfor Udløbet af en Sideelv, som rigtignok sees at have hedet Senda.

† Aarberg 56 I. Holmedal. — i Orwaberghi BK. 26 b.

Mulig af orf n., Skaft paa en Ljaa; isaafald med Hensyn til Elveløbets Retning.

Orvilla. Udt. arvilla. Gaar til Lona i Vingelen forbi Orvildalen 17, 10 Tolgen. "

Udentvivl en Afledning med Endelsen -illa af Elvenavnet Orva.

Os-

Os a. Udt. osa. Gaar fra Ossjoen til Rena i Aamot. Søens Navn udt. osen.

[Osen (K.). En Aa, der gaar ud i Ømmervandet i Vefsen]. [Osen (K.). En Aa, der gaar forbi Storvik i Gildeskaal],

Sønavnet Osen antages NG. III S. 340 at komme af Elvens Navn. Dette maa afledes af ö s s m., Munding, Os. Vel en temmelig ny Dannelse.

? † Ospedalen 49 Søgne.

? † Aspesæter 60 Sogndal, Sogn. Udt. asspesæte.— Aspusætir, Auspusætir DN. XII 152, 1427. Aspusæter DN. XII 204, 1463. Af Trænavnet osp, maaske gjennem et deraf afledet Elvenavn.

Osteelven (DK.). Tverelv i Skrukkelien i Hurdalen.182

Ostra — Otta.

Ostra. Udt. asstra. Gaar gjennem Braatedalen til Otta i Skiaaker.

0 s t r er Navn paa en stor 0 i Nordhordland, nu Osterøen, og Ost-forekommer i flere Ønavne. Om disse staar i Forbindelse med Elvenavnet, er usikkert.

Otla.

011 o. Tilløb fra S. til den Elv, som gaar ud i Hovedelven ved Takle i Voss.

Otla. Udt. å 'hia. Falder fra N. i Reisa i Meldalen ikke langt

ovenfor dens Udløb i Orkla. ? † O tie ru d 206 0. Toten. Udt. alterü. — Otlerud 1592. [Jfr. PnSt. S. 18 og NG. IV, 2 S. 84],

† Otneim 16 Selje. Udt. attneim. Ved en Bæks Udløb paa Nordsiden af Stadlandet

Otr-.

Otra (alm. skr. Otteraaen). Udt. i Sætersdalen çttre eller ottri. Gaar gjennem Sætersdalen og falder ud ved Kristiansand. Ved Udløbet Oddernes og Odderøen. † Otteraaen 1 Fitje. Udt. attråno. Ved en Aa paa Østsiden af Huften.

† Otteraa 26 Trondenes. I Lavangen; ingen Elv sees paa AK. † Oterbækll Gransherred. Ved en Bæk, som falder vestfra i Tinne. † Odderaas 69 Alversund. Udt. addrås. Ved en Elv, som

falder ud i Seimsvaagen. †Otredal 10 Hornindalen. Udt. atredalinn. — i Otrdal BK. 18 b. Ottre- DN. III 841, 1542.

Otra, af Dyrenavnet otr m., Odder. Otteraa og Oterbæk er ligefrem sms. med dette Ord.

Otta.

Otta. Udt. atta (ogsaa hørt ø"tta). Gaar forbi Ottaasen og falder

ved Otnes i Lomnessjoen i Ytre Rendalen. Otta. Udtales ö'tta. Hovedelven gjennem Lom og Vaage. Otta. Udt. ö'tta. Kommer nedover Fjeldet paa Nordsiden og falder

1 Driva ved Ottem i Sundalen.

† Otteid 128, 2 Aremark. Udt. ötté. I Nærheden gaar en liden Elv fra Skinnerbutjernet til Botn, en Vik af Ømarksjøen. Jfr. det forsvundne Ottovik DN. II 260, 1353 (Otta- RB. 153. DN. VII 431, 1446), som mulig kunde være = Botn. † O 11 e n. Sø paa Grændsen af Stange, Eidsvold og Odalen, med Afløb til Raasen i Odalen Deraf Ottvangen 191 Stange, udt. ottvangen. fOttenaase. Et Fjeld, omstrømmet af en Elv, som falder i Vengs-

vandet i Haalandsdalen i Fuse. † Ottum 28 Lyster. Udt. ottadn. — i Ottom DN. I 149, 1324 o. fl. St. Jfr. Ottodal DN. VIII 115, 1336. Ved en Bæk et Stykke østenfor Dale Kirke. † 01 n e s 8 Selje. Udt. attnes. Ved en Bæk, som løber ud i Kjødepollen.Otta — Prussa.

183

† Otten 23, 6 Nesset. Udt. öttå, Dat ö'tten. Ogsaa det nu ubrugelige Otterbog 24 Nesset hænger formodentlig sammen hermed. † Otnes 104 Aure. Udt. att-. Nær en Bæks Udløb. † Otmoen 193 Værdalen. Udt. attmon. Ved en større Bæks Udløb i Helgaaen.

Jfr. Ottsjiin, Søer i Föllinge S. og i Undersaker S. i Jemtland. Ötta med lukt o staar vel i Forbindelse med ötta, forskrække, forferde, otti m., Skræk; dette Elvenavn kunde da betegne: den skrækindjagende. Jfr. Ogn. Naar vi i

enkelte Tilfælde har aaben Vokallyd, er det maaske kun en anden Udtaleform af samme Navn; jfr. at Mandsnavnet Ottar r kan udtales med aaben Vokal.

[Ovlingaaen. Gaar fra Søen Ovlingen forbi Ovlinglien 171, 4 Tvdalen, udt. å'vlingUa].

Kunde hænge sammen med Adj. ovleg, overordentlig, udmerket, i det Trondhjemske ovle og nvle (Aasen og Koss), og sigte til sterk Opsvulming under Flom.

† Ovra 8 Vinger. Udt. avra. Ved en i Vingersjoen faldende Aa.

Formodes NO. III S. 206 gjetningsvis at være et opr. Elvenavn * O f r å, «den øvre Aa».

Pina. Liden Bæk nedover et bråt Fjeld paa Vestsiden af Finneidfjorden i Hemnes.

Pisbækken. Falder i Halaaen østligst i Elverum. † Pis bæk Sæter. Ved en Bæk, som paa Sydsiden falder ud i Søen Holden vestlig i Beitstaden. Jfr. Mig-,

[P i s t a. Bæk fra Pistavand til Randalselven i Mo Ndl.].

† Pjonkerød 49 Borre. Udt. pjo rikere. — Pionkurud RB. 52. Ved en liden Bæk.

Plura. Elv i Mo i Ranen.

Navnet udtales nok ogsaa tildels Prula; Plnrheien 49 Mo skrives 1661 Prulhey og 1723 Prugelhej. Hvis Prula er den opr. Form, kunde det maaske være beslægtet med Svensk Dial. pruttla, porla, koka hårdt, uppsjuda (Rietz), og tydsk prudeln. Navnet kunde da betyde: «den sydende».

1P 1 u t e n. Udt. plü'ten. Bæk gjennem Flaamyrene i Snaasen],

† Ponnengen 21 0. Toten. Udt. pånncenga. Ved en Bæk, der

løber ud i Mjøsen. † Pondalskilen (AK.). Ved en Vik af Henseidvandet ostligst i Drangedal.

Potbækken. Falder i Slemma nordøstlig i Aamot. Prussa. Falder i Røa i Røros fra 0.184

Purk- — Rammaa-.

Purkbækken. Falder i Hornsjøen i Øier. † Purkebæk. Plads ved en Bæk ved Vikesund i Modum. [Purkbækken. Falder i Dalaaen ved Stordalens Kapel i Meråker]. Sms. med Purka f., Hunsvin.

P o i 1 e e 1 v e n (AK.). Løber mest inden Nedenes Amts Grændser, men gaar til Ulla sydlig i Suldal.

P o i t a, se Haalpøita.

Raatlaaen. Udt. raddåe (ogsaa opgivet raddaåe). Falder i Laagen nordenfor Lannem i Dovre. Efter Schøning tidligere kaldet Rauka. Mulig samme Navn som Koda, se dette.

Raak-.

R a a k a a. Udt. ralcå. Tvervelv til Finna i Lom. Raakaaen. Udt. raJcåa. Falder fra N. i Imsa i Storelvedalen.

Hører maaske til * K o ö k, se Rokka. Langraake i 0. Slidre kan neppe høre hid, se ovfr.

R a an a. Udt. rana. Falder i Nea fra S. noget nedenfor Floren i Selbu. † R a a n a 37 Evenes. Udt. rana.

† R a a n a 42 Tvsfjorden. Udt. rana. *

Jfr. Råne, Elv N. for Lule. Ranen, Sø i Tryserum S., Kalmar L. Kunde mulig være beslægtet med Raan f. (Ron, Run, se Aasen og Ross). Men paa Elven i Selbu passer dog ikke Betydningen «smal Strøm mellem to Søer».

R a 8 u n d, se Rana. Raff-.

R a f f d ø 1. Saa kaldes Fortsættelsen af Boras Vasdrag NV. for Haukeli i Vinje. [Efter Helland I S. 150 er Raffdøla Navn paa en Bæk, som kommer fra Margitvand söndenfor Boras Dal og gaar til Flaathølelven]. Raf dal 83 Skaanevik. — Rap- 1610. 1612. Ved en Elv paa Sydsiden af Aakrefjorden.

Efter S. B. mulig af Raft m., oldu. raptr, Lægte, tvnd Stok. Jfr. Gjeisla, Stavaaen, Spjotaaen o. lign.

* Ragd-.

† Ragde 27 Ullensvang. — i Raghde BK. 80 a. Ved en Aas Udløb lidt østenfor Oddaelven. Paa den anden Side af dette er Gd. Freim. † R o k s e t 25 Rissen. Udt. rålcksét. — Rogdesetther Cap. Ved en liden Elv, der falder i Skaudalselven fra V.

* R a g ö a kunde hænge sammen med raga, rave, slingre. Jfr. Rogd-,

Rammaadalen. Gaar ned til Todalen i Stangvik.

Jfr. Råmen, nogle Søer i Ramnäs S., Westerås L. Rammen i Ukna S. og Långrammen i Hallingeberg S. i Kalmar L.

Mulig af Adj. ram mr (med Sideform r am r), sterk, voldsom, slem.Ramn- — Rasle-

185

Ramn-, se Ravn-. Rams-.

[Ram s aa en. Gaar til Tveraaen paa Sørfjeldet i Værdalen], † Ramsaa 30 Dverberg. Udt. ramsa.

Snarest af Rams m., Skovløg, skjønt det efter Formen ogsaa kunde komme af Dyrenavnet Ravn.

Rana. Kommer fra Ranvandet paa Grændsen mod Ranen og gaar forbi Randalen parallelt med Ranenfjorden til Leirfjorden i Alstahaug.

[Randalselven. Saa kaldes en Kildeelv til Ranenelven i Mo Ndl.].

Begge Navne kommer af Navnet Ranen, nu brugt om Fjorden og Bygderne omkring denne, opr. R a Sund, som sandsynlig egentlig er Navn paa Hovedelven gjennem Mo i Ranen. Det maa være en Afledning med -und, mulig af r a 5 r, rask, hurtig.

Rang-.

Rangaaen. Falder ud i Svaåen i Ekersund. Rangaaen. Falder ud i Rauma ved Flatmark i Grytten Rangaaen. Gaar ud ved Sira Kirke i Eresfjorden. Rangaaen. Udt. rangåa. Gaar ud i Selbusjøens nederste Vik,

Bjørsjøen, i Klæbu. R a n g a a e n. Tverelv til Leksa i Stjørdalen ovenfor Elvran. Har

et bugtet og fossende Løb. R a n g a a e n. Gaar ud i Soen paa Grændsen mellem Leka og Bindalen.

Rangaabækken. Gaar forbi Rangaatinden ud i Eikesdalsvandet i Eresfjorden paa Vestsiden.

Jfr. Rangsjön med Gd. Rangen i Finnskoga S. i Vermland. Af Adj. rang, v r a n g r, beslægtet med Vrengja. Betyder vel: den bugtede; jfr. Fjordnavnet Vrengen, som ogsaa maa have Hensyn til Bugtninger. S. B. Ranga forekommer som Elvenavn paa Island.

Rangla. Gaar ind i Sverige ved Grændsen af Meråker og Tydalen. Mulig af den samme Stamme rang-. Har et bugtet Løb gjennem Myrland.

Ras-.

R a s e 1 v e n. Udt. rasælva. I Maalselven.

† Rasen. Ud. rasa'n. Søer i Romedal, der gjennem en længere Elv gaar til Raasen, udt. råsån, i N. Odalen, som igjen har Afløb til Storsjøen.

Jfr. Rasen, Sø i Gunnilbo S. i Westerås L.

Begge Soer har vel opr. hedet R a s i, der ved Ligedannelse dels er blevet til Rasa, dels til Raasaa. Maaske af r a s a (h r a s a), glide, skride ud. Se NG. III S. 146.

R asiebækken. Kommer fra Hoiden Raslet paa Valdersflyen og gaar ud i Leirungen nedenfor Gjende.

Maaske opr. Rasla, jfr. ratla, vandre, slentre afsted (Aasen). Jfr. Rotla.186

Rassvæta — Raun-,

Rassvæta.

Rassvæta. Ovenfor Paalsetfjorden i V. Slidre. R a s v e i t a (RK.). Udt. rutvæta. Et lidet Vand og Afløbet derfra til Nea i Klæbu.

† Rasvæda 80 Lyngdal. Ved et Vasdrag, ved hvilket ogsaa Skredal og Skrelien ligger, men mulig ved en i dette faldende Bæk. Et skjemtende Navn, af Kass n. (oldn. rass m.) og Væta f.

Rat-.

† R o d a 1 76 Brønnø. Udt. ro (lal — Ratardal DN. I 364, 1386. Maaske gammelt (H)rot, beslægtet med (h)rata, styrte ned. S. B.

Rauö-.

R a u a. Udt. rana (lidt usikker Opg ; Rauaaen RK.). Kommer fra

Rausjøen i 0. Gausdal. Rauaaen. Udt. rauåe. Paa Lesjeskogen i Lesje. Rauaaen. Udt. rauåe. Falder i Jora paa Lesje. Rauaaen. Udt. rauåe. Falder fra N. i Byrtevandet i Mo TI. R a u d ø 1 a. Udt. raudøla. Kommer fra Rautjern i Vang V. og gaar

ud i Hovedelven forbi Øie Kirke. Raudøla. Gaar fra Søen Flensenden til Øiangen i Vang V. I

Nærheden Fjeld Rauhornet. Rauelven. Gaar ud i Tinnsjøen paa Østsiden paa Grændsen af Hovinbygden og Gransherred gjennem Rausaavand (AK., = Rausjaa ?).

Rauelven. Falder ud i Mæru i Kvennas Vasdrag i Telemarken. † Raud a aen 23, 10 Sande Sdm., vestlig paa Gurskøen.

Af Adj. rauör, rød. Navnet maa have Hensyn til Farven i Leiet (røde Bergarter eller rød Sand) eller de nærmeste Omgivelser. Jfr. det tydske Elvenavn Rotaha, Forstemann Ortsn. Sp. 1223.

Rauliylla. Udt. rauhyUa. Gaar forbi Rauhyllbakken i Grong ud i Luru.

Sms. med hella f., Helle, flad Klippegrund ; betegner en Elv, som rinder over rodlig farvet Berggrund.

Rauka, se R a a d a a e n.

Rauma. Gaar fra Lesjeskogen gjennem Romsdalen eller Grytten Præstegjeld ud i Romsdalsfjorden.

Jfr. Raumelfr» det gamle Navn paa Glommen eller den nedre Del af den; dette er dog vel nærmest dannet af Folkenavnet R a u m a r. Navnet Romsdalen, Raumsdalr, formoder S. B., er at forklare af opr. * R a u m i s-d a 1 r, af Fjordens Navn * R a u m i r, som er dannet af Elvenavnet paa en Tid, da Omlyden endnu ikke var indtraadt, eller ogsaa af * R au mr som Navn paa Fjorden.

Raun-.

† Raundalen. Dalføre i Voss. — † Raundalsnipen (RK.). NØ. Nordhordland.

Jfr. Raundæler DN. VI 187,1343. for Stamnes Kirke i Bruvik iRaus--Reiö-,

187

t

Raundalen kan mulig være direkte sms. med raun, men maaske ogsaa være dannet af et Elvenavn * R a u n å. Af r a u n f., Rogn, eller af raun n., nogen Fjeldgrund. Jfr. Rogn-.

Raus-.

† Rausdalen. Munder ud i Utlas Dal strax ovenfor Aardals-

vandet i Aardal i Sogn. † Rausdalen. Øverst i Morkrisdalen i Fortun S. i Lyster. Jfr. rausa, styrte frem (Aasen).

Ravn-.

R a m n a. Udt. rdmna (paa RK. skr. Ramaaen). Tverelv til Rotla i Selbu.

R a v n a a e n. Gaar ud i Vesteraaen, Tverelv til Vefsenelven i Vefsen], Ravnaaen. Udt. ramnåqa. Falder i Langvandet i Mo Ndl.]. † Rambæk 59 Vardal. Nær en Bæk. NG. IV, 2 S. 40], Af Fuglenavnet rafn. Jfr Revna.

Re-.

[Rebækken (RK.). Kommer fra Raasjøen og gaar ud i Gaula nederst i Støren. Efter en maaske noget usikker Hjemmel skal den kaldes re a}.

? † Redalen. Stokkeelvens Dalføre sydligst i Biri. — i Redale

DN. I 321, 1373 o. fl. St. † Redalen 224 Krødsherred. Udt. ré'ddælen. — Redall c. 1575. † Redalsvandet. Landvig. AK.

† Redalen 36 Vevring. Udt. rcéddalen. — i Rædal BK. 23 b. Ved en Elv østligst i Sognet paa Nordsiden.

Det tør være tvivlsomt, om disse Navne hører sammen og alle kommer af en Stamme Re-. — Ved Rebækken vækkes der Tvivl ved, at den efter Kartet skal komme fra Raasjøen, hvis Navn kan formodes at hænge sammen med Bækkens. Ogsaa den flg. Stamme Reiö- synes at kunne komme i Betragtning ved nogle af Navnene. R e- maa være samme Ord som det oftere som Gaardnavn forekommende Re, i MA. Ré. Dette sammenligner S. B. med tydsk Reihe, middelhøitydsk r i h e f., Rad, Linje, og det oldhøitydske Verbum r i h a n, ordne i Rad, trække paa en Snor.

[* Reiö-?

† R e i e n 51 V. Slidre. Udt. reié. — a Ræidinni DN. III 281,

1368. Ved en Bæk. † Reine 60 Ramnes. — i Ræidini RB. 80. † i R u æ i d i n n i RB. 75, under Botne Kirke.

† Rennan 26 og 94 Skogn. Udt. rær^an. — Det første skrives AB. 21 af Reidiniom, det andet AB. 24 i Reiniom. Ligger temmelig langt fra hinanden, men ved den samme Elv. † Rennan 100 Beitstaden. Udt. rær^r^an. Ved en Bæk, som nær Gaarden gjør to skarpe Boininger],

Der synes at være Grund til at antage, at der i disse Navne ligger et Elveuavn • R e i ö. Med særligt Hensyn til Formen R u æ i d i n n i antager S. B., at dette hører sammen med Adj. r e i Ö r, opr. v r eiö r, i en ældre, i Oldnorsk forsvunden Betydning: vreden, kruset eller lign., saa at Navnet vilde have Hensvn til et sterkt krummet Elveløb. Jfr. NG. IV, 2, S. 286. XV S. 90.188

Rein- — Reisa.

Rein-.

Rena. Udt. rena. Storsjøens Afløb til Glommen i Aamot. — Jfr. i Reindale AB. 104. Reyndal DN. I 634, 1465. Reyndalen DN. IX 795, 1546 i Reendalenom DN. VI 446, 1423. Reina. Falder fra N. i Namsen ved Veglo i Overhallen. R e n a a e n. Gaar fra Rensjøen til Ulvaaen, Tverelv til Flisa. Ved Udløbet ligger Renoset 164, 9 Elverum, hvoraf kan sluttes, at Elven opr. har havt et usms. Navn. R e n a a e n, nordre og søndre. Udt. renåa. Udspringer nær hinanden fra Rensjøerne og gaar til Mistra og Flena, som begge falder ud i Storsjøen i Renas Vasdrag. Reinaaen. Udt. rei nåe. Tverelv til Jora i Lesje. R e i n a a e n. Udt. reinåa. Kommer fra Reinsjøerne og falder i

Jøra ovenfor Helberg i V. Gausdal. R e i n e 1 v e n (AK.). [Efter en Opg. skal den kaldes reina}. Hovedelven i Reinli i S. Aurdal. Renaaen. I Virumdalen i Ulvundeidet.

Renaaen, store og lille. Udt. renåa. Falder i Gaula fra N. strax ovenfor Aalen Kirke. RK. har Rena, som formodentlig er det rigtige.

Renaaen. Falder i Gaula ligeoverfor Drøilierne i Holtaalen. Renaaen. Udt. ré'nåa. Kommer fra Rensjøerne østenfor Rens-

fjeldet og gaar ud i Selbusjøen i Selbu. Reinaaen. Udt. reinåa. Falder fra N. i Stjørdalselven i Meråker ved en Gaard af samme Navn. Reinaaen. Gaar fra Reinaavand ud i Røsaaen i Hemnes nær Gd. Reinaamoen.

[? † Reindalen 44 Melø. Udt. rein (ogsaa opg. rcémy-). Ved en Elvs Udløb i Glomfjorden],

Rein eller Reina. Elvenavnet i Aamot, som nu har Enstavelsesbeto-ning, synes opr. at have havt sterk Form. Reina i Bohuslen, som nævnes NgL. II 487, 488, viser, at der ogsaa har været en svag Form. Navnets Oprindelse er maaske ikke overalt den samme. Oftest kommer det vel af Dyrenavnet reinn. Men man kan ogsaa tænke paa Adj. r e i n n, ren, og paa rein f., en Agerren. Se NG. III S. 363. Det fortjener at merkes, at Navnet ikke synes at forekomme i Kristiansands og Bergens Stifter. Jfr. det flg. Navn.

[Reinkalvaaen. Falder ud i Leirviken i Hemnes. RK.|.

[Reipa. Gaar ud i Sogndalselven i Sogndal, Sogn. RK.].

Hænger mulig sammen med reip n., Reb; isaafald i Betydning maaske beslægtet med Benda.

† Reiraaen 65 Edø. Paa Østsiden af Smolen ved en Aa.

Kunde maaske staa i Forbindelse med Reir n., oldn. (h) r e i ö r, Rede.

Reisa.

Reisa. Udt. re sa. Tverelv til Orkla i Meldalen; kommer fra Reis-fjeldet og gaar forbi Resell, udt. re sællanji, af Reishiellom AB. 52.Eeisa — Reka.

189

Reisa. Udt. rei'sa. Gaar gjennem Sor-Reisen ud i søndre Reisen-fjord i Tranø. — Jfr. i Ræisu, Reisu DN. VI 229. 321. 349. 1350—1380.

Reisa. Udt. rei'sa. Gaar gjennem Nord-Reisen ud i nordre

Reisenfjord i Skjervø. fafReisolande i Afrøy Skibrede. AB. 71. Sandsynlig i det nuv. Kvernes.

fHaustreisdalen 44 Vefsen. Kaldes haustreisce, Dat. -sen. Ligger ved Glugvaselven.

Dramreisfjeld Y. for Dorge i Siredalen indeholder mulig ogsaa et Elve-navn; jfr. Blomreishei i Gjerrestad. Navnets opr. Form maa være Reisa, idet Enstavelsesbetoningen paa to Steder i Tromsø Atnt kan skjønnes at være senere indkommen. O. R. sætter det i Forbindelse med risa, at reise sig, og formoder, at det har sin Oprindelse deraf, at de vedkommende Elve har Tilbøielighed til at stige sterkt eller pludselig. Se Ldsbl. 155.

Reis et aa. Udt. reisetab. Saa skal en Gren af Friksdøla i Leikanger kaldes.

Kunde formodes at være dannet af et (Jaardnavn, Reiset; men noget saadant findes ikke nu her.

Reka.

R u k u. Udt. ru ku. En liden Bæk, som gaar ud i Orkla forbi Rokones 131 Rennebu, udt. ro'Jcones, i Rækones DN. II 220, 1344. Rekanes Gap. R o k o e n (RK.). En Bæk, der falder ild i Spirillen fra V. søndenfor

Gunbjornrud i Aadalen. ? † Rækkekjernmoen 94, 3 Berg Sml. Udt. ræ'JckeJçænnmö'n. NG. I S. 227.

† R o k o 240 Løiten. Udt. rö'Jcö. Nær en Elv, som gaar gjennem

Rokosjøerne og nu kaldes Rokoaaen. NG. III S. 123. † R o k o t j e r n. S. for Vien i Gran, har gjennem en kort Bæk Afløb

til et andet Tjern. † Ro kot'oa. Et Tjern NV. for Nordsinnen Kirke i N. Land. † Rokkestad 4 Hurum. Udt. rö'lclcesta. — Rekostad 1520.

Reckustaa e. 1575. Ved den Elv, som løber ud fra Sandungen. † Rek aa 13 Hitterdal. Udt. rø'Tcå. Ved en Elv, der fra Reksjøen

løber sydover til Heddøla. JN. 399 kalder Elven Recku. †Rægeland, Rægedal og Rægevig 69—74 Sogndal St. Ligger ved to parallelt, nær hinanden løbende Aaer, som gaar ud i Rægefjord. Jfr. Rekuvágr Fornm. s. IX 18. † Rekdal 43 Hjørundfjord. Udt. rcé'kdal. Langt oppe i Bon-dalen.

† Rekdal 78 Vestnes. Udt. råk 'Mai. Ved en Elv, udenfor hvis

Udløb der efter SK. er et Skjær Ræka. † Reknes 24 Bolsø. — Rekenes OE. Ved en Elv. † Rekdal 43 Borge Ndl. Udt. ra'Mai, Ved Udløbet af en Bæk.

Reka. Navnet maa hænge sammen med Verbet reka og betyder vel: den drivende, eller: den, der fører meget med sig, hvormed meget driver. Se NG. I S. 227. Thj. VSS. 1891 S. 222. Om Roko i Løiten hører hid, og om det ikke snarere har opr. o, er tvivlsomt. Se NG. III S. 122.190

Remma — Rett-.

ßemma. Udt. ratmma. Gaar til Vaalas Vasdrag i Ringebu.

Kan mulig være opstaaet af Refna; rimeligere er det dog vel at aflede det af Adj. r am mr; jfr. Ramm-.

R e m n a, se Revna.

Renna.

Rennen (AK.). En Elv, som gaar til Rødsjøen, der gjennem

Røtvølla har Afløb til Etna. † Rennedalsbraaten 12, 18 Skiptvet. Kaldes rænnedælen. [† Rennebraaten 106, 11 N. Aurdal. Udt. rænnebrøtin. Ved

en bæk. NG. IV, 2 S. 273], [† R e n n a 51, 11 0. Slidre. Udt. rcénna, Dat. -nunn. Ved en

Bæk, som gaar til Volbufjorden. NG. IV, 2 S. 307], † Rennedal 30 Balestrand. — i Rennodal BK. 50 a. Langt oppe

ved Vetlefjordens Elv og nær et Tilløb til denne. † Rennset 5 Snaasen. Udt. ræ"nn,set. Mellem to Bækkes Udløb paa Nordsiden af Snaasenvandet. Jfr. Rännån i Herjedalen.

Renna, af renna, løbe. Jfr. Skitrenna, Utrenna. Rennandi opføres blandt Elvenavne i Sn. Edda og i Grlmnismål.

Renla. Udt. rénnla eller réndla. Gaar paa Grændsen af Flesberg og Gransherred og falder ud i Jondalselven.

Renla er vel en Afledning af Renna, sandsynlig at opfatte som et Diminutiv.

† Renninger udt 1557. Forsvundent Gaardnavn i Aker.

NG. II S. 124 fremsættes den Formodnine, at Iste Led i dette Navn kunde være et Elvenavn Renning f., som man mulig ogsaa kunde have i Renninganes, som findes anført under Opstryn K. i BK. 10 b og i Renninge-neset i Vik i Sogn. Dette Navn maatte være afledet af samme Stamme som Renna.

† Rensaa 80 Ibbestad. Udt. rærynsa.

Maaske opstaaet af Reinsaa, sms. med Dyrenavnet Rein.

Reppa.

R e p p a. Falder i Grøvu i Sundalen. Den har paa hele sit Løb sterkt Fald.

† Reppen 89 Bindalen. Udt. ræppå, Dat. -pan. Ved en Bæks

Udløb i Repsundet yderst i Tosenfjorden. † Reppedalen. Elvedal, der munder ud söndenfor indre Arne i Haus.

Gaardnavnet Reppe, en Sammensætning med v i n, som findes i Sings-aas, Strinden, Stjørdalen og Værdalen, hører ikke usandsynlig ogsaa hid, idet der ved disse Gaarde er Bække, som kan have baaret Navnet Reppa. Jfr.

NG. XIV S. 226 og XV S. 42. Reppa kan komme af Adj. rapp, som efter S. B. antagelig er et gammelt Ord, opr. * h r a p p r.

Rett-.

Retta. Udt. rce'tta. Tillob til Byna i Opdal eller rettere det ovre Lob af denne; en smal, dyb Mvrbæk.Rett- — Rid .

?† Sjøretten 30, 3 Berg Sml. Udt. sjø'r ætten. NG. I S. 219. † af Langrettonne DN. III 284, 1369. Forsvundent Gaardnavn

i Berg Sml. NG. I S. 233. † Retterdalen. Plads ved Kauserud sydlig i Ullensaker. † Retteraasen 12 Hof Sol.

† Retrum 25 Brandbu. Udt. ræ'ttrömm. Ved en liden Elv, som

gaar ned til Randsfjorden. † Retterholt 48 Vegusdal. Ligger ved samme Elv som Retterstøl 32 Herefoss.

† Rettedal 35 Fossan. Udt. r ætte-. Ved en Elv, som falder ud

söndenfor Kirken. ? † Retland 64 Fossan. Ved en Bæk.

[? † R e 11 a n 22 Aasen. Udt. rættan. — af Rettene AB. 30. Ved en Bæk],

[? † af Retstadhom AB. 13. Forsvundent Gaardnavn i Bagabu Skibr. i Sparbuen ved Grændsen af Værdalen. NG. XV S. 218], R é 11 f., af Adj. r é 11 r, den retløbende. I enkelte Tilfælde kan der være Tvivl, om der ikke snarere kan være Sammenhæng med det af Ross, rigtignok kun fra Smaalenene anførte Rett f., plan, helst vandret, retløbende Markstrækning.

Reva.

Ræva. Kommer fra Rævtjern og Rævsjøen sydøstligst i Røros. [Reva. Udt. rø'va (en enkelt opg. ræva). Gaar ud i Gaula forbi Revset (Røwesetter 1520) i Støren . R e f a, af Dyrenavnet r e f r.

Revna.

R e m n a. Udt. ræ'mmna. Falder fra N. i Gaula ved Ramlo 35—37 Holtaalen, af hvilke Gaarde nu nogle kaldes Ramnan. Jfr. i Ramnaloe DN. II 226, 1345. af Rafnaloe AB. 48. † R e m f n o b u d i r DN. IV 511, 1399. Ræmfna buder RB. 214. I Hurum, maaske ved den paa Sydspidsen af Halvøen udfaldende Elv, som gaar forbi Ramvik. † Revne 101 Fuse. Noget sydligere falder en Aa ud.

Jfr. Römningen, Sø i Göteryd S. i Kronobergs L. med Gd. Ramnäs. R e f n a, af Fuglenavnet rafn, jfr. Ravn-. Elvenavnet i Holtaalen er mulig afledet af Gaardnavnet; jfr. NG. XIV S. 223.

Rid-.

Ri da DN. XIV 1, 1312. Nu antagelig forsvundent Navn paa en Elv i Brandval, som gaar gjennem Søerne Tullreien, Steinreien (Stæin-ræidh, Stæinræidhzs DN. XI 126, 1422) og Bureien. Ria. Udt. ri'a. Fra Rien eller Risjøen gjennem den mindre Sø Ri-haaen; længere oppe i Vasdraget er Søen Riasten. Synes at maatte være det opr. Navn paa Glommen ovenfor Aursunden. † Ridalen 5, 7 Aal. Udt. ri'ddælen (ogsaa hørt re dælen). Dal,

som kommer ned fra Sydsiden nederst i Torpe Sogn. † Rian 23 Børsen. Udt. ri'am. — Riidhar DN. III 7, 14de Aarh. Ved en Bæk, som gaar ned til Laugen.

† Rian 132 Leksviken. Udt. ri an. — Riidenn 1590. Ved et Tillob til en Elv, som gaar ud i Storvandet.

Ri 8 eller R i 8 a. S. B. antager, at det enten maa afledes af ri 8 a, være i gyngende, vuggende Bevægelse, ride, eller af ri 8a, vride (jfr. Reid), som efter Formen lige godt kan være Stammeordet. Det maa bemerkes, at baade Elven i Brandval og den i Røros efter Karterne har et meget bugtet Løb. -reien i de solørske Sønavne maa være et gammelt -rei8r, dannet af samme Stamme som Elvenavnet.

ßiina.

R o m ti a. Gaar gjennem Ullensaker og Sørum til Glommen. Jfr. i Rimudale, i Rimadalum RB. 435. Remmusund, Rem usund JN. 466. Jfr. ogsaa Rimulandir o. fl. Navne i Bohuslen (RB. 339. 340).

Rømua er opstaaet ved Ligedannelse af opr. Rima. Dette er vel beslægtet med Rime m., langstrakt Forhøjning, Jordryg, Bjergryg (Aasen).

Rind-.

R i n d a. Udt. rinda. Falder i Otta fra V. ved Pillerviken i Vaage. R i n d a. Udt. rinda. Gaar forbi Randsværk og Rindsæteren i Vaage

og falder i Sjoa strax ovenfor Bygden i Hedalen. Rinda. Udt. rinna. Gaar paa Grændsen af Øier og Tretten ud i Laagen. Jfr. i Rindardalle, Rindrdalle DN. II 128, 1323. Rindæd-DN. II 207, 1342. 209, 1342. 225, 1345. Rindod- DN. II 535, 1433.

Rinda. Udt. rinna. Gaar gjennem Saksumdalen og forbi Rindal i Faaberg ud i Mjøsen. Jfr. Rinderdall DN. VIII 221, 1362, men allerede 1367 (DN. III 277) Rindædal, og 1451 (DN. IX 295) Rindal. Broen over Elven kaldes DN.'l 117, 1310 Rindarbru.

Rinda. Udt. rinß\a. Gaar gjennem Rindalen og falder ud i Surna.

Jfr. Rindal AB" 68 s. Rinde ei ven. Falder ud i Spirillen strax søndenfor Buttingsrud i Aadalen.

Rind elven. Gaar forbi Rindan 1 Levanger ud i Trondhjemsfjorden. Jfr. af Rindo AB. 19. † R i n d a 1 60 Dovre. Udt. rinndal. Ligger nær ved Ryddolas Udløb i Laagen.

† Rindal 95 S. Fron. Udt. rinndal. Ved en i Laagen faldende Elv, som nu kaldes Steinaaen. [NG. IV, 1, S. 129 opfattes dette Gaardnavn som opstaaet ved Opkaldelse], † Rind alen. Nordøstlig i Eid Nordfj. I Nærheden Fjeldet Rindehorn.

† Rindal 32 Sunnelven. Udt. rfnn-. Ved Moldskreddalens Munding.

Jfr. Rinnan, en Elv, som falder i Torrön i Kalis S. i Jemtland. Kinnen, to forskjellige Søer i Karlanda S. i Yermland.

Rind eller Rinda. Sterk Form sees Navnet opr. at have havt i Oier og i Faaberg, medens det nu der ligesom paa de andre Steder, hvor det er bevaret, har Tostavelsestone. Maaske har Formen overalt opr. været Rind. At Navnet Randsværk i Vaage skulde staa i Forbindelse med Elvenavnet, synes efter Vokalen ikke sandsynligt; jfr. NG. IV, 1 S. 82. — Navnet kanRinga — Risa.

mulig være beslægtet med Rind f. og Rinde m., Jordryg, Bjergryg, især en opadgaaende Forhøining mellem to Bækkeløb i en Bjergside (Aasen); isaafald i Betydning beslægtet med Rima.

Ringa.

'Ring a. Udt. rinna. Gaar fra Ringtjern ud i Selbusjøen paa Nordsiden],

R i n g a a e n. Udt. rVngåne. Gaar söndenfor Rogne i 0. Slidre ud

i Volbufjorden. R i n g a a e n. Gaar fra 0. ud i Javna i 0. Slidre. Ringbækken. Falder i Folda ved Aunsæteren i Surendalen. † Ringnes 50 Skedsmo. — Ringunes RB. 269. 437. Ved et Tillob

til Nitja, som paa Kartet kaldes Ringdalsbækken. † Ringnes 42 Stange. —- Ringunes Olaf d. helliges Saga. RB. 221.

Der løber en Bæk østenfor Gaarden. † Ringdalen 162 Gran. Udt. ringdalen. — Reindallen 1595.

Rinndallen 1604. Ved en liden Bæk. [Jfr. NG. IV, 2 S. 141]. † Ringelien 88 S. Land. Ved Udløbet af en liden Elv

paa Vestsiden af Randsfjorden. † Ringnes 213 Krødsherred. — Ringunes DN. X 21, 1325. Ellers

i MA. Ringanes. Ved Ringneselvens Udlob i Krøderen. † Ringdal 41 Hedrum. — Ringhdal RB. 31. Riindal, Rindal DN. II 599, 1453. Ved en Bæk, som gaar til den Elv, der falder ud ved Eftedal i Hedrum. † Ringedalsfossen. Odda S. i Hardanger. † R i n g o i e 132 Ullensvang. Udt. ringjøiå. Ved en Elv. † Ringdal 14 Aure. Udt. rafn,1»,-. Ved en Bæk. † Ringfoss 30 Aasen. Ved en Elv, der gaar ned i Movandet.

Ringa. Maa udentvivl hænge sammen med r in g r m., Ring. Navnet kunde sigte til, at Elvene paa en Del af sit Løb har dannet en afrundet Bøjning. Ringaaen og Ringbækken kan ogsaa være umiddelbart sms. med ringr.

Ringla. Udt. ri ngla. Falder fra V. i Jora i Lesje.

Kunde være en Diminutivform af det foreg. Navn eller mulig hænge sammen med ringla, ringle, klingre (Aasen).

Risa.

Risa. Udt. r V sa. Gaar fra Hersjoen forbi Risebru i Ullensaker ud

i Andelven i Eidsvold. † Risen. Vand i Rodenes. Elven, som danner Afløbet, kaldes paa

Kartet med samme Navn. † Risdal 40 Skudenes. Udt. rfssdal. Ved en Elv. † R i 11 a n d 43 Hjelmeland. Ved Riselvens Udspring. ? † Rit land 13 Suldal. Udt. rett-. — Riisland DN. VI 577, 1455.

Ved en Elv, der falder fra N. i Laagen. † Risnes 5 Masfjorden. Ved et Sund, som danner Udlobet af et Vasdrag. Risdal forekommer oftere i det gamle Agder f. Ex. 19 Konsmo; men det kan vel almindelig ikke bestemmes, om det kommer af Elvenavn eller af Appellativet ris. Risa, udentvivl af ris n., Ris, Kratskov. Kan med Hensyn til Betydning sammenlignes med Elvenavne, dannede af Trænavne.

Risk- — Rj ukande.

Risk-.

† Riske 45 Hetland. Ved en Bæk. Jfr. Sognenavnet Riskekverven. † Riskedal 6 Aardal Ryf. Udt. ri'sskadal. † Røskeland 62 Hammer. Opr. Form Risk-, Ved en Bæk, der

gaar ned til Sørfjorden. ?† Riske fj eld. Et Fjeld SV. for Valle Kirke i Sætersdalen. En Bæk gaar her forbi til Otra.

Vel af et ældre nordisk Verbum * r i s k a, vokse, modnes; være sterk, rask (se Rietz).

Riva.

Riva. Udt. riva. Falder fra 0. i Tysla i Tyldalen. † Rive 65 Aremark. Udt. rive. — i Rifuu NgL. II 489. 491. RB. 156.

† R i v e d a 1 16 Y. Holmedal. Ved Udløbet af en Elv, nu kaldet Fosselven.

† Rivedalen. En Elvedal, der gaar ned til Arnetjord, Vik i Sogn. Vel af r i f a, rive, oprykke.

Rjoande.

R j o a n d e. Udt. rjoande. Kommer fra Vassetvand i Aurland og gaar gjennem Rjoandedalen, idet den danner Rjoandefoss, ned i Raundalselven i Voss. Rjoandefoss. Et høit Fald i en Elv, der kommer ud i Flaams-elven i Aurland paa Vestsiden, og som har sit Udspring paa det samme Vandskille som den foreg. ? † Roandal. Paa Nordsiden af Jøsenfjorden i Hjelmeland ved en liden Elv.

Rjoande er en Participform, som vel snarest maa henføres til (h)rjöÖa, udsprede, kaste, jfr. rjoda, drysse, styrte ud (Aasen). Navnet tilhører vel overalt egentlig Fosse i Elvene.

Rjot-.

. ? † Røtterud 113, 8 Spydeberg. NG. I S. 69. † Røtnes 15 Nittedalen. Udt. røttnes. Ved en Bæks Udløb i Nitja. †

R ø t n e s 74 Nes R. Udt. røttnes. — Riotnæs RB. 256. 474.

Ved 2 smaa Bække, der falder i Glommen. † Røtnes 127 Nannestad. Udt. røttnes. — Riottnes 1594. Ved

en Bæk, som løber ned til Vikka. † Røtnes 62 Steigen. — Riotnes AB. 94. Ved Mundingen af en Fjord, som før har hedet Rjötangr. Jfr. N. Fjordn. S. 76. Vel af rjota, styrte, glide ud (Aasen). Jfr. Rotne.

Kjuka ilde.

Rjukan. Udt. rukann. Falder i Vraavandets øvre Ende i Tinn.

Rj likandi, den rygende, Partieip af r j ti k a. Det fQrekommer hyppig som Navn paa Fosse. Saaledes har man den bekjendte Rjukanfos i Maane i Tinn, Rjukan, en Fos i Haukeligrænden i Vinje, Rukan, en Fos i Saude, Rykanfossen i Opdal Num., Rjukandefoss i Hemsil i Hemsedal, Store og Lille Rjukanfoss i Aaseral, Rjukande, en Fos i Tysso i Ullensvang. Rukan 4, 9 Gol har sandsynlig ogsaa Navn af en Fos.Rjup--Roök-,

195

† Rjupdal 14 Vestnes. Udt. rupdal. — af Riupadale AB. 77. Ved den østlige Kildeelv i Tresfjorden.

Synes at indeholde et Elvenavn Bjupa, der maa komme af Fuglenavnet rjüpa, Rype. Jfr. Rypa.

Ko-.

Kvitroa og Liroa. 2 Smaaelve, som gaar til Jondalselven i Gransherred.

† R o s 61 Vaaler Sml. Udt. ros. Ved det fra Svindal kommende Vasdrags Udløb i Vannsjøen.

* R ö eller * R 6 a. Ros synes at være sms. med Elvenavnet og ö s s in., Munding. Se NG. I S. 367. Det kunde mulig hænge sammen med rö = rå, Afkrog. R ö forekommer ogsaa som Elvenavn i Sn. Edda.

Roö-.

† Raad 37 Breim. Udt. rod. Ved Hovedelven strax ovenfor dens

Udløb og et lidet Tilløb'til denne fra S. † Raaen 122 Fiskum. Udt. råen. — a Rodone DN. V 230, 1380. 636, 1473. i Rodonne RB. 1. 91. i Roddonne RB. 88. i Raa-donne RB. 85 s.

*Roö eller * R o ö a. Er maaske at henføre til rjoda (hrjööa); se under Rjoande.

Roö-

† R o e n 159 Jevnaker. Udt. ro'en. — i Rodone RB. 308. Ved

Roenelven, som JN. 284 kaldes Roenelff. † Rodalen 15 Aure. Udt. rö'dalen. — Rodu- 1332. 1345. Raudu-1336. Rodal AB. 64. Ved Udløbet af en Elv paa Sydsiden ligeoverfor Auresund.

R o ö a. Er vel Ordet r ö ö a, hvis Grundbetydning synes at være: Stang. Elvenavnet kunde da med Hensyn til Betydning sammenstilles med Navne som Geisla og Stavaa. Jfr. ogsaa Gaard- og Sognenavnet Raade i Smaalenene, se NG. I S. 324.

* Roök-

Rokka. En af Kildeelvene til Grøna i Aasen 0. f. Tryssil Kirkebygd. Rokka. Udt. rokka. Bielv til Tresa paa Østsiden af Storelve-dalen.

† Rokke 110 Berg Sml. Udt. rakke. — Rodkæ (Gen.) DN. IV 228, 1344. Rodkar (Nom.) RB. 504. Rodko sokn RB. 502. NG. I S. 229.

† Rokker 83 Vestby. Udt. räkkdér. Ligger ved en liden Elv, paa

hvis anden Side ligger Rogsti, udt. råkksti. † Rokken 82 Sparbuen. Udt. rakka, Dat. -kån. — Rokkan DN. II 621, 1459. Rokkane (Gen. og Dat.) DN. II 636, 1463. Ved en Bæk, som gaar ud i Figga. † Rokken 1 Foldereid. Ud. rokka eller rökkå. Ved Udløbet af en fra Rokkevandet kommende Elv.

*Roök- kunde hænge sammen med rjööa, farve rød, og Adj. rauör, j fr. R a u Ö-. Et beslægtet Ord er vel Rokka f., Jernrust i Jord eller Vand (Aasen). Om de af de ovfr. opførte Navne, som nu udtales med lukt o, hører hid, er mulig tvivlsomt; jfr. NG. III S. 299.196

Rogda — Rokta.

* Rogda.

† R o g d e 1 i 43, 4 Laardal. Udt. røggdeli.

† Rogdelien. Sydligst i Froland, i Hoiden ovenfor et Vandlob. † Rogde 62 Ullensvang. Udt. raggdö. — i Rogdhum DN. I 546, 1436. Mellem nogle Bække paa Vestsiden af Fjorden; lidt nordligere ligger Rogdeberg mellem to andre smaa Elve. Rogda kunde mulig være = Ragda gjennem en Dativform. S. B.

Rogga.

Rogga. Udt. ragga. Gaar ud i Gaula i Støren ved Rognes, udt.

rfyngnés, Roggones AB. 47. † Roggotinder AB. 6. En Skov, som hørte under Tangstad i Verran. Navnet vel nu bevaret i Rautinden, et Fjeld, forbi hvilket der flyder en Aa, Rautindelven.

Rogl-.

R o gie ei ven. Forbi Reiarsdalen nordvestligst, i Drangedal. † Rogleheia. Et Fjeld i Heskestad med en Elvi Nærheden. ?†Rogletveit 74 Vikedal. Ved et Vand i det Vasdrag, som falder ud ved Imsland.

Mulig beslægtet med ragla, rave, vakle, eller med Rugl, se dette.

Rogna. Udt. ragna. Falder i Glommen ved Møkleby i Storelvedalen. Fjeld Rognvola. [Rognan, ytre og indre. 2 Bække, som falder ud i Nordfjorden i Rødø, den sidste kommende fra Rognavand. RK.]. Hid hører mulig ogsaa Rognan 67 Sparbueu ved en Bæk, som kommer fra Rognvandet og gaar til Skilja. Den opr. Form maa være Raun-, enten af raun f, Rogn, eller af raun (h r a u n) n., nøgen Fjeldgrund, 0g falder vel saaledes sammen med de ovfr. under Raun- opførte Navne.

Rogo. Udt. ro go. Gaar ud i Orkla forbi Rogogjerdet i Rennebu.

Navnet er øiensynlig en Ligedannelsesform. Det kunde være enten opr. *Raga, jfr. raga, rave, slingre, eller ogsaa *Riga eller *Rega, af et Verbum riga, r ega, svaie til forskjellige Sider, ogsaa: gaa langsomt. S. B.

Rokka, se R o ö k-,

† Roknem 29 Vold Romsd. Udt. rö'hhiemm. Ved en Sideelv fra V. i Mandalen.

Jfr. Rokne paa Voss og i Levanger, paa hvilke Steder der dog ikke er Vandløb. Rokn- mulig af rj üka, ryge. S. B.

Roko, se Reka.

Rokta. Udt. rö'lclda, nordre og sondre. Kildeelve til Ogna i Ogn-dalen. Paa Neset ved deres Sammenløb ligger Gd. Rok ten, udt. rö'JcJcta.

Maaske af (h)iøkkva, kruse sig. S. B.Rokurind- — Borge.

197

Rokurindbækken (DK.). Forbi Kraakset 50 Børseskogn.

Navnet synes at indeholde en Sammensætning, hvori 2det Led kunde være Elvenavnet Rind-, eller Subst. Rind f. eller Rinde m., Jordryg.

Rolla.

Rolla. Udt. rø'Ua. Falder ud i Losna paa Østsiden nordlig i Tretten S. i Øier.

[Rolla. Udt. ralla. Gaar gjennem Rollsjøen ud i Kjesbuvandet i Værdalen].

Den opg. Betoning af Navnet i Værdalen er paafaldende. Hid hører maaske ogsaa Rulnes 199, 3 Ullensaker, se NG. II S. 329. Jfr. R y 11 a.

Rom-,

† Rombak 97 Aas. Udt. rommbaJcJc. Nær en Bæk, ved hvilken

efter Kartet ogsaa ligger en Plads Romeraas. † Romedalsæter. Ved Elven Skjerka, Tverelv til Daasaaen paa

Vestsiden i Bygland. † Romedal 28 S. Undal. Udt. romedal. Ved en Elv østlig i Sognet. † Romereim 42 Hosanger. — i Romareimi DN. XII 87, 1382.

i Romarhæimi BK. 30 b. Ved en Elvs Udløb. † Romm øren 68 Balestrand. Udt. romm-. Ved Udløbet af en

Elv, hvis Dal kaldes Rommedalen. Et Fjeld Romhesten. † Romedalen. Udt. ro'me-. Et Dalføre i Ørsten, som gaar fra

N. ned til Follestadelven. † Romdal vik 4 Veø. Udt. rom-. Ved en Bæk paa Sydsiden af Sekken.

Jfr. Rommen, Sø i Vermskog S. i Vermland.

Afrömr, Røst, jfr. roma, tale høirostet? Se NG. II S. 66. Af en anden Stamme er Romedal paa Hedemarken; se R u ö m a. Til denne sidste Stamme hører vel ogsaa snarest Romma i Hegre og i Laanke.

Rongabækken nordlig i Varhaug. Udt. ranga-. Forbi Rongen 39 Varhaug, udt. ranjå. Mon af Stammen Rang- ?

† Rongsaa 14 Salangen. Ved en Aa.

[† Ronotjern. Udt. ro'notjøihne. Har gjennem Ronotjonnbækken Afløb til Iløisjøen paa Nordfjeldet i Værdalen].

Hænger maaske sammen med runa, bryde løs, strømme afsted; saaledes om Isen i Elvene. Efter Aasen i Indherred raanaa.

Roppa. Udt. rappa. Falder ud ligeoverfor Sonsthage i V. Gausdal. Jfr. i Ruppudalenom DN. II 407, 1392. Jfr. Ruppen, Sø i Hagrida S., Småland.

Elvenavnets opr. Form maa være R u p p a. Mulig af Ropp, Rupp m.r raaddent Træ (Aasen og Ross). Med Hensyn til Betydningen jfr. Fausk-.

† R o r g e 14 Rauland. Udt. rarge. — a Røyrghom DN. I 416, 1401.

* R ø y r g a, som synes at indeholdes i dette Navn, maa vel være afledet af et Adj. paa -u g r, af r ø y r r m., Rør, Siv. Jfr. Røyr-.198

Ross- — Rotna.

Ross-.

Rossa. Falder fra S. i Imsa i Snaasen.

Rossaaen. Udt. rassåna. Falder i Vandet Kjorull i Treungen S., i Nissedal.

Rossaaen. Udt. rassånå. Falder i Ørstelven i Ørsten nær dens Udlob.

† Ros o 89 Lardal. Udt. rö'sö. — a Rosso DN. VIII 291, 1415. Rossou c. 1575. Ved en Bæk, der kommer i Laagen fra 0. paa Grændsen af Hem S. og Hovedsognet. † Rossaaen 6 Hjelmeland. Udt. rassånå. Ved en Bæk paa Sydsiden af Ombø.

Af r o s s (h r o s s) n., Hest. Roso i Lardal maa vel være sms. med å. Rota.

R o t o a. Udt. ro toa. Kommer fra Raasjøerne og gaar forbi Rotterud 10 Nannestad (Rotarudh RB. 420) ud i Leira. Dens Tilløb Fiskeløisa kommer fra Søen Raabjøren. R o t o a. Tverelv til Glitra i Lier med en Fos Rotfossen. † Rottaas 115 Ringebu. Udt. rå'ttås. — i Rotasom, Rottasum DN. V 59, 1319. III 625, 1462. i Rathasom DN. IX 374, 1489. Ved Strandeelven. [NG. IV, 1 S. 149 ikke bestemt henført til Elvenavn].

† Rottem 7 Hevne. Udt. rattem. Ved en Bæks Udløb i Hevnefjorden.

Rota (med aabent, kort o), ved Ligedannelse bleven til Roto. Hænger vel sammen med rjöta (hrjöta), styrte, falde, glide ud. Raasjo i Nannestad maa være opstaaet af * R o t (u) s j ö r. Jfr. NG. II S. 393.

Rot-.

Rota (AK.; Udt. ukjendt). Falder fra N. ud i Flatningen i Vaage. [R o t a a e n. Falder i Stuesjøen i Tydalen forbi Rotvolden, udt. röt-vållen. NG. XV S. 394].

Jfr. Roten, Sø i Unnaryd S., Jönköpings L., og i Krokeby S. i Oster: götland.

Maa hænge sammen med rot f., Trærod.

Rotl.

Rotla. Udt. ra'hla. Stor Tverelv til Nea i Selbu; falder ud ved

Rolset, udt. rællsæt. ? † Rotl ungen. Et Vand, som har Afløb til Gaaslungen og Skars-elven i Nordmarken, Aker.

Jfr. Rosla, Tverelv til Rånda i Herjedalen. Röttleån, falder i Vettern. Kunde efter Formen komme af rjöta (se under Rota), men kunde ogsaa mulig hænge sammen med ratla, rutla, vandre, slentre afsted (Aasen og Ross). Jfr. Raslebækken og Rutl-.

Rotna.

Rotna. Udt. råttna (efter en anden Opg. rø"ttna). Østlig i Grue, gaar ind i Sverige, hvor den gaar gjennem Søen Rottnen og falder ud i Frykens Vasdrag ved Rottneros.

† Rotneim 17 Gol. Udt. rø'ttneim. — Rotnim 1593. Ved en Bæk paa Nordsiden af Elven. Jfr. Rottnen, Sø i Hofmantorp S., Kronobergs L.

Vel af r o t i n n, raadden, mulig med Hensyn til raaddent Affald af Træer i Elveleiet.

Rotvolla. Udt. røtvølla (ogsaa rø'tvella). Gaar fra N. til Etna i Etnedalen. /

Rova.

Rova. Udt. rö'va. Gaar fra Muvandet ud i Muru i Vaage. †Raavedal 83 Lyngdal. Vestlig i Hovedsognet ved Begyndelsen til et Vasdrag.

Er vel Ordet r 6 f a f., Hale. Saaledes vel forskjellig fra det islandske Hrdfa eller Rdfå, som vel maa forklares af h r ö f n., Skur, Naust.

* Ruöma.

† Romedal. Udt. rö'mmdal. — Ruömudalr DN. 1 205, 1339. Ellers i MA. Rumo-, Rummo- og oftest Ruma- (allerede 1315). Sogne-navn paa Hedemarken. [† Rommen 192 Laanke. Udt. rö'mma, Dat. -månn. Ved en Sideelv til Leksa, der kommer fra Rommasjøen (RK. har Rødmo og Rodmosjøen)].

[† Rommen 6 Hegre. Udt. rö'mma, Dat. -mån. Nær en Bæks Udløb i Sona].

[? † afRumastadom AB. 41. Forsvundent Gaardnavn i Tilder. NG. XIV S. 374].

Jfr. Rummen, So i Gamleby S., Kalmar L.

* Ruöma. Formodes NG. HIS. 127 at være det Elvenavn, der ligger i Romedal, skjønt det kun er hjemlet i en enkelt Kilde fra MA. De to Navne i Stjørdalen, som utvivlsomt er opr. Elvenavne, synes ogsaa med større Rimelighed at kunne henføres hid end til Stammen Rom-. Ruöma kunde hænge sammen med ryÖja, rydde, eller snarere med rjööa, farve rød, og Adj. r a u ö r. S. B. sammenligner dermed oldhøitydsk r o tam o, dansk Rødme, glsvensk rudhme.

Rug-

Ru g a a e n. Udt. ro'gåna. Falder i Torridalselven fra 0. i Vennesla

forbi Rugenes, udt. ru enes. † R o k s e t 19 Kvernes. Udt. rö'kkset. — Rogsett 1520. Rug- 1559. Rog- 1590. Ved en Bæk, der falder i Isingvaag. Jfr. Rogen, Sø i Herjedalen.

Rugge. Efter Schøning en Elv ved Vikan i Bud. Mon — Rug-elven V. for Hustad Kirke (DK.), jfr. Rugosen og Rugskjærene smst.?

Hvis Navnet er rigtig gjengivet af Schøning, kunde det maaske sættes i Forbindelse med rugga, vugge, gynge (Aasen), eller det kunde være Fugle-navnet Rugda, som nu tildels udtales Rugga (se Ross).

Ruggesæter 39 Sogndal. Udt. ruggesæte. — Rugdosetther VL. Ved et Tilløb til Sogndalselven paa Nordsiden.200

Kugl — Russ-.

Efter den bevarede Form fra c. 1530 kunde det formodes at indeholde et Elvenavn Rugda, som vel maatte være det samme som det enslydende Fuglenavn; jfr. foreg. Artikel.

Rugl.

Ru gl a. Udt. ru'ggla. Bielv til Gaula i Røros og Aalen; kommer fra Ruglsjoen, udt. rauesjøn og gaar gjennem Rugldalen, udt. rauedalen.

† Raustad 54 S. Odalen. — i Rughlastadhom RB. 465. Ved en

Kildeelv til Mangaaen. ? † Ruglebarmen 71 Kvinnherred. Ingen Elv synlig paa Karterne.

* Rugl. NG. III S. 184 forklaret af oldn. rug la, forstyrre, bringe i Uorden. Man kunde vel ogsaa tænke paa det af Ross fra Romsdalen anførte rugla, gaa mageligt og vuggende, vugge afsted, jfr. Rugl n., Vaklen. Denne Forklaring synes at passe bedre paa Elven i Aalen. Jfr. ogsaa Rogl- ovfr. Rugla og Ruglskjær forekommer hyppig som Navn paa Skjær.

Rukk-.

Rukke. I Nes Hall. paa Vestsiden forbi Gd. af samme Navn. [Ruke (AK., sandsynlig urigtigt for Rukke). En Bæk, der falder ud

fra N. nedenfor Haftun i Gol]. Rukke. Udt. rukke. Fra Børtevand i Mo Brb. til Tokke. Rukkaaen. Falder fra V. i Gjevedalselven söndenfor Gjevden i Gjevedal (paa AK. Rukke).

Vel beslægtet med Rokka og mulig samme Navn. Jfr. Rukke hos Aasen ved Siden af Rokka f., Jernrust i Jord eller Vand. S. B. antager dog, at det ogsaa kunde komme af (h)røkkva, se Rokta.

R u k u, se Reka.

† R u n d e r e i m 78 Selje. Udt. rondareim. Ved en liden Elv paa Fastlandet ligeoverfor Barmen.

Ruppa, se R o p p a.

V † Ruskedalen. Et Dalføre ovenfor Berger i Fet. DK.

Jfr. Ruskån i Fryeled S. og Rusken, Sø söndenfor Nydala i Jon-köpings L.

Maaske beslægtet med ruska, rive, ryste, omkaste, isl. ruska, forstyrre (Aasen); jfr. Ruskedøla f., en, som bringer Uorden omkring sig (Ross).

Russ-.

R u s s u. Udt. riissu. Falder fra N. i Ya i Kvikne. Russa. Udt. riissa. Gjennem Rusvandet til Sjoa paa Fjeldet i Vaage.

† Rusvand. Under Rusfjeld paa Grændsen af Nissedal og Fyris-

dal, har Afløb til Frostdol. † R u s d a 1 51 Lund. Udt. russ-. Ved Rusdalselven nordlig i Sognet.Russ--Ryd-,

201

† Russedalen. Sidedal til Moldskreddalen paa Vestsiden af

Sunnelvsfjorden. DK. † Russaanes 31 Saltdalen.

Russn lierer neppe til Stammen Russ-, Det bor vel rettere skrives Rusu og maa være en Ligedannelsesform, maaske af Rosa eller Rnsa. Det kunde enten være beslægtet med Ros eller Rosa f., Nedstyrtning, Jordskred, Fure i Jorden som efter Skred (Aasen), eller med rusa, storme frem (Ross). Russer maaske en Udtaleform for Ross-, ligesom man i svenske Dialekter liar Russa = Ryssa, Hoppe.

Rust-.

Rusta. Udt. russta. Falder fra Nordsiden ved Rust ovenfor Frois-

aaker ud i Hovedelven i Gol. R o s t e 1 v e n. Gaar forbi Røstvold og Røstlien 52 og 58 Hevne, udt. rø'ssvållen, rø'sslia, ud i Røstkvervet, en Bugt i Trond-hjemsleden. Jfr. Bustardalr og i Rustahuerfue AB. 62 og Rustoy AB. 61. nu Rostøen, en 0 i Bugten. Trørøsta, se under dette.

Rusta i Gol er mulig dannet af Gaardnavnet. Elven i Hevne maa opr. have hedet Rust. Maaske beslægtet med Rust f., i Betydning af Bjergryg, Jordryg (Aasen); kunde isaafald med Hensyn til Betydningen sammenlignes med Rima, Rind og Rygga.

Rutlebækken. Fra Rutlevand, falder i Søen ved Ofte i Herred. Hænger vel sammen med rutla, vandre, slentre; jfr. Roti-,

Ry-.

Ry døl a. Udt. ry'døla. Falder i Jostedalselven fra 0. söndenfor

Leirmo i Gaupne S. i Lyster. † R y m o e n 34, 4 Mandal. Udt. ry mo n. Ligger ved en Bæk, som

kommer fra Rytjernene. † Ryen 91 Lunner. Udt. ry'a. Ligger ved en liden Kvernelv. ? † R y 1 a n d 2 Herlo. — Ryggialand DN. XII 159, 1427. Ryaland DN. XII 200, 1463. Rvialand DN. XII 227, 1490. Ved en Elv. † R y 1 a n d 26 Bremanger. Udt. ry land. Ved en Elv, som falder i

Rylandspollen paa Vestsiden af Bremangerlandet. † Ry em 12 Vikten. Udt. rijm. Ved en Aa.

fRynes 118 Vefsen. Udt. ry nes. Ved en Bæks Udløb i Vefsen-fjorden.

Ryland 85 Alversund finder O. R. det mindre rimeligt et aflede af Elvenavn. Efter den ældste Form af Navnet i Herlo synes det ogsaa tvivlsomt, om dette horer hid.

Ryaanda. Udt. ryårtjda. Kommer fra Rvansjoen (RK.) paa Fjeldet og falder i Orkla ved Re i Meldalen. Mulig en Afledning paa o n d.

Ryd-.

R y d d ø 1 a. Udt. ryddøla. Tillob til Laagen fra 0. i Dovre. Jfr. Rind-,

† Roset 57 og Rødalen 58 Frænen. Udt. rø'sset, rø'clalen. — Rydsætr AB. 78. Ved samme Elv.202

Ryd- — Rv sn a.

? † Rødaas 11 Orkedalen. Udt. rasen. — Ryöåss Fornm. s. VIII 164. Ved en Bæk, som østenfra kommer ned i Orkla. Vel sandsynligst at forklare af ry 8 n. (ry 8 r m.), Rust, sigtende til jernholdig Jord eller Sten.

Rygga. Kommer fra Ryggevandene og falder i Nitelven nedenfor Nittedalens Kirke. Vel af rygg r m., Jordryg, Fjeldryg.

Rylla.

† Ry nes 205 Eidsvold. Udt. ry nes. — Rvllunes DN. V 93, 1335. Ruinis 1617. Ved et lidet Vand, som har Afløb gjennem en Bæk.

† Ry Hedalen. Anført som Ødegaard i Odda S. i Hardanger 1614.

NG. II S. 387 antydes det som muligt, at dette Elvenavn kunde have Sammenhæng med oldn. rollr (hrollr) m., Skjælven, Gysen, og sammenlignes med Rulnes 199, 3 Ullensaker. Dette kunde dog vel ligesaa godt henfores til Rolla, som forøvrigt antagelig er et beslægtet Navn.

† Rymteland 117 S. Undal. Sydvestlig i Sognet ved en Elv.

Et Elvenavn *Rymta horer mulig til oldn. rymja, brumme; for Afledningen jfr. Rymt m., Sladder, rymta, ymte skumlende (Ross). S. B.

Rypa.

Rypa, nordre og søndre. 2 Bække, som falder i det nordvestlige

Hjørne af Strømvandet i 0. Slidre. [Rypbækken. Gaar paa Fjeldet til Svinaaens Vasdrag i S. Fron], ? † Rype 156 Lier. Udt. rype. — i Ripum RB. 98. Riipe c. 1575. Rybe 1593. Ved en Bæk. Jfr. Rjupa.

Rys-

Ry s a a e n. Udt. ryssåna (aabent y). Gaar fra Fjeldet Skruen ned i Norangsdalen i Hjørundfjord. AK. bar Russedalen baade om denne Dal og om en, som fra samme Vandskille gaar mod N. til Moldskreddalen og Sunnelven. [Ryssebækken. Gaar ud i Spirillen ved Pladsen Ryssebraaten i Aadalen. RK.].

† R y s d a 1 1 Gloppen. Udt. rø"ss- eller ry ss-. Ved en Elv, der

sydfra falder i Breimselven sydligst i Gjemmestad S. † Rysdalsvand. Har Afløb til Pølen, den sydligste Fjord i Bjørnør.

Kunde være beslægtet med Ross- (jfr. Ryssa, Hoppe). Man kunde dog ogsaa tænke paa Forbindelse med rysja, drysse, strømme ned (Aasen). Ros-aaen i Helgeland hører maaske ogsaa hid.

Rysna. Udt. ry'ssna. Gaar fra N. ned til Valdreselven nedenfor Vangsmjøsen i Vang V.

Kan være en Afledning af den foreg. Stamme.Røa — Røik-.

203

Roa.

Roa. Bæk, som falder ud i Horna S. for Nederberg Hirke i Elverum. Røa. Udt. rø'a. Falder fra 0. i Tryssilelven, forbi Gd. Rømoen. Roa. Falder fra 0. ud i Engervandet i Tryssil; optager Sideelven

Lillerøa. Fjelde Røaasen og Røhammeren. Roa. Gaar forbi Rød, udt. rø, i Aamot til Rena. Røa. [Udt. rø'd\. Gaar forbi Solemdalen og falder ud i Fjorden

mellem Rovik og Hovdenak i Bolsø. Røa. Kommer fra Søen Rogen og gaar gjennem Roasten paa

Grændsen mellem Røros og Østerdalen ud i Fæmundsjøen. Røa. Udt. rø a. Falder i Glommen ved Rørosgaard i Røros. Røbækken. Falder i Nøra i Tolgen. NG. III S. 419. † Rodal 38 Norddalen. Ud,f. r S'dal. I Tafjorden ved en Sideelvs

Udløb i Hovedelven. † R ø e n 150 Laanke. Udt. rø'a., Dat. rø'ån. — af Røydrene AB. 39. Ved en større Bæk.

Det er sandsynlig her Navne af opr. forskjellig Stamme, som har faaet den samme Nntidslorm. Yed det som Gaardnavn bevarede Elvenavn i Laanke har man hjemlet en gammel Form Røyör, i Gaardnavnet sms. med vin. Det er vel det samme som Fiskenavnet røyör f., Rør eller Røi. Jfr. dog NG. IV, 2 S. 176, hvor S. B. har fremsat den Formodning, at Navnet kan komme af r ø y rr, Siv, idet ö kan være opstaaet ved Dissimilation af r, først i Gen. R ø y Ö a r, hvorfra det kan være indtrængt ogsaa i Nom. Samme Stamme har man sikkert ogsaa i det andet

af Navnene i Røros, af hvilken Sammensætning det sees, at det opr. har havt en sterk Form; ligesaa i Bolsø, hvor det endnu har bevaret Enstavelsestone. Derimod er det sandsynligt, at det første af Navnene i Røros hænger sammen med Sonavnene Rogen og Roasten, i hvilket Tilfælde der her maa være en anden Stamme Elvenavnet i Aamot kunde være afledet af Gaardnavnet Rød; men rimeligere er det vel, at det sidste er Elvenavnet i dets oprindelige, sterke Form. Jfr. Røia.

Rogna. Udt. rø'ngna. Elv paa Vestfjeldet i Ringebu.

Kunde antages enten at være en Udtaleform for Rogna eller opr. Rygna af rygg r, jfr. Rygga.

Røia.

Røia. Udt. røia. Gaar til Breia, der falder i Tromsa i Ringebu. Røia. Falder fra 0. i Lødølja i Tydalen. Sæter Rødalsvolden og Fjeld Røkleppen.

Roia. Saa kaldes efter AK. en bred Strøm mellem Sandvandet og

Buvandet paa Fjeldet i 0. Slidre. ? † Røbringen 132 Trøgstad. — i Røyæbringho RB. 145. i

Røyabringu RB. 148. NG. I S. 23. † Rø i ad all RB. 117 s. Forsvundent Gaardnavn i Aas. NG. II S. 72.

† Reiekvam 104 Førde. — i Røyarhuamme BK. 22 b. Jfr. Röja, der falder ud i Rutan i Jemtland.

Sandsynlig ogsaa af Fiskenavnet røyÖr, der ogsaa som Fællesord nu tildels er blevet til Røi. Jfr. Røa. De 3 Gaardnavne dog neppe af samme Stamme.

? † Røiknes 78 Hægeland. Ved Langaaens Udløb i Torriclalselven. † Roikedalen. Munder ud i Krondalen i Jostedalen."204 Røin- — Røyr-.

? † R ø i n d a 1 7 Rauland. I en liden Sidedal.

Hvis Navnet indeholder et Elvenavn, kunde det være * R ø y n a, af raun (r ø y n i r), Rogn. Det kunde dog ogsaa være umiddelbart sms. med r ø y n i r.

Rekla. Udt. rø'kkla. Gaar forbi Bugaarden i Sandeherred og falder ud gjennem Sandefjord By.

Mon beslægtet med svensk Dial. rökkla (af rykka), rycka af och an, braka, vara bångstyrig (Rietz)? Snarere vel med rakla, Hakke, vandre omkring (Aasen).

Røla. Falder fra S. i Ogna i Ogndalen.

Jfr. røla, som efter Ross i Romsdalen bruges omtr. enstydigt med rakla.

Ror-, se Røy r-.

Rorg-?

? Rærgudalr. [Dette opfører Munch (Beskr. S. 118 o. fl. St.) som den gamle Form for Røldal, Sognenavn i Hardanger, uvist med hvilken Hjemmel. DN. VIII 401, 1462 kaldes den [-Rærvk-dal],-] {+Rærvk- dal],+}

? Rørge 12 Ævanger. Udt. r&rgö. Paa en høi Aas mellem to dybe Elvedale.

Røsaaen. Udt. rø'sságæ. Danner Afløbet for det store Røsvand i Hatfjelddalen, gaar gjennem Korgen Sogn i Hemnes og falder ud i Sorfjorden i Ranen. Hører mulig til Stammen Rys-.

Røta. Udt. rø'ta. Falder i Julussa i Elverum; deraf Gd. Røtos-engen.

Maaske afledet af r ö t, Trærod, eller at sætte i Fo: bindelse med rj öta (hrjöta), falde, styrte. Se NG. III S. 322.

† Røtne 127 Onsø. — a Riotnum DN. I 580, 1446. † Rytne 125 I. Holmedal.

Mulig af et Elvenavn, beslægtet med Elvenavnstammen Rjöt-. Se NG. I S. 322.

Røyr-.

Røra. Udt. rø'ra. 2 sammenløbende Bække, som falder ud i Orkla ved Skjerve i Rennebu. Paa RK. heder den nordligste af dem Roraaen, løbende ud fra Røraavand. R ø r e r e n. Falder i Dalelven i Lardal. Ligeoverfor den falder

Sververen ud. [Sønavne? Findes ikke paa RK.]. † R o r k o 11 64 Stokke. — i Røyrokollo, Røvrekollo RB. 206. i Roro-kollo RB. 58. i Røyrekollo DN XI 146, 1438. Ved en Bæk, som gaar mod N. til et Vasdrag, der falder i Goksjøen.Køyr — Saks-.

† R e v r d a 1 r DN. I 252. IR 300. IV 357 o. fl. St. Nu Hof Sogn i Jarlsberg.

† Røra 39 Eidanger. — i Røyraa RB. 38. Ved en Elvs Udlob paa Østsiden af Eidangerfjorden. [Paa RK. kaldes Elven Rørelven], † R ø r a a 27 Solum. Udt. røra. Ved en Elv, der falder i Voldsfjorden paa Nordsiden. † Rørdal 115 Lyngdal. Ved en Elv nær Grændsen af Kvinesdal.

Sandsynlig af røy r r m., Rør, Siv.

Saatla. Udt. såtta. Gaar forbi Sotnedalen 4 Kvikne, udt. saJck-dalen (eller sattdaleri), og falder i Tonna i Tonset. Såkk- i Udt. maa være en lydlig Forandring af Sått-, og Skriftformen Sotne- nrigtig. Se NG. III S. 427. Jfr. saata, gaa slæbende, drage sig, eller sota, rode, søle (Ross)?

[Sagaaen, Sagelven, Sagbækken. Forekommer paa forskjellige Steder], Yngre Navne; af Sag f.

* Saga.

† Skitsaguliden DN. V 77, 1330. Jfr. Skitsogharud DN. VIII 329, 1437. Forsvundne Gaardnavne i Faaberg. Disse Navne ser ud til at indeholde et Elvenavn Saga. Dette knude efter Formodning af S. B. være opstaaet af *SåÖga, af såö f., Udsæd, forstaaet om Fiskeyngel. Jfr. Saagnes 81 Hyllestad, Saaghones, Sa-g h o n e s BK. 28 b. 52 b. Se herom S. Bugge", Helgedigtene S. 69 f. Her synes dog ikke at være noget Vandløb.

† Sagnøen. Plads söndenfor Kolos i Tryssil, nær en 0 eller Øre i Tryssilelven. Ligeoverfor kommer en Bæk ned, som gaar gjennem Sagntjernet.

Saks-

Sak s e 1 v e n. Gaar til Fyriselven fra S. sydligst i Fyrisdal. Sakselven. Falder i Salsvandet fra S. gjennem Sakstjernet, forbi Saksen 64 Fosnes, udt. saklcsa. Ved Elvens Udløb ligger Gd. Eiden, som maa svare til Saxneiö AB. 85. [Saksaaen. Kort Elv fra Bessevand til Bjerkreimelven i Bjerkreim. RK.].

† Soksen 185, 1 Vaage. Udt. så'Tcksé. NG. IV, 1 S. 85. † Saksum 111 Faaberg. — a Sokssæymi DN. V 77, 1333. NG. IV, 1 S. 224.

† Soksenvik 4 Saltdalen. — Saxnouik AB. 92.

Jfr. Saxän, Lillherrdal S. i Herjedalen. Saxelfven til Angermanelfven paa Grændsen af Jemtland og Lapmaiken. Saxen, Søer i Söderbärke S., Dalarne, og i Neiike og i Vermland.

Stammeordet maa være sax n., enegget Sverd; jfr. s o x n. Flt., Sax, og Navnet maa hentyde til Formen af Elvéns Løb. Ved Navnene i Fosnes og i Saltdalen tyder de ældre Former paa et Elvenavn S a x u a, som kunde være en yderligere Afledning med -n. Jfr. NG. IV, 1 S. 85. 224.Sala — Sama.

Sala. Udt. sala. Tverelv til Sjoa fra S. forbi Salien Sæter i Vaage.

Vel opr. *Sa8la, af soöull m., Sadel, brugt som Navn paa et sadelformet Fjeld. Se NG. IV, 1 S. 70.

Salbækken. Udt. sal-. Gaar til Agnaaen i Grue. Vistnok = Salttjernbækken (RK.).

Salg-?

† Saareim 6 Breim. Udt. sårei'me (med Hovedtone paa 2den

Stavelse). — i Salreimi BK. 12 b. Saarim 1570. † S a a r e i m 68 Jølster. — i Saalgarhæimi DN. IX 133, 1339. Ei langt fra den lille Elv, som ved Soleim falder i Jølstervandet, lidt V. for Hovedkirken.

Et Elvenavn *Salg kunde vel være dannet af s v e 1 g j a, svælge, sluge; jfr. Solg- og Svelg-,

* Sal pt-.

S a 11 e 1 v e n. Gaar gjennem Saltdalen ud i Saltenfjorden ved Saltnes.

Efter de bedste Kilder maa Fjordens gamle Navn have været S alp ti (Salfti). Navnet Saltnes gjør det sandsynligt, at Elvens Navn er det ældste, *Salpt eller *Solpt, og at Fjordens er afledet deraf. Salten er ogsaa Navn paa Fjorde i Fosnes og i Kolvereid. Se N. Fjordn. S. 47. Maaske horer Salteaaen i Klep og Haa med Gd. Salte ogsaa hid.

Sam- ?

† Sommerstad 82 Sandsvær. Udt. sa masta. — Sommestad 1593. Ved en liden Bæk, som skal løbe over Svaberg, bestaaende af graarød Granit med brede kulsorte Striber. † Sommerstad 25 Andebu. Udt. sammasta. — i Samastadum DN. II 120, 1320. Samestadh DN. IX 274, 1445. Ved en Elv.

O. R. formoder, at disse Navne indeholder et Elvenavn, dannet af stammen såm-, mørkladen, sortagtig, hentydende til Elvebundens Farve.

Sama.

Sama. Gaar fra Samsjøen til Gaula forbi Samdal 20 Horg. Navnet er nu ikke i Brug, idet Elven kaldes Sokna (Lundasokna, efter Gd. Lunde i Horg). S a m d ø 1 a. Falder fra V. ud i den sydlige Ende af søndre Ims-sjøen i Ringebu.

Samtjernbækken (RK.). Kommer fra Samtjernene og gaar ud i Imsa tæt nedenfor dens Udløb af søndre Imssjøen og nær Samdølas Udlob.

? † S a m s a 1 236 Ringsaker. Udt. sammsal. — a Samsolum DN.

IV 538, 1403. a Somsalom DN. I 511, 1426. NG. III S. 24. ?† Samland 5 Jondal. — i Samlandum DN. II 133, 1324 BK. 34 b. Jfr. Samnalandzhærad DN. XII 40, 1316. Senere Samlanda herad DN. IV 436, 1390. 620, 1431. 647. 651, 1442. i Samla hærade DN. I 472, 1417. Jfr. ogsaa Samlaneset 1 Jondal. Samland ligger oppe ved det Vasdrag, der gaar gjennem Herredet nordligst i Jondal. ? f Samset 22 Vold. Udt. sd mm-. Jfr. PnSt. S. 210.Samua — Sanka.

207

Sama. Kunde mulig hænge sammen med semja i Betydningen «berolige». S. B. Det bliver dog isaafald paafaldende, at det i Horg vexler med Navnet Sokna. Ved Navnet i Jondal bliver det paa Grund af Uoverensstemmelsen i de ældre Kilder usikkert, hvilken Stamme man har i dette. Mulig hører det snarere til det flg. Navn.

Sainiia.

† S a ni dal 67 Fane-, — i Samnadale DN. VIII 103 f., 1328. Øverst i Oselvens Vasdrag.

S a m n a. Sandsynlig en Afledning af den foreg. Stamme. Hid hører mulig ogsaa Samland i Jondal.

San-.

† S a n a (undertiden Saana). Sanæ (Saanæ) sokn RB. 127. 130 o. m. fl. St. Nu Sognenavn, tidligere Gaardnavn i Vestby. Det opr. Elvenavn maa vel have tilhørt Hølenselven, som falder ud ved Ladestedet Son (udt. son, Soon DN. V 331, 1410). NG. II S. 16. 19.

Samme Stamme har man vel i Saanum i Halsaa S. ved Mandal. Formen Son svarer til Elvenavnet Sona i Stjørd&len; mulig hører Sønavnet Soneren i Sigdal ogsaa hid. Se NG. Il S. 19. S. B. formoder, at S å n kunde komme af så, med Hentydning til Fiskenes Gydning.

Sand-.

Sandaaen. Udt. sa'nnåa. Østligst i Slemdal; falder ud i nordre

Ende af Gorningen. [San daa en. En af Kildeelvene til Bøelven i Gjerpen. RK.]. Sandaaen. Falder i Gaua i Horg.

S a n d d o 1 a. [Udt. sdnnøla]. Kommer fra Lierne og forener sig

med Namsen ved Medjaa i Grong. [Sandbækken. Falder i Rokosjøen i Løiten. Helland I S. 199], † Sando 88, 3 Askim. Udt. sando. NG. I S. 48 † Sandaa 96 Vaaler Sm. Udt. sannå. Ligger ved en liden Elvs

Udløb i Vannsjøen. NG. I S. 371. † Sandbæk 159 Rakkestad. Ved en Bæk. NG. I S. 113. [† Sandaa 50 Meløø. Udt. sar^någa. Ved en Aa],

Navnet har selvfølgelig Hensyn til sandig Jordbund i Leiet. Jfr. Senda.

Sang-.

† Sangnes 124 V. Toten. Ved en Bæk, der falder i Eina paa Vestsiden.

† Sangesand 12 og Sangedal 17 Fossan. Udt sange- og sange-. Ved en paa Nordsiden af Lysefjorden udfaldende Elv, den første Gd. ved dens Udløb.

Jfr. Sångarn, Sø paa Grændsen af Nerike og Dalarne. Sången, Søer i Järnboås S. og i Hellefors S. i Nerike.

S anga?, «den syngende». Jfr. Songa. Sangfossen heder en større Fos i Tryssilelven. Helland I S. 127.

Sanka.

Sanka, store og lille, to gjennem Myr gaaende Elve, som lober mod S. til Esandsjøen i Tydalen.208

Sanka — Selt,

Sanka, nordre (Sankaaen RK.). Udspringer nær store Sankas Udspring ved Fjeldet Sankkjolen og gaar mod N. til Lodolja i Tydalen.

? † S a n k e r u d 13, 15 Hof Sol. NG. III S. 267.

Jfr. Svensk sank, sumpig, sanke n., sumpigt Sted (Rietz). Navnet maa betyde en Elv, som gaar gjennem blødt Myrland.

Saup-.

† S oks tad 147 0. Toten. — i Saustadum DN. VI 147, 1327.

a Saupstadum DN. VI 352, 1381. Ill 487, 1425. Ved en Bæk. † Saupstad 54 Leinstranden. — Saupstadt Gap. Nær en Bæk.

Saupstad forekommer ogsaa i Borge Ndl. og Gimsø, ialfald paa det første Sted ved en Bæk. O. R. formoder, at der i disse Navne kan ligge et Elvenavn, dannet af Stammen s ü p a. Se NG. XIV S. 333.

Sauegrovi. Tverelv overst i Sogndalsvasdraget i Sogn. RK.].

Isle Led er enten s au 8 r m., Sau, eller det Sauö, som forekommer i mange Navne, og som antagelig er dannet af sj ö 8 a, syde, koge, hentydende til Strømme i et Vandløb. Se NG. III S. 17.

Saura. Udt. saura. Tverelv fra N. til Ostra i Skiaaker. Af s au r r m., Søle; maa sigte til vaadlændt, myret Jordsmon.

Sea. Udt. se a. Gaar ud i Grana, Tverelv til Orkla, i Rennebu forbi Seaasen.

† Segedal 33 Hjelmeland. Udt. segadal. — Segdall 1602. Sigredall 1606. Ved en Elv langt inde paa Nordsiden af Josen-fjorden.

Jfr. Segen, Sø i Åsheda S., Kronobergs L. Sögen, Sø i Wilstad S., Jönköpings L., med Gd. Sannås.

Mon beslægtet med sega, gaa langsomt (Aasen), sv. Dial. sea? Jfr. Siga f., ndsivende Vædske (Aasen).

[Segla. Udt. se gla. Kommer fra Segelvandet og gaar ud i Orkla ved Langset i Meldalen].

Mulig en Afledning med la af den foreg. Stamme.

[Selja. Udt. sé'lja, Dat. sé'ljån. Det ovre Lob af Folda mellem Vandet Selen og Foldsjoen paa Fjeldet i Beitstaden],

Maa ligesom Sønavnet vel afledes af s i 1 n., stille flydende Strækning i Elv eller Bæk; jfr. det af Aasen og Ross fra det Nordenfjeldske anforte Adj. sel (ee), stille, sagte rindende

[Seljbrøstbækken. Udt. sé'lj-. Falder i Gisna i Rennebu, strax for dens Udlob i Orklaj.

Selt-?

Syl tingle 15 Røken. — Sæltinga liidh RB. 109. 110. Silltinge-lidt c. 1575. Kan henføres til en Elv, hvis Navn dog mulig ligger til Grund for Navnet Skryset.

Senda.

Senda. Gaar fra N. ud i Vaagevandet forbi Sande og Sandnes i

Vaage, udt. sande, scéryvjes. Senda. Falder fra S. i Sandvandet i Vinstras Vasdrag paa Fjeldet i 0. Slidre.

Senda. Udt. séndäo. Nordlig i Oppeim S. i Vossestranden. Senda. Udt. séndö. Nordligst i Vinje S. i Vossestranden; gaar til Myrkedalen.

Senda. Udt. senda. Falder ud fra S. vestenfor Rikeim i Lærdal.

Nær Udløbet er der efter AK. en Plads Sande. [† S e n d e 77 Værdalen. Udt. sæn,n,e. — Af Sendene Cap. Ved en Bæk. Jfr. NG. XV S. 128],

Jfr. Sennen, Sø i Tving S., Blekinge. Sennsjön, i Kyrkås S. i Jemtland. Senda, afsandr m., Sand; jfr. Senda f., Sandgrund (Aasen).

Sendsl i

† Send selvand. Under Sendseltind, har gjennem en Bæk med meget stærkt Fald Afløb til Sørfjorden i Rødø.

O. R. sætter Navnet i Forbindelse med det af Boss fra Nordland anførte Sendsl f., Fart, hvori noget er sat ved Slæng eller Stød.

Senna. Tverelv til Tryssilelven paa Vestsiden paa Grændsen af Ytre Bendalen og Tryssil; falder ud ved Pladsen Sennerud. Lidt nedenfor udvider Tryssilelven sig til en Sø, Sennsjøen, udt. sce'nnsjy'n.

Jfr. Sännsjön, Søer i Borgvattnet S., i Kyrkås S. og i Lith S. i Jemtland.

Er neppe = Senda, som antydet NG. III S. 333, da det isaafald i Østerdalen vilde være udt. med mouilleret n. Snarere kunde det være beslægtet med det af Kietz opførte sänn n., källdrag i åker eller äng; jfr. killesänn, kiillsj>rång, og vannsänn, vattenlopp.

Setn- ?

† Saatendal 49 Austevold. Udt. såten-, — Setnadalir DN. XII. 160, 1427. Sætnadall DN. XII 199, 1463. 229, 1490. Paa Østsiden af Huften.

Med Hensyn til Ddt. kan maaske sammenlignes, at Seta f. efter Aasen i Bergens Stift udtales Sota (med aabent o). En Elvenavnstamme * S e t n-maa hænge sammen med s i t j a og kan vel sammenlignes med det som Gaardnavn oftere forekommende S e t n a r. Jfr. Sjetna.

Setninga. Gaar gjennem Sollien og falder i Atna; den udvider sig paa et Stykke til en Sø, Setningen. Blandt dens

Tilløb er Bretninga.

Navnet maa være at aflede af sitja og betegner vel den rolige, med lidet Fald rindende, modsat Bretninga. Dette synes at passe navnlig paa dens Løb fra Setningen af og opover.

Setra. Udt. sce"tra. Gaar fra Grævsjøen og falder ud i den sydlige Del af Aanøien i Hølandet Guld. Mulig af s e t r n. eller s æ t r n., se det flg. Navn.

† S e t s a a 1 Saltdalen. Udt. sä'sö. -— Setzaa AB. 93.

Kan vel være sms. med Gen. af setr n., Opholdssted, eller sæt r n., Sæter. Mindre sandsynligt er det vel at sætte det i Forbindelse med Set n., Udsætning af Fiskegarn (Aasen).

/

Setta. (Ogsaa skr. Sitta). Falder ud i Søen Setten, udt. sé'tten, i Setskogen S. i Høland. Jfr. a Sæidzskogho(m) RB 152. Sei-skoog DN. I 678, 1485.

NG. II S. 203 antages det efter de ældre Former, at den opr. Vokal i disse Navne har været e i.

Sevilla.

Sevilla. Udspringer fra Seviltjern, nær Nogniltjern, hvorfra Nognilla

løber ud, og gaar ned til Gaula i Singsaas. Sevilla. Udt. se villa. Falder i Gaula ved Krokstad i Horg. Jfr. Säfveln, Sø nær Vermeln i Boda S. i Vermland. Jfr. ogsaa Sivilla. Sevle 150 Nore (Sefflen 1593) er mulig et beslægtet Navn.

Sigga. I Sydvaranger 0. for Polmak. DK. Sigm-,

S i m o a. Udt. semöa. Hovedelven gjennem Sigdal, gaar ud i Drams-elven i Modum. Semo JN. 353. Dalen kaldes Sigdalr allerede 1350 (DN. VIII, 160). † Semmen 9 Aadalen. Udt. sø'mmen. — a Sigmine DN. IX 251, 1436. Nær Udløbet af en Tverelv paa Vestsiden af Hoveddalen. Jfr. Simmen, Søer i Carlskoga S., Nerike.

•Sigm eller 'Sigma. Den nuv. Form Semoa maa dog være udgaaet fra et sms. Sigma, ligesom Henoa og Meloa paa Modum er Sammensætninger med å. Dalen maa altsaa opr. have hedet *Sigmardalr eller * S i g m u-d a 1 r. Navnet er mulig en Afledning af siga, sige, glide. Se Ldsbl. 270. Semmen maa være sms. af Elvenavnet og vin. Det er neppe sandsynligt, at Simaa indeholder samme Stamme (se nedfr.).

Sik-.

Sika. Udt. siJca (RK. har Siku). Gaar gjennem Vestbygden i Orkedalen og falder i Orkla ved Bak. En sølignende Udvidelse af den kaldes Breisika. Ved Udløbet kaldes den nu Leirbækken. S i k a a e n. Udt. st håa. Det korte Afløb fra Søen Varalden til

Møkeren i Vinger. † Sekkeland 42 Varteig. Udt. sceJcJcelann. — a Sikulandum DN. II 91, 1311. Sikuland RB. 248 o. fl. St. Ved en Bæk, der løber mod S. ned i Nipa. † Sikkerlien. Plads ved Udløbet i Mjøsen af en Bæk paa Grændsen af Fering og 0. Toten.

S i k eller S 1 k a, sandsynlig af Fiskenavnet Sik (coregonus lavaretus). NG. III S. 418 Det synes dog ogsaa muligt, at det kan hænge sammen med sika, af hælde, lade en Vædske flyde ud, jfr. Sike n., en liden Vandaare, liden Bæk (Aasen). Svensk Dial. sik f. Sikkelsdalen paa Fjeldet i N. FronSil--Simle-.

(udt. Sikjils-) formodes NG. IV, 1 S. 102 at komme af et Sønavn paa -ill. Det var vel muligt, at dette kunde være dannet af et Elvenavn af denne Stamme. Sikveland 48 Time kan neppe være beslægtet, da det 1567 skrives Siigfarland.

Sil-

S i 1 a a e n. Udt. silåga. Gaar fra Fjelddalen Silaabotnet ud i Grøn-

fjeldaaen i Mo Ndl. † S i 1 e n 26 Lurø. Udt. si'la. Ved en Elv. Jfr. Selnes ud mod Havet paa den samme Strand.

Maaske af Sil m., en Fiskeart; i svenske Dial. ogsaa om Fiskeyngel. Mulig kunde det vel ogsaa ligesom Fossenavnet Silfossen i Mo Ndl. sættes i Forbindelse med sila, sile, silregne.

Sildr-.

Sildra. Falder fra 0. i Sona i dens øverste Løb i Selbu. [Sildra. Udt. si'Ura. Gaar til Foldas Vasdrag i Beitstaden], † Sillermo og Sillermyr. Pladse øverst i Foras Dal i Hegre ved en i denne udløbende Bæk. Jfr. sildra, risle, rinde sagte (Aasen).

Silka.

S i 1 k a. Udt. silka. Falder fra 0. ud i Kvnna i Vaaler Sol. ved Gd. Silkoset. Gaar i sit øvre Løb paa en lang Strækning gjennem Myrer. † Silkebækken 64 Elverum. Ved en Bæk. Jfr. Silken, Sø i Hellefors S., Nerike.

Er vel en Afledning med -k af sil n., stilleflydende Strækning i Vandløb. NG. III S. 304. Jfr. Svensk Dial. silka, smått och sakta framrinna, fram-sippra (Rietz).

Silongbækken. Falder fra 0. i Tesse i Vaage.

Mulig af Silung m., der nu i Norge brnges om smaa Laks, hvis dette Ord ligesom isl. s i 1 u n g r ogsaa har været brugt om Ørred (se Aasen). Sillungen (RK.), lidet Vand i V. Toten, er vel rettere at skrive Silungen og saaledes af samme Stamme.

Sim-.

† Simadalen. — i Simadalæ BK. 33b. I Eidfjord i Hardanger. † Simadalsvand. Nordvestlig i Verran; har gjennem Vargaaen Afløb til Folda.

[† Simaadalen. Gjennemstrømmes af en fra Simaavandene kommende Kildeelv til Forslandselven i Alstahaug].

Kunde hænge sammen med Sime m., Taug, Reb; det kan neppe være opstaaet af Stammen Sigm-.

[S i m 1 e e 1 v e n. Falder i Tiplingelven i Hatfjelddalen. RK.]. ? † Simlenes 33 Leikanger. Mellem 2 Bækkes Udløb yderst paa vestre Side af Aurlandsfjorden.

Jfr. Semlaån, Mörsill S., Uppland. Simlången, Sø i Breared S., Halland. Sömlinga, falder i Lofssjön i Herjedalen. ^

Hvis disse Navne indeholder et Elvenavn * S i m 1 a, maa dette vel forklares af s i m ti 11 m., Okse, og Folkesprogets Simla, Semla f., Renko, men212

Simoa — Sivilla.

opr. vel en Ko i Almindelighed. NG. XV S. 373 formodes det, at Simle 25 Leka, opr. *Simlin, er sms. med et opr. Navn paa Vaagen Simlebotnet; det var vel ninligt, at den deri udløbende Elv ogsaa kan have havt Navnet

* S i m 1 a. Simleelven kunde forøvrigt være ligefrem sms. med Fællesordet Simla.

Simoa, se Sig m-. Sin-?

† Sønju 180 0. Eker. Udt. sønju. — Sønniu c. 1575. Sinyuff 1578. Synuff 1593. Lidt nedenfor en Tverelvs Udløb i Skots-elven fra S.

† Sønjareim 21 Aurland. Udt. sinjareim. — Sønneremb 1610. Nær en Tverelv.

† Sinnes 9 Siredalen. — Sigennes 1610. Ved Udløbet af en Tverelv fra V.

Det er meget tvivlsomt, om disse Navne horer sammen og til en Stamme sin-. Ved de to første kunde man lige

godt tænke paa en Stamme syn-, og det sidste kunde, hvis man vil lægge Vægt paa den sene Form fra 1610, høre til Stammen siga.

* Singla.

† Singelsæter 146 og Singelstad 147 Tysnes.

PuSt. S. 217 er disse Navne forklarede som sms. med Mandsnavnet Singulfr; men NG. I S. 398 ansees det som utvivlsomt, at der i dem stikker et Elvenavn * S i n g 1 a. Vel beslægtet med singla, klirre, klingre (Aasen); neppe med Singel, Sand, som vel er et Laaneord fra engelsk shingle (S. B.).

Sira.

Sira (eller Sireaaen). Hovedelven gjennem Siredalen. Deraf Gaard-

navnene Sira og Sirenes. ? † S i r e 4 Aal. Nær et Tilløb til Hovedelven fra N. † S i r a 32 Eresfjord. Mellem Hovedelven og en liden Elv, som løber sammen med denne ved dens Udløb.

S. B. har (Kr.a VS. Forh. 1902, Oversigt over Selskabets Møder S. 17) forklaret S i r- i Elvenavnet Sira og nogle beslægtede Navne som en gammel Genitiv (opr. s i w i r) af oldn. sær, Sø, Indsø.

Sitta, se Setta.

Sivilla. Udt. si'viUa. Gaar til Glommen fra Søen Savalen i Tønset. Søens Navn skal i Lilleelvedalen udtales savålen, i Tønset s&voélen.

Det er sandsynligt, at der maa være Forbindelse mellem Sonavnet og Elvenavnet, NG. III S. 377 er fremsat den Gjetning, at Sønavnet kunde komme af oldn. s i v a 1 r, rund; jfr. Gaardnavnet Seval i Vardal, formodentlig kaldet efter et rundt Fjeld lige ved Gaarden. Formen Savalen maatte da være fremkommet ved Vokalassimilation, efterat 1ste Vokal var svækket i Udtalen. Elvenavnet synes efter S. B. at være afledet af Sønavnet ved Suffixet -j ö, som krævede i-Omlyd. Om der er Slægtskab mellem dette Elvenavn og Sevilla, er vel usikkert, skjønt ikke usandsynligt.

Sjetna. Falder, forenet med Lysaaen, fra S. i Hullsjøen sydøstlig i Meldalen.

Kunde være samme Navn som Setna (se ovfr.), ligesom man i Gaardnavne har Sj at nar (nu Sjetne) ved »Siden af S e t n a r. Det er dog mulig tvivlsomt, om Navnet er rigtig gjengivet i Skriftformen, og om det ikke snarere burde skrives Skitna, i hvilket Tilfælde det maatte komme af Adj. sk i tinn, skidden. Jfr. Skitrenna, udt. sjætt-, Skjætnli i Rissen, udt. sjættn-,

Sjoa. Udt. sjö'é. Afløb fra Gjende, gaar over Fjeldet i Vaage og ned gjennem Hedalen ud i Laagen.

* Hj ö? Om Navnets Forklaring og dets Forhold til Dalens Navn se ovfr. under Hedalen.

† Sjønstaa 88 Skjerstad. Udt. sjfrnståga.

Skaabyggja. En Elv, som kommer fra N. i Vinstra nedenfor Skaabu. Afledet af Bygdenavnet Skaabu.

Skaalaaen. Gaar fra Søerne Børen til Hafsjoen i Eidskogen.

Skaaraaaen. Udt. slcamåne. Kommer fra Skaavatn og falder i Hovedelven ved Skaamedal i Bygland.

Maaske en Udtaleform for Skalm-; se ndfr. Skaavatn vel for Skaam-. Skaaraaen, se Skora.

? † Skaaseim 5 Balestrand. Udt. sJcau'seim. —Skiaassinn 1520. Skaassem 1563. Ved en Elv.

Skaft-

[Skaftelven. Liden, kort Elv, som kommer fra Fjeldet Mæleims-nibba og falder i Loenvandet • i Stryn. Yngv. Nielsen 1903 S. 346],

fSkaftaa 3 Bruvik. Udt. sJcaptå. — Skappthaa VL. Ved en

Elvs Udløb paa Osterøen sydligst i Bruvik S. † Skaftedal 84 Graven. — Skaftadall DN. XII 49, 1323. Skapta-dal DN. XII 228, 1490. Ved en Sideelv.

Af skapt n., rund og ret Stang, Skaft, Spydskaft. Elvenavnet kunde tænkes at betegne en retløbende Elv (ligesom Skapte, den korte Rende mellem Nomevand og Mandalselven), jfr. Spjotaa. Dette synes dog ikke at passe paa den islandske Elv Skap tå (se Kålund II S. 307).

† Skakadalen. Sæterdal S. for Vangsmjøsen i Vang V. † S k a k a s t ø 1. V. for Aaraksfjorden i Bygland.

Skalm.

† Skolmen 45 N. Land. Udt. skå'tmen. Ved en Bæk, der gaar i dybt Leie ned til Dokka.214

Skalm — Skarva.

† Skalmeraas 44 Rissen. Udt. skalrneråsen. Ved en i Skau-dalselven fra 0. i dybt Leie rindende Bæk, som forener sig af to over Fjeldsiden nedfaldende Bække. † Skolmlien 113 Hegre. Udt. skølmlia. Ved en liden Bæk, der falder i Fora.

Af skalm f., i Bygdemaalene Skolm og Skalm, som brugtes og bruges i forskjellige Anvendelser oin noget tvedelt, kløftet, tvegrenet. Som Elvenavn maa det enten sigte til dybt Leie, Kløft, hvorigjennem Elven gaar, eller mulig ogsaa til, at et Vandløb forener sig af to andre. Se NG. III S. 60, jfr. IV, 2 S. 203, XIV S. 106, XV S. 16. Hid hører maaske ogsaa Skaam-aaen, se ovfr.

† Skammedal. I det Dalføre, som kommer ned ved Undredal i Aurland.

† Skamdal 1 Mo Ndl. Ved Skamdalselvens Udløb i Ranenfjorden.

Kunde indeholde et Elvenavn, dannet af Adj. s ka mm r, kort. Men Navnene knnde vel ogsaa ligefrem være sms. med dette Ord.

Skandøla. Gaar gjennem Skrukkelien i Hurdalen og falder ud i Hur-dalssjøen nær Kirken.

Iste Led i Navnet kunde være skarn n., i Betydning af Søle, Dynd, da dette Ord i Sammensætninger oftest er blevet til Skann- (se Aasen). Mulig kunde det ogsaa være det ovfr. omtalte s k am m r, da der ikke mangler Eksempler paa, at in i Stedsnavne er gaaet over til n foran -dal; men det synes dog ikke synderlig at passe paa denne Elv at betegne den som kort.

Skar-.

[Skaraaen. Udt. skaråa. Gaar fra Frilsjøen forbi Skarali ud i

Storbækken i Meldalen]. [† Skaraavand. Ligger dybt i en Kløft; har Afløb gjennem en Bæk til Okfjorden i Velfjorden. RK.].

Udentvivl af s k a r ö n., Skar, sigtende til, at Elvedalen danner en dyb Indsænkning mellem Fjelde.

Skarjiselven (AK.). Kommer fra V. ud i Otra söndenfor Bvkle Kirke.

? Skarralbækken. Falder ud ligeoverfor Rud i V. Gausdal. Skarva.

Skarva. Udt. skarva (eller skcérva). Falder i Vangrøfta i Tolgen. Skarva, store og lille. Falder fra N. i Vetaaen, som gaar til Tromsa i Ringebu.

[S k a r v a a. 2 smaa Elve, som gaar fra Hallingskarven ned til Strandefjorden i Hol. AK.]. Skarvaaen. Gaar fra S. ud i Ulvaaen i Grytten. [S k a r v b æ k k e n. Gaar mellem Fjeldene Storskarven og Lille-

skarven ned til Gaula i Aalen]. † Skarvedalen. Munder ud allerøverst i Viksdalen i I. Holmedal. † Skarvedalen. Gaar til Lilledalen i Sundalen.Skas--SkiÖ-.

215

Af Skarv n., nøgen Fjeldgrund, et Bjerg, hvorpaa intet vokser, hvilket udentvivl er et gammelt Ord. Deraf

kommer ogsaa Elvenavnet Skjerva. Ialfald et Par af de anførte Navne kan skjønnes at være dannet af dette Ord, brugt som Fjeldnavn.

Skas-?

Skasaaen. Gaar fra Søen Skasen, udt. skasen, ud i Glommen

ved Roverud i Brandval. ? † Skaseim 50 Klep. Udt. skas-, — i Skaseme DN. XII 31, 1303? Skasym 1520. Ved Enden af en Række Smaasøer i et Myrlænde med Afløb til Grudevandet (Levninger af et større, udtappet Vand).

NG. III S. 2-56 udtales den Formodning, at sidste Stavelse i Sønavnet Skasen som ofte ellers er en Afkortning af den bestemte Form af sjör, Sø.

Skauf-.

S k a u a. Falder fra V. ud i Fergen paa Namdalseidet i Beitstaden. [Skaubækken. Forbi Skaudal i Mostadmarken i Malvik. Tidligere

siges her at have været en Gd. Skauan], † i Skaufuælidænne DN. VI 178, 1340. Forsvundent Gaard-navn i Biri.

† Skausæter 1 Eid Nfj. Ved en Elvs Udløb paa Sydsiden af Hornindals vandet.

† Skauset 86 Aure. Ved en Tverelv til det Vasdrag, som falder

ud i Bunden af Foldfjorden paa Ertvaagøen. † Skaagset 122 Inderøen. — Skaufuosætr AB 7. Ved Kilden til en Bæk.

Maa staa i Forbindelse med skauf n., som findes brugt om Rævens buskede Hale (hvoraf skau fh ali som Navn paa Ræven); i Angelsachsisk bruges det tilsvarende s c é a f om et Kornbaand. Stammens Grundbegreb maa derfor være: noget busket. Mulig kan det.have været brugt om et Skogsnar, et tæt bevokset Sted. Se Thj. VSS. 1882 S. 43. Ordet findes oftere i Gaardnavne (især Skau og Skauan), men næsten udelukkende i det Nordenfjeldske.

Skauina. Udt. skø"ma. Gaar ud i Orkla forbi Skamfer i Rennebu (Skaumfarar DN. XII 180, 1446).

Skauta.

Skauta. Udt. skauta. Falder fra S. i Ostra i Skiaaker. Skauta. Udt. skaiita. Rinder over Skautflyerne forbi Skauthø

ned i Visa i Lom. Skauta. Liden Tverelv fra Fanaraakens Vestside i Fortuns S. i Lyster.

Maaske af skaut n., Hjørne; jfr. Hyrna og Naava.

Skiö-.

? Sky a. Falder i Gjesaassjøen i Aasnes forbi Gd. Skybak. Skien. Udt. sji'é. Bæk, som fra S. kommer ud i Laagen i Lesje

omtrent ligeoverfor Holaaker. † i S k i d u n n i RB. 470. Forsvundent Gaardnavn i S. Odalen.216

Skiö- — Skinandi.

† Sky 70 Brunlanes. Udt. sjy. — i Skidhunni RB. 49. 51. 53.

Ved en Bæk, som løber ud i Farris. † S k i 8 a, Gen. S k i 8 u. Nu Byen Skien ved Skienselven. NG. III S. 192.

[? † Ske vik 116 Beitstaden. — af Skidwiikom G. Ved Udløbet af en Bæk. NG. XV S. 244], Jfr. Skien, Sø i Dillnäs S., Södermanland.

Synes at maatte hænge sammen med Skida f., oldn. s k 18 a f. og skiö n., Stykke af en klovet Stok; Fjæl.

Skif-

† S. kiv dal 24 Tune. Udt. sji'vdcel. Ved en Elv, som gaar til Glommen.

† Skivdalen 8 Hovinbygden. Ved en Tverelv fra V. til Skjerva. † Skivenes 38 Hyllestad. Ved Mundingen af Skifjorden, Skifu-fiordher DN. XII 232, 1490.

Jfr. s k i f a, kløve, dele, eller s k i f a f., Skive, Plade ? Skivaasen paa Vikten kan have Navn af den nedenfor rindende Elv, men mulig ogsaa af Aasens Form.

Skikua. Tverelv til Fossaaen i S. Fron, den samme, ved hvilken Borolien ligger (se under Bera). Skal kaldes sjfJçu. Er vel samme Navn som Skykja (se dette). Begge er sandsynlig at henføre til sky tj a f., Tilbygning til et Hus, smalt Bum ved Siden af et Hus, hvilket Ord nu forekommer i Former som Skjykkja, Skjykju, Skjyku, Skjiku (se Aasen og Ross).

Skil-.

S k i 1 j a. Gaar fra S. ud i Figga i Sparbuen søndenfor Rygg. † Skjeljaaen 91 Os. Ved en Elv inde i Trengereidfjorden i Samnanger.

?†Skiljaas 15 Overhallen. Ved en liden Bæk, som gaar til Myrelven.

Vel af ski ljå, adskille, danne Grændse. Jfr. Skjela. Skjølja (udt. med Enstavelsestone), en indsolignende Udvidelse af Bakkestadelven, se NG. I S. 109, er mulig samme Navn.

Skinaaen. Udt. sjtnåi. Gaar fra V. gjennem Skinvandet ud i Møs-vandet i Rauland.

Jfr. Skena ån, forbi Skeninge i Östergötland.

Af s k i n n., Skin, s k i n a, give Skin, Glands. Jfr. Skjennang.

* Skinandi?

† Skjenald 256 Orkedalen. Udt. sjeiiallen. — Skennan Cap. Ved en Elv.

† Skjenald 72 Børsen. Udt. sjenallen. — Skenoldt 1559. Ved en større Bæk.

Disse Navne er af O. R. forklarede af *Skinandi, Particip af s kina, med en Lydovergang i 2den Stavelse analog med Kvennild af Hvi n-a n d i.Skinner- — Skjå.

Skinner-.

[Skinneraaen. Gaar fra V. ud i Ossjøen i Aamot. RK.]. Skinneraaen. Falder fra S. ud i Strømvandet i 0. Slidre.

Da Udt. ikke kjendes, er der maaske en Mulighed for, at Navnet kan høre til ski n. Rimeligere er det dog vel at aflede det af s k i n n a r i, en Skindbereder. Det maa isaafald have sin Grnnd i en tilfældig Anledning.

† S k i p e 1 i 46 Bakke. Udt. sjebeli. Ved en egen liden Elv, som falder i Siredalsvandet paa Østsiden.

Skir-.

S k i r a a e n. Udt. sjtr-. Falder i Grøvu i Sundalen. † S kirset 205 Nes R. Udt. sjtr set. Ved en Elv. NG. II S. 361. † S k i r e n, store og lille. Smaasøer paa Grændsen mellem Romedal

og N. Odalen, med Afløb til Vasdraget i Mo Sogn. † Skirstad 177 Gran. Udt. sjtrsta. Ved et lidet Vand, som har

Afløb til Randsfjorden. † Skjerdal 1 Aurland. — Skirdal BK. 47a. b. Ved en større Elvs Udløb paa Østsiden af Aurlandsfjorden.

Jfr. Skiren, Sønavn, der forekommer paa mindst 12—13 forskjellige Steder i Sverige. Skiran, Sø i Kulla S., Stockholms L. Skirn, Søer i Snaf-lunda S. og i Boo S. i Nerike. Skirsjön og Skirlången, Søer i Tirserum S. i Östergötland.

Vel af Adj. sk i r r, ublandet, ren, klar.

[Skirna. Udt. sjt'rna. Navn paa det øvre Lob af Hovedelven i Bv-neset, som falder ud i Gulosen ved Ristan],

Vel en Afledning med -n af Stammen skir-. Navnet har mulig fra først af kun tilhørt Elvens øvre Løb, hvor den kommer i Fosser nedover Fjeldet, medens den nede paa Sletterne har leret Vand.

Skit-.

[Skjetflena. Bielv til Flena i Tryssil, kommer fra Skjetflensjøen. RK. Helland I S. 126 har Skjel-, hvilket vel er urigtigt]. Jfr. Flena.

Skithegga. • Udt. sjittegga. Elv i Røken. Se Hegga. S k i t r e n n a. Udt. sjcéttrænna. En Bæk, som gaar ud i Malsaaen

i Værdalen. Jfr. Renna. fSkitsagulid, se Saga.

2det Led i disse Navne er, som det sees, ogsaa selvstændige Elvenavne. Tillægget Skit- maa have Hensyn til urent, leret eller dyndet Vand.

* Skja.

† Skjatvet 74 Fet. — Skiapuæit DN. I 118, 1312. RB. 447.

Ved Elven Skjatveta. fSkjaastad 81 Lier. — i Skiastadum RB. 100. Ved en Bæk.

Skjaastad findes ogsaa i Selje, Hjørundfjord og Skogn, hvor man ikke har Navnet i gamle Former. Der er Grund til at tro, at der overalt ligger et Elvenavn i dem. Se NG. II S. 237. *Skjå kunde maaske være beslægtet med skjår, gjennemsigtig Hinde, og betyde «den gjennemsigtige». S. B. I Fet er der dannet et nyt Elvenavn af Gaardnavnet.218

Skjaldbreiö — Skjegga.

* Skjaldbreiö.

Skjelbreia. Falder i Aursjøen nordlig i Fjeldet i Lesje. Her er intet større Vand.

Skjelbreia. Kommer fra S. Land og falder i Begna ovenfor Nes. Skjelbreia. Kommer fra Skjelbreivand og gaar ud i Lundasokna i Horg.

* Skjaldbreiö, «bred som et Skjold». Forekommer meget ofte i Navne paa Vande af rundagtig Form, men ogsaa i Fjeldnavne. I Elvenavne er det vel at betragte som Afledning enten af Sønavn eller af Fjeldnavn.

Skjalfa.

† Skjelver 9 Fet. — i Skiælfuo RB. 408. 444. NG. II S. 228. Nær en Elv.

† Skjelve 38 Nes Hdm. — i Skialfuo DN. V 356, 1415. Ved en Bæk.

? † Skjelve 57 Stange. — i Skæalfuo DN. III 450, 1414. Her er

intet Vandløb ret nær. NG. III S. 155. fSkjæveland 34 Bjerkreim. Ved en Tverelv nordlig i Sognet. ? † Skjæveland 52 Høiland. — Skialfualand DN. IV 168, 1329. Ligger ved Figga; intet andet Vandløb i Nærheden. [Efter RK. er der her en Fos i Figga], † Skjelven 205 Inderøen. Udt. sjø Iva, Dat. -van. — i Skialfu DN. V 96, 1336. i Skæilfu DN. III 154, 1333. i Skælghu DN. II 226, 1345. Ved en Bæk, som gaar til Borgenfjorden. Ikke langt derfra, ved Udløbet af en i modsat Retning, til Beit-stadfjorden, rindende Bæk, ligger Skjelvaagen, udt. sjø'lvåjen, af Skelfuouaghe AB. 5. † Skeluenn 1559. Forsvundent Gaardnavn paa Holandet Namd. ?Skjelvereid 51 Steigen.

* Skjalfa (og *Skjalf?), «den skjælvende». Skjelva findes ogsaa undertiden som Navn paa Skjær; i dette Tilfælde sigter det vel til Soens Brydning. Jfr. NG. II S. 229. Jfr. S kj alfand i, Navn paa en Fos, og Skj al fan da fl j ö t, Elvenavn, paa Island. Se Kålund I S. 287. II S. 149.

* Skjalga.

† Skjelbostad 13 Vold Romsd. Udt. sj&lbosta. — af Skialgo-

bolstadh AB. 75. Lidt nedenfor en Sideelvs Udløb i Indfjordens Hovedelv.

•Skjalga, kunde komme af Adj. skj a lg r, skjev. Jfr. Skj ål g-

dalr med Skjålgdalså paa Island. Se Kålund I S. 115.

Skj at ve ta. Gaar forbi Skjatvet 74 Fet. NG. II S. 237. Et nyere, af Gaardnavnet dannet Navn. Se Skjå.

Skjegga.

Skjegga. Udt. sjcégga. Gaar fra N. ud i nordre Trevand i S. Land.

fSkjeggedal 1 Aamli. Ved en Sideelv til Topdalselven; Dalen

kaldes paa AK. Skjeggedalen langt ovenfor Gaarden. † Skjeggedalsnuten. Et Fjeld, hvorfra der gaar en Tverelv mod S. til Aakrefjordens Elv i Skaanevik.

[fSkjeggedal 45 Ullensvang. Ved en Sideelvs Udløb i Tysso], † Skjeggedal 23 Masfjorden. Ved en liden Elvs Udløb i Fjorden.

Navnet sigter mulig ligesom Faksa (S. 45) til skummende Vand.

Skjel-.

Skj ela. Gaar fra Skjeltjern til Aastas Vasdrag østlig i Fjeldet i Øier. Skjelbækken. Falder i Hurdalsvand paa Grændsen mellem Eidsvold og Hurdalen.

Sandsynlig af Stammen skil-, beslægtet medSkilja; se ovfr. Jfr. ogsaa det hyppige Navn Skillebæk, se NG. II S. 285. IV, 2 S. 55.

Skjelbreia, se SkjaldbreiS.

Skjell-.

[Skj ell aa en. Udt. sjællåa. Gaar til Holta i Holtaalen], [Skj ell aa en (Skjelelven RK.). Udt. sjællåa. Gaar fra SØ. ud i

Jøssundfjorden i Flatanger]. †Skjeldaas 92 Ullensvang. Sydligst i Sognet paa Østsiden ved en Elvs Udløb; paa denne Elvs anden Side ligger Skjeldviken i Odda Sogn.

† Skjeldalen 250 Voss. Udt. sjø'Udålö. — Jfr. Skelleros 1478.

Jfr. skel la, smelde, skralde, larme? NG. XIV S. 225 formodes det at komme af Plantenavnet Skjella, Skjellegras.

† Skjemmedalen. Ved søndre Ende af Røldalsvandet i Hardanger.

* Skemma kunde være et Elvenavn, dannet af Adj. s kam mr; jfr. Skamm-,

Skjennangelven (AK.). Tverelv til Etna i N. Aurdal og Etnedalen.

Mulig sms. med et Sønavn, opr. *Skinangr, af Stammen skin-. Jfr. Skjennungen, So i V. Aker.

Skjerka.

S k j e r k a. Udt. sjä'rlca. Falder fra N. i Daasaaen i Hornnes. Skjerka. Udt. sj&rka. Falder fra V. i Ørevandet i Aaseral. † Skærkerud RB. 121. Skerkerødt c. 1575. Forsvundent Gaardnavn i Spydeberg. NG. I S. 72. ?†Skjerketjern. Et Tjern V. for Mjogsjøen i Aasen østenfor Lillehammer.

† S kjerke 15,9 Bamle. — Skærkia DN. IX 272, 1445. Her er

en Elv, som gaar mod 0. til Langesundsfjorden. † Skj erk holt 50 Holt. Ved en Tverelv til Hovedelven.^

Jfr. Skärkeån, fra Skärsjön til Nissan i Långaryd S., Jönköpings L. Skerkered, Gd. ved en Elv i Breared S. i Halland.

Vel at forklare af s k a r k n., Larm, Tumult. NG. I S. 72.

?†Skjerpe 90 Nøtterø. -— i Skerpo RB. 66. Her findes en liden Bæk.220

Skjerra — Skjerva.

Skjerpa findes som Gaardnavn ogsaa i Vaaler Sol. og i Slagen (i

S k æ i r p ii DN. XI 18, 1318), hvor der neppe er Anledning til at opfatte

det som Elvenavn. Jfr. NG. III S. 293. Skerpa maa afledes af Adj.

s k a r p r; men det er usikkert, hvorledes Betydningsforholdet skal opfattes

i et Elvenavn.

[? Skjerra (RK.). Kommer fra Skjærsjøen paa Grændsen af Vardal, V. Toten og S. Land og gaar ud i Sondre Trevand i S. Land. I O. R.'s Samling er imidlertid denne Elv kaldet Skjerva, og Navnet er vist urigtig skrevet paa RK.].

[Skjersaa. Udt. sjcérsåa. — Gaar i Orkla mellem Holstad og Re i Meldalen].

? † Skjerslien 44 og Skjersaa 45 Bolsø. Udt. sjck'rs-. Som det synes, ved samme lille Elv.

Skjerungaaen. Udt. sjeröngåe. Udspringer paa Skorotbergene og falder i Laagen nordenfor Formo i Sel S. i Vaage.

Skjerva.

Skjerva. Udt. sjdé'rva. Tverelv til Finna i Vaage.

Skjerva. Gaar forbi Skjerven og falder i Aavedalselven i Brandbu.

? Skjerva. Udt. sjcérva. Falder i det sydligste af Trevandene i S. Land. [NB. Se ovfr. under Skjerra].

Skjerva. Udt. sjcérva. Hovedelven i Hovinbvgden. Ogsaa skr. Skyrva. Skierffuenn JN. 366.

[Skjerva. Udt. sjcérva. Saa skal den Sideelv til Sørdalselven i Aafjorden kaldes, som paa RK. heder Skerivaselven].

Skjerva. Udt. sjcérva. Gaar i Orkla forbi Mosbronn i Meldalen (ogsaa kaldet Mosbronnskjerva).

Skjerva, sjcérva. Gaar forbi Skjervøian og falder i Orkla ved Storaas i Meldalen (ogsaa kaldet Äasskjerva).

[Skjerva. Udt. sjcérva. Falder i Gaula ovenfor Kregnes i Melhus],

Skjerva. Falder fra S. i Stjørdalselven ved Ingstadnes i Hegre.

[Skjerva. Udt. sjcérva. Gaar fra N. forbi Hamstad ud i Mossa i Mosviken].

Skjerva. Udt. sjcérva. Gaar fra Skjørsjøen til Granas Vasdrag i Snaasen.

[Skjerva. Tverelv til Vefsenelven, falder ud ved Mosjøen i Vefsen],

Skjerveaaen. Gaar ud i Glommen strax nordenfor Aamot Kirke.

Skjervelven. Den øverste, fra Voss kommende Del af Hovedelven i Graven.

Skirffuebeck JN. 389. Omtales som faldende fra N. i den Elv, som gaar gjennem Seljords Hovedbygd (antagelig Bækken mellem Loftsgaarden og Rui).

? † Skjer vingen 100, 8 Eidsberg. Ved en Bæk. NG. I S. 144.

† Skjerva 77,4 Skedsmo. Udt. sjcérva. Ved det fra Løren-skogen kommende Vasdrags Udløb i Nitja. NG. II S. 275.Skjerva — Skjula.

? † Skjæls et 158 Romedal. Udt. sjælset. — Schierset 1616.

Ved en Bæk. NG. III S. 14-4. †Skjervangen. Sø sydligst i Eidskogen; har Afløb til Verm-land.

?†Skjærbæk 9 Elverum. Udt. sjærbækk. Ved en Bæk, som

kommer fra Skjærsjøen. [† Skjervungen 109 N. Land. Udt. sj&rvonga. Er Navn paa et Vand, hvorfra en Bæk gaar til Synnfjorden. *NG. IV, 2 S. 212]. † S kj e r v e t j e r n. Har Afløb til Raufjorden i Vang V. † Skjerdalen 66 Hole. Udt. sj&Wdælen. — Skierffuedall 16de

Aarh. Ved en Elv, som kommer fra Skjærsjøen. [fSkjervedal 16 Vennesla. Ved en til Otteraaen gaaende Elv], † Skjerven 53 Ævanger. Udt. sjfrvö, Dat. -vene._ Ved en fra S. kommende Elv, i hvis øvre Dal ligger Gd. Skjerveggen, der DN. I 238, 1346 skrives Skiruæggher, hvoraf sees, at Udt. med i allerede da har været brugt. ? † Skjerdalen 35 Gloppen. Ligger ved Mundingen af en Dal

af samme Navn, langt ude paa vestre Side af Hyen. † Skjerveim 21 Vannelven. Ved en liden Elv, der falder i Sylte-

fjorden paa Østsiden. ?†Skjerset 7 Kvernes. Udt. sj&r-. Ved en liden Elv, som

falder i Isingvaag. 'PfSkjærvold 48 Horg. Udt. sjærvåHen. Ved en Bæk. [? † Skjærset 88 Leksviken. Udt. sjerséten. NG. XV S. 55], [?†Skjærset 46 Værdalen. Udt. sjærsét. Ved en Bæk. NG. XV S. 124], .

Jfr. Skärfvingen, Sø i Björkö S., Jönköpings L. Skärfsjön, i A r bv S., Kalmar L., og i Asenböga S., Jönköpings L. Skärsjön, i Askome S., Halland (ved Elven derfra Gd. Skervered) og i Torpa S., Kronobergs L. (ved Elven derfra Gd. Skärfö).

S k e r f a, af Stammen s kar f-, som er bevaret i Skarv n., nøgen Fjeldgrund. Maa betegne en Elv, som løber over saadan Grund. Jfr. Skjørva, som maaske er en anden Form af samme Navn. Jfr. ogsaa Skarva. I endel af de ovenfor opførte Gaardnavne, kan det være tvivlsomt, om man ikke snarere har Stammen sker-, brugt om klippefuld Jordmark.

Skjor?

S k j o r d ø 1 a. Tverelv til Driva i Opdal forbi Skjørstad, udt. sjø'rr-

stø, i Skiorastad DN. III 173, 1338, af Skiorastadom AB. 48. ? † Skjørdal 30 Sande. — i Skiørdalæ DN. XI 143, 1437. Ved en Elv.

Gaardnavnet i Opdal viser tilbage til et ældre usms. Elvenavu Skjor, som vel ikke kan være andet end det enslydende Fuglenavn, som her kan være brugt som Elvenavn ligesom mange andre Fuglenavne. Jfr. NO. XIV S. 191. Om andre Elvenavne, som nu udtales Skjør-, se under Skyra, Stj or- og Stjörn. Skjørdal i Sande henføres vel efter Formen fra 1437 rimeligere hid end til Skyra.

Skjula. Udt. sjü'la. Kommer fra Soen Skjulungen og falder i Gaula i Singsaas ved Skjulosen. Jfr. Skjulen, svensk Sønavn.

Jfr. NG. XIV S. 230, hvor der er meddelt en Formodning af S. B., at Navnet kunde være opr. *SkyrÖ, af sk era, jfr. glsvensk skyrj), det at222

skjære. Det nu forsvundne Gaardnavn Skyrfuin AB. 46 kunde da være opr. *Skyrövin og indeholde dette Elvenavn. Jfr. svensk Dial. Skyrd m., mindre vattenledning ur sjö, å eller bäck (ßietz).

Skjækra.

S k j æ k r a. Udt. sj&kra. Tverelv til Helgaaen i Værdalen. Kommer fra Skjækervandet under Skjækerfjeldene og falder ud i en Fos ved Skjækermoen. Skjækerelven. Gaar mest paa svensk Grund, kommer ind i Norge under Navn af Straadøla og falder i Væravandet i Værdalen.

Skjøl-

S k j ø 1 a. Udt. sjø'lé. Tverelv til Otta fra S. ovenfor Skiaaker Kirke.

Jfr. i Skælum 1339, se NG. IV, 1 S. 44. Skjølaaen. Udt. sjø'låa. En kort Elv i Eidskogen, som fra Skervangen gaar til Mortskjølungen, som igjen staar i Forbindelse m«d to andre Soer, Krokskjølungen og Langskjølungen. NG. III S. 219.

[Skjøla. Udt. sjølå. Falder styrtende nedover Fjeldet ud i Romsdalsfjorden udenfor Indholmen yderst i Grytten], [Skjøla. Udt. sjø'la. Et Bjergpas mellem Klæbu og Tilder, men sandsynlig opr. Navn paa den Bæk, som gaar gjennem det ned til Nidelven],

? † Skj øl 157 0. Toten. Udt. sjøl. — i Skøle RB. 308. NG. III

S. 219. IV, 2 S. 74. t? † S kjøls tad 65 Hegre. Udt. sjftlstäm- ~ Skiolstad OE.

Ved en Bæk. NG. XV S. 11]. [? † Skjelstad 4 Aasen. Udt. sj&lsta.— Skolestade Cap. Ved

en Bæk. NG. XV S. 75], [?† Skjelstad 68 Verran. Udt. sjælsta. — af Skiølestadom AB. 6. Nær en Bæk. NG. XV S. 172],

Skjorva. Udt. sj&rva. Gaar ud i Bjøra i Overhallen forbi Skjør-land.

Skjorva er sandsynlig en anden Udtaleform for Skjerva (se dette) og ikke f. Ex. opr. Skyrf-, som kunde være beslægtet med Skurva.

S k o e 1 v e n. Gaar fra Skovand mod 0. ud i Bardoelven i Bardo. Afslidt Form for Skog ?

Skoida.

S k o 1 d a. Udt. ska Ida. Falder i Svorksjøen vestligst i Holandet Gul. S k o 11 a (ogsaa skr. Skolleelv). Udt. slca Ha. Gaar gjennem Skold-sjøen forbi Skollasæteren (AK.) mod S. ud i Aasta paa Grændsen af Ringsaker, Øier og Stor-Elvedalen.

Skolla og Vindskolla (KK), Navne paa 2 Smaavande i Hitterø S., Flekkefjord, indeholder mulig sauime Stamme.

Skol m-, se S k a 1 m.Skom- — Skorga.

223

Skom-, se Sku m-, Skop-?

? † Skotvet 111 Vaaler Sml. Udt. skøttvett. — Skoppweyt DN. II

443, 1405. Ved en Elv. † Skaavaal 28 Skedsmo. Udt. ska vål. — i Skopoualom RB. 278.

Ved en Bæk, som gaar til Leira. † Skoppum 45 Borre. Udt. skå'ppöm. Ved en Bæk, som gaar til Borrevandet.

NG. I S. 373 og II S. 268 fremsættes som en usikker Gisning den Formodning, at disse Navne indeholder et Elvenavn, som kunde hænge sammen med s k o p a, tage Tilsprang.

† Skomagerbækken 35 Fering. NG. II S. 427. Skora.

S k o r o. Falder fra N. i Skjenaldelven i Orkedalen. S k u r u. Falder i Gaula i Aalen ikke langt fra Reitan Station. Deraf

vel Skordal 59 Aalen. ? † Skaarnes 4 Vaaler Sml. Udt. skørnes. — Skorreneß c. 1575.

Ligger ved en Tverelvs Udløb. † Skor o 135 Kraakstad. Udt. sko r'o. — Skorru 1578. [NG. II

S. 46 nærmest opfattet som sigtende til en Bjergkløft], ? † Skorodal (Akk.) RB. 238. Forsvundent Gaardnavn i Aker.

Jfr. NG. II S. 123. ? † Skurdalen. Udt. skurrdælen. Dalføre paa Fjeldet mellem

Numedal og Hallingdal. † Skaaraaen 79 Hegre. Udt. ska råa, Dat. -rånn. Ved en Bæk. † Skaaraaen 5 Skatval. Ligger ved en Elv, som ogsaa gaar forbi Skordal.

Vel af Skora f., Skaar, Indsnit, naturlig Fordybning, oldn. skor f., som ogsaa bruges om en Revne i en Fjeldvæg. Som Elvenavn maa det betegne en Elv, som gaar i en dyb Kløft. Skoro og Skuru er regelmæssige Ligedannelsesformer. Skaaraaen maa derimod opfattes som en Sammensætning med -å. I Skaarnes kunde 1ste Led ogsaa mulig være et af Elvenavnene Skorga eller Skorva (se NG. I S. 361).

Skorga.

Skorga. Udt. sko'rga. En Elv, der gaar forbi Sandesæter ud i

Fjorden ligeoverfor Vereid Kirke i Gloppen. S k o r g e n (DK.). Falder fra N. i Driva ved Toske i Sundalen. Skorga. Bielv til Kjerdela i Nordli S. i Lierne. † Skorreberg 118 Spydeberg. Udt. skørrbtÉr. — i Skorgho-

berghom RB. 175. Ved en Bæk † Sk orge 115 Kodal. Udt. skørrje. — i Skorgo DN. III 449, 1414. Ved en til Goksjøen gaaende Elv, som nu kaldes Skorge-elven.

† Sk orge 1 Selje. Ved en Elv, der fra Skorgevand gaar gjennem

Skorgedalen paa Grændsen af Sondmør og Nordfjord. † Skorgestølen. Ved en Elv, som falder ud paa den nordre Side af Ørstefjorden i Ørsten.224

Skorga — Skorva.

fSkorgen 28 Vestnes. Udt. skarga, Dat. -gen. — af Skorgo AB. 77. Ved Udløbet i Tresfjorden af Skorgeelven, paa hvis anden Side ligger Skorgenes 33 Vestnes. † Skorgen 29 Grytten. Udt. skørgå, Dat. -gen. Ved Udløbet i

Fjorden af Skorgeelven. † Skorgen 60 Eresfjorden og Vistdalen. Vestligst i Vistdal S. ved

en større Elv, som kommer fossende ned over Klippen. . Skorga, kunde være dannet af et Adj. *skorigr eller *skorugr af skor f. (se under Skora). Men efter 8. B. mulig ogsaa af * S korga, for * S k o r Ö g a, af et Adj. skoröugr, afledet - af s k a r Ö n, Skar.

Skoril-.

† S k o r d a 1 144 S. Fron. Udt. sko dal. — Skorildall 1520. Ved

en Elv, som nu kaldes sko'dalsäa. † Skorillen 89 Hevne. Udt. skarilla, Dat.-ill'n. Ved Udløbet

af en Elv paa Sydsiden af Snilfjorden. [† Skaarillen (RK.). Sø i S. Odalen, som har Afløb gjennem Skaarilbækken til Sæteraaen].

Kunde være afledet af Stammen skor- med Endelsen -illa, men kunde ogsaa tænkes at være en afslidt Form af et sms. Navn, Skorvella, hvori sidste Led vilde være -vella, som findes i adskillige Elvenavne, mest nordenfjelds, dels vel at forklare af vella, koge, dels af v o lir, Vold. Se NG. IV, 1 S. 133.

† Skorkedalen 166, 12 0. Toten. Udt. skarke-. Ligger langt oppe ved en af Hegshuselvens Kildeelve.

Et Elvenavn * S k a r k a maatte ligesom Skjerka (se ovfr.) kunne forklares af Stammen skark-, som man har i oldn. skark n., Larm; Folkespr. skarka, gaa tungt og slæbende. Samme Stamme har man mulig i Skorke-heia (Skarke- RK.), Navn paa et Fjeld i Oddernes, forbi hvilket der flyder en Bæk. Se NG. IV, 2 S. 76.

Skorva.

Skorva. Udt. skarva. Falder fra N. i Hjardøla vestlig i Sauland.

Deraf Skaarnes og Skaardal 61—64 Hjartdal, udt. skar-, Skorva. Tilløb til Erdalselven i Lærdal.

Skorveelven. Udt. skarveelve. Saa skal efter en Optegnelse

en Elv i Ulvik kaldes. fSkordal 1 Hollen og 27 Lundeherred. Udt. skardæl. — i Skorfwodale RB. 12. 13. Ved en Bæk, som kommer sydfra i Nomevand.

† Skornes 1 Seljord. Udt. skårnes.— Skuorffuenes DN. X 819,

1559. Ved en Elv. fSkorstøl 4 Gjerstad. Udt. skö'rstél. — Skorffuestoell 1593.

Ved en Aa, som vestfra gaar til Søndeledsvasdraget. ? † Skorve 3 Gjesdal. Udt. skorve. Paa en Høide mellem 2

Elve, som sydfra falder i Ædlandsvandet. † Skorve 42 Ævanger. Udt. skarve. — a Skorgho BK. 75 b. Ved en Tverelvs Udløb fra N. strax østenfor Ævanger Kirke. [Paa RK. kaldes Elven Skorveelven. og oppe i dens Dal ligger et Par Pladse Skorset],Skorva — Skraama.

† Skorven 15 Vevring. Udt. skarva. Ved Udløbet af en Elv paa Sydsiden af Fjorden.

Skorva har vel opr. lydt S k a r f a. Staar formodentlig i Forbindelse med det af Koss fra fl. St. anførte Skorv f., nøgen, noget ujevn eller stenig Bergflade med Lyng eller Dvergbirk; jfr. Skarv n., nøgen Fjeldgrund. Se NG. IV, 1 S. 217. Forskjelligt herfra er Skurva, hvortil det ovfr. opførte Skorve i Gjesdal maaske rettest er at henføre.

Skot-.

Skotaaen. Udt. skatåé. Forbi Skotte 13 Lesje. ?†Skaataadalen 7,2 Dovre. Udt. ska tå-. ?† Skottene 62 ld. Udt. skøttene. — i Skottonne RB. 506.

Ved en liden Elv, der falder i Iddefjorden. ? † Skotterud 53 Eidskogen. Udt. skø'tterü. — Skottorud, Skotta-rud RB. 462.

? † Skotterud 164 Gran. Udt. skatterü. Ved en Bæk.

O. R. synes senere at have opgivet den Mening, at de 3 sidste Navne og de paa Østlandet oftere forekommende Gaardnavne Skotte og Skotta, som tildels allerede i MA. er skr. Skotta, skulde indeholde et Elvenavn. Se NG. I S. 18. II S. 133. III S. 229.

Skraa-.

† Skraabæk. Plads ved en Bæk, som falder i Grana S. for Vaag i Snaasen.

[† S k r a a'a. Pladse ved en Aa, som falder ud i Fjordarmen Skrosen

nordligst paa Leka. RK.]. ? † Skraarud 198 Eidsvold. Udt. skrå'rü. Ved en Bæk, som gaar ud i Mjøsen omtrent paa Grændsen af Eidsvold og Stange. [NG. II S. 386 er Forklaring af Elvenavn ikke bestemt nævnt]. ? † Skrarud DN. IX 193, 1399. Forsvundent Gaardnavn i Sigdal.

Jfr. NG. I S. 329. II S. 386. III S. 89, hvor der af andre Navne, som synes at indeholde en Stamme s k r å-, nævnes Skraatorp i Raade, Skraastad i Vang Hdm., Skraafjorden i Aafjorden og Skraadalen paa Vestvaagøen i Lofoten. Afledning af Elvenavn er paa disse Steder ikke bestemt nævnt. Der anføres forøvrigt, at man ikke kan tænke paa det først sent i Sproget optagne Adj. skraa og neppe heller paa det oldn. skrå f. Ved nogle andre med Skraa- begyndende Stedsnavne kan man tænke paa en Sammensætning med Mandsnavnet S k r o p i (se PnSt. S. 226). De to førstnævnte Navne maa dog utvivlsomt indeholde« et Elvenavn.

Skraama.

Skraama. Udt. skräma. Falder fra V. i Jora i Lesje. † Skrammerud 63 Trøgstad. — Skramerød 1593. Nær en Bæk. NG. I S. 10.

† Skramstad 118 Vang Hdm. Udt. skrämmsta.m NG. III S. 93. † Skramstad 5 Løiten. — Skramostadhr DN. 'VI 446, 1423.

Skromestadt. 1520. NG. III S. 104. † Skramstad 14 Aamot. — Skromesta DN. XIII 823, 1566.

Ligger ved en af Elven Sorkas Kildeelve. NG. III S. 344. † Skramstad 25 0. Toten. Udt. skrämmsta. — Schrammestadt 1520. Ved en liden Elv. NG. IV, 2 S. 53.

†Skramnes 24 N. Eker. — Skrameness 1520. Skrammenes c. 1575.

†Skraamestø 20 Herlø. Ved et Tjern, hvorfra en- ubetydelig Bæk gaar ned i Søen.

En af Gaardene Skramstad (i Vang eller Løiten?) skrives DN. I 13, 1234 Scramustadir. Skråma eller Skråmuhlaupså var ogsaa Navn paa en Elv paa Island, nu S k r a n m a. Navnet staar vel i Forbindelse med Oldnorskens og Folkesprogets skråma, lyse, dæmre. Se NG. anf. St.

Skrammelbækken. Øverst i Stavillas Dalføre i Soknedalen. † Skrammeldalen. Sidedal til Skarvedalen, 0. for Lilledalen i Sundalen.

Jfr. skramla, skramle, skralde (Aasen).

† S k r a n g 1 e d a 1 e n. S. for Glitrevand i Lier. •

Jfr. skrangla, skralde, skramle; gaa med Larm eller Knagen (Aasen).

Skranta. Falder nordfra i Færen i Værdalen paa Grændsen af Meråker. DK.

Maaske beslægtet med Skrant m., tør, stenig Plet (Ross fra Sogn).

Skratla.

Skratla. Udt. skrakla. En Bæk, som gaar forbi Dombu i Meldalen ned i Orkla. † Skratlevand. Har Afløb gjennem en Bæk til Guddalens Vasdrag i Y. Holmedal. fSkcaltkynna 51 Hegre. Udt. skrdltlcynrya. Ligger ved et Tjern, hvis Navn maa være overført paa Gaarden; det har Afløb gjennem en Bæk, ved hvilken der efter RK. ligger en Plads Skrasla, udentvivl opr. Bækkens Navn. Af skratla, rasle (Aasen).

Skravla.

Skravla. Falder fra N. i Fora i Hegre lidt nedenfor dens Udløb af Færen.

Skravla (eller Guddingsaaen). Falder fra N. ud i Færen i Værdalen.

Skravlaaen. Gaar fra V. ud i Elsfjorden i Hemnes. Skravelbækken. Falder fra S. ud i Bleikvandet i Korgen S. i Hemnes.

† Skravlefossen. En Fos i Inna ovenfor Sul i Værdalen. Jfr. Skräflingen, Sø i Lindesberg S. i Nerike.

Skravla bruges nu i Folkespr. i Betydningen: snakke vidt og bredt, vrøvle; ifølge Ross i Indherred ogsaa om «at hoste og harke stadigt» (vistnok ogsaa: snakke høirøstet). I Elvenavnet maa man vel snarere gaa ud fra den i svenske Dial. forekommende Betydning: rasle.

Skreia. Udt. skreia eller skrøia. Falder i Øvre Sonvand i Hegre.

Mulig i Betydning = Skrida. Jfr., at Skreid f. efter Aasen og Ross kan bruges i samme Betydning som Skrida om en nedstyrtende Masse, et Skred. Jfr. dog ogsaa Skrøia, som mulig er samme Navn som dette.

* Skreppa.

† i Skræppæimum DN. IX 153, 1349. i Skræpæimum RB. 118.

Forsvundent Gaardnavn i Kraakstad. NG. II S. 48. † Skreppestad 72 Høland. — a Skræppustadum DN. VI 76, 1311. i Skræppostadom RB. 221. Ved en liden Elv, som gaar til Bjørkelangen.

† Skræppa RB. 61, anført under Arendal Kirke i Stokke. Maa være gaaet ind under Aarholt, hvortil der har hørt et Underbrug Skrepengen. † Skrep pedal 69 Borre. — Skræppodal RB. 184. Ved en Bæk,

ved hvilken dog ogsaa Grette ligger. † Skrepaavand. Söndenfor Joglefjeld oppe i Siredalen, har Afløb sydover til

Høna.

Skreppestad i Tjølling og i Holme kan mulig ogsaa høre hid. NG. II S. 48 og 193 antages det, at ialfald flere af disse Navne kan indeholde et Elvenavn Skreppa, som mulig kunde komme af skreppa, glide væk. Jfr. skreppa, glide pludselig, falde, styrte, især med nogen Larm; ogsaa: rasle (Aasen). Det maa dog merkes, at skreppa ogsaa forekommer i Betydningen: svinde ind, som ogsaa kunde passe i et Elvenavn.

Skreppalgrova. Udt. slireppallgrova. Skal være Navn paa en Bæk i Moldskreddalen i Sunnelven.

Synes at forudsætte et Adj. * skreppa], kanske med Betydning: som tørker ind, afledet af Verbet skreppa. S. B.

Skriö-.

S k r e e. Udt. skree. Gaar fra Skreahø til Grona og Jora i Lesje. S k r e e. Udt. skree. Gaar ud i Laagen fra N. forbi Hatrem i Lesje. S kriu. Falder i Sjoa i Vaage fra S. ovenfor Muru. S k r i a. Vestligst i Hitterdal fra S. (vistnok = Brotebækken AK.). S k r u d u. Gaar fra Skretjern ud i Skrebugten i Trondhjemsfjorden, i Agdenes.

S k r e a a. Udt. skre å. Gaar forbi Skreaa 17 Siredalen. [Storskriubækken. Udt. sto rskriu-. Gaar ud i Laagen mellem

Formo og Skjena i Sel S. i Vaage. Optegnelse af S. B.]. [Skreabækken. Udt. skre a-. Lober forbi Skreen, udt. skre a,

ud i Driva ligeoverfor Rise i Opdal], [Skrubækken. Udt. skrü'hæk,kßn. Gaar forbi Furunes og Skruen,

udt. skrö'o eller skruo, Dat. skru urm, ud i Driva i Opdal], [S k r e e 1 v e n. Gaar ned over et bråt Fjeld ud i Moldaaen i Hemnes. RK.].

[Skreabækken. Falder i Røsaaen nær Bjurselvmoen i Hemnes. RK.]. † Skree ros 33 Vegusdal. Ved en Elvs Udlob i Oggevand. fSkrelien 78 og Skredal 82 Lyngdal. Ved samme Elv.

Skriö og S k r i ö a. Det første har man i de to Navne Skree i Lesje, i Skreabækken og i Skreeros, den svage Form derimod i Skrin, Skria, Skriidu og Skru-. Paa samme Maade har man efter Aasen ogsaa i Fælles-ordene Formen Skre for Skrid og Skria, Skrin, Skriidu og Skru'u for Skrida; Skrudu og Skru'u er opstaaet ved Ligedannelse. Navnet kan sigte til Skred, som er gaaet i Elvedalen, undertiden mulig ogsaa til, at Elven styrter ned som et Skred. Paa Island findes Skriödalr eller Skriö u dalr med en Elv, som kommer fra Skriö u vatn, nær hvilket der har gaaet et stort Fjeldskred, som har fyldt hele Dalskraaningen (Kålund II S. 240).228

Skrika.

Skrika. Gaar fra N. ud i Minilla oppe i Fjeldet i Rennebu. Fjeld

Skrikhø.

S krik jo. Udt. skrVlçö. Falder ud nær Kirken i Ullensvang. Skrikebækken. Gaar ud i Farris nordenfor Ono i Hedrum. † Skrikerud 8 Trøgstad. — Skrikærud DN. VI 351, 1381. NG. I S. 3.

?† Skrikerud 55, 3 Skiptvet. NG. I S. 85. ?†Skrikerud 64, 1 Rødenes. NG. I S. 173. Jfr. Skriksjön i Lönneberga S. i Kalmar L. Vel af skrika eller skrikja, at skrige.

Skrindel v en. Falder i Nordenden af Dalsfjorden i Skrautvaal S. i N. Aurdal.

Maaske at sætte i Forbindelse med svensk Dial. skrinna, glide, age, og oldn. skriöna; isaafald i Betydning beslægtet med Skriö.

* Skrofa.

S k r o v o a. En Bæk, der gaar mod N. ud i Tosenfjorden i Bindalen.

† Skrovodalen. En Elvedal med Skrovodalsvand, som munder

ud noget længere inde i Tosenfjorden i Bindalen. † Skrove 82 Værdalen. Udt. skrovon. — af Skrofuom AB. 17 i

Skroffuo AB. 17 s. Skroffwo (Dat.) G. 120. Ved Leiraaen, hvori der her falder et Par mindre Bække ud. [?† Vald s kraa 5 Grong. — af Valdaskrofue AB. 86. Mellem to Bække, der gaar ud i Namsen. NG. XV S. 291]. Staar maaske i Forbindelse med Skrauv {., Skum, som Aasen henfører til et opr. sterkt bøiet Verbum skruva, rage op, stige i Veiret. Ønavnet Skroven (Skrofar) i Lofoten hører vel ogsaa til samme Stamme. Jfr. Skrøiv-.

Sk roulin-.

[S k r o m m a. Gaar fra Skromdalsvand i Gildeskaal. RK.]. fSkromme 44 Skaanevik. Udt. skromme. Yderst paa Nordsiden i Aakrefjorden ved en Elv. fSkromme 72 Skaanevik. Udt. sfcrö'mme. Oppe i Dalen i Aakrefjordens Bund, ved en Elv.

Mulig beslægtet med skruma, tale truende, skjælde, jfr. skrumla, larme, skjælde (Aasen og Ross). Jfr. med Hensyn til Betydningen Skravla og Skvaldra.

† Skrondal 9 Øksendalen. Udt. sJcrann-. En Tverelv kommer her ned fra 0.

Skroppabækken. Falder fra N. i Sandsjøen i Nordli S. i Lierne.

Mulig beslægtet med Skreppa.Skrukk- — Skrøiv-,

229

Skrukk-.

Skrukbækken. Falder i Moelven i Ringsaker strax søndenfor

dens Udløb af Næren. †Skrukkelien 38 Hurdalen. Udt. skriVkkelia. Er nu Navn paa en Grænd ved Skrukkelivandet, som i sin øvre Ende optager Skandøla, men desuden fra N. en anden Elv. † Skrokbækengen 117, 16 Elverum. Udt. skrokk-. Ved en Bæk.

† Skrukkerud 429 Ringsaker. Udt. skrukkrü. Ved en Bæk. NG. III S. 38.

?†Skrukstad 30, 2 Dovre. Udt. skrukksta. NG. IV, 1 S. 5.

Jfr. Skruckuån, en Elv, som fra Herjedalen gaar ind i Dalarne. Vel beslægtet med Skrukka f., Rynke, Fnre, skrukken, sammenkrympet, indsvunden (Aasen); jfr. skrukka, huka, krypa tiisammans (Rietz).

† Skrumlevand. I Høiden østenfor Folda i Surendalen.

Et Elvenavn »Skrumia kunde være afledet af den Stamme, man har i Skromma, se under Skromm-.

Skry ta i

† S kry ta 104 Ullensaker. Udt. skry ta. Ved en Bæk, som fra V. falder i Rømua. [Afledning af Elvenavn ikke bestemt nævnt NG. II S. 319],

† Skryset 19 Røken. Udt. skry set. — Skritusæt.r RB. 103. Nær en Elv.

Skræma. Tverelv til Rysna i Vang V. Kunde være beslægtet med Skraama.

Skrøftgangen. Bæk, som falder i Mesna ovenfor Lillehammer.

tSkrøien 59 Lesje. Udt. skrøi"a, Dat. skrøiünfli Ved en Bæk, som gaar ned til Laagen.

«Skrøia maa efter Formen formodes at være Elvenavn. Jeg kan dog ikke paavise dette Elvenavn ellers.» Se NG. IV, 1 S. 19. Mulig = Skreia, se dette.

Skrøiv-.

† Skræywærud DN. XV 56, 1441. Forsvundent Gaardnavn i

Follebu i Gausdal eller i Faaberg. fSkrøivstad 67 Fosnes. Udt. skrøt vsta. Ligger nær Udløbet i Skrøivstadvandet af en Elv, som gaar gjennem Skrøivdalen (RK.). ? † Skrøvje 24 Holme. Udt. skrø"vje. — Schriffuij 1601. Ved en Elv.

† Skrøvset 79 Stangvik. Ved en Bæk paa Nordsiden af Bøfjorden.

Et Elvenavn Skrøiva kunde staa i Forbindelse med Skrauv f., Skum, Hob eller Top af Skum (Aasen), se under S k r o f a. NG. II S. 257 nævnes desuden som beslægtede nogle Navne paa Sætre og lign. (Skrøivestølen i Gol, Skrøiva i Aal og i Seljord, Skrøivo i Odda S. i Ullensvang, Skrøivet i Feios S. i Leikanger); endel af disse indeholder ogsaa maaske det samme Elvenavn. Skrøvje kunde forklares af et * S k r y f j a, der kunde være afledet af s k r o f- (se Skrofa) eller staa i Aflydsforhold til * S k r ø y f a. S. B.230

Skiifa — Skurva.

* Skiifa.

† S k u 1 a n d 5 Laudal. — Skuuoland DN. X 116, 1428. Ved en

Elv, som falder i Manflaavandet. † Skudalen 68 I. Holmedal. Udt. sku dalen. — i Skufuodal

BK. 28 a. Ved en Elv, som nordfra falder i Viksvandet. † Skudalsvand. Paa Fastlandet i Bremanger; har gjennem en

Bæk Afløb til Fjorden. ? † Skuset 66 Norddalen. Udt. sku set. Ved en Tverelv.

Jfr. skiifa, skyde, drive frem, og det hos Aasen opførte Skuve m., en fremstrømmende Masse.

[S k u 1 o v n a. Sideelv til Henjumelven i Leikanger. RK.]. Skum-.

S k o m a. Udt. skd'me. Bielv til Otra.

† Skomaabræen. Paa Grændsen af Ulvik og Aurland. Elven

gaar til Moldaadalen i Ulvik. † Skumlien 39 Vardal. Udt. skö'mmUa. Nær en Bæk, der gaar ud i Skumsjøen, hvorfra en Elv gaar til Hunnselven. Jfr. PnSt. S. 226 og NG. IV, 2 S. 35. [† S k o m o 79 Bronnø. Udt. skommö. — Skomme 1520. Skome 1567. Ved en Aa, som falder i den Fjord, som gaar ind söndenfor Brønnøhalvøen].

[fSkomovik 2 Velfjorden. Udt. skö'mmövikjæ. Nær Udløbet i Velfjorden af en Aa, som udspringer fra samme Vandskille som den ovennævnte i Brønnø],

Maa vel afledes af skum, mørk, dunkel, skuma (skumast) mørkne; jfr. oldn. s k u m i, Tusmorke. Mindre sandsynligt er det, at Elvenavnet skulde komme af Skum n., Skum, da dette Ord vel temmelig sent er indkommet i Sproget. Det kan dog bemerkes, at det skal være eiendommeligt ved Elven i Bronnø, at der altid ligger meget Skum i den. Anderledes er det med Skommibækken, som falder i Vefsenelven ovenfor Fellingfors, hvilket Navn er sms. med Skommia, en le (Ida, Evje) i Elven, hvor Bækken falder ud, og hvor der altid staar Skum.

S k u r u, se Skora. Skurva.

Skurva. Falder fra N. i Mesna lidt østenfor Lillehammer, forbi

Skorset 48 Faaberg, a Skurfuesætre DN. VII 353, 1410. [Skurva. Udt skurva. Gaar ud i Orkla forbi Kjellan i Rennebu]. Skurvaaen. Falder ud ved Fidje inderst i Lyngdalsljorden i

Lyngdal. Gd. Skaardal. Skurvfløita (Skurvbækken RK.). Gaar fra N. ud i Meitsjøen paa

Grændsen af Grue og N. Odalen. [† Skurvsjøen Paa Grændsen af Hof Sol. og N. Odalen, har

Afløb til Juraaen. RK.]. † Skurvedalen. Paa Nordsiden af Lysefjorden vestenfor Sangesand i Høie.

† Skurvenaase. I Mvrkrisdalen, Fortun S. i Lyster. Flere Elve i Nærheden.Skurva — Skyra.

231

† Skorset 75 Sparbuen. Udt. sko 'r set. — af Skurfuosætre AB. 14. Ved en Bæks Udløb paa vestre Side af Leksdalsvandet.

Skurfa, vistnok forskjelligt fra Skorva, men dog mulig beslægtet dermed. Stammen Andes ogsaa usms. og sms. i Navne paa Fjelde og paa Skjær. Jfr. NG. IV, 1 S. 217.

Skutaaen. Udt. skütaönäb. Tilløb langt oppe til den Elv, som falder ud vecl Henjum paa Systrand i Leikanger.

Hænger mulig sammen med Folkespr. Skut m., en fremragende Klippe, en fremskydende, udover heldende Bergvæg. Jfr. Skauta.

Skval-.

† Skvalabækken 46,4 Vaaler Sol. Udt. skvala-. † Skvalabæk. Plads ved en Bæk, der gaar ud paa Vestsiden af Einavandet i V. Toten. Af skvala, skvulpe, risle. Se NG. III S. 299.

Skvaldra.

Skvaldra. Gaar ud i Aasta fra N. i Ringsaker. Deraf Skvaldra-

sæter og Skvaldertjern. Skvalderbækken Falder ud nordlig i Spirillen paa den vestre

Side i Aadalen. DK. † Skvalder fossen. Fos i en Bæk, som gaar ud i Øvre Helgaa-vand i Helgaaens Vasdrag i Nesne.

Jfr. skvaldra, skraale, støie, snakke heit (Aasen); paa enkelte Steder ogsaa: pladske (Ross). Jfr. Skvala og Skvella.

Skvella. Gaar fra N. til Skvetta i Rauland.

Kan hænge sammen med skvella, skraale, tale med skarp, hvinende Røst; men det kunde mulig ogsaa være eu Sideform for Svella, af svella, svulme (se Aasen under skvella).

Skvetta. Udt. skvat ta (ogsaa opg. slcvætta). Tverelv fra N. til Kvenna i Rauland.

Af skvetta (ogsaa: skvæta), stænke, smaaregne (Aasen). Sky-, se S k i Ö.

Skytja (Skitta RK.). Udt. sjy ljå. Tverelv fra S. til Gaua sydligst i Horg.

['? † S k y k u a a s e n. Et Fjeld vestenfor Randsfjorden i Brandbu med Bække paa flere Sider;. Se Skikua.

Skynna. Falder fra N. i Sorka i Aamot lige ved Sorknes. Jfr. Skundern, Sø i Dunker S. i Södermanland.

* Skyra.

† Skjørdalen 120 Værdalen. — af Skyrudale AB. 19. Ved en Bæk.232

Skyra — Sleima.

?† Skjørlien 11 og Skjørsæteren 12 Nesset. Udt. sjø'rlia, sjø'rsétra. — Skiersett 1610. Ved den samme til Osvandet gaaende Bæk.

Et Elvenavn Skyra, som det synes sikkert, at man har i det første Navn, kunde formodes at hænge sammen med skyr n., Surmelk ; for Betydningen jfr. Sura og Surn. Om Navnene i Nesset hører hid eller mulig til det ovenfor opførte Elvenavn S k j ö r, er usikkert. Det samme gjælder Skjørlien i N. Land, som ogsaa antagelig indeholder et Elvenavn; se NG. IV, 2 S. 206.

* Skytra.

Skytteren. Bæk, som gaar fra V. ud i Julussa i Aamot, ikke

langt fra dens Udlob i Rena. † Skyset 3 Nittedalen. Udt. sjy"set. — i Skytrusætre RB. 412. Skyttersett 1557. Ved Udløbet i Nitja af en større Bæk. Jfr. oldn. s k o t r a, støde,, puffe til. Se NG. II S. 285.

Skøelven 34 Reisen.

?† Slaadalen. Dalføre, som fra Vaage gaar nordover mod Lesje.

Hovedelven gjennem Dalen heder nu Skjerva. Det kan tænkes, at Navnet er sms. med Slaa = Slod, Slo, Slæbevei (Aasen). Hvis 1ste Led skulde være et Elvenavn, kunde dette mulig være det ndfr. anførte Slo.

Slaatt-.

[Slaattaaen. Udt. slåttåga. Tverelv til Stormdalselven i Mo

Ndl. Det øverste af Dalen kaldes Bergslaatdalen. RK.]. ?† Slaattenes 33 Bamle. — Slattunes Fornm s. IX 503. RB. 28. 34. Slattanes RB. 20. Her er en Bæk.

S 1 e a a e n. Gaar ud i Melfjorden i Rødø paa Sydsiden. ?† Sleadalen. Munder ud i Inna fra N. et Stykke ovenfor Vater-holms Bro i Værdalen.

† Sleikebæk Dam. I en Elv, som fra S. gaar til Kobberbergs-elven söndenfor Kongsberg. Ved et lidet Vand, som Elven gaar gjennem, ligger Sleike Sæter. RK.

Sleima.

Slemma. Udt. slæmma. Falder fra N. i Ossjoen i Aamot. S 1 e m a. Udt. sle'ma. Gaar fra V. ud i Mora i Børseskogn. † Slemdal. — i Slæimdale RB. 41. DN. VIII 261, 1385 og fl. St. Bygd i Bratsberg Amt; gjennemstrømmes af en Elv, som gaar til Farrisvandet.

† Slemmen 37 Veø. Udt. slæmmå, Dat. -men. Ved en større fossende Bæks Udløb i Langfjorden.

Mon beslægtet med det af Ross fra Telemarken anførte sløyma, gaa raskt og slængende? Navnene i Aamot og i Veø kunde efter Formen maaske ogsaa høre til Slima. Slemdal i Aker kunde ogsaa høre hid.Sleipa — Sliu, 233

Sleipa.

Sleipa. Udt. sleipa. Gaar fra Olevandet til Flensenden i Vang V. S1 e i p a a e n. Udt. sleipaöndd. Falder fra 0. i Langedøla, der kommer ned østenfor Nesbø i Aurland. Kommer fra Sleipenvand (AK.) med Fjeld Sleipenuterne.

Sandsynlig beslægtet med Folkespr. sleipa, glide, og Sleip m., glatte Stokke til at drage noget over; oldn. s 1 e i p r, glat. Mulig ogsaa med Elvenavnet S 1 i p r.

Slengja (ogsaa skr. Slenja). Elve oppe i Fjeldet S. for Haukeli i Vinje.

Jfr. Folkespr. slengja, slænge, kaste, og slengjen, slængende, slingrende.

[Sliör?

† Slidre. Nu Bygdenavn i Valdres, opr. Gaardnavn. I MA. i Dat. S li S r o m, i Gen. Sliör a]. Jfr. Sliör i Völuspå og Sn. Edda, SliJ) i Grlmnism.

Antages NG. IV, 2 S. 285 mulig opr. at have været Navn paa en Bæk, som rinder forbi Gaarden. Om mulige Forklaringer af Navnet se anf. St.

Slim-.

† Slime 176 Aker. Udt. slime. Ligger mellem 2 Bække. NG. II S. 118.

† Slemmestad 38 Røken. — a Slimastadum RB. 109. i Slima-

stad RB. 272. Ved en Aas Udløb i Kristianiafjorden. † Slimestad 124 Kvinesdal. Udt. sleimesta. Ved Udløbet af en Aa.

Da det er sædvanligt i Kvinesdal, at i foran enkelt Konsonant udtales som ei, kan man ikke af Navnets Udt. her slutte, at det hører til Sleima (O. R. i en Notits i Matr.). Mulig dannet af slim n., Slim. Se NG. II S. 118.

Slipr-

† S 1 i p r a. Udt. slVpra. Falder i Orkla i Rennebu forbi Sliper,

udt. slVpram-

[S 1 i p r a. Udt. slipra. Gaar ud i Driva nær Sliper 147 Opdal, udt. slVprann],

† Sl i pren 53 Rissen. Udt. slipra, dat. sli'per'n. Ved en Elv. † Slip ren 2 Mosviken. Udt. sli'pra, dat. sli'per'n. — af Slipir AB. 26. Ved en større Bæk.

Navnet er utvivlsomt overalt opr. Elvenavn. Det har sandsynlig havt sterk Form. Slipr, og den svage Form i Rennebu og Opdal er vel senere indkommen. Vel beslægtet med s 1 e i p r, glat, slibrig, og med det af Aasen fra Søndmøre anførte slipra, glide løs, slippe af Haanden; jfr. svensk Dial. slip f., släpa, hvarpa varor, sten o. d. släpas (Rietz). Se Thj. VSS. 1882 S. 49. Jfr. ogsaa Sleipa.

Sliubækken. Falder fra S. i Nedre Sjodalsvand i Vaage.

Kommer vel af Slia f., en slimagtig Masse, f. Ex. af Vandvæxter, jfr. det af Aasen fra Gudbrandsdalen anførte Sliebotn in., blød og slibrig Grund i Vandet.234

Slo — Slæpa.

* SI«.

Sloen (Kraft I 309). Elv, som gaar ud af Dolisjøen ved Slaastad 28 S. Odalen og falder i Glommen nedenfor Strøm Kirke. En Bro over Elven nær Udløbet kaldes paa DK. Slobroen. Slo RB. 469 maa være Elvens Navn. [Helland I S. 191 kaldes Elven

Sloa].

[Sloa. Efter en Optegnelse af S. B. Navn paa et Tillob til Mandals-elvenj.

Er maaske samme Ord som det NG. Indl. S. 76 omtalte, som sidste Led i endel Gaardnavne forekommende slo. Gaardnavnet Slaastad skrives DN. XIII 138 f., 1499 Slosstad og er sandsynlig opr. S 1 ö a rs t a 8 i r. Se NG. III S. 180.

† Slondalen. Nordlig i Ulvik med en Elv, der gaar fra Slon-dalsvand mod N. til Raundalselven i Voss.

Slufr-.

† Slu st ad 12 Rødenes. — Slopstad 1593. Slupstad 1604. Ved en Bæk.

† Slørstad 57 Aas. — i Slaufrastaudum DN. IV 217, 1342. Slufræ- DN. IV 436, 1390. Slufro- RB. 134. Slufra- RB. 243 f. Ved en Bæk, som gaar ned til Aarungen. † Slørdal 18 Hevne. — af Slafradale AB. 62. Slauerdal OE. † Sløvren 26 Hadsel. Udt. slø'vra. — Slubren 1567.

* Slufr eller »Slufra, «den slubrende»? Se NG. II S. 69, hvor det formodes, at Formen Slafra- i AB. ikke kan være helt rigtig. Hvis den skulde være rigtig, hvilket synes at støttes ved Formen i OE., maa den henvise til et Elvenavn »Slofr; se NG. XIV S. 84.

Slukelven. Udt. shYJcælva. Gaar fra S. ned i Leina forbi Grønen i 0. Toten.

Jfr. Folkespr. sluka, sluge, svælge?

Slurva. Udt. sWrva. Elv i Urskog, "maaske den, der kommer fra Jarsjøen.

Mulig en Omsætning for Sluvra.

† Slutedalen. Øverst i Borgund i Sogn, med Sluten Sæter. Jfr. sluta, hænge nedover, og Adj. slut, hældende (Aasen).

† Sly cl alen 5 Borge Ndl. — Slydiudalr AB. 96. Ved en Aa.

Jfr. Slyån, i Herjedalen, nær Rigsgrændsen. Slysjön, Undersaker S., Jemtland.

Slæpa.

Slæpa. Kort Elv mellem Halnevand og Heieren paa Hardanger-fj eldet.

† Slæpaadalen. Sidedal til Todalen i Aure paa Nordsiden af Vinjefjorden.

Maa være beslægtet med Slæpa f., Slæbevei, Spor efter Tømmerkjørsel eller Dyr (Aasen og Koss); jfr. Sleipa.Sloge- — Sinolme-

† Sløgedal 66 Øislebø. Sydlig i Sognet ved en Elv.

f Sl æ gh n æd air DN. VIII 413, 1471. Forsvundent Gaardnavn i Andebu.

Smaa-.

S m a a d o 1 a. Gaar fra V. ud i Tesse i Vaage. S m a a d ø 1 a. Gaar mod S. til Hydøla, som falder i Svenskin i Vang V.

S m a a d o 1 a. Gaar i sydøstlig Retning ud i Laagen nedenfor Fønnebo-fjorden i Nore.

† S m a a d a 1 135 Trogstad. Udt. små"deel. — i Smadalom RB. 147. Ved Begyndelsen til en Bæk, som falder i Øieren. !NG. I. S. 23 er Afledning af Elvenavn ikke bestemt nævnt]. Om Smaadal i Trøgstad siges det NG. I S. 23, at det vel er sms. med s mår, liden, og ikke kommer af den Stamme, man har i smjüga, at smyge, «som nok kan ligge til Grund for enkelte af de med Smaa- begyndende Stedsnavne». Det synes lidet rimeligt, at Smaadøla skulde være sms. med s mår; alle disse 3 Kjeldelve er temmelig lange og gaar gjennem regelmæssigt formede Dalfører. Sandsynligere er det, at man i dem har den ogsaa usms. i Elvenavne forekommende Stamme Smog-; se ndfr.

Smeia. Udt. smeia. Falder i Tryssilelven fra V. nordenfor Ella. Denne Del af Tryssilelven kaldes Smeilloen; Fjeld Smeiskaftet. Staar vel i Forbindelse med smjüga; nærmest kan det sammenlignes med det af Rietz fra Helsingland anførte snieija eller smöigja, insmyga, sticka, träda in, og smeigja f., Løkke. Navnet kunde mulig sigte til, at Elven, som det ser ud efter RK., gaar i flere smaa Slynger.

Siniiigjela. Udt. smiujéla. Gaar fra 0. ned i Visa i Lom.

Har Navn efter Smiugjelet (af gil n.), en Kløft, hvorigjennem Elven gaar. Dette sidste Navn forklares NG. IV, 1 S. 64 af smiÖja t'., Smidje. Da det gjælder en Elv oppe i Sæterstrøget, synes denne Forklaring fra Betydningens Side mindre tilfredsstillende. Mulig indeholder 1ste Led et opr. Elvenavn, af smjüga gjennem et Adj. *smygr; jfr. Smyg m., eu, som smyger (Ross;.

Smog-.

Smogaaen. Udt. smoqåe. Falder fra V. i Frolandselven i Mo Brb.

SS m a a g e b æ k. En temmelig betydelig Fjeldbæk fra Damreisfjeldet, som gaar ud i Sireaaen ved Eigeland i Siredalen. Helland I S. 148],

Af s m u g a f., Aabning, hvorigjennem man kan smyge, Smuthul, Folke-spr. Smoga f. og Smog n. I Smogevatn, et Vand söndenfor Risneijorden i Lavik, ligger vel ogsaa det samme Elvenavn.

'? † Smølmedalseggen. Paa Grændsen af Førde og Gloppen. Smølmedalen er vel en af de Smaadale, som gaar ned til Emjell-vandet fra Sydsiden.

Iste Led i Navnet maa være det af Aasen fra Nordhordland anførte Plantenavn Smylm, aira ilexuosa. Smølmedal kan vel ogsaa være ligefrem sms. med dette Ord.236

Smør- — Snekkja.

Smør-.

[S m o r a a e n. Falder i Tvskaaen kort for dens Udløb i Vermunden

i Aasnes. Helland I S". 179 f.]. Smøraaen. Gaar fra 0. ud i Indfjordelven i Vold i Romsdalen.

Fjeld Smørbotn. Smørbækken. En Bæk i Selbu. DK. Smørbækken. Falder fra N. i Andorsjøen i Snaasen. † Smørbæk 138 Vestby. Ved en Bæk.

Af smjqr n., Smør. Dette Ord forekommer oftere i Gaardnavne, hvor det synes at betegne noget fordelagtigt, indbringende. Om det her har samme Betydning, eller det kan sigte f. Ex. til en Eiendommelighed ved Elvenes

Vand, tør være usikkert. Se NG. II S. 21.

Smørslaa'a. Liden Elv i Storelvedalen; falder efter et kort Løb i Skoida, der gaar til Aasta.

Sidste Led er maaske det ovfr. nævnte Elvenavn SIo.

[Snaraaen. Saa kaldes efter Helland I S. 184 et Stykke af Vest-aaen i Vaaler Sol. nærmest ovenfor Eidsmangen].

Kan neppe komme af Adj. snar, da Elven her ikke synes at have meget Fald. Sandsynligere er det, at Navnet er sms. med Snar (Snaar) n., Krat, Smaaskov. Merk dog ogsaa, hvad der NG. XIV S. 151 er anført om Sandsynligheden af, at endel af de flere med Snnru- sammensatte Stedsnavne i Sondre Trondhjems Amt indeholder et Elvenavn * S n a r a («den, som snor sig»). Snarum paa Modum kunde mnlig ogsaa indeholde et saadant Elvenavn, som maa have tilhørt den nuv. Snarumselv, som gjør store Bugter.

Snasa. Løber ned fra Fjeldet Hermansnasen og gaar ud i Soen Grønningen sydlig i Værdalen. Dannet af Fjeldnavnet (snasen).

Sneisa. Tilløb fra N. til Glitra i Lier. Paa DK. er Navnet henført til Vandene, hvorfra Aaen kommer, medens den selv kaldes Sneis-bækken.

Mulig af Sneis f., Pind, Gren, Stør. NG. XIV S. 362 er der udtalt en Formodning om, at Gaardnavnet Sneisen i Malvik, udt. Sneisa (med En-stavelsestone) opr. kan være Elvenavn.

Snekkja?

† Snekkenes 214 Rakkestad. — Snekkines, Snekkiunes RB. 163.

Ved Rakkestadelven og en Bæk, som gaar ud i denne. † Snekketorp 58 ld. — Snækkioporp DN. V 335, 1411. Snekia-f>orp DN. VI 431, 1419. Snekkeporpp RB. 289 s. Ved en Bæk. † Snekkestad 7 Vaale Jb. Ved en Bæk.

NG. I S. 121 fremsættes den Formodning, at Snekkja i disse Navne er opr. Elvenavn. Snek kju vik, der efter RB. var det gamle Navn paa 4 Gaarde i Bohuslen, forklares vel sandsynligst af snekkja f., en Art Langskib; men det er dog ikke umuligt, at der ogsaa i dette i enkelte Tilfælde kan ligge et Elvenavn.

Snert-.

Snerta. Udt. snylta. Falder i Tryssilelven i Ytre Rendalen ved en Gd. af samme Navn

Der findes flere Navne, som synes at indeholde den samme eller en beslægtet Stamme, hvoraf endel er opregnede Thj. VSS. 1882 S. 12. Det kan dog neppe sikkert paavises om noget af disse, at det indeholder et Elvenavn. Snerta kunde maaske snarest sammenstilles med snerta f., et kort Stykke Vei, en kort Stund; snerta bruges ogsaa baade i norske og svenske Bygdemaal om en kortvarig, rask Bevægelse, jfr. Adj. snarten (hos Aasen), rask, snar. Den østerdalske Elv er ganske kort og har temmelig sterkt Fald. Jfr. NG. I S. 88. III S. 367. IV, 1 S. 205. IV, 2 S. 19.

? † Snertingdalen 73 V. Gausdal. Udt. sncéltingdalen.

NG. IV, 1 S. 205 bemerkes, at man nok kunde tænke sig et Elvenavn *Snerting af samme Stamme som Snerta og forklare dette Gaardnavn deraf. Men det bliver mindre sandsynligt af den Grund, at de to Elve, ved hvis Sammenløb Gaarden ligger, heder Dørja og Gryta, hvilke Navne vel maa antages at være gamle. Snertingdalen 56 Vinger antages NG. III S. 212 at være Opkaldelse.

† S n i 1 d a 1 83 Hevne. Udt. sni'Hdalen. Langt oppe ved en Elv, • nu Snildalselven, som falder ud i Bunden af Snilfjorden. Snillien 82 Hevne, som ligger ved et Tilløb til en Elv, som falder i Snilfjorden lidt nordligere, indeholder maaske ogsaa det samme Elvenavn. Se NG. XIV S. 91.

Snoa. Udt. snoa. Gaar ud i Orkla forbi Snoen 131 Meldalen, udt. snö'a, Dat. snon, af Snioene AB. 52. i Snione AB. 124 s. Elvenavnet ser nærmest ud til at være dannet af Gaardnavnet, som efter de gamle Former maa være

opr. Snjö-vin, skjønt Nutidsformen er vanskelig at forklare. Se NG. XIV S. 158. Det er dog vist ogsaa muligt, at Elvenavnet Snoa er opstaaet af *Snjöa, af snjör m., Sne, og at Gaardnavnet er dannet deraf. Jfr. Sno og Snoog = Snjo, i Telemarken og Lom (Aasen og Ross).

Snubba. Udt. snübba. Tilløb til Vinstra fra S. lidt ovenfor Ols-tappen i N. Fron.

Jfr. snubba, gjøre lidt kortere, afstumpe (Ross), svensk Dial. snubba, stäcka, skära eller klippa af något, så at det blir kortare (Rietz)?

Snudda. Udt. snudda. Kildeelv til Vangrøfta i Tolgen.

Mulig beslægtet med Folkespr. snudda, berøre let, streife, jfr. svensk Dial. snudd m., Snip, Spids.

Snæra. Udt. snæra. Gaar fra Søen Snæren til Dokka sydlig i Svatsum.

Kunde staa i Forbindelse med det af Aasen fra Gudbrandsdalen anførte Snære n., Krat, Ris, Kratskov; jfr. Risa.

Snødola. Gaar gjennem Snødøldalen ud i Søen Setningen i Sollien.

Elvenavnet forudsætter Snødalen som opr. Navn paa Dalen. Dette kunde enten ligefrem være sms. med snjör m., Sne, eller gjennem et Elvenavn * S n j ö a (• S n j ö v a?); jfr. Snoa.238

Soa -— Sökn.

† S o a 91 Botne. Udt. sö'a. — Soue 1593. Ved en Elv, som gaar

fra Krossjøen til Revuvandet. † Saaem 129 Tinn. Udt. saem. — Soim JN. 371. Soudim 1593. Ved en Elv, som løber sydfra i Maane.

De spidre Former kunde tyde paa, at man i disse Navne har den Stamme sau 8-, som forekommer i mange Navne, og som formodes at sigte til en Strøm i et Vandløb. De uuv. Former kunde nok være opstaaet deraf. Men det er ogsaa muligt, at ou i Soue og Soudim kun er den i 16de Aarh. hyppige Gjengivelse af langt, lukt o. Isaafald kunde man mulig her have Elve-navnet * S o 8 a, se under Søa.

S o 8-, se Søa. * Soöma?

† Saamstad 138 Selbu. Udt. sammstå. — Sodhomostadhe AB. 120. Ved en Bæk med sterkt Fald.

O. R. antager, at Sodhomostadhe i AB. er Feil for S o 8 h m o-s t a d h e, og at dette indeholder et Elvenavn * S o 8 m a, som kunde være dannet med Endelsen -m a af den Stamme, man har i sj ö 8 a, syde (jfr. Søa). Se NG. XIV S. 388.

Sogn.

Sogna. Udt. sangna. Falder i Leira paa Grændsen af Ullensaker

og Nannestad. Sogna. Bæk i Ullensaker ved Furuset.

Sogna. Bielv fra N. til Sokna i Lunder S. i Norderhov; falder ud

nedenfor Kirken. Kaldes 1743 og 1744 Songa. Sognaaen. Kommer fra Sognaatjern, gaar forbi Sogna Sæter og

falder i Inna i Værdalen. [? † S o g n 33 N. Land. Udt. sang. Ligger mellem to Bække.

NG. IV, 2 S. 201], † Sogn 32 Lardal. Udt. sängn. Ved en liden Elv, som kommer fra V. ud i Laagen söndenfor Hovedkirken.

Sogn f., synes dannet af s lig a, at suge. Findes ogsaa brugt som Fjordnavn, saaledes om Sognefjorden, og er da Hankjønsord. Som Gaardnavn findes det fremdeles i Kaade, hvor der ikke synes at være noget Vandløb i Nærheden, i Aker, hvor det vel opr. tilhører Sognsvandet, i Jevnaker, hvor der neppe er Anledning til at opfatte det som Elvenavn, og i Tingvold, hvor man kan antage, at det opr. enten er Navn paa Tingvoldfjorden eller paa en Indsnevring af den udenfor Gaarden. I Værdalen kaldes det Stykke af Innas Dal, hvori Sognaaen falder ud, og hvor Elveløbet er trangt og Elven strid, ogsaa Sogna (med Enstavelsestone), og Sognaaen er mulig afledet deraf.

Naar det ene af Navnene paa Romerike har Tostavelsesbetoning, maa denne vist betragtes som senere indtrængt. Se N. Fjordn. S. 31. NG. I S. 325. II S. 101. IV, 2 S. 124. — Jfr. Sygna.

Sökn.

Sokna. Større Elv paa Ringerike, gaar ud i det nordvestlige Hjørne af Tyrifjorden. —- Jfr. Soknadair Fornm. s. VIII 432. i Sokner-dale DN. X 110, 1424. Sokna. Udt. sö'kni. Falder ud i Lærclalselven fra N. ved Galderne. Sokna. Udt. sö'kna. Gaar gjennem Soknedalen og falder i Gaula ved Soknes i Støren. — Jfr. Soknadair Fornm. s. VIII 37. 171. AB. 58. DN. V 431, 1432.239

Sokna. Udt. sö'Jcna. Alm. kaldet Lundasokna (ogsaa Sama); falder i Gaula i Horg.

† Sogndal. Bvgdenavn i Stavanger Amt. — lil Soknar Fornm. s. IX 37. Jfr. Soknardal DN. IV 71, 1307. 298, 1355. Soknerdal DN. II 525, 1429. Ellers oftest Soknadal.

Sokn f. Maa hænge sammen med scokj a og betegner vel som Elve-navn: «den, som stevner, stormer frem». Sogndal i Sogn skrives ogsaa oftest i MA. Soknardal r, hvoraf man kunde slutte, at det indeholder det samme Elvenavn; men den nuv. Udt. Saondal (d. e. Saan-) viser efter O. K.s Mening, at dette ikke kan være rigtigt. Se Ldsbl. 202.

Sol-.

Sola. Udt. sö'la. Falder fra 0. i Orkla nær Solbu; den kommer

fra Solsjoen og gaar længere oppe forbi Solaas. ? † S ol dal. Plads i Ski S. i Kraakstad.

† S o 1 d a 1 47 Vikør. Udt. so Idol. — Soladalir DN. XII 38, 1314. 160, 1427. Soladall DN. XII 197, 1463.

Ved enkelte Gaardnavne kau der være Tvivl, om de er sammensatte med dette Elvenavn eller med et Mandsnavn Soli. Se PnSt. S. 229.

Solg-.

† Sol gjem 201 Vaage. Udt. saljemm. — Sogem OE. Solgim 1578. 1594. Ved en liden Elv, som her falder i Laagen.

Jfr. Solgen, Sø i Melby og Edshult S., Jönkopings L. Staar sikkert i Forbindelse med svelgja, svælge. Denne Stamme findes ellers i Navne paa Fosser, som Svelgj an di, en Fos i Gravenselven paa Grændsen af Graven og Voss, DN. VI 187, 1343, Svelgfossen i Tinne i Lilleherred og Svelgen i Hobøl, se Bd. I S. 387.

Som-,

S o m m a. Udt. sö'mma. Kommer fra Samsjøen og gaar ud i Begna forbi Somdalen i Aadalen. — Jfr. Somadall DN. IX 338, 1473. Somedal DN. II 618, 1458. Somdalsbækken. Falder ud i Maamyrelven øverst i Norddalen i Aafjorden.

Jfr. Sommen, Sø i Malgesanda S., Östergötland.

Ved Elven i Aadalen synes der Grund til at antage en Forbindelse mellem Sønavnet og Elvenavnet, i hvilket Tilfælde dette maatte være beslægtet med Sama. Ellers kunde man ogsaa tænke paa det formodede Elvenavn S o ö m a, se ovfr.

Sona. Udt. sona. — Sona AB. 39. Gaar gjennem Sonvandene og forbi Gaardene Sonfossen, Sonbjorgen og Sonen i Hegre ud i Stjordalselven. Jfr. i Sonenne AB. 40. •Tfr. Sonfjället i Linsäll S. i Herjedalen.

Formen i AB. kunde lede til den Formodning, at Navnet opr. har været et svagt bøiet Hunkjønsord. Det er dog vel muligt, at Navnet i AB. bør læses S o n å, uagtet der staar fiske aa sotu beiter sona. Af samme Stamme er vel ogsaa Sønavnet Soneren i Sigdal, mulig ogsaa Sonstad i Aasen, som dog ogsaa kunde være sms. med et Mandsnavn. Vel ogsaa beslægtet med Son i Vestby, se S a n.240

Songa — Sota.

Songa.

Songa. Udt. sanga. Gaar ud i Storsjøen i N. Odalen forbi Song-nes, udt. saungnes.

Songa. Udt. sanga. Falder i den øvre Ende af Totak i Rauland.

Songa. Falder ud i Hovedelven i Lier söndenfor Egge.

Songe. Udt. sange. Tverelv til Nidelven i Froland. Nær Udløbet Gd. Songe og langt oppe Songelien.

Songa. Udt. sanga (ogsaa opg. så'nga). Falder fra N. i Hovedelven i Vegaarsheien forbi Songedalen.

Songa. Udt. sanga. Falder fra N. i Gagnaasvandet forbi Songli i Orkedalen.

Songaaen. Udt. sangåna. Falder i Mandalselven fra V. söndenfor Heddeland i Øislebø. Langt oppe i Dalen ligger Sangesland (ingen Sø).

† Songedal 78 Fyresdal. Ved en liden fra V. kommende Tverelv.

† Songe 73 Holt. Ved en Elvs Udløb i Songevand, som har Afløb til Vegaarsheiens Vasdrag.

† S o n g e 8 Barbu. — Sangge 1593. Ved en liden Elv østenfor Arendal. »

† Songe 19 og Sangereid 18 V. Moland. Ved samme Elv, det første øverst.

† Songvig 22 Søgne. — Sang- 1604. Ved Udløbet af den vestlige Elv (ikke Hovedvasdraget).

† Songstad 95 Haus. — Sangstad VL. Ved en Elv, der kommer ned allersydligst i Sørfjorden paa Fastlandssiden. Hænger vel sammen med syngja, at synge, og betyder sandsynlig

«den syngende». Jfr. Kvaöa og K. v æ Ö a.

† Soprum 140 Høland. Udt. so'prömm. — i Suapræimum RB. 451. Nær en Elv.

Indeholder vel et Elvenavn, som antagelig er beslægtet med s ö p a,

sope, feie; «den sopende». Se NG. II S. 202.

† Sordal 7 Bygland. Udt. sörråal (ogsaa hørt: söKre-). — Sørffue-dall 1595. Ved en Bæks Udløb paa Østsiden af Otra. Mon til Stammen Svarv- (Sverv-)? Se ndfr.

Sorg-i

? † Sorgheim RB. 264. Forsvundent Gaardnavn i Eidsberg.

? † Sorgen 145 V. Toten. Udt. sø'rrja, Dat. -jen. Ved en Bæk, som gaar til Hunnselven paa Vestsiden.

† Sørgefoss 76,10 Norderhov. Udt. sø'rrje-. Ved Sokna og en liden Bæk, som gaar ud i den.

S o r k a, se Surka.

Sort-, se Svart.

Sota.

Sota og Lille Sota. 2 Elve øverst i Ostras Dal i Skiaaker.Sota — Spikk-,

† Sotaaen 92 Bolso. Udt. so'tåna. Ved en Elvs Udlob inderst i Fannefjorden. Længere oppe i samme Vasdrag Gd. Sotnakken, udt. s(ftnak}kjinn, Dat. -kå. fSotebotnen 19, 3 Vikør.

Jfr. Sottern, Sø ved Kilsbo Station i Nerike.

Maa vel komme af sot n., Sod, og maa isaafald med Hensyn til Betydningen sammenlignes med de af Stammen svart- dannede Elvenavne.

Sotta, se S a a 11 a.

Speika.

S p e k a, Udt. spe ka. 2 Elve fra samme Vandskille, hvoraf den ene

gaar til Sølna i Rendalen, den anden til Brydalen i Tyldalen. S p e k a. Gaar gjennem Spekhugget mellem Lille Elvedalen og Tyldalen. Yng. Nielsen 1896 S. 188 [1903 S. 233. Helland I S. 77],

[Speika. Udt. speika. En Bæk, som falder ud i Namsen fra N. ved Pladsen Speikan i Grong].

Navnet i Grong forklares paa Stedet af, at der om Vinteren pleier at danne sig megen Issvull i Bækken. Navnet kan vel komme af det af Aasen fra Østerdalen og det Trondhjemske anførte spækja, spekje, speikje, fryse, stivne, faa en Isskorpe.

Spert-.

† Sperte 84 Botne. — i Spertu RB. 77. Ved en Bæk, som falder

ud i Hillestadvandet. † i Spertadale DN. XII 39, 1314. I Graven S. i Ulvik.

Spikk-.

† Spekkebu 101, 8 Aremark. Udt. spekkebü. Ved en liden Bæk. NG. I S. 190.

† Spikdalen 209 Furnes. Udt. sptdalen. — i Spikkædale DN. I 123, 1313. III 169, 1337 o. fl. St. Bække falder i Brumunda nordenfor og søndenfor Gaarden. [NG. III S. 70 ansees det tvivlsomt, om det kommer af Elvenavn], fSpikkerud 52 Vang Hdm. Udt. spfkkerii. Ved en Bæk. NG. III S. 89.

† S p i k s e t 81 S. Odalen. Udt. spikkset. — i Spikkarsætrom DN.

XIII 67, 1422. Ved en Elv, som falder i Glommen. † Spikkestad 6 Røken. Udt. spikke-. — Spychestade DN. II 738, 1499. Her er antagelig en Bæk, som gaar ned i Skit-hegga.

† Spikkeland 5 Finsland. Her synes at være en liden Elv, som

gaar til Søgnevasdraget. † Spikkeland 4 Fjotland. Ved en Sideelv. Jfr. Spiken, Sø i Grythytte S., Nerike.

Mon beslægtet med oldn. spik f., Flis, Folkespr. Spik f., Splint, smalt Stykke Træ; jfr. Ross under spikka? Ved enkelte af disse Navne kunde man ogsaa tænke paa Spikke m., Smaafugl (se Aasen).

Spiten. Udt. spi'ten. Bæk, som sydfra falder i Skotselven ovenfor Bakke Kirke i 0. Eker. Ogsaa Navn paa en Gaardpart. Maa være = Spit m., fint fremsprudende Straale, jfr. spita, sprade frem i en fin Straale (Ross). Beslægtet med det flg. Navn.

Spitra. Bæk, som fra 0. gaar ned i Visa i Lom ved Spiterstulen. Af spitra, sprudle, sprøite i en fin Straale (Aasen og Ross).

Spjaata. Udt. spjäta. Bæk ovenfor Maristuen, Borgund i Sogn.

Mon beslægtet med det af Ross fra Ryfylke anførte Spjaata f., langt meget tyndt Træ?

Spjeldaaen. Gaar fra Spjeldsjoen til Aasta nordligst i Vang Hdm. Spjelk-.

† Spjelkvaag 42 Bø Ndl.

† Spjelkavik 24 Borgund Sdm. — Spielkandewiik AB. 126 s. Ved den Elv, som danner Aflobet for Brusdalsvandet. Mulig beslægtet med spjalk f., Folkespr. Spjelk m., Spjelke, Spile, smalt Træstykke. I den i AB. bevarede Form synes der at ligge en Participform.

Spjot-.

Spjøta. Udt. spjø'ta. Gaar fra V. til Fjelna i Vinje S. i Hevne forbi Spjøtli.

Spjot aa en. Udt. spjödånå. Falder i den øvre Ende af Nedre

Tysdalsvand i Strand. Spjøtaaen. Udt. spjö'tåa. Bæk, som forbi Espaas i Meldalen falder i Orkla.

Spjutbækken. Udt. spjiTt-. Gaar ud i Vismundelven ved Karlstad i Biri.

[† Spjutbæk 155, 8 Brandbu. Udt. spjü't-. Ved en Bæk, som

falder ud i Jarens Nordende. NG. IV, 2 S. 177], † Spjødaavand. I et Vasdrag, der gaar ud i Helvigbugten i Egersund.

Af spj ot n., Spyd. Navnet sigter udentvivl til ret Løb.

Spjøtsbækken. Gaar ud i Stulsaaen, som falder ud i Laagen ved Krekke i Faavang.

Sms. med det samme Ord, spjöt. Vel en nyere Navneform.

†Spokkeli 82 Fyresdal. Udt. spahTceli. — Spakelj c. 1575. Spaakeli JN. 382. Ved en Elv.

Man kunde nok formode et Elvenavn af Stammen spak-; jfr. spak, rolig, stille, ogsaa om Luft og Sø (Aasen). Et saadant kunde ligge i dette Gaardnavn.

Spongaaen. Udt. spangåe. Gaar fra Spongevand til Tora i Ski-aaker.

Betyder vel en Aa, over hvilken der er lagt en liden Bro, en Klop; jfr. Spong f., en liden Bro, dannet af nogle faa Stokke (Aasen).Spork--Sprut-,

† Sporkland 42 Bakke. — Sporckeland DN. XIII 819, 1565. Spurkeland 1594. Ved en Bæk, som falder ud i Siredalsvandet paa Østsiden.

Sprang-.

Sprangbækken. Udt. sprö'ng-, Falder i Agnaaen i Grue. Sprangbækken. Falder i Hovedelven i Bindalen 0. for Fuglstad. † Sprongdalen. Kommer ned fra 0. ovenfor Faabergstølen i Jostedalen.

Man kunde formode, at Navnet betyder en Bæk, som kaster sig i Fossefald, af Sprang n., Løb, Hop, jfr. Spranghopp, Luftspring (Aasen).

Sprena.

S p r e n a. Udt. sprena. Falder i Espedalsvandet fra N. nedenfor

Espedalsverket i N. Fron. Sprenbækken. NØ. for Osestad i Hvarnes S. i Hedrum. Sprenbækken. Falder i Driva fra 0. nordenfor Kongsvold i Opdal. Sprenbækken. Falder fra V. ud i Vinstra i Opdal.

Hænger vel sammen med oldn. s p r æ n a, sprude, Folkespr. spræna, sprudle, sprøite, vælde frem, og sprena, sprøite gjennem en trang Aabning, udsproite en fin Straale (Ross). Jfr. Sprensbækken, som efter Helland I S. 20 kommer fra Sprensmyrene i Slemdal og gaar til Farris.

Sprengbækken. Udt. spræng-. Gaar ud i den fra Svarken rindende Elv, som falder i Vismundelven i Biri. Jfr. Hestsprengbækken. Det sidste maa vel forklares af Udtrykket sprengja ein Hest o: overanstrænge, saa at det sigter til, at Bækken er vanskelig at komme over med Hest. Spreng- kunde mulig sigte til det samme eller ogsaa hentyde til, at Vandet ligesom sprænger sig frem; jfr. svensk Dial. Sprängvatten, se Rietz.

Sprikobækken [ogsaa hort: Sprikbækken], Falder i Driva fra S. ved Uv i Opdal.

Jfr. sprikja, udspærre, udspile, og Adj. sprikjen, svulmende (Aasen).

Sprintaaen. Falder ud i Elsfjorden i Hemnes fra Vestsiden. Jfr. svensk Dial. sprinnta, springe hoppende, hoppe (Rietz).

Sprog-?

fSproven 38 Beitstaden. Udt. sprö'va, Dat. -van. — af Sprogho

AB. 4. Ved den fra Gladsjoen kommende Elv. † Sprovsæter. Sæter paa Sydsiden af Skorgeelven i Tresfjorden i Vestnes, ved en fra Sprovbotn kommende Elv.

Sprut-.

Sprutbækken. Gaar til Foras Tverelv Vigda i Meråker.

Sprutbækken. Gaar ud i Ranenfjorden paa Nordsiden i Nesne.

Sprutbækken. Falder ud i Fjorden nær Mastervik i Hemnes.Sprut--Staupa.

[Spruten. En Bæk, som med sterkt Fald gaar ned til Tustervandet

i Hatfjelddalen. RK.]. † Sprutedalen. Ved Skumfjeld nordlig i Slemdal. Af spruta, sprude, vælde frem.

? Sproiten. Elv i Selbu. DK. Ikke paa RK., som derimod har et Fjeld Sproiten her.

Hvis dette er et Elvenavn, kan det være beslægtet med det foreg.

Spytta. Udt. spetta. Tverelv fra S. til Bogna i Kvam S., Stod.

Spytta kan vel være = Spyta f., Vandaare, Kilde, vistnok af samme Stamme som spytta, oldn. spyta, spytte.

Staabækken. Løber ud i Hoveselven i Skogn.

Stabæk. Falder fra N. i Fura i Løiten ovenfor Haukstad. RK. † Stabæk 13 Bærum. Udt. stabækk. — Stadbæk RB. 111.

Efter Brugen af s t a Ö r i Betydning af Standsning kunde mau vel tænke sig, at StaÖbekkr har været brugt som Navn paa en Bæk med svagt Fald og langsomt Løb. Forresten er det vist ikke umuligt, at Navnet, uagtet det allerede i RB. skrives Staö-, opr. kan have lydt Staf bekk r, der som Elvenavn vilde svare til det ikke sjeldne Stavaaen. Se NG. II S. 131.

Stamaaen. Udt. stammåe. Gaar fra Stamtjern forbi Stamsæter til Pollvandet i Skiaaker.

Af Stamm m., Dæmning, Opdæmning. Jfr. Stemm-.

Stang-.

Stangeraaen. Udt. stangeråa. Falder i Lyngenfjorden i Klingen paa Vestsiden.

† Stangenes 85 Oddernes. Nær en liden Elvs Udløb.

* S t q n g, af stong f., Stang. Som Elvenavn maa det ligesom Spjot-og Stav- og lign. sigte til ret Løb. NG. XV S. 375 nævnes som en Mulighed, at Stangvik i Nordmøre (MA. S tang arv i k) og i Leka, begge ved Elve, kommer af Elvenavnet Stong.

[S t a r e 1 v e ri. Tilløb fra S. til Svartelven i Romedal. Gaar med ringe Fald mellem sumpige Bredder. Helland I S. 201], Af Starr = Storr m., oldn. storr f., Starrgræs, en Sivplante.

Staupa.

Staupa. Tverelv til Himla oppe i Fjeldet i Storelvedalen. [Staupaaen. Afløb for Gyltingsjøerne i 0. Rendalen og gaar til

Sverige. Helland I S. 109], Staupaaen. Udt. staupåga. Gaar forbi Staupaamoen i Beieren. Fjeld Staupaatinden.

Jfr. Stoparen, So i Skedevi S. i Östergötland.

Af Staup n., som her maa have samme Betydning som Stup. Jfr. Staup i Fossenavne, f. Ex. Aurstaupene i Eikesdalen og Staupfosseu i Tinn. Maa betyde en Elv, som styrter sig i sterke Fald.Stav--Stegaaen.

Stav-.

Stavaaen. Udt. stavåe. Falder i Laagen fra N. lidt ovenfor

Toftemoen i Dovre. Stavaaen Tverelv til Trivja østlig i Meldalen. Stavaaen. Udt. sta våa. Falder i Orkla ved Bruholt i Rennebu. Stavaaen. Udt. stavåa. 2 Aaer (Store og Lille), som gaar jevnsides til Byna i Opdal. [?† Stavdalen 4 S. Aurdal. Udt. stdvadalen. Ved en Bæk.

NG. IV, 2 S. 221], † S t a v d o 1 52 Solum. — i Stafdølo RB. 23. 26. Ved en Kile af Kilevandet, hvori falder en fra Stavsjøerne kommende Elv, som nu kaldes Veiaaen. † Stavedalen 44 Konsmo. Ved en Elv, som fra 0. gaar til Un-

dalselven. Ved dens Udløb ligger Vivlemo. † S t a v d a 1 88 Stranden. Ved en Tverelvs Udløb fra N. langt oppe i Stordalen.

[?† Stavik 7 Frænen. — Stafvik DN. X 92, 1412. Ved en Vik,

hvori der gaar ud en liden Aa]. [? † S t a v e 1 i 36 Meldalen. Ved et Tilløb til Svorka, som paa RK. kaldes Bokbækken. NG. XIV S. 152]. Jfr. Stafån, fra Stafsjön, i Bodarne S. i Nerike.

Af st af r m., Stav, Stok; betegner sandsynlig en Elv, som paa en længere Strækning har ret Løb. Se NG. Indl. S. 78. St af å er Navn paa 2 smaa Elve paa Island. Se Kålund I S. 435. II S. 87.

Stavaasa. Saa skal den Elv hede, som kommer ned ved Staurust i Lom og gaar forbi Stavaassæteren. Paastodes ogsaa kaldet Storaaen.

Elvenavnet er dannet af Stavaas, som formodentlig egentlig er et Fjeldnavn; stafr findes ofte brugt til Dannelse af saadanne.

Stavilla. Dannes af 3 Elve, Store, Midtre og Lille St., gaar gjennem det søndre Dalføre i Soknedalen og forener sig med Igla, hvorefter den kaldes Sokna.

Vel ogsaa dannet af stafr. Endelsen -illa er hyppig i Elvenavne i Guldalen og Orkedalen.

? † Stavlum 126 0. Eker. Udt. stuvlåmm. — i Staflæimum DN. III 198, 1345. VI 322, 1371.

† Stavlund 11 Klæbu. Udt. stä'vlövjna, Dat. -IdVjP,. —Staffllund

G. 126. Ved en Bæk. † Stav lund 51 Værdalen. Udt. stå'vlün.iij. Ved en større Bæk.

O. R. henfører videre Stavlundstøen (KK.) ved Begna i Norderhov hid og antager, at man i disse Navne har et Elvenavn paa -u n d. Det ovenfor nævnte Stavlum synes at indeholde samme Stamme.

Stegaaen. Falder i Reppa i Grøvudalen i Sundalen.

Horer vel til Stammen stig-; men Opfatningen af Elvenavnets Betydning kan være usikker. Se Stigaaen.246

Stein-.

Steinaaen. Gaar ud i Laagen fra V. i S. Fron ligeoverfor Hundorp. Gd. Steindalen. [S t e i n a a e n, store og lille. Kommer fra Steinfjeldet og gaar ud i

Namsen nordligst i Grong. RK.]. Stenbækken. Gaar ud i Glommen ved Stenviken i Storelvedalen. NG. III S. 353.

[Stenbækken. Gaar ud i Tryssilelven fra ö. i Ytre Rendalen. RK.].

S t e i n d ø 1 a. Paa Vestsiden af Fannaraaken i Fortun S. i Lyster. S t e i n d ø 1 a. Falder ud ved Doksæter paa Nordsiden af Fjorden i Indviken.

Af s t e i n n m. Undertiden, som ved Steinaaen i Grong, kan Elvenavnet vel komme af Stein, brugt som Fjeldnavn ; i andre Tilfælde kan der sigtes til Klipper eller meget store Stene i Elveløbet. Vel i Betydning noget

forskjelligt fra de af grjot dannede Elvenavne, som sigter til et af mindre eller middelsstore Stene opfyldt Leie.

Steinsetaaen. Udt. steinsetao. Tilløb til den ved Grinde i Leikanger udmundende Elv. Gaar forbi Steinset Sæter. Dannet af Sæterens Navn.

Steind-

† S t e i n d e 55 N. Aurdal. Udt. stei'nde. — Steindar RB. 283. Ved Udløbet af en større Elv, Sundeimselven, og ved en i denne faldende Bæk.

† S t e i n d e 19 Vang V. Paa Nordsiden af Vangsmjøsen ved en

liden Bæk, som styrter ned over Fjeldet. † Stend 97 Fane. — Stennd VL. Jfr. Steindarfjçrör, det gamle Navn paa Fanefjorden. Nær en Bæk og ikke langt fra den forbi Kirken udfaldende Aa. Maaske en Afledning af s t e i n n.

Stelaaen. Falder i Melfjorden i Rødø langt inde paa Nordsiden.

Hvis Navnet udtales med «tykt» 1, kunde man gjette, at det hænger sammen med oldn. s t i r 8 r, stiv, ubøielig, Folkespr. styrd, nu ialfald i det Trondhjemske tildels udt. stel (med «tykt» 1).

† Stemland 52 Skjerstad. — Stemmeland 17de Aarh.

Man kunde tænke sig et Elvenavn * S temma, dannet af Stamm m., Dæmning. Jfr. Stamaaen.

Sterra. Udt. stcérra. Falder i Songavandet ovenfor Totak i Rauland.

Kunde mulig være afledet af storr f., Starrgræs; jfr. Starelven. Stert-.

† S terten 100 Rissen. Udt. st&lta, Dat. -tån. Ved en kort Elv, nu Stertelven, der falder ud i Lensvikelven.Stert--Stjörn.

247

† Statland 31 Fosnes. — Stertland 1520. 1559. Stierttlandt DN. X 796. c. 1550. Ved Udløbet i Namsenfjorden af en storre Elv. Navnet i Rissen sees af Udt. at være et svagt Hunkjonsord. O. R. antager, at der i disse Navne ligger et Elvenavn, beslægtet med st ert r m., Stjert, Hale. Se Thj. VSS. 1882 S. 67. Med Hensyn til Betydningen jfr. Stuv-.

Stigaaen. Kommer fra Fjeldene nordøstligst i Værdalen og gaar til Gauna i Snaasen.

Sandsynlig samme Navn som Stegaaen; se ovfr.

Stikl-

† Stiklen 130 Trøgstad. Udt. stehMa. Ved en Bæk, som kommer fra Stiklatjern.

† Stikle 112 Aremark. Udt. sté'JcMe. — i Stiklu RB. 153. Ligger

ved Stikletjern, som har Aflob gjennem en Bæk. •^Stiklestad 27 Værdalen. Udt. stj'kksta. I Kongesagaerne alm. Stiklastaöir, paa et Par Steder Stiklar-. Der gaar en Bæk mellem Gaardene ned til Værdalselven. [? † S t i k k e 1 v i k e n. En Bugt i Røsvandet i Hatfjelddalen paa Vestsiden, hvori Stikkelvikelven falder ud. RK.].

* Stikl og "Stikla. Den første Form synes man at have i Stiklestad, medens den svage Form ligger til Grund for Navnene i Smaalenene. Vel af stikla, at hoppe. Se NG. 1 S. 22. Stikkelen, en Sø i Hitteraaens Vasdrag i Røros, har vel snarest sit Navn af sine spidse Bugter, af stikiil m., Pig, Spids af et Horn.

Stj ernebækken. Falder i Vefsenelven nedenfor Grøva.

Udt. ukjendt. Som en usikker Gjetning formoder jeg, at man her kan have samme Stamme som i Gaardnavnet Skjern i Aa, som ogsaa antagelig er Elvenavn.

Stj «ir-.

† Stj öra dalr, Kongesagaerne og ellers alm. i MA. Nu Stjordalen, Bygdenavn i N. Trondhjems Amt.

Samme Stamme har man vel ogsaa i Skjør 111 Eidsberg, i Stiore RB. 170. DN. X 153, 1449, fremdeles i Skjør i Bjørnør, Støre, Skøre 1520, som vel nærmest opr. er Fjordnavn, og ligesaa i Stjorndalr BK. 24a (Storn-BK. 23 b), hvis O. R. har Ret i sin Formodning, at dette er Feil for Stj o ru-dalr. Se NG. I S. 145. XV S. 30. N. Fjordn. S. 60. Jfr. ogsaa NG. IV, 2 S. 206.

[Stjörn.

Stiorn. Aaen Stiornaa, fiska aan Stiornen AB. 125 s. Bruges der som Navn paa den Elv, som falder ud i den nordre Arm af Skjornfjorden i Skjørn. Nu bruges Navnet som Bygdenavn. ? † i Stiorndale BK. 24a. i Storndal BK. 23b. " Nævnt under Bru Kirke i Søndfjordj.

N. Fjordn. S. 69 opfattes Stjörn som opr. Fjordnavn; af Stedet i AB. synes det dog at fremgaa, at det egentlig er Navn paa Elven, hvortil ogsaa Ordets Form passer. Hvis Stiorndal er rigtig skrevet i BK., maa ogsaa dette høre hid. Stjörn kunde være en Afledning med -n af Stammen S tjor-.248

Stokk- — Strangen.

Stokk-.

Stokka. Øverst i Saltelvens Vasdrag i Saltdalen; har et temmelig ret Lob.

[Stokka. Gaar til Randalselven nær Rigsgrændsen paa Grændsen

mellem Mo Ndl. og Saltdalen. RK.]. Stokkaaen. Tverelv til Ulvaaen øverst i Grytten. Stokkaae n. Udt. stakkåa. Liden Aa söndenfor Bronstad i Rindal en.

? † Stokstad 9 Hobøl. Udt. stå kista (ogsaa hort stö'kksta). —

i Stokstodum DN. III 309, 1376 o. fl. St. NG. I S. 379. ?† Stokstad 88 Kraakstad. Udt. ståkksta. NG. Il S. 40. ? † S t o k s t a d 106 Ullensaker. — Stokkastad (Akk.) RB. 292. NG. II S. 319.

† S t o k s e t 238 Furnes. Udt. ståkkset. — af Stoksætrom RB.

267. Ved en Elv. NG. III S. 72. [† S t o k d a 1 29 Malvik. Ved en til Jonsvandet rindende Bæk. NG. XIV S. 358],

[† S to kvik 28 Flakstad. — Stockeuig 1567. Nær Udløbet af en Aa med meget ret Løb. RK.].

Jfr. Stockån, Okome S., Halland. Stockasjön, Björketorp S., Elfs-borgs L.; ved Elven derfra Gd. Stockabäck.

Kan enten komme af s t o k k r m., Stok, og Navnet maa isaafald sigte til ret Lob (jfr. Stav-), eller af støkk va, springe, hoppe. Se NG. Indl. S. 79.

[Stormdalsaaen, store og lille. Kaldes efter sit Sammenløb Stormdalselven, som gaar ud i Ranenelven. Gd. Stormdalsheien 78 Mo Ndl. RK.].

Jfr. maaske Folkespr. storma, larme, buldre.

Straadola. Kommer fra Sverige, hvor den kaldes Skjækra, og gaar forbi Straadalen ud i Væravandet i Værdalen. Jfr. Stråa, 3 Elve, som falder i Lofssjön i Herjedalen. Se *Strøy.

Straal-.

S t r a a 1 e n (AK.). Gaar fra Straalevand til Hinnøgla forbi Straal-

sæteren i N. Fron. Straalbækken. Falder i Grønlivandet vestenfor Gaundalen i

Snaasen.

† Straalsjoen. Udt. stråsjø'n. Har gjennem en kort Elv Afløb til Egnunda i Lilleelvedalen. Gde Straalberget og Straalsjøhaugen. Jfr. Strålången, Søer i "Varna S. og i Iiingarum S. i Östergötland, paa det første Sted med Gd. Strålsäter.

En Straalsjø Andes ogsaa i Dovre; samme Stamme har man vel ogsaa i Straalsund i Glemminge og i Flesberg.

Staar mulig i Forbindelse med den i nyere Islandsk bevarede Stamme strjål-, hvis Begreb synes at være: splittet, spredt, tyndt udbredt. Se NG. III S. 384.

Strangen. Udt. strangen. Gaar fra V. ud i Synna söndenfor Svnn-fjorden i N. Land.

Jfr. Strangen, Sø i St. Malm S., Södermanland.

Staar udentvivl i Forbindelse med Adj. strang r, voldsom, strid.Strankaaen — Stugu-,

249

Strankaaen. Gaar ned til Todalen i Stangvik. Maaske beslægtet med den foreg. Stamme.

Strid-.

S t r i a a e n. Udt. strVåe. Falder i Svaane paa Dovrefjeld. Stria. Kommer fra Strivandene i Sorli S. i Lierne og gaar gjennem Fjeldoia til Sverige.

Jfr. Striern, Sø i Hagerstad S., Östergötland.

Sandsynlig af Adj. s tri ö r, strid, heftig, især om Strøm og Vind.

[Stromp-?

† Strompdalen 52 Grong. Udt. strö"mpdalen. Ved Strompdals-

elven, en Tverelv til Lindseta. † Strompdalen. En kort Fjelddal med en Bæk, der gaar ud i Bjellaaen i Mo Ndl.].

Mulig beslægtet med det af Koss fra det Nordenfjeldske anførte Adj. strumpen, som gaar stolprende og snublende. Jfr. NG. XV S. 298.

Stropla. Udt. strå'pla. Udspringer paa Nordsiden af Snehætten og gaar ud i Kaldvella ovenfor Kongsvold i Opdal.

Hænger vel sammen med Stroppe m., Stroppa f., Blanding af Is eller Sne og Vand, og Adj. stropa, stropla, om Vand, som er blandet med Is og Sne (se Ross). Mindre sandsynligt er det vel, at det hænger sammen med svensk Dial. ströpple n., en Sumpvæxt, equisetum limosum.

Struk-.

S t r u k a. Udt. struka. Falder i en høi Fos nedover Fjeldet vestenfor

Langsteinen i Skatval. [Strokbækken. Gaar fra Stroktjern ud i Blakkaaen i Mo Ndl. Efter RK. har den paa et Stykke et voldsomt Fald nedover Fjeldsiden]. Kommer af den Stamme, man har i s t r j ti k a, som ogsaa bruges om sterk Strom, jfr. Stryk m., sterk Strøm i et Vanddrag, og Strok n., som efter Aasen i Nordland bruges i samme Betydning.

* Stroy.

† S t r o n e s 49 Trøgstad. — Stræinæs DN. V 260, 1393. Stroynes BB. 145 ff. DN. XI 195, 1470. Ved en til Øieren gaaende Elv. NG. I S. 8.

* S t r ø y svarer til det tydske Strowa, Strowi, Strowe, Strewa, se Forstemann Ortsn. Sp. 1394. Den germanske Fællesform er *Straujö, af samme Rod som oldn. s t r a u m r, og Elvenavnet svarer videre til litauisk s r o v é, Strømning, lettisk sträwe, kirkeslav. struja. — Stråa (se ovfr.) kunde være nærbeslægtet og være opstaaet af et fællesgermansk * S t r a w ö, og svare til græsk (>orj, Flyden. S. B.

[Stiigu-J

† S t u e d a 1 171 Orkedalen. Udt. stu gudalen. Ligger ved en Elv, som gaar gjennem Stugudalstjern og falder i Søvandet ved Stugu-holmen. NG. XIV S. 139. † Stuedalen 191 Tydalen. Udt. stügüdalen. Ligger ved en Aas Udlob i Stuesjøen, udt. stu sø'n. Paa den anden Side af Soen250

Stuv--Støvel-.

ligger Stuevolden, udt. stügüvåUen, ogsaa ved en Elvs Udlob. NG. XIV S. 394.

† Stuguneset 34, 3 Lierne. Ligger ved Stuguvandet, som gjennemstrømmes af en Elv, som gaar til Sverige].

Det er ikke sandsynligt, at disse Navne er sms. med Fællesordet Stuga f. = Stova, Stue. Meget synes at tale for, at de indeholder et Elvenavn; men om dettes opr. Form kan der nok være Tvivl.

Stuttbækken. Gaar forbi Stuttaavolden ud i Lødolja i Tvdalen. Jfr. Styttaadalen 167, 6 Tydalen, udt. sty'ttådalen.

Af Adj. s tutt r, kort, nu tildels udt. støtt og stytt. Maaske er Elvens rette Navn Styttaaen.

Stuv-.

Stuva. Ganske kort Elv mellem Imssjøerne østligst i Ringebu. Stuva. Ganske kort Elv fra Mælsjøen til Kroksjøen i Mesnas Vasdrag i Ringsaker.

Stuva. Udt. stüva. Ganske kort Elv fra Mjødokka til et Tjern

lidt nedenfor i Dokkas Vasdrag i V. Gausdal. Stuvaaen. Udt. stuvåna. Falder i Nidelven söndenfor Sigridnes i Aamli.

Af stüfr m., Stump.

Stufsa. Elv inderst i Tafjorden i Norddalen. DK.

Hører mulig til stüpa; jfr. stufs hos Ross, pludselig, bråt.

Stygg-.

Stygbækken. Falder i Tryssilelven fra 0. lidt söndenfor Koloa. iStyggaaen. Fortsættelsen af Rasenaaen, som falder i Raasen i N. Odalen. RK.].

Af Adj. stygg i Betydning af truende, barsk, farlig.

Styr-.

Størja. Grændseelv mellem S. og N. Odalen, gaar ud i Storsjøen. † S t ø r d a 1 26 Dybvaag. — Styrredal 1593. Ovenfor Enden af Stør-

dalsvandet, hvis Elv har Udløb ved Geving. † Stør dal 14 Askvold. Udt. størr- eller starr-. Ved en liden Elvs Udløb paa Sydsiden af Stangfjorden.

Disse Navne hører sandsynlig sammen og hænger vel sammen med s ty r r m., Uro, Støi, og Folkespr. styrja, støie, vække Uro.

† S tor dal 107 Rissen. Udt. størrdalen. — af Størkilodale AB. 63. Ved en Elv, som falder ud paa Sydsiden af Trondhjemsfjorden.

S. B. formoder, at Navnets 1ste Led indeholder et Elvenavn Stor-kila f., af starkill m., Kile, smal Bugt, hvori der voxer Stargræs. Se NG. XIV S. 114 og Fritzner III S. 1108.

? Stovelbækken. Falder i Feragen i Røros paa Østsiden.

Maaske at sammenstille med styvla, gaa stivt og tungt; humpe afsted (Ross).Su- — Sul-.

† S u v a n d 59 Holme. Langt oppe ved det Vasdrag, som falder ud ved Hartmark. Længere oppe, ved det Vand, hvorfra Elven har sit Udspring, ligger Systad 58 Holme. ? † Sudland 80 Vanse. Udt. siVcl-, — Syrland DN. XII 224, 1490. Ved en Elv.

I Sudvatn DN. Il 564, 1443, nu SU vatn eller SØ vann i Drangedal, er Iste Led vel snarest s u 8 r, Syd. Elvenavnet synes i Oldn. at have været bøiet: Nom. * S y r, Gen. "Syr, Akk. *Sü og som Sammensætningsform

* S ü-. Syrstad forudsætter en gammel Form *Syrsta8ir. Den nuv. Form Sudland har faaet sit u fra Akk. * S u.

Elvenavnet synes at være. samme Ord som det, der betyder «en So». S. B.

* Sufla.

† Su le ru d 20 Eidsberg. Udt. Sli ter ti. — Suflurud RB. 166 ff. Suflærud DN. V 328, 1409. Suflorud DN. I 474, 1418. Ved en liden Elv.

? † Sulerud 82 Enebak. Udt. siClrii. Nær et Vandløb.

Med Hensyn til det sidste Navn, som man ikke kjender i middelaldersk Form, kunde man ogsaa tænke sig, at Elvenavnet Svala (se nedfr.) kunde ligge til Grund. Se NG. II S. 220. Sulerud i Kaade og i Sørum indeholder vel en anden Stamme.

Sukkal

† Sukken 22 Trøgstad. Udt. sö'kka. Ved en liden Bæk. † Sukken 21 Rødenes. Udt. sokken. — i Slikkunne RB. 151.

Ved en Aa, som falder ud paa Grændsen af Ømark. † Sukke 125 Vaaler Sml. Udt. sö'kke. — i Sukku RB. 485. Nær en Elv, men der kan nok være Spørgsmaal, om denne ikke har ført et andet Navn (Foka). ?† Sukke 80 S. Aurdal. Udt. sukke (1 opgav i bestemt Form

sukko). Usikkert, om der her er noget Vandløb. † i Sukkadale RB. 30. I Brunlanes. Et Sukke anføres 1664 og 1723 som Underbrug til Halle 13 Brunlanes.

NG. I S. 4, jfr. S. 168 og 374, formodes det, at Navnet staar i Forbindelse med s ø k k v a, at synke, og betegner en Sænkning, Fordybning, idet det sammenlignes med det af Aasen og Boss fra fl. St. anførte Sukka, Hulning, Fordybning. Oprindelse af Elvenavn nævnes ikke her. Sukke og Sukka findes forøvrigt som Gaardnavn paa endnu flere Steder i det sydlige af Landet.

Sul-.

Sula. Kildeelv til Lærdalselven paa Fillefjeld. Kommer fra Sulvandene under Suletind. Sula. Udt. sil la. Gaar forbi Sulsætrene og falder i Laagen nær

Sodorp Kirke i N. Fron. ?† Sule rud 62 Enebak. Udt. sulrü. — Sullarudh RB. 442. Ved en Bæk.

† S u 1 e n g 141 S. Fron. Udt. siilæng. — Solenng c. 1575. Ved en Bæk.

† Suleskar 1 Siredalen. Ved et Tillob fra 0. til Sireaaen.252

Sul- — Surk-,

† Suldal, Bygdenavn i Ryfylke. Udt. su Mai. — Suladalr DN. II 32, 1295." IV 58, 1301 o. m. fl. St. Sulu- DN. XIII 73, 1428. Sola- DN. IV 74, 1308.

Endel af disse Navne horer mulig til andre Stammer. De, i hvilke man har Udt. med «tykt> 1, kan saaledes ogsaa høre til Stammen S u r Ö-. Det er sandsynligt, at dette er Tilfælde ialfald med Sula i N. Fron. Den ældre Skriftform af Navuet i Enebak synes efter den nuv. Udt. at maatte være feilagtig. Stammen s ü 1- synes at have Grundbetydning af noget kløftet. Nogle andre med Sul- begyndende Navne findes ndfr. under Sval-,

"? S u r a. Saa kaldes paa RK. en Elv, som falder ud ved Surnflot i V. Gausdal; men denne Form er neppe rigtig. Se under Surö-].

NG. XY S. 330 fremsættes den Formodning, at Survik 2 Fosnes kan indeholde et Navn Sura paa den i Viken faldende Bæk, ligesom Survik i Bø Ndl. Dette Elvenavn maatte vel komme af Adj. surr, jfr. Syr-.

Surö-.

Sula. Udt. stTla. Falder i Bøvra ved Suleim 132 Lom, udt. siileim, a Surdæim, i Surdeime DN. III 145, 1330. 237, 1356. 419, 1402. II 534, 1432. Sula. Udt. sula (lidt usikker Opgave; Sura RK.). Falder ud ved Surnflot i V. Gausdal.

Om det sidste Navn hører hid, er tvivlsomt. Man kunde for dette ogsaa tænke sig en opr. Form *SurÖn; se NG. IV, 1 S. 205. Derimod er mulig nogle af de under Sul- opførte rettere at henføre hid.

Surk-.

S ø r k a. Udt. sørka. Gaar ud i Storsjøen i N. Odalen forbi Sørke-dalen, udt. sø'rke-. Ved dens Udløb er der efter RK. en Plads Sorknes.

S o r k a. Udt. sarka. Falder ud i Glommen i Grue ved Sorknes,

udt. søftraé^Surkunes RB. 292. DN. I 119, 1312. S o r k a. Udt. sarka. Falder ud i Fæmundsjøen sydligst paa Østsiden forbi Sorken 139 Tolgen, udt. sarka (?). S o r k a. Udt. sørka (?). Gaar ud i Glommen ved Sorknes 26 Aa-

mot, udt. sø'ltnés. S o r k e. Udt. sarJge. Gaar fra Vandet sårk paa Grændsen af Ho-

vinsbvgden og Rollag mod 0. til Laagen. Udt. er telemarksk. Surkebækken. Falder i Leira i Nannestad ovenfor Leirsjøen.

Maa være = Surko aa DN. VI 622, 1475. † S u r k u I i i d RB. 177. Gaaet incl under Mørk 48 Spydeberg. † Surkudalr RB. 301. Nu Sørkedalen, Grændenavn i Aker. † Sorknes 82 Sørum. Udt. så'rknes (ogsaa hort sø"rknes). — Surkunes RB. 441. Surkones RB. 425.

Jfr. Surktjärn, med Afløb til Partilied i Gøteborgs L. Sorkan, Elv i Fryksände S. i Vermland.

Er af samme Stamme som det nordenfjelds paa flere Steder forekommende Elvenavn Svorka, samt Navnene Sverka og Svarka. Jfr. ogsaa Sørkja. Formen Surka synes kun at tilhøre Østlandet. Det afledes af Munch (Saml. Afh. IV S. 178) af et Rodverbum * s vir ka, svarende til angelsachs, sweor-c a li, at mørkne. Betydningen bliver da omtr. den samme som i de af Svart- dannede Navne.

Surn-.

Surna. Udt. siin.na (i Surendalen), sö'iida (i Rindalen). Hovedelven gjennem Rindalen og Surendalen. Jfr. Sürnadalr Hkr. (Unger) 393. Landn. (1900) 77. 196 o. fl. St. i Sagaerne. † Su rn flot 74 V. Gausdal. Udt. sü'nnfløtt. — Swrnaflek DN. I

568, 1442. Ved en Elv, som paa RK. kaldes Sura (se ovfr). † Surenflott 1668. 1723. Udt. sü'nnfløtt. Nu gaaet ind under GN. 14 og 29 0. Gausdal. Vel = Swrflæck DN. III 767, 1515 (neppe rigtig skrevet). †Sunneklep 83 Vaale. — Surne-, Sorne- c. 1575. Ved en Bæk. † Surendalen. Liden Dal, der gaar ned mod Aandal i Batn-fj orden i Øre.

? † S u n d 1 i 23 Orkedalen. Udt. sy'n,n,Ua. Ved nogle Bække. Jfr. NG. XIV S. 128.

[? † S u n d a 1 e n 62 Aasen. Udt. sij inndalen. Ved en storre Bæk. Ovenfor, oppe i Fjeldet, ligger et Vand Sonningen. NG. XV S. 81].

Surn. Opr. *Sur5n?, jfr. S u r ö a. Se NG. IV, 1 S. 205. Samme Stamme har man vel ogsaa i flere Ønavne, som Sunnoen i Os, skr. Stirnøy i BK. 68 b, Surnøen paa 2 Steder i Vikten og paa et Par Steder i Nordland.

Surt-.

Sulta. Udt. sulta. Bielv til Romua paa Østsiden i Ullensaker. S u r t a. Udt. sulta. Falder ud nedenfor Kvisberg i V. Gausdal.

Kommer efter AK. fra Svarttjern. Sortebækken. Falder i Tjaagevand i Gransherred (Surte Bæk AK.).

† Surteberg 212 Krødsherred. Udt. sulte-. —Surtebærgh 1520.

Ved en Bæks Udlob i Krøderen paa Vestsiden. † S u r t e d a 1 10 Bamle. Udt. sultdal. — Jfr. Surturud RB. 20

under Bamle Kirke. Ved en Bæk, som gaar ud i Frier. † Surte dalen 24 Slemdal. Udt. suddælen. — Sortedal

1585.

Ved en liden Bæk. † S urteland 51 Øislebø. Ved en Elv. † Surtevand. Nordlig i Eiken i Hægebostad.

Jfr. Surteån, i Surteby S. i Elfsborg L.; langt oppe ved en af Kildeelvene ligger Surtedal.

S u r t a. Beslægtet med Stammen svart-. Jfr. de nu i Dele af det sydlige Norge brugte Ord surta, sværte, og Surta f., Sværtejord = svorta og Svorta (Aasen og Koss). Navnet har vel ligesom de med Svart- og Svort-begyndende Navne Hensyn til sort eller mørk Dyndjord i Leiet. De under Svart- opførte, som nu udtales Sort-, kunde mulig ligesaa godt være opførte her.

Susbækken. Gaar til Storbækken, som falder i Eltsjoen i Tryssil. Deraf Gd. Susmobækmora 51, 7 Tryssil, kaldet susbæ/cJcmöra. Jfr. Suserud i Skiptvet, Susebakke i Eidsberg og Suserud, Plads ovenfor Tinnefoss i Hitterdal. Disse Navne er dog NG. I S. 78, jfr. 152, ikke udtrykkelig forklarede af Elvenavn. Vel af susa, brugt om susende Lyd.254

Susna — Sval-

Susiia. Udt. susna. Stor Tverelv til Vefsenelven. gaar gjennem Susendalen i Hatfjelddalen. Et Tillob til den kaldes Lille Susna.

Mulig en Afledning med -n af den foreg. Stamme. Det er værd at merke Ligheden i Dannelsesmaaden af dette Navn og Hovedelvens (* Vefsn).

† S u v d a 1 52 Drangedal. Udt. suvclal. — Subdal DN. I 564, 1442. V 819, 1540.

† Surdal 5 Lundeherred. Udt. suvdal. — i Sofdale RB. 12 s. Subbedall c. 1575. Efter AK. synes en liden Elv at udspringe i Nærheden.

Efter S. B. mulig beslægtet med Sufl-. Se ovfr.

Svaane. Udt. svane (i Lesje) eller svone (i Dovre). Gaar til Kald-vella paa Dovrefjeld.

Kunde formodes at være = Svon, Sideform for Svana f., Svane. Denne Form har dog efter Aasen aabent o. Det kan vel neppe være en Sammendragning for Sva-aane, af Stammen Svad-,

Svad-.

S v a a a e n. Udt. sva åe. Falder fra N. i Skjole i Skiaaker. [Svabækken. Gaar fra S. ud i Gisna i Rennebu], [S v a b æ k k e n. Udt. sva-. Gaar fra Slipertjern ud i Vindela i Opdal],

? † Svaidalssæter. Paa Østsiden i Morkrisdalen i Lyster. AK.

Af Svad n., Bjergskraaning uden Jord, nøgen Bjergflade. Betegner altsaa et Vandløb, som gaar over Svadberg; jfr. Svadbotn, Klippegrund i Våndet (Aasen).

Svaf-.

† Svaanes 21 Egersund. — Suaffnes 1520. Suauenes 1563. Jfr. Svåfuvik Fornm. s. IX 38. Ved Udløbet af en fra Svaavandet kommende Elv (nu Svaaelven?). Udenfor Viken ligger Svaa-holmene.

† Svaasand 13 Jondal. — Suauosandr DN. XII 225, 1490. Ved en Elv.

Det til Grund liggende Elvenavn maa have været * S v å f a eller " S v a f a. Mon det sknlde hænge sammen med svensk Dial. svava, begynde at bundfryse (om Strømme og Aaer), jfr. svav n., Vandets Stigning ved, at Stenene paa Bunden belægges med Is (se Rietz)?

Sval-.

Sulu. Falder i Leirsjøen i Nannestad, som har Afløb gjennem Leira.

Sulubækken. Falder forbi Hveinemo ud i Holandselven. [† Su lus tad 19 0. Toten. Udt. sulüsta. Ved en Bæk. NG. IV, 2 S. 52],

† Sulutvet 141 Ramnes. Udt. sulu-. — Solthuedt c. 1575. Ved en Bæk.

† S v aal land 53 Fjelberg. — Swaleland 1520. Nær en Elv vestligst paa Bjostranden.Sval--S vark-.

? † Svoldal 66 Kvinnherred. — Sualdalen 1668. Svaalendal 1723. Ved en Elv.

Jfr. Svalen, Sø i Gärdserum S., Kalmar L.

Disse Navne er vel at henføre til et Elvenavn * S v a 1 a, der kunde være Fuglenavnet svala f. Ogsaa dette er nu paa Østlandet blevet til Sulu. NG. IV, 2 S. 52 forklares det af Adj. s va lr, kjølig, hvilket tør være ligesaa rimeligt.

[S v a 11 b æ k k e n. Udt. svdUj-. Falder fra V. ud i Vefsenelven i Vefsen].

Vel snarest af svell n., opsvulmet Is i Vandløb, nu paa enkelte Steder Svall; isaafald i Betydning omtr. = Speika. Muligt vilde det dog ogsaa være at henføre det til svalla, snakke, især høirøstet; jfr. Skvaldra.

† Svalugnadalen. Bækkedal, som munder ud i Fjærlands-fjorden paa Vestsiden, i Balestrand.

2det Led synes at være det samme som i Skulovna; se ovfr.

Svan-.

Svanelven. Gaar paa Grændsen af Berg og Trano paa Senjen. † S v an dal 12 Saude Ryf. I en Dal, som munder ud paa Vestsiden af Saudefjorden. † Svandalslægeret. Ved en Elv, som danner Novlefossen i Røldal.

[?†Svanem 48 Hevne. Ved en Sideelv til Røstelven, som ved

Gaarden løber i en Bue]. [† Svanaae. Nævnt 1723 som en Plads under Simle i Leka.

Formen maaske tvivlsom, se NG. XV S. 378], † Svandalen 24 Dverberg. Udt. svan-.

Jfr. Svanån, Unnaryd S., Jönköpings L. Svan, Soer i Gunnilbo S. i Westerås L. med Gd. Svansbo, og i Svanskog S. i Vermland.

Svanelven (Svanaaen) er maaske direkte sms. med Fuglenavnet Svane. Forøvrigt maa der til Grund ligge et Elvenavn * S v a n a, af s van r m., Svane, eller et Hunkjønsord af samme Stamme, jfr. Folkespr. Svana f.

Svaningaaen. Liden Elv, som fra N. falder i Rauma paa Lesje-skogen. AK.

Kan ikke være afledet af et Sønavn, da der ingen Sø synes at være i Vasdraget; derfor sandsynlig et Elvenavn paa -ing. Mon af svana, svinde ind, aftage, eller ogsaa af den ovfr. nævnte Stamme.

Svark-.

Svarka. Udt. svä'rJca. Gaar fra Søen Svarken til Vismundelven i Biri.

S v arkbækken. Kommer fra Søen Lille Svarken paa samme Vandskille som den foreg, og gaar mod S. ud i Finna i Biri. RK.].

Jfr. Surk-, S verk- og Svork-; de maa alle ansees som forskjellige Former af den samme Stamme.

Svart--Svarv-,

Svart-.

Svartaaen. Bielv til Flera fra 0. ovenfor Flermoen i Tryssil. [S v a r t a a e n. Gaar fra 0. ud i Laagen i Ringebu. RK.]. [Svartaaen. Tilløb til Frya i S. Fron. RK.]. Svartaaen. Gaar paa Grændsen af Andebu og Hvarnes S. i Hedrum.

Svartaaen. Falder fra 0. i Folda i Surendalen. Svartaaen. Falder fra 0. i Heina i Tydalen. [Svartaaen. Falder ud i Gilsaaen ved Gilsaa Hytte i Meråker. RK.].

Svartelven. Kommer fra Rokosjøen i Løiten og falder i Akers-

viken nær Hamar. [Svartbækken. Gaar fra et Tjern Svartputten mod N. til Øi-

angen i Gran. RK.]. ? † Svarterud 22 Enebak. — Suortterudt c. 1575. NG. IIS. 213. † Svartbækken 95 Løiten. NG. III S. 113.

Jfr. Svartelfven, Kihl S. i Nerike. Svartrå, Gd. ved en Elv fra Søen Svarten i Nordre Halland. Svarten, Sø i Nykyrka S. i Östergötland. Hag-svarten, Sø i W. Thorsås S. i Kronobergs L. Svartingen Sø i Länna S. i Stockholms L.

Af Adj. svartr, sort; har vel Hensyn til sort Bundjord i Leiet. De fleste af de ovfr. anførte Elvenavne er vel direkte sms. med Adjektivet og -aa, -elv, -bæk; men man kan vel ogsaa tænke sig et opr. Elvenavn * Svarta. Jfr. Surt- og Svort-. Jfr. ogsaa Svartungen, et Vand paa Grændsen af Hur-dalen og V. Toten.

Svarthumle, se Humle. Svarton a, se AuSn.

Svarv-.

Svarva. Udt. svarva. Tverelv fra 0. til Vulu i Vaardalen i Lom. Svarva. Udt. svarva. Falder fra S. ud i Gjende østenfor Memuru-hammeren.

† Svarvaaen. Plads ved en Elv, der gaar gjennem Svarvaavand

til Simlestrømmen i Leka. † Svar cl alen. Kommer ned fra V. ovenfor Veitestrandsvandet i Hafslo.

† Svardalen 66 Gulen. Udt. svar-. Ved et Vasdrag paa Vestsiden af Eidsfjorden. † S v a r d a 1 90 Kinn. Udt. svar-. — i Suaruadal BK. 20 b. i

Suarfervadrsdale BK. 24 a. Swarwedal 1520. Ved en Elv. † Særdal 32 Budalen. Udt. særdatin,n. Ligger ved en Bæk,

som i en stor Bue gaar ud i Bua. [? † Svarva 143 Inderoen. Udt. svarva. — af Swarfuade AB. 8.

Sworwodh 1520. Ved en i Bugtninger gaaende Bæk]. [*? † S v a r v a 65 Beitstaden. Udt. svarva. Nær en Elv]. ['? † Svarva 49 Snaasen. Udt. svarva. — af Swarfuade AB. 10. G. 116. Ved Hovedelven, som ber gaar i sterke Slyngninger]. Jfr. Svarfvaren, Sø i Sättersta S., Södermanland.

Staar vel i Forbindelse med Folkespr. svarva, svinge rundt, gaa i Ring. Se Thj. VSS. 1882 S. 23, hvor det nordenfjeldske Gaardnavn Svarva antagesSveig- — Sverk .

opstaaet af en gammel Form Svarfaör m. og altsaa ikke at være Elvenavn. Man maa dog vel kunne antage en gammel Form "Svorfu8, Gen. S v a r f-a 8 a r, opr. Elvenavn. Se NG. XV S. 190. Svarstad i Lardal og Svarve-stad i Bremanger forklares vel snarest af svarfaSr, brugt som Mandstil-navn, ligesom det islandske Svarfa8ardalr. Jfr. Sververen i Lardal, vel et opr. Sønavn 8 S verf ir, af Stammen s va r f-.

Sveig-.

Sveia. Udt. svei'a. Bæk, som gaar til Gaula i Flaa Gul. † Sveigenes 25 Kvinesdal. Ved en Bæk. † Sveigvand. Har Afløb vestover til Aaseral. † Sveigsæter. Ved en Elv, som falder i Solsevand i Ulvik.

:SSveigja f. Hænger vel sammen med Adj. sveig r, bøielig, og sveigja, at bøie; jfr. Folkespr. Sveigja f. og Sveig m., en tynd, bøielig Kvist. Ved Sveige i Flekkefjord synes der ikke at være Vandløb; men Navnet har vel der Hensyn til et krumt, langt udstikkende Nes.

Sveiva. Gaar fra Sveivtjern i store Bugtninger mod N. ud i den nordøstlige Arm af Møsvandet i Seljord.

Jfr. Folkespr. sveiva, svinge, dreie, og oldn. s v i f a. Jfr. Sviv-,

Svei-.

S v æ 1 a. Udt. svæla. Gaar fra Svæltjern forbi Svælhøgda ud i

Breia, som falder i Tromsa i Ringebu. S v æ 1 e 1 v e n. Gaar fra Flaabvgden sydover til Drangedal.

Svelg-, se S o 1 g-.

† Svenningdalen 50. 54 Vefsen. Ogsaa Navn paa bele det lange Dalføre, hvorigjennem Svenningdalselven gaar nordover til Vefsenelven.

Ligesom det nordenfjeldske Gaardnavn Svenning er opstaaet af S v i 8-ningr, kunde man vel her antage et opr. Elvenavn SviSning, beslægtet med S v i 8 a. Men det er ogsaa muligt, at Svi8ningr er opr. Sønavn, som har tilhørt Svenningsvandene, hvorigjennem Elven gaar, afledet af et opr. Navn S v i 8 a paa Elven, som siden er fortrængt af et med Sønavnet sms. Navn.

Sverja. Udt. sv&rja. Tverelv til Orkla fra 0. söndenfor Kvikne Kirke.

Sverk-.

S v e r k a. Udt. sv&rlca. Den vestre Elv paa Namdalseidet i Beitstaden, paa sit nedre Løb nu kaldet Øiensaaen. † Sverkholt 66 Lardal. — Suarck- c. 1575. Suerckerolt 1593. Suerckhold 1604. Ligger ved Dalelven.

Jfr. Sverken, liden Indsø i Tomter S. i Romedal med Afløb til Svart-elvens Vasdrag i Løiten. Af samme Stamme som Svark-, Svork- og Surk-,

Kygh: Norske Elvenavne. 17258

SviÖa — Svinn-.

* S vida.

S v o u. Udt. svøu. Tilløb til Grødøla og Grøvu i Sundalen. † Svihus 19 og Sviland 24 Høiland. Ligger langt fra hinanden

ved samme Elv. † S v e e n 40 S veen. Udt. svei'o eller svei" å. Ved en Elv. † Svidal 63 Jølster. Udt. svi'ddalinn. — Suedal 1563. Ved en Elv, der kommer fra N. i Jølstervandet et Stykke vestenfor Hovedkirken.

[? † Svenes 9 Bitteren. Udt. svenésse. — Suinnes 1626. 1630.

Ved Udløbet af en Bæk. NG. XIV S. 64]. † S v o d ø m y r e n e. V. for Øiingen i Snaasen. Ved en Bæk, der løber i Kringla, som gaar til Imsa. Jfr. Svedån, som falder i Vettern i Vestergötland.

* S v i 8 a f. Ordet bruges ofte i Gaardnavne og forklares da om et Sted, som er ryddet ved Brand. Som Elvenavn kunde det sandsynligst betyde: den svidende kolde; jfr. Aasen under svida. Jfr. ogsaa Beita.

Svik-

S v u k u a. Falder i Fæmunden nordlig paa Østsiden i Tolgen. Fjeld

Svukuen og Gd. Svukuriset. ? Svigelven (AK.). Opgivet udt. svi'JcJcsåö. Falder fra S. i

Hjardøla østenfor Hjarsjøen i Hjartdal. Svikbækken. Falder fra N. i Gaula nedenfor Almaaskroken i Singsaas. Sæter Svikvolden.

"Svika kan være afledet af s v i g-, bøie, ligesom Dalmaalets stitji, af * s t i k i = oldn. s t i g i, af s t i g a. Jfr. Sveig-. S. B.

Svin-.

S v i n a a e n. Saa kaldes i sit øvre Løb den Elv, der falder ud ved

Løisnes i Ringebu. S v i n a a e n. Gaar forbi Klyve nederst i Raundalen paa Voss. [S v i n a a e n. Gaar ud i Elsfjorden i Hemnes],

Skjønt Udt. af dette Navn, som er anført efter Karter, ikke er nærmere kjendt, maa det dog ansees som sikkert, at

der er lang Vokal i 1ste Stavelse. Det synes da at maatte komme af Dyrenavnet svin n., maaske gjennem dette Ords Anvendelse i Navne paa Fjelde og Aaser. Hid bører maaske ogsaa Svindalen 3 Dverberg, udt, med langt, lukt i.

Svinn-.

† S v i n d a 1. Sognenavn i Vaaler Sml. Udt. svi'nndæl. — Svin-dala k., i Svindalum RB. 62. 178. 482. 483. 487. DN. II 443, 1405. Sviindala k. RB. 484. † Svindal 51 Fet. Udt. svinndal. — Suindal (Akk.) RB. 241.

256. a Suimdalom RB. 448. Ved en større Bæk. † Svindal 36 Nes R. Udt. svi'nndal — i Suindalum RB. 474.

480. Ved en større Bæk, som falder i Vormen. † Svindalen 68 Andebu. Udt. svinn-, — Suinn- c. 1575. Ved

en Bæk, som falder i Svartaaen. † i Svindalum RB. 26. Under Gjerpen Sogn.Svinn- — Svorta.

259

† Svinset 32 Akero. Udt. svi tyn,-. Paa Otterøen ved en liden Bæk med bråt Lob.

»Svinn a eller »Svinn f., sandsynlig dannet af Adj. s vin nr i dettes opr. Betydning: hurtig, rask. Se NG. I S. 370.

Svinta. Tverelv fra 0. til Bjørøia paa Hardangerfjeldet.

Af Adj. svint, rask, hurtig? Det bør neppe sammenstilles med svensk Dial. svinnta, formindskes, synke sammen, aftage.

† Svivdalen. Øverst i det ved Grinde paa Systrand i Leikanger udfaldende Vasdrag.

Et Elvenavn * Sviva vilde i Betydning falde sammen med Sveiva; jfr. sviva, svinge, dreie sig, løbe rundt (Aasen).

S voltenaaen. Falder i Norddalselven i Aafjorden. RK.

Hvis Navnet er rigtig skrevet, maatte det vel henføres til svolten, sulten, hungrig. Men sandsynlig har Udt. her «tykt» 1, som kan være Gjengivelse af r, og isaafald kan Navnet høre til Stammen Svort-, se ndfr.

Svorka.

S v o r k a. Tverelv til Bøvra i Surendal og Stangvik. Den derefter benævnte Gd. Sorken 67 Stangvik paastodes udt. sva riga, Dat. sv å'rken.

Svorka. Udt. svåWka. Kommer fra Svorksjøerne og falder fra S.

i Gagnaasvandet i Orkedalen. Svorka. Udt. svarka. Kommer fra Svorksjøen paa Hølandet og falder i Orkla ved Svorkmo 85 Orkedalen, af Surkomo AB. 53. Svorka. Bielv til Stavaaen, der falder i Trivja paa Østfjeldet i Meldalen.

Svorka. Falder fra 0. i Vigga i Børsen nedenfor Engan. † S v o r k 1 i. Plads nedenfor Almberg i Rindalen ved en Elv, der

kommer fra Svorkvandet. fSvorkland 54 Børseskogn. Udt. so'rtlaryvye. — af Serklande AB. 56. Suerckelandt 1559. Ved en Bæk, som gaar til Mora. Svorka, en anden Form af samme Stamme som Surka, Svarka og Sverka. Se under Surka.

Svorta.

S v o r t e. Udt. svorte. — Svarte JN. 394. Forbi Svartdal 78 Seljord.

Svorta. Falder ud i Øievandet N. for Hognes paa Hølandet Namd. † Svortland 109 Finnaas. Udt. svö'rt- eller svçrt-. Nordlig paa

Bommeløen ikke langt fra en Bæk. † Svortevik 106 Kinn. Udt. svö'rtevilça. — i Suartouik BK. 20 a. i Suortuvik BK. 23 b. Ved en liden Bæk østligst ved Grændsen mod Vefring Sogn. fSvortdalen 80 Tingvold. Udt. svo'rt-, Ved en Bæk, der

falder i Tingvoldvaagen. † S o r s e t 149 Kvernes. Udt. soWr- eller so'r-. — Suort- 1559. Sortt- 1590. Ved en liden Bæk, der gaar ned til Isingvaag.260

Svorta — Sylten.

† S vorte 151 Laanke. Udt. svolta. — af Swertene AB. 39. Ved en Bæk.

† S o r 11 a n d. Stor 0 i Vesteraalen. — Swortuland, Suortaland DN. VI 320 f., 1370. Suortulands k. DN. II 366, 1381. Swarta-land AB. 99. Sortuland Sn. Edda (blandt Ønavne). † Sortevik 16 Dvrø. Paa Fastlandet ved en Elv ligeoverfor Dyrøen.

Svorta, beslægtet med S urta, begge af Stammen svart-; jfr. S vart -aaen. Der synes ogsaa at have været en gammel Form S o r t a. Svorte i Laanke er ligesom Svarte i Beitstaden en Sammensætning med vin, hvori lste Led ogsaa mulig ligefrem kunde være Adj. s v art r; men sandsynligst er det dog i begge Navne et Elvenavn. Jfr. NG. XV S. 41. 238.

Svorunda.

Svorunda. Udt. svorunda. Gaar fra Hornet i Opdal forbi Munkvold ned i Driva.

Svorunda. Udt. svö'runda. Falder i Driva fra N. vestenfor Klet-hammer i Opdal.

Svorunda. Bielv fra V. til Grøvu i Sundalen. Navnet sluttet af Svorundvand og Svorundøien ved dens Udspring og dens Udløb.

Alle disse 3 Elve tilhører det samme, Drivas, Vasdrag. Det første Navn skrives paa RK. Svolunda (saaledes ogsaa i O. R.'s Samling), en Form, som i Bygden sagdes mig at være ukjendt. Navnet er øiensynlig en Afledning paa -und. Mon beslægtet med Svor f., et lidet Skred, nedglidende Masse, Svorv f., et lidet Skred, og sverva, hvirvle, løbe om i en Kreds, som Vand eller Skum (Aasen og Ross)?

Sya.

Sya. Udt. sy'a. Falder i Orkla forbi Systad 144 Meldalen, udt.

sy'sstön, af Syastadom AB. 52, i Syestadum DN. II 251, 1349. Sva. Udt. sy'a, Falder i Gaula ved Søosen 30,2 Aalen, udt. sø'ösen, hvilket ogsaa bruges som Grændenavn om en Strækning langs Elven. Den kommer fra samme Vandskille som Søa i Røros.

Om Navnets Forklaring se under Søa.

Sygiia.

† Søgne. Udt. sø'ngne. — Sygna DN. I 231 f., 1344. Bygdenavn i Lister og Mandals Amt. Gjennem Bygden gaar en større Elv, nu Søgneelven. Jfr. Udsogn 91 Sogne, langt oppe ved en af Kildeelvene.

†Sygnen80 I. Holmedal. Udt. syggna, Dat. syggninne. Ved

en Elvs Udløb fra S. i Gaula. fSygnesand 33 Jølster. Udt. sø'ngne-. Ved en Elvs Udløb i Kjosnesfjorden.

•Sygna, en Afledning af Sogn; se dette.

? † Sylten 47 Bindalen. Udt. syltå, Dat. -tån.

Af sult f., hvoraf mange Stedsnavne er afledede; se om denne Stammes Betydning NG. Indl. S. 80. Formen kunde tale for her at opfatte det som Elvenavn, og dertil synes ogsaa at være Adgang efter Beliggenheden.Syngende--Søa.

261

? † Syngendetjern. I Heien SV. for Valle K. i Sætersdalen. Elven herfra falder ud nordligst i Hyllestad Sogn. Jfr. Songa.

Syniia. Udt. sy'rina. Gaar fra Synnfjorden forbi Synnfjeldet til Dokkas Tverelv Gjera i N. Land.

Formodes NG. IV, 2 S. 212 at komme af Adv. s u 8 r og at betegne den mod Syd flydende Elv. Mod denne Forklaring kunde det dog vække Betænkelighed, at der synes at mangle Analogier for en saadan Dannelse af Elvenavne.

Syr-.

[Syrubekkr NgL. II S. 265 Not. Maaske den Bæk, der kommer fra Slagen og falder ud nordøstenfor Tønsberg. Smst. V, 2 S. 828. Munch, Beskr. S. 43], [Syrbækken. Falder fra S. i Atna i Stor-Elvedalen. RK.]. †Syrdalen 12 0. Moland. Udt. syr-. Ved en Elv, som det synes den samme, ved hvilken Garta i Holt ligger længere nede. † Sy r dal 167 S. Undal Udt. sø'r-. Paa Lindesneshalvøen ved en Bæk.

? † S y r d a 1 131 S. Undal. Udt. syr- (Opg. usikker). • † Syrdalen. Paa Østsiden af Fiksesundet i Hardanger. AK. † Syrstad 37 Børseskogn. Udt. syrstan. — af Syrastadom AB. 56. af Syrostadhum AB. 117. Ved en Bæk.

Et Elvenavn 'Syra kunde være afledet af Adj. surr, sur. Jfr. Folke-spr. syra, raadne, ogsaa om Vand.

Syrma.

S o r m a. Kommer fra S. ud i Flisa ved Valbyvelten, paa Grændsen

af Aasnes og Hof. Sorma. — Syrma DN. V 147, 1346. Falder ud i Glommen paa Grændsen af Elverum og Vaaler. Deraf Sørmerud i Elverum, Sørmbraaten og Sørmbroen i Vaaler.

†Sysendalen 18 Eidfjord. Udt. syssen-. Med Syssenvand.

Hvis det indeholder et Elvenavn, kunde dette være beslægtet med Susna.

Sysle. Bæk nær Hole Jernbanestation i Modum. Jfr. Sysleback, Gd. i Dalby S., Vermland.

Maa være = det af Ross lra Hadeland anførte Sysle = Sisla f., en liden Bæk, en Siklebæk. I Gjerdrum skal findes en Sysler Bro.

Soa. Udt. sø'a. Kommer fra Søvatn i Orkedalen og gaar forbi Søi-lien og Sødalen i Hevne ud i Hevnefjorden ved Kirksæter. I sit ovre Løb kaldes den Søia. Jfr. Kirkiusodin, Vestra Sodin AB. 62. Kirkesøø 1520. Kirkesød, Vestersød OE. Soa, store og lille. Gaar fra N. ud i Aursunden i Røros. Udspringer ganske nær ved Sya, som gaar nordover til Aalen. * S o 8 eller * S o 8 a. Elvenavnets gamle Form fremgaar af det gamle Navn S o 8 i n, opr. S o 8-v i n, paa 2 Gaarde i Hevne ved Søas Udløb. Det262

Søi--Sømaaen.

maa hænge sammen med s j ö ö a, syde, koge, og sigte til fossende Lob. Sya i Aalen er vel kun en anden Form af det samme Navn. Om det samme er Tilfælde med Sya i Meldalen, tør være mere tvivlsomt. Se Thj. VSS. 1891 S. 226. Jfr. NG. XIY S. 211.

Søi-.

† S ø i 1 a n d 1 Slemdal. — af Søydalandom RB. 20. Ved et Tilløb

til Hovedvasdraget. † Søiland 34 Gjesdal. Ved nogle Kildeelve til Figga. † Søiland 68 Nes og Hitterø. Ved en Elv strax vestenfor Flekkefjord.

† S ø i 1 a n d 3 Haa. Nær baade Haaelven og Søilandsvand og den derfra til Høilandsvand rindende Bæk.

* S ø y Ö r. Maa være samme Ord som s ø y ö r f., sterk Strøm, hvori Vandet bobler og ligesom koger; hænger sammen med Verbet sjööa og falder vel i Betydning væsentlig sammen med Søa. Af samme Stamme er maaske ogsaa Søiinn, Navn paa et Fjeldvand i Overhallen med Afløb til Bogna.

Søia. Udt. søi'a (i Surendalen skal den kaldes søl åd). Kommer fra Surendalen og falder ud i Fjorden ved Søiset 13 Stangvik, af Søgiasætre AB. 67.

Efter den gamle Form i AB. kan dette Elvenavn vel ikke staa i Forbindelse med det foreg. Det er vel beslægtet

med søgja, snakke, mumle, summe; ogsaa suse, brumme, om Vind og Sø (Aasen), og forudsætter en gammel Form *Sægr, Gen. *Sægjar.

Søkla. Udt. sø'ltMa. Vel Tilløb fra S. til Tonna; jfr. Søkleplads 103,3 Tønset.

Maaske en Udtaleform af Sikla; jfr. Sikla f., en liden Bæk.

Søkkunda. Udt. sø"Man,n,a. Falder i Glommen fra V. nordenfor Furuset i Storelvedalen. Deraf Søkkundenget og Sokkund-sæteren.

Maa være dannet af s øk kv a, st synke, med Afledningsendelsen -und. Se NG. III S. 354.

Sølna.

Sølna. Falder i Sølnsjøen, der ligger ved Foden af Rendalssølen i Rendalen.

Sølna. Udt. sø'lna. Udspringer ved Fjeldet Sølen i Lilleelvedalen og falder i Folda lidt ovenfor dens Udløb i Glommen. Jfr. Solnån, Sveg S. i Herjedalen. Solnen, Sø i Wimmerby S. i Kalmar L.

Der er øiensynlig Sammenhæng mellem Elvenavnet og Fjeldnavnet. NG. III S. 382 antages det, at Fjeldenes Navn er afledet af Elvenes, og at det sidste er dannet med Afledningsendelsen -n.

Søinaaen. Udt. s&'måa. Gaar fra Langsjøen til Istersjøen og Fæ-mundselven i Tolgen og 0. Rendalen.

Mon Sammenhæng med symja, svømme, og Sum n., Svømning? Elven er efter Helland temmelig dyb og kan høist vades paa et Par Steder.Sørella — Tand-.

Sorella. Udt. søræl\a. Kildeelv til Aura i Lesje.

Sorkja. Gaar fra Sørkedalsvandene til Grøa i Sundalen. Vel beslægtet med Surka og Svorka (Svarka, Sverka).

Søta. Udt. sø'ta. Falder i Grønaaen, der gaar til Mistra i Rendalen.

Mon af Plantenavnet Søta, Entian, gentiana purpurea (Aasen)? Jfr. NG. I S. 9 og 397. XIV S. 37.

Søvella. Udt. sø'vølla (ogsaa hørt sø'-). Gaar fra en liden So paa Fjeldet mod N. ud i Vangsmjøsen forbi Tune i Vang V. Paa ÄK. kaldes den Sjovella. Mon beslægtet med Sivilla?

Taagan. Udt. ta gå. Falder i Bua i Budalen fra 0. lidt ovfr. Budalens Kirke.

Maaske af tog n., Taug, Reb; med Hensyn til Betydningen isaafald at sammenligne med Benda og Reipa; jfr. toga, trække, slide. Det er dog fristende at tænke paa det af Ross fra Tel. og Ryf. anførte Tog n., hvad der hales op, særlig Siv, som Fæet haler op af Sumpen. Navnet kunde være sms. med ä; men det er vel ogsaa muligt, at det sidste -aa kan være opstaaet ved Assimilation.

? Taarnelven. Elv i Lenviken. Hører maaske til Torn-; se ndfr.

fTaaseviken 27 Aadalen. Udt. ta så- eller ta så-. Ved en Elvs Udløb i Sperillen paa Vestsiden.

Jfr. Tåsan, falder i Klarelfven i Dalby S., Vermland.

Mon beslægtet med tosa, at rasle (Aasen og Ross). Jfr. Tossa.

T a k e 1 v e n. Udt. taJcælva. I Maalselven.

† Takestad 42 S. Fron. Udt. tålcåsta. — a takustadum 1322. takastadr (Akk.) DN. III 197, 1344. Ved en Bæk.

Det er usikkert, om disse 2 Navne hører sammen. Det sidste antages NG. IV, I S. 124 at komme af et Elvenavn af samme Stamme som J> a k, Bedækning, Tag, og p e k j a, bedække, tække.

Tand-.

Tandaaen. Udt. tannåa (eller tdnåa). Falder fra 0. ud i Jur-

aaen ved Tannes i N. Odalen. Tandaaen. Gaar ud i østre Grona i Tryssil ved Tandaaneset. iT an da a en. Kommer fra Sverige og gaar ud i Ljøra i Trvssil.

Helland I S. 109], Tandaaen. Gaar forbi Tandsæteren i V. Toten. Tandaaen JN.

288 (paa RK. Brandelven). [? † T a n v i k 73 Hevne. — af Tanwikom AB. 63. Ved en Elvs Udløb. NG. XIV S. 90],264

Tang- — Taska.

Jfr. Tansjön, Hinnarvd S., Kronobergs L. Længere nede i Yasdraget Gd. Tanneryd.

Af det KB. 466 nævnte, nu forsvundne Gaardnavn Tandraråss i N. Odalen sluttes der NG. III S. 200, at Elvens Navn har været Tondr, Gen. Tand rar; dette sammenstilles med oldn. tandri m., Ild (i Digtersproget), og t e n d r a, tænde. Endel andre Navne, dannede med t a n d r-, som ikke kan høre hid, er nævnte NG. I S. 374.

Tang-.

† Tangeland 98 Haus. Udt tange-. — Tange-, Tonge- 1520, senere: Tunge-, Ved en Elv, som vestfra kommer til Langedalens Vasdrag.

† Tangedal 8 Masfjorden. Udt. tange-. Alm. skr. Tunge-. Hoit oppe ved en Elv, som kommer fra V. ud i den, der falder ud ved Risnes.

Maaske beslægtet med t a n g i m., Tange, Odde.

Tangvella. Udt. tangvælla (i Klæbu skal siges tangvålla). Gaar fra S. ud i Selbusjøen ved Tangvold 33 Klæbu. I Selbu skal ogsaa Gaarden kaldes Tangvella. Det er dog vel sandsynligst, at Elvenavnet her er afledet af Gaardnavnet, saaledes at -vella her er opstaaet af -v o 11 r; jfr. NG. XIV S. 368.

[* tanylja.

† Ten nei 86 Rissen. Udt. tænnélen. — i tanvlju DN. XIII 1, e. 1200. Tynnel 1520. Tænnelle Cap. Ved Tennelelvens Udlob i Trondhjemsfjorden],

Navnet er utvivlsomt opr. Elvenavn. Det er ogsaa muligt, at dette kan have havt sterk Form, Nom. * a n y 1. S. B. bemerker, at det synes at høre til p e n j a, udspænde, udstrække, og mulig opr. kan have betydet et udspændt Baand.

* Taska.

Taska. Parti af Elven ved Formo i Modum.

Toskbækken. Falder fra S. i Skjegstadvandet i Holandet Guid.

† Toskedal 62 Landvig. Ovenfor et Vand, som er Begyndelsen til et Vasdrag.

† Toskedal 39 Bruvik. Udt. tassJce-. — i Toskudal BK. 61 a.

Øverst i et Vasdrag ved en Aa, som falder ud i et Vand. ? † Toske 40 Sundalen. Udt. tø ss ja. — Toskin AB. 72. 73. Den

Tverelv, ved hvilken Gaarden ligger, heder efter DK. Skorga. † Tosktjern. Ved Nordfjeldet i Stod; har Afløb gjennem en Bæk

til Snaasenvandet. † Tosktjern. N. for Borgan, Kvams S. i Stod; sender en Bæk

ned til Borgelven. † Tosktjern. N. for Heilhornet i Bindalen med Afløb gjennem en Bæk.

Jfr. Taske JN. 139, en Elv i Bohuslen, der falder ud i Bunden af Salt-källefjorden nordenfor Uddevalla. Toskvatnet i Hotagen S., Jemtland.

Af t a s k a f., Pose, Pung; betegner vel en Elv, som har poseformede Udvidelser. Jfr. med Hensyn til Betydningen Haa'a. I endel af de ovfr. anførte Navne tilhører det maaske kun et Vand eller Tjern og ikke

Elven.265

Taura. Udt. taura. En Bæk, som gaar over Stokkemyrene og falder ud ved Hoplen i Aasen.

Hænger sandsynlig sammen med tauvra, gaa og tumle, gaa vild, gaa omkring som i Vildelse (Ross). Navnet kan sigte til Bækkens bugtede Løb, i den øvre Del med lidet Fald. I Strand i Ryfylke skal der efter en Optegnelse findes en Aa, Tourånå eller Touarånå. Dette er vel afledet af Gaard-navnet Tau (Taufuer 1389), men kan dog mulig være beslægtet med det nordenfjeldske Navn.

† Tauselven 57 Lødingen. Udt. tausælva.

Tauteren, store og lille (Tauterelv RK.). Kommer fra Tautertjern og gaar ud i Aastas Kildesø Aasten i Øier. Tauteren Sæter. Navnets rette Form er sandsynlig Tautra. Maaske sproglig beslægtet med det ligelydende Ønavn. Det er dog vel ogsaa muligt, at det kunde hænge sammen med]) j ö t a, at tude.

Tavl-

Tav 1 a a e n. Falder i Namsen fra S. østligst i Klingen Sogn. [T a v 1 a a e n. Udt. tavlåa (ogsaa hørt tdÉvlåa). Saa paastodes ogsaa den Bæk kaldet, som gaar mellem Spillumsgaardene i Klingen ud i Namsenfjorden, et Stykke vestligere end den foreg.]. Kunde mulig hænge sammen med tavla, famle, gaa frem og tilbage, af tava, gaa møisomt og smaat (Ross). Isaafald mulig beslægtet med Taura. Jfr. ogsaa Tevla, som maaske er samme Navn.

Tegninga. Udt. tagninga. Kommer fra Tegningdalen i Lilleelve-dalen og falder i Glommen nordenfor Grøtting i Rendalen. Maaske beslægtet med {tagna, forstumme, jfr. J>ogn, f., Taushed.

Teinaaen. Udt. teinåö. Falder i Heddola fra S. ved Huristveit i Hitterdal.

Sandsynlig af t e i n a f., en Teine til Fiskefangst.

Teist-.

† Tistedalen. Ved Tistedalselven, der gaar fra Femsjøen til Ide-fjorden. — i Pæistæ DN. I 217, 1341. Teston DN. II 659, 1472. Theste elff VL.

† Teistedal 36 Kvinesdal. Nær en Elv, der falder i Fedefjorden fra 0.

† Teisdalen 22 Brønnø. — Thestedall 1567. Tesdall 1610. 1614. Ved en Bæk, der gaar til Ursfjorden.

'Peist? Mon beslægtet med Fuglenavnet])eisti? Jfr. ogsaa det af Ross fra Sætersdalen anførte Adj. teisten, livlig, spænstig, fyrig.

?† Teiterud 115 V. Toten. — Tetraa c. 1575. Tetrog, Tetro JN. 287 f.

O. R. formoder, at det er opr. Teitarhaugr. Iste Led kunde da være Gen. af et Elvenavn "Teit, maaske substantivisk brugt Hunkjonsform af Adj. teitr, munter, lystig. Jfr. NG. IV, 2 S. 107.266

Teks--Tengs-

Teks-.

† T e k s u m 84 Nes Hdm. — Texenn 1520. Ved en Bæk. † Tekse 9 Heskestad. Ved Elv og Tverelv vestlig i Sognet, f Teksdal 74 Jøssund. — i f>exdal Fornm. s. VII 9 o. fl. St. Ved en større Aa, som her danner en Fos.

®I>ex eller *I>exa; kunde tænkes at komme af o x m., Grævling. Jfr. NG. III S. 57 og IV, 1 S. 109, hvor der af beslægtede Navne, som dog ikke kan indeholde Elvenavn, nævnes Taksdal i Time, Takseraas i Vegaards-heien, Toks i Sogndal Stav. og Toksen i N. Fron.

Teksl-.

† Teksle 17 Hollen. Ved et Vasdrag, som gaar til Lundeherred. † Teksle 57 Flesberg. Udt. tægsle. — Texellaa c. 1575. Øverst i Lyngdal ved en Elv.

Man kunde tænke paa Sammenhæng med J e x 1 a f., en Tveroxe, ßødtker-øxe, og teksla, at udhule, som efter Ross i Søndhordland ogsaa skal bruges om monoton, hakkende Lyd af enkelte Smaafugle. Jfr. IJ e k s 1 o n e s, nu Teksnes i Vaaler Sml., som NG. I S. 363 forklares af, at man har sammenlignet Neset med en saadan Øxes Blad. Da der efter RK. gaar en Bæk forbi denne Gaard, maatte der ellers ogsaa her være Adgang til at tænke paa et Elvenavn.

Tela.

Tela, store. Udt. tela (i Tolgen) eller tela (i Tønset). Gaar ud i Glommen omtrent paa Grændsen mellem Tønset og Tolgen. Deraf Teineset og Teldalen, udt. tell-. Tela, lille. Falder i Glommen lidt længere oppe, indenfor Tolgens

Grændse. Deraf Telnes, udt. tell-. Telabækken. Gaar forbi Løining i Hægeland.

† Temsevandet. I Fjære, har Afløb mod N. til Nidelven.

Jfr. Timselfveri i Carlskoga S. i Nerike, Täminen, Sø i Elghult S., Kro nobergs L.

Hvis det indeholder et Elvenavn, kunde man mnlig tænke paa Sammenhæng med Folkespr. temsa, tamsa, tale langsomt og famlende.

† Tendalen 107 Skaanevik. — Tegendall 1610. 1612. Ved en Elv.

† Tenebækken 47 Askøen. Ved en Bæk.

Det sidste Navn kan vel komme af p i Ö n a, tine, optøes. Jfr. Tiaaeu. Det første har mulig anden Oprindelse; hører mulig til Tenn-.

Tengs-.

Tengselven. Gaar gjennem Bjerkreim og Egersund. Deraf Tenges-dal 1 og 81 Bjerkreim, udt. tængesdal (tenxadal DN. IV 259, 1347. Thenxudal DN. IV 647, 1442. tenxodal DN. IV 611, 1429). Tengsereid 48 Egersund, udt. t&ngsärei. Tengs 49 Egersund og Plads Tengsestrand (RK.). † Tengstveid 26 Øiestad. Paa en Hoide ovenfor en Bæk. † Tengsbæk 27 V. Moland. Udt. tei'ns-? Ved Grimevandet. ? † Tengesdal 12 Høie. Udt. t&njes- eller t&'ngjes-. Ved et Tillob fra S. til den Elv, som falder ud ved Ims.Tengs — Teppa.

? † Tenges dal 24 Aardal Ryf. Udt. t&ngjes-. Ved den sforste af de Elve, som falder ud i øvre Ende af Øvre Tysdalsvand, og ved en Tverelv til denne. ? † Tengesdal 20 Sand Ryf. Udt. t&njes- eller t&ngjes-. Ved en Elvs Udløb paa Nordsiden af Hylsfjorden.

*1? e n x. Vel en ældgammel Afledning af f a n g n., Tang. S. B. De 3 sidste Navne er PnSt. S. 247 fortrinsvis forklarede af Mandsnavnet e n g i 11; men det bemerkes dog, at naar Tengs- har kunnet blive til Tenges-i Gaardnavnet i Bjerkreim, er der ogsaa en Mulighed for at henføre disse, trods Udtalen, til Elvenavnet. Det vilde ogsaa være noget paafaldende, paa 3 forholdsvis nærliggende Steder at finde en Sammensætning af Mandsnavnet med -dal.

Tenleelven. Gaar gjennem Tenlevand ned i Uttrovand paa Fille-fjeld i Vang V.

Hænger mulig sammen med Tenel m., Kantetaug paa et Fiskegarn, oldn. f> i n u 1], og tenla, samle et Fiskegarn.

Tenn-.

† Tendalen 107 Skaanevik.

fTennefossen 83 Vik. Ved en Elv paa Nordsiden af Sognefjorden i Kvamsø Sogn. † Tenfjord 72 Skodje. Udt. tæ'nnfjören. — af Tænnafyrde AB.

80. Ved Udløbet i Grytefjorden af en Elv fra Engesetvandet. † Tennevik 10 Trondenes. Ved Udløbet af en Elv. † Tennevold 18 Ibbestad. Ved en Elvs Udløb i Bunden af Lavangen.

Jfr. Tenna, Elv i Herjedalen. Tärnan, Sø i Ösbygarn S., Stockholms L. *I>erna?, af Fuglenavnet perna, Terne, Sø'svale. NG. III S. 308 antydes det dog, at dette Navn og det flg. kunde have Sammenhæng med tonn, Tand. Navnet i Herjedalen hører dog neppe hid.

Tenninga (alm. skr. Terningaaen). Udt. tænninga. Falder i Glommen nordenfor Elverum Station.

Kunde formodes at være beslægtet med det foreg. Navn. Det vilde dog vel være mindre rimeligt, at en Elv i en Indlandsbygd skulde have Navn efter en Søfugl. NG. XIV S. 45 formodes det, at Terningen 32 Agdenes, udt. tæmingan, Terning OE., er et af |erna afledet Elvenavn, maaske gjennem et Sønavn. Gaarden ligger ved Udløbet af en Elv, der kommer fra Terningvandet.

Tepling 11 Foldereid. Udt. tæpplingan. Ligger ved Udløbet i Foldenfjorden af en Elv, der samler sig af 4 Bække; den enes Dal heder Teplingdalen.

Vel beslægtet med det flg. Navn. Efter Udt. kan det neppe være = Tipling.

Teppa.

Teppa. Udt. tæppa. Falder fra 0. i Losna ved Børke i Øier. ? † Tepstad 43 Hammer. Ved en liden Elv. [? † Tepfjeldet. Ved en Aa, som gaar fra Aagvandet til Aag-bugten i Melø. RK.].

Vel af teppa, tilstoppe, oldn. teppa, indeslutte, afspærre; Teppa f., Tilstoppelse; maaske med Hensyn til Tilstoppelse ved Is.268

Teppinga — I>iö-.

Teppinga. Udt. tæppinga. Gaar ned i Ottavandet i Lom.

Udentvivl en Afledning af det foreg. Navn; jfr. Tepping f., Tilstoppelse

(Aasen).

†Tesaag 84 Gyland. Udt. tæsåg. Ved en Elv, som falder i Kumlevoldvandet.

Synes ikke at kunne indeholde samme Stamme som Tessa.

Tesjolo. Falder ud i Bordalselven ved Tesdal 219 Voss.

Maa vel være sms. med Tessa. Sidste Led efter S. B. vel afledet af Jol, Angelica; jfr. Kvanna.

[Tespa. Gaar fra Tespvandet langsmed Tespfjeldet ud i Stormdals-elven i Mo Ndl. RK.].

Elven har temmelig sterkt Fald, og Navnet kan derfor neppe være beslægtet med det af Ross anførte taspa, gaa langsomt, møisomt. S. B. antager det muligt, at det kan være opstaaet af *Tepsa og være beslægtet med Teppa. Jfr. geispa af * g e i p s a.

Tessa.

Tessa. Udt. tcéssa, Dat. tcéssunn. Gaar fra Søen Tesse, udt. tcéssé (ogsaa opg. tcéssiri), til Vaagevandet i Vaage. Søen kaldes DN. II 5, 1202—1220 tessir. † Tesdal 46 Etne. — Tesdal 1520.

? † Tessem 82 Beitstaden. Udt. tæ'ssem. — Tesse 1520. Tesseim Cap. Nær en Elv.

tessa. NG. XIV S. 340 og XV S. 49 er udtalt en usikker Formodning om, at Tesli 19 Strinden og Tetlien 13 Leksviken kunde indeholde dette Elvenavn.

Tessuiigelven. Gaar fra Tessungsjøen gjennem Tessungdalen ud i den øvre Ende af Tinnsjøen i Tinn.

Det kan formodes, at Navnet Tessnng opr. tilhører Søen, skjønt denne er temmelig ubetydelig; men det kan nok ogsaa være opr. Elvenavn. Sandsynlig en Afledning af det foreg. Navn.

[Tettingelven. Gaar fra Tettingvand til Fjorden Storborja i Velfjorden].

Tevla. Udt. t&vla. En af Kildeelvene til Stjørdalselven i Meråker. Dalen kaldes t&velåalen. Se Tavl-,

I'iö-.

Ti a a en. Kildeelv til Surna i Rindalen. Deraf Gd. Tiset, Thida-sætr AB. 68.

† Ti er ud 86 Aas. Udt. tiere. — Thiderud 1595. Ved en Bæk. NG. II S. 64.

? † Tær ud 96,14 Eidsvold. — Tidurud RB. 421. Ved en Bæk, som gaar til Aridelven. NG. II S. 379.

Jfr. I> 1 8 a NgL. II 487, Elv i Bohuslen; I> i 8 u ö s s, Elvens Munding. Tidan i Vestergötland med Gd. Tissered i Gullered S. Tieån, falder i Dal-elfven i Möklinta S., Vestmanland. Tisjön, Hed S., Westerås L.

I> i 8 a. Hænger vel sammen med f) i 8 r, fri for Is, ikke islagt. Se NG. II S. 64.Tildr- — Tisl-,

Tildr-

T i 1 d r a. Udt. tillra. Falder fra S. i Gaula i Støren ligeoverfor Rogstad. Jfr. af Tillra AB. 47, et nu forsvundent Gaardnavn; af Tildradale AB. 117; af Tildradalsbiorg AB. 45.

Samme Elvenavn har man maaske ogsaa i Ti!dren i Skatval og i Aasen, udt. tillra (Tostavelsestone), i Tildran i Singsaas og i Tilder (Tildrar DN. I 7, 1225) i Klæbu. Jfr. NG. XIV S. 230. 373. XV S. 25. Hører efter S. B. mulig til ældre svensk t i æ 1 d r a, t i a 1 d r a f., Grændsemerke. Se NG. IV, 2 S. 290.

† Tilj uen. Plads ved Udløbet af en Bæk S. for Hestnes i Stange.

® T i 1 j a eller "tilja? Kunde komme af Tilja f., Fjæl, Bræt, oldn. {tilja. Med Hensyn til Betydningen jfr. Fjølaaen, med Hensyn til Formen Nykjua og Herjuan; se Nitja og Her-.

? † Timenes 64 Oddernes. Ved en liden Elv.

* I3in.

† 1? i n a r ö s s Fornm. s. VIII 338. Sverres S. (Unger) Kap. 146. Et Sted ved Kysten af Stadsbygden.

Navnet kan mulig ogsaa læses Pinäröss; Elvens Navn maa have været

* I> i n eller * I> i n a. Det kan ikke have været nogen anden end den nuværende Præstelven, vestenfor Stadsbygdens Kirke. Det er muligt, at Gaardnavnet Fenstad er dannet deraf. Se Norsk hist. Tidsskr. 3 R. IV S. 264. Efter S. B. mulig af en urgermansk Form * P i n \v ö, beslægtet med oldn.]>enja, udspænde (jfr. Påny ljå), og med oldn. j i n u 11 (jfr. Tenle-). Isaafald kunde F i Fenstad forklares som opstaaet af P ved Indflydelse af det flg. -w-,

† T i n g 1 e m 165 Beitstaden. Ved en af Kildeelvene til det østre Vasdrag paa Namdalseidet.

Tinne. Udt. ti" nm. — Tinde JN. 399. Jfr. a Tinnu DN. IV 198, 1337, nu Tinne 44 Hitterdal, jfr. Tinnes 39 smst. Navn paaVasdraget mellem Tinnsjøen og Hitterdalsvandet. Jfr. Bygdenavnet Tinn.

Tinnia. Bielv fra S. til Byna i Opdal.

Mon af]) i ö i n n, ikke frosen, isfri? Jfr. Tiaaen.

Tiplingelven. Gaar gjennem Søerne Vestre og Østre Tipiingen til Susna i Hatfjelddalen.

Hænger vel sammen med tippa, dryppe lidt, rinde, og tipla, dryppe (Aasen og Ross). Tipling er vel egentlig Sønavn. Jfr. Tepling. I Nærheden gaar Fiplingelven til Vefsenelven.

[Tisl-.

† Tislobakken 72 Brandbu. Udt. tesslö. Nær en Elv. NG. IV, 2 S. 167.

† Tilset 13 Støren. Udt. tHJsæd. — af Tislasætre AB. 46. Tisle-setter 1520. Ved Udløbet i Gaula af en Bæk, nu kaldet Tilsetbækken. NG. XIV S. 240. † T i s 1 e b æ k 74, 24 Sandsvær.

† T i 11 n e s 85 Stod. Udt. tihlnés. — Tislenees OE. Paa et Nes mellem Snaasenvandet og Tiltneselven. NG. XV

* T i s 1 eller * T i s 1 a. Naar man har T allerede i AB., er det vel mindre sandsynligt, at det kan være en Sideform af]?ysl. Tilset i Volden og Øksnes hører ogsaa mulig hid. Mon jfr. tisla, om Vand, som risler op gjennem Sne paa Is (Ross) ?

Tisleia. Udt. tissleia, Dat. -leüinn. Elv i N. Aurdal.

† Tissedalsvand (Tisvand AK.). Et Vand paa Grændsen mellem Aurland eg Lærdal. Kan neppe være = Tyss-.

† Tisthammer 83 Indviken. — a Tistamrum DN VIII 113, 1331. I Utviken S. paa Sydsiden af Fjorden ved Udløbet af en Elv. Da Navnet skrives med T allerede i 1331, kan det ikke indeholde samme Stamme som Tistedalen (se under Teist-).

* Tita.

? † Titt er ud 151 Rakkestad. Udt. titteru. Ved en Bæk, som

falder ud i Ertevandet. NG. I S. 112. ?† Titerud 23 Høland. Udt. titerü. Nær en Elv. NG. II S. 186.

† T i t e r u d 19 Hof Sol. Udt. titerü. — Titurud RB. 454. Ved en til Glommen gaaende Bæk. NG. III S. 268. *Tita. Kunde være Tita f., som bruges om forskjellige Arter afSmaa-fugle, og som maa have været brugt saaledes fra gammel Tid, da Oldn. har et deraf dannet Deminutiv titlingr med samme Betydning. Det kan have været brugt som Elvenavn ligesom saa mange Fuglenavne. Se NG. I S. 112. Il S. 186. III S. 268. Jfr. NG. XV S. 335, hvor det er antydet som muligt, at Tøtdal 29 Fosnes ogsaa kunde hørp hid.

Titra.

Titra. Udt. tittra. Gaar fra S. ud i den østre Ende af Strømvandet paa Fjeldet i 0. Slidre. Titterbækken. Øverst i Aastas Vasdrag i Øier; gaar gjennem Skyttilen og kaldes derefter Skyttilbækken. Hænger vel sammen med titra, bæve, skjælve.

Tjaaga. Udt. ~k,aga. Gaar fra N. ud i Tinne i Gransherred.

Staar maaske i Forbindelse med Telg m., Bregne, som efter Ross paa sine Steder paa Østlandet nu heder Tkjaag; jfr. oldn. tjalga, tynd Gren. Tilrem i Brønnø (T j o 1 g a r h e i m r, Telgarheimr) indeholder mulig et beslægtet Elvenavn. Med Hensyn til Betydningen jfr. Batn-, Berkna og Borkn.

Tjaattaanda. Bæk, som gaar ud i Orkla nedenfor Reberg i Rennebu.

Med Hensyn til Formen jfr. Ryaanda, som gaar ud længere nede. Maaske af gammelt * I? j ötcjnd, Particip af j ö t a, tude, bruse. S. B.

Tjara.

Kjuru. Udt. lCjUrn. Gaar mod N. til Harsjøen og videre til Hesja i Aalen.

Kjuru. Udt. Jgy'rua (i Tolgen). Gaar fra samme Vandskille mod S. til Vangrøfta i Tolgen.

† Tjærnes 48 Rakkestad. Udt. Jçærnes. — Tiorunes DN. HI 409, 1401. Ved en til Rakkestadelven gaaende Elv, ved hvilken længere oppe ligger Tjærbu, udt. Içcérrbü, Tierebo 1594. ?†Tjærviken 88 Berg Sml. Udt. lçcérrviken. Ved en Bæks

Udløb i Femsjøen. NG. I S. 225. † Tjoredalen 35 Suldal. — Tierredall 1567. Ved en liden Elv,

der falder ud paa Sydsiden af Vandet. † Kjøren 104 Børsen. Udt. fçø'ra, Dat. -rumy. Ved en Bæk.

Tjara. Er vel Ordet tjara f., Tjære, og Navnet maa vel sigte til en Eiendommelighed ved Vandet.

* tjoö.

? † Kjus tad 29 Fet. Udt. Jçusta. NG. II S. 231. ? † i tiodastadum RB. 99. Under Tranby Kirke i Lier. †i iModstadharudi RB. 14. Under Helgens Kirke i Hollen. † Tjor s tad 26 Eid Ndfj. — i I>ioöstoöum BK. 17 b. † Kys tad 104 Strinden. Udt. Tc.yssta. — i Thiodzstadliom AB. 6. Tiøstad 1520. Tyostad Cap. Jfr. Pjöömyrar Fornm. s. VIII 89. Nær en fra Tyvandet, udt. fø/'-, kommende Bæk. Om enkelte af disse Navnes Udledning af et Elvenavn kan der være Tvivl, idet de mulig ogsaa kunde være sammensatte med et med I> j 6 8- begyndende Personnavn. Se NG. II S. 231, jfr. PnSt. S. 250 f. Jfr. NG. XV S. 261, hvor der er anført en Formodning af S. B. om, at Kjivilaunet 43 Stod, Tiuoldt 1659, i sit 1ste Led kan indeholde *J?jö8vollr, sms. med dette Elvenavn. Se ogsaa N. Fjordn. S. 72, hvor det formodes, at Tjong i Bommel og i iiodø kommer af et opr. Fjordnavn, •PjöÖangr, som vel maatte være sms. med dette Elvenavn.

Tjomm-

† Kjomme 58 Rollag. — Thiomme, Thiøme c. 1600. Ved en til Laagen fra 0. løbende Elv.

Tjura. Udt. Içüra. — i tiurunæ (Akk.) DN. XIV 18, 1400. tiuræ aanæ (Akk.) DN. III 612, 1457. Gaar gjennem Tysjøen forbi Gd. Tjuren til Glommen i Grue.

Staar mulig i Forbindelse med oldn. J>j ö r r, Tyr, svensk Dial. tjur.

[Tj orrabækken. Falder i Bjellaaga i Mo. Ndl. RK.]. Jfr. T i o r b e k, paa Grændsen af Bohuslen. NgL. II 487 ?

† Tjosteim 55 Skudenes. Østlig paa Øen, ved en Elv. † Tjøsteim 24 Suldal. — Tywshem 1520. Thioßem 16de Aarh. Ved en Elv, som falder ud i Laagen fra S. Jfr. oldn. Jijöstr m., Heftighed, Voldsomhed?

? † Tjøtte 18 Klep. Udt. tøtta.— Ved Roslandsaaen, Frøilands-vandets Afløb.

Tof-

T o d o 1 a. Falder ud østenfor Kirken i Nes Hall. Gd. Toen, udt. ton.272

Tof- — Tollaaen.

T o d o 1 a. Gaar ud i Opdalselven øverst i Opdal Num. T o e 1 v e n. Kommer fra Tovandene og gaar gjennem Todalen i Stangvik ud i Stangvikfjorden. Jfr. i Tofvadalæ DN. IX 228, 1422. i Touadale DN. IX 310, 1458. Toffuedal AB. 67 s. (Thokodal AB. 67 maa være Feil). † Tobru 40 Berg Sml. — Tofuobru RB. 501. Ved en Elv. † Todal 109,3 Hedrum. Udt. to ddæl

? † T o v d al 36 Ogne. Udt .tav-. Alm. skr. Topdal. Ved en Elv. † Todal 21 Aure. Ved en Elv, som falder ud i Vinjefjorden lidt

østenfor Auresund. [? † T o s e t 88 Rennebu. Ved en Bæk, nu Tosetbækken. NG. XIV S. 172],

† Todalen. Sæter nordøstlig i Verran ved en Bæk, som gaar til Folda.

? † To vik 2 Trondenes. Ved en Bæks Udløb. Jfr. Tofven, Sø i Vestrum S., Kalmar L.

*Töfa kunde efter S. B. høre til Tav n., Besvær, Møie (Aasen); oldn. tefja, forsinke, bindre; tava, gaa møisomt og smaat (Ross). NG. II S. 224. III S. 222 ansees det som muligt, men dog mindre sandsynligt, at Tobøl i Enebak og i Eidskogen ogsaa indeholder dette Elvenavn.

]?ofn. Det gamle Navn paa Topdalselven i Nedenes og Lister og Alandals Amter. Deraf tofnardalr, nu Topdal, udt. tov-.

?† Tofte 36 Hurum. — a I>ofto RB. 106. 108. Sydligst paa Halvøen ved en Elvs Udløb.

Jfr. Toften, Søer i 0. Wåla S., Vestmanland, og i Skagershult S., Nerike.

† T o k e i m 33 Ullensvang. Udt. takeim. — a I>okeim DN. IV 503, 1398. Ved en Elv noget nordenfor Odda paa Vestsiden. Toke, Vand i Drangedal, udt. med lukt o og Tostavelsestone, kan vel neppe staa i Forbindelse hermed.

Tokke. Udt. tçMe. — Todka JN. 374. Afløbselven for Vandet Totak i Rauland og Vinje.

tokka, se Fokka.

Tolga. Udt. ta Hjå. Kommer fra Tallsjøen og falder i Glommen lidt nedenfor Tolgen Kirke.

Maaske beslægtet med oldn. talga, Folkespr. tolga, tilskjære, tilhugge, især Tømmerstokke; nordenfjelds ifølge Ross ogsaa tolgja.

Tollaaen. Tverelv til Hovedelven i Beieren; gaar i en Bue omkring Fjeldet Tellingen gjennem Tollaadalen forbi Tollaaen 21 Beieren, udt. tällåga.

Sandsynlig af]) o 11 f., ungt Furutræ; jfr. Tollmo, Mo, bevoxet med ung Faruskov (Ross). Poll opføres ogsaa blandt Elvenavne i Sn. Edda og Griin-nismål. Fjeldnavnet Tellingen er afledet af Elvenavnet.

Tolorma.

Tolorma. Bæk, som falder i Bvgdin paa Nordsiden østenfor Høi-s takka.

[Tolorma. Andet Navn paa Aardola, Afløbselven fra Tyin; gaar i Aardal gjennem et lidet Vand Torolmen. Yngv. Nielsen 1903 S. 193. 223].

Af et Navn paa Planten Stormhat (aconitum septentrionale), som nu forekommer i en Mængde forskjellige Former, deriblandt Tolorm i Gudbrandsdalen og Torrolma i Indre Sogn. Se Aasen under Torhjelm. Jfr. ogsaa NG. IV, 2 S. 311.

Tom-.

Tommaaen. Udt. tommåi. Langt nordlig paa Vestsiden af Møs-

vandet, paa Grændsen af Vinje og Rauland. ? † T ø m m e 64—69 Horg. Udt. tømme. — i Tæmene DN. III 161, 1334. Ovenfor Gaua og ved en liden Bæk, som gaar ud i den.

? † Tomset 86 Strinden. Udt. tammsæt. — Tomesetter 1520. Ved en Bæk, som falder ud i en større, som gaar til Nidelven.

Maaske af Adj. to mr, tom, altsaa: en Elv, som er tilbeielig til at torre ud, eller af t ö m n., god Tid, Ko og Mag, sigtende til sagte Løb. Jfr. NG. XIV S. 265.

Tomr-.

† T o m r e 56 Fuse. Udt tommra. Nær en Bæk, som falder i Skogseidvandet.

† Tomren 67 Vestnes. Udt. tömmrå, Dat. -ren. I Bunden af Tomrefjorden, hvor flere Bække falder ud. I Fjordens Munding ligger en Flu, som kaldes tomlå eller tömrå. Maaske beslægtet med tumra, gaa usikkert og famlende (Aasen).

Tonna, se Tunna.

Tora.

Tora. Udt. tö'ra. Sideelv til Otta i Skiaaker.

[T o r a a e n. Udt. toWåa. Falder i Orkla fra V. nordlig i Meldalen,

nærmest ovenfor Skjerva]. [T o r a a e n. Falder ud i Kraaksundet i Bindalen. RK.]. † T o r n e s 21 Skaare. Ved en Aas Udløb i et Vand. † Tornes 12 Frænen. Udt. tor-. — af Thornese AB. 78. Ved en Aas Udløb.

Det er vel usikkert, om Navnet er Tora f., Torden, som nu baade i Gudbrandsdalen og i Orkedalen skal udtales med «tykt» 1.

† Torke 71 Vardal. Udt. tå"rigi. — a tyrkine DN. I 315, 1371. Ved en Bæk, som løber ud söndenfor Hunn. Jfr.

Torkan, Sø i Soderby Karl S., Stockholms L.

Indeholder vel et Elvenavn, som kan staa i Forbindelse med Adj.])urr, tør. Se NG. IV, 2 S. 42.

[T o r n a a e n. Falder i Stormdalselven i Mo Ndl. RK.].

Mon beslægtet med torna, tørres, fortørke? Maaske hører Taarnelven

(se ovfr.) ogsaa hid

Torsbjørka. Udt. toWsljørl^a. — Jfr. Tordzbierkedall OE. 47. Tverelv fra S. til Stjørdalselven i Meråker.

En Sammensætning af et af Trænavnet bj ork dannet Elvenavn Bjarka, maaske med Tor m., Torden, en Sideform til Tor og Tora f. (Ross).

? Torslobækken (RK.). Et Tilløb til Lødølja i Tydalen.

Torv-.

Torvebækken. Kommer fra S. ned i Husevolddalen i Tinn. AK. † Torvedalsbækken. Falder ud i Mjøsen søndenfor Hestnes i

Stange. En Aas Torvehøgda. † Tornes 2 Tysnes. Udt. tarmes. — Torffuenes ved 1600. Ved

en Bæk, sydligst i Opdal S. † Torvedalen. — Torffuodall DN. I 210, 1340. Sæter paa Voss paa Grændsen mod Eksingdalen, til hvilken der herfra gaar en Elv.

† Torvdal 35 Borge Ndl. Ved Torvdalsvandet, som gjennemstrømmes af en Bæk.

Maaske beslægtet med torfa f. og torf n., Torv, Græstorv. Tosk-, se Taska.

Tossa. Sideelv fra N. til Tromsa i Brekkum i Ringebu. Staar maaske i Forbindelse med tosa, rasle (Aasen).

Trann- (Trand-?).

† Trandum 21,12 Urskog. NG. II S. 170.

† Trandum 190 Ullensaker. — i Trænneime RB. 427. Ligger ved Transjøen, hvorfra en Bæk gaar til Hersjøen; ved den anden Ende af Søen ligger Tranbotn. † af Trannæime RB. 404. Forsvundent Gaardnavn i Fet. NG. II S. 242.

† Tranby 124 Lier. — i Trandabv RB. 96. 302. Ved en til Lier-

elven gaaende Bæk. † Trandal 4 Hjørundfjord. Udt. tranndal. Ved Udløbet af en

Elv paa Østsiden af Fjorden. ?† Tranes 11 Dverberg.

Det er muligt, at disse Navne er at fordele paa to forskjellige Stammer Trann- og Trand-. Se NG. II S. 328.

† Trebæk 19,2 Ytre Rendalen. Udt. trelækk. NG. III S. 367.

Tresa. Udt. tresa. Falder i Glommen fra 0. noget nordenfor Koppang i Storelvedalen.

NG. III S. 358 fremsættes den Gjetning, at Navnet er sms. af Talordet tre og 6 s s, Munding; Elven falder ud i Glommen i flere Arme.

Tressaa. Udt. træsså. Falder ud i Tresfjorden i Vestnes. Jfr. Träsvattnet med Afløbselv Trösån i Grythytte S., Nerike.

† Trilla ate igen 49,12 Aamot. Udt. triMteien. NG. III S. 349.

Jfr. maaske svensk Dial. trill f., stor Vandhvirvel nedenfor en Fos (Rietz).

Trivja. Udt. trVvja. Paa Østfjeldet i Meldalen, gaar mod N. ud i Svorka.

Sandsynlig af Stammen p r 1 f-, som betegner Trivsel, Virksomhed, Raskhed, i et Elvenavn maaske nærmest Styrke. Med Hensyn til Formen jfr. Folkespr. trivjug.

* I>rö.

T r o a a e n. Udt. trö'åga. Gaar forbi Troaaen 40 Beieren. † Traastad 45 Skiaaker. — i troarstadum DN. V 173, 1355. NG. IV, 1 S. 36.

† Trovatn 17 Rauland. — i Trouotnom DN. II 604, 1454. Ved

et Par smaa Vande. † Trodalen. En Bækkedal, som munder ud paa Østsiden af Fjær-

landsfjorden i Balestrand. † Trodalsvand. Paa Grændsen af Naustdal S. og Førde, med

Aflob til Naustdalselven. † Trodalen 29 Stangvik. Udt. trondalen. Ved en Bæk yderst

paa Halvøen mellem Hamnesfjorden og Bofjorden. † T r o s e t 105 Skogn. Udt. tro"set. Ved et Tillob til Buranelven i Markabygden.

† Troset 3 Mosviken. Udt. trodset. — Throasætr AB. 26. Ved en Bæk.

Af]) r ö f., udhulet Stok. I Folkespr. Tro f., ogsaa om en Rende, Vandrende af Træ.

Troll-.

T r o 1 d a (AK.). Gaar gjennem Troldtjern ud i Svenskin paa Vestfjeldet i V. Slidre. Trolla. Tverelv til Rysna i Vang V. Elvedalen kaldes paa AK. Trolddalen.

† Trolla. Udt. tralla. Ligger ved Udløbet i Trondhjemsfjorden af

en sterkt fossende Elv, straks udenfor Trondhjem. [Troldbækken. Falder i Rosaaen i Hemnes. RK.j.

Af t r o 11 n., Trold. Jfr. dette Ords hyppige Brug i Fjeldnavne.

Troldhetta. Saa heder efter RK. den Bæk, som falder ud i Vann-sjøens nordøstligste Vik i Vaaler.

Navnet gjælder maaske kun en sterkt indknebet, af høie Brinker omgivet Del af Løbet (O. R.). Forekommer ogsaa som Fjeldnavn.

?† Trommald 6 Nes Hall. Udt. trö'mmall. — Thromaller DN. I 666, 1480. Thrumelde DN. X 21, 1325 (Afskrift276

fra 1622). Tromall 1520. Tromill. 1578. Thrommell 1604 og senere.

Jfr. Trommen, Sø ved Wexiö.

Kunde maaske hænge sammen med oldn. f r om r m., Kant, Rand, Folkespr. Trom, ogsaa om en Aabred eller om Overflade af Vand; i Hallingdal Trumm (Aasen).

Tronka. Udt. tro'nka. Falder i Glommen fra 0. söndenfor Evenstad i Storelvedalen. Fjeld Tronkberget.

S. B. antager, at det er samme Ord som det af Ross anførte Trongka f., trangt Sted, trangt Rum, Klemme.

Tronna. Udt. trö'nna. Løber omkring Tronfjeldet og falder i Driva ligeoverfor Rise i Opdal.

Er vel afledet af Fjeldets Navn. Merk dog ogsaa Tronbækken i Løiten (Helland I S. 200).

Tros-?

† Traasaadalen 133,5 Lesje.

«Kan komme af t r o s n., Affald, Kvas, maaske gjennem et deraf dannet Elvenavn Trosa.» Se NG. IV, 1 S. 28. Mulig ogsaa af et sms. Tros-aa.

? Trosnevaag 23 Bokn. Udt. trasna-, Ved en Vaag paa Vestsiden af Store Bokn, i hvis Bund cfer falder en Bæk.

Trums.

Tromsa. Udt. trommsa. Kommer fra Østfjeldet og falder ud i Losna ved Tromsnes i Ringebu. Jfr. Trumsænes DN. IV 260, 1348. Trumsunes RB. 243. Tromselven. Kommer fra Tromsvandene og falder i Namsen ved

Trones i Grong. Jfr. NG. XV S. 298. † Tromsaasen 47 Vardal. Udt. tromsåsen. Ligger i Høiden over og i nogen Afstand fra den Elv, der fra Skumsjøen gaar til Hunnselven.

† Tromsdalen 254 Værdalen. Udt. Irommsdalen. Ved en af Kildeelvene til Trangdøla.

Trums. S. B. formoder, at dette Navn ligesom Ønavnet Trums er opstaaet af * S t r u m s og er beslægtet med s t r a u m r, Strøm.

Try-

Trya. Udt. trifa. Falder i Glommen fra V. ved Trønnes 17 Storelvedalen, Trynes 1520. Trybækken. Falder i Nordre Vilbækken, der gaar ud i Ossjøen

N. for Halvorsberget i Tryssil. † T r y d a 1 29 Gjerstad. Udt. try dal. — Trygdal DN. X 828, 1567.

Trøgdal 1593. Triugdall 1601. Ved en'Sideelv vestenfra. † Trydal 17 Bykle. Udt. tryddal. — Trydall 1500. 1552. Trygdall 1561. Tryugdall 1601. Ved en Tverelv paa Østsiden. † Try 50 Søgne. Ved en Elvs Udløb i Bunden af Trysfjorden, ved hvis Munding ligger en Gaard Trysnes.Try- — Trønen.

277

† Tryland 74 N. Undal. Udt. try land. Ved et Tilløb fra 0. til Undalselven.

Jfr. Tryen, Sønavn paa to Steder i Gåsinge S., Södermanland. Ingen af disse Navne har man i synderlig gamle Kilder, hvoraf det sikkert kan afgjøres, om Navnet opr. har havtT- eller I>-; sandsynlig er dog det første Tilfældet, og Elvenavnet hører saaledes ikke sammen med Tryvand i Aker, hvor 1ste Led er Talordet try (frir). NG. III S. 329 formodes det, at Bygdenavnet Tryssil ogsaa kommer af denne Stamme sms. med sil n. (Try si lar NgL. II 491).

Trykju. Udt. try'Igu. Falder i Sjoa fra N. ved Hæringstad i Hedalen.

† i T r y 11 u RB. 42. Brunlanes.

* Trylla kunde være et Elvenavn, beslægtet med Troll-, se ovfr.

† Tryterud 115, 4 0. Eker (Fiskum S.). Ved en Elv, som østenfra gaar ned i Ekeren.

Jfr. trjota, oldn. prjöta, ophøre, mangle?

Træl-.

T r æ 1 e 1 v e n. Saa kaldes 2 Elve fra samme Vandskille, hvoraf den ene gaar mod N. til Skaame i Bygland, den anden mod S. til Skjerka i Hornnes. Desuden er der en lidt østligere Elv af samme Navn, som falder ud i Byglandsfjorden ved Naanes under Navn af Milaaen. Dalføre Trældalen. † T r æ 1 d a 1 269 Lyngdal. Ved en Elv, som længere nede gaar

forbi Trælskaar 51 Kvinesdal. † Træledalen. Udt. træle-. 0. for Eidfjordvandet i Eidfjord. Jfr. Trallen, Sø i Norberg S., Vestmanland.

Stammen er vel J r æ 1-, som ogsaa forekommer i Navne paa Fjorde og Søer, som Trælen ved Tønsberg, Trælen, liden Sø paa Fjeldet i Lesje, Tre-fjord i Fiatanger (af Thrælafyrde AB. 85), jfr. Trälhafvet ved Stockholm. Trælsaaen, Sideelv til Holda i Holtaaleu, maa enten være sms. med et ældre Navn paa den lille Kildesø,

Trælsaatjernet, eller med Fællesordet Træl.

Trø-.

Trøa. Udt. trø'a. Gaar fra N. ud i Storsjøen i N. Odalen. Noget

söndenfor dens Udløb Gd. Trøsi. Jfr. NG. III S. 202. [Trøbækken. Gaar ud i Søndre Osa i Aamot. RK.].

Mulig beslægtet med t r o <5 f., indhegnet Havnegang eller Eng.

? † Trømnes 191 Løiten. Udt. trømmnes.— Trumneß c. 1575. Nær en Bæk, som fra N. gaar ned i Svartelven.

NG. III S. 118 gjettes der paa, at 1ste Led indeholder et Elvenavn, mulig * P r u m a. Dette vilde vel kunne hænge sammen med |) r u m a f., Larm, Bragen.

† T r o n e n. Sø i Aadalen, hvorfra Trønaaen gaar til Østre Bjone-vand i Gran. RK.

Trørosta. Udt. trøWøsta. Falder i Tryssilelven fra V. noget nedenfor Tryssil Kirke. Jfr. Bust-,

? † T r o s t e i m 23 Nes Hall. Ved en Bæks Udlob i Hovedelven fra S. Tu-?

Tudølbækken. Fra Tudølstjern (AK.) til Møsvandet paa Nordsiden. † Tuda! 20 Slemdal. Udt. tü'ddæl. — i Tudalæ RB. 41. i Tud-dale RB. 42. Ved en Bæk, som vestfra gaar ned i Hovedelven. ? † Tuedall 1614, i Jondal.

Tufsinga. Udt. tø'ffs- eller tüffs-. Kommer fra Røros Herred og falder i Fæmunden i Tolgen, paa Vestsiden.

Vel beslægtet med Tufs n., Armod, daarligt Arbeide, tufsen, ubehændig, svagelig (Aasen og Ross). Det er en ikke ubetydelig Elv, som i den større Del af sit Løb gaar stille og noget bugtet, mest igjennem myret Land. Paa Grund af den myrede Bund kan den kun paa faa Steder rides (Helland I S. 118).

† T u 11 u a n 37 Klæbu. — Tylogh 1520. Tollug OE. 27. Tolluch 1559. Tullug 1590. Ved en til Nidelven gaaende Bæk. Bækken kaldes nu Tullbækken eller Tull'n. NG. XIV S. 369 sammenlignes hermed Tullebæk i Trøgstad og i Spydeberg (NG. I S. 2. 62), og det formodes, at Navnet kunde staa i Forbindelse med tulla (tvilla), svinge, dreie omkring, sno, og sigte til Bækkens temmelig sterke Bugtninger.

* I>und.

† Tønneberg 82 Høland. Udt. ttfwnfib&r. — I'undaberg RB. 275. Ligger ved en Elv, som kommer fra Tunnsjøen. Paa DK. kaldes den korte Elv fra Braatevandet til Hafsteinelven, et Stykke S. for Gaarden, Tønna.

Pund, forekommer som mythisk Elvenavn i den ældre Edda. «Navnet kan formodes at ligge til Grund ogsaa for enkelte andre Gaardnavne; men dette kan ikke bevises ved noget af dem.» Se NG. II S. 195. S. B. forklarer (Sæm. Edda S. 79 b, jfr. 397 a) Navnet af et til oldeng. j) i n d a n,]) a n d, funden svarende s {) i n d a, at svulme.

Tundr-.

Tundra. Udt. tunndra. Falder fra SV. ud i Ostra i Skiaaker.

Fjeld Tundradalskirken. † Tøndrum 34 N. Land. Udt. tij'nnrömm. — i Twndreim DN. III 724, 1496. Ved en Bæk, som gaar sydover til Etna. Mon beslægtet med tundr n., Tønder, tundra, begynde at brænde? Jfr. under Tand-.

Tunna.

Tunna. Udt. tår^a (ogsaa tö'niia). Tverelv til Glommen i Tonset.

Jfr. Tunneseter OE. 26. Tunnesetter, Tonnesetter JN. 32. † Tonnerud 83 Spydeberg. Udt. tö'nneru.—Tunarud (!) RB. 141. NG. I S. 64.

† Tunnerud 73 Fet. Udt. tunneru.— Tonnorud RB. 447. Ved en Elv, som gaar til Øieren.Tunna — Tvinn-.

† Tunnurud RB. 455. Forsvundent Gaardnavn i Hof Sol.

† Tunndalen. Oppe i Fjeldet i Fresvik i Sogn.

[† Tunnset 120 Skogn. Udt. turmset. Ved en Elv. Mulig Op-

kaldelsesnavn. NG. XV S. 100J. [? † Tunnsjøen. Udt. trVrmsjøen. Stor Fjeldso i Grong med Afløb gjennem en Elv til Namsen],

Tur-.

Tura. Udt. turao. Tilløb til den østligste Hovedelv i Vik i Sogn. Gd. Turrvold.

Turebækken. Falder søndenfra i Lustadvandet i Ogndalen.

Maa hænge sammen med tura, buldre, brage, larme med en ensformig, vedvarende Lyd, f. Ex. om Fosse (Aasen).

Tuva. Udt. tuva. Falder i Flatningen paa Fjeldet søndenfor Vaage. Maaske af {> ü f a f., Tue, i dette Ords Brug om Fjelde.

[Tveraaen (Tverelven, Tverbækken). Egentlig Fællesord om en Sideelv, især en, som gaar nogenlunde tvers paa Hovedelven, men ofte gaaet over til ligefrem Egennavn. Især hyppig nordenfjelds, navnlig i Nordland],

[† Tverbytdalen. Sidedal til Leirdalen paa Fjeldet i Lom. Fjeld Tverbotnhornene. RK.].

Indeholder vistnok et Elvenavn Tverbytta, dannet af -botn. Se under -bytta, hvor dette Navn burde være taget med.

Tverdingla. Falder i Dingla i Vang V. Se Dingla.

Tverena. Tverelv til Ena i Tryssil og Aamot. Se Eina.

Tvermugna. Falder i Mugna i Vang V. Se Mugna.

[Tverroa. Sideelv til Roa i Røros. RK.].

† Tvilldalselven. Falder ud i Vesterbugten i Røsvandet i Hat-fjelddalen. Plads Tvilldalen.

Indeholder vel et Elvenavn • Tvilla, som kan hænge sammen med tvilla sno, forvikle, slynge sammen (Aasen og Koss). Maaske i Betydning = Tvinn-. Efter S. B. mulig opstaaet af *T vi mila. Elven dannes af 4 Bækkeløb, som flyder sammen næsten paa samme Sted.

Tvinn-.

Tvinna. Udt. tvii%na. Falder ud paa Nordsiden af Fjorden i Utviken forbi Tvinnereim, i Tuinnandahæimi BK. 18 b. Elven har to Kildeelve, hvoraf den østligste løber sammen af flere Smaaelve.280

† Tvinnande. Sæter ved en Elv, som fra S. gaar til Vasbygdvandet, sydvestlig i Aurland, og som løber sammen af 3 Bække.

Af tvinna, tvinde, sno sammen. Elvene er sammenlignede med en Traad, som tvindes sammen af flere. Det gamle Navn Tvinnandaheimr synes at vise, at ogsaa Elvenavnet i Utviken opr. har havt Participform ligesom det i Aurland. Sandsynlig hører Tvinne i Voss, ved en Tverelv, og Tvindehaugen ved Tyen ved nogle Smaaelve ogsaa hid.

Ty.

T v a. Udt. ty'a. Gaar gjennem Tydalen og falder i Nea. Jfr. i Thi-

dal DN. I 447, 1409. ? † Tyen. Vand paa Grændsen af Vang V. og Aardal. † Tyvand 14 Sannikedal. Ved et Vand af samme Navn, som modtager 2 større Tilløb og gjennem en kort Elv har Afløb til Kam-merfosselven.

† Ty vold 3 Røros. Her gaar flere Bække ned i Rugla. ? † Tvholt 57 Strinden. — i Thyholte AB. 8. Nær en Bæk.

† Tynes 17 Levanger. — Thyanes AB. 20. Ved en liden Bæk. †Tybækken 87 Hemnes. Ved en Bæk, som gaar ud paa Nordsiden af Ranenfjorden. * I> y, Gen. I> y j a r.

Tyld-

T y 1 d a. Udt. tifUa, Dat. -lån. Kommer fra Tyldsjøerne og falder

i Fora ved Ty ld en i Hegre. † Tylden 59 Sogndal i Sogn. Udt. tyldaö Ved en liden Tverelv.

† T y 1 d u m 97 Holandet Namd. Udt. tyllåm. — Tiildenn 1559. Thyldum 1590. Ligger nær to Elves Sammenløb.

Tynna. Udt. ty'nna [af flere hort: tifnna]. Gaar ud i Orkla mellem Gunnes og Hol i Rennebu.

Mulig = Tunna eller en Sideform deraf; jfr. at Tønset (*Tunnusetr) nu udtales Tynnset.

Tyr-

vid anæ Tyrfui DN. V 134, 1344. i Tyrfd DN. V 183, 1360. i Tyrf DN. I 305, 1368. Elv paa Toten; maa være den nuværende Hegshuselv, som falder i Mjøsen lidt nordenfor Smør-viken.

† Tørdal. Den øvre Del af Drangedal. — i Tyridale DN. I 215, 1341 og i alle de ældste Kilder. Længere nede ved den fra Tordal kommende Elv, strax nedenfor Bjaarvandet, ligger Tørnes 36 Drangedal.

† Tyri 37 Lundeherred. Udt. tyré. Ved et Vand i et længere Vasdrag, som gaar nordover til Lundeelven.

Elvenavnet i Toten er vel opr. T y r r f., Gen. T y r v a r, Dat. T y r v i (Formen Tyrfd maa være feilskreven). Dette Navn antager S. B. at være beslægtet med oldn. tyrvi (tyri) n., fed Furuved, altsaa: Elv, som gaar gjennem Furuskov; af samme Stamme er Tyrvi, det gamle Navn paa Tyrifjorden. Se NG. IV,2 S. 86.Tyskaaen — Tyss-.

281

Tyskaaen. Udt. tyssTcåa. Gaar fra Søen Tysken (udt. ty'ssken) forbi Tvskeberget (udt. tif ssjébærjé) nordover til Vermunden i Aasnes.

Hid hører maaske ogsaa Tysketorpet i Grue ved en til Rotna gaaende Bæk og nogle andre med Tysk- sms Navne, f. Ex. Tyskebotn i Aardal Ryf., som ikke synes at kunne komme af Folkenavnet.

Tysla. Udt. ty'hla (i Tyldalen), tø'hla (i Rendalen). Gaar gjennem Tyldalen sydover til Rena i Rendalen. Jfr. i tyllærdale DN. IX 179, 1381.

Jfr. Tyslingen, Sø i Tyslinge S. i Nerike.

I? y s 1. NG. III S. 393 nævnes det som muligt, at Navnet kunde have Sammenhæng med Elvenavnet Tyssa eller med p y s s m., Opløb, Tummel.

Tyss-.

Tyssa. Udt. ty'ssö. Falder ud i Sørfjorden fra 0. nordenfor Odda i Ullensvang; danner den tvedelte Fos Tyssestrengene. Gd. Tyssedal 44 Ullensvang, i Tyssudale BK. 80 a. Tyssa. Udt. ty'ssö. Elv i Ulvik. Tyssedals Sæter. Tyssa. Udt. ty'ssa. Gaar ud i Gaula i Støren strax ovenfor Tildra.

T y s s a a. Udt. tysså. Falder ud fra 0. ved Bjørke i Hjørundfjord.

Tussevand og Tussenuten (AK.). † T y s d a 1 75 Enebak. Udt. U'fssdæl — i]?yrssadalom DN. II 317, 1369. i I>yssædalom DN. IV 485, 1396. i f>yssardale DN. II 449, 1407. i Tvssodale DN. II 526, 1429. i Tyssadale DN. II 459, 1410. Ved en Bæk, der falder i Øieren. † T y s s e k i 1 26 Landvig. Udt. tyssetøl. — Ved et lidet Vasdrag,

der falder ud i Landvigvandet. ? † Tysland 63 Bjerkreim. Udt. ty's-. Ved en Sideelv fra N. til Ogneelven.

† Ty s dal 41 Aardal Ryf. Udt. tyssdal eller tys-. Ved Spjod-

aaens Udløb i Nedre Tvsdalsvands øvre Ende. † Ty s dal 23 Aardal Ryf." Udt. tyssdal eller tys-. Ved en Elvs

Udløb i øvre Ende af Øvre Tysdalsvand. † T y s s e 59 Jelse. Udt. tø'sse. Ved en Elv, der falder ud i det

inderste af Erfjorden. † Tysseland 4 Sand Ryf. Ved en Elv paa Vestsiden af Fjorden. † Tysse 63 Skaanevik. Ved Udløbet af en Elv paa Nordsiden af Aakrefjorden.

† T y s e 22 Stord. Udt. tysö. Nær en ubetydelig Bæk. † Tyssedal 58 Os. Udt. tøsdal. — Twssedal 1520. Ved en Bæk, som lober i Oselvens Vasdrag fra 0., ikke saa langt fra Udløbet.

† Tvsse 109 Os. — i I>yssu BK. 66 a o. fl. St. Ved Udløbet af en Elv, som nu skal kaldes Tøsseelven. Længere oppe ved denne ligger Tysseland 126 Os. † Ty s s en 37 Hosanger. Udt. tysså. Ved Udløbet af en Elv nordøstlig paa Osterøen. Oppe i Elvedalen Gd. Tyssebotnen. † i y s s u BK. 55 a. Anført under Sæbo K., Manger.282

Tyss--Ua.

† T y s s e n 2 Ævanger. Udt. ty'ssö. Ved en Elv, som falder i

Bolstadfjorden paa Nordsiden. † Tysse 38 Y. Holmedal. Udt. tfsse. — i fcyssu BK. 25a. 26a.

Ved en liden Elvs Udløb paa Sydsiden af Fjorden i Holmedal S. ?† Tysse 39 Ørskog. Udt. tyssa. Ligger paa et udspringende

Nes; intet Vandløb synligt paa AK. † T y s d a 1 80 Roan. Udt. tø'ssdaten. Ved en Elv, som falder ud i Tysviken i Bunden af Skjorafjorden. Fjelde Stortyssen og Lille-tyssen.

]?yssa eller * l' yss. Den sidste Form synes man at have i Enebak. Vel af [i urs, [i uss m., Tuss, Trold, altsaa: Troldelven (jfr. Trolla). Mindre rimeligt er det at forklare det af Jyss m., Oplob, Tumult, Larm, jfr. fysj a, storme frem, da deraf maatte fremkomme en Form IJ y s j a. Se NG. II S. 219.

? † Tyvaaen 23 Beieren. Udt. Içy'våga.

Tøla. Falder i Leira langt oppe i Bjørke S. i Nannestad. Jfr. tøla, fare sagte, give sig Tid (Ross)?

Tømra. Udt. tø" mr a [neppe rigtigt; overalt hørt tø'mr a}. Gaar fra S. ud i den nordøstre Ende af Selbusjøen i Selbu. Maa vel komme af t i m b r n., Tømmer. I enkelte af de med Tømmer-sms. Stedsnavne har man mulig ogsaa dette Elvenavn, f. Ex. i Tømmerdalen i Leksviken med Tømmerdalselven.

[T ø r b æ k k e n. To Bække, som falder ud ligeoverfor hinanden i Virvaselven i Mo Ndl. Gaar begge et Stykke under Jorden. RK. fTørbækmoen 53, 2 Skjørn. Udt. tu"rrbækmci»].

I første Tilfælde sigter Navnet aabenbart til, at Bækken et Stykke forsvinder under Jorden. Jfr. Jord-,

† T ø t d a 1 29 Fosnes. Udt. tø"tt- (ogsaa tø'U-)- Ved en Bæks Udløb paa Fastlandet i Vik S. Jfr. Tita.

Ua.

U a. Udt. ua. Elv i Nes R. Ved dens Udløb i Glommen ligger Unes og ligeoverfor Udløbet Yn, udt. ijn, a Yn DN. IV 226, 1343.

Ua. Udt. iia [ogsaa hørt uva]. Falder i Orkla fra V. lidt ovenfor Resell i Meldalen. Uvaaen RK.

† Usjøen (RK. urigtig: Utsjøen). Kildesø for Kampaaen i Nes R., hvilket kunde antyde, at denne Aa, som falder i Ua kort før dens Udløb i Glommen, ogsaa har hedet Ua. NG. II S. 349 f.

† Ueland 17 Heskestad. Udt. iCalann. Ved en Elv, der falder ud i et Vand, hvis Afløb gaar forbi Heskestad Kirke.

† Ueland 40 Ogne. Ved en Bæk, som falder i Ogneelven.

† Ueland 51 Haa. Ved et Tilløb til Varhaugelven.

NG. II S. 348 bemerkes, at man af Formen Y n allerede 1343 synes at

maatte kunne slutte, at Stammen har endt med en Vokallyd. Isaafald kanUdylgja — Ugla.

man ikke tænke paa en Sammenhæng med en Slamme uf- (jfr. Uv-), og Udt. Uva i Meldalen maa være en senere Lydudvikling. Udtalen Ualand synes her at forudsætte en sterkt bøiet Form af Elvenavnet (NG. anf. St.). S. B. antager, at Navnet kommer af oldn. * ü a, Præter. ü 6 i, myldre, f. Ex. vatn üöi af fiskum; betyder da: den fiskerige.

* Udylgja.

† U d e n e s 222 Nes R. Udt. lines (dog ogsaa hørt licldnes). — Udyllgænes DN. II 129, 1323. Odylganes DN. IV 270, 1348. Vdulghianes RB. 259. Vdiulganes RB. 265. Vdyghines DN. II 178, 1335. IV 312, 1359. Vdyanes RB. 136. Vdvionæs RB. 557. Vdynæs DN. IV 703, 1466. RB. 259. 475. 477. Ved en liden Aas Udløb i Glommen.

Navnets opr. Form kan antages at være Udylgj unes, sms. med et Elvenavn "Ud y 1 g j a. Dette formodes NG. II S. 362 at have Sammenhæng med dolgr, Fiende, hvoraf dy 1 gj ur, (skjult) Fiendskab, hvorefter Elvenavnet mulig kunde betyde «den fredelige, rolige». Der er sandsynlig ikke noget Slægtskab mellem dette Navn og Dagdylja.

Ugg".

? † Ugge 42, 9 Lundeherred. Ved en Elv mellem to Vande. † Ugdal 33 Aa. Udt. udal. — Vgdall 1520. Wgedall 1559.1590. Uggedall 17de Aarh. Ved en liden Elv, som falder ud i Stor-dalsvandet.

Mon af *Qfga, jfr. Augga og Ogg-? Elven i Aa gjør en sterk Bøining. Ellers kunde man ogsaa tænke paa Sammenhæng med oldn. ugga, forskrække, frygte, eller med Ugg m., fugtig Kulde, uggall og uggen, fugtig og kold (Ross). Jfr. Ugna.

Ugla.

Ug la a en. Udt. uglåa. Gaar fra 0. til Unsetaaen i 0. Rendalen (Ugdaaen AK.).

† U1 d a 1 78 Eidsberg. Udt. udæl. — Vgludalr RB. 274. 170 s. DN. I 453, 1410. Vgladalr BB. 167 s. En Bæk løber söndenfor Gaarden ud i Eidsbergelven. † Ulier ud 69 Frogn. — Vglorudh DN. III 415, 1403. Vglarud c. 1381. Vglæruth DN. X 186, c. 1470. Ved en Bæk, som gaar ud ved Drøbak. NG. II S. 83. ? † U 11 e r u d 25 Urskog. Ved en Elv. NG. II S. 170. ? † U 11 e r u d 75 Vaaler Sol. NG. III S. 303. ? † i W gl o DN. V 86, 1333. Forsvundent Gaardnavn i Lom. † Uglavandene med Ugla Sæter. Østlig i Haug S , Norderhov;

har Afløb gjennem en Elv, der gaar ud i Randsfjorden † Ul berg 112 Sigdal. Udt. ulbcÉr. — Vglubærg DN. VIII 257, 1350—1380. a Wglabergom DN. XII 171, 1438. Vgleberg 1595. Ved en Tverelv, som vestfra kommer i Hovedelven nordligst i Sognet.

† Uldal 3 Mykland. Udt. Uldal eller viledal. — Wlledall, Vlldall 1595. Ved Skjeggedalselven, som her efter AK. kaldes Uldalselven. † Uglaliid DN. XII 162,1427. 197, 1463. Nu Ugelien i Strand. Paa Høiden ovenfor et lidet Tilløb til Tauelven strax ovenfor dens Udlob, j- Ugle tveit 74 Strandebarm. Ved en Elv østenfor Kirken.284

Ugla — Ulge-,

† Uglenes 7 Fitje. Udt. ugglenes. Ved en liden Elv sydvestlig paa Huften.

† U g 1 h u s 58 Fuse. Udt. ø'gglüs eller agglüs. — Nær et Vandløb. † Ugledalen. Paa Østsiden af Veitestrandsvandet i Hafslo. Oppe i Dalen ligger Uglesæter og lidt söndenfor dens Munding Ugulsvik 44 Hafslo (nu ikke i Brug; 1660 og 1723 skr. uden s og altsaa vel opr. = Ugluvik). † U g 1 u m 34 Sogndal i Sogn. Udt uggla. — Vghvm 1530. Paa Østsiden af Hovedelven nær en Tverelvs Udløb; længere oppe ved denne efter RK. Ugleaas Sæter. † U g 1 e n 24 Daviken. Udt. uggla, Dat. uggli^e. Ved en liden

Elvs Udløb noget vestenfor Kirkebygden. † Gulstad 16 Kvernes. Udt. gulsta.— Oglestad 1520. Wglastad

Gap. Wgelsta 16de Aarh Paa Averøen ved en Elv. † Uglestad 150 Kvernes. Udt. gulsta. — Wgelstad 1559.

Vglæ-

stad 1585. Vglestad 1590. Paa Fastlandet ved en Aa. † Uglen 7 Klæbu. Udt. aula, Dat. aueln. — i Oghl DN. II 250, 1349. Oghell AB. 120. Ved en Bæk, som gaar til den Elv, der danner Grændsen mellem Klæbu og Strinden. † Ugl an 49 Selbu. Udt. au glæVjVj. — Ogle 1520. Awglenn Cap. Ved en Bæk.

? † Uglen 103, 2 Strinden. Udt. uggla, Dat uggeln. Ved en fra Tyvandet kommende Elv. Denne Elv synes dog at have havt et andet Navn; se tjoS. ?†Okkelberg 42 Hegre. Udt. lcubbørar^n, eller Jcø'lbraim- —

af Vglabergom AB. 36. Ogelberiig 1559. † Uglen 32 Værdalen, ei i Brug. — Oghel DN. V 442, 1433.

Aaugel OE. 63. Ved en Bæk. ? † Oksur 19 Sparbuen. Udt. okJcsiir. — af Vglasaurum AB. 14. Ved Udspringet af en liden Bæk, som gaar til Beitstadfjorden. Jfr. Ugledal, Gd. i Askim S., Göteborgs L., nær en større Bæk. •Ugla. Forklares NG. I S. 141, II S. 83 af Fuglenavnet ugla, ligesom mange andre Fuglenavne brugt som Elvenavn. Enkelte af de ovfr. opførte Navne kunde vel ogsaa formodes at være sms. med ugla, brugt som Persontilnavn, saaledes mulig de paa -r u Ö. Uglen i Klæbu og Værdalen vækker Betænkelighed, da der i dem synes at være en sterk Form.

Ugna. Udt. uggna (ogsaa opgivet yggna). Gaar fra Søen Melsen til Hovedelven i 0. Slidre.

Hid hører vel ogsaa 2det Led i det Elvenavn, som maa ligge i Svalugna-dalen, se ovfr. Er sandsynlig en Afledning af Stammen Ugg-.

U k u-, se Ak a. Ula, se Ur d-,

† Ul g en es 124 Ullensvang. Udt. ulgö- (ogsaa opg. ulge--, paa Karter Uglenes). Sydligst paa Halvøen mellem Graven og Ulvik ved en Bæk.

Maaske beslægtet med Olga, se ovfr.Ulla--Uma.

Ulladalsaaen. Udt. uddladalsånd. Elv sydligst i Suldal. Kaldes formodentlig Ulla (Ulla Elv AK.). Jfr. Ullen, Søer i Ekshärad S. og østenfor Arvika i Vermland.

\

Ulv-.

U 1 v a. Udt. ulva. Gaar forbi Hovde i 0. Gausdal ned til Gausa.

Ulva. Udt. ulva. Gaar ned til Hovedelven forbi Oksum og Ulven i V. Gausdal.

Ulva Udt. ulva, Dat. ulvene. Falder i Breimsvandet vestenfor Kirken i Breim.

Ulva. Udt. ulva. Falder ud paa Grændsen af Indviken og Utviken paa Nordsiden af Fjorden. Gd. Ulvedal, i Vllfadollum BK. 14 a.

Ulva. Falder fra V. i Børselven forbi Ljaakle i Børsen.

Ulf ain NgL. II 487. Elv i Aremark.

[Ulv aa en. Bæk, som fra 0. falder i Fæmundselven lidt nedenfor Sølna. Helland I S. 121].

Ulvaaen. Kommer fra Ulvsjøen vestenfor Osen i Elverum og gaar ud i Flisa paa Grændsen af Vaaler og Elverum.

U 1 v a a e n (Lille U. RK.). Udspringer nordlig i Elverum, ikke langt fra den foreg., og falder i Søndre Osa i Aamot. NG. III S. 348.

[U1 v a a e n. Kommer fra S. gjennem Ulvaadalen og falder i to Arme ud i Rauma paa Grændsen af Lesje og Grytten],

fUlvaavadet 71 Aamot. Ligger ved den Elv, som paa Karterne kaldes Nordre Osa, og tyder paa et ældre Navn paa denne, da her ikke findes nogen Tverelv. NG. III S. 351.

† Ulvedalssæter. I Masfjorden, øverst ved det Vasdrag, som falder ud ved Matre. Maa komme af ulfr m., Ulv.

Ulvilla. Udt. ølvilla. Afløbselven fra Kjesbuvandet til Helgaaen i Værdalen; kommer ned i Dalen i en Række Fosse. Jfr. i Vlwildenne AB. 18 s., en Gaard, som nu bærer Elvens Navn. Mon Afledning af den foreg. Stamme med Endelsen -illa? Gaardnavnet

er neppe en Sammensætning med -vin; snarere er det et Bevis paa, at

Elvenavnet opr. har havt sterk Form.

Ulvunda. Saa kaldes efter Y. Nielsen [1903 S. 372] den Elv, som gaar gjennem Ulvundeidet i Øksendalen og falder ud i Ulvund-fjorden ved Ulvund i Stangvik; det sidste Navn nu udt. alvoren.. Jfr. Aulfundyniar k. DN. II 81, 1309. Alfundar k. AB. 74. Alfundareidh DN. V. 702, 1497.

Vel et Elvenavn med Endelsen -und af en Stamme a 1 f-, sandsynlig alf r m., Grus, Grusgrund. Se NG. Indl. S. 41. Beslægtet er maaske Ønavnet Olvaanda i Bømmelfjorden.

[Uma, Lille. Gaar fra Lille Umvand paa Rigsgrændsen og falder i Plura i Mo Ndl. Nogle Mile vestligere gaar Umeå fra Store Umvand til Sverige.286

Umba — Urula.

* Umba.

† Ommedalen 18 Gloppen. Udt. ö'mmedalen. — i Vmbudale BK. 16 b

Ligger oppe i Hyen. Tør være beslægtet med Ønavnet U m b a r (i Umbum MA.), nu Ombo i ßuknfjorden i Ryfylke. Hører efter S. B. vistnok til Præpos. og Adv. u m b, ældre Form for u m, omkring.

Und-.

† Undrum 1 Sem. Udt. unndrömm. — Vndaræim, Wnnareym DN. I 318, 1372. Undreim DN. III 142, 1328. II 116, 1330. I 321, 1373.

† U n d e i m 45 Time. Ved det øvre Løb af Fosselven og ved et Tilløb til denne.

Jfr. Unden, Sø i Tiveden S., Skaraborgs L.. med Gde ündevi og Undenäs.

I en Notits i Matr. henfører O. R. hid ogsaa Undedalen 41 Mo Tim. og Undareim 143 Kvinnherred. Jfr. det af Rietz opførte und m., Sø, som kun forekommer i Sønavne, dels usms, dels meget hyppigere som andet Sammensætningsled.

Unn-.

Unna. I Fjeldet V. for Kvikne, det øvre Løb af Egnunna (Egnunda K.).

? † Unset 41 0. Rendalen. Udt. ö'nnset. Ved Unsetaaen, som ved Forening med Tysla danner Rena. NG. III S. 373. Jfr. Unnen, Sø i Lidhult S., Kronobergs L.

Kan hænge sammen med oldn. u n n r f., Bølge, Sø. U 8 r forekommer som Elvenavn i Sn. Edda. Det tør vel forøvrigt være usikkert, om ikke de ovfr. anførte Navne lige godt kan henføres til Stammen Und-.

Urd-.

U 1 a. Udt. ula. Elv, som fra Rondane gaar mod V. ud i Laagen i Sel, Vaage.

U 1 a, nordre og søndre. Udt. iila. 2 smaa Elve, som gaar ud i Aur-sjøen i Lom.

? U r a. Øverst i Aardal i Sogn. Navnet sluttet af Uradalen og Fjeldet Uranaasi; den kaldes nok nu alm. Urdøla. Ula forklares NG. IV, 1 S. 92 af u r 8 f., Stenhob. Elven i Sel er bekjendt for, at den fører en Mængde store Stene med sig, som afleires ved dens Udløb. Jfr. Urelven i Suldal, Yngv. Nielsen 1903 S. 111. Det er vel mindre rimeligt at sætte Ula i Forbindelse med Folkespr. ula, at hyle.

[U r e k a a e n. Gaar fra Urektjern forbi Urekkollen og Ureksæter ud i Vinstervandet paa Nordsiden. RK.].

Det er tænkeligt, at 1ste Led kunde være et Personnavn (LTrcekja?), som først kan have været anvendt i Sæternavnet; men det er maaske mere sandsynligt, at det indeholder et opr. Navn paa Aaen. Man kunde maaske tænke paa Sammenhæng med Urækja f., en svinsk Person (Ross), og urekjen, smudsig (Rietz).

Urula. Ogsaa skr. Ulura. — Vlvlle c. 1575. Gaar gjennem Hedalen i S. Aurdal ud i den øvre Ende af Sperillen.Urunda — Utrenna.

287

Udt. ikke kjendt. Den bevarede ældre Form tyder nærmest paa, at lste Stavelse indeholder Stammen u r Ö-. Ellers kunde det ogsaa mulig staa i Forbindelse med oldn. ur n., Taageregn, fint Regn.

Urunda. Aflob fra Djupsvandet nordlig i Hol Hall. Usk-.

† Uskedalen. — i Oskudal DN. II 306, 1366. i Vskodall DN. II 565, 1443. Dalføre i Kvinnherred.

Om den rette Henførelse af dette Navn kan der være Tvivl. Den ældste Form tyder snarest paa en Stamme Ask-.

Usle bæk. Falder i Julussa i Aamot. DK. Maaske beslægtet med Utla.

Usma.

U s m a. Udt. ussma. Gaar gjennem Ustensjøen og falder i Nea i Floren i Selbu.

† Usmudalr AB. 73. DN. II 81, 1309. Nu Øksendalen i Nordmøre.

Med Hensyn til Forholdet mellem Usma og Usten-, jfr. under Kusma. Vel beslægtet med Ysma.

Ust-.

U s t a. Gaar gjennem Ustevand og Ustedalen i Hol i Hallingdal. [? † U s t 22 Leinstranden. Udt. usstan,n,. — af Vstum AB. 42.

Jfr. NG. XIV S. 331], [? † Ustan 211 Orkedalen. Udt. u sst atm. — a Ystum Fornm. s. VIII 164. af Vstum AB. 54. NG. XIV S. 142], Jfr. de 2 flg. Navne.

[Ustekveikja. Kildeelv til Usta paa Hardangervidden].

Betyder Ustas Kildeelv, af kveik ja f., hvad der tjener til at fremkalde, opvække noget.

Ustørja. Udt. usstørrja. Gaar fra V. forbi Ustan i Orkedalen ud i Orkla.

Af Udtalen kan det ikke afgjøres, om sidste Led er -dyrja eller -y r j a ; O. R. antager det sidste. NG. XIV S. 142 formodes det, at Gaardnavnet indeholder et ældre usms. Navn paa Elven.

Utla.

Utla. Udt. uttla. Dannes af store og vetle Utla paa Fjeldet mellem

Sogn og Lom og gaar gjennem Aardal ud i Aardalsvandet. ? † i Vtlum BK. 57 b. Nævnt under Seim Kirke i Hosanger.

Hænger vel sammen med det af Aasen anførte Usle og Utle m., Kulstøv, smaat Grus eller Affald af Kul, ogsaa om sort Røg eller meget mørke Skyer; jfr. usla (utla), fyge (Ross). Dette Navn har vel som adskillige flere Hensyn til drivende Fosseskum.

Utrenna. Falder i Holda i Holtaalen fra S. Jfr. Renna og Skitrenna.288

Utro--Vagnill-,

† Utrovand. Udt. öträvattne (ogsaa hort iitrøå). Paa Fillefjeld i Vang V., med Afløb til Vangsmjøsen.

? † U v a a s 56 Hjartdal. Ved Sviksaaen.

Jfr. Ufån, der kommer fra Dalarne og gaar til Ekshärad S. i Vermland. Gaardnavnet kunde mulig ogsaa være ligefrem sms. med Fuglenavnet uf r m., Bjergugle; jfr. Uvaas 8 Børseskogn, se NG. XIV S. 292.

Vaadaa. Elv nordvestlig i Orkedalen, gaar ud i Vaavandet. Gd. Vaa-vaslien, udt. våvassUa.

Hører maaske til Stammen Vad-, idet det kunde være sms. med -aa og lste Vokal forandret ved Assimilation.

Yaala. Udt. våla (ogsaa opg. våla). Gaar ud i Laagen i Ringebu ved Gd. Vaalen, udt. våle.

Jfr. Vålen, med Gd. Våltorp, Bro S. i Westerås L. Vålån, Elv gjennem Vålådalen, Undersåker S. i Jemtland.

Afledes NG. IV, 1 S. 142 af våll m. (NG. Indl. S. 84). Vaalaadalen ved Bygdin kan neppe høre hid; se under Vala.

Vaar-.

V a a r a a. Udt. vårå. Kommer ned i Maane fra N. ved Vaae i

Vestfjorddalen i Tinn. Jfr. i Wadhe DN. VI 663, 1501. † Vaardal 9 Grindum. Ved en Elv, der falder ud forbi Byremo. † Vaarvik 44 Suldal. Udt. vår-. Paa Nordsiden af Suldalsvandet nær 2 Bække.

Det er vel uvist, om disse Navne hører sammen; det første kunde mulig hænge sammen med Stammen Vad-, det andet kan maaske ligesom Vaardalen i Lom høre til Vaia.

Vaö-.

Vae. Udt. våe. Kommer fra S. oppe i Haukeli i Vinje, f f Vaaland 32 Haa. Øverst ved en Elv i Tveraaens Vasdrag. ? † Vaaland 21,11 Hetland. Ved et Vandløb. † Vaadalen 50 Sparbuen. Udt. vå dalen. — Vadall 1520. Wo-

dall 1590. Ved en større Bæk. † Vaaset 35 Sparbuen. Udt. va set. — Vadeszetther DN. X 795, c. 1550.

Jfr. Vaadaa og Vaul-. Et Elvenavn * V a 3 a maa vel hænge sammen med v a 8 a, at vade.

[Vagnillbækken. Gaar fra Vagnillvand ned til Igla i Soknedalen.

† V agn ill 25 Soknedalen. Udt. vångniUa. — Vognild 1520. Wagnil 1559. Ved en Bæk, som udspringer nær den foreg, og her gaar ud i Stavilla. NG. XIV S. 249. † Vogn ill 233 Opdal. Udt. vångnillavyn,. —vid Vagnello AB. 48. Ved en Elv],

NG. XIV S. 189 antages det, at disse Navne indeholder et Elvenavn •Vagnella eller "Vagnill a.Vaka — Vaia.

289

† Vaka.

Vuku 141 Værdalen. Udt. vu ku. — i Uaku, Uako DN. II 227, 1345. AB. 17. Lidt vestenfor Gaarden løber en Bæk ud i Helgaaen.

* V a k a, vel af vok f., Vaage, aabent Sted i Is. Jfr. a f Vakna-dalom AB. 88, et forsvnndent Navn, sandsynlig i Ranen eller i Nesne.

Val-.

V a 1 a a e n. Udt. vdlåe. Falder ud fra S. noget ovenfor Kirken i

Lesjeskogen.

V a 1 a a e n. Udt. valåi. Kommer fra Gjevarvand i Aamotsdal i

Seljord.

Hænger neppe sammen med den flg. Stamme, ialfald ikke det første; snarere af vaöill m., Vadested; jfr. Vad- og Vaul-,

Tala.

V u 1 u. Udt. vulua. Gaar til Setninga fra V. søndenfor Rondane

forbi Vuluvolden i Sollien.

V u 1 u. Udt. vulu. Falder i Otta i dens øverste Løb i Skiaaker.

V u 1 u. Udt. vulu. Gaar ud i Ottavandet gjennem Vaardalen i Lom. Vulua. Falder i Randsfjorden paa Vestsiden i S. Land.

V u 1 u. Udt. vulu. Det øvre Løb af Fættelven i Aasen, forbi Gd.

Vordalen, udt. vo'råalen, Voredall 1520.

V a 1 a a e n. Udt. valåa. Falder fra N. i Roppa i V. Gausdal.

Va laa en. Falder i Røsaaen strax nedenfor Korgen Kirke i Hemnes,

ved Valaamoen, udt. vå'la-. ['? V a 1 e 1 v e n. Gaar fra Valfjeldet ud i Aunvandet paa Fastlandet i Tjøtta. RK.].

† V a a 11 v e t 238 Rakkestad. — Volufjueit RB. 163. 244. 564. DN. IV 271, 1348. V 539, 1447. Jfr. Wolubru DN. III 570. Ved en liden Tverelv til Rakkestadelven. † V ø 1 e s t a d 27 Løiten. Udt. vølesta. — Wolstadt, Voluestadt 1520. NG. III S. 107.

† Volbu. Udt. vø'lbü. — Volubu DN. I 131, 1316. IX 181, 1384. Volubo DN. X 59, 1368. Valwbo DN. II 716, 1492. Sogne-navn i Ö. Slidre. Navnet Vaia maa her have tilhørt et kort Tillob til Vinda.

† V ø 1 s t a d 20 0. Eker. Udt. vølsta. — i Volustadum RB. 88. † V o 1 u f) v e i t RB. 58. 209. Forsvundent Gaardnavn i Arendal S. i Stokke.

† Huflaatten 143 Stokke. — Walæflot RB. 209 s. Valuflot RB. 78. Indeholder maaske Navnet paa den samme Elv som Volupveit.

† V o 11 v e t 27 Saude. Udt. voltvett. — Volufiveit, Valupueit DN. X 59, 1366. RB. 5. 7. Ved en Bæks Udlob østfra i Sauerelven.

† Ulefoss 42 Hollen. — Wolufos DN. III 542, 1439. ? † Vordalen 36 Fjotland. Udt. vordalen. Ved en Elv. ?† Voldsæter 11 Sunnelven. Udt. va II-. — Volusætr BK. 9 b. 10 a.

† V ul u 40 Malvik. Udt. vulu. Ved en fra Vulusjøen kommende

Elv, nu kaldet Strindelven. [† V o 1 u s j ø e n. Et Vand i Markebygden i Skogn, hvorfra en Elv gaar til Stormovandet; ved dennes Udløb en Plads Vola. RK.]. † V ø 1 s e t 63 Verran. Udt. valset, valset. — Walesetther Cap. Ved en Elv, der gaar ud i Verrasundet.

Vaia. NG. XV S. 80 ndtales den Formodning, at det kunde komme af v al r m., Falk. En maaske rigtigere Forklaring er givet NG. IV, 2 S. 302, at det kan være dannet af v q 1 r m., Gen. v ala r, en rund Kjep, hvorefter det maatte sigte til ret Løb ligesom G e i s 1 a, Stavaa o. lign.

Yalegroa. Udt. valegröa. Gaar forbi Valegro Sæter til Etna i N. Etnedalen.

Vall-.

Valleraaen. Udt. vdllaråi. Gaar gjennem Flatdalsvandet til Seljordsvandet.

? † Valdalen. Udt. vä'dledalen. Øverst i Vasdraget i Røldal. ? † Valdalen. Udt. vdßdalen. — Valdalr Ol. d. h. S. Dalføre i Norddalen.

Synes at høre til v o 11 r m.; det første synes sms. med Gen. af dette Ord; men noget Gaardnavn af denne Stamme Andes ei i Bygden. De to andre Navnes Henførelse er usikker. Jfr. Voll-.

† Va mb eim 70 Ulvik. — i Vambheimum DN. XII 41, 1316. Ved en Elv.

† V a m b e r s t ø d e 11 DN. IX 814, 1563. Paa Voss.

Sandsynlig af v o m b f., Bug, som oftere bruges som Navn paa Fosse, hvoraf Gaardnavne er afledede, f. Ex. Vammeli i Askim og Vammenes i Skiptvet (se NG. I S. 45) og Vammer i Opdal (se NG. XIV S. 181). De her opførte Navne er maaske at forklare paa samme Maade og ikke af Elvenavne.

? † Vangdal 2 Vikør. — i Vangdale DN. IV 114, c. 1320. Ved en ubetydelig Bæk sydligst i Sognet. Jfr. Vångan, Elv i Ekshärad S. i Vermland.

V an grøft a, se Grept-. Vann-1

Van døl a. Udt. vanndøla. Falder i Hovedelven i Jostedalen forbi

Gd. Varaberg. Jfr. Vormuuik BK. 39 a. Vanjolo. Udt. vannjölö. Falder ud paa Sydsiden af Vangsvandet i Voss.

† V a n n e n. Vand N. for Aalrust i Hemsedal. AK. Synes at have Afløb til Tisleia.

Det er uvist, om disse Navne indeholder samme Stamme. At Elve-navnet i Jostedalen i Iste Led skulde indeholde Elvenavnet Varma, synes efter den nuv. Form lidet sandsynligt.

Var-.

Var aa en. Gaar fra Varsjoen til Glommen i Fet.Var--Varma.

291

V a r a a e n. Udt. va råa. Gaar gjennem det sydlige af Tryssil ind

i Sverige, hvor den falder i Klarelfven. 'i † Varteig. Herredsnavn i Smaalenene. Udt. vä'lté. — Varteiga (Gen.) RB. 498. DN. IX 273, 1445. a Varteigum RB. 496 ff. 516 s. DN. X 68, 1385. V 521, 1443. NG. I S. 280. † Vardal. Herredsnavn paa Vestsiden af Mjosen. Udt. valdal. — i Vardale DN. I 183, 1334. 290, 1362. III 168, 1337 o. fl. St. Bygden gjennemstrømmes af Lilleelven, Tverelv til Hunnselven. † Var 31 og Vaarnes 30 Stokke. Udt. vär, varnes. — i Ware DN. II 473, 1414. paa War DN. XI 263, 1523. Var ligger ved en Elv, som falder ud ved Vaarnes. † Varhaug 41 Haa. Udt. vå'rau. — Varhaugs (Gen.) DN. IV

159, 1328. 196, 1336 o. fl. St. Ved Udløbet af en Elv. [† Værnes 107 Stjørdalen. Udt. väiynßs — Vargnes, Varnes Konge-sagaerne. Varnes, Warnes DN. II 403, 1391. III 477, 1422. AB. 34. 39. Ved en liden Elv. NG. XV S. 33].

* Vara? Vaarnes i Stokke er vel opr. *Vorunes. NG. III S. 338 •udtales den Formodning, at der er Sammenhæng mellem denne Stamme og

V e r-, se ndfr.

Yarga.

[V a r g a. Liden Aa, som gaar ud i Leirungen, der har Afløb til Gjende. RK.].

V ar g a. Gaar gjennem Vargevand til Steinbergdøla, som falder i

Aurlandselven i Aurland. AK. Vargaaen. Falder i Orkla forbi Tverdal i Rennebu. Kommer vel af v a r g r m., Ulv. Jfr. Verg-.

Vanna.

Vormen. Afløbselven fra Mjøsen til Glommen. — vider Varmu DN. IV 231, 1344. Deraf i Varmudalum DN. IV 223. 226,1343. 231, 1344. V 92, 1335. i Varmudale RB. 263. 298. 438 (Elvens Dalføre i Eidsvold og Nes Herreder). Gd. Vormnes 86 Nes R., udt. va rnes, Vermunes RB. 306, Varmunes RB. 473. — Vorm-sund 88 Nes

B., Varmosundh DN. VII 322, c. 1375. Vorma. Udt. va rma. Tverelv fra V. til Orkla i Orkedalen, forbi Vormdal, af Wormodale AB. 54, or Værmodale DN. III 165, 1336.

† Vaarnes 56 Vardal. Udt. varnes. — Vormenæs 1520. Varme-

nes 1595. Ved en Bæks Udløb i Mjøsen. † Varmedal 132 Seljord. † V o r m e 1 i 53 Søndeled. Ved en Elv.

† Vormvik 51 Vegaarsheien. Udt. vå"rrvik. Ved en Bugt af

Ubergvandet, i hvis Bnnd en Bæk falder ud. † Vormelien 39 Aaseral. Ved Udløbet af en Sideelv, ved hvilken der efter AK. er en Plads Vorme. Jfr. Vormuvik DN XV 34, 1398.

† Vorrnevand. Sydøstlig i N. Undal. AK. † Vorme dal 86 Avaldsnes. Ved en Bæk paa Østsiden af Karmsund.292

† Vorme strand 40 Vikedal. Ved en Bæk paa Østsiden af Fjorden.

fVormeland 36 Hjelmeland. Ved en Elv paa Sydsiden af Jøsen-fjorden.

V † V o r v i k 59 Rissen. Udt. värrvtfga. Ved en Elv.

† Varm bu 10 Melhus. Udt. vdrmbüinr>j. Ved en Bæk, der falder i Gaula.

† Varmedal 101 Trondenes. Ved en Elv.

Varma, af Adj. v a r m r, varm. Jfr. Verma. Navnet sigter udentvivl til, at Våndet holder sig mere frost- og isfrit end almindelig.

† Vartdal 96 Ulstein. — af Verlal AB. 82. Ved 2 forskjellige Elve.

Vatna. Gaar gjennem Vatsbygden og Votnedalen ned til Hovedelven i Aal. Kaldes nok ogsaa Votna.

Vatt-.

† V att ed al 141 Tysnes. Ved en Elv sydlig paa Øen; ved dennes-Udlob ligger Vatteroen, udt. vdttarøiö.

Af Navne, som kan indeholde den samme Stamme, nævnes NG. III S. 76 Vetten i Furnes og i Stange og Vetti i Aardal, som er Sammensætninger med -vin, Vattetveit i Ulvik, Vattøen i Ulstein og Vatterud i Sørum; nogle af disse kan maaske ogsaa indeholde et Elvenavn. Jfr. ogsaa Vattar-f j o r 8 r med Vattarnes paa Island (Kålund I S. 636 f.). Vaterholmen i Værdalen ved en Bæks Udløb i Inna og Vaterfjorden paa Østvaagøen i Lofoten, begge udt. med lang Vokal, kan neppe høre hid.

Vaul-.

V a u 1 e n. Udt. vau'len. Bæk, som forbi Garberg i Meldalen gaar

ud i Skjerva.

V a u 1 a. Gaar ud i Borga i Brekkebygden i Røros.

Jfr. Vædilbæk, Vedillsbek (Akk.) NgL. II S. 487 f., en Bæk i Bohuslen, som falder ud i Søndre Kornsjö.

Af vaöill, vQÖull, vel ogsaa v e 8 i 11, Sted, hvor der kan vades, som Elvenavn vel: et Vandløb, som er let at vade. Jfr. Vad-.

† Vefferstad 86 Lier. — Vefrostaöir RB. 96. Ved en Bæk. † Vevring 29 Vevring. — Wefringh, Wæfring BK. 23 a. b. Her

gaar nogle Bække ud i Førdefjorden. † Vevringjedalen. Paa Grændsen af Kirkebø og Vik paa Sydsiden af Sognefjorden.

Vefsn. Det gamle Navn paa Hovedelven gjennem Vefsen, som gaar ud i Vefsenfjorden. Bygdenavnet udtales nu væffsnæ, hvilket egentlig er Elvens Navn; denne kaldes nok nu alm. væffsncelvæ. Deraf har været afledet Fjordnavnet Vefsnir. Se N. Fjordn. 31. 33.

Teig-.

Veigo. Kildeelv til Hjalmo langt oppe i Hjalmodalen i Eidfjord:.Veig- — Vel-.

293

V e i a. Tilløb til en Elv, der falder ud ved Mjøndalen i N. Eker.

V eia a en. Udt. vei'åa. Elv i Solum; maa ogsaa have hedet

Stavdøla.

[Veiaaen. Sideelv i Valle. Yngv. Nielsen 1903 S. 111], tVeiaa. En kort Fjeldelv, der kommer fra Sveigsvand og falder i

Logna i Aaseral. Helland I S. 131], ? † Veid al 78 Vaaler Sml. Udt. vei'deel — i Væghdalom RB.

483. Ved Veidalselven. NG. I S. 369. † Veiberg 60 Norddalen. — Yeigaberg AB. 81. Ligger, hvor de

2 Elve i Eidsdalen forener sig. † Veiem 1 Grong. — af Veigheime AB. 86. En liden Bæk kommer her ned i Namsen.

f" V e i g a, af v e i g f., som i den gamle Digtning bruges i Betydningen: sterk Drik, men opr. vel har betegnet Vædske, Fugtighed, jfr. Folkespr. Veigja, Saft, Vædske. De Elvenavne, hvori g nu ikke er bevaret, er henforte hid efter Formodning. Veie i Skogn (af Veighine AB. 23) og i Sparbuen ok Veien i Norderhov synes efter de stedlige Forhold ikke at kunne komme af Elvenavne; de hentyder mulig til sumpigt Jordsmon eller til Kildespring.

[* Veik?

† Ve kre 125 Sparbuen. Udt. væklcre. — af Veikrene AB. 13. af Weikrene G. Ved en Elv, som nu heder Døla, ved hvilken længere oppe ligger Vekvam, udt. væTtkvceniman].

*Veik, af Adj. v eik r af vikja, som efter S. B. opr. har havt Betydningen: som viger tilside; et deraf dannet Elvenavn kan sigte til bugtet Lob. Denne Elv har i sit nedre Løb meget lidet Fald og gaar i mange smaa Bugtninger. Beslægtede Navne er vel Vækkerø i Aker og Vækkeren i Hole, mulig ogsaa Veikle. Se NG. XV S. 215 f.

T Vei kle 138 N. Fron. Udt. vei Me. — i Veiklin DN. VIII 256, 1380. Ved Elv.

NG. IV, 1 S. 114 er Afledning af Elvenavn ikke antydet.

? † V e i s d a 1 24 Hittero og Flekkefjord. Ved en liden Elv.

Hænger vel sammen med v e i s a f., Sump, Pyt, i Folkespr. ogsaa Dynd, Slam, opskyllet Jord ved Vand.

Yeksa. Gaar gjennem Eidskogen fra Veksaren gjennem Nessjoen og indover Rigsgrændsen. Maa være den Elv, som NgL. II 491 kaldes Vaxu (Gen.).

Jfr. Vexterån, der falder i Ann i Are S. i Jemtland. ®Vaxa?, der kan være gaaet over til Veksa, ligesom Verbet vaxn, hvormed det vel staar i Forbindelse.

l† V e 1 m u n d e n. Udt. v<£ Imümien. — Wlmwnder 1520. Sø i Brandbu, hvorfra Velmundselven gaar ud i Randsfjorden paa Vestsiden],

Sønavnet *Velmundr er maaske dannet af et opr. Elvenavn * V ei m a, som kan komme af en Stamme valm-. S. B. sammenstiller denne Stamme med angelsachs. Subst, w i e 1 m m , Kogen, Boblen, Fremsprudlen, og ældre tydsk Walm m., med samme Betydning, der igjen staar i Forbindelse med oldn. vella, boble, koge, sprudle. Se NG. IV, 2 S. 159.294

Veltmandaaen — Vergja.

Veltmandaaen. Udt. vté'ltmannåa. Tillob till Hunnselven ved Rodfoss.

Jfr. Veslemenne m., Usling, daarlig Karl (ßossj, Yesallmann, Stakkel (Aasen).

Vendalsaaen. Paa Vestfjeldet i S. Fron; falder i Vendalsvand, som gjennem Svinaaen har Afløb til Laagen i Ringebu. Jfr. Gaardene Vennebo, "Vennered, Yenåkra, liggende ved en Elv, der gaar ud i Öresjön, Örbv S. i Elfsborgs L.

Yeo. Udt. veö. Gaar fra Veobræen over Fjeldet i Lom og Vaage forbi Veolien Sæter ud i Sjoa.

* V i ö a, af viör m., Træ, Skov; jfr. Folkespr. Vida f., Skovgrændse, den øverste Trævæxt paa en Fjeldside. Dette Ord udtales ogsaa ifølge Ross nu i Gudbrandsdalen Veeo. I det nedre Løb gaar Elven gjennem Skovland. Samme Navn har man vel i Viduvatn med Afløb Vidubækken nordvestligst i Tinn i Maars Vasdrag (Helland I S. 127). Jfr. ogsaa Veunda.

Ter-.

V e r a a e n. Udt. væråa. Gaar fra V. til Unsetaaens Vasdrag i Tønset.

Ver ei ven. Gaar fra Versjøen paa Grændsen af Hemsedal og Aal til Lya i Aal.

fVaralden. — i Verald NgL. II 491. Sø i Vinger ved Rigs-

grændsen; har Afløb gjennem Sikaaen til Møkeren. ?† Verdal 71 Eiken. Udt. ve'rdal. Ved en Elv, der gaar nordover til Ørevand i Aaseral. ?† Vera fossen. I Espelandsdalen i Graven S., Ulvik. Yngv.

Nielsen 1896 S. 226 (1903 S. 286). † Værdalen. Bygdenavn i N. Trondhjems Amt. — Veradalr MA. Hovedelven kommer fra Søen Væren, Væresvandet, udt. ve ren, Dat. vera.

Jfr. Vårån, fra Värsjön, Ny S. i Vermland. Wersjön, Vena S. i Kalmar L. Werasjön med Gd. 'Weramåla, Sandsjö S. i Kronobergs L. Wäringen, Sø i Näsby 8. i Nerike.

Til samme Stamme hører udentvivl ogsaa Fjordnavnet * Ve ri, som kan paavises paa 3 Steder, i Agdenes, i Verran og i Rødø (N. Fjordn. S. 58 f.); mulig ogsaa Gaardnavnet Værem i Drangedal, i Grong og i Kolvereid (NG. XV S. 293. 386). Betydningen af Stammen ver- har efter S. B. været: rolig, stille.

* Vergja.

Verja. Udt. ver ja. Gaar gjennem det østlige af Nore og falder i

Laagen i Vægli S. Verjaaen. Falder i Glommen i Os S. i Tolgen. Vergaaen. Falder i Insvandet nær Sandviken i Værdalen.

† Vergedal 21 Lardal. Udt. vær deel. — Virgedal 1593. Ved et

Tilløb fra S. til Hærlandselven. † Vergenes 116 Hedrum. Udt. værnes. — Vyrghunes RB. 48. Virgenes 1593. Paa et i Laagen sterkt udskydende Nes, strax nordenfor Udlobet af Berganelven.Verka- — Veting.

Jfr. Wärgaren, Sø i Frostviken S., Jemtland.

* V e r g j a?, af v a r g r m., Ulv; jfr. Varga, med Hensyn til Betydningen ogsaa Ulv-, Om alle de her sammenstillede Navne hører hid, er mulig tvivlsomt. Man kunde ogsaa tænke sig et Elvenavn * V e r j a, af v e r j a, omgive, omslynge.

† Verkadalen. Udt. væ ricadalen. Gaar ned til Gravenfjorden i Hardanger paa Østsiden.

Yerma.

Verma. Udt. vær må. Falder i Rauma i Grytten i store Fosse

ligeoverfor Ormem. [Verma. Udt. v&rma. Kort Elv fra Ramstadsjoen til Hauka i

Soknedalen. Deraf forsvundent Gaardnavn Værmaas OE. 76], † V e r m u n d e n. Sø i Aasnes. Har gjennem en kort Elv Afløb til Flisa. Wermelanndt 1557, forsvundent Gaardnavn i Aasnes, staar maaske i Forbindelse dermed. † Vær s lien 55 V. Toten. — Værmslid DN. XI 32, 1340. Ligger

ved en Sø, som har Afløb til Leina. Jfr. NG. IV, 2 S. 97. † Vermaaker 25 Gol; jfr. Vermelien 23,35 smst. [Wiel, Beskrivelse af Hallingdal, nævner Elven Verma]. † V erme! i 22 Sem. — Værmuliid RB. 62/ 63. 204. Ved en

større Elv (Aulielvens nordre Hovedarm). † V e r in e d a 1 71 Tysnes. Ved en Elv, inderst i Opdal S. † Vermdal 2 Selbu. Udt. væ'nndalen. — Wermdal 1559. Weren-dall 1631. Ikke langt fra den Elv, der løber ud i Selbusjøen paa Nordsiden ved Dragsten. † Vermeliidh AB. 11. Forsvundent Gaardnavn i Stod. † Vermedal 1614. Borge i Lofoten.

Jfr. Varmen, Sø i Hjelmseryd S., Jönkiipings L. Värmlången, Ulrika S. i Östergötland.

Verma, af Adj. v a r m r, i Betydning = Varma.

Yerpande. Udt. vcÉ'rp-. Lober sammen med Hvggjande, i 0. Slidre.

Jfr. Verpeln, Sø i Horn S., Östergötland. V e r p a n d i, Particip af verpa, kaste.

† Vesa 192, 6 0. Eker. Udt. vé"sa. Skal egentlig være Navn paa et Stryk i Skotselven.

i V e s t a a e n. Falder fra V. ud i Glommen i Hof Sol., gaar forbi Vestnes og Vestby. RK].

Efter Helland I S. 184 skal den ogsaa kaldes Østaaen. Maaske er Vestaaen opr. dens Løb vestenfor Hukusjøen og 0. dens Løb østenfor denne.

†Vestmunn, se Mæiniadal.

Veting, se V i 11 i n g e.296

Vett--Vigg-.

Yettaaen. Udt. vettåa. Falder i Tromsa paa Østfjeldet i Ringebu.

Mon beslægtet med det af Aasen fra Sondmore anførte Veta f., Hulning i Jorden, Fordybning med fugtig Grund? Efter RK. gaar Elven næsten paa hele sit Løb gjennem Myrer. Jfr. maaske ogsaa Vatt-.

Yeunda. Udt. veürma. Gaar i Rendalens Almenning til Snerta og Tryssilelven.

Sandsynlig opr. s V i 8 u n d, af v i 5 r, Skov, d. e. Skovelven. Se NG. III S. 367. Jfr. Veo.

[Vi-.

V i a. Udt. vVa. Kommer fra Vitjern og gaar forbi Holseng til Imsa

paa Snaasen.

V i b æ k k e n. Udt. vi-. Gaar ud i Snaasenvandet nær Kirken],

Vel af Vidja f., Vidjepil, nu i Indherred Vie. Jfr. Vidjebæk (RK.), som falder i Norumsfjorden i Sogndal et Stykke søndenfor Vines. Jfr. ogsaa Vieren, Sø i Hedenstad S. i Sandsvær.

Vidgjengselven. Saa skal efter DK. den øvre Del af Bondals-elven i Hjørundfjord kaldes.

Synes som 1ste Led at indeholde Adj. v i ö r, vid, og i 2det en Afledning af ganga; jfr. vidgjengd, vidt gaaende, vidt omsvævende, hos Aasen. S. B.

Vigd-

V i g d a. Udt. vigda (ogsaa hørt vi'gda). Gaar ud i Orkla forbi

Kaistad i Meldalen. Vigda. Hovedelven i Buviken, Afløb for Søen Aanøien paa Ho-landet. Gaar forbi Vigdal, udt. viqdålanjVj, af Wigdalom AB. 57.

Vigda. Udt. vi'gda. Falder i Fora i Hegre forbi Vigdnes, udt.

vingnæssaWjW,, af Vigdanese AB. 37. † Vigde sjø. Paa Veien mellem Brunkeberg og Seljord, Kildeso

for Seljords Hovedelv. Nævnes JN. 389. † Vigdarvand. I Sveen i Søndhordland.

V i g 8. Dette er vistnok den opr. Form af Navnet, og naar man nu som i Meldalen har Tostavelsestone, maa denne vel ansees som senere indtrængt. Kan efter S. B. være beslægtet med vigja, at indvie, og gotisk w e i h s, hellig. Vel neppe omsat for V i 8 g-, af v i Ö r, Skov.

Vigg-.

V i g g a. Falder fra N. ud ved Bø i V. Gausdal.

Vigga. Falder ud i Einavand paa Østsiden ved Bjørnerud i V. Toten.

Jfr. Viggebro JN. 288. Vigga. Udt. vi'gga. Gaar fra S. gjennem Aal i Gran ud i Jaren. Vigga. Udt. vi'jja. Gaar gjennem Vestbygden i Børsen forbi Viggen, viö Viggju Fornm. s. I 209. til Viggjar Fagrsk. 152 (Fornm. s. VII 6). ' a Uigg DN. III 112, 1319. [Vigge bech DN. XVI 260, 1470. 278, 1475 (begge Afskrift fra 17de Aarh). Nævnt som Grændsemerke mellem Hadeland og Romerike],Yigg- — Vind-,

† Viggenes 46 Urskog. Udt. viggnes. — Vigganes RB. 452. Ved

nogle Smaaelves Sammenløb. † V i g d a 1 54 Leikanger. Ved en Elvs Udløb nordligst i Fresvik S. † V i g d a 1 36 Lyster. Udt. viggdalen. — i Vigdal BK. 41 a. Ved en større Sideelv, som fra 0. gjennem Vigdalen gaar ud i Joste-dalselven.

Jfr. Viggelfven, med flere Søer Viggen, i Frykens Vasdrag i Vermland. Viggen, Sø i Färnebo S. i Westerås L. Wiggarn, Sø i Bjürkvik S., Söder-manland.

Vigg. Denne sterke Form, som er hjemlet ved de gamle Former af Navnet i Børsen, er vel den opr. Hænger vel sammen med vega, bære, føre; jfr. det poetiske vigg n., Hest. De to sidst opførte Gaardnavne kunde lige godt indeholde Elvenavnet Vigda.

Vigla.

Vigla. Gaar fra Vigelsjøen i Røros til Hyllingen. I Nærheden Vigelfjeld.

i V i g 1 a a a n n e DN. IV 419, 1389. Vigleaaen JN. 285. I den nordre Del af Hadeland.

A'ika (Vika a?). Udt. viJçau. Hovedelven i Vik i Sogn. Maa være dannet af Bygdenavnet.

Vikka.

Vikka. Falder i Leira forbi Røgler i Ullensaker. Vikka. Kommer fra Vikkatjernene og falder i Leira i Bjørke S. i Nannestad.

Staar udentvivl i Forbindelse med viöka = viöga, udvide, udstrække.

'? Vi lj ugrein 80 Hemsedal. -— Willingsring 1578. Willinggreenn 1593.

Vill-.

Villa. Udt. vi'Ua. Gaar gjennem Vildalen mod 0. og falder i N. Osa ved Villoset i Y. Rendalen.

V i 1 b æ k k e n. Falder i Osen nordenfor Halvorsberget, S. Osen S. i

Tryssil. Øverst ved en Bæk, der omtr. fra samme Vandskille gaar i modsat Retning til Ulvaaen, ligger efter RK. Vilbæk Sæter. Kunde hænge sammen med v i 11 r, vildfarende, villa, vildlede, bringe paa Afveie; jfr. villiskögr, vild Skov, v i 11 i s t i g r, Sti, paa hvilken man farer vild.

Vind-.

Vinda. Udt. vinda (ogsaa opg. vi ndåné). Gaar fra Søen Vindin

i 0. Slidre til Heggefjorden. ['V i n d a. Udt. vindu. Gaar fra Vindtjern ud i Gaula ved Vinsnes i Singsaas],

V i n d ø 1 a. Udt. vinndøla [vi'nn/.}. Kommer fra Fjeldene mellem

Opdal og Surendalen og gaar mod N. ud i Surna.298

Vind--Vir-,

V i n d ø 1 a. Udt. vin,n/løla. Udspringer i det samme Streg som den

foreg, og gaar mod S. forbi Vindal i Opdal ud i Driva. fVinderen 39 Aker. Udt. vinn&rn. — i Vindarini RB. 300.

Ved Frognerelven. NG. II S. 100. † Vindland 70 Fet. Udt. vi'nnlann. Ved en Elv, som nu kaldes

Østanesaaen. NG. II 236. † Vin dal 111 Sandeherred. — i Vindalæ RB. 55. Paa Østsiden

af Sandefjorden; intet Vandløb synligt paa Kartet. † Vindalen 19 Solum. Ved Udspringet af en liden Bæk, der

falder i Elven østenfor Faret. † Vind al 19 Seljord. Ved en Elv, som sydfra falder i Seljords-vandet.

† Vinddalen 114,12 Hammer. Ved en Elv, som gaar ned til Jordalselven.

† V i n d a 1 104 Graven. Her er en Elv, paa Østsiden af Graven-vandet.

† Vindedal 41 Lærdal. — Vindøviardal BK. 44 a. 44 b. DN. XII

162, 1427. 233, 1490. † Vindedalen. Sydligst i Aurland ved Grændsen af Hardanger. [† Vinne 262 Værdalen. Udt. vinnfi. — af Vindine AB. 19. Ved en Bæk. NG. XV S. 147]. Jfr. Vindelelfven, Bielv til Ume.

* Vi nd eller Vinda. Som bevaret Elvenavn har det nu svag Form, medens Gaardnavnet Vindarin tyder paa en opr. sterk. Maa hænge sammen med vinda, sno, dreie. Flere af disse Elve liar et adskillig bugtet Løb. Navnet i Lærdal synes at indeholde et sms. Elvenavn.

* Ting.

† Vin grum. — Vingareimr DN. I 117, 1310. 347, 1381. V271, 1396. Grændenavn i Faaberg. Jfr. Vingnes 31 Faaberg. — Vingu-nes DN. III 169, 1337. 189, 1343. Har antagelig Navn efter den lille Elv, som falder ud i Mjøsen forbi Øire. ? Vingergjesa. Udt. vingerjésa (eller -jøsa). — Vindelgiesten JN. 317. Vingergiesten Schøning. En Aa i Løiten, som gaar sammen med Fura.

* V i n g, Gen. V i n g a r. Nævnes ogsaa blandt Elvenavne i Sn. Edda. NG. III S. 205 antydes Mulighed af, at Bygdenavnet Vinger (Vin gr) opr. kan have tilhørt Viugersøen, og det kunde isaafald vel være beslægtet med Elvenavnet. Om det samme er Tilfælde med Vingfjorden (Ving i?) i Kug-sund og i Osen og Vingvaagen i Agdenes, er vel tvivlsomt. Se NG. XIV S. 2.

? † Vinse dalen 1723. I Tyldalen i Tønset, nu kaldet Dalen. Yinstr-.

Vinstra. Udt. vi'ngstré (i Valdres). Afløbet fra Bygdin og Vinster-

vandene til Laagen. Vinstra. Udt. vi'nstra. Tverelv fra S. til Driva i Opdal. Jfr. Venstern, Sø i Krigsberg S. i Östergötland.

[V i r e s e 1 v e n. Gaar ud i Virvandet, som gjennem Virvaselven har Afløb til Ramdalselven i Mo Ndl. RK.].299

Yis-.

Visa. Udt. vi'sa. Gaar gjennem Visdalen og falder i Bovra i Lom. † Visedalen. Bygdenavn = Gjerstad Sogn i Nedenes. † V i s d a 1 59 Lyngdal. Udt. vtsdal. Ingen Elv synlig paa AK. † V i s 1 a n d 1 Bakke. Udt. vVsland Nordlig i Sognet ved en

Elv, som falder i Siredalsvandet ved Virag. ?† Viskjær 76 Skaanevik. Udt. vi'ssjær. Ved Udløbet af en

Elv paa Sydsiden af Aakrefjorden. † Visdalseggen. Paa Grændsen af Hyen og Gjemmestad S. i Gloppen.

Jfr. Wisén, Sø i Ambjörnarp S., Elfsborgs L.

† Viskedalen 12 Forde. Udt. visslce-.. Ved en Elv, som nordfra falder i Holsevandet.

Jfr. Viskan, Elv i Småland. AViskesjon, Fredrika S., Åsele Lapmark. Jfr. Visk n., Tummel, Bevægelse (Aasen)?

Vismund.

V i s m u n d. Udt. ve ssmuvßyx. Gaar gjennem N. Land og Biri. Vesmundelven. Falder i Hovedelven i Reinli i S. Aurdal. AK. † Vismunkletten. Efter AK. et Fjeld paa Grændsen af Lille-elvedalen og Foldalen. Herfra gaar Elve til Folda og Grimsa. Jfr. Wismen, Søer ved Vernamo i Småland, paa Grændsen af Nerike og Vermland samt i Krogsered S. i Halland med en Elv, der gaar ud ved Vismered.

Udentvivl en Afledning med Endelsen -und af en Stamme v i s m-. * A* ist-.

† V i s t d a 1 e n. Udt. Vassdalen. — Visterdal DN. XI 228, 1494.

Vistedal AB. 74. Bygdenavn i Romsdalen. † Viste 83 Vaage. Ved en i Vaagevandet faldende Bæk, ved hvilken

længere oppe ligger Gd. Visdal, udt. vassdal. [† Visten. Fjord i Tjøtta i Helgeland. Den i Bunden af Fjorden faldende Elv kommer fra Nordre og Søndre Vistvandi. Vist og Viste findes forøvrigt som Gaardnavn paa forskjellige Steder af Landet, og i enkelte Tilfælde kan der være Grund til at formode, at et opr. Elvenavn ligger til Grund. Navnet er efter sin Oprindelse beslægtet med Ver- (se ovfr.), og S. B. antager, at det ligesom dette som Elvenavn kan have betegnet «den stille, rolige». Se NG. IV, 1 S. 76. IV, 2 S. 291.

Yittinge. Udt. vittingje. Falder ud ved Offigsbo i Bøverdalen i Lom. Maa være den Elv, hvortil der sigtes DN. X 160, 1452, hvor der tales om «Kvernestøde i Wetingini».

† Vivelien 15 Eidfjord. Ved Udløbet i Hjelmo af en Tverelv, som kommer fra Vivovand. Jfr. Vifveln, Sø i V. Harg S. i Östergötland.

Synes at indeholde et Elvenavn Viva (Vivo); maaske beslægtet med v e i f a, svinge, dreie.300

Tola.

Vola. Udt. vö"la. Falder i Hemsil ligeoverfor Gladhus i Gol. Vola. Sideelv fra N. i Rukkedalen i Nes Hall. AK.

Maaske af Vorda f., Bjergryg, Fjeld, oldn. v a r Ö a. I Sammensætninger tildels vanskelig at skille fra Yala.

Voll-

V o 11 a a. Udt. vollab (Voldedals E. AK.). Falder i Aurlandsfjorden

nordenfor Vangen i Aurland.

V o 11 d o 1 a. Kommer ned i Lærdalselven østenfor Kvamme i Borgund

i Sogn.

Maa være dannet af v o 11 r, Vold.

Vonbækken. Falder i Drøia i Holtaalen strax ovenfor dens Udløb i Gaula.

Maaske sms. med Von f., i den af Aasen anførte Betydning: Fiskeplads; jfr. svensk Dial. von f., Fiskeredskab.

Vor m-, se Varma.

Tossa. Udt. vassö. Saa skal den samlede Elv paa Voss kaldes paa Stykket fra Tvilde til Vangsvandet. Vel dannet af Bygdenavnet.

V o t n a, se V a t n a.

? † V r angle Vand (AK.). Nordlig i N. Eker; har Afløb mod N. til Glitrevand i Lier. Længere mod SØ. et Vand Vrangen.

Vrangselve n. Gaar gjennem Vinger og Eidskogen ind i Sverige.

Vrangen og Vrangefossen eller Vrangsfossen findes oftere som Navn paa Fosser. Da der ogsaa i denne Elv er en Vrangsfoss, er det muligt, at Elven har faaet Navn efter den. Vrangen, af Adj. vrangr (ran gr), betegner vel Fossen som den, der volder Vanskelighed for Færdsel (Flødning), især paa Grund af Bugtninger i Løbet.

Treng-.

Vrengja. Udt. vréngja. Vrengeraa JN. 359. Vrengeraasen smst.

Falder i Laagen fra V. omtrent ligeoverfor Flesberg Kirke. [Vrengja. Elv paa Fjeldet S. for Haukeli i Vinje; nær Slengja. Opt. af S. B.].

V r e.n g b æ k k e n. Falder i Torridalselven paa Grændsen af Hæge-

land og Vennesla Sogne. Plads Vrengen. † Vrængtjern. Har Afløb mod N. til Nysæterdalen i Tinn.

* Vreng r f., Gen. Vrengjar? Vrengeraa hos JN. tyder paa denne opr. sterke Form; Tostavelsestonen maa da som ofte være trængt ind senere. Af Adj. vrangr (rangr); betyder vel, ligesom Rangaa, «den bugtede». Jfr. ogsaa Fjordnavnet Vrengen, se N. Fjordn. S. 67.301

Yulluniia. Falder i Naava strax ovenfor dens Udlob i Orkla i Kvikne.

Sandsynlig en Afledning paa -nnd.

† Vurusjøen. Ved Drevsjø Hytte i 0. Rendalen, har Afløb til Sverige.

Lige ved Søen er der efter AK. et «Vardebjerg». Mon opr. V o r 8 u-, af »Var 8 a? Jfr. Vola.

† Vutudal 91 Hevne. Udt. vutudalen. — af Vatudal AB. 62. Butudal(!) OE. 9. Oppe ved en Elv, der falder i Snilfjorden. Jfr. gammelsvensk vatu-, svensk Dial. vatu-, vattu- og vöttu-, i Sammensætninger = vatn.

Yæla.

V æ 1 a. Gaar fra Vælsvandene paa Grændsen af Aadalen og falder i

Sokna ved Jonsrud i Norderhov.

V æ 1 a eller Vela. Kommer fra Vælsvandet paa Grændsen af Jevn-

aker og falder i Begna ved Hen i Aadalen.

V æ 1 a. Udt. væla (ogsaa skr. Dvæla). Falder i Nea nedenfor Aune

i Tydalen.

† V æ 1 e r e n. Sø i Hole, som har Aflob til den Elv, der falder ud

i Tyrifjorden ved Skjerdalen paa Tyristranden. [† V e 1 e n. 2 Søer sydligst i Hedenstad S. i Sandsvær, med Aflob til Myklevand. RK.].

Jfr. Veien, Søer i Elgaras S., Skaraborgs L., i Horns og Åsby Sogne i üstergötland, og ovenfor Fryksände i Vermland. Viilen, i Fagerhult S., Kalmar L., med Gd. Välsnäs.

Kunde tænkes at være opr. * V e 8 1 a, af v a 8 i 11, Vadested. Dette kan dog efter den nuv. Udtale neppe passe paa Elven i Tydalen. Man kunde mnlig ogsaa tænke paa Sammenhæng med væla, bræge, oldn. væla, jamre.

Ya. Udt. ija. Falder ud i Orkla fra 0. söndenfor Skogstad i Kvikne.

Jfr. Yen, Sø i Wissefjerda S., paa Grændsen af Blekinge og Smaland. Yan, Elv i Vestergötland, som falder i Tidan. Yasjön, Navn paa Søer i Elmeboda, Slätthög og Lidhult Sogne i Kronobergs L., i Tving og Eringsboda Sogne i Blekinge, i Gårdsby S. i Östergütland og i Rolfstorp S. i Halland. Ysjön i Risinge S., Östergütland.

Ygd-.

Y g d a a e n (AK.). Udt. yddåne. Gaar fra Søen Ygdin, udt. yddynn,

i 0. Slidre til Vindin med Afløb gjennem Vinda. † Ygderen. — Øgder JN. 443. Sønavn i Høland, nu kaldet Hem-nessjøen. Jfr. Ydersbotn 105 Høland, Igdisbotten 1594, ved Søens søndre Ende, og Ydersnes 130 Høland, ved Afløbselvens Udløb i Fredrikshaldsvasdraget.

Jfr. Ygden, Sø i Wäckelsäng S., Kronobergs L. * Y g 8? Vel beslægtet med Yggja. Jfr. NG. II S. 198. 201.302

Ypfi.ja — Yrp-,

* Yggja.

† Y g g e s e t 70 Asker. — Yggiusæter RB. 246. Nær en Bæk, som gaar ud i Gjellumvandet.

* Yggja kunde have Sammenhæng med uggr, Frygt, Ængstelse. Se NG. II S. 160.

Ygla. Udt. ygla. Falder fra 0. i Glommen i Aamot et godt Stykke söndenfor Gd. Ygle.

Jfr. Ögelen, Sø i Hessleby S., Jönköpings L.

Maaske beslægtet med Ugla. Jfr. Hinøgla, hvis sidste Led kan være det samme Navn.

Y g n a, se U g n a.

† Ygnisdalen (AK.). Sydligst i Vik i Sogn.

Det sidste Navn kunde være dannet af et Sønavn. Jfr. Ygnesjon i Torr-skog S. i Dalsland.

Ylja. Udt ylja (ogsaa hørt lilja). Gaar fra Øiangen i Vang V. og falder i Valdreselven ovenfor Opdal i Øie S. Sandsynlig af Dyrenavnet ylgja = ylgr f., Ulvinde. Ylgr forekommer blandt Elvenavne i Sn. Edda og i Grimnismäl.

•† Ylmedalen. Bækkedal, som munder ud i Sogndalsfjorden ved Ylmeim 80 Sogndal i Sogn, udt. ylmeim (aabent y), a Yllm-hæimi DN. VII 115, 1322 o. fl. St.

Et Elvenavn * Y1 m a knnde være dannet af Adj. ol mr, olm, hidsig; jfr. Olm-,

† Y n g 1 e d a 1 e n. Gaar fra S. ned i Strandefjorden i Hol Hall. Yrja.

-† Ørje' Bro. Ved den korte Elv mellem Rødenessjøen (Aurr) og Ømarksjøen. Jfr. i Yriwbakkæ i Ømark DN. VI 661, 1480—1500. NG. I S. 196.

j 0 r j esj ø en. V. for Bjøberg i Hemsedal, med Afløb til Lærdal. -j*Ørjebakvand. S. for Fjæreid paa Store Sotra i Fjeld med Afløb til Fjæreidspollen.

Jfr. Hundyrja, mulig ogsaa Ustørja. NG. XV S. 171 formodes, at Ør-sjøen i Verran med Afløb til Verrafjorden indeholder det samme Elvenavn. Elvenavnet i Smaalenene maa hænge sammen med Sønavnet Aurr. Se NG. I S. 196.

?† Yrke 96 Skjold. Udt. ørige. Ved en Elvs Udløb i Bunden af Yrkefjorden.

Jfr. Örken, Sø paa Grændsen af Jönköpings og Ivronobergs L. Mulig beslægtet med Ork; se dette.

Yrp-.

† Erpestad 54 Nannestad. — a Yrpastodum DN. V 124, 1341. a Yrpistadum DN. I 218, 1341. V 212, 1376. af Yrpistadum RB. 425. Nær en Bæk, som gaar til Leira.Yrp- — Gisle-.

303

† Ørpen 221 Krødsherred. Udt. ø"rpe. Ved en i Krøderen udløbende Bæk.

fØrpetveit 2 Skaare. Ved en Elv, som gaar ned til Førde-fjorden.

* Y r p eller * Y* r p a, maaske af verpa, at kaste. Se NG. II S. 399. * Ysm-.

I m s a. Den sydlige Hovedelv i Snaasen. Jfr. i Ysmodale, Ysmadale AB. 9. 10. Kommer fra to Vande paa

Fjeldet, som kaldes Ism-enningen.

•Ysm eller * Y s m a. Maaske beslægtet med Usma.

? † Yssi 69 Sørum. —i Yssini DN. IV 251, 1347. RB. 283. Ved en Bæk, der gaar til Geisla.

NG. II S. 256 er Forklaringen af 1ste Led betegnet som meget usikker og ikke udtrykkelig henført til Elvenavn. Jfr. ogsaa Ysse 12 Værdalen, i Yssini AB. iö. G. 119. Se NG. XV S. 120.

Ytra. Udt. ff trå, Dat. -tran-, ogsaa hort, ytrågjæ. Tverelv til Vefsen-elven nedenfor Laksfors i Vefsen. Vel af y t r i, den ydre, nedre.

Y x n a, se 0 k s n a.

† Æ n e s 64 Kvinnherred. Udt. æ nes. — Saa ogsaa skr. i Kongesagaerne og AB. 108. Ved en Elv. † Æ d a 1 46 Ævanger. Udt. æddal, Ved et lidet Tilløb til den Elv, som falder ud øverst i Sognet ved Geitle.

Æ r-, se E r-.

† Øgnevand. Torpe S. i Aal Hall. Maaske = Ygn-, se ovfr.

[0 i a a e n. Udt. øiåa. Falder ud i Namsen fra S. forbi Øie i Overhallen],

Vel afledet af Gaardnavnet. 0 i g-, se Eik-,

0 i inga. Gaar fra Øiingvandene til Eidsvandet i Holandet Namd.

Elvenavnet maa være dannet af Sønavnet; dette har sin Grund i, at der ligger flere smaa Øer i det nedre Vand.

† Øislebø. Bygdenavn i Mandalsdalen. — (Eyslubiarsonk, a Evs-lobæ DN. VII 347, 1405. Eyslubiar sonk DN. VII 355, 1410."

Man kunde vel antage et Elvenavn * 0 y Ö s 1 a, jfr. Folkespr. Øydsla f., Forodelse. Det kunde ligesom A u ö n betegne en Elv, der volder Øde-304

Øksna.

læggelse. Navnet kan have tilhørt Høiaaen, som falder ud ligeoverfor Øislebo Kirke (Helland I S. 135); i Navnet «Eidså» paa en Sideelv til denne kunde man mulig have en forvansket Levning af det gamle Navn. Jfr. Herözla.

Oksna.

Yksna (alm. skr. Øksna). Udt. yIcJcsna (fra Løiten opg. y'kksna).

Tverelv fra V. til Glommen i Elverum. i Yxnenne (offre vaaddet i Y.) DN. XV 94, 1488. I Ringsaker;

maaske den lille Bæk ved Smedstad. Yksnelven. Udt. ykksnælva. Yderst i Aalfoten i Daviken. Yksenaaen. Falder fra N. ud i Ilaresjoen i Romedal (skal efter

en Opg. kaldes y'kksna). † Øksnedal. Sydlig i Torsnes S. i Borge Sml., ved en ganske liden Bæk.

† a f Y x n e RB. 420. Forsvundent Gaardnavn i Nannestad, sandsynlig opr. Elvenavn. NG. II S. 411. † Øksenset 243 Furnes. Udt. y'kkset. — Øxensett 1578. Ved en Bæk.

† 0 k s n e 70 S. Land. Udt. y'kksne. Ved en liden Elv, som paa

Østsiden falder ud i Randsfjorden. † Y k s n e d a 1 e n. S. for Bygdin i Vang V., med en Elv, som gjennem Yksnetjern gaar til Olevandet. Efter 1 Opg. skal Elven endnu kaldes Yksna. † 0 k s n e v a n d. Paa Grændsen af Eker og Hof Jb. Elven derfra

falder ud i Ekeren ved Gislerud. † 0 k s n e 71 Lier. — i Yxnum RB. 94. 100. DN. III 323, 1380. IV 423, 1389. 467, 1394. 508, 1399. Ved Øksnebækken, der falder ud i Lierelven fra V. † Øksenholt 111 Hedrum. — Yxnholt RB. 41. Yxneholt RB.

47 s. Ved Udløbet i Farris af en Bæk med sterkt Fald. fØksenskaar 12 Hornnes. Ved en Elv, der falder i Daas-

vandet.

† Yksnedal 50 Hægebostad. Ved en fra Øksnevand kommende

Elv, der gaar ud söndenfor Tingvand. † Øksnedal 48 Bakke. — Yxnadal DN. VII 344, 1404. Yxnodal

DN. IV 565, 1409. X 122, 1432. fYksnebo 53 Egersund. Udt. ykksndbø. Ved Begyndelsen til en Elv.

† Øksendal 93 Hosanger. Ved en liden Sideelv til Eksingedalens Vasdrag.

† Øksneland 53 I. Holmedal. Udt. ø'kksland. — Yxnaland BK.

28 a. Ved den Elv, som falder i Sognefjorden ved Vadeim. [† Øksendalen. Med Elve, der kommer i bratte, høie Fald fra Gjegnalundsbræen i Aalfoten i Daviken. Yngv. Nielsen 1903 S. 342],

† Øks naas 31 Mosviken. Ved en Elv, som gaar ned til Mossa.

[† Øksnes 15 Stod. — Yxnes AB. 122 s. Ved nogle Smaabække og ikke langt fra Borgelven].Øksna — Ørt-,

305

† Øksendalen 24 Vefsen. Ved en Bæks Udløb i Vefsenelven paa

Vestsiden. fØksengaard 46 Saltdalen.

Jfr. Yxningen, Sø i Yxnerum S. paa Grændsen af Kalmar L. og Öster-götland.

Y x n eller Y x n a, dannet af n x i, Oxe, hvis Stamme opr. har endt paa -n, jfr. Flt. yxn m. eller n., Oxer. Om Øksendalen i Nordmøre, som ikke hører hid, se under Usma.

Økt-.

Økta. Udt. økkta. Gaar fra Søen Økteren nordøstlig i Nore til Norefjorden forbi Øktedalen, udt. øJcJcdalen, Øptedall DN. IX 232, 1425. Octedal 1600. ? † 0 k t e k o 1 1 e n. S. for Bjørke i Hedrum. Hører til Stammen e 1 p t-, se under Elft-.

Ola. Udt. ø'la. Falder ud i Laagen i N. Fron paa Vestsiden. Jfr. Öln, Sø i Askersund S., Örebro L.

Hænger vel sammen med y 1 r m., Varme, jfr. Yla f., lunken Kilde, Opkomme (Ross). Men den opgivne Udt. vækker dog Betænkelighed.

Øldraaen. Udt. ø'ldråa. Falder ud i Gaula fra N. i Aalen.

Paa Kartet skr. Olderaaen. Navnet kommer sandsynlig af Trænavnet Older, oldn. o 1 r. Jfr. Aira.

0 1 k a a n a a. Grændsebæk mellem Velfjorden og Vevelstad S. i Tjøtta.

[Ølkona. Bæk, som gaar ud i Vestfjorden paa Moskenesøen i Flakstad. RK.].

Sidste Led i det 1ste Navn kan efter Dialektforholdene neppe være andet end -kaanaa = -kona. Mulig et spøgende Navn, begrundet i, at man har brugt at lægge til for at drikke af Bækkene.

0 1 m-, se 0 1 m-.

Ølt-, se Holta.

Ølvora. Udt. ø'lvora, (Alvorbækken RK.). Falder i Gaula ved Hindsverk i Singsaas.

Kunde efter Formen være Aalvora f., oldn. a 1 v a r a f., Alvor. 0 n a, se A u 8 n.

[Øra a en. Kommer fra Aarsjøen og gaar forbi Øraasen ud i Tryssil-elven nedenfor Tryssil Kirke. RK.].

Ort-.

Ørterbækken. Gaar nordlig i Gol forbi Ørte Sæter nordover til

Tisleia i Aurdal. † Ør tevand. Paa Grændsen af Krødsherred og Soknedalen.

† Ørteren. Vand paa Fjeldet søndenfor Ustedalen i Hol, med

Afløb forbi Ørter Sæter og Ørterdalsnuten til Ustavandet. AK. ?†Ørteland 9 Herefoss. Udt. ø'rte-. Østligst i Sognet ved et Vandløb, som gaar til Landvig.

Jfr. Örten, Søer i Elfsbacka S. i Vermland. Örtsjön i Herjedalen. Hører til Stammen e 1 p t-, se Elft-.

Orvella. Udt. ørvella eller ørvølla. — Erffuill JN. 398. Gaar fra N. gjennem Gransherred og Sauland ud i Heddøla. «Under almindelig Sommervandstand er den kun en ubetydelig Bæk; men i Plomtiden svulmer den op til en strid og voldsom Elv.» Helland I S. 114. Betegner vel: den rigeligt eller over Bredderne strømmende.

0 v i n d a. Udt. ø'vinda. Kommer fra S. ud i Gaula nedenfor Kirken i Holtaalen ved Evenmoen, udt. ø'vinnmö'n.

Jfr. NG. XIV S. 224, hvor det bemerkes, at Elven ogsaa høres kaldet Øvindsåa eller Øvindsa. Maaske er Elvenavnet, gjennem Gaardnavnet, dannet af Mandsnavnet 0 y v i n d r.TILLÆG I OG RETTELSER.

S. 2 L. 7 f. o. A a s t a heder efter RK. ogsaa en Elv, som gjennem Aastdalen i Ringebu gaar ud i Imsa ovenfor Nordre Imssjø.

S. 2. Mellem Aasta og Aave-bør tilføies: A a t o, udt. å'tö (Oto AK.). Tilløb til Hjardøla øverst oppe i Hjartdal.

S. 4 L. 7 f. n. Smaaøer 1. Smaasøer.

S. 8. Under A u r r i ö- kan tilføies : 0 r e b æ k 41 Vestby. NG. II S. 7. Ørbæk 191 Eidsvold. NG. II S. 386.

S. 26 L. 8 f. o. Her bør tilføies: †Tverbytdalen, Sidedal til Leirdalen i Lom. Se S. 279.

S. 29. D j u p a a e n er efter RK. ogsaa Navn paa en Elv, som falder i Rinda i V. Gausdal, og paa en anden, som falder i Hovedelven ovenfor Faaberg Kirke.

S. 30. Mellem Dottungen og Drag- bør tilføies: Drçfn, sandsynlig gammelt Navn paa Dramselven. Jfr. Gd. Dramdal langt oppe ved Elven nordlig i Eker. Drafn eller Drçfn m. har ogsaa været brugt som Navn paa Dramsfjorden, ialfald om dens indre Del. Se N. Fjordn. S. 37. Drçfn nævnes i Sn. Edda som Navn paa en af Ægers Døtre.

S. 37 L. 11 f. o. Bd. 1. NG.

S. 39 L. 6 f. o. E i t e r a a e n, udt. eiteråyæ, er ogsaa det alm. Navn paa en anden Tverelv til Vefsenelven, som paa RK. kaldes Stavaselven, og som kommer fra den østre Side af Eiterfjeldet.

S. 40 L. 17 f. o. Professor E. Lidén (Blandade språkhist. Bidrag I S. 6) anser det for muligt at sammenstille Navnet Elda med norsk Dial. Olle (Olla, Olda), svensk Dial. ålla, af opr. * a 1 d a, snarest i Betydning af traug- eller rendeformet Fordybning i Terrainet. Er denne Forklaring rigtig, kan Navnet med Hensyn til Betydningen sammenlignes med No- og Tro-,

S. 44 L. 9 f. n. F a d k a b r u i Brevet fra 1413 maa være Feil for F a d h a bru.308

Tillæg I og Rettelser.

S. 46 L. 21 f. n. Her kan tilföjes: Farstad 37 Buksnes, udt. farsta, ved en gjennem Farstadvandet gaaende Aa.

S. 47. Sidste Led i Kvitfella kunde hænge sammen med falla og Navnets Betydning være: den med hvidt Skum fossende.

S. 49 L. 22 f. n. Rigtigheden af denne Forklaring af Navnet F i n n a tør være tvivlsom. Maaske er det rettere at forklare af Verbet f i n n a, i den under Fund- anførte Betydning, «gaa, søge henimod», mulig med Hentydning til sterk Fart.

S. 59. Efter Artikelen Frygne bør tilføies: Frysja, nu Akerselven ved Kristiania, nævnt paa flere Steder i Kongesagaerne; deraf Frysjubrü. Betydningen er maaske: «den kolde». Frys-sjøen (ogsaa skr. Frysjoen) i Grue,

med Afløb til Glommen, hører mulig ogsaa snarere hid end til Frya, ligesom Sønavnet Frysua ogsaa maa være beslægtet.

S. 70 L. 24 f. o. Her kunde tilføies, at Gjçll, Gen. Gjall ar forekommer som mythisk Elvenavn i Sn. Edda (af F. Jonsson forklaret: «den brusende»).

S. 73. Under G 1 ä m a tilføies: Glombækken kaldes paa BK. ogsaa en Bæk, som falder i Julussa i Elverum.

S. 75. Under G 1 u n k a : Hid hører vel ogsaa Glonkabækken, som efter RK. falder ud i Umbugten Vand i Mo Ndl.

S. 79. Under G r ö : Her kan ogsaa nævnes G r a a d o 1 a, som efter RK. gaar ud i Nedre Heimdalsvand i Vaage. Dog er det vel ogsaa muligt, at dette Navn, ligesom maaske Graabækken i Rennebu, kan være sms. med Adj. graa og hentyde til Vandets Farve.

S. 82. Grytaaen heder ogsaa en Aa paa Alsen i Alstahaug, som falder ud nordenfor Søvik og optager den forbi Herten løbende Aa.

S. 90. Under Hand-: Det er muligt, at Hannabækken (RK.), som falder i Vefsenelven nær Spelremmen i Vefsen, ogsaa horer hid.

S. 95. Mellem Hauka og Haustreisa kunde indføies: Hausa, efter RK. Navn paa en Bæk, som styrter sig ned over Fjeldvæggen og falder ud i Lærdalsfjorden ved Haushalsen i Lærdal. Vel dannet af Haus, Hause m., Bjergknold, Fjeldtop.

S. 107. Ved en Unøjagtighed er Elvenavnet Horka blevet opført særskilt her istedetfor kun med en Henvisning til Har k-, hvor det ogsaa er opfort. Did burde ogsaa de her nævnte svenske Sønavne være overførte.

S. 110 L. 6 f. n. Her kunde ogsaa være medtaget: H u n cl e 1 v e n, vestre og østre, efter RK. 2 Fjeldelve, som gaar forbi Hundfjeldet til Tiplingelven i Hatfjelddalen.309 Tillæg I og Rettelser.

S. 112 L. 2 f. n. Hvnna i Øier skal udtales hø^tya og Hornsjøen hø'nvjsjø'n.

S. 11-i L. 1 f. n. Her kan ogsaa sammenlignes Honeren 74,20 S. Aurdal, maaske opr. Sonavn. Se NG. IV, 2 S. 233.

S. 116 L. 7 f. o. Igesund kommer maaske snarere af et gammelt Ønavn I g ö a, som har tilhørt Bergsøen.

S. 117 L. 11 f. o. Illaaen i Lom udt. Vllåe.

S. 134 L. 11 f. n. Austekveikjæ kan neppe være den rigtige Form, men er maaske en Udtaleform og som saadan optagen i Samlingen. Ved en Overseen er der ikke gjort nogen Bemerkning derom paa dette Sted. Det rette er vel U s t e-, som findes opført under U-.

S. 137 L 9 f. o. Kvitkaup udtales lcvitlcaup.

S. 138 L. 22 f. o. L a u g e n, som et især i det Trondhjemske hyppigt Indsønavn, staar vel snarere i Forbindelse med laug f. end med 1 9 g r.

S. 141, under Leik-, L e i k a a e n, udt. leikåa, kaldes en liden Bæk nær Kirken i Selbu.

S. 145 L. 19 f. n. Ordene «(se dette)» udgaar. Da Formodningen om et «Lymma» paa det anf. Sted er saa usikker, er det ikke blevet særskilt opført.

S. 147. Mellem Artiklerne Ljçrn og Loa bør tilføjes: Ljøsnaaen (RK.), som gaar fra Fjeldet Vigelen gjennem Ljosnaadalen ud i Feragen i Røros nær Ljøsnaaneset. Den upspringer kun et Par Mile fra den svenske Elv Ljusnans Kilder, og Navnet maa være det samme som dette.

S. 156 L. 17. M e a a e n, udt. meåa, skal ogsaa en Elv kaldes, som gaar fra Ertetjern til Dokka söndenfor Skolmen i N. Land.

S. 162 L. 10 f. n. M a a 1 s k r e d d a 1 e n kaldes efter RK. ogsaa en Bækkedal, som gaar ned til Vetlefjorden i

Balestrand, og som vist ogsaa indeholder et Elvenavn.

S. 170 L. 24. Elvenavnets gamle Form maa have været N q n n, som ogsaa opføres blandt Elvenavne i Sn. Edda; af F. Jonsson forklaret: «den rask strømmende».

S. 176. Under Nya. Efter RK. er der en Elv Nyaaen, Tverelv til Fora i Singsaas, som kommer fra Fjeldet Nyhaugen.

S. 185 L. 12 f. o. I N. Fjordn. S. 46 og Norsk hist. Tidsskr. I S. 117 er Raöund opfattet som opr. Fjordnavn. Derimod kan dog tale, at med Undtagelse af Olund i Søndhordland, som vel er opr. Fjordnavn (se N. Fjordn. S. 39), kan der neppe ellers paavises Fjordnavne paa -u n d, medens denne Endelse er hyppig i Elvenavne. *Borgund kan nemlig neppe, som formodet N. Fjordn. S. 58, være den gamle Form for Borgenfjorden i Inderøen, da Navnet nu udtales bøWginn, Dat. -ga.310

Tillæg I og Rettelser.

S. 187 L. 18 f. o. Den her som usikker betegnede Udtale re a har jeg senere faaet sikkert bekræftet.

S. 190. Under Remma bør tilføies: Remma, gaar fra Remmavand gjennem Remmatjern ud i Remmafjorden, en Arm af Aastfjorden i Hevne. RK. Mulig hører Rempbækken (RK.), som falder ud i Store Akersvand i Mo Ndl., ogsaa hid.

S. 202 L. 15 f. n. bar, 1. har.

S. 202. Efter Artikelen Rysna er udeglemt: R æ g d a a e n, udt.

rcéggdåa, som gaar ud i Søen Rægden, udt. reéggden, ved Rigsgrændsen i Hof Sol.

S. 203. Under Røia. R ø i b æ k skal efter RK. en af Kildeelvene til Bøelven i Gjerpen kaldes; den gaar gjennem Røivand.

S. 208. Til den Stamme, man har i Segedal, hører maaske ogsaa Segeraaen (RK.) i Rødø.

S. 217. Under Stammen Skit- kunde ogsaa have været nævnt: Blomskjiten, en Bæk, som falder i Orkla ved Voldoien i Meldalen.

S. 226. Under Skratla kunde tilføies: Skralthaug 52 Suren-dalen, ved en Bæks Udløb i Surendalsfjorden.

S. 229 L. 6 f. o. Her kunde ogsaa været nævnt: Skrukkelien, efter RK. Navn paa en Plads i S. Land, mellem en Bæk, der gaar til Trevandene, og en, som gaar til Randsfjorden.

S. 229, under Skrumle-, S k r u m 1 a, udt. slcrummlö, skal endnu være Navn paa en Elv paa Vossestranden, vel en af dem, som falder ud nedenfor Vinje Kirke.

S. 232 L. 19 f. o. Slaadalen kunde komme af Slo ligesom Slaastad, se S. 234.

S. 240 L. 5 f. o. Den her opførte Songa i Lier skal udtales så'ngna og horer saaledes ikke hid, men til Sogn.

S. 243, under Sprang-, Sp rangfossen kaldes en Fos i den Elv, som ved Strøm falder ud i Bunden af Brandsfjorden i Roan (Bjørnør). Derved støttes den antydede Forklaring af de med Sprang- sammensatte Navne.

S. 244 L. 12 f. n. S tar ei v en kaldes efter RK. ogsaa et Tilløb til Plura i Mo Ndl.

S. 249. Under Stromp- kunde tilføies: Strompdalen 73 Velfjorden; ved en Bæk.

S. 254 L. 5 f. o. Bemerkningen om Ligheden i Dannelsesmaade af Susna og * V e f s n bor udgaa.

S. 255, under Svan-, Her kunde ogsaa tilføies: Svanaavand, hvorigjennem en Aa gaar til Ravnaaen i Mo Ndl. RK.311 Tillæg I og Rettelser.

S. 256, under Svart-, Svartaaen heder efter RK. ogsaa en Tverelv til Rosaaen i Hemnes, som falder ud lidt ovenfor Korgen Kirke. Her kan ogsaa merkes Svartebæk 48 Skodje, af Sortu-b e k k e AB. 80.

S. 258 L. 18 f. n. S v i n a a e n paa Voss skal ifølge en Optegnelse udtales svinåne.

S. 266. Tela kan neppe hænge sammen med f) e 1 i m., Frost i Jorden, da det isaafald nu i Nordre Østerdalen udentvivl vilde være udt. med «tvkt» 1.

S. 273. Efter Artikelen Tora burde være tilføiet: T o r f i n n a, udt. tarrf'mö, Tilløb til Vosseelven paa Voss, kommende fra Tor-finnvand. Da Elvenavne ialfald meget sjelden synes at være opstaaede af Personnavne, er det. vel lidet sandsynligt, at det er dannet af Mandsnavnet Torfinn. Skulde det komme af Adj. to r fyn dr, som er vanskelig at finde?

S. 283. Efter Artikelen Udvlgja kan tilføies: U f o r a, udt. oførå; gaar fra Batnfjordskjølen paa Grændsen af Bolsø og Øre ned til en i Fannefjorden udløbende Elv. Maa være = oldn. ti fæ r a f., Sted, Passage, som er ufremkommelig, eller dannet af Adj. ti f æ r r, ufremkommelig, som ikke kan passeres. Begge Ord er endnu bevarede i Bygdemaal (se Aasen).

S. 284 L. 11 f. n. Den gamle Form for Elvenavnet i Klæbu og i Værdalen har vel snarest været Q g 1, Gen. A g 1 a r. Om en sandsynlig Forklaring af dette Navn se NG. XV S. 122.

S. 289 L. 4 f. n. Her burde være bemerket, at S. Bugge (Norsk Sagafortælling i Irland, Kra. 1903 S. 127) forklarer Wolufos som sms. med Gen. af Elvenavnet Våla (se S. 288).TILLÆG II.

Af

Sophus Bugge.

De nedenfor meddelte Tillæg vil jeg gjerne have opfattet saaledes, at jeg her kun har meddelt, hvad jeg mere tilfældig havde optegnet eller havde for Haanden. Saadanne Tillæg om Navnenes Forklaring eller om beslægtede Navne i andre nordiske eller germanske Lande kunde naturligvis ved nøiagtig Undersøgelse mangfoldiggjøres eller behandles paa en niere methodisk Maade.

Ved «Hellquist» menes E. Hellquist, Svenska sjönamn, i Svenska lands-målen XX, 1 (1903). üagtet jeg kun har havt Adgang til Begyndelsen (til og med Side 130) af dette, omfangsrige Skrift, har jeg dog troet at burde henvise til det for at gjøre norske Læsere opmærksomme paa dets Vigtighed for Undersøgelsen af norske Stedsnavnes og særlig Elvenavnes Betydning.

Nogle svenske Stedsnavne, af hvilke enkelte ikke er nøiagtig bestemte med Hensyn til Sted, har jeg anført efter V. Oman, Om våra ortnamn, i Nerikes Allehanda.

Ved «O. Nielsen, Blandinger» menes O. Nielsens Afhandling om danske Elvenavne i Blandinger udgivne af Universitets-Jubilæets danske Samfund. I. Kjøbenhavn 1881—1887.

Til oldtydske Elve- og Bækkenavne har jeg særlig anført mange Henvisninger. Dette tinder sin Undskyldning og Forklaring paa den ene Side deri, at de oldtydske Navne foreligger samlede i Förstemann's Altdeutsches Nanien-buch. II. Ortsnamen. 2. Bearb. 1872 (her anført som «Först.)». Og paa den anden Side synes en Henvisning til oldtydske Navne særlig vigtig, fordi disse for en stor Del foreligger i meget gamle Optegnelser.

Under Betegnelsen »Jakobsen» anføres shetlandske Navne, som findes i Jakob Jakobsens Afhandling «Shetlandsøernes Stedsnavne» (Aarbøger for nord. Oldkynd. 1901).

Blandt Provst Joli. Fritzners efterladte haandskrevne Samlinger paa Universitetsbibliotheket i Kristiania findes en liden Samling af Navne paa «Vande og Vandløb». Af denne har jeg i det følgende meddelt enkelte Uddrag (under Betegnelsen «Fritzner»),Tillæg II. • 313

Mine Tillæg vilde jeg ikke have kunnet faa nedskrevet uden Hjælp at Universitetsstipendiat Magnus Olsen. For denne Hjælp bringer jeg ham ogsaa her min bjertelige Tak.

S. 1 Aalmøs.

Maaske af en gammel Form *Almæss, d. e. en Elv, som kommer fra * a 1 m a s s, en Aas, hvor der voxer Almetrær.

S. 1 Aamsaaen.

Da Elven gaar forbi Aamsland, er dens Navn maaske en elliptisk Sammensætning, som indeholder Gaardens Navn, og dette kan da indeholde Genetiv af Trænavnet a 1 m r.

S. 2 Aasta.

Elvenavnet Asta er mulig opstaaet af en endnu ældre Form Asset-ée. Første Led skulde da være af *äs-setr n., Bosted i en Aas; jfr. Sam-mensætningsformen s i g- ved Siden af sig r-. Navnet paa denne Elv, som kommer fra den brede Fjeldstrækning mellem Østerdalen og Gudbrandsdalen, skulde da betyde .«Elv, som kommer fra Bostederne i Aasen». Jfr. mine Tillæg til Hosta og Usta i det følgende. I NG. I S. 13 nævnes Stølnavnet Aasetnadn i Aal, men jeg ved ikke, om første Led her er Aa eller Aas. Jeg haaber andensteds at kunne godtgjøre, at flere Elvenavne, som i historisk oldnorsk Sprogform ender paa -a, Genetiv -u, tidligere har været sammensatte med å, saa at dette -a er blevet forkortet.

S. 2 Agaaen.

Jfr. svenske Stedsnavne, der indeholder Ag- som første Led, Hellquist S. 19, deriblandt Agaån, Agvattnet. Jfr. ogsaa Ag- i Agvegla, den ældre Form for Aavella. Enkelte af de svenske Stedsnavne kunde dog maaske forklares af et til mht. a g, Aborre, svarende Ord, som er bevaret i Aborre, norsk Dial. A aborre, gldansk agborræ.

S. 2 A g 1 e d a 1 e n.

Jfr. Sjønavnet Aglan og Gaardnavnet A g h 1 a b æ k, nu Albäck, Hellquist S. 20.

S. 3 Agna.

Om Agn- i svenske Sjønavne se Hellquist S. 20 f.

S. 3 * Aka.

Jfr. A k u b e k r (Akebiick) paa Gotland (Gutasaga).

S. 3 Aks-.

Hellquist (S. 48) forklarer de svenske Sjønavne Axen, Axarn af a x n., saaledes at Navnene skulde henvise til Sjøerues Lidenhed.

S. 3 Ala.

Det svenske Sjønavn Alen forklares af Hellquist (S. 21 f.) af Trænavnet al, Older.

S. 3 Alma.

Jfr. det oldtydske Elvenavn E 1 m a h a Först.

S. 4 Alna.

Jfr. paa Shetland Alens-burn og sandsynlig ogsaa «de Halens», Jakobsen S. 201. Af en tilsvarende Stamme maaske oldtydsk Alinpach Först.

S. 4 * Alpt.

Flere beslægtede svenske Stedsnavne se Hellquist S. 34."314

Tillæg II.

S. 4 Aira.

Jfr. de oldtydske Elvenavne Erlaha, Arlape Först. Sp. 114.

S. 4 And-.

Om Anden og beslægtede svenske Sjonavne se Hellquist S. 35.

•'S. 5 Ark-.

Elvenavnet " A r k a indeholder snarere Afledningsendelsen -k a, ligesom Hellquist (S. 40 f.) forklarer det svenske Sjønavn Arken som nær beslægtet med Sjønavnet Aren. Elvenavnet * A r k a hører da vel enten til oldn a r i, Ørn, eller til det Ord, som foreligger i A r i, Aremarksjøen, og hvis Forhold til a r i, Ørn, er usikkert.

S. 5 Arn-.

Her kau tilføies Arendal i Nedenes, som ikke nævnes i Middelalderen; se Personnavne i Stedsnavne S. 13. Jfr. Arn a dal i Skaane (Styffe, Skandinavien2 S. 56), hos Saxo Arnavallis, Arn en si s vallis (Müllers Udg. S. 702, 668). Jfr. ogsaa oldtydsk Aranbach Först. Den gamle Form af de norske Stedsnavne er vel *Arnardalr, og dette er vel forkortet af et endnu ældre *Arnardalr, af 4 A r n å, sammensat med (j r n, Ørn.

S. 6 Atna.

Mulig betyder Elvenavnene * Q t n og * E t n etymologisk «hun, som æder». Jfr. Forklaringen af T u n n a i de følgende Tillæg.

S. 6 † Atramadalen.

At første Led indeholder et Elvenavn, er muligt; men saalænge som man ikke kjender Navnets ældre Form, synes dette usikkert. Atramadalen kunde efter den sproglige Form forudsætte et gammelt Alptar-ham a-dalr. For Lydovergangen jfr. Atteraas af '•'Alp tara s s S. 4.

Hvis den givne Forklaring afsAlptarhamadalr er rigtig, betyder Navnet «Svanehamdalen» og henviser da til et Sagn, som sandsynlig har været beslægtet med det Sagn, som fortælles om Valund. Herved kan mærkes, at denne Dal i Kvinnherred er tæt ved et Vand.

:S. 6 Angga.

Dalens Navn har jeg faaet opgivet i Udtaleformen Uggedalen.

S. 8 Ausunda.

Ausunda, Navnet paa den Elv, der gaar forbi Aursundli (aiiselia), hører vistnok ikke sammen med Navnet Örsunda-å i Upland.

S. 8 A v a d a 1 e n.

Om Ave jfr. Hellquist S. 18 under Afven.

S. 12 Bergunda.

Jfr. Biirgundasjön i Småland hos Hellquist S. 81.

S. 13 * Berk-.

Jfr. de svenske Sjønavne Barken og Bärkern hos Hellquist S. 48 f., 81 f.

S. 13 Bildinghæ dalen.

Jfr. det svenske Sjønavn Billingen, som Hellquist (S. 51) forklarer af b i 1 d r.

S. 14 f. Bjark-.

Jfr. Bjärken og beslægtede Sjønavne hos Hellquist S. 54 f., 85 f. Jfr. det oldtydske Stedsnavn Pircliahi Först.

S. 15 Bj ørkhøla.

Enten et gammelt *Bjarkhylja f jfr. Haaløla) eller *Bjarkhæla, af bjarkhöll, en med Birk bevoxet Høide. Ved nærmere Kjendskab til Stedsforholdene vilde vel dette Tvivlsmaal kunne afgjøres.Tillæg II.

• 315

S. 16 f. Bjtfra.

Jfr. oldtydsk 1! i b a r a h a Först., som er et af de mest almindelige tydske Elvenavne. Om svenske Stedsnavne paa Bjur- se Hellquist S. 52.

S. 17 Bjølva.

Jfr. det svenske Sjønavn Bjälfven, hvorom se Hellquist S. 53. Bjølva kunde efter Formen være et gammelt ®Bjalfa og høre til bjalfi, Skindpels. For Betydningen jfr. Bemærkningerne om det i mine Tillæg til Hjön (S. 321) formodede Elvenavn »Hjaöna.

S. 18 Bjørn-.

Jfr. oldtydsk Pernaffa. Med Bjørnbækken jfr. oldtydsk B e r e n-b a c h.

S. 19 * Bleika.

Med Blekaaen jfr. det oldtydske Elvenavn Pleihaha Först.

S. 19 kan tilføies: Blomski ten.

Om denne Bæk se S. 310 foran, Tillæg til S. 217. Første Led er vel Blom, Bregne, som bruges i det Trondhjemske.

S. 19 f Kodubru.

DN. I S. 224, 1342 (Fritzner).

S. 20 * Bolina.

Om det svenske Sjønavn Bolmen se Hellquist S. 64 f.

S. 20 Bon-.

Elvenavnet 'Bon eller * B ö n å synes at betyde «den blanke» og at høre sammen med middelnedertydsk bonen, blanke, polere (hvoraf vort Skriftsprogs: bone et Gulv), oldirsk ban, hvid, oldindisk bhänü-, «Skin, Lys», græsk nfyijva, Perfektum til </aii'uj, bringer for Lyset. Jfr. Falk-Torp, Etym. Ordb. Sammenlign Hellquists Bemærkninger (S. 85) til det svenske Sjønavn Bönern. Usikkert er det, om det tydske Elvenavn B o-n in ah a hos Forstemann Sp. 306 hører sammen med det norske Elvenavn B ö n-.

S. 22 BreiÖ-.

V. Öman anfører fra Sverige Bredabäck. Jfr. de oldtydske Navne Breithaha og Breitbach Först.

S. 22 Bremsa.

Jfr. ogsaa det svenske Sjønavn Bremsen, Hellquist S. 70.

S. 23 Bring-.

Jfr. de svenske Sjønavne Bringen og Bringasjön, som Hellquist (S. 70 f.) forbinder med nyisl. bringur m., Forhøining, og med oldn. bringa, Bryst.

S. 23 Brokebækken.

Er samme Bæk som Amtskartets Brakebæk, men denne sidste Form høres aldrig i Almuens Udtale ifølge Meddelelse fra Adjunkt Tord Pedersen. Han oplyser, at Bækken gjennemstrømmer i sydøstlig Retning en lang, mørk Dal eller Kløft, der indesluttes af steile Fjeldvægge. Det bratteste Parti af Kløften kaldes Brokekastet; her skal Bækken under Vaarflommen gaa i en eneste larmende Fos. Bækkens Navn har ifølge Tord Pedersen intet med Bragernes at giøre.

Bækkens gamle Navn har vistnok været * B r ö k f. Jeg tror ikke, at Navnet kommer af Broka, Laxeyngel, et Ord, som ikke bruges paa disse Kanter, men i Norge kun i det Trondhjemske. * B r ö k er her neppe det sædvanlige Ord Brok, Buxe (om hvis Brug i Stedsnavne se NG. I S. 373), men maaske væsentlig samme Ord som angelsachs, b r ö c m., Bæk, nyeng. brook, og staar i Ally(Isforhold til oldn. brak, Brag."316

Tillæg II.

S. 23 f. Brngga, Brnnga.

Jeg hölder det nu for sandsynligere, at disse Elvenavnformer er afledede af det svenske Dalmaals brinde, nu i Østerdalen Bringe, Elg-oxe. Denne Forklaring haaber jeg at faa nærmere begrundet paa et andet Sted.

S. 24 f Bli-.

Tilføies: Buelven i Eidskog (Hydrografisk Kart, 1004).

S. 25 Bnlu.

Vistnok ikke opstaaet af • B y 1 a, men synes at henvise til en gammel Form * B o 1 a, Cas. obl. * B u 1 u; maaske afledet af b o 1 r, b u 1 r, Træstamme. En Form * B y 1 a kan efter det oldnorske Sprogs Lydregler ikke være oprindelig. Gaardnavnet i By li ni i Eidsberg forudsætter mulig et Elvenavn ®Bula, saa at By lin er opstaaet af * Bul vin. Formen Bulu|)orp, som findes én Gang, er mulig den oprindelige, og denne er maaske ved Indflydelse fra B y 1 i n bleven til B y 1 u j) o r p, som findes to Gange.

S. 25 † Busteraaen.

Mulig af Bust, Burst, som Plantenavn (Fingræs); se Aasen, Plantenavne.

S. 28 D i m m e v a n d.

Jfr. det svenske Sjønavn Dimlingen hos Hellquist S. 89 f.

S. 28 f. Djup-.

Jfr. det oldtydske Elvenavn D i o p a Först.

S. 29 Djnpholmu.

Kaldes hos O. Stv. Hansen, Bygdefortælling . . . fia Tydalen S. 54 Anm. Djup-Olma.

S. 31 Drevja.

Jfr. ogsaa svensk Dial. drävi ei. diävj (best. drävja) f. «sumpigt stalle på en myra, sumpig myra, en liten «myrsanka». Vesterbotten.» (Rietz). Fremdeles Hellquists Bemærkninger (S. 93) om Navnet paa Sjoen Drafven (Småland).

Drofn, se S. 307 og Slutningen af dette Tillæg.

S. 35 Dyr-.

Jfr. paa Shetland Doradal, Døradal, Jakobsen S. 201.

S. 35 Dyr-.

Forklaringen af Intelkjønsordet dyr støttes ved det jydske Elvenavn Dyursa, Diursaa (Saxo, Mullers Udg. S. 551, 730, 809). Jfr. old-tydsk Tierbach Först.

S. 35 tilføies: * Dyrgja.

Under denne Form opfører Fritzner Dyrja, som efter Topogr. Journal H. 32, 132 fra Vest falder i Hemsil (Hallingdal) ved Gaarden Torset. Hertil bemærker K. Rygh: «Wiels Beskrivelse af Dyrja kan ikke være rigtig, idet han siger, at den kommer fra Versjøen (paa Grænsen af Hemsedal og Aal); thi denne har Afløb sydover til Torpe gjennem Ver-elven og Lya. Men derfor kan jo hans Angivelse af Navnet være rigtig.»

S. 37 Egnnnda.

Da Elvenavnet ifølge Meddelelse fra H. Ross i Opdal udtales Engnuna, og da man der siger enggjengd for eingjengd, synes Einunda at være den oprindelige Form og første Led at være e i n-, ikke e g n-. Hertil kan føies, at man efter Meddelelse fra Dr. Amund B. Larsen i Rendalen, Lille Elvedalen og Tønset siger rengn(dalen) og

bengn for Rein- og hein.

S. 37. Tilføi: Ej kro.

Falder ud i Langesjøen, som har Udløb i Laagen nordligst i Numedal (Reisekart). Om Navneformen er sikker, ved jeg ikke.Tillæg II.

• 317

S. 37 Eima.

Jfr. det svenske Elvenavn Aman og Sjønavnet Eminern hos Hellquist S. 107 f.

S. 38 Eisa.

Jfr. Esfossen i Tydalen; «her bryder [Elven] pludselig igjennem og farer med Rasen, saa Govet staar til alle Sider, udover Klipperne (O. Stv. Hansen, Bygdefortælling . . .fra Tydalen S. 9 f.).

S. 38 f. Eitra.

Jfr. det svenske Elvenavn Ätran og Sjønavnet Ettern (se Hellquist S. 111).

S. 40 Elda.

Jfr. det svenske Sjønavn Eldan hos Hellquist S. 104 f.

S. 41. Elg-.

E 1 g a a n a, ifølge Meddelelse fra Professor Y. Nielsen Elv i Norangs-dalen, Søndmør. — Med Elvenavnet EI gja jfr. oldtydsk Elehenbach Först. Sp. 41. Jfr. ogsaa fra Sverige bl. a. Indsj øerne Norr-Älgen og Söder-Älgen i Yestmanland.

S. 43 *Eshja.

Jfr oldtydsk A s c a h a Först. 122 ff. Med Eskibekkrjfr. oldtydsk Ascabach og Eschinabach. Disse oldtydske Navne taler imod den S. 43 udtalte Formodning, at Eskibekkr skulde være en yngre Form for et ældre * E s k j a. Om det svenske Stedsnavn Askubækker (Vestgötalagen) og svenske Sjønavne, som er dannede af Trænavnet Ask, se Hellquist S. 42.

S. 43 Esp-.

Jfr. det oldtydske Aspaha Först. Om det svenske Sjønavn Aspen jfr. Hellquist S. 43 f. I Varmland er Aspälfven, i Vesterbotten og Vester-norrland Aspeå.

S. 44 Etna.

H. Ross har meddelt Udtalen e'tné.

S. 46 Fan-.

Ikke til oldtydsk Fan ali a Först., hvis dette hører til got. fa ni = oldn. fen, Sump.

S. 47 † F e i g u m.

Jfr. Hellquist S. 113 ff.

S. 47 f. † F æ m u n d.

Mulig af en Stamme feim-, Skum, svarende til engelsk f o a m, angelsachsisk fåm. Mangelen af Diftong i første Stavelse kunde forklares enten af Dialektens Eiendommelighed eller som i oldn. s i 1 k i-ræma ved Siden af reim. Af samme Stamme feim- forklarer Hellquist (S. 115 f.) det svenske Sjønavn Femmen, sædvanlig udtalt fa'mmen.

S. 48 Fim-.

Jfr. det svenske Sjønavn Femlingen Hellquist S. 115.

S. 49 Fins-.

For Finsaa i Finsland er af H. Ross opgivet Udtalen fi'nsa.

S. 49 f. Fiska.

Fiskaaen = oldtydsk F i s c a h a Först. Fiskerosen er vel opstaaet af oldn. ^Fiskåröss.

S. 50 Fiskeløisa.

Jfr. de mange svenske Sjøer hos Hellquist (S. 121 f.), som heder Fisk-lösen eller lign."318

Tillæg II.

S. 50 Fism-.

Det svenske Sjønavn Femmen forklares af Hellquist (S. 115 f.) af en Stammeform F e i m-, og det kan da neppe have noget med den norske Stamme F i s m- at gjøre. F i s m- kunde mulig være for * F i s k m-, afledet af f i s k r.

S. 50 f. Fjal-.

Jfr. det svenske Sjønavn Fjälaren, Hellquist S. 123 f.

S. 51 f. Flag-.

Jfr. det svenske Sjønavn Flagan, som efter Hellquist (S. 126) betyder «Fladen».

S. 52 Flena.

Hellquist (S. 129 f.) forbinder det svenske Sjønavn Flen med norsk Dial. flein, bar, nøgen. Ligesaa havde jeg tænkt mig, at det norske Elvenavn Flena paa sine Steder kunde forklares af Flein m., nøgen Plet, Fieina f., bart Punkt, ryddet Sted i en Skov (Aasen).

S. 53 Fljoto.

Jfr. Förstemanu, Die deutschen Ortsnamen, Nordhausen 1863, S. 33.

S. 53 F lo ko a.

Jfr. det svenske Sjønavn Flaken, Hellquist S. 127.

S. 54 Fly-.

Det er usikkert, om dette Elvenavn hører sammen med det svenske Elvenavn Flian (Bielv til Lidan) i Vestergötland.

S. 55 f. Fold.

Jfr. det oldtydske Elvenavn F u 1 d a h a Först.

S. 56 * Folka.

Jfr. det oldtydske Navn F o 1 c h a a Först. Overensstemmelsen med det oldtydske Navn gjør det usandsynligt, at 'Folka skulde være opstaaet af ^Fold-k og høre til samme Stamme som fold. Elvenavnet synes formelt at maatte høre sammen med folk n. Mulig kan * F o 1 k a, hvorefter Gaarden Folkeset i ld har Navn, have faaet dette Navn som gammel Folkegrænse. Herved er det at mærke, at Enningdalen regnedes til Ranrike, medens ld regnedes til Borgesyssel.

S. 56 f. For, For.

Jfr. O. Nielsen, Blandinger S. 184 f.

S. 57 F o r s t e i n o.

Navnet betegner maaske Elven som den, der har overvættes mange Stene.

S. 58 «Fretta.

Betydningsforholdet mellem det formodede Elvenavn * F r é 11 a og frétt, Spørgen, er ikke oplyst. Jeg tror derfor at turde fastholde den NG. II S. 272 afviste Tanke paa frétt i religiøs Betydning. Et Elvenavn * F r é 11 a vilde da vel betegne en Elv, af hvis Vande man søger at faa vide det tilkommende eller Gudernes Vilje. Jfr. i det følgende mine Tillæg til Nysnen.

S. 59 Friksdola, Friska.

Jfr. maaske Indsjøen Fryken, F r i k u eller F r y k a h æ r a d h, Friskdal eller Frixdalen, Friksiinde (Styffe, Skandinavien - S. 152).

S. 69 † afFryggiosætre.

Da sammensatte Navne paa -s e t r kan som første Led indeholde et Gudenavn (f. Ex. Frøyasætr), saa synes Fryggiosætr at kunne indeholde Gudindenavnet Frigg, idet -i- kan være blevet til -y- ved Indflydelse fra de omstaaende Lyd.Tillæg II.

• 319

S. 60 Fugga.

Navnet udtales med enstavelses Betoning. Mulig af en ældre Form Fogg med aabent o ved Indflydelse af Læbelyden f lige3om dansk Vugge af oldnord. voggu (Cas. obl.) og norsk Dial. Rugga = Rogga (aabent o), af oldn. 'roggva. * Fogg, oldn. 5Fogg, kunde mulig være af endnu ældre * F o 8 u g, Gen. * F o 6 g a r, og betyde «den skummende», afledet af et med got. hwaji o, Skum, svensk Dial. hvaa (ßietz S. 269 ') beslægtet Ord, hvortil jeg ogsaa har henført Elvenavnet To 3 og det formodede Elvenavn *Fe3; se S. 44 f. og S. 47.

S. 60 Full-.

Det synes ikke udelukket, at Fulset, Fullosætr AB., kan indeholde Gudindenavnet Fulla, og denne Mulighed synes mig at støttes ved det nu forsvundne Navn paa en nærliggende Gaard, af Fryggiosætre; se mine Tillæg til dette (S. 318).

S. 62 * Fy I ja.

*Fyljå kommer maaske snarere af opr. *Filja, beslægtet med *Fjol (se under Fjal-). Deraf kunde i oblikve Kasus opstaa Fylju ved Indflydelse paa i baade af det forudgaaende f og af det følgende u. Jfr. oldn. myklu af miklu o. lign. Til y kunde mulig ogsaa lj medvirke, da nu paa Søndmør i bliver til y foran lj.

S. 62 † Fy laa.

Jfr. glsvensk Fulabække r (Vestgötalagen).

S. 63 † G a a d a 1.

Hvis der er sproglig Sammenhæng mellem Navnene Gaadal, Gaustad og Gautvik, synes Gaadal at maatte forudsætte en gammel Form * G a u t-d a 1 r og Gaustad en gammel Fonn "GautstaSir.

S. 63 G a a 1 a a e n.

Jl'r. Galasjön (Vesterbotten).

S. 64 Ganga.

Jfr. det oldtydske Elvenavn Liuganga (Först. Sp. 1011, 611 f.).

S. 64 Gar3-.

Med Galaaen jfr. det oldtydske Elvenavn Gardaha Först.

S. 66 f. Gant-.

Jfr. oldtydsk -g 6 z Först. Sp. 654. — Jakobsen (S. 107) forklarer shetlandsk Goteren, ældre Goterem, Navn paa

en Gaard, som ligger ved en Elv, af *Gautar-heimr.

S. 68 Gefandi.

Jfr. oldtydsk Gepantespah Först.

S. 68 Geiskebækken.

Jeg har faaet meddelt den usammensatte Form G e i s k e.

S. 69 f. Geit-.

Jfr. oldtydsk Keizahu og Geizbach Först.

S. 70 Gj ell-?

Jfr. Gjelå hos O. Nielsen (Blandinger S. 186), som sammenligner Gj <j 11 i Sn. Edda.

S. 70 Gjera.

Jfr. Elvenavnet G er a i Sn. Edda og dansk Gjæra hos O. Nielsen, Blandinger S. 186.

S. 72 Gipa.

Beslægtede Ord er vel Gipa (aabent i) f., Skaar, Rift (Hardanger),, svensk gipa, Mundvig, og sv. Dial. gipa, fora lost prat, nedertydsk gipen, gabe efter."320

S. 76 Gokra.

Gokra gaar forbi Fjeldet Gokkeraxelen (AK.). — Det kunde være fristende at holde dette Elvenavn sproglig for det samme som G u d a c r a amnis hos Saxo (Miillers Udg. S. 762), som man forstaar om Warnow (jfr. Guöakurså i Knytl. Fms. XI 375). Dette hos Saxo forekommende Elvenavn synes at indeholde et dansk Stedsnavn, som har svaret til det norske GoÖakr, Guöakr. (Anderledes Mucb, Dergermanisclie Himmelsgott S. 61 og Hellquist S. 27.) For Sammendragningen af *GoÖ-a k r a eller * G o Ö å k r a til Gokra kunde sammenlignes G o r m r af G u 8 o r m r. Betydningen vækker ved en Elv saa høit tilfjelds Betænkelighed mod en saadan Forklaring. Dog kunde nian tænke sig en "GoÖakr, «Gudeager», fjernt fra Bygden, ligesom Udåinsakr paa Island og i den mythiske Jotunheim.

S. 77 Gr ag j e 1 b æ k k e n.

Synes dannet af et Stedsnavn, hvis sidste Led har været gil n., Bjergkløft (Grav-gjel? Eller Gram-gjel?).

S. 77 f. Grept-.

Det er uvist, om Navnene paa G r e 11- hører sammen med oldtydsk Grezzibach Först. 660 f.

S. 79 Grjot-.

Jl'r. hermed, ligesom med Grytebækken S. 81, oldtydsk Griezpah Först.

S. 79 f. Grö.

Jakobsen (S. 201) jevnfører shetlandsk Grudal.

S. 80 Gryfla, Grufla.

† Grøvlebækken. Arentz (Beskrivelse af Sendijord i Top. Journ.) har «Grøflen» som Bielv til Gaula. Dette synes at vise, at man dengang havde Navnet i usammensat Form.

S. 83 f. Gram-.

Jfr. Gröniilfven, som forbinder Hjulsjön med Bredsjöarna, i Vestman land. Jfr. ogsaa oldtydsk Gronaha og Gruninbach Först.

S. 84 f. Grof, * Gra fa.

Jfr. oldtydsk G r a b a h a Först.

S. 85 Gull-.

Jfr. oldtydsk G o 1 d a h a Först. I Sverige findes Gullbäcken.

S. 86 Gy-.

G y b e r g, 1417 skrevet G y a b e r g, kunde være et gammelt * G y g j a-berg eller * G y g j a r b e r g, af g y g r, Troldkvinde.

S. 87 Gjødinga.

Til Elvenavnet »GæÖing. «den frugtbargørende», henfører Jakobsen (S. 201) shetlandsk Gødingali, Navnet paa en frodig Li og Dal, hvorigjennem en Elv rinder.

S. 88 Gølst.

Med Gjestrum (Giestrim 1592. 1595), Gjestaaen (a Gestwange DN. V 356, 1415, her foran feilagtig «a Geswanghe»), som kan forklares af et Elvenavn »Geist, jfr. det jydske Gi st Aa (14de Aarh.), hvoraf Gist-, Gjæstbro, Gistlunde og Gjæsthede, hos O. Nielsen, Blandinger S. 186.

S. 92 * Harpa.

Jfr. Harpadal paa Shetland, Jakobsen S. 202.

S. 93 tf. Hauka, Haukaaen, Haukabækog Hauke dals bækken.

Jfr. oldtydsk Habuhpah og Habuhesbah Först. Formen i Haukærdalum i N. Land holder jeg for opstaaet af *Hau kardal r, som først er blevet forkortet til eHaukardalr. Ligesaa er FiskerosenTillæg II.

• 321

vistnok opstaaet af *Fiskåröss. Paa Island forkortes ligeledes i 2den Stavelse af sammensatte trestavelses Navne -a r- til -ar-. Hauk a betyder efter min Formodning en Elv, ved hvilken Høge holder til.

S. 96 f. Hegra.

Jfr. oldtydsk Haigrahe Först.

S. 99 Henoa.

Jeg har hørt Udtalen hennua. Den kaldes ved sit Udløb Fjell-sagelva.

S. 101 Hind.

Jfr. ogsaa glsvensk H i n d o s eller H i n d æ r o s, Yestgötalagen, Schlyters Udg. S. 560.

S. 102 Hjalin- og † Hialmnng.

Jfr. H j a 1 m u n d a 1 s å, nu Helmsdale-Water, i Sutherland i Skotland, og Hjalmnnlå blandt Elvenavne i Sn. Edda. Se Aarbøger f. nord. Oldk. 1875 S. 223. Navnene synes at staa i Forbindelse med første Led i hjalmvqlr og hjalmunvQlr, Korpind (jfr. tydsk Helm, Horpind, angelsachsisk helma osv.). Navnene synes efter sin Betydning at kunne sammenlignes med G eis la og lignende Elvenavne, som er dannede af et Ord for Stok eller Stav og har Hensyn til det rette Løb. Elveløbets Sammenligning med en Rorpind synes at passe f. Ex. ved Hjelmo i Hardanger og Hialmnng i Smaalenene. Mærk ogsaa det oldtydske Elvenavn Heimana Först., nu die Helme, Bitlod til Unstrut.

S. 103 Hjön-.

Hj ønt vet synes efter de ældre Former neppe at kunne liøre til Stammen Hjön-, Det kunde indeholde et Elvenavn *Hjaöna, hvoraf Hedne- (se S. 96) kunde være en Sideform. Det synes efter sin Form at være afledet af oldn.

heöinn m., Skindpels; mon med Hensyn til skummende Bølger eller et Lag af Planter paa Overfladen? Jfr. mit Tillæg ovenfor til Bjølva.

S. 105 † Hj u k s e, iHiuxu.

Elvenavnet * Hj u k s u (Dativ) er kanske opstaaet af en ældre Form *Høggsu. For Vokalovergangen jfr. Ljoxa = Læxa NG. XIV S. 48. Den urnordiske Form har maaske været *Haggwisö. Navnet er da afledet af oldn. h q g g n., Hugg, i Betydning af det telemarkske Fosshogg, d. e. en mindre Fos (se Aasen), jfr. Elvenavnet *Hoggvandi. Hjukseaaen bestaar (ifølge Meddelelse fra Sognepræst J. Jervell) af flere mindre Fosse med tildels trange Løb. Især skal dette være Tilfældet med den i nordlig Retning løbende Arm af Elven, i Øst for Hjukse-gaardene.

Efter den sproglige Form kunde man vistnok tænke paa, at H i u x u var afledet af oldn. h e g g r, Hæggetræ. Men der voxer nu ikke Hæg ved Hjukseaaen, og det vides ikke, at Hæg tidligere har voxet der.

S. 105 Ho-.

Jfr. dansk Hobro, d. e. Broen over Aaen * H o (J. Fritzner hos O. Nielsen, Blandinger S. 105).

S. 107 Horja.

Hørjua synes paa Grund af Endelsen -ua at forudsætte en gammel Form med kort første Stavelse og ikke at kunne være dannet af oldn. horgr. Hørjua er vel opstaaet af »Herja; se om dette Elvenavn S. 99.

S. 107 Horjolo.

Vel for * Horg-jolo, af oldn. horgr, Stendynge, nu paa Voss Horg, Fjeldknold. 2det Led findes ogsaa i Navnene paa to andre Elve paa Voss, 'lesjolo og Vanjolo; se disse. Men det er at mærke, at Elven Horjolo i sit øvre Løb gaar forbi en Sæter Haarald (Udtale ubekjendt), hvis Navn maaske er dannet af oldn. h å r r, graa. Det synes derfor muligt, at Iste Led i Horjolo hører sammen hermed.

S. 109 Hosta.

Mulig af en gammel Form * H å s t a af en endnu ældre * H a s e t - å, «Elven, som kommer fra de hoitliggende Bosteder». Jfr. det andensteds forekommende Gaardnavn H ä s e t r og mine Tillæg til A a s t a og U s t a.

S. 109 Hu gu.

Gaardnavnet Haugrosen, udtalt hau' rosen, kunde mulig forklares af en gammel Form *Hagåröss, som siden var bleven forkortet til *H a-gär-öss. — Med Elvenavnet Hugu, af 'Haga, jfr. det to Gange forekommende danske Stedsnavn Hagebro hos O. Nielsen, Blandinger S. 186.

S. 110 Humla.

Kunde efter sin Form staa i Aflydsforhold til første Led i oldn. h o-m u 1 g r j ö t; jfr. Haml-, Hemla og Haammaala. Men denne Forklaring synes at ligge fjernere end de S. 110 nævnte Forklaringer. — For Hommelbeck, Humlebæk jfr. oldtydsk Hom ei beke Först.

S. 111 Hundyrja.

Jeg tænker mig som en anden Mulighed, at Iste Led i Hundyrja kunde være en ældgammel Aflydsform af Hind, Hovedelvens Navn.

S. 112 Hveta.

Hvis Hveta kommer af hvatr, maa der forudsættes en oprindelig Form "Hvetja; jfr. Dialektformen Kvæto for Kvetja hos Koss.

S. 112 Hyrna.

Her kan tilføies: «H y n e n», ifølge Amtskartet (andetsteds findes Formen Hynna) Navn paa en Elv, som kommer fra «Haun»-Sjøen i V. Gausdal, gaar imod Øst og staar i Forbindelse med Roppa. Navnets Udtale kjender jeg ikke. Elvens gamle Navn maa have været * Hyrna og Sjøens *Hornsjör. Samme Navn paa en Elv, som rinder ud af en Sjø med samme Navn, findes længere mod Øst i Øier, se S. 112 og Tillæg S. 309. Hver af disse to Elve, som har hedt * H y r n a, synes ved elliptisk Afledning at have sit Navn efter "Hornsj ör.

S. 114 Høna.

Jfr. i Sverige Hönebäck og Höneström, som opføres af V. Oman.

S. 115 Hønse.

Jfr. Sjøen Hönsan i Dalarne.

S. 116 Hørt-.

Jfr. det oldtydske H i r z o w a Först.

S. 115 Høsa.

Eller Høsa mulig for Hausa.

S. 117 Illaaen.

Betydningen «den slemme Aa» passer godt, fordi Elven er temmelig stor og danner saagodtsom et eneste Fossefald.

S. 117 f. I mi s-, Ims-.

Forklaringen af Elvenavnet Imsa i Østerdalen af oldn. y m i s s, afvexlende, kan støttes derved, at denne Elv er slem til Oversvømmelser og til ved Mundingen at forandre sit Løb.

S. 118 Inn-.

Jfr. In dal i Medelpad, saaledes skrevet allerede 1314, deraf I n-dals a i Helsingelagen. Her synes Navnets første Led ligefrem at kunne være Adverbiet i n n. Dette kan vel ogsaa være Tilfældet ved Navnet Indal i Y. Toten. I Oldnorsk forekommer Appellativet ü t d a 1 r.

S. 121 f. Jon-.

Den samme Stamme Jon- haves i svensk Junabäck i Smaland, hvoraf Junaköping, Jönköping, har sit Navn, i Junakers ellerTillæg II.

• 323

Jonakers Hundare, nu Jonåkers Härad i Södermanland, og i Jun-aker, nu Enåker, Sogn i Upland (Styffe S. 170. 223. 280). Vel afledet af j ö r, Hest.

S. 122 Jora.

Ifølge Professor R. Collett maa man antage, at der aldrig har været Vildsvin i Norge, da der her ikke findes de naturlige Livsbetingelser for Dyret. Jeg formoder, at *Jöra, af urnord. ®Ebur-ahu, indeholder * e b u r brugt om Hannen af det tamme Svin. Herom bruges Eber i Nyhøitydsk. * J ö r a = oldtydsk E p a r a h a, som allerede forekommer i 8de Aarh.

S. 124 Kald-

Med Kaldbækken jfr. oldtydsk Kaltinpach, Caltapach, Calden-bach, Kaltenpach Först.

S. 125 Katt aa en.

Jfr. oldtydsk K a z a h a (9. Aarh.) og K a z b a c h (8. Aarh.) Först. Disse oldtydske Navne viser, at Kattaaen ikke behøver at være et nyere Navn.

S. 126 Kelda.

Kjelda paa Hardangervidden rinder frem under Foden af Kjelds-nute'n (Turistforeningens Aarbog 1871 S. 50. 67. 73).

S. 129 Knubba.

Vel af Knubb, Klods, kanske i Betydning af en kort Stump af en Træstamme.

S. 130 Kola. . ,

Udtaleformen katåbækken forklares NG. IV, 1 S. 177 som Sideform til Kolubekkr opstaaet ved en anden Ligedannelse. Jfr. Kolbäck ved Kolbäcksån i Vestmanland og Kolbäek i Vestergötland, nordøst for Alingsas. Jfr. ogsaa oldtydsk Cholapach Först.

S. 131 Kraamaaen.

Maaske dannet af Kraamviken. Denne kunde da have faaet sit Navn af Kraam, Handelsvarer, fordi der der havde været drevet Handel.

S. 133 * Kvada.

Navneformen Kodal med lukt o synes at forudsætte *Kvåöudalr med lang Vokal i første Stavelse. Den Elv, hvorefter Dalen har Navn, synes altsaa at have hedet * K v ä Ö a. Jeg formoder, at dens Navn ikke er afledet af Verbet k v e 8 a, men snarere staar i Forbindelse med k v å Ö a, Harpix, som synes at have havt Sideformen k v a Ö a. Elven har da vel faaet Navn af, at der ved den var Naaletræer med megen Harpix. Denne Forklaring kunde mulig udstrækkes til flere af de her nævnte Stedsnavne.

S. 134 Kvann-.

Kva'nno opgivet som Udtaleform for en Elv i Røldal, som skal gaa ud af Kvanne-Sjøen.

S. 136 Kvenna.

Med * Kverna, Kvernaaen, jfr. oldtydsk Quirnaha Först. (8. Aarh.).

S. 135 Kvikke.

Jeg har faaet opgivet Udtalen kvi'ko eller kvi'kko. — Jfr. oldtydsk Q u e k a h a Först.

S. 136 Kvin-.

Gaardnavnet Kvinlog i Fjotland udtales med kort i.

S. 136 † Kvinge.

Da Kvinge ligger ved Udløbet af to forskjellige Elve, der falder i samme Bugt, kunde Kving- mulig være opstaaet af * T v i n n g- og høre"324

Tillæg II.

til den gammelnorske Stamme tvinn-, dobbelt. Saaledes er oldn. kvisl opstaaet af * t v i s 1 og sandsynlig kvistr af * tvist r. Jfr. Bemærkningerne til Tvilldalselven S. 279 og Tvinna og Tvinnande S. 280.

S. 136 Krisl-.

<Wo zwei Flüsse zusammenfliessen oder zwei Flussarme aus einander gehen, da verwendet das Ahd. das Wort zwisila (Hacke, Gabel).» Heraf Stedsnavne hos Forstemann, Die deutschen Ortsnamen, Nordhausen 1863, S. 37.

S. 13G Kvit-.

Jfr. det oldtydske Elvenavn W i z a h a Först.

S. 138 Laagen.

Ved Larvik udtalt la gen; men man kan uden Tilføielse af den be stemte Artikel sige de æ' stor Låg nå (Vandet i Laagen staar hoit nu). De af Laagen dannede Sammensætninger Lågarøya og Lågabrua føles endnu som Sammensætninger med Elvenavnet, hvilket derimod ikke er Tilfældet med Larvik og Lardal (udtalt Läial).

S. 139 Laugaaen.

I Sverige forekommer som Navn Långå, Långån og i Danmark Langaa (Landsby i Viborg Amt). Jfr. det oldtydske Langen aha Först.

S. 189 Lang-.

Lo'gänå (med aabent o), Aa i (ved) Laudal i Øislebø (Meddelelse fra H. Ross).

S. 141 Lebba.

Efter M. Olsen vel en Afledning af Labb som Stedsbetegnelse; jfr. NG. III S, 110 f. Bjørnslabben kaldes et Nes paa Borøen i Dybvaag.

S. 143 Leiv-.

Leivset i Skjerstad er af O. Rygh (Personnavne S. 173) opført under Mandsnavnet Leifr. Levdal i Eid og Levdal i Daviken er sammesteds opførte under Mandsnavnet Lei f i. Dog er i Forfatterens Manuskript af «Personnavne» ved Leifr i Randen skrevet «NB. Elvenavn?». Forklaringen af Personnavn synes antagelig, saalænge som ikke noget sikkert Elvenavn Leiv- eller nogen rimelig Betydning af et saadant Elvenavn er paavist.

S. 144 L e n n a.

Lenna i Lensviken kunde mulig være et gammelt Elvenavn *Leiö-e n g r, afledet af Bygdens Navn Leiöangr.

S. 145 Lifr-.

Jfr. maaske det oldtydske L e b r a h a Först.

S. 145 Lin-.

Jfr. maaske oldtydsk L i n a h a Först.

S. 145 Lindaaen.

Mærk ogsaa svensk Dial. (Dalarne) linda, «igenlagd åkerteg». Derimod oldtydsk L i n t a h a forklares af Forstemann af Trænavnet Lind.

S. 146 * Ljötf.

Magnus Olsen bemærker, at et Elvenavn * H 1 j ö 8 nøiagtig kan svare til det keltiske Elvenavn C 1 ö t a, irsk C1 u a d. Dette hører til Roden klu-, «skylle», hvortil ogsaa got. h lut r s, nyhøitydsk lauter hører. Se Stokes, ürkeltischer Sprachschatz S. 102.

S. 146 Ljös-.

At' samme Stamme flere svenske Elvenavne, f. Ex. Ljusnan (i Helsingelagen Lusn); jfr. S. 309. Jfr. ogsaa det oldtydske Li h s ah a Först.Tillæg II.

• 325

S. 147 Logga.

Jfr. Lagga-ån i Upland (Styffe, Skandinavien2 S. 298). Stammeordet er vistook oldn. logg f., «den nederste Del af et Kar», nu i det norske Folkesprog ogsaa brugt om «den nederste Del af en skraatliggende Plan, især af en Ager» og i svenske Dialekter om «kant, brädd, strand (af kärr, sjö, å, vattensjuk äng m. m.)>.

S. 147 Logn.

Jfr. det oldtydske Elvenavn Loganaha (Lognahi) Först., nu Lahn ; hos Geograph. Kavenn. Logna; men dette er

maaske af keltisk Oprindelse.

S. 149 Luma.

Jfr. L u m m a amnis i Skaane hos Saxo (Miillers Udg. 8. 963), nu Lomma-å. Fremdeles dansk Lumfarbæk hos O. Nielsen (Blandinger S. 186), som sammenligner Luma i Sn. Edda.

S. 149 Lnsa.

Jfr. det oldtydske L u s a h Först.

S. 149 Lutra.

Det er vel mindre sandsynligt at henføre dette Navn til got. h 1 ü t r s, nyliøitydsk lauter. Jfr. det oldtydske Elvenavn Hlutraha Först.

S. 150 f. Lysa.

Jfr. mit Tillæg til Lj ö s- S. 324.

S. 151 Læra (?).

Det er tvivlsomt, om de her anførte Navne hører sammen med det oldtydske Elvenavn L a r a h a Först. * L æ r a, hvorefter Lærdal har Navn, synes ifølge den sproglige Form at kunne hore til lær, Laar. Dette sidste Ord udledes af en ßod, som har betydet «at være krum» (Falk Torp, Etym. Ordbog). Mulig kunde derfor Elven have faaet sit Navn af Elveløbets Form.

S. 153 Maala.

Mærk Målbäck, Sted i Östergötland, syd for Linköping. I Sverige findes flere Indsjøer med Navnet Målsjön.

S. 153 Maane.

Fra Aamotsdal opgivet må'no, fra Tuddal må'na.

S. 154 f. Mar-.

Jfr. det oldtydske Elvenavn M a r a h a, M a r a h a h a Först.

S. 155 † i M ar d a m.

Marbakker, Variant Mord bække r, i Helsingelagen forklares af glsvensk mor]), Skov.

S. 155 Marn-,

Jfr. Monn- S. 163. Monn udtales med samme aabne o som honn, Horn, lconn, Korn, men med en anden Vokal end (inn = oldn. onn. Monn, som nu oftest kaldes Monnsaanæ, løber ud af Monnsvotnæ, gaar forbi en Plads Mannestøl i Aaseral, ud i Ørevatn, ud af dette nær Gaarden Maddan (28 Aaseral, Mailand Dn. IV 573, 1413, opr. " M a r n a r 1 a n d), udvider sig til Mannflaavatn ved Gaarden Mannflaa, løber i omtrent 4 Kilometers Afstand fra Gaarden Manneraag (* M a r n a r a k r) i Øislebø ud i Mannefjoren, som i Mundingen har Skjærene Mannevær. (H. Koss).

Elvenavnet Morn indeholder ligesom Navnet paa den Elv, som forener sig med Morn, nemlig Logn, en n-afledning; derfor er disse to Elve-navne sandsynlig dannede samtidig. Ogsaa med Hensyn til Betydning synes Elvenavnet Morn at have Hensyn til Log n. Medens Logn betyder «den stille», betyder Morn derimod sandsynlig «den brusende», af en Rod mar-; jfr. norsk Dial. marma, bruse (f. Ex. om Bølger). Ifølge Turistforeningens Aarbog for 1874 S. 22 synes disse Betydninger at passe for disse to Elves Vedkommende. Til samme Rod mar-horer vel bl. a. oldn. marr, Hav, oldind. marm ar a-s, Mumien."326

Tillæg II.

S. 165 Mas-.

Masdalen i Førde ligger ved en Elv, som falder ud i Movandet. Dette kunde vække Formodning om, at der mulig

er sproglig Forbindelse mellem Mas- og Mo-, oldn. mor. Hvis oldn. mor hørte til en urnordisk Rodform * m ö-, kunde et Elvenavn *Ma-su eller *Ma-sö ved et s-Suffix være afledet deraf gjennem et beslægtet Navn paa Vandet. Men Falk-Torp, Etym. Ordbog forklarer oldn. mor af en urnordisk Stamme * m ö h a-. Navnlig derfor bliver den hele Kombination meget usikker. Jfr. mine Tillæg nedenfor til Moss-.

S. 156 Matmoraaen.

Navnet betegner vel en Elv, der skaffer Mad ligesom en Husmoder.

S. 157 Melk-.

Navnet Mjelkebekk er opgivet fra Røldal.

S. 157 er at tilføie: Memurua. Kommer fra Memurubræerne og falder ud i Gjende, omtrent paa Midten af Sjøens Nordside.

Er samme Navn som Muru, Tverelv til Sjoa (S. 165), med Tilføielse af Forledet Me-, oldn. M i 8-, af m i Ö r, «som er i Midten».

S. 159 Miöla.

Jfr. oldtydsk M i 11 e 1 a h a, Först. Sp. 1092.

S. 159 Migande.

Jakobsen (S. 202) forklarer shetlandsk M i g n a d a 1, Navn paa en Dal med en liden Elv, der indeholder en Række smaa Vandfald, som * M i g-a n d a-d a 1 r.

S. 160 † Minge.

«På Stråssa grufallmänning ligga Stora och Lilla Mingsjön, den senare i almänningens östra grans. Båda ha i fråga om namnet sin motsvarighet i Mingen (sjö i Njurunda, förr Å-mingen).> V. Oman. Gaarden M i n g a i Tune ligger ved en Elvs Udløb i Glommen. Navnet hører derfor maaske til m i n n i, m y n n i, Munding, og har maaske nærmest været dannet af et Adjektiv * m i n n i g r. Hvis dette er rigtigt, synes M i n g a ikke at kunne have været Navn paa selve Elven, men vel paa en Strækning ved Elvens Udløb i Glommen.

Forklaringen af m i n n i støttes maaske ved den svenske Sammensætning Å-mingen.

S. 161 † Mjøsjødalen.

Navneformen Møaaen findes ogsaa hos O. Stv. Hansen, Bygdefortælling . . .fra Tydalen (Tromsø 1873) S. 6.

S. 161 ? † Moholt (af Magdholte AB.).

V. Öman anfører som svenske Sjønavne Mogden, Magden.

S. 162 * Moka.

AtMaakerud i Øier har sit J^ivn af en Bæk eller Elv, støttes derved, at en Elv «Moken i Øjer» nævnes i Topogr. Journal H. 14 S. 17.

S. 163 Molinga.

Udtales stor mo tinga, lihlt-mo tinga.

S. 163 Mora.

Jfr. oldtydsk M o r a h a, som Forstemann forklarer af oldtydsk m u o r, Myr.

S. 164 Mors.

Af samme Rod som de norske Indsjønavne Mjær og Mj ors er Sjø-navnet Mjören i Vestergötland, i Vestgötalagen (IV, 11, 3) skrevet Mior eller Miör, og i det Haandskrift, som Schlyters Udgave følger, Mi ors.

S. 164 Moss-.

Mossa (udtalt med lukt o), som gjennem Mosviken gaar ud i Trondhjemsfjorden (jfr. NG. XV S. 162), knnde mulig være et gammelt * Mos,Tillæg II.

• 327

som kunde staa i Aflydsforhold til beslægtede Navneformer, som forudsætter kort a i første Stavelse: Masarvik Fornm. s. IV 92 og Sjø-navnet Meltingen (af * M e s 1 i n g r). Elvenavnet kunde da høre sammen med Elvenavnstammen Mas-; se om denne mine Tillæg S. 326 øverst.

Andre norske Elve synes, som S. 164 formodet, at have havt et Navn, som maa henføres til mos i. Med dette sidstnævnte Elvenavn * M o s a jfr. maaske det oldtydske Elvenavn Mosaha Först. Enkelte af de nævnte Stedsnavne, t. Ex. Mossem i Brønnø, kan ogsaa forklares af Mors.

S. 165 Muru.

Jfr. Marubækker, «en bäck på forna gränsen emellan Sverige och Norrige» (Helsingelagen).

S. 167 Musk-.

Kunde ogsaa være dannet af mus, Mus, ligesom Elvenavnstammen M li s- og vilde da indeholde den i Elvenavne sædvanlige Afledningsendelse med -k. For Afledningen jfr. Arka (se Tillæg S. 314), K o 8 k-, Viska og flere. Först, har et oldtydsk M u s c h e b a c h.

S. 168 † Mæna.

V. Oman anfører Mäntjärn (Jösse). Om dette hører hid, ved jeg ikke.

S. 169 Mørk-,

Mørkaaen og Mørkbækken indeholder vel som første Led ligefrem Adjektivet mørk, oldn. myrkr, hvoraf det svenske Sjønavn Mörken er den bestemte Form. Ogsaa det af Elvenavnet Mørkedøla forudsatte * Mørkedal kan vel være umiddelbart sammensat med Adjektivet.

S. 169 Møtla.

Jfr. NG. XV S. 226. Skulde Navnet være afledet af oldn. mottull, Kappe? For Betydningen kunde da jevnføres mine Tillæg til Bjølva (S. 315) og til * Hj a 8 n a under Hjön- (S. 321).

S. 169 f. Naava.

Jfr. de oldtydske Elvenavne Naba og Crumbanaba Först.

S. 170 Xann-,

Jfr. Tillæg S. 309. Elvenavnet Nannarå, *Nqnn, hører vistnok til den i germanske (bl. a. gotiske) Personnavne bevarede Adjektivstamme * n a n j) a-, dristig, fremadstræbende, hvortil bl. a. ogsaa det oldn. Verbum nenna hører.

Om det S. 175 formodede Elvenavn 'Nanna er beslægtet med *Nonn eller ei opstaaet af *Numna, vover jeg ikke at afgjøre.

S. 170 f. Naum-,

Med Norne tør maaske sammenstilles svensk Nömmen, Navn paa en langstrakt Indsjø i Småland.

Om svenske Sjønavne paa -s e n, der ligesom Namsen indeholder Ordet «Sjøen», se Hellquist S. 31.

S. 171 Saura.

I dette Elvenavn synes ikke au at kunne være oprindeligt, da Elvenavnet staar i Forbindelse med Narsjøen og Grændenavnet narren eller narrjcte. Skulde Nau r a være et gammelt 8 N o 8 r og høre til oldn. na 8 r m. og na8ra f., Slange? For Lydovergangen jfr. det, at Plantenavnet oldn. ma8ra i flere Bygdemaal bliver til Maura.

S. 172 Nek-.

Forklaringen af et gammelt *Ni8k eller *Ni8ka forekommer mig sandsynligere, baade fordi Afledninger paa -k (-ka) er sædvanlige i Elve-navne, og fordi Nekaaen falder ud i Nea. Her synes * N i 8 k eller *Ni8ka ligefrem opfattet som «den lille Nea». Ogsaa i Tydskland kan Navne paa Bielve sproglig være Afledninger, tildels Deminutiver, af Navnene"328

paa de Elve, hvori hiue falder; se Förstemann, Diedeutschen Ortsnameu, Nordhansen 1863, S. 252. Jfr. ogsaa min Forklaring af Hundyrja, Bielv til Hinda, S. 322.

S. 172 Nera.

Efter M. Olsen mulig et ældre * N i Ö r a, af oldn. n i Ö r.

S. 172 ? † Nevj en.

Da den Elv, som gaar forbi Gaarden Nevjen, kommer fra Nessjøen, saa er vel Navnet Nessjøen opstaaet af * Nevsjøen.

S. 173 Niö.

Jfr. det tydske Elvenavn N i d a, hvortil Sammensætningen Nitach-g o w e, Först.

S. 173 † Nistre vand.

Jeg ved ikke, om det formodede norske Elvenavn * Nistra har noget at gjøre med Nisterbach, Bitlod til Sieg, i Nassau (Förstemann i Kuhn's Zeitschrift IX S. 284).

S. 175 ?† Nos san.

Elven Nossan i Vestergötland heder i Vestgötalagen Noss.

S. 175 NotaJ

Det af Sn. Edda anførte Elvenavn N q t forklares af F. Jonsson i hans Udgave som «den rystende». Han tænker derved vistnok paa oldn. notra = gnqtra, klapre, skjælve.

Naar man ser bort fra Elvenavnet i Sn. Edda, kan det norske Elvenavn * N o t a være af * H n o t a og høre til h n o t, Nød. Jfr. Neta og Nutudalen og tydsk Nussbach (Först.). Nogle af de med Not- begyndende Stedsnavne kan dog være sammensatte umiddelbart med li n o t, Nød.

S. 176 ? † N y k r e i m.

Maaske af n y k r m., Nøk, enten umiddelbart eller gjennem et deraf dannet Elvenavn.

S. 176 Nysnen.

Dette Gaardnavn er her antaget for et oprindeligt Elvenavn og vistnok med rette sat i Forbindelse med oldn. njösn, jfr. Folkesprogets Nysn, Nys, Efterretning om noget. Men Betydningsforholdet er ikke oplyst. † Nysn er vel Sideform til njösn, Udspeiden, Underretning. Hvis Navnet her enten har betegnet Elven eller en mindre Strækning af Elven, kunde man formode, at Navnet hentyder til, at man af Elvens Vande har søgt at faa Underretning om Fremtiden eller Gudernes Vilje. Verbet nysa kan bruges om at søge at faa Underretning om religiøse Mysterier, se Havamål 139. Jeg har S. 318 søgt en lignende Betydning i Elvenavnet Fr é 11 a. Hermed kan sammenlignes følgende: I det nordlige Wales er Elven Dee. Denne hed oprindelig D e v a, d. e. Gudinden. Den optræder i den cymriske Litteratur som Aerfen, d. e. Kump-kvinden. Giraldus Cambrensis (Itin. Kambriae S. 139) kjender den Forestilling, at denne Elv forudsiger en Seier for Englændere eller Cymrer, alt eftersom den udvider sit Flodleie paa den cymriske eller engelske Flodbreds Bekostning (Much, Der germanische Himmelsgott S. 60 f.).

Naar "Nysn som Navn paa Kapstadelven har havt den formodede religiøse Betydning, fortjener det at nævnes, at Elven var i Herredet Gaular, hvor længere ude det hedenske Tingsted laa

S. 177 Oft-.

For Navnet paa Gaarden Ofte i Laardal ved Oftevand synes Forklaringen af a 1 p t, Svane, brugt som Elvenavn, lidt betænkelig paa Grund af Skriftformen a Up ta allerede 1491.Tillæg II.

• 329

S. 178 Olaaeii.

Oloana. Ilblge Meddelelse fra Professor Y. Nielsen Elv i Norangs-dalen, Søndmør.

S. 178 * Olga.

Det Elvenavn, som synes at foreligge som förste Led skrevet i Genetiv O 1 g o- eller W 1 g e-, er mulig et gammelt »Olga, afledet gjennem et Adjektiv * o 1 u g r, * å 1 u g r af å 11, dyb Rende. Aaltjernet, som middelbart bar Forbindelse med Ulstadbækken, kunde indeholde Stammeordet å 11. Mindre sandsynligt er det vel, at det her behandlede Elvenavn skulde være et gammelt »Ulga, der stod i Aflydsforhold til nyisl. vol-gur, af »val gr, lunken (jfr. vol gr a, liden, varm Kilde), angelsachs, wealg. Olga i Sn. Edda II 480, 563 betegner vistnok Volga og er da ikke noget Elvenavn af norsk Oprindelse. Jfr. Ulgenes S. 284.

S. 179 † Omlen.

Udtalt ö'mmia. Maaske snarere et gammelt »Umla til oldn. umla, mumle.

S. 179 Op-.

Elven Opa i Ullensvang »løber gjennem Vandet Aapesjø paa Højfjeldet» (Fritzner). Vandet kaldes paa AK. Oppe Vand.

S. 181 Ort-.

Jfr. Ønavnet Urter, hvilket jeg (Arkiv f. n. Fil. XX S. 352) forklarer som oldn. * U r p t i r, d. e. Værpesteder.

S. 181 Orva.

Det tydske Elvenavn Orbaha, Forstemann 1176, kan neppe sættes i Forbindelse med oldn. orf n., da dette sidste Ord har tabt et w- i Fremlyd.

S. 182 Otr-.

Jfr. oldhøitydsk Oteraha og Otterbach (Först. 1181).

S. 183 Pista.

Kanske af Verbet pista, pibe (Aasen), med Hensyn til Vandets Lyd.

S. 184 Pø ile ei ven.

Hører vel til Folkesprogets Pøyla, Pøl, Pyt, ogsaa i samme Betydning som Poll.

S. 184 * Ragd-.

Jfr. Sjøen Rægden ved Rigsgrænsen i Hof, Solør, hvori Rægdaaen {roegdåa) gaar ud.

S. 185 Rana.

R a ö u n d. Th. v. Grienberger (Mittheilungen des Instituts fur oester-reichische Geschichtsforschuug XIX S. 528) forklarer det oldtydske Elvenavn Radantia, R a d a n z i a, nu Rednitz, af oldhøitydsk hrat, h r a d, hurtig.

S. 186 Rauma.

Jfr. NG. II S. 107, hvor O. R. siger, at det ligger nær at sammenstille Stammen R a u m- i Gaardnavnene R a u m i n, Raumsäss med Folkenavnet Raumar og Raumsdalr, og hvor han betegner denne Stammes Oprindelse som endnu ikke funden.

S. 187 Re-.

Navnet Rebækken, som ogsaa udtales ré'a, staar tydelig i Forbindelse med Raasjøen, Navnet paa den Sjø, hvorfra Bækken kommer. Raasjøen maa vistnok som første Led indeholde oldn. r a f. i den Betydning, som Ordet har nu i Østerdalen og i Svensk, «Grænseskjel», da Grænsen mellem Horg og Støren gaar over Raasjøen. Jfr. glsvensk Rabækker i Vest-götalagen, nu Råbäck, paa Grænsen af Kinds härad og Halland, og mulig R a s i o r (Vestgötalagen, Schlyters Udg. S. 565)."330

Tillæg II.

Paa Grund af Slægtskabet med Raasjøen kunde det ligge nær at formode som gammel Form for Rea * R æ r, Gen. *Ræjar. Men herimod synes Udtalen med e at tale. Derfor synes Navnet Rea at staa i Aflyds-forhold til Raa-sjøen. Raa- er vel af urnord. *raha-. Re- er maaske af en urnord. Grundform *reh- (*rehu?) med oprindelig kort e eller *rih- (*rihu?). Den sidste Opfatning kunde støttes ved glsvensk ri f. Stang, i nynorske Dialekter Rjaa, Ryaa m. ved Siden af oldn. rå f.

I ethvert Fald synes Navnet Rea at staa i Forbindelse med et Ord, som har betydet «Grænseskjel».

For Redalen (i Redale 1373), Navnet paa Stokkeelvens Dalføre, passer den etymologiske Betydning «Grænseelvsdal», da Dalen er paa Grænsen mellem Biri og "Vardal.

Redalen i Krødsherred har vel sit Navn deraf, at den er yderst i Bygden paa denne Kant.

Ogsaa ved Redalen i Vevring passer den her begrundede Forklaring «Grænseelvsdal», da Stedet ligger lige ved Grænsen mod Førde.

S. 189 Reka.

Et fra Rægevig i Sogndal forskjelligt Navn er vistnok Rækkeviken, 2 Tjølling (i Rækauikinnæ RB. 51). Dette indeholder vel Gen. Flt. af rek n., hvad der driver om (paa Søen).

S. 190 Renna.

Jfr. dansk Rennebæk hos O. Nielsen (Blandinger S. 186), som sammenligner Rennandi i Sn. Edda. Jfr. ogsaa oldtydsk Rinnebronne og Rinnenbach Först. Got. rinnö f., «Giessbach».

S. 193 Ringa.

Jfr. oldtydsk R i n c p a c h, Först. 838. Ringdalen i Gran forklares af A. Kjær i NG. IV, 2 S. 141 snarest af Elvenavnet Rein paa Grund af den ældste Form Reindallen 1595 og paa Grund af Rennlisengen (161, 3 Gran) ved samme Bæk.

S. 193 Risa.

Jakobsen (S. 202) jævnfører det shetlandske Elvenavn Ræis-burn.

S. 194 Risk-.

Kunde mulig være en Afledning af oldn. hris n., Kratskov. Usikkert er det, om Risk- hører sammen med oldtydsk R i s c a h, nu Reisach, som Forstemann forklarer af angelsachs, rise, Siv.

S. 197 kan tilføies: Rolaana. Ifølge Meddelelse fra Professor Y. Nielsen Elv i Norangsdalen, Søndmør.

S. 197 † Rongsaa.

Kanske af Raun m. (Rångn), Rognetræ.

S. 198 Rotl.

Rotlungen i Nordmarken kan neppe høre herhen, da en gammel Lydforbindelse 11 her maatte være bleven til si. Derfor synes t og 1 i dette Navns gamle Form at have været adskilte.

S. 199 Rotvolla.

Vistnok dannet af et Stedsnavn * Rotvoll (med aabent o i første Stavelse), hvis første Led mulig indeholder oldn. rot n., Raaddenhed.

S. 199 f. Rugge sæter.

Eller skulde dette høre sammen med de S. 198 nævnte Navne, som begynder med Rogde ?

S. 200 R under eim.

Første Led Rund, Gen. R u n d a r, stemmer i Form overens med oldn. H r u n d, nu Runda, 0 paa Søndmør.

S. 200 ? † Ruskedalen.

Ved dette Navn og det dermed sammenstillede svenske Elvenavn Ruskån og Sjønavnet Rusken fortjener følgende Ord Opmærksomhed:Tillæg II. • 331

svensk löfruska, middelsvensk ruska, løvrig Gren. Dog kunde den norske Elvenavnstamme Rusk- indeholde det i Elvenavne sædvanlige k-Suffix. Stammeordet kunde da mulig staa i Aflydsforhold til oldn. røyrr, got. raus.

S. 200 f. Russ-.

I enkelte af de her nævnte Navne (f. Ex. Rusvand og Rusfjeld paa Grænsen af Nissedal og Fyrisdal) kunde -s mulig være Genetivsmærke.

S. 201 Rust-.

Hvis Elven i Hevne har hedet Rust, saa kan et saadant Elvenavn vistnok ikke være dannet af Rust f., Bjergryg, Jordryg, da dette synes at stride mod Orddannelsesreglerne.

S. 201 Ryaanda.

Synes at forudsætte en oldn. Form paa -o n d, egentlig Præsens Participium i Nomin. Ental Hunkjøn. Elven falder ud i Orkla ved Gaarden Re. Der synes derfor at maatte være sproglig Sammenhæng mellem Elvens og Gaardens Navn.

R é synes at kunne forudsætte en urnordisk Form * R i h-; jfr. NG. IV, 2 S. 27 og mit Tillæg foran til R e-. Vokalen i förste Stavelse af Ryaanda oplyses ved Ryaa i Meldalen = Rjaa, svensk Dial. rie, Kornstaur, glsvensk ri f., Stang. Ryaanda forudsætter derfor vel et gammelt * R i o n d, og Ryansjøen, Navnet paa den Sjø, hvorfra Elven kommer, et gammelt • R i a n d (a r) -s j or.

S. 202 Rypa.

Rypbækken kan være sammensat umiddelbart med Fuglenavnet. Rype i Lier hører vel ikke hid; her synes efter de ældste Former y at være opstaaet af i ved Indflydelse af det følgende p i Forbindelse med u i Dativformen R i p u m, saa at dette Navn vel hører til den i flere nordiske Stedsnavne forekommende Stamme R i p-.

S. 203 Røa.

At Elvenavnet R ø y ö r skulde være det samme som Fiskenavnet røyÖr, synes mig tvivlsomt, da jeg ellers ikke kjender noget Exempel paa, at et Fiskenavn uden Afledningsendelse eller uden Sammensætning er blevet til et Elvenavn.

S. 203 Røia.

Gaardnavnene Rebringen i Trøgstad (Røyæ-, Røya- RB.) og Røiadall RB., forsvundent Gaardnavn i Aas, samt Reiekvam (i Røyarhuamme BK.) i Førde kan paa Grund af Mangelen af ö ikke høre til et Elvenavn Røyör.

Liden (Blandade språkhistoriska bidrag I (Gøteborgs Högskolas Årsskrift 1904 I S. 38 f.) forklarer Røia og Genetiven R ø y a r- i disse Steds-navne af r ø y (Tiurens Hun) brugt som Elvenavn.

S. 204 Rørg-?

Jfr. Rorge S. 197, hvis gamle Form er a Røyrghom 1401.

S. 204 f. Røyr-.

Det første Rø'ra kunde være et gammelt * Røyör, hvor Nominativs-mærket er bevaret. — Røra i Eidanger (i Røvraa RB.) kan være en Sammensætning af Plantenavnet røyrr og å.

S. 205 Saks-.

Om Saxån, som gaar igjennem Saxtorp Sogn i Skaane se Falkman, Ort-namnen i Skåne S. 166, hvor dog Elvenavnet forklares af Mandsnavnet Saxe. Oldtydsk Saxaha og Sahsbach, hvor Forstemann mener, at s a h s har samme Betydning som lat. s a x u m, Sten, Berg.

Jfr. ogsaa glsvensk S a x s i o r (Vestgötalagen).

S. 206 Salg-?

Elvenavnstammen Salg- kunde mulig sættes i Forbindelse med en Form af Trænavnet oldn. selja. For Vokalen jfr. Saalj' i Guldalen og"332

Tillæg II.

svenske Dialektformer salle, salde. Konsonanten gi Salg- forklares derved, at Selje i Oldhøitydsk heder s al a ha. Imod, at et Elvenavn *Sålg skulde være dannet af svelgja, taler vel Mangelen af v.

S. 207 San-.

Ladestedets Navn Son er Elvens gamle Navn i Nomin., Akkus. og Dat. Ental, og her er det lukte o fremkommet ved u-Omlyd af langt å.

S. 207 Sand-.

Jfr. de oldtydske Navne Santowa og Santbach Först.

S. 207 Sang-.

Se Tillæggene til S o n g a S. 334.

S. 208. Her kunde tilføies Sekkebæk, hvorom se NG. II S. 9.

Jfr. hermed ogsaa dansk Sinkebæk hos O. Nielsen, Blandinger S. 186.

S. 208 Se lj brøstbækken.

Har denne Bæk sit Navn efter en Høide, hvis Navn har været sms. af Trænavnet selja og Brøst = brjöst?

S. 210 Signi-.

Simmu- (Semmu-)stranna kaldes Strækningen fra Sigdal til Blaafarve-værket. Det, norske Elvenavn S i g m- synes at være nær beslægtet med Elvenavnet Sigina, Sigena, Siga hos Forstemann og med det keltiske Elvenavn S i" q u a n a, Seine i Frankrig.

S. 210 f. Sik-,

Jfr. Sikån i Sverige, hvor ogsaa tiere Sjøer af Navnet Siksjön findes. En af disse, Siksjön i Elfveros S., Herjedalen, sees ifølge NgL. at have havt Navnet Sikr (i Siks os NgL. II 490).

S. 211 Sil-.

De fleste Former synes at forudsætte *Sil- med langt i; derimod Selnes, der ligger paa den samme Strand som Silen, Formen * S i 1- med kort i. Med Silaaen jfr. maaske det oldtydske Elvenavn S i 1 a h a, Först. 1337.

S. 211 Sim-.

Jfr. Simeå i Arbrå, Helsingland.

S. 211 Simleelven.

Jfr. ogsaa Simmelsjön i Yestmanland og NG. IV, 2 S. 261. I Danmark Simmelkjær.

S. 212 Sira.

Jfr. min Forklaring i Arkiv f. n. Fil. XX S. 352—357.

S. 213 Sjoa.

Elven Sjoa kommer fra Sjodalsvandene. Disses Navn udtales ifølge Hans Ross sjå-. Dette passer godt til Forklaringen af *Hj ar-, *Héar-,

S. 213 f. Skalm.

Mærk Skalmarsjön i Vestergötland (skal udtales med kakuminalt 1).

S. 214 f. Skarva.

Jfr. Sjønavnene Skarfven (Mälarvik og Gestrikland) og Skarfsjön (Smaland og Vesterbotten).

S. 216 kan tilføies: Skiinm. Navn paa Otta ovenfor Otta-Vatnet i Lom (ifølge Meddelelse fra Ross).

S. 217 Skinner-.

Her kunde tilføies Skinnerfloet, Navn paa en Udvidelse af Glommen, hvorom se NG. I S. 331. Navnet hører sammen med et nu tabt Gaard-navn i Raade, som tidligst skrives Skinneræy 1330, ogsaa i Røde Bog to Gange med nn, men RB. S. 224 Skirnarøy. Da r n ialfald paa sine Steder allerede før 1300 er gaaet over til n n, synes det muligt, at denTillæg II.

• 333

ældre Forui har været * S k i r 11 a r-, og at * Skirn har været Navn paa en Del af Elveløbet. Jfr. Skirna, som fra først af synes at have været Navn paa det øvre Løb af Hovedelven i Byneset.

S. 218 Skjalfa.

Jfr. O. Nielsen i Blandinger S. 185.

S. 222 Skjækra.

Skulde Skjækra, Skjækerelven, være af et gammelt "Skækr-é, af

* s k æ k r, Gen. af * s k a k f., nynorsk Folkesprog Skaak, Flt. Skjæker, Skaglestang (Aasen)?

S. 222 Skjøl-.

Maaske beslægtet med svenske Dialekters skol m.: «1) hufvuddike för vattenaflopp på en åker; 2) större dike, graf i ett dykärr», som Bietz (S. 609) sætter i Forbindelse med Verbet skvala. — Gaardnavnet Skjøl paa Toten (i Skøle RB.) synes at være identisk med nævnte svenske Ord og indeholder da vel ikke et Elvenavn.

S. 222 Sko ei ven.

Med Navnet paa denne Elv, som gaar fra Skovand, jfr. maaske glsvensk Sknabækker og Skuasior i Vestgötalagen (Schlylers Udg. S. 566).

S. 225 Skot-.

Heller ikke ved Skotte, Lesje 13, nævner O. R., NG. IV, 1 S. 16 (hvor skatte opføres som Udtaleform), at Navnet egentlig er Elvenavn.

S. 225 Skraa-.

Skrosen, Navnet paa den Fjordarm, ved hvilken Pladsene Skraa'a ligger, er vel opstaaet af * Skraa-osen eller af oldn. * S k r ä u - ö s s.

S. 229 Skrøiv-.

Jfr. Skröfälfven i Norrbotten.

S. 232 * Skytra.

Kunde være beslægtet med skvitra, stænke (Søndmør). Hører vel neppe sammen med det oldtydske Elvenavn S c u t a r a, Först. Sp. 1319.

S. 232 † S 1 a a d a 1 e n.

Kan ikke første Led være det i gudbrandsdalske Stedsnavne ofte forekommende Slaa f., græsklædt Afsats i en Fjeldside, hvorom se Ross og NG. IV, 1 S. 63?

S. 232 Slaatt-.

Slaattaaen og Bergslaatdalen indeholder vel som 1ste Led Slaatt m., brugt om et Sted, hvor man slaar Hø (se Aasen). Heraf kan vel

* S 1 å 11 a (sandsynlig Elvenavn) i Slättunes være dannet.

S. 234 • Slö.

Vel til ags. s 1 o h n. m. Myr, nyeng. slough.

S. 235 † Slæghnædalr.

Skulde 1ste Led være beslægtet med SI agn, nu Slagen, i Jarlsberg Fogderi?

S. 235 Smiugjela.

Smiugjelet kan paa Grund af den sproglige Form (med u) vistnok ikke forklares af en gammel Form *Smygj u-,

S. 236 Smør-.

Med Smørbæk jfr. oldtydsk Smerbizi, Först. Sp. 1351, jfr. Sp. 185.

S. 236 SnekkjaJ

Jakobsen (S. 203) forklarer det shetlandske Snekkerom, Navn paa en Gaard, som ligger ved en Aa, af et Elvenavn *Snekk.

S. 238 † S o a. † S a a e m.

Mulig af et gammelt Elvenavn * S o ö a, af Verbet sjööa, beslægtet meel Sauö-. Vokalen aa i Saaem taler for gammelt kort o. Vokalen med ö i Soa kunde være opstaaet i oblikv Kasusform * S o 5 u.

S. 238 f. Sokn.

Sokna paa Ringerike udtales med enstavelses Tonelag.

Formerne Söknadalr og Sökndælir forekommer allerede i Sverres Saga som Navn paa Sogndal i Sogn og dens Indbyggere, og Soknar dalr findes allerede i norsk Diplom fra lidt efter 1300. Det synes uforklarligt, at disse Former skulde findes saa tidlig baade i norske og islandske Kilder, livis den nuværende Udtale Saondal væsentlig havde bevaret den oprindelige Form, og hvis Formen Söknardalr ikke var den rette, -kn kunde foran d gaa over til «stemt» Lyd, og ö kunde blive forkortet.

S. 239 Sol-.

Sola synes at hore til sol, Sol. Elven kommer fra Solsjøen og gaar forbi Solaas. Mulig er Solaas det ældste af disse sammenhørende Navne og betyder den solbelyste Aas. Magnus Olsen sammenligner Solaasen, Navnet paa en Høide i den østre Udkant af Arendal, efter hvilken Solaas-bækken har Navn.

S. 240 Songa.

Jeg ved ikke, om Sjønavnet Sången i Vestmanland og Sångsjön i Jæmtland hører hid.

At * Song a mulig hører til s yng ja, synge, og songr, Sang, tør jeg ikke benegte. Men fra Formens Side synes en anden Forklaring at ligge vel saa nær. 'Sijnga kan være opstaaet af * S o n d g a (jfr. f. Ex. oldn. syn gi r for synd gir), og dette kan være den bestemte Form af Adjektivet s o n d u g r. Elvenavnet vil da betyde «den sandige (sandede) Elv». Ogsaa andre Elvenavne paa -g a er dannede af Adjektiver paa -u g r.

Betydningen eden sandige» passer ifølge Meddelelser, som jeg skylder Professor Helland, fortræffelig paa flere Elve, som bærer Navnet Songa. Saaledes paa Elvene af dette Navn i Froland, Vegaarsheien, og flere. Derimod er der andre Elve af Navnet Songa, paa hvilke Benævnelsen «den sandige» ikke synes at passe. Saaledes er Songedal i Fyresdal helt omgivet af Grundfjeldsgneis, og løse Afleiringer er ikke angivne der paa geologiske Karter. Heller ikke ved Songebækken i Barbu synes Benævnelsen «den sandige» at passe.

En Sideform til Songa er, som det synes, Sang- (S. 207). Efter en Elv af denne Stamme har Sangesand ved Lysefjorden sit Navn. Sammensætningen viser, at Benævnelsen «den sandige» her passer.

For Forbindelsen mellem Songa og Sand kan følgende Oplysning, som skyldes Professor Helland, mærkes: Et Sted ved Songe (Holt 73), som i 1581 kaldes «Songe-aggr», nævnes i et andet omtrent samtidigt Dokument Sandakr («Berthus og Saange, som nu nævnes under et Navn, Sandakr»); se T. Lindstøl, Stamtavler, væsentlig l'ra østre Nedenæs, S. 120.

Songvig i Søgne kunde vel indeholde Sogn.

Efter det foregaaende synes det muligt, at der oprindelig har været to forskjellige Elvenavne: 1) 'Songa for *Songva, «den syngende»; 2) 'Songa for e S o n d g a, «den sandige».

S. 240 † Soprum.

Formen S u a p r- RB. synes at vise, at Sop- er opstaaet af en Rodform

* S v a p. Elvenavnet har vel engang været bøiet Nom. * S ö p, Gen.

* S v d, p a r.

S. 240 Sorg-2

Skulde denne Stamme, som findes f. Ex. i Sørgefoss, oprindelig have udtrykt Vandets Lyd («bruse, suse» eller lign.) og høre til en udvidet Form af Roden i tydsk schwirren, lat. su surrus?Tillæg II.

• 335

S. 241 Speika.

Jfr. glsvensk S p e k u o s i Vestgötalagen (Schlyters Udg. 566).

S. 241 Spert-.

Mulig beslægtet med svensk Dial. i Finland spärta = spritta, sprattla.

S. 241 Spikk-.

Jakobsen jevnfører det shetlandske Stedsnavn S p i g g i, hvorom se nærmere hos ham S. 202.

S. 242 Spjeldaaen.

Hvis Spjeldsjøen har sit Navn af Spjeld, Bret, Skive, Plade, er vel Elvens Navn Spjeldaaen dannet af Sjøens Navn.

S. 242 Spjot-.

Jfr. Sjønavnet Spjuten i Vestmanland og Dalarne. V. Öman anfører ogsaa Spjutbäck.

S. 243 † Sporklan d.

Minder om oldhøitydsk spor ah, spurcha, juniperus, hvortil hører flere oldtydske Stedsnavne, bl. a. Spurchinebach, Först. 1365. Navnet vil, hvis det er beslægtet med dette Ord, høre sammen med norsk Dial. Sprake, Ener.

S. 243 Sprang-.

Jfr. Sprangfossen, Fos i Tydalen «med 3 Løb i Klippen» (O. Stv. Hansen, Bygdefortælling . . . fra Tydalen S. 9).

S. 244 Stabæk.

Jfr. dansk Stabæk hos O. Nielsen (Blandinger S. 186) og oldtydsk Stetebach Först. Den tydske Form synes at vise, at *Staöbekkr af s ta 8 r er den rette Form og ikke *Stafbekkr.

S. 244 Stang-.

Jfr. Stång-ån i Småland.

S. 245 Stav-.

Stavdalen maa vel enten være forkortet af *Stafårdalr eller være en gammel elliptisk Sammensætning *Stafdalr, af ® Staf å.

S. 246 Stein-.

Jfr. oldtydsk Steinaha og Steinbach, Först.

S. 248 Stokk-.

Forklaringen af s t o k k r støttes ved oldtydsk Stochach, nu Stöckach, Först. 1388. Det fortjener en nærmere Undersøgelse, hvorvidt Elvenavnene Stokka og Stokkaaen paa sine Steder kunde betegne en Elv, som fører mange Tommerstokker med sig.

S. 249 * Strøy.

Mærk Stroa-älfvarne i Jæmtland og Sjøen Ströjan i Stockholms län.

S. 251 f. Sul-.

Jfr. dansk Sulbæk hos O. Nielsen, Blandinger S. 186. Fremdeles jfr. det oldtydske Elvenavn S u 1 a h a og det paa to Steder forekommende oldtydske Navn S u 1 b e k e eller Sulbichi (Först.).

S. 253 Surn-.

Jfr. «de Surna-meadow», Navn paa en Eng, gjennemstrømmet af en Aa, paa Shetland (Jakobsen S. 202).

S. 253 Susbækken.

Om hertil hører dansk Susaa, er tvivlsomt, se Wimmer, De danske Runemindesmærker II S. 485.

S. 256 Svart-.

Jfr. det oldtydske Elvenavn Swarzaha Först., som støtter den Opfatning, at S v a r t å er direkte sammensat med Adjektivet s v a r t r. — Svarten, Sjø i Nordmarken, Turistforeningens Aarbog 1871 S. 4."336

Tillæg II.

S. 267 Sveig-.

Ved enkelte af Sammensætningerne lader det sig ikke bestemme, om de indeholder Gen. 'Sveigjar, af * Sveig, eller *Sveigju af *Sveigja. Med Sveigsæter jfr. Sveigen (med enstavelses Betoning), Navn paa en Sæter paa Heien vest for Skafsaa i Vest-Telemarken.

S. 257 Svel-,

Om S vel viken se NG. I S. 100 f.

S. 258 * Sviön.

Svea. Ifølge Meddelelelse fra Professor Y. Nielsen Elv i Sunnelven. Medens Svenes i Hitteren skrives Suinnes 1626, 1630, skrives Svennes i Biri og Svenes i N. Aurdal i ældre Kilder derimod kun med ei 1ste Stavelse (se NG. IV, 2 S. 6. 263).

S. 258 kan tilføies: S v i n e g r o v. Ifølge Meddelelse fra Professor Y. Nielsen Bæk i Valdalen.

Jfr. Sauegrovi.

S. 258 f. Svinn-.

Jfr. oldtydsk Swindaha, nu Schwindach, Först. 1426.

S. 259 Svinta.

Adjektivformen svint maa være af sen Oprindelse.

S. 259 f. Svorta.

Svorta synes ialfald tildels at forudsætte en gammel Form 'Svarta, Gen. Svortu. For Vokalskiftet jfr. de forskjellige Former af Fuglenavnet Sysvorta, se Aasen.

S. 261 Syrma.

Sørma i Solør udtales efter Dr. Amund B. Larsen sø'rma (med en Vokal, som ligger mellem a og ø). Elven kommer fra Sjøen so'rmen, Dat. sø'rma, paa Hofs Finskog.

S. 261 Sysle.

Er vel opstaaet af en gammel Form * Syt la, jfr. Bekkjesytre hos Boss, oldn. bekkjusytre (Fritzner).

S. 262 Sølnn.

For, at Elvenavnet Sølna er dannet af Fjeldnavnet Sølen og ikke omvendt, taler baade Fjeldnavnets Form sø'len (ikke * Sølnen) og den Omstændighed, at de to Fjelde af Navnet Sølen vistnok i gamle Dage, ligesom nu, har været mere bekjendte end de to Elvenavne. Sølen kunde efter Navneformen høre til oldn. s o 1 r, mørkladen, og af dette Ord kunde vel de her anførte svenske Navne Solnån og Solnen forklares.

S. 266 † T e m s e v a n d e t.

Ogsaa en usammensat Form Temse opgiver M. Olsen at have hort. For Navnets Oprindelse kunde mau ogsaa tænke paa Slægtskab med oldsachsisk thi mm, «düster», litauisk tam så f., «Duukelheit» osv.

S. 268 Tessa.

•I'essa er maaske opstaaet af " e r s a og kan da høre til samme Rod som Adjektivet J) u r r, tør. Beslægtet er vel Tessungelven og første Led i Tesjolo, samt i Tesdal, Navnet paa den Gaard, ved hvilken Tesjolo falder ud i Bordalselven. For Betydningen jfr. Torke.

S. 2o8 I>iö-.

Tidan i Vestergötland er i Vestgötalagen (IV, 11, 4) skrevet tiöæ olier tidhn. Da J> her forekommer i Fremlyd af andre Ord, synes denne Elv ikke at have havt Navnet * I Ö a. Ogsaa i Norge synes der at have været ved Siden af I> i Ö a et Elvenavn * T i Ö a eller * T i Ö a; jfr. bl. a. Ti dur ud RB. 421, nu Tærud. Elvenavnet *TiÖa synes atTillæg II. • 337

hore til oldn. t i S f. og Adjektivet t i 8 r. Skulde Navnet betegne en Elv, hvis Vandmængde skifter til de forskjellige Tider?

I Vestgötalagen nævnes ogsaa en Indsjø ved Navn T i d æ r eller T i |> i r.

S. 269 Tinne.

Skulde Bygdenavnet Tinn hore sammen med oldn. tjoru f. eller t j a r n n., Tjern ?

S. 270 Tisleia.

Mulig af gammel Form * I'i s 1-1 e g j a, Afledning af *]?isl-logr, sms af [) i s 1 f., Vognstang, og logr m., Vand, Sjø. Isaafald maatte »Pisl-logr have været det gamle Navn paa den lange og smale Sjø, hvorfra Tisleia kommer, paa Amtskartet kaldet Tisleisjøen. Eller skulde Tisleia være for * Tesleia, saa at første Led kunde høre sammen med Stammen I>ess- (S. 268), bl. a. i Sjønavnet I>essir?

S. 270 f. Tjara.

Da tjara f., Tjære, er afledet af et Ord, som har betydet Fedfuru (jfr. t y r v i 8 r), kunde mulig Elvenavnet Tjara, ligesom Elvenavnet * T y r r (se S. 280), bave betegnet en Elv, som gaar gjennem Furuskov.

S. 271 Tjomm-.

Ifølge min Forklaring i Arkiv f. n. Fil. XX S. 351 et Elvenavn, som forudsætter en gammel Form *Tjüma, som har betydet «Snor» og været nær beslægtet med oldn. taumr. Samme Ord har jeg troet at finde i Ønavnet T j ü m a, nu Tjømø, d. e. «den langstrakte».

S 271 ? † Tj øtte.

Navnet paa Gaarden i Klep kan vel være det samme som Ønavnet Tjøttø (Helgeland), udtalt kjø'ttö, oldn. I' j ö 11 a, og som Kjøtta (0 og Gaard i Trondenes), udtalt kjø'tta. Ønavnet Pjotta er mulig afledet af]>j ö n., den tykkeste Del af Laaret. Hvis dette ogsaa gjaldt Gaardnavnet i Klep, behøvede dette ikke at indeholde noget Elvenavn.

S. 272 l>ofn.

Det i Pofnardalr indeholdte Elvenavn synes efter Formen at høre sammen med Gaardnavnet I'u f n, i 1432 skrevet Tofn, nu Tom (udtalt tåmmn), 25 Baade, Smaalenene. Samme Gaardnavn findes i Vestby og i Sem; se NG. I S. 327. Gaardnavnet, som vel engang har været bøiet Nomin., Akkus. og Dat. IJ u f n, Gen. * I' o f n a r, synes at være beslægtet med oldn. }) ü f a f., Tue; jfr. f. Ex. s tofn, stufn ved Siden af sttifa og stüfr. Navnet paa den Elv, hvorefter I>ofnardalr har faaet Navn, betegner da vel etymologisk en Elv, som gaar gjennem tuet Lænde.

S. 272 Tok eim.

Hører vel sammen med Jioka f., Taage.

S. 272 Tokke.

Tokke (Todka JN. 374) maa være en Afledning af Sjønavnet Totak. Dette Sjønavn er dannet som Bandak, hvilket jeg ogsaa bestemt tror at have hørt udtalt Bandag. Sjønavnet *I>otagr indeholder |jot n., Tuden, Brusen, ved et g - Suffix.

S. 272 Tolga.

Eller skulde Tolga, udtalt ta Ilja, og Tall&jøen høre til Jo 11 f., Furu? I dette Fald maatte vel Tolga forudsætte en gammel Form * o 11 g a.

S. 273 Tom-.

I Sverige findes Stedsnavne Tombäck og Tomsjön.

S. 274 Torsbjørka.

Navneformens Udtale med palatal k synes at tale imod Sammensætning med Elvenavnet Bjarka og at tale for en stærk Form. Elven

har da vel i nyere Tid faaet Navn efter en bestemt Birk. Første Led er vel snarere Genetiv af Mandsnavnet Tord, oldn.]? 6 r ö r, end af Gudenavnet P ö r r.

S. 274 Tossa.

Hører neppe til tosa, rasle (Aasen); thi et svagt bøiet Elvenavn

* I> o s a, som hørte dertil, maatte i Ringebu vistnok nu have lydt * Toso eller *Tosoa og kunde ialfald ikke. naar første Stavelse oprindelig var kort, have endt paa -sa. Efter Navnets Form er flere Forklaringer mulige. Den oldn. Form kunde have været * l> o r s a, som kunde høre til]>urr, tør, og være beslægtet med Elvenavnet I> y s s a, hvis dette hørte til |) u r r og ikke, som S. 282 formodet, til purs.

S 274 Trann- (Trand-?).

Elvenavnstammen T r a n d- er neppe beslægtet med norsk Dial. Trandle m., kløvet Stok (Ross), men er maaske ved Omsætning opstaaet af T a n d r-, se om dette S. 264. For Omsætningen jfr. i norske Dialekter Frivil, Fryvil = Fivrelde, oldn. fifrildi, af *fifeldri, jfr oldsachsisk fifoldara osv. — Tranes i Dverberg kunde vel være for

* Tranenes = oldn. 'Trqnunes, af trana f., Trane.

S., 274 Tresa.

Maaske et gammelt * T r é s eller * T r é s a, urnord. * T r e w a s u eller

* T r e w a s ö, afledet af tré n., Træ, urnord. *trewa. Af tré, urnord. "trewa, er vistnok ogsaa afledet Elvenavnet *Tryja, nu Trya, ligeledes i Storelvedalen (se Tillæg til S. 276 f.).

S. 275 f. ? † Tr ommal d.

Hvis dette Navn hører sammen med oldn. f> r o m r, saa kan Vokalen i l.ste Stavelse vist ikke være af samme Oprindelse som Vokalen i det gammelnorske Ord, men Navnet maa da forudsætte et oldn. * I? r u m a 1 d-, som har staaet i Aflydsforhold til [iromr. Afledningsendelsen findes ikke ved Navne, som sikkert er Elvenavne og afledede af Nomina.

S. 276 f. Try-.

*Tryja er vistnok en Afledning af oldn. tré, got, triu, urnord.

* t r e w a n., Træ. Trysfjord og Trysnes i Søgne kan, hvis Genetiv-formen Trys- er gammel, vistnok ikke indeholde et Elvenavn, men Gen. af et Fjordnavn *Tryir, Gen. * Try i s, som hører til Elvenavnet *Tryj a (se O. Rygh i Festskriftet til Unger, S. 50). Gaardnavnet Try kan efter Formen vel være Dat. enten af et Fjordnavn "Tryjir, Dat. *Tryi, eller af et Elvenavn *Tryja. Dat. *Tryju. Med Elvenavnet "'Tryja jfr. Tresa i Storelvedalen (S. 274), som efter min Formodning ligeledes staar i Forbindelse med Subst. tré.

S. 277 † Try ter ud.

Hvis dette Navn indeholder et Elvenavn, kan dette maaske staa i Forbindelse med Fiskenavnet Tryta f., Abbor (se Aasen); dette sidste bruges ogsaa ved Larvik og Arendal.

S. 277 Træl-

For Trælen som Navn paa en Sjø i Lesje fortjener Træl rn., Murt (fra Gudbrandsdalen) Opmærksomhed. Stammen 'træl- har mulig betegnet noget trangt, af urnordisk Form * I» r a n li i 1 a-, beslægtet med oldn.]i r o n g r, trang. Af samme Stamme er]>ræll i Betydningen Slave, og Træl, Knude, foraarsaget af Gnidning eller tungt Arbeide. Elvenavnets gamle Form kan have været * I' r æ l å. Navnene Trældal og Træledal kan være saakaldte «Subtraktionsdannelser» (elliptiske Sammensætninger) eller gjennem * IJ r æ 1 a r d a 1 r opstaaet af trælår-dalr.

S. 277 Tro-,

Gaardnavnet Trøsi, som i 1578 skrives Trosie, holder jeg i Modsætning til O. Rygh (se NG. III S. 202) for

opstaaet af ældre Trøs-e i Ö."357 Tillæg II.

*

For Forandringen af 2det Led jfr. f. Ex. Formerne af Fnndi NG. Bd. II S. 353, Nes Rom. 144. Hvis dette er rigtigt, godtgjør Gaardnavnet. at Trøs- er Gen. af Sjøens Navn. Denne har da vel hedet * T r ø'i r. Genetivformen af Sjønavnet har vi vistnok ogsaa i det NG. III S. 202 nævnte Throisflttien. Elvenavnet har da havt Formen * Trø'ja. Dette er mulig Sideform til *Tr^ja, se om dette ovfr., og afledet af tré n. For Vokalskiftet jfr. f. Ex. oldn. hlyja—h 1 ø'8 u og sy ja—s ø'8 u.

S. 278 Trørøsta.

Iste Led i Trø-røsta hører vel sammen med Iste Led i Try-silar, jfr. Tillæg til Trøa.

S. 278 ? † Trøsteim.

Eller skulde første Led indeholde Fuglenavnet pro st r m., Trost?

S. 278 Tu-?

Da de herunder anførte Navne forekommer saa sent, kan deres Oprindelse ikke sikkert bestemmes; men de synes at kunne høre sammen med Tuddal i Hjartdal Herred. Det sidste haves i en hel Del gamle Former: i Tuthdale 1369, i Tubdalle 1412, i Tudhdall 1437, i Thuffdale 1444, Tuptdal 1466, i Tuddall 1477, i Thwtdhal 1481, i Tupdal 1485, i Totfdal 1493, i Tolffdal 1495 osv. Det synes efter Formerne som 1ste Led at kunne indeholde t u p t, Tomt. Tudal i Slemdal findes i RB. foruden i Formen i Tudalæ (RB. 41) ogsaa i Formen Tuddal (RB. 42), der falder sammen med Formen i Tuddall fra 1477 af Tuddal i Hjartdal.

S. 278 f. Tunna.

Horer vistnok til oldn. tonn f., Tand, got. tunpus, og betegner da vel Elven som den, der har Tand eller Tænder, hvormed den graver eller uddyber Elveleiet. For Betydningen jfr. J ö r- i Elvenavne, af *jörr, Hansvin. Med Hensyn til den sproglige Form kan sammenlignes det svenske og danske Mandsnavn T u n n i, som vistnok ligeledes er afledet af tonn, Tand; jfr. Norges Indskrifter med de ældre Runer II S. 548.

S. 280 Ty-.

*]?y, Gen. *Pyjar, synes etymologisk at betyde: «den, som svulmer op», eller: «den, som har svulmet op», «den store», og at være beslægtet med indisk tå vi ti, har Magt, tuvi-, mægtig, græsk rc.'vç, stor. Af samme Rod er oldn. I»jö8, Folk, og Elvenavnet IJjö8, «den opsvul mende, store».

S. 280 Tyld-.

Elven Tylda i Hegre og Gaardnavnet Tyl den (ty'ldaö) i Sogndal har i gammel Form maaske lydt * Ti Ida, i Cas. obl. *Tildu eller *Tyl-d u. Elvenavnet er mulig at forklare af Fuglenavnet tjaldr, Tjeld, Kjell, Strandskade. Beslægtet er vistnok Gaardnavnet Tyldum (Ho-landet), i 1559 skr. Tiildenn, hvad enten den oldn. Form har været * T i 1-d u m (Dat. Flt.) eller * T y I d i n af * T i 1 d v i n.

S. 281 Tyskaaen.

Elvens gamle Form har maaske været * I' y s i g r, senere * J? y s k r, Gen. ®Pyskjar, og Sjøen Tyskens Navn har maaske havt Formen IJ v s j ag r, senere * I' y s k r, Dat. * ty ski; Udtaleformen Tyssje-bærje synes bestemt at henvise til Genetivformen *I>yskjar. Navnene er da dannede af et Adjektiv, som i sædvanlig Oldnorsk vilde hede

* f) y s j u g r, af oldn. J) y s s m., Bulder, Fremstormen.

S. 281 Tysla.

En anden Mulighed er kanske den, at Elvens Navn engang har været

* I' i s 1, Gen. *]?islar, Dat *X>islu. i kunde da senere have været forkortet foran s 1 og saa i Dat. være gaaet

over til y ved Indflydelse af

det følgende 11 i Forbindelse med 1, og y endelig fra Dativ have udbredt sig til de andre Former. Elvenavnet vilde da være samme Ord som Subst. J) i s 1 f., Vognstang. Ifølge Kartet synes denne Forklaring at kunne passe til ialfald en Del af Elvens Løb, som er temmelig ret.

S. 281 Tyss-.

Navnet paa Elven Tyssa i Ullensvang synes ikke at kunne høre sammen med * y r s a, tyssa, det gamle Navn paa de andre her nævnte Elve, thi derimod synes T- (ikke i Formen i Tyssudale BK. 80 a at stride. Da denne Elv danner den tvedelte Fos Tyssestrengene, formoder jeg, at Elvens Navn *T vissa, Genetiv T y s s u, betyder «den tvedelte» og er dannet af tvis-, got. twis-, «tve , fra hinanden i to Dele», hvortil bl. a. oldn. tvistr, tvedelt, hører. Denne Forklaring støttes ved et andet Stedsnavn. Mo Kirke, Annex til Hosanger i Nordhordland, kaldes i BK. 60 b Moo i Ty s n in. O. Rygh, Norske Fjordnavne S. 40 formoder, at T y s n i n er forvansket af * T y s n i, og at *Tysnir har været det gamle Navn paa den smale Mofjord. Jeg formoder, at Navneformen T y s n i n er rigtig, at dette har været Navnet paa Grenden om Mofjorden, ikke paa selve Fjorden, og at det er opstaaet af *Tysn-vin. Men første Led indeholder vistnok, som O. Rygh har formodet for det hele Navn, Fjordens Navn. Magnus Olsen har forklaret dette som «den tvedelte» og antager, at *Tvisnir har været det gamle Navn paa den Fjord, som bestaar af de to, blot ved en trang Strøm forenede Afdelinger, Mofjorden og Romereimfjorden.

S. 282 ? † Tyvaaen.

Tyvaaen (udtalt Jcjy'våga) kunde komme af oldn. |ij ofr, Tyv, som nu nordpaa udtales kjyv. For Betydningen jfr. Illmandaaen.

S. 283 * üdylgja.

Jeg finder ingen Støtte for, at et Adjektiv * ü d y 1 g r kunde betyde «rolig» om en Elv. Adjektivet, som vistnok er afledet af dolg n., Fiendskab, maa vistnok have betydet: fredhellig (om et Sted, hvor Fiendskab ikke maa udøves). Da en Betegnelse af en Elv som «den fredhellige» synes mindre passende, formoder jeg snarere, at Nesets Navn oprindelig bar været Udylgjanes, og at Navnet betyder: det fredhellige Nes. Betydningen oplyses da ved det, som i Eyrbyggja saga fortælles om Pörsnes. Denne Forklaring støttes derved, at der i Udenes Sogn ligger en Gaard Frøihov.

S. 283 Ugg-.

En Holme ved Hallands Kyst nær Morup heder Ugga; men jeg skal ikke afgjøre, om dette Navn hører sammen med de norske her opførte Navne paa Ugg-.

S. 285 Ulv-.

Ulvaaen, Tværelv til Flisa, udtales efter Amund B. Larsen Oicåa. — Jfr. oldtydsk Wolf aha, Först. 1644.

S. 285 Ulvilla.

Hvis Formen i AB. er den rette, synes Elvenavnet at have været et gammelt *Ulf(h)ildr. Dette er et Kvindenavn, der vel kunde passe som Navn paa en Jættekvinde, hvem man betragtede som Elvens mythiske Repræsentant. — Nogle Holmer ved Ramsö i Tjernö Kapelsogn i Bohuslän heder Ulfvillarne. Men om dette Navn har samme Oprindelse som Elvenavnet, vil jeg ikke afgjøre.

S. 287 Usk-.

V. Oman nævner en svensk Sjø Usken i Linde, Vestmanland.

Lydovergang fra o til u findes i Dialektord paa oske-, uske-, som hører til oldn. 6 s k, Ønske (se Ross). Elvenavnets gamle Form synes derfor at have været * Ö s k a, Cas. obl. * U s k u, og det synes ifølge Formen at

indeholde ö s k f., Ønske. Maaske enten i den samme Anvendelse som iTillæg II.

• 341

norsk Dialekt Husketein, af*Öskateinn o: Tryllestav; * Ö s k a kunde da betegne Elven som den, ved hvilken overnaturlige Væsener udøver Trolddomsevne, f. Ex. ved at kaare et Menneskeliv til Offer. Eller ogsaa kunde *Oska betegne «Ønskeelv», d. e. en Elv, hvor der er saa mange. Fiske, som man ønsker sig; jfr. oldn. öskabyrr, öskavel.

S. 287 Usiua.

Maaske af oldn. ü a, vrimle (af Fisk), -s m a er da Afledningsendelse. Jfr. f. Ex. oldhøitydsk rosamo, Kødhed (hvortil oldn. rosmhvalr, Hvalros), oldhøitydsk b r o s a m a, Krumme.

S. 287 Ust-.

Da Ustedalen i Hallingdal er øverste Dal opimod den ubeboede Fjeldvidde, saa formoder jeg, at Elven Usta indeholder ut (jfr. Utgaröa-L o k i og Utrast i Dial.). Maaske er Usta en allerede i gammel Tid opstaaet Forkortning af en endnu ældre Form *Utset-å, afledet af *tit-s e t r. Jfr. Aasta og Hosta i mine Tillæg (S. 313. 322).

S. 288 † Utrovand. Udtalt ö'tråvattne (ogsaa hørt utrøa).

Vokalskiftet i 1ste Stavelse kunde vække Formodning om, at 1ste Led var ü- eller ö-. Men A. Kjær gjør mig opmærksom paa, at deri «Norges Land og Folk», Bd. XII S. 302, under Omtale af Vangens Kirke paa Voss meddeles: «Et Par Hundrede Skridt fra Kirken paa en Forhøining kaldet Uttraaen, staar osv.» Derfor synes Utrovand som 1ste Led at maatte indeholde: *üttroö f. a: en langt ude liggende, betraadt Plads.

S. 288 ? † U v a a s.

Kan vistnok være gammelt * U1 i ä s s, uagtet nu 1 udtales i Ordet Ulv der i Bygden.

S. 288 Vaar-.

Vaaraa kommer ned i Maane ved Vaae (udtalt vaé). Dette skrives i Wadhe 1501, Waader St. 207 b, Waaer 166-5, 1723. Jeg forstaar ikke, hvorledes den nuværende Form af Gaardnavnet er opstaaet, hvis Stammen er V a Ö- med kort a.

S. 288 kan tilføies Yaöla efter Vyölu straumri Digtet Yng-lingatal, Ynglinga saga Kap. 46 S. 79 (F. J.). Dennes Beliggenhed er. hidtil ikke sikkert paavist, og jeg skal her ikke indlade mig paa Spørgsmaalet om denne Strøm og dens Navn.

S. 289 f. Tala.

I Sverige findes paa flere Steder Elvenavnet Valå, ogsaa Valbäck og Valsjon. Paa Shetland Elvedalen Valadal (Jakobsen S. 202).

S. 290 Vann-.'

Vandøla og Vamberg kan vistnok være udgaaet fra gamle Former paa 'Varm-; jfr. Vermdal i Selbu, som nu udtales væ'nndalen (S. 295).

Vanjolo paa Voss falder i Vangsvandet. 2det Led forekommer ogsaa i Navnene paa to andre Elve paa Voss, Horjolo og Tesjolo (ved hvis Udløb Tesdal ligger). Den sidstnævnte Elv udspringer i Nærheden af Vanjolo, men gaar i ganske anden Retning, mod Øst. Hvis 2det Led -jolo er, som S. 268 formodet, dannet af Jol, Angelica, saa kunde 1ste Led i Vanjolo mulig være Præfixet v a n-, som angiver en Mangel. Forskjelligt synes derimod 2det Led i Elvenavnet Firiola at være.

S. 290 f. Var-.

Mærk Varsjön i Uppvidinge i Värend og Varesjon i Virestad, Kronobergs län.

Jfr. det oldtydske Elvenavn W a r a, W a r a h a, Först.

S. 291 Varma.

Jfr. den shetlandske Elvedal Wormadal, Wormidal (Jakobsen S. 202 f.). Mærk ogsaa det oldtydske Elvenavn W a r m a n o u, Först."342

Tillæg II.

S. 292 † Vefferstad.

Paa Grund af den nuværende Udtale med jf kan dette Navn vistnok ikke være beslægtet med Vevring og Vevringjedalen. I den gamle Form Vefrostaöir RB. maa f vistnok danne Begyndelsen af 2det Sammensætningsled. Jeg formoder, at Gaardnavnet ikke indeholder et Elvenavn, men er opstaaet af *Véfrøöarstaöir, af Mandsnavnet V é f r ø ö r. Dette Mandsnavn blev baaret af Søn af en islandsk Landnaamsmand.

Navnet Vefring synes at være beslægtet med oldn. vafra, fare ustadig frem og tilbage, og kan vel være et Elvenavn.

S. 292 Vefsn.

Et Elvenavn * V e f s n, Gen. "Vefsna r, hører mulig til oldn. v e f j a, vikle, vinde omkring; -s n synes at være Afledningsendelse. Navnet synes at forudsætte en urnordisk Form 'Wabisniz.

S. 293 Yeksa.

V a x a synes her at være gaaet over til Veksa nærmest ved Indflydelse fra Navnet paa Sjøen Veksaren, hvis gamle Form vistnok har været * V e x i r.

S. 294 Veltmandaaen. Er dannet ligesom Illmandaaen.

S. 294 Vendalsaaen.

Navnet paa den Elv, af hvilken Dalen har faaet Navn, kan ikke med Sikkerhed bestemmes, men kau mulig have været et gammelt * V e n d a eller * V e n d r og kan have hørt til Verbet v e n d a eller til v o n d r, en bøielig Kvist.

S. 294 Ver-.

Jfr. Værebro, hos Saxo W e r a pons, af et Elvenavn Væraa (O. Nielsen, Blandinger S. 186).

S. 295 Veruia.

Verma. Ifølge Wiel (Top. Journ. H. 32 S. 131) Tværelv til Halling-dalselven i Gol. Kommer fra Høisjøen.

S. 295 Verpande.

Navnene Verpande og Hyggjande er ifølge Dr. Amund B. Larsen Intet-kjønsord.

S. 296 Vi-.

Jfr. oldtydsk W i d a h a, nu Weidach, som Forstemann (Die deutschen Ortsnamen, Nordliausen 1863, S. 140) forklarer af oht. w i d a, Vidjepil.

S. 297 Vigla.

Kunde være beslægtet med Folkesprogets vingla, fare hid og did, ligesom Vigl m., en Rulle af Uld, andensteds heder Vingel (se Ross).

S. 298 * Vilig.

At Fjordnavnet * V i n g i, som ikke synes at være beslægtet med Elvenavnet * V i n g, betyder «den vindige» og er dannet af Adjektivet oldn. v i n d u g r, bestyrkes ved Vinga, Navnet paa den yderste Klippe udenfor Göta-Elvs

Munding. Dette synes at betyde «den vindige (0)».

S. 298 Vinstr-.

Elvenavnet synes at høre til oldn. v i n s t r i, venstre. Navnet «den venstre» synes at være givet Elven i Valdres og Elven i Opdal af Mænd, som har draget langs Hovedelven nedenfra opad i Dalen. Sammenlign det hollandske Landskabsnavn Testarbant, nu Teisterbant, hvor 1ste Led er = lat. d e x t e r, høire.

S. 299 Vis-.

Jakobsen (S. 202) jævnfører shetlandsk Wisdal, Navnet paa en stor Dal med en Elv, kaldet «W.burn», skrevet «Weisdale», og bemærker: <i lyden i «Visdal» er lang og lukket ligesom i shetl. Wisdal».Tillæg II.

• 343

Elvenavnstammen Vis- staar vistnok i Aflydsforhold til oldhøitydsk w i s a, nyhøitydsk Wiese, Eng. Langt i forudsættes ogsaa af nedertydsk wische, Eng, af *wTska. Til oht. w i s a, Wiese, horer de oldtydske Navne Wisaha og Wisebahc. Om andre beslægtede Ord jfr. T. E. Karsten i «Nordiska Studier tillegnade Ad. Noreen» S. 46 fl'.

Hvis Navnet paa Gaarden Visland i Bakke indeholder en Elvenavn-stamme V i s-, saa kan dette Gaardnavn neppe staa i nogen sproglig Forbindelse med Navnet paa Gaarden Virag, som ligger ved samme Elv, fordi sidstnævnte Gaardnavn er skrevet Vidarak DN. X 12 (c. 1275), Viderag 1563. Det vilde nemlig være dristigt at forklare Virag (Vidarak) af * Viöarakr, for "Virarakr, saa at * V i r a r- med r skulde forholde sig til Vis- ligesom svensk Dial. blä-vira til blä-vis, bla vis, se Karsten anf. St.

S. 299 † V i s k e d a 1 e n.

Stemmer sproglig overens med gammelsvensk Viskærdal (Styffe, Skandinavien 2 S. 87).

Elvenavnet *Visk hører neppe til norsk Dial. Visk n.. Tummel, Be vægelse, thi dette er vistnok et nyere Ord. Derimod synes * V i s k at indeholde et k Suffix og at være beslægtet med Elvenavnstammen Vis-. Mærk navnlig det ovenfor til Vis- anførte nedertydske wische, Eng.

S 299 Yisinund.

Synes at være af en Rodform V i s- med kort i, som har staaet i Aflyds-forhold til Elvenavnstammen V i s-, -mund synes at være Afledningsendelse. Stammeordets Betydning har mulig været «fugtig Engstrækning».

S. 299 Vittinge.

Navnet, som i 1452 skrives i Wetingini, hører mulig til det under Vett-aaen S. 296 nævnte Veta f., Hulning i Jorden, Fordybning med fugtig Grund.

S. 300 Vonbækken.

Mærk dansk Vonaa hos O. Nielsen, Blandinger S. 186, og Elvenavnet V o' n i Sn. Edda (F. Jonssons Udg. S. 206).

S. 301 Ynllunna.

Hvis Navnet udtales med 11 og ikke med tykt 1, saa synes den gamle Form at have været * V o 11 u n d; men om dette er beslægtet med v o 11 r, Slette, vover jeg ikke at afgjøre.

S. 301 Vil.

Maaske beslægtet med Elvenavnet Ua.

#

S. 301 Ygcl-.

Som andre Ord, med hvilke de her nævnte Navne og Yggja mulig kunde staa i Forbindelse, kan mærkes Ugg m.,

Myglarver, Smaadyr i Vandet (Smaalenene og Bergens Stilt, Aasen), paa den anden Side Ugg m., fugtig Kulde, i det østlige Norge (Ross).

S. 302 † Y n g 1 e d a 1 e n.

Mulig et gammelt *Yngludalr, af et Elvenavn * Vingla; jfr. Folkesprogets vingla, fare hid og did, og Elvenavnstammen Ving .

S. 302 Yrp-.

Et Elvenavn * Y r p r eller * Y r p a kunde være opstaaet af * I r p r eller *Irpa og høre til oldn. j a r p r, brun. Jfr. Jarp- S. 121. Det er vel mindre sandsynligt, at Gaardnavnet Erpestad, a Yrpastodum, som kan være af *Irparstaöir, skulde indeholde et Kvindenavn * I r p r, som har svaret til Mandsnavnet J a r p r eller E r p r. For Sprogformen jfr. oldn. 1 r p a, Navn paa en Jættekvinde."344

Tillæg II.

S. 303 * Ysm-.

Jfr. Y s m æ, «ett vattendrag på forna griinsen emellan Sverige och Norrige» (Helsingelagen). I)en svenske Elvs Kildeelve udspringer ikke langt fra den norske Elv Imsas Udspring.

Da Imsa i Snaasen i gammel Tid skrives i Ysmodale, Ysmadale, og da den kommer fra to Vande paa Fjeldet, som heder Ismenningen, saa kunde Forholdet mellem disse Navneformer vække Formodning om, at Elven engang har hedt * Y z t m a n n-å, «de yderst boende Folks Elv>. Jfr. for Navnets Dannelse Illmandaaen og Ångermanälfven.

S. 303 † Ænes. † Æd al.

Ænes mnlig for *Ærnes, af * æ r, en ellers tabt Genetivform af å, Aa, Elv. Denne Genetivform vilde forudsætte en konsonantisk Boining ligesom angelsachs. Gen. Dat. i e, af é a, Aa. Saaledes kunde ogsaa Ædal i Ævanger være af * Æ r d a 1 r, men det ligger kanske nærmere at forbinde Iste Led i Ædal med Iste Led i Ævangr, som Fritzner holder for en Sideform til oldn. åivangr, Hvileplads, hvor man lader sine Heste græsse, af Verbet oldn. æ j a.

S. 303 f. † 0i s 1 ebø.

Den Elv, som her kaldes «Eidså», kaldes hos Helland I S. 135 Eidsaa. Dette er den samme Elv, ved hvilken den S. 37 nævnte Gaard Egsaa ligger. Derfor synes Navnet «Eidså» ikke, som S. 304 formodet, at kunne være en forvansket Levning af det gamle Navn * 0 y Ö s 1 a.

S. 304 f. Øksna.

Jfr. det oldtydske Elvenavn Ohsauobeki, Ossenbeke, Först.

S. 305 Okt-.

Øktekollen i Hedrum er vel snarere, som Magnus Olsen foreslaar, at forklare af Økt, Tiden for Eftermiddagsmaaltidet, hvilket Ord bruges i Larviks Fogderi. For Betydningen jfr. Fjeldnavne som Middagsnuten. At Navnet Øktekollen ikke er at forklare af e 1 p t-, støttes ved den forskjellige Form af Navnet Eftedal i Hedrum.

S. 306 01a.

Navnet stemmer i Form overens med Ødla f., Øgle, Firben, som bruges i Gudbrandsdalen i Formen Øle.

S. 305 ölvora.

Jfr. Aal v ora, 0 og Gaard i Kinn Sogn (GN. 20), Søndljord, N. Ber-genhus Amt (i Aluor BK. 19 b), Ol vorren, en 0 inde i Fræn-fjorden, Romsdalen (efter Karterne), A al v ara, Fjordstrækning ved Bråt vær, i Vest for Smølen, Nordmør.

Betydningen «Alvor» synes mindre passende ved disse Stedsnavne. Mulig derfor af oldn. * Alfara og * Alf or, saa at Navnet betegner et Sted (Elv, 0 eller Fjordstrækning), hvor der er almindelig Færdsel. Disse Navne vilde da høre sammen med flere andre Stedsnavne, som har f (ikke v) i Indlyd, f. Ex. Olfurø, 0 i Fitje Sogn i S. Bergenhus Amt, udt. å'llfårö. Ogsaa ellers er f i Begyndelsen af 2det Sammensætningsled gaaet over til v, f. Ex. tvévaldr = tvéfaldr, Porvastr = Porfastr.

S. 307 (Tillæg til S. 30) Drofn.

Den nuværende Form Drammen er efter min Mening opstaaet af * Dramnen, d. e. D r a f n mase. med den bestemte Artikel. Paa lignende Maade udtales «Ovnen» i Jarlsberg og Larviks Amt amman. Navnet Drammsælva tillægges nu Elven fra Haugsund af og til dens Udløb.

Elvenavnet D r o f n, ligesom Fjordnavnet Drafn, og det gamle poetiske Appellativ drofn, Bølge, staar vistnok i Forbindelse med Drav, Mask, Bærme, og med Folkesprogets Drevja, blød Masse. Fremdeles med got. dröbjan, oprøre, angelsachs, dréfan, oprøre (f. Ex. oprøre Vandene),Tillæg II.

• 345

tydsk triiben, gjøre grumset o. s. v. Oldn. drofn betyder da vel etymologisk «den oprørte», Drofn, Dramselven, vel snarere "den, som har tykt, grumset Vand».

Jfr. Hellquist S. 94 om Sjønavnet Dramborn (Vestmanland) og om Stedsnavnet Drammansbo, samt S. 93 om Sjønavnet Drafven (Smaland).

S. 310 (Tillæg til S. 240). Sogna, Bielv til Lierelven, udtales ifølge Adjunkt Tord Pedersen med tostavelses Betoning.

TILFØIELSE.

S. 43 L. 17 f. n. Esna udtales ifølge Dr. Amund B. Larsen e'sna.TILLÆG III.

Fortegnelse over de Herredsnavne og Sognenavne, som forekommer i dette Verk.

Eiter hvert Navn tilføies Fogderiets og Amtets Navn. Ved Amternes Navne er følgende Forkortelser benyttede: Aksh. = Akershus. Brb. = Bratsberg. Busk. = Buskerud. Hdm. = Hedemarken. JL. = Jarlsberg og Larvik. Kr. = Kristians. LM. = Lister og Mandals. NB. = Nordre Bergenhus. Ndl. = Nordland. Ndn. = Nedenes. NT. - Nordre Trondhjem, ßomsd. = Romsdal. SB. = Søndre Bergenhus. Sml. = Smaalenene. ST. = Søndre Trondhjem. Stav. = Stavanger. Trms. = Tromsø.

Aa (Aafjorden), Fosen, ST.

Aadalen, Ringerike, Busk.

Aal, Hallingdal, Busk.

Aalen, Guldalen, ST.

Aamli, Nedenes, Ndn.

Aamot, Søndre Østerdalen, Hdm.

Aamotsdal, Øvre Telemarken, Brb.

Aardal, Ryfylke, Stav. (A. Ryf.).

Aardal, Sogn, NB. (A. i Sogn).

Aarstad, Nordhordland, SB.

Aas, Aker og Follo, Aksh.

Aasen, Stjør- og Værdalen, NT.

Aaseral, Mandal, LM.

Aasnes, Solør, Hdm.

Agdenes, Fosen, ST.

Aker, Aker og Follo, Aksh.

Akerø, Romsdal, Romsd.

Alstahaug, Søndre Helgeland, Ndl.

Alversund, Nordhordland, SB.

Andebu, Jarlsberg, JL.

Andenes, Lofoten og Vesteraalen, Ndl.

Ankenes, Salten, Ndl.

Aremark, Idde og Marker, Sml.

Asker, Aker og Follo, Aksh.

Askim, Rakkestad, Sml.

Askvold, Sønd- og Nordfjord, NB. Askøen, Nordhordland, SB. Aurdal, se Nordre og Søndre A. Aure, Nordmøre, Romsd. Aurland, Sogn, NB. Austevold, Nordhordland, SB. Avaldsnes, Ryfylke, Stav.

Bakke, Lister, LM.

Balestrand, Sogn, NB.

Bamle, Bamle, Brb.

Beieren, Salten, Ndl.

Beitstaden, Inderøen, NT.

Berg, Idde og Marker, Sml.

Berg, Senjen og Tromsø, Trms.

Bindalen, Søndre Helgeland, Ndl.

Biri, Toten, Kr.

Birkenes, Nedenes, Ndn.

Bjelland og Grindum, Mandal, LM.

Bjerkreim, Jæderen og Dalene, Stav.

Bjugn, Fosen, ST.

Bjørnør, Fosen, ST.

Blaker, Nedre Romerike, Aksh.

Bodø, Salten, Ndl.

Bolsø, Romsdal, Romsd.Tillæg II.

• 347

Borge, Idde og Marker, Sml.

Borge, Lofoten og Yesteraalen, Ndl.

Borgund, Sogn, NB.

Borgund, Søndmøre, Komsd.

Borre, Jarlsberg, JL.

Botne, Jarlsberg, JL.

Brandbu, Hadeland og Land, Kr.

Brandval, Solør, Hdm.

Breim, Sønd- og Nordfjord, NB.

Bremanger, Sønd- og Nordfjord, NB.

Brunlanes, Larvik, JL.

Bruvik, Nordhordland, SB.

Brønnø, Søndre Helgeland, Ndl.

Bud, Romsdal, Romsd.

Buviken, Sirinden og Selbu, ST.

Bygland, Sætersdalen, Ndn.

Bykle, Sætersdalen, Ndn.

Byneset, Strinden og Selbu, ST.

Bærum, Aker og Follo, Aksh.

Bø, Nedre Telemarken, Brb.

Bø, Lofoten og Vesteraalen,- Ndl.

Børsen, Strinden og Selbu, ST.

Børseskogn, Strinden og Selbu, ST.

Haviken, Sønd- og Nordfjord, NB. Dovre, Nordre Gudbrandsdalen, Kr. Drangedal, Bamle, Brb. Dverberg, Lofoten og Vesteraalen, Ndl. Dyrø, Senjen og Tromsø, Trms.

Edo, Nordmøre, Romsd.

Egersund, Jæderen og Dalene, Stav.

Egge, Inderøen, NT.

Eggedal, Buskerud, Busk.

Eid, Sønd- og Nordfjord, NB. (Eid

Ndfj.). Eid, Bomsdal, Romsd. Eidanger, Bamle, Brb. Eidfjord, Hardanger og Voss, SB. Eidsberg, Rakkestad, Sml. Eidskogen, Vinger og Odalen, Hdm. Eidsvold, Øvre Romerike, Aksh. Eker, se Nedre og Øvre Eker. Elverum, Søndre Østerdalen, Hdm. Enebak, Nedre Romerike, Aksh. Enningdalen, Idde og Marker, Sml. Kresfjord og Vistdalen, Romsdal,

Romsd. Etne, Søndhordland, SB. Etnedalen, Valdres, Kr.

Evenes, Salten, Ndl. Evje, Sætersdalen, Ndn.

Faaberg, Søndre Gudbrandsdalen, Kr.

Fane, Nordhordland, SB.

Fering, Øvre Romerike, Aksh.

Fet, Nedre Romerike, Aksh.

Fillan, Fosen, ST.

Finnaas, Søndhordland, SB.

Finsland, Mandal, LM.

Fiskum, Buskerud, Busk.

Fitje, Søndhordland, SB.

Fjelberg, Søndhordland, SB.

Fjeld, Nordhordland, SB.

Fjotland, Lister, LM.

Fjære, Nedenes, Ndn

Flaa, Guldalen, ST.

Flaa, Hallingdal, Busk.

Flakstad, Lofoten og Vesteraalen, Ndl.

Flekkefjord, Lister, LM.

Flesberg, Numedal og Sandsvær, Busk.

Foldalen, Nordre Østerdalen, Hdm.

Foldereid, Namdalen, NT.

Fosnes, Namdalen, NT.

Fossan, Ryfylke, Stav.

Frogn, Aker og Follo, Aksh.

Froland, Nedenes, Ndn.

Fron, se Nordre og Søndre Fron.

Frosten, Stjør- og Værdalen, NT.

Frænen, Romsdal, Romsd.

Frøien, Fosen, ST.

Furnes, Hedemarken, Hdm.

Fuse, Nordhordland, SB.

Fyresdal, 0. Telemarken, Brb.

Førde, Sønd- og Nordfjord, NB.

Gausdal, se Vestre og Østre G.

Geiranger, Søndmøre, Romsd.

Gildeskaal, Salten, Ndl.

Gim8ø, Lofoten og Vesteraalen, Ndl.

Gjerdrum, 0. Romerike, Aksh.

Gjerpen, Bamle, Brb.

Gjerstad, Nedenes, Ndn.

Gjesdal, Jæderen og Dalene, Stav.

Gjevedal, Nedenes, Ndn.

Glemminge, Moss, Sml.

Gloppen, Sønd- og Nordfjord, NB.

Gol, Hallingdal, Busk.

Gran, Hadeland og Land, Kr."348

Tillæg II.

Granaherrerl, 0. Telemarken, Brb. Graven, Hardanger og Yoss, SB. Grong, Namdalen, NT. Grue, Solør, Hdm. Grytten, Romsdal, Romsd. Gulen, Sogn, NB. Gyland, Lister, LM.

Haa, Jæderen og Dalene, Stav.

Haaland, Jæderen og Dalene, Stav.

Hadsel, Lofoten og Vesteraalen, Ndl.

Hafslo, Sogn, NB.

Halsaa, Mandal, LM.

Halse, Nordmøre, Romsd.

Hammer, Nordhordland, SB.

Haram, Søndmøre, Romsd.

Hartmark, Mandal, LM.

Hatfjelddaleu, Søndre Helgeland, Ndl.

Haus, Nordhordland, SB.

Hedalen, Nordre Gudbrandsdalen, Kr.

Hedalen, Valdres, Kr.

Hedrum, Larvik, JL.

Hegre, Stjør- og Værdalen, NT.

Helleland, Jæderen og Dalene, Stav.

Hemnes, Nordre Helgeland, Ndl.

Hemsedal, Hallingdal, Busk

Herefoss, Nedenes, Ndn.

Herlø, Nordhordland, SB.

Herred, Lister, LM.

Herø, Søndmøre, Romsd.

Herø, Søndre Helgeland, Ndl.

Heskestad, Jæderen og Dalene, Stav.

Hetland, Jæderen og Dalene, Stav.

Hevne, Fosen, ST.

Hitterdal, Nedre Telemarken, Brb.

Hitteren, Fosen, SB.

Hitterø, Lister, LM.

Hjartdal, Øvre Telemarken, Brb.

Hjelmeland, Ryfylke, Stav.

Hjøruudfjord, Søndmøre, Romsd.

Hobøl, Moss, Sml.

Hof, Solør, Hdm. (Hof Sol.).

Hof, Jarlsberg, JL. (Hof Jb.).

Hol, Hallingdal, Busk.

Hole, Ringerike, Busk.

Hollen, Nedre Telemarken, Brb.

Holme, Mandal, LM.

Holmedal, se Indre og Ytre H.

Holt, Nedenes, Ndn.

Holtaalen, Guldalen, ST.

Horg, Guldalen, ST.

Hornindalen, Sønd- og Nordfjord, NB.

Hornnes, Sætersdalen, Ndn.

Hosanger, Nordhordland, SB.

Hovin, Øvre Telemarken, Brb.

Hurdalen, Øvre Romerike, Aksh.

Hurum, Valdres, Kr.

Hurum, Buskerud, Busk.

Hvaler, Idde og Marker, Sml.

Hyllestad, Sogn, NB.

Hægebostad, Lister, LM.

Hægeland, Mandal, LM.

Høiland, Jæderen og Dalene, Stav.

Høland, Nedre Romerike, Aksh.

Hølandet, Guldalen, ST.

Hølandet, Namdalen, NT.

Høie, Ryfylke, Stav.

Høvaag, Nedenes, Ndn.

Ibbestad, Senjen og Tromsø, Trms. ld, Idde og Marker, Sml. Inderøen, Inderøen, NT. Indre Holmedal, Sønd- og Nordfjord, NB.

Indviken, Sønd- og Nordfjord, NB. Iveland, Sætersdalen, Ndn.

Jelse, Ryfylke, Stav. Jevnaker, Hadeland og Land, Kr. Jondal, Hardanger og Voss, SB. Jostedalen, Sogn, NB.

Jølster, Sønd- og Nordfjord, NB. Jøssund, Fosen, ST.

Kinn, Sønd- og Nordfjord, NB. Kinservik, Hardanger og Voss, SB. Kirkebø, Sogn, NB. Klep, Jæderen og Dalenev Stav. Klingen, Namdalen, NT. Klæbu, Strinden og Selbu, ST. Kodal, Jarlsberg, JL. Kolvereid, Namdalen, NT. Konsmo, Mandal, LM. Kraakstad, Aker og Follo, Aksh. Krødsherred, Buskerud, Busk. Kvernes, Nordmøre, Romsd. Kvikne, Nordre Østerdalen, Hdm. Kvinesdal, Lister, LM. Kvinnherred, Søndhordland, SB.Tillæg II.

• 349

Kviteseid, Øvre Telemarken, Brb. Kvæfjord, Senjen og Tromsø, Trms. Kvænangen, Senjen og Tromsø, Trms.

Laanke, Stjør- og Værdalen, NT. Laardal, Øvre Telemarken, Brb. Land, se Nordre og Søndre Land. Landvig, Nedenes, Ndn. Lardal, Larvik, JL. Laudal, Mandal, LM. Lavik, Sogn, NB. Leikanger, Sogn, NB. Leinstranden, Strinden og Selbu, ST. Leka, Namdalen, NT. Leksviken, Stjør- og Værdalen, NT. Lenviken, Senjen og Tromsø, Trms. Lesje, Nordre Gudbrandsdalen, Kr. Levanger, Stjør- og Værdalen, NT. Lier, Buskerud, Busk. Lierne, Namdalen, NT. Lille-Elvedalen, Nordre Østerdalen, Hdm.

Lindaa8, Nordhordland, SB. Loen, Sønd- og Nordfjord, NB. Lom, Nordre Gudbrandsdalen, Kr. Lund, Jæderen og Dalene, Stav. Lunde (Lundeherred), Nedre Telemarken, Brb. Lunner, Hadeland og Land, Brb. Lurø, Nordre Helgeland, Ndl. Lyngdal, Lister, LM. Lyngen, Senjen og Tromsø, Trms. Lyster, Sogn, NB. Lærdal, Sogn, NB. Lødingen, Salten, Ndl. Løiten, Hedemarken, Hdm.

Maalselven, Senjen og Tromsø, Trms. Malvik, Strinden og Selbu, ST. Mandal, Mandal, LM. Masfjorden, Nordhordland, SB. Meldalen, Orkedalen, ST. Melhus, Guldalen, ST. Melø, Nordre Helgeland, Ndl. Meråker, Stjør- og Værdalen, NT. Mo, Øvre Telemarken, Brb. Mo, Nordre Helgeland, Ndl. Modum, Buskerud, Busk. Moland, se Vestre og Østre M. Moss, Moss, Sml.

Mosviken, Inderøen, NT. Mykland, Nedenes, Ndn.

Nannestad, Øvre Romerike, Aksh. Nedre Eker, Buskerud, Busk. Nerstrand, Ryfylke, Stav. Nes, Øvre Romerike, Aksh. (Nes R.). Nes, Hedemarken, Hdm. (Nes Hdm.). Nes, Hallingdal, Busk. (Nes Hall.). Nes og Hitterø, Lister, LM. Nesne, Nordre Helgeland, Ndl. Nesodden, Aker og Follo, Aksh. Nesset, Romsdal, Romsd. Nissedal, Øvre Telemarken, Brb. Nittedalen, Nedre Romerike, Aksh. Norddalen, Søndmøre, Romsd. Norderhov, Ringerike, Busk. Nordfolden, Salten, Ndl. Nordli, Namdalen, NT. Nordre Aurdal, Valdres, Kr. Nordre Fron, Nordre Gudbrandsdalen, Kr. Nordre Land, Land og Hadeland, Kr. Nordre Odalen, Vinger og Odalen, Hdm.

Nordre Undal, Mandal, LM. Nordreisen, Senjen og Tromsø, Trms. Nore, Numedal og Sandsvær, Busk.

Odalen, se Nordre og Søndre O. Oddernes, Mandal, LM. Ofoten, Salten, Ndl. Ogndalen, Inderøen, NT. Ogne, Jæderen og Dalene, Stav. Onsø, Moss, Sml.

Opdal, Numedal og Sandsvær, Busk.

Opdal, Orkedalen, ST.

Orkedalen, Orkedalen, ST.

Os, Nordhordland, SB.

Osen, Fosen, ST.

Overhallen, Namdalen, NT.

Baade, Moss, Sml. Rakkestad, Rakkestad, Sml. Ramnes, Jarlsberg, JL. Rauland, Øvre Telemarken, Brb. Reisen, se Nordreisen og Sørreisen. Rendalen, se Ytre og Øvre Rendalen. Rennebu, Orkedalen, ST. Rennesø, Ryfylke, Stav."368 Tillæg II.

Kindalen, Nordmøre, Romsd. Ringebu, Søndre Gudbrandsdalen, Kr. Ringsaker, Hedemarken, Hdm. Rissen, Fosen, ST. Roan, Fosen, ST.

Rollag, Numedal og Sandsvær, Busk. Romedal, Hedemarken, Hdm. Rygge, Moss, Sml. Rødenes, Rakkestad, Sml. Rødø, Nordre Helgeland, Ndl. Røken, Buskerud, Busk. Røldal, Hardanger og Voss, SB. Roros, Guldalen, ST.

Salangen, Senjen og Tromsø, Trms. Saltdalen, Salten, Ndl. Sand. Ryfylke, Stavanger. Sande, Jarlsberg, JL. (Sande Jb.). Sande, Søndmøre, Romsd. (Sande Sdm.).

Sandeherred, Larvik, JL. Sandsvær, Numedal og Sandsvær, Busk.

Sannikedal, Hamle, Brb.

Saude, Nedre Telemarken, Brb.

Sande, Ryfylke, Stav.

Sauland, Øvre Telemarken, Brb.

Sel, Nordre Gudbrandsdalen, Kr.

Selbu, Strinden og Selbu, ST.

Selje, Sønd- og Nordfjord, NB.

Seljord, Øvre Telemarken, Brb.

Sem, Jarlsberg, JL.

Sigdal, Buskerud, Busk.

Singsaas, Guldalen, ST.

Siredalen, Lister, LM.

Skaabu, Nordre Gudbrandsdalen, Kr.

Skaanevik, Søndhordland, SB.

Skaato, Bamle, Brb.

Skatval, Stjør- og Værdalen, NT.

Skedsmo, Nedre Romerike, Aksh.

Skiaaker, Nordre Gudbrandsdalen, Kr.

Skiptvet, Rakkestad, Sml.

Skjeberg, Idde og Marker, Sml.

Skjerstad, Salten, Ndl.

Skjervø, Senjen og Tromsø, Trms.

Skjold, Ryfylke, Stav.

Skjørn, Fosen, ST.

Skodje, Søndmøre, Romsd.

Skoger, Jarlsberg, JL.

Skogn, Stjør- og Værdalen, NT. Skudenes, Ryfylke, Stav. Slagen, Jarlsberg, JL. Slemdal, Bamle, Brb. Slidre, se Vestre eg Østre Slidre. Snaasen, Inderøen, NT. Sogndal, Jæderen og Dalene, Stav. Sogndal, Sogn, NB. Soknedalen, Guldalen, ST. Sollien, Søndre Østerdalen, Hdm. Solum, Nedre Telemarken, Brb. Sortland, Lofoten og Vesteraalen, Ndl. Sparbuen, Inderøen, NT. Spydeberg, Rakkestad, Sml. Stadsbygden, Fosen, ST. Stange, Hedemarken, Hdm. Stangvik, Nordmøre, Romsd. Steigen, Salten, Ndl. Stjørdalen, Stjør- og Værdalen, NT. Stod, Inderøen, NT. Stokke, Jarlsberg, JL. Stoksund, Fosen, ST. Storelvedalen, Søndre Østerdalen, Hdm.

Strand, Ryfylke, Stav. Strandebarm, Søndhordland, SB. Stranden, Søndmøre, Romsd. Strinden, Strinden og Selbu, ST. Stryn, Sond- og Nordfjord, NB. Strømsneset, Nordmøre, Romsd. Støren, Guldalen, ST. Suldal, Ryfylke, Stav. Sulen, Sogn, NB. Sund, Nordhordland, SB. Sundalen, Nordmøre, Romsd. Sunnelven, Søndmøre, Romsd. Surendalen, Nordmøre, Romsd. Sveen, Søndhordland, SB. Søgne, Mandal, LM. Søkkelven, Søndmøre, Romsd. Søndeled, Nedenes, Ndn. Søndre Aurdal, Valdres, Kr. Søndre Fron, Sondre Gudbrandsdalen, Kr. Søndre Land, Hadeland og Land, Kr. Søndre Odalen, Vinger og Odalen, Hdm.

Søndre Undal, Mandal, LM. Sørfolden, Salten, Ndl.Tillæg II.

• 351

Sorreisen, Senjen og Tromsø, Trms. Sørum, Nedre Romerike, Aksh.

Tilder, Strinden og Selbu, ST.

Time, Jæderen og Dalene, Stav.

Tingvold, Nordmøre, Romsd.

Tinn, Øvre Telemarken, Brb.

Tjølling, Larvik, JL.

Tjøtta, Søndre Helgeland, Ndl.

Tolgen, Nordre Østerdalen, Hdm.

Torvestad, Ryfylke, Stav.

Toten, se Vestre Toten.

Tranø, Senjen og Tromsø, Trms

Trondenes, Senjen og Tromsø, Trms.

Tryssil, Søndre Østerdalen, Hdm.

Trøgstad, Rakkestad, Sml.

Tune, Moss, Sml.

Tusteren, Nordmøre, Romsd.

Tveid, Mandal. LM.

Tydalen, Strinden og Selbu, ST.

Tyldalen, Nordre Østerdalen, Hdm.

Tysfj orden, Salten, Ndl.

Tysnes, Søndhordland, SB.

Tysvær, Ryfylke, Stav.

Tønset, Nordre Østerdalen, Hdm.

Ullensaker, Øvre Romerike, Aksb. Ullensvang, Hardanger og Voss, SB. Ulstein, Søndmøre, Romsd. Ulvik, Hardanger og Voss, SB. Ulvundeidet, Nordmøre, Romsd. Undal, se Nordre og Søndre Undal. Urskog, Nedre Romerike, Aksh.

Vaagan, Lofoten og Vesteraalen, Ndl. Vaage, Nordre Gudbrandsdalen, Kr. Vaale, Jarlsberg, JL. Vaaler, Moss, Sml. (Vaaler Sml.). Vaaler, Solør, Hdm. (Vaaler Sol.). Valle, Sætersdalen, Ndn. Vang, Hedemarken, Hdm. (Vang Hdm.). Vang, Valdres, Kr. (Vang V.). Vannelven, Søndmøre, Romsd. Vanse, Lister, LM. Vardal, Toten, Kr. Varhaug, Jæderen og Dalene, Stav. Varteig, Idde og Marker, Sml. Vefsen, Søndre Helgeland, Ndl.

Vegaarsheien, Nedenes, Ndn. Vegusdal, Sætersdalen, Ndn.

Velfjorden, Søndre Helgeland, Ndl. Vemundvik, Namdalen, NT. Venebygden, Søndre Gudbrandsdalen, Kr. Vennesla, Mandal, LM. Verran, Inderøen, NT. Vestby, Aker og Folio, Aksh. Vestnes, Romsdal, Romsd. Vestre Gausdal, Søndre Gudbrandsdalen, Kr. Vestre Moland, Nedenes, Ndn. Vestre Slidre, Valdres, Kr. Vestre Toten, Toten, Kr. Vevring, Sønd- og Nordfjord, NB. Veø, Romsdal, Romsd. Vik, Sogn, NB. Vikedal, Ryfylke, Stav. Vikten, Namdalen, NT. Vikør, Hardanger og Voss, SB. Vinger, Vinger og Odalen, Hdm. Vinje, Øvre Telemarken, Brb. Vistdal, se Eresfjord og Vistdal. Vold, Romsdal, Romsd. Volden, Søndmøre, Romsd. Voss, Hardanger og Voss, SB. Vossestranden, Hardanger og Voss, SB. Værdalen, Stjør- og Værdalen, NT. Ytre Holmedal, Sønd- og Nordfjord, NB. YtreRendalen, NordreOsterdalen, Hdm. Ytterøen, Inderøen, NT. Ævanger, Hardanger og Voss, SB. Øier, Søndre Gudbrandsdalen, Kr. Øiestad, Nedenes, Ndn. Øislebø, Mandal, LM. Øistesø, Hardanger og Voss, SB. Øksendalen, Nordmøre, Romsd. Øre, Nordmøre, Romsd. Ørskog, Søndmøre, Romsd. Ørsten, Søndmøre, Romsd. Østre Gausdal, Søndre Gudbrandsdalen, Kr. Østre Moland, Nedenes, Ndn. Østre Slidre, Valdres, Kr. Øvrebo, Mandal, LM. Øvre Eker, Buskerud, Busk. Øvre Rendalen, Nordre Østerdalen, Hdm.TEYKFEIL.

S. 45 L. 11 f. o. hwajia, læs: h w a]> o.REGISTRE

Rygh: Norske Elvenavne.De følgende Registre er udarbeidede efter en af Professor Bugge given Plan. Register I er en Fortegnelse over samtlige foran opførte enkle 1 Elvenavne og Elvenavnstammer a, Register II over de med et Appellativ for Vandløb sammensatte Elvenavne, og Register III giver Oversigter over endel Elvenavnes Forhold til Stedsnavne af anden Art. De kun i sms. Stedsnavne af anden Art forekommende Elvenavnstammer er ikke betegnede ved noget særskilt Mærke.

I Register I anføres af Elvenavne kun de i skriftlige Kilder eller i mundtlig Brug virkelig forekommende, ikke de blot supponerede Former; blandt Elvenavnstammerne er medtaget endel Stammer i sammeneatte Elvenavne, ved hvilke det kan være mere eller mindre tvivlsomt, om de virkelig har været Elvenavne (t. Ex. Skreppal- i Skreppalgrova). Hvor historisk eller dialektisk flere Former af et Navn paa en og samme Elv foreligger, er de vigtigste Former opførte hver paa sit Sted, og i Parenthes er tilføiet den eller de Former, som efter Ordningsprincipet ikke hører hjemme paa vedkommende Sted, t. Ex. Nea (Niö) i Registrets lste Underafdeling, Niö (Nea) i dets 2den Underafdeling. Hvor saadanne Former vilde komme til at staa i Nærheden af hinanden, er dog Gjentagelse undladt som overflødig, t. Ex. kun Vutu- (Vat u-), og ikke først V a t u- (Vutu) og derefter Vutu- (Vat u-).

I Register I er Fortegnelsen ikke given i den almindelige alfabetiske Rækkefølge, men ordnet efter Stammernes Udlyd, saaledes at samtlige ens udlydende Stammer findes opførte sammen i en for hver Underafdeling nærmere angivet Rækkefølge af Udlydens Bogstaver. Disse er satte med Kursiv over hver Gruppe af Stammer med samme Udlyd. Inden hver af disse Grupper er Stammernes Fremlyd i almindelig alfabetisk Rækkefølge Ord-ningsprincip (T- og I'- taget underet). Register I giver altsaa en Oversigt over, hvilke Navne der er ensartede i Form, men tager i Ordningen intet Hensyn til Navnenes Oprindelse; saaledes staar t. Ex. i Underafdeling 1 Elvenavnet Sno'a, der synes at være temmelig ungt og afledet af Gaardnavnet Sno'a, ved Siden af det gamle Elvenavn Sloa (S 1 ö), og i Under-

1 d. e. der ikke tydelig kan sees at Indeholde et Appellativ for Vandløb som 2det

Sammensætningsled.

3 «Stamme» her i dette Ords populære, ikke strengt historiske Betydning.356

Registre.

afdeling C en Participform som Verpande sammen med en tydelig Sammensætning som Valdskraa.

I Register II er Sammensætningerne ordnede efter 2det Sammensætningsled og den almindelige alfabetiske Rækkefølge anvendt; det sidste er ligeledes Tilfælde i Register III.

Former fra Tiden før ca. 1500 staar med spærret Tryk.

A. K j æ r.Register I.

Enkle Elvenavne og Elvenavnstammer.

1. Een Stavelse med Vokal i Udlyd og to Stavelser med ubetonet Vokal (inkl. den efterhængte Artikel -en) efter betonet.

Vokalernes Orden her og i det flg. er: a, aa (inkl. oldn. d), æ, e, i, o (inkl. oldn. q), u, y, ø (inkl. oldn. æ og ø), ai, ei, øi (inkl. oldn. øy), au.

Naar sidste Stavelse er den efterhængte Artikel -en, er denne sat etter -e; saaledes ogsaa i de flg. Underafdelinger.

2. Een Stavelse med enkelt Konsonant i Udlyd og flere Stavelser med ubetonet Vokal eller to umiddelbart paa hinanden følgende ubetonede Vokaler efter enkelt Konsonant.

Som enkelt Konsonant regnes ogsaa gj, kj (fø), ei, er og en (hvor dette ikke er den efterhængte Artikel).

Konsonanternes Orden her og i det flg. er: j, v (inkl. oldn. f udt. som v), ö (tildels skr. p, d og dh), d, g, gj, b, f, t, k, kj (k,), p, 1, r, m, n, s.

De efter Stammernes Konsonant følgende Vokalers Orden er som i Underafdeling i; den efterhængte Artikel -en er behandlet paa samme Maade som der.

S.

Register III.

3. Een Stavelse med Dobbeltkonsonant i Udlyd og flere Stavelser med ubetonet Vokal eller to umiddelbart paa hinanden følgende Vokaler efter Dobbeltkonsonant.

Som Dobbeltkonsonant regnes ogsaa ggj og kkj. Dobbeltkonsonanternes Orden er som de enkelte Konsonanters i Underafdeling 2 og de efter Dobbeltkonsonant følgende Vokalers (inkl. den efterhængte Artikel -en) som i Underafdeling I.

w'-

dd.

99-

993-

bb.

ff-

tt.

kk.

kkj.

pp.

II.

rr.

4. Een Stavelse med to forskjellige Konsonanter eller en Konsonant efter Dobbeltkonsonant i Udlyd og flere Stavelser med ubetonet Vokal eller Vokaler efter saadanne Konsonantforbindelser.

Som enkelt Konsonant regnes ogsaa gj, kj (kj), ei, er og en (hvor dette ikke er den efterhængte Artikel). Konsonanternes Orden er som i Underafdeling 2; der tages i Rækkefølgen først Hensyn til den sidste Konsonant. Slutnings-vokalernes (inkl. den efterhængte Artikel -en) Orden er som i Underafdeling i.

Vj.

öj.

dj.

tj.

lj.

rj.

mj.

nj.

sj-

Iv (inkl. oldn. -1 f).

rv (inkl. oldn. -r f).

g 8.

r 5.

 —Register III.

373

Register III.

5. Een Stavelse med flere end to forskjellige Konsonanter i Udlvd og to Stavelser med ubetonet Vokal efter saadan K o n s o n a n t f o r b i n d e 1 s e.

Ordningen som i Underafdeling 4.

Gulsna 85. — Holsno 106.

ngs.

Mengs 157. — Tengs 266 — Tengs-266. — Tenges- (I>enx-) 266. — Tengse- 266.

6. Tostavelsesformer, hvis 2den Stavelse har Bitone, og Ord paa flere end to Stavelser, i hvilke en Stavelse har stærk Bitone.

Ordningen som ved de foregaaende Underafdelinger.

a) Ordning som i Underafdeling 1.

aa.

Smørslåa 236. Valdskraa (af Valda-skrofue) 228.

O.

Fjeldloa 51. Kvi troa 195. Liroa 195. Valegroa 290.

0.

Tverrøa 279.

ei.

Skjelbreia 218. Tisleia 270. 337.

øi.

Bjørøia 16.

b) Ordning som i Underafdeling 2.

v (inkl. oldn. -f).

Lilledriva 32. Stordriva 32. Valdaskrofue (Dat.) (Valdskraa) 228.

Ö.

Svarfuad- 256.

d.

Maalskred- 309. Moldskred- 162. Nesleida 171. Rasvæda 186.

9-

Breimega 22. Munnlaug 165. Skitsagu- 205. Skitsogha- 205.380

Register III.

t.

Aafeta 1. Aaveita 2.

Blomskjiten 310. 315. Faanet- 44. Haalpøita 89. Lillefløita 54. Lindseta 145. Rassvæta 186. Rasveita (Ratvæta) 186. Skjatveta 217. Sknrvfløita 230. Svartbyt- 26. Tverbyt- 279.

k.

Aspika 6. Langraaken 139. Ræryk- (Røl-) 204. Urek- 286.

fej.

Austekveikjæ 134. 309. Ustekveikja 287. 309.

P-

Register II.

Sammensatte Elvenavne.

Ved «sammensatte Elvenavne» forstaaes her Elvenavne, hvis sidste Sammensætningsled er et uforkortet Appellativ for Vandløb o. lign.

Da det undertiden er vanskeligt at adskille med å f. sammensatte Navne fra Navne, der opr. har endt paa -a, men i hvilke denne Endelse efter særlige Lydlove nu er gaaet over til -aa, er muligens endel Navne, der rettelig hørte hjemme i dette Register, opførte i Register I, og omvendt.

Registret er ordnet efter sidste Sammensætningsled. Den almindelige alfabetiske Rækkefølge er anvendt for begge Sammensætningsleds Vedkommende.

å f.; -aa(en);-aag(a);-o.

1 Jfr. den S. 323 givne Forklaring med C. O. E. Arbo, Fortsatte Bidrag til Norges Aulhropologi. V. S. 82 (Chra Vid-Selsk. Skrifter. Math.-nat. Kl. 19C4. No. 5) og Aars-beretn. f. Foren. t. norske Fortidsmindesm. Bevaring f. 1868, S. 146.

Register III.

Register III.

Elvenavnes Forliold til andre Stedsnavne.

Elvenavnet staar foran det Stedsnavn af anden Art, som det er sat i Forbindelse med. Elvenavnene er anførte i alfabetisk Rækkefølge. Følgende Forkortelser er brugte : B. — Bygdenavn, Grændenavn, Sognenavn. E. — Elvenavn. F. — Fjeldnavn, Aasnavn, Høidenavn. Fjo. — Navn paa Fjord, Vik o. lign. G. — Gaardnavn, Pladsnavn, Sæternavn. S. — Navn paa Indsjøer, Vand, Tjern. Formodede Navneformer er mærkede med * ; et ? foran Elvenavnet betegner, at Forbindelsen mellem de to anførte Navne er tvivlsom.

1. Vokalskifte mellem Elvenavne og andre Stedsnavne.

2. Elvenavne, dannede af andre Stedsnavne ved Subtraktion (elliptisk Afledning).

? Aamsaaen — Aamsland (G.). 313. Kraamaaen — Kraamviken. 131. 323. ? Lenna — Lensviken (B.). 144. Løa -• Løset (G.). 152.' Middagsbækken — Middagstinden (F.). 158.

? Remna — Ramn al o (G.). 191. Rotaaen — Rotvolden (G.). 198. Sola — Solaas (F.). 334. ? Øvinda (Øvindsa) — Evenmoen (G.). 306.

3. Elvenavne, afledede uden Vokalforandring eller Subtraktion af andre Stedsnavne (med Undtagelse af Sjønavne, hvorom se under 4).

Aabjøra — Aabjør (G.). 1. Aabjøra — Aabjørgen (G.). 1. Aafeta — *Äfit. 1. ? Aasta — * Å s s e t r. 313. Aspika — Aspvik (G.). 6. Eida — Eidet (G.). 37. Gjervolla — * -voll. 71. Glitbjøra — * Glitbjør. 74. Grana — Gran (G.). 77. Hausa — Haus(halsen) (F.). 308. ? Hosta — • H å s e t r. 322. Høistakka — Høistakkene (F.). 114. Jølstra — Jølster (B.). 123. Kleiva — Kleivan (G.). 128. Lindseta — Lindset(moen) (G.). 145. Nesa — Nes (G.). 172 \ Rotvolla — »Rotvoll. 199. 330.

Rusta — Rust (G.). 201. Røa — Rød (G.). 203. Skjatveta — Skjatvet (G.). 217. 218. Skreabækken — Skreen (G.). 227. Slipra — Sliper (G.). 233. Smiugjela — Smiugjelet. 235. 333. Snasa — -snasen (F.). 236. Snoa — Snoen (G.). 237. Stavaasa — * Stavaas. 245. Sølna — Sølen (F.). 262. 336. Tildra — af T i 11 r a (G.). 269. Tinne — Tinn (B.). 269. ? Usta — •Utsetr. 341. Vaala — Vaalen (G.). 288. Valegroa — Valegro (G.). 290. Vika — Vik (B.). 297. Vossa — Voss (B.). 300.

i Har Navn efter Nes GN. 150 i Eidsvold.Register III.

4. Forhold mellem Elvenavne og Sjø- samt Fjordnavne.

Forbindelser med Vokalskifte findes anførte under l.

Aasta — Aasten (S.). 2.

Agvegla (Aavella) — Aksjøen. 2.

Agaaen — Agsjøen. 2.

Agna — Agnsjøerne. 3.

Alna — Alnsjøen. 4.

Andra — Andorsjøen. 5.

Andraa — Antjernet. 4.

Auja — Aunevandet. 7.

Aur(a) — Aurr (S.). 7.

Batn--Barkar-, Barkna-

(Fjo.). 9. Beit(a) — »Beitir (Fjo.). 9. »Bera — »Berir (S.). 11. Bjølva — Bjølsegrøvand. 17. Blakka — Blaksjøen. 18. Bogelven — (Kolsvik)bogen (Fjo.). 19.

Bon--Bonsvandet. 20.

Borga — Bolagen (S.). 21. Børjaaen — -børja (S). 21.

Bortn--- Bortnen (Fjo.). 21.

Djupa — Djupen (S.). 29. -eitran — Eiterfjorden. 39. Engera — Engeren (S.). 42. Esna — Esanden (S.). 43. Etna jfr. »Etnir (Fjo.). 44. Faaelven — Faafjorden. 44. Faaelven — Faavandet. 44. Falninga — Falningssjøen. 45. Fana- jfr. "Fan i (Fjo.). 46. Fana- (*Farnar-) — Fannefjorden

5. Forhold mellem Elvenavne og Fjeldnavne.

Efter offentlig Foranstaltning er udgivet:

Norske Gaardnavne. Oplysninger samlede til Brug ved Matrikelens Revision. Efter offentlig Foranstaltning udgivne med tilføiede Forklaringer af O. Rygh. Kristiania. I Kommission hos Cammer-meyers Boghandel.

Forord og Indledning. 1898. Udleveres gratis til Kjøbere af et eller flere af de følgende Bind, koster særskilt Kr. 1,00. Bd. I. Smaalenenes Amt. 1897. Kr. 2,80. Bd. II. Akershus Amt. 1898. Kr. 3,00. Bd. III. Hedemarkens Amt. 1900. Kr. 3,20. Bd. IV. Kristians Amt. 1ste Halvdel. 1900. Kr. 1,80. Bd. IV. Kristians Amt. 2den Halvdel. Bearbeidet af A.

Kjær. 1902. Kr. 2,40. Bd. XIV. Søndre Trondhjems Amt. Bearbeidet af K. Rygh.

1901. Kr. 2,80. Bd. XV. Nordre Trondhjems Amt. Bearbeidet af K. Rygh. 1903. Kr. 2,80.

Under Trykning er: Bd. XVI. Nordlands Amt. Bearbeidet af K. Ryg h.

Under Forberedelse er:

Bd. VIII. Nedenes Amt. Bearbeidet af Dr. A m u n d B. Larsen.

Som Universitetsprogram er udkommet:

Gamle Personnavne i norske Stedsnavne. Efterladt Arbeide af O. Rygh. Universitetsprogram for 2det Semester 1899. Kristiania 1901. I Kommission hos H. Aschehoug & Co. Kr. 4,00.Pris Kr. 2.50

stivt heftet eller i Omslag.

AV. C. Fabritius & Sønner A/S.O, : Norsfte t'vfinavrse.